

2012 INFORME

sobre a situación sociolaboral de Galicia

XUNTA DE GALICIA

2012 INFORME

sobre a situación sociolaboral de Galicia

CONSELLO GALEGO
DE RELACIÓNS LABORAIS

Edita

CONSELLO GALEGO DE RELACIÓNS LABORAIS

R/ Algalia de Abaixo, 24

Tel.: 981 541 601 ■ Fax: 981 541 610

15704 Santiago de Compostela

Realiza: DIFUX, S.L.

Este informe pode consultarse tamén no sitio web do Consello:
<http://cgrl.xunta.es>

CERTIFICACIÓN

María Luisa Peña Cebreiro,

secretaria do Consello Galego de
Relacións Laborais

CERTIFICA

Que no pleno ordinario, celebrado polo Consello Galego de Relacións Laborais o 25/10/2013, se acordou tomar en consideración e publicar o Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia en 2012, elaborado por encargo do Consello Galego de Relacións Laborais.

2012 INFORME

sobre a situación sociolaboral de Galicia

COORDINACIÓN TÉCNICA E INFORMÁTICA

María José Pérez Señarís

Funcionaria do
Consello Galego de Relacións Laborais

Autores

Carlos Domenech de Aspe

Inspector de Traballo e Seguridade Social

Francisco Veloso Cermeño

Interventor da Seguridade Social

Francisco Carballal Lugrís

Letrado da Xunta de Galicia

Manuel Roca Cendán

Catedrático de Tecnoloxía Administrativa

Marta Puebla Vilariño

Servicio Público de Empleo Estatal - SEPE

O capítulo 9, sobre a Negociación Colectiva, foi elaborado por

Carmen Cabanas Carlín,

Funcionaria do Consello Galego de Relacións Laborais

Capítulo 1

A economía galega no ano 2012

I.1	Contornos internacional e estatal	17
I.1.1	Contorno internacional	17
I.1.2	Contorno estatal	19
I.2	Crecemento económico galego	23
I.2.1	A perspectiva da demanda	23
I.2.2	A perspectiva da oferta	24
I.3	Crecemento económico e xeración de emprego	25
I.3.1	A xeración de emprego en Galicia	25
I.3.2	Produtividade do traballo e competitividade	27
I.4	Comercio exterior	28
I.4.1	Comercio galego co estranxeiro	29
	I.4.1.1 Exportacións, importacións e saldo comercial. Taxa de cobertura	29
	I.4.1.2 Exportacións por provincias e por destino	31
	I.4.1.3 Importacións por provincias e por procedencia	32
	I.4.2 Comercio galego coas outras comunidades autónomas	33
I.5	Evolución dos prezos e dos salarios	34
I.5.1	A inflación	34
I.5.2	Os custos laborais	37
	I.5.2.1 Segundo a Enquisa Trimestral de Custo Laboral	37
	I.5.2.2 Segundo a Enquisa Anual de Custo Laboral	37

Capítulo 2

Estrutura empresarial e política industrial

2.1	Introdución	41
2.2	Estrutura e dinámica empresarial galega	42
2.3	Análise de enquisas industriais	53
2.3.1	Enquisa industrial de empresas	53
2.3.2	Enquisa industrial de produtos	56
2.3.3	Enquisas de produción industrial e de prezos industriais	59
2.4	Enquisas do sector servizos	61
2.5	Investigación científica, desenvolvemento tecnolóxico e innovación (I + D + I)	65
2.5.1	Introdución	65
2.5.2	Investigación científica e desenvolvemento tecnolóxico (I+D)	66
2.5.3	Innovación tecnolóxica nas empresas	70
2.6	A empresa industrial pública: a Sociedade Estatal de Participacións Industriais (SEPI)	72
2.7	Política industrial. A achega das administracións públicas	74
2.7.1	As actuacións da UE	75
2.7.2	A achega da Administración Xeral do Estado	82
2.7.3	A achega da Administración Autonómica	87

Capítulo 3

Economía social 99

Capítulo 4

Poboación e mercado de traballo

4.1	A poboación galega	109
4.1.1	Evolución da poboación	109
4.1.2	A poboación estranxeira	112
4.1.3	Movementos naturais de poboación	114
4.1.4	Movementos migratorios	119
4.1.4.1	Introdución: a nova estatística de migracións do INE	119
4.1.4.2	Movementos migratorios en Galicia	120
4.2	Resumo das principais variables laborais	125
4.3	Poboación activa e taxa de actividade	127
4.3.1	Poboación activa	127
4.3.2	Taxa de actividade	128
4.3.3	Distribución por sexos e provincias	130
4.4	Poboación ocupada. Taxa de ocupación	132
4.4.1	Poboación ocupada	132
4.4.2	Taxa de ocupación	133
4.4.3	Distribución por sexos, provincias, grupos de idade, sectores económicos e situacións profesionais	135
4.5	Poboación desempregada e taxa de paro	141
4.5.1	Poboación desempregada	141
4.5.2	Taxa de desemprego	142
4.5.3	Distribución por sexos, provincias, grupos de idade e tempo na procura de emprego	143
4.6	O paro rexistrado 2012	146
4.7	A poboación inactiva	153

Capítulo 5

A muller no mundo laboral

Introdución	157
5.1 A muller na poboación galega	158
5.2 Muller e actividade económica de mercado	163
5.2.1 Introdución	163
5.2.2 Actividade e inactividade	165
5.2.3 Emprego e desemprego	167
5.3 Demandas de emprego e paro rexistrado	170
5.4 Contratos de traballo	176
5.5 Formación	181
5.6 Poder e toma de decisións	183
5.7 Conciliación entre a vida laboral e familiar	189
5.8 Salarios	194
5.9 Prestacións por desemprego	198
5.10 Pensións	202

Capítulo 6

Inicio da relación laboral

6.1 Inscripción de empresas e apertura de centros de traballo	205
6.1.1 Inscripcións de empresas	205
6.1.2 Apertura de centros de traballo	207
6.2 Afiliacións e altas na Seguridade Social	210
6.2.1 Introdución	210
6.2.2 A evolución a medio prazo	210
6.2.3 Análise dos dez últimos anos	212
6.2.4 Traballadores/as afiliados/as por sexo e réxime	214
6.2.5 Traballadores/as afiliados/as por tramos de idade e sexo	215
6.2.6 Traballadores/as afiliados/as por sector de actividade	216
6.2.7 Altas iniciais	217
6.2.8 Afiliacións e altas por comunidades autónomas	218
6.3 Estranxeiros e movementos migratorios	222
6.4 Movementos migratorios	227

Capítulo 7

Contratación

7.1 Introdución	231
7.2 Modalidades contractuais	237
7.2.1 Contrato eventual por circunstancias da produción	237
7.2.2 Contrato de Obra ou servizo	240
7.2.3 Contrato de Interinidade	242
7.2.4 Contrato para a Formación e o Aprendizaxe	246
7.2.5 Contrato en Prácticas	248
7.2.6 Contratación en substitución por anticipación da idade de xubilación	251
7.2.7 Contrato de Relevo e Xubilación Parcial	253
7.2.8 Contratos non contemplados anteriormente	256
7.2.9 Contratos Indefinidos Ordinarios (Bonificados e non bonificados)	259
7.2.10 Contratos Indefinidos para o Fomento da Contratación Indefinida. (Ata xuño/2012)	260

7.2.11 Contratos convertidos en indefinidos. (Lei 43/2006 e Lei 35/10)	263
7.2.12 Contratos indefinidos para persoas con minusvalidez. (Lei 27/2009 e R.D. Lei 20/2012)	265
7.2.13 Contratacións a colectivos especiais	266
7.2.14 Adscricións en colaboración social	269
7.2.15 Prórrogas	270
7.3 Contratación a traballadores estranxeiros	272
7.4 Empresas de Traballo Temporal	275

Capítulo 8

O subsistema de formación profesional para o emprego

8.1 Obxectivos do subsistema de formación profesional para o emprego	281
8.2 Regras xerais aplicables ás diversas iniciativas de formación	284
8.2.1 Traballadores/as e colectivos destinatarios da formación	285
8.2.2 Centros e entidades de formación	286
8.3 Formación de demanda: accións formativas das empresas e permisos individuais de formación	286
8.3.1 Financiamento da formación de demanda	288
8.3.2 Participación dos/as representantes dos/as traballadores/as no deseño das accións formativas e respecto aos permisos individuais . .	289
8.3.3 Execución das accións formativas	290
8.4 Formación profesional ocupacional	294
8.4.1 Formación profesional dirixida prioritariamente ás persoas traballadoras desempregadas	295
8.4.1.1 Accións formativas dirixidas prioritariamente a persoas traballadoras desempregadas (AFD)	295
8.4.2 Cursos con compromiso de contratación	299
8.4.3 Programación en centros propios	300
8.4.4 Plan autonómico de formación de formadores	302
8.4.5 O Plan de perfeccionamento técnico	302
8.4.6 Plan de calidade en centros de formación profesional para o emprego .	302
8.5 Formación profesional dirixida prioritariamente a persoas traballadoras ocupadas	303
8.5.1 Plans de Formación	303
8.6 O plan galego de formación profesional	304

Capítulo 9

A negociación colectiva

Parte I A negociación colectiva en Galicia	307
9.1 Metodoloxía	307
9.2 Estrutura da negociación colectiva	308
9.3 Ámbitos de aplicación	313
9.3.1 Funcional	313
9.3.2 Territorial	315
9.3.3 Persoal	316
9.3.4 Temporal	319
9.3.5 Ultractividade	320
9.5 Desenvolvemento da negociación	321
9.6 Réxime económico	325
9.6.1 Incremento salarial medio ponderado	325

9.6.2 Cláusulas de revisión salarial.	329
9.6.3 Cláusulas de inaplicación salarial.	340
9.7 Xornada pactada.	342
Parte II Convenios colectivos estatais con aplicación en Galicia.	346
Anexo I Estado da ultraactividade da negociación colectiva sectorial en Galicia. .	353

Capítulo 10

A sinistralidade laboral

10.1 Introducción.	361
10.2 Distribución por gravidade e provincias.	362
10.3 Distribución dos accidentes de traballo, en xornada de traballo, con baixa por sectores económicos.	363
10.4 Distribución por actividades.	364
10.5 Distribución por distintas variables.	371
10.6 Exame específico dos accidentes mortais.	379
10.7 Evolución da sinistralidade laboral.	387
10.8 Accidentes de traballo con baixa, segundo a gravidade, por comunidades autónomas.	389
10.9 Índices de incidencia.	390
10.10 Enfermedades profesionales.	393

Capítulo 11

Conflitividade e medios de solución dos conflitos de traballo

11.1 Folgas.	399
11.2 Conciliacións colectivas e individuais.	404
11.3 Xulgados do Social.	414
11.4 Sala do Social do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia.	416
11.5 Xestión do Acordo Interprofesional Galego sobre Procedementos Extraxudiciais de Solución de Conflitos de Traballo (AGA).	420

Capítulo 12

A regulación de emprego e o fondo de garantía salarial

12.1 Introducción.	425
12.2 Regulación de emprego.	426
12.3 Evolución experimentada.	432
12.4 Fondo de garantía salarial.	433
12.4.1 O fondo de garantía salarial. As reformas do 2012.	435

Capítulo 13

Protección social

13.1 Introducción.	439
13.2 A Protección Social na Unión Europea. Datos globais.	443
13.3 Pensións contributivas da Seguridade Social: aspectos xerais.	445
13.4 Análise dos datos sobre as pensións do sistema.	459
13.4.1 Pensións de xubilación.	459
13.4.2 Pensións de invalidez permanente.	464
13.4.3 Pensións de viuvez.	467
13.4.4 Pensións de orfandade.	469
13.4.5 Pensións en favor de familiares.	470
13.5 Outras prestacións.	471
13.5.1 Prestacións de incapacidade temporal.	472

	I 3.5.2 Prestacións de maternidade.	473
	I 3.5.3 Prestacións de paternidade.	473
	I 3.5.4 Prestacións familiares por fillo a cargo.	474
	I 3.5.5 Prestacións por desemprego.	476
I 3.6	Pensións de carácter non contributivo e asistencial.	478
I 3.7	Dependencia.	485
I 3.8	Conxunto de prestacións e gastos de protección social.	487
Capítulo 14	Eleccións sindicais.	489
Anexo	Emprego e investimento público	
	Cadros de persoal ó servizo da Comunidade Autónoma.	503
	Cadros de persoal do Parlamento de Galicia e os seus organismos dependentes. . .	506
	Cadros de persoal dos organismos autónomos, entidades públicas e sociedades mercantís.	507
	Cadros de persoal ao servizo da Administración da Comunidade Autónoma de Galicia.	510
	Resumo dos cadros de persoal ao servizo da Administración da CA de Galicia. .	511
Conclusións		513

A ECONOMÍA GALEGA NO ANO 2012

1

1.1 Contornos internacional e estatal

1.1.1 Contorno internacional

No primeiro capítulo analizaremos a andaina económica galega no ano 2012 e situáremolo dentro dun período de tempo máis longo nos contornos estatal e da UE. Neste epígrafe concreto, achegarémonos ao crecemento económico nos ámbitos estatal e internacional, para coñecer o marco xeral no que situar o decorrer económico de Galicia.

No cuatrienio 2004-2007 a economía mundial rexistrou, no seu conxunto, un elevado crecemento económico (superior ao 4%) pero en 2008 a cousa mudou notablemente, a partir dos problemas no mercado hipotecario de alto risco, que deron lugar a un período de gran volatilidade financeira, notables problemas de liquidez, perda de fiúza nos consumidores, de actividade nas empresas e unha forte destrución de emprego.

No ano 2009 a economía mundial sufriu a perturbación máis fonda desde o fin da Segunda Guerra Mundial, coa maior contracción do PIB desde entón, cunha clara diferenciación: diminución do PIB dun -3'1% nos Estados máis desenvolvidos e suba do 2'3% nas economías emerxentes.

A posta en práctica de medidas keynesianas de estímulo da demanda agregada e a inxección de fondos públicos para estabilizar o sistema financeiro foron “medidas de choque” que permitiron unha mellora en xeral no bienio 2010-2011, pero interrompida en varias ocasións por episodios de inestabilidade, nalgúns casos vencellados coa percepción do “risco soberano”.

A *sacralización* da loita contra o déficit público no seo da UE cortou neste ámbito territorial ese proceso de política fiscal expansiva (perceptible nos Estados Unidos), e as medidas restritivas aplicadas desde entón (suba de impostos e diminución do gasto público) non axudaron á nosa recuperación da actividade económica.

As políticas monetarias dos Bancos Centrais das economías máis desenvolvidas seguen a ser en 2012 moi expansivas, cunhas taxas de interese oficiais que se manteñen en niveis historicamente mínimos.

No ano 2012 a economía mundial no seu conxunto rexistrou un crecemento do PIB dun 3,2%, co que por segundo ano consecutivo desacelérase o crecemento económico (5,2% en 2010 e 4% en 2011).

De novo o grupo de economías emerxentes e en desenvolvemento encabezaron en 2012 o crecemento mundial, con taxas de PIB do 7,8% en China ou o 4% da India. Os estados máis desenvolvidos economicamente seguiron maioritariamente en situación de estancamento, e varios deles (como a UEM no seu conxunto) mesmo entraron en recesión.

No noso contorno máis próximo (a UEM) cómpre subliñar as consecuencias da crise da *débeda soberana*, que supuxo no último bienio unha fortísima suba da prima de risco na taxa de xuro da débeda pública de estados como Grecia, Irlanda e Portugal, primeiro, e en España ou Italia despois. Os seus orzamentos públicos destinan obrigadamente, xa que logo, unha cantidade moi grande ao pago da Débeda, en detrimento doutras partidas coma o gasto social ou o investimento.

En 2012 os dous estados máis importantes economicamente da UE desaceleraron o crecemento: Alemaña pasou dunha suba do 3,1% do PIB en 2011 ao 0,9% en 2012, Francia, dun 1,7% ao 0%. Os dous estados que os seguen entraron en recesión: España (0,4% de suba do PIB en 2011 e 1,4% de diminución en 2012), e Italia (0,4% en 2011 e -2,4% en 2012).

No cadro I.I presentamos os índices de variación do PIB, os prezos e as taxas de desemprego dos EE.UU e a UEM no último sexenio.

Despois dun bienio de lixeiro crecemento económico, a Unión Europea en 2012 entrou de novo nun período de recesión, anque moi lonxe da intensidade da “gran recesión” de 2009.

Estados Unidos, pola contra, acadou por terceiro ano consecutivo unha suba do PIB ao redor do 2%.

■ Cadro 1.1

Economía internacional: % de variación PIB, IPC e taxa de desemprego.
EE.UU. e UEM. 2007 - 2012

Período	PIB (1)		Prezos de consumo		Taxa de desemprego (2)	
	EE.UU.	UEM	EE.UU.	UEM	EE.UU.	UEM
2007	1,9	3,0	2,9	2,1	4,6	7,6
2008	-0,3	0,3	3,8	3,3	5,8	7,7
2009	-3,1	-4,4	-0,4	0,3	9,3	9,6
2010	2,4	1,9	1,6	1,6	9,6	10,1
2011	1,8	1,5	3,2	2,7	9,0	10,2
2012	2,2	-0,5	2,1	2,5	8,1	11,4

(1) PIB constante e corrixido de estacionalidade e calendario.

(2) Corrixida de estacionalidade.

Fonte: Xunta de Galicia, Consellería de Facenda, Observatorio da economía galega.

No tocante á variación porcentual do índice de prezos de consumo, baixou en 2012 algo máis dun punto porcentual respecto da inflación de 2011 nos Estados Unidos mentres que só o fixo dúas décimas na UEM; a inflación pasou a ser maior na UEM por primeira vez no último trienio.

A taxa de desemprego, pola súa banda, baixou case un punto porcentual en EE.UU., e subiu 1,2 puntos na UEM. No último quinquenio subiu todos os anos a taxa de paro da UEM; en EEUU houbo no trienio 2008-2010 unha suba continua e máis intensa que na UEM pero diminuíu con forza no último bienio. Como resultado, se en 2007 había un diferencial positivo de tres puntos a prol da UEM, en 2012 é de 3,3 puntos porcentuais a prol de EE.UU.

1.1.2 Contorno estatal

Referirémonos neste epígrafe ao marco estatal no que se desenvolve a nosa actividade socioeconómica, así como ao das distintas comunidades autónomas que a integran, focalizando o crecemento do PIB (global e por habitante).

España, que estivo no período 2001-2008 á cabeza do crecemento económico da OCDE, cunha suba acumulada do PIB do 27,9%, moi por riba das medias da OCDE (18,6%) e da Unión Europea (17%), cambiou radicalmente a variación do PIB en 2009 (-3'7%). No bienio 2010-2011 o seu PIB (e aínda máis o galego) practicamente estabilizouse, mentres na UE subía un 1,8% en 2010 e un 1,5% en 2011.

A taxa de inflación española (2,9%), pola súa banda, quedou en 2012 por baixo das de EE.UU e a UE. No tocante á taxa de desemprego, foi máis do dobre que no promedio da UE e máis do triplo que en EE.UU.

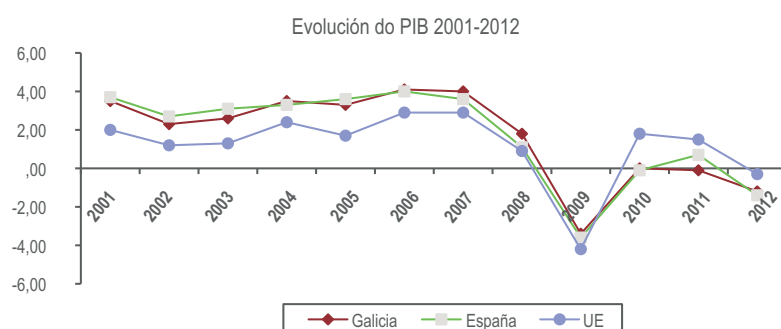
A visión comparativa do crecemento económico en Galicia, España e a Unión Europea desde 2001 témolos no cadro 1.2. Nel compróbase:

Crecemento do PIB ⁽¹⁾ Galicia, España e UE. 2001-2012

Cadro 1.2

	Galicia	España	UE
2001	3,5	3,7	2,0
2002	2,3	2,7	1,2
2003	2,6	3,1	1,3
2004	3,5	3,3	2,4
2005	3,3	3,6	1,7
2006	4,1	4,0	2,9
2007	4,0	3,6	2,9
2008	1,8	1,1	0,9
2009	-3,4	-3,6	-4,2
2010	0,0	-0,1	1,8
2011	-0,1	0,7	1,5
2012	-1,2	-1,4	-0,3

(1) En porcentaxe en termos reais.
Fonte: IGE, INE e Eurostat.

■ A suba do PIB de Galicia superou á da UE todos os anos de 2001 a 2009 (e foi practicamente o dobre catro anos: 2002, 2003, 2005 e 2008). No trienio 2010–2012 as variacións do PIB en Galicia ou España quedaron moi por baixo do crecemento económico da UE.

■ A evolución do PIB de Galicia foi mellor cá do español en seis dos doce anos estudados: 2004 e cada un dos anos do período 2006–2010.

Ademais da evolución do PIB en Galicia, España ou a UE, é importante estudar a evolución deste indicador macroeconómico nas diversas nacionalidades e rexións do noso Estado, para situar a Galicia na posición que lle corresponda no decorrer económico autonómico.

Para esta análise a fonte non pode ser o IGE, xa que, obviamente, o organismo estatístico oficial galego ten por finalidade o estudo da nosa realidade, non a doutras comunidades; xa que logo, a fonte que utilizaremos será o INE, que fai a súa estimación anual do crecemento económico das comunidades autónomas na *Contabilidad Regional*. O cadro 1.3 presenta os datos de 2012, dos que sobrancearemos o seguinte:

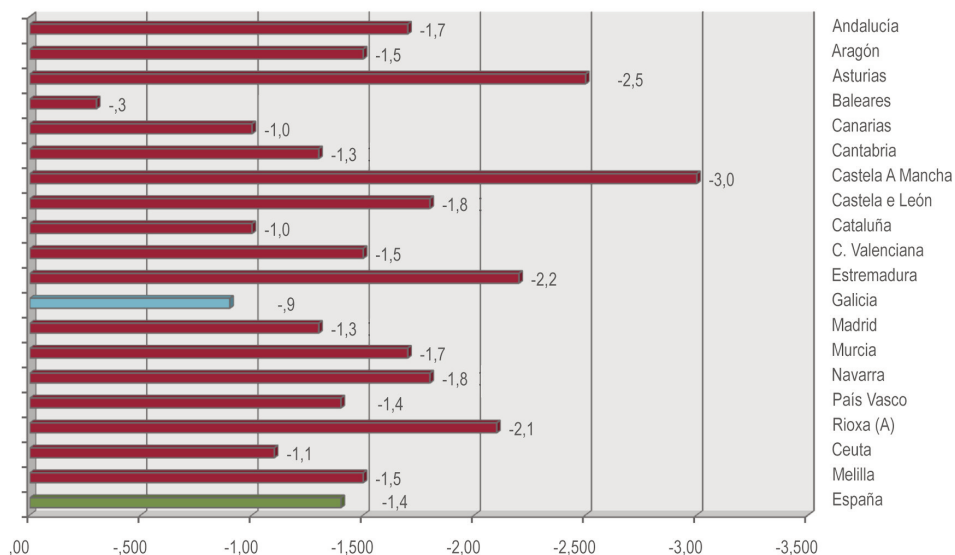
■ **Cadro 1.3**

**Porcentaxe de crecemento⁽¹⁾ do PIB.
Por CC.AA. 2007-2012**

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Andalucía	3,8	0,8	-3,6	-0,9	0,2	-1,7
Aragón	4,5	1,1	-4,4	-0,5	0,3	-1,5
Asturias	3,6	1,2	-3,7	0,8	0,3	-2,5
Baleares	3,8	1,8	-3,8	-0,3	1,8	-0,3
Canarias	3,8	1,3	-4,2	-0,8	2,1	-1,0
Cantabria	3,9	1,3	-3,5	0,2	0,7	-1,3
Castela A Mancha	4,2	0,7	-3,3	-0,9	0,0	-3,0
Castela e León	3,7	0,9	-3,4	0,8	1,3	-1,8
Cataluña	3,7	0,7	-4,1	0,1	0,8	-1,0
C. Valenciana	3,7	0,5	-4,3	-0,6	0,4	-1,5
Estremadura	3,9	1,8	-2,0	0,0	-0,3	-2,2
Galicia	4,0	1,8	-3,0	0,1	0,3	-0,9
Madrid	3,9	1,6	-3,2	0,0	0,9	-1,3
Murcia	3,8	1,5	-3,4	-0,6	0,0	-1,7
Navarra	3,8	1,9	-2,5	1,2	1,5	-1,8
País Vasco	3,9	2,1	-3,5	0,8	1,3	-1,4
Rioxa (A)	4,0	1,5	-3,6	-0,3	0,8	-2,1
Ceuta	3,9	1,8	-1,7	0,0	0,4	-1,1
Melilla	3,7	1,2	-1,4	-0,1	0,2	-1,5
España	3,8	1,2	-3,6	-0,1	0,7	-1,4

(1) En termos reais.

Fonte: INE. "Contabilidad Regional de España."

■ O PIB galego baixou nove décimas en 2012, medio punto porcentual menos que a media española.

■ Ampliouse en 2012 a diverxencia coa UE, xa que tanto o crecemento económico galego (-0,9% segundo o IGE e -1,2% na estatística do INE) coma o español (-1,4%)

estiveron moi por riba da diminución no conxunto dos vinte e sete Estados da Unión Europea (-0,3%).

■ Baleares e Galicia tiveron a menor diminución do PIB en 2012 (ano no que non houbo crecemento económico en ningunha comunidade ou cidade autónoma), mentres que os peores rexistros foron os de Castela - A Mancha e Asturias.

Sen dúbidas, o crecemento económico dun ano concreto non é o fundamental para conseguir o achegamento ás sociedades cun nivel de desenvolvemento maior; o importante é o esforzo continuado nun prazo longo para ir acurtando ese diferenza.

A visión dinámica constata que no sexenio 2007-2012 o valor da actividade produtiva galega tivo un comportamento mellor que o promedio estatal todos os anos, agás en 2011.

O cadro 1.4 mostra cal foi no último quinquenio a porcentaxe do PIB por habitante de Galicia en comparanza co promedio español. Non debe esquecerse á hora de analizar os datos que o menor dinamismo demográfico da sociedade galega respecto do promedio español inflúe a prol da suba relativa do noso PIB *per capita*; é a chamada *converxencia pasiva*, unha das vías de aproximación no camiño da converxencia de Galicia co PIB por habitante medio do Estado, que no cuadrienio 2006-2010 e máis en 2012 se complementou coa maior suba (ou a menor diminución) do PIB en Galicia que no promedio estatal (*converxencia activa*), como xa vimos no cadro 1.2.

PIB por habitante (en euros). Galicia e España. 2008-2012

■ Cadro 1.4

	2008	2009	2010	2011	2012
Galicia	21140	20491	20343	20806	20723
España	23857	22814	23063	23054	22772
% Galicia/España	86,1	89,8	88,2	90,2	91

Taxas de variacións interanuais en %.
Fonte: INE, IPC.

O PIB por habitante de Galicia en 2012 foi de 20.723 euros e o de España de 22.722 euros. No cadro 1.4 comprobamos que:

■ Desde o inicio da crise Galicia foise achegando ao promedio español de PIB por habitante, pasando do 86,1% de 2008 ao 91% de 2012; a aproximación produciuse todos os anos.

■ No que vai do século XXI Galicia achegouse moito aos valores estatal e da UE (12,3 puntos porcentuais e 20 puntos respectivamente).

Unha comparanza semellante para o PIB por habitante no último trienio de España e da UEM con respecto á media da UE vémosla no cadro 1.5. Compróbase que España (máis intensamente) e a Eurozona tiveron un comportamento en PIB *per capita* peor que a UE-27. Así, España está 2,2 puntos porcentuais máis lonxe da con-

verxencia coa UE en 2012 que en 2010, e a UEM reduciu en 1,1 puntos porcentuais a diferenza positiva que tiña en 2010 respecto da UE.

Converxencia en PIB por habitante. España e a Unión Económica e Monetaria respecto da Unión Europea. 2010-2012

■ Cadro 1.5

	2010	2011	2012
España	93,6	93,4	91,4
UEM	104,5	104,3	103,5

Base PIB por habitante de cada ano da UE-27 = 100. Datos en PPA.
Fonte: INE, Eurostat.

1.2 Crecemento económico galego

Neste epígrafe afondaremos no estudo do PIB de Galicia no último quinquenio mediante a análise desde as perspectivas da demanda e máis da oferta, con desagregación das súas compoñentes.

1.2.1 A perspectiva da demanda

A análise desde a *perspectiva de demanda* da variación dos compoñentes do PIB de Galicia no último sexenio facémola cos datos proporcionados polo IGE nas “Contas Económicas Trimestrais” (que recolleemos no cadro 1.6). Reflicte que a diminución do PIB galego en 2012 (-1,2%) foi a maior desde a “gran recesión” de 2009; supuxo baixar 1,1 puntos máis que en 2011.

■ Cadro 1.6

PIB de Galicia. Compoñentes da demanda. 2007-2012

Período	PIB	Gasto en consumo final			Formación bruta de capital	Demanda Interna	Exportación de bens e servizos	Importación de bens e servizos
		Total	Fogares e ISFLSF	AA. PP.				
2007	4,0	2,9	2,5	4,2	5,0	3,5	5,9	4,6
2008	1,7	1,3	0,1	5,1	-5,8	-0,8	-5,7	-8,3
2009	-3,4	-0,4	-1,7	3,4	-22,8	-6,2	-8,3	-12,1
2010	0,0	-1,1	-1,5	0,2	-6,2	-2,4	5,2	-0,2
2011	-0,1	-1,0	-1,0	-1,1	-4,2	-1,7	4,5	1,1
2012	-1,2	-2,4	-2,2	-3,2	-5,0	-3,0	-5,0	-8,0

Datos en porcentaxe de variación interanual.

Fonte: Xunta de Galicia, Consellería de Facenda, *Observatorio da economía galega* (cos datos do IGE: *Contabilidade trimestral*).

A análise desagregada dos diversos compoñentes do PIB desde o punto de vista do gasto constata:

■ A achega negativa, por quinto ano consecutivo, da *demanda interna* ao comportamento do PIB galego en 2012, desta volta cunha diminución do 3% (1,3 puntos porcentuais máis que no ano anterior).

■ Como xa ocorreu no cuadrenio 2008-2011, tivo especial intensidade a caída da formación bruta de capital (-5% en 2012).

■ Foi moito maior en 2012 que no ano anterior a diminución da demanda dos fogares (-2,2%), moi castigados pola diminución da renda debido á destrución do emprego e máis pola diminucións salariais (a moitas persoas que traballan en empresas privadas e a todo o persoal do sector público, que quedou sen a paga extraordinaria de Nadal).

■ Diminuíu en 2012 nun 3,2% o gasto en consumo final das Administracións públicas, o que supón triplicar a caída do ano anterior: -1,1%.

■ A *demanda exterior neta*, pola súa banda, tivo en 2012 un comportamento que conseguiu transformar en diminución do PIB do 1,7% unha evolución económica que, de acordo co comportamento da demanda interna, experimentaría nese ano unha diminución moito maior. As exportacións de bens e servizos baixaron en 2012 menos que as importacións; no epígrafe 1.4 afondaremos no comercio exterior de Galicia.

Para as persoas que desexen unha análise máis polo miúdo dos compoñentes da demanda do PIB en Galicia en 2012 cunha desagregación trimestral, presentamos o cadro 1.7.

■ Cadro 1.7

PIB de Galicia. Compoñentes da demanda. Por trimestres. 2012

Trimestre	PIB	Gasto en consumo final			Formación bruta de capital	Demanda Interna	Exportación de bens e servizos	Importación de bens e servizos
		Total	Fogares e ISFLSF	AA. PP.				
1T	-1,0	-1,9	-1,4	-3,4	-5,9	-2,8	-9,5	-12,0
2T	-1,1	-2,4	-2,0	-3,5	-5,6	-3,1	-6,6	-9,6
3T	-0,9	-2,3	-2,3	-2,4	-3,8	-2,6	1,9	-1,7
4T	-1,7	-3,0	-2,9	-3,5	-4,7	-3,4	-5,6	-8,3

Datos en porcentaxe de variación interanual.

Fonte: Xunta de Galicia, Consellería de Facenda, *Observatorio da economía galega* (cos datos do IGE: *Contabilidade trimestral*).

1.2.2 A perspectiva da oferta

No tocante á evolución desde a *perspectiva da oferta* do PIB de Galicia no último sexenio, ao fío do cadro 1.8 sobrancearemos que a actividade económica galega en 2012 reflicte que a diminución da xeración de valor engadido deuse en todos os sectores e tivo a caída máis fonda na construción (-4,1%).

PIB de Galicia. Compoñentes da oferta. 2009-2012

■ Cadro 1.8

Período	PIB	Sector secundario				
		Sector primario	Sectores non primarios	Prod. Industriais	Construcción	Servizos
2009	-3,4	-4,4	-3,3	-10,6	-4,9	-0,9
2010	0,0	3,2	0,1	-1,3	-8,5	2,2
2011	-0,1	2,3	-0,1	-3,8	-3,3	1,2
2012	-0,2	0,0	-0,1	-1,3	-4,1	-0,9

Taxa de variación interanual en % do valor engadido bruto, por ramas de actividade.
Fonte: Xunta de Galicia, Consellería de Facenda, Observatorio da economía galega.

Para as persoas que desexen unha análise máis polo miúdo dos compoñentes da oferta do PIB en Galicia en 2012, ofrecemos a desagregación trimestral do cadro 1.9.

PIB de Galicia. Compoñentes da oferta. 2007-2011-2012. Por trimestres

■ Cadro 1.9

Período	PIB	Sector secundario				
		Sector primario	Sectores non primarios	Prod. Industriais	Construcción	Servizos
1T	0,5	3,7	0,4	-1,6	-4,6	2,1
2T	-0,1	2,1	-0,3	-2,9	-3,0	1,1
3T	-0,7	1,0	-1,1	-8,2	-2,6	1,3
4T	-0,2	2,5	-0,5	-2,4	-2,8	0,3

Taxa de variación interanual en % do valor engadido bruto, por ramas de actividade.
Fonte: Xunta de Galicia, Consellería de Facenda, Observatorio da economía galega.

1.3 Crecemento económico e xeración de emprego

O crecemento económico non é un fin en si mesmo; a súa finalidade é darlle pulo a unha sociedade de maior benestar, e nesa andaina a creación de máis e mellor emprego para a súa poboación é un paso irrenunciable.

Achegarémonos á medida en que o crecemento económico se converteu nos últimos anos en xeración de emprego en Galicia, anque o faremos desde unha perspectiva moi xeral, porque afondaremos no seu estudo no capítulo 4 deste Informe. Tamén faremos unha referencia á produtividade do traballo e a súa gran importancia para mellorar a competitividade dunha economía.

1.3.1 A xeración de emprego en Galicia

No sinalado capítulo 4 analizaremos a poboación ocupada en Galicia, tanto globalmente como desagregada por sexos, sectores económicos, grupos de idade, provincias, situación profesional, carácter temporal ou indefinido do contrato, etc. Remitimos alí ás persoas interesadas en afondar nalgún deses aspectos do emprego na nosa comunidade.

O cadro 1.10 permítenos avaliar a xeración de emprego en Galicia (en postos de traballo equivalentes a tempo completo) no último sexenio, así como outras variables recollidas neste balance do mercado de traballo galego: poboación activa, asalariada e desempregada; taxas de actividade, emprego e desemprego.

Salientaremos que:

■ Cadro 1.10

Balance do mercado de traballo. Galicia. 2007-2012

Período	Poboación activa	Poboación ocupada	Pob. Asalariada	Pob. desempregada	Taxa de actividade	Taxa de ocupación	Taxa de paro
	Miles de persoas				Porcentaxe		
2007	1.292,0	1.193,4	922,0	98,7	54,3	50,1	7,6
2008	1.314,6	1.200,1	923,0	114,7	55,1	50,3	8,7
2009	1.317,4	1.151,5	898,8	165,9	55,2	48,3	12,6
2010	1.300,9	1.100,7	863,2	200,3	54,6	46,2	15,4
2011	1.311,2	1.083,0	847,9	228,3	55,2	45,6	17,4
2012	1.310,2	1.039,5	803,4	270,7	55,4	43,9	20,7

Fonte: Xunta de Galicia, Consellería de Facenda, *Observatorio da economía galega* (con datos do INE: EPA).

■ A poboación activa está practicamente estancada en Galicia no último cuadrienio. Tras lixeiras baixadas ou subidas anuais, a poboación activa galega é practicamente a mesma en 2012 (1.312.100 persoas) que en 2008 (1.314.600).

■ No tocante á ocupación, obsérvase con claridade que en 2009 foi cando deu a reviravolta a xeración neta de emprego en Galicia, cunha fortísima destrución neta de emprego que contrastou coa suba dos anos anteriores. No trienio 2010-2012 continuou ese proceso de diminución dos postos de traballo na economía galega (con especial intensidade en 2012). No último cuadrienio a destrución acumulada de emprego neto en Galicia foi de 160.600, un 13.4% dos postos de traballo existentes en 2008.

■ No sexenio analizado, a poboación asalariada acadou o valor máis alto en 2008 (ao igual que a poboación ocupada). Desde entón perdéronse 119.600 empregos por conta allea; porcentualmente a diminución (13%) foi moi semellante á vista no anterior parágrafo para a poboación ocupada en Galicia.

■ A poboación desempregada galega, que en 2007 bordeaba as 100.000 persoas, (98.700) pasou a ser de 270.700 en 2012, tralo continuo e intenso incremento no último quinquenio.

■ A taxa de actividade da poboación de 16 ou máis anos está practicamente estancada en Galicia no último cuadrienio. Tras lixeiras baixadas ou subidas anuais, esta taxa é practicamente a mesma en 2012 (55,4%) que en 2008 (55,1%).

■ A taxa de ocupación da poboación de 16 ou máis anos sufriu unha diminución importante e continuada en Galicia no último cuadrienio; baixou 6.4 puntos de 2008 a 2012.

■ A taxa de desemprego galega case se triplicou no último quinquenio. Era en 2007 un 7'6% e pasou a ser 2012 un 20,7%, tralo continuo e notable o incremento, especialmente intenso en 2009 e 2012.

1.3.2 Produtividade do traballo e competitividade

A *produtividade* é o cociente entre o valor da produción e dos recursos utilizados para obtela; xa que logo, mide o valor da produción xerada por cada unidade de factor produtivo. A produtividade é un factor determinante do desenvolvemento económico dun país; en palabras de Paul Krugman: “A produtividade non o é todo, pero, a longo prazo, é case todo”.

A mellora da produtividade do traballo é unha esixencia para conseguir unha maior competitividade empresarial, necesidade cada vez máis evidente nun mercado globalizado; a maior formación bruta de capital, o investimento en capital humano, en I+D+i, a aplicación de boas técnicas de organización empresarial ou a obtención de recursos financeiros con baixo custo son, entre outros factores, sólidos piares nos que asentar unhas empresas de maior produtividade.

Centrémonos no último dos factores. A fragmentación do mercado financeiro da Unión Europea está a abrir unha gran brecha nos custos financeiros das empresas (especialmente das pemes) nos Estados máis afectados pola crise (entre eles o español). Como media, as pemes españolas están a pagar os cretos de menos dun millón de euros un 35% máis caro que a media da Eurozona (e un 77% máis que as pemes de Alemaña).

Esta fragmentación do mercado financeiro da UE supón romper coa cadea de transmisión da política monetaria, de xeito que o abaratamento dos tipos de xuro dos préstamos do BCE non teñen o efecto previsto nos Estados máis “tocados” pola crise económica. Dado que a banca destina boa parte dese diñeiro que obtén a baixo custo a outros fins (como a compra de débeda ou reforzamento dos seus recursos propios) queda estrangulado o mecanismo de créditos ás empresas e, como no exemplo de España visto no anterior parágrafo, o pouco que circula faíno a uns custos financeiros altísimos.

Sabedores de que a análise desde unha perspectiva integral dos factores condicionantes da produtividade do traballo reborda en moito o obxectivo deste epígrafe, sobrancearemos que

noutros apartados deste *Informe Sociolaboral* analizamos o investimento na formación bruta de capital (capítulo 1), en I+D+i (capítulo 2), en formación das persoas (capítulo 10) e outros condicionantes da produtividade do traballo, como a alta porcentaxe da contratación temporal, que vai en contra da ganancia de produtividade que se pode acadar cando alguén se especializa nun traballo, e ademais non motiva dabondo na consecución dos obxectivos empresariais ás persoas que traballan sometidas a unha rotación laboral excesiva.

O forte impacto da crise económica no quinquenio 2008-2012 ocasionou que a intensa destrución de emprego fixera unha importante achega indirecta á suba da produtividade (en termos estatísticos), pero ben sabemos que esa vía non é a que necesita un país que queira avanzar no seu desenvolvemento económico-social senón a de subir a taxa de ocupación e máis a produtividade do traballo.

A *produtividade aparente do traballo*, medida como o cociente entre o PIB e a poboación ocupada que o xerou, medrou en Galicia termos reais en 2012 un 3,5% segundo o INE; a súa explicación está en que foi maior a caída do denominador (ocupación: 4,2%) ca do numerador (PIB: 0,9%).

Esta suba da produtividade aparente do traballo en 2012 en Galicia foi maior que no promedio español (2,9%), xa que nel a diminución do emprego (denominador) foi semellante ao galego mentres que o PIB (numerador) comportouse peor que o de Galicia.

Os datos do INE cuantifican que a intensa destrución de emprego en Galicia (e España) no último cuadrienio foi a causa da continua suba da produtividade neste período. En 2012 a produtividade galega foi un 93,2% do promedio estatal; se a comparamos cos datos de hai un bienio e un cuadrienio vemos que esta porcentaxe é maior que a de 2008 (89,4%) ou a de 2010 (91,7%).

A produtividade aparente do traballo en Galicia en 2012 é de 54.240 euros por persoa ocupada (un 10,8% menos que a media estatal). Por sectores produtivos, sobrancea a construción (70.500 euros), seguida da industria (61.100 euros) e os servizos (53.200 euros por persoa que traballa neste sector). A produtividade aparente máis baixa en Galicia no ano 2012 é a do traballo no sector primario (33.100 euros).

Os informes que ven elaborando desde hai anos o *Foro Económico Mundial* teñen posto de manifesto o mal posto que ocupa a economía española na clasificación mundial por *competitividade*: sitúanos no posto 36 (de 144 Estados), entre Estonia e Bahrein. Na elaboración destes estudos avalíanse múltiples factores, como o déficit público, a dificultade no acceso ao creto, o nivel educativo da poboación, a regulación dos mercados interiores, o nivel das infraestruturas, a capacidade de innovación empresarial, a eficiencia no funcionamento da burocracia ou as prácticas de corrupción.

Un dos puntos fortes da economía española que sobrancea este informe é o nivel das infraestruturas, que sitúa ao noso Estado na décima posición, ben lonxe do posto 36 antes sinalado na globalidade das variables analizadas.

Outra fortaleza é a alta taxa de persoas matriculadas en estudos universitarios, que potencialmente é unha panca fundamental na que apoiar un novo modelo produtivo, máis eficiente que o baseado na construción e o turismo como piares básico do tecido produtivo. As persoas con bo nivel de cualificación permite darlle pulo a actividades empresariais que xeren un maior valor engadido, pero a realidade actual ven reflectindo que pola falla de saídas laborais, boa parte teñen que emigrar a outros Estados para non engrosar máis as listas do desemprego.

1.4 Comercio exterior

Ao estudar o *comercio exterior español* é evidente que nos estamos a referir ás transaccións con orixe ou destino alén do territorio do noso Estado. Menos claro resulta o concepto de *comercio exterior galego*, xa que podemos referirnos tanto a todas as transaccións con orixe ou destino en Galicia como tan só a unha parte dese total: ás transaccións con orixe ou destino fóra de España; achegarémonos ás dúas nas seguintes páxinas.

I.4.1 Comercio galego co estranxeiro

O comercio galego co estranxeiro tivo en 2012 (ao igual que ocorreu no total español) unha achega positiva á xeración do PIB, como consecuencia da maior diminución das importacións que das exportacións.

I.4.1.1 Exportacións, importacións e saldo comercial. Taxa de cobertura

A análise dos datos correspondentes a Galicia da balanza comercial española no último quinquenio podemos facela ao fío do cadro 1.11; nel podemos apreciar a evolución das exportacións e das importacións galegas no último quinquenio. Sobrancearemos:

Evolución do comercio exterior en Galicia. 2008-2012

■ Cadro 1.11

		2008	2009	2010	2011	2012
Galicia	Exportacións	15.739,7	13.957,3	14.911,9	17.146,3	16.496,2
	Importacións	15.496,2	13.164,2	13.699,7	14.332,3	14.822,0
% Galicia-España	Exportacións	8,3	8,7	8,0	8,0	7,4
	Importacións	5,5	6,4	5,7	5,4	5,8

En euros correntes. Datos de 2012 provisionais.

Fonte: Ministerio de Economía y Competitividad, DataComex.

■ A diminución do valor das exportacións galegas en 2012 (3,8%), en contraste coa suba do bienio anterior. Así e todo, os 16.496 millóns de euros que supuxeron as nosas exportacións en 2012 tiveron posto no *podium* histórico de Galicia, en termos absolutos, tralas cifras dos anos 2007 e 2011.

■ A análise dinámica reflicte que a principal caída no último cuadrienio do valor das exportacións de Galicia foi o de 2009 (ano da *gran recesión*) e a maior suba, a de 2011.

■ A participación relativa de Galicia no importe total estatal das exportacións en 2012 foi dun 7,4%, por riba do noso peso demográfico ou en PIB. Baixou seis décimas no último ano e queda coa porcentaxe máis baixa do quinquenio estudado.

■ O crecemento do valor das importacións galegas en 2012 (3,4%), 1,2 puntos porcentuais menos que no ano anterior. Os 14.822 millóns de euros que supuxeron as nosas importacións en 2012, en termos absolutos, supón o segundo posto no quinquenio analizado (trala cifra de 2008).

■ A análise dinámica reflicte que trala fonda caída do valor das exportacións de Galicia en 2009 (ano da *gran recesión*), a suba foi continua no trienio 2010-2012.

■ O peso relativo de Galicia no importe total estatal das importacións en 2012 foi dun 5,8%, á par do noso peso demográfico ou en PIB. Subiu catro décimas no último ano e queda coa porcentaxe máis alta do último trienio.

Seguindo a tendencia ininterrompida desde 2007, o saldo da balanza comercial galega co estranxeiro (diferenza entre o valor das exportacións e o das importacións) foi positiva, desta volta en 1.674 millóns de euros.

Consecuentemente, a taxa de cobertura (porcentaxe que representa o valor das exportacións sobre o das importacións) quedou por riba do valor 100 (113% en 2012) como ocorreu todos os anos no último sexenio.

Unha das características do comercio exterior galego é o seu carácter intraindustrial: importamos moitas materias primas (e bens de equipamento) para producir e exportar produtos elaborados. A notable importancia do *comercio intraindustrial* reflíctese cun dato: os seis primeiros capítulos arancelarios das exportacións galegas son tamén os seis primeiros das nosas importacións.

No cadro 1.12 recolleemos os grupos arancelarios cuxo importe en 2012 supere o limiar dos 1.000 millóns de euros nas exportacións ou nas importacións. Sobrancearemos que:

■ Ningún dos outros grupos arancelarios reborda o limiar citado só nas exportacións ou só nas importacións. Nos seis (do total de 22) grupos arancelarios que superan os 1.000 millóns en exportacións, tamén o fan nas importacións. Velaí un bo indicador dun trazo característico do comercio galego co estranxeiro: o alto comercio intraindustrial, ou sexa, que se exportan e importan produtos dun mesmo capítulo arancelario; este tipo de comercio exterior supón en 2012 ao redor dun 61% do comercio total co estranxeiro (tres puntos porcentuais máis que en 2011).

■ A especialización das nosas vendas ao estranxeiro céntrase especialmente en tres grupos arancelarios, que ordenados de maior a menor importancia son: *Material de transporte - Materias téxtiles e confección - Animais, peixes e moluscos, leite e ovos*. Entre os tres concentran en 2012 máis da metade (un 55,2%) do valor das vendas de Galicia ao estranxeiro; esta especialización das nosas exportacións internacionais, concentrando máis da metade en tres grupos arancelarios, conleva un risco: unha maior vulnerabilidade que se a nosas vendas ao estranxeiro estivesen máis diversificadas.

■ Cadro 1.12

Comercio internacional de Galicia, Principales grupos arancelarios. 2012

	Importacións			Exportacións		
	Millóns de euros	% sobre total imp.	% variación anual	Millóns de euros	% sobre total exp.	% variación anual
Animais, peixes e moluscos, leite e ovos	1.521,9	10,3	3,7	1.497,6	9,1	-3,3
Minerais e combustibles minerais	4.550,6	30,7	10,2	1.061,4	6,4	25,8
Materias téxtiles e confección	1.798,4	12,1	8,3	3.462,0	21,0	15,8
Metais e as súas manufacturas, ferramentas	1.330,4	9,0	-6,8	1.243,1	7,5	9,0
Caldeiras, maquinaria e material eléctrico	1.058,9	7,1	0,0	1.181,5	7,2	3,4
Material de transporte	1.859,5	12,5	7,4	4.144,0	25,1	-29,4

Fonte: Ministerio de Economía y Competitividad, DataComex.

■ No tocante ás importacións, dos seis grupos arancelarios que aquí analizamos, o máis importante cuantitativamente en 2012 é o de *Minerais e combustibles minerais* (30,7% do valor total das importacións galegas), cun notable incremento das súas compras no estranxeiro en 2012 (un 10,2%). Neste ano foi máis do dobre do segundo grupo arancelario e o triplo do terceiro.

■ Séguelle o grupo arancelario: *Material de transporte* (12,5%), seguido a pouca diferenza de *Materias téxtiles e confección* (12,1% do total galego); entre os tres concentran algo máis da metade (un 55,3%) do valor das importacións galegas ao estranxeiro.

■ As importacións galegas do grupo *Material de transporte* deixaron de encabezar esta clasificación en 2010; en 2012 seguen a ocupar a segunda posición e a maior parte delas corresponden a compoñentes para automóbiles (necesarios para o funcionamento da factoría viguesa de PSA Peugeot Citroën, nun bo exemplo de *comercio intrafirma*) e á construción naval.

■ Na análise das principais mercancías importadas por Galicia en 2012 hai unha clara estabilidade: os cinco primeiros grupos do arancel con maior valor das importacións son os mesmos que no ano anterior (e os dous que encabezan a clasificación repiten cada un no seu posto).

1.4.1.2 Exportacións por provincias e por destino

A desagregación provincial das exportacións de Galicia ao estranxeiro en 2012 quedan recollidas no cadro 1.13. Subliñaremos que:

■ A provincia de A Coruña pasou ao primeiro posto, desbancando á de Pontevedra (o auténtico motor de explosión das exportacións galegas durante moitos anos); o valor das vendas ao estranxeiro en 2012 destas dúas provincias (14.786,3 millóns de euros) multiplica por 8,6 a suma do valor das exportacións de Lugo e Ourense.

Exportacións galegas. Por provincias. 2012

■ Cadro 1.13

	Millóns de euros	% ⁽¹⁾
A Coruña	7.909	47,9
Lugo	899	5,4
Ourense	711	4,3
Pontevedra	6.977	42,3
Total	16.496	100,0

(1) Porcentaxe sobre o total de exportacións.
Fonte: IGE.

No tocante ao destino das nosas vendas ao estranxeiro, a Unión Europea segue a ser o receptor principal: os cinco Estados que figuran no cadro 1.14 (todos integrantes da UE) son os mesmos en 2012 que no ano anterior; e pola mesma orde.

Principais destinos das exportacións galegas. 2012

■ Cadro 1.14

	Millóns de euros	% ⁽¹⁾
1 Francia	3.916	23,7
2 Portugal	2.161	13,1
3 Italia	1.267	7,0
4 Alemaña	791	4,8
5 Gran Bretaña	727	4,4

(1) Porcentaxe sobre o total de exportacións.
Fonte: IGE.

Francia e Portugal seguen a formar o “núcleo duro” das exportacións galegas ao estranxeiro (cun 36,8%) anque cunha importancia relativa menor que en anos anteriores; en 2012 baixou un 24% o valor das vendas a Francia e un 13% as destinadas a Portugal.

1.4.1.3 Importacións por provincias e por procedencia

A desagregación provincial das importacións de Galicia desde o estranxeiro en 2012 quedan recollidas no cadro 1.15.

Importacións galegas. Por provincias. 2012

■ Cadro 1.15

	Millóns de euros	% ⁽¹⁾
A Coruña	8.331	56,2
Lugo	1.032	7,0
Ourense	439	3,0
Pontevedra	5.018	33,8
Total	14.822	100,0

(1) Porcentaxe sobre o total de exportacións.
Fonte: IGE.

A provincia de A Coruña volveu a ocupar en 2012 o primeiro posto e subiu 2,1 puntos porcentuais a súa participación relativa no valor total das importacións galegas do estranxeiro. Séguelle a provincia de Pontevedra, que baixou dous puntos porcentuais en 2012. O valor das compras ao estranxeiro destas dúas provincias (13.350 millóns de euros) multiplican por 9 a suma do valor das importacións de Lugo e Ourense.

No tocante á procedencia das nosas compras ao estranxeiro, a Unión Europea e varios Estados aos que importamos cru petrolífero ou gas natural encabezan a clasificación. Lóxico, se lembramos que o principal grupo arancelario nas nosas importacións do estranxeiro foi en 2012 o de *Minerais e combustibles minerais* cun 30,7% do total.

Principais Estados de procedencia das importacións galegas. 2012

■ Cadro 1.16

	Millóns de euros	% ⁽¹⁾
1 Francia	2.182	14,7
2 Portugal	1.667	11,2
3 México	929	6,3
4 Libia	726	4,9
5 Alemaña	677	4,6

(1) Porcentaxe sobre o total de exportacións.

Fonte: IGE.

Os tres primeiros Estados que figuran no cadro 1.16 (Francia, Portugal e México) son os mesmos en 2012 que no ano anterior; pola mesma orde e cun peso relativo moi semellante (a maior diferenza é de Portugal, con 1,4 puntos porcentuais menos que en 2011); concentran case un terzo do valor das importacións galegas do estranxeiro (un 32,2%)

Fóra da Unión Europea, salientaremos as importacións galegas procedentes de China (sexta posición), Rusia (novenas), Alxeria (décima); séguenlle Marrocos e Estados Unidos.

1.4.2 Comercio galego coas outras comunidades autónomas

Como sinalabamos ao comezar o estudo do *comercio exterior galego*, unha das acepcións deste concepto (e a máis axeitada lingüisticamente, aínda que certamente a menos usual na literatura económica) abrangue todas as transaccións con orixe ou destino fóra de Galicia. Inclúe, xa que logo, ademais das transaccións realizadas co estranxeiro, as efectuadas coas outras comunidades; para evitar confusións, referirémonos a estas transaccións como comercio exterior total. O seu estudo pódese facer ao traveso das táboas input-output ou, indirectamente, pola diferenza entre a produción e a demanda interna dunha comunidade.

A diferenza entre estudar todas as transaccións de Galicia fóra do noso territorio ou só as que fai Galicia fóra de España implica unha importante modificación no valor dos indicadores cos que se avalían estas relacións comerciais (saldo comercial, taxa de cobertura, etc); concretamente, no saldo do comercio exterior galego, o superávit de Galicia nas súas relacións co estranxeiro contrasta co forte déficit que temos nas compravendas con outras comunidades autónomas.

O principal destino das compravendas de Galicia fóra dela en 2012 foi o resto do Estado español: un 60,5% do importe total das nosas importacións e un 44% do valor das nosas exportacións.

As comunidades autónomas que adoitan presentar un saldo positivo no comercio intraestatal en porcentaxe do seu PIB son: Navarra, Baleares, Madrid, País Vasco, Cataluña e A Ríoxa. Entre as comunidades que presentan un saldo negativo, Galicia é a terceira en valor absoluto e a cuarta en porcentaxe do PIB. Hai unha correlación directa positiva entre o saldo do comercio intraestatal dunha comunidade autónoma e a súa riqueza relativa (medida co PIB per capita).

En 2012, un 43,6% do importe das vendas de Galicia foron para outras comunidades autónomas e un 52,7% das compras fóra de Galicia proceden do resto do Estado español. No comercio intraestatal, a nosa comunidade quedou en 2012 cun déficit de 3.822 millóns de euros, cantidade maior en valor absoluto que o superávit de Galicia no comercio co estranxeiro (1.674 millóns de euros). O comercio exterior total de Galicia pechou 2012, por tanto, cun déficit de 2.148 millóns de euros.

Cómpre non esquecer estas *balanzas comerciais totais autonómicas* á hora de avaliar axeitadamente os mecanismos de financiamento das comunidades autónomas, pois as *balanzas fiscais* deficitarias son unha contrapartida solidaria que adoita existir nos *Estados do benestar* (e en áreas supranacionais coma a UE) para compensar, cando menos parcialmente, ás comunidades menos desenvolvidas, que axudan a financiar (pola vía do comercio inter-autonómico) o crecemento económico das máis desenvolvidas.

Esta estatística das transaccións comerciais interestatais reflicte a falla de competitividade da economía galega dentro do tecido. Para acurtar en anos vindeiros o longo camiño que nos queda para chegar cando menos ao equilibrio comercial coas outras comunidades autónomas, cómpre un grande esforzo para a mellora da produtividade da economía galega, que é tanto como dicir que debe dársele pulo a variados factores dos que a produtividade depende, como no investimento en educación, en investigación, desenvolvemento e innovación, en modernización da estrutura organizativa empresarial e noutros aspectos xa tratados en distintos capítulos deste *Informe Sociolaboral*.

1.5 Evolución dos prezos e dos salarios

1.5.1 A inflación

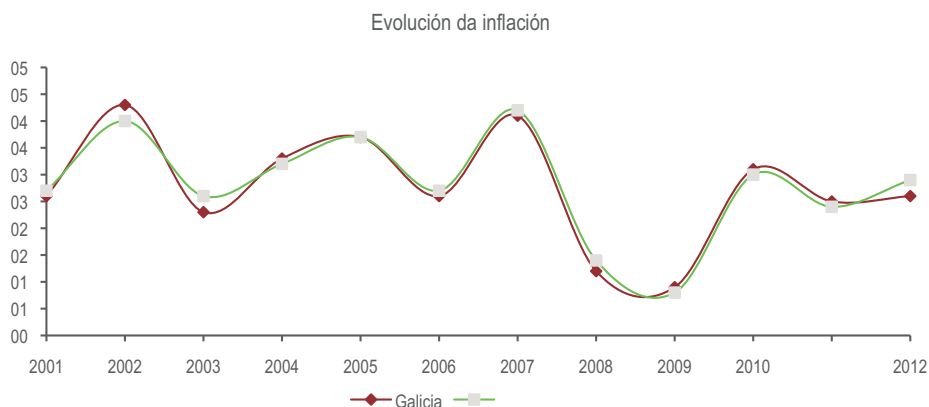
O cadro 1.17 explicita que a taxa de inflación de 2012 en Galicia (2,6%) quedou unha décima por riba da do ano anterior e tamén do promedio estatal. As subas dos prezos en Galicia e España no último ano estiveron moi lixeiramente por riba da suba media dos prezos de consumo na UEM (2,5%) e algo máis da de EE.UU (2,1%).

■ Cadro 1.17

Porcentaxe de variación do IPC⁽¹⁾. Galicia/España. 2001-2012

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Galicia	2,6	4,3	2,3	3,3	3,7	2,6	4,1	1,2	0,9	3,1	2,5	2,6
España	2,7	4,0	2,6	3,2	3,7	2,7	4,2	1,4	0,8	3,0	2,4	2,9

(1) De decembro a decembro.
Fonte: INE, IPC.

A desagregación por provincias recollida no cadro 1.18 amosa que A Coruña (2,7%) rexistrou a maior suba dos prezos en 2012, mentres que Lugo e Pontevedra tiveron o menor crecemento do IPC: 2,4%.

■ Cadro 1.18

Porcentaxe de variación do IPC(*). Por provincias. 2007-2012

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
A Coruña	4,0	1,5	1,2	3,1	2,7	2,4
Lugo	4,0	1,1	0,7	3,0	2,4	3,0
Ourense	4,0	1,2	0,5	3,1	2,5	2,9
Pontevedra	4,2	0,9	0,9	3,1	2,4	2,6

(1) De decembro a decembro.
Fonte: INE, IPC.

A inflación subxacente (a que non ten en conta a variación dos prezos dos produtos enerxéticos nin dos alimentos non elaborados) quedou en 2012 en Galicia no 1,6%, dúas décimas menos que en 2011 e cinco décimas por baixo da media estatal, como reflicte o cadro 1.19.

Inflación subxacente. Galicia e España. 2007-2012

■ Cadro 1.19

IPC xeral sen alimentos non elaborados nin produtos enerxéticos	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Galicia	3,3	2,4	0,2	1,4	1,8	1,6
España	3,3	2,4	0,3	1,5	1,5	2,1

Taxas de variacións interanuais en %.
Fonte: INE, IPC.

A información do cadro 1.20 ofrece a desagregación nos doce grupos de gasto do IPC e a súa taxa de variación desde o ano 2006 en Galicia. Obsérvase nel que:

■ Cadro 1.20

IPC por grupos de gasto. Galicia. 2006-2012

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1. Alimentos e bebidas non alcohólicas	3,1	5,8	2,4	-2,0	0,5	2,5	2,5
2. Bebidas alcohólicas e tabaco	1,5	6,4	3,8	11,3	13,9	2,7	5,8
3. Vestido e calzado	1,0	1,4	0,6	-0,9	0,5	3,7	0,3
4. Vivenda	4,7	5,5	4,9	0,8	7,3	0,3	6,4
5. Enxoval	3,1	2,4	3,1	1,0	0,7	7,0	1,2
6. Medicina	1,9	-2,1	0,1	-0,7	-0,1	1,6	11,1
7. Transporte	1,7	7,1	-5,6	4,1	9,1	-2,3	2,1
8. Comunicacións	-1,7	0,8	-0,3	-0,3	-0,7	4,6	4,6
9. Ocio e cultura	0,1	-0,9	-0,4	-0,6	-0,9	-1,6	0,7
10. Ensino	4,2	3,8	4,5	2,6	2,1	0,6	4,0
11. Hoteis, cafés e restaurantes	4,7	5,0	4,7	1,8	2,1	3,2	3,2
12. Outros	3,1	2,5	3,4	1,9	2,5	1,6	3,6
VARIACIÓN XERAL DO IPC	2,6	4,1	1,2	0,9	3,1	2,0	2,6

Taxas de variación interanuais en %.
Fonte: INE.

■ En 2012 a única diminución dos prezos que houbo foi a do grupo de comunicacións.

■ Pola súa banda, o grupo máis inflacionista en 2012 (dos once grupos nos que se produciu suba de prezos) foi o de medicina, seguido polo de aluguer de vivenda.

I.5.2 Os custos laborais

I.5.2.1 Segundo a Enquisa Trimestral de Custo Laboral

A *Enquisa Trimestral de Custo Laboral* é unha estatística do INE, de periodicidade trimestral, que forma parte dos euroindicadores que EUROSTAT solicitou aos Estados da área euro co obxectivo de medir a potencial converxencia dos custos laborais nos estados membros; unha das súas aplicacións é permitir actualizar anualmente a *Enquisa de Custo Laboral* que se realiza cuadrienalmente nos Estados da UE.

Cómpre sinalar que se entende por *custo laboral* o custo total que ten o empregador/a pola utilización do factor traballo (inclúe o salarial e outros custos) e por *custo salarial* o conxunto de remuneracións brutas (en efectivo ou en especie) realizadas ás persoas traballadoras por conta allea.

O cadro I.21 recolle as xornadas de traballo e os custos laborais e os salariais (por traballador/a e mes e por hora efectiva) en Galicia no último quinquenio. Compróbase que:

■ Cadro 1.21

Custos e xornadas laborais. Galicia. 2008 - 2012

Período	Coste laboral por traballador e mes		Coste laboral por hora efectiva		Coste salarial por traballador e mes		Coste salarial por hora efectiva		Xornada laboral (horas mensuais pactadas)		
	Euros	% var. int.	Euros	% var. int.	Euros	% var. int.	Euros	% var. int.	Total traballadores	Tempo completo	Tempo parcial
2008	2.124,3	3,6	15,6	4,1	1.561,0	3,8	11,5	4,2	156,4	169,5	83,4
2009	2.199,7	3,5	16,4	4,9	1.615,0	3,5	12,1	4,8	156,0	169,4	83,4
2010	2.251,3	2,3	16,8	2,4	1.663,2	3,0	12,4	3,0	155,7	169,5	84,7
2011	2.265,3	0,6	17,1	1,6	1.669,7	0,4	12,6	1,4	154,5	169,8	84,7
2012	2.206,3	-2,6	16,8	-1,9	1.618,1	-3,1	12,3	-2,3	153,3	169,6	85,3

Fonte: Xunta de Galicia. Consellería de Facenda. Observatorio de economía galega.

■ En Galicia diminuíron en 2012 as catro variables analizadas: *custo laboral por traballador/a e mes* (-2,6%), *custo salarial por traballador/a e mes* (-3,1%), *custo laboral por hora efectiva de traballo* (-1,9%) e *custo salarial por hora efectiva de traballo* (-2,3%). En ningún outro ano se producira unha caída en algunha desas variables.

■ En 2012 o *custo laboral por traballador e mes* quedou en Galicia en 2.206,2 euros (tras a caída dun 2,6% no último ano).

I.5.2.2 Segundo a Enquisa Anual de Custo Laboral

A partir dun cuestionario anexo ao da *Enquisa Laboral de Custo Laboral* que se inclúe no segundo trimestre do ano seguinte ao de referencia dos datos, o INE recolle os datos que lle permiten integrar nas estatísticas de custos laborais unha serie de compoñentes do custo que teñen vencemento superior ao mes, como os gastos de formación ou prestacións sociais directas que fan as empresas. Non inclúe ás persoas asalariadas da agricultura, gandería ou pesca nin ás persoas que están empregadas no fogar.

No ano 2012 Galicia foi a comunidade autónoma na que máis se reduciron os custos laborais netos (-3,3%) cuaduplicando a diminución media estatal (0,7%). Como reflicte o cadro 1.22, onde máis subiu o custo laboral neto foi, por esta orde, en Castela - A Mancha, Madrid e País Vasco; seguíronlle a Galicia na porcentaxe de baixada Andalucía e Cantabria.

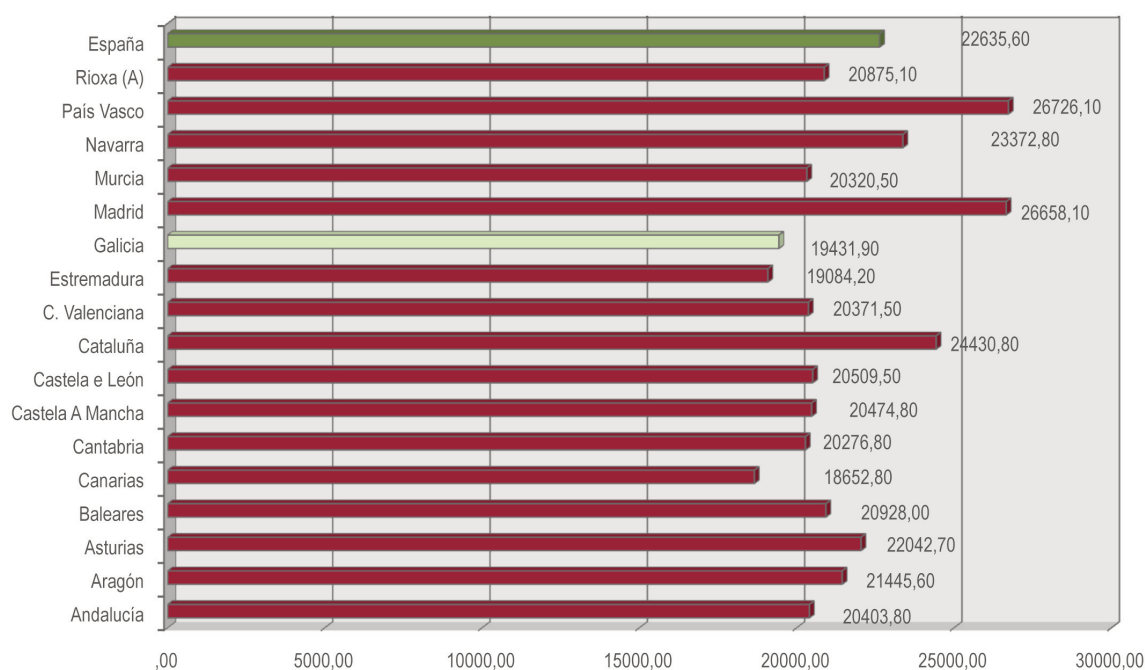
■ Cadro 1.22

Custo laboral neto. Por CC.AA. 2012

	Custo neto	% variación	Salarios	% variación	Custos non salariais	% variación
Andalucía	27.824,0	-3,0	20.403,8	-2,1	7.420,2	-5,4
Aragón	29.149,0	-1,0	21.445,6	-0,6	7.703,4	-2,1
Asturias	29.984,4	-1,1	22.042,7	-2,2	7.941,7	2,0
Baleares	28.406,7	-2,3	20.928,0	-1,5	7.478,7	-4,3
Canarias	25.418,8	-1,6	18.652,8	-1,2	6.766,0	-2,8
Cantabria	27.655,6	-2,7	20.276,8	-3,0	7.384,9	-1,9
Castela A Mancha	28.087,0	1,0	20.474,8	-0,3	7.612,2	4,7
Castela e León	28.261,8	-0,8	20.509,5	-1,9	7.752,3	2,3
Cataluña	32.902,9	-0,3	24.430,8	-0,2	8.472,1	-0,8
C. Valenciana	27.662,4	-0,6	20.371,5	-0,2	7.290,9	-1,6
Extremadura	25.685,0	-1,8	19.084,2	-2,0	6.600,9	-1,2
Galicia	26.506,6	-3,3	19.431,9	-3,1	7.074,7	-3,7
Madrid	35.891,2	1,0	26.658,1	0,8	9.233,1	1,6
Murcia	27.585,6	-2,4	20.320,5	-1,5	7.265,1	-4,8
Navarra	31.908,4	-1,5	23.372,8	-2,7	8.535,6	1,9
País Vasco	35.901,6	0,3	26.726,1	0,6	9.175,6	-0,7
Rioxa (A)	28.326,6	-1,3	20.875,1	-2,4	7.451,5	1,6
España	30.667,4	-0,7	22.635,6	-0,6	8.031,9	-1,0

Custos e salarios en euros.

Fuente: INE. "Encuesta Anual de Coste Laboral 2012".

O *custo laboral neto* resulta de deducirle ao *custo laboral bruto* as deducións fiscais e máis calquera xeito de subvención de organismos laborais (como as das cotizacións á Seguridade Social, á contratación ou á formación profesional). Recolle, polo tanto, o custo laboral real para un empregador da utilización do factor traballo, e inclúe os salarios, ás cotizacións obrigatorias á Seguridade Social por parte do empregador; as achegas pagadas polas empresas para mellorar as prestacións da S.S. ou para cubrir as non contempladas nel (moitas veces acordadas nun convenio colectivo) e outros custos (como indemnizacións por despedimento, gastos en formación profesional, indemnizacións por fin de contrato, gastos de viaxe e dietas, etc).

Ademais da variación en 2012 do custo laboral neto analizada en parágrafos anteriores, podemos facer unha “foto fixa” nese ano dos custos laborais netos en cada unha das comunidades autónomas (e no total estatal). Sobrancearemos que:

■ O custo laboral neto dunha persoa que traballe por conta allea en Galicia foi en 2012 de 26.507 euros ao ano, o que representa un 86,4% do promedio estatal.

■ As comunidades con custos laborais netos maiores son, por esta orde, País Vasco, Madrid e Cataluña.

■ Canarias, Extremadura e Galicia pechan esta clasificación. En 2012 tanto Canarias como Extremadura tiveron diminucións que quedaron na metade da porcentaxe de caída en Galicia.

■ O custo laboral neto dunha persoa que traballe na comunidade que encabeza a clasificación (País Vasco) supera nun 35,4% á que o faga en Galicia.

A “foto fixa” en 2012 dos salarios por ano en cada unha das comunidades autónomas (e no total estatal) reflicte que Galicia ocupa (con 19.431,9 euros anuais) a antepenúltima posición (só en Canarias e Extremadura é menor o salario). A variación máis negativa en 2012 foi a de Galicia (-3,1%) seguida de Cantabria.

Se focalizamos en 2012 os custos non salariais, Galicia ocupa (con 7.074,7 euros anuais) a antepenúltima posición (só en Extremadura e Canarias están por baixo). A variación máis negativa en 2012 foi a de Andalucía (-5,4%) seguida de Murcia.

O salario mínimo interprofesional tivo en 2011 a menor suba do período 2006 – 2011: un 1,28%, a cuarta parte do crecemento medio do SMI no cuatrienio 2006-2009. En 2012 quedou “conxelado” no importe do ano anterior.

A contía actual do SMI en España é ao redor da metade do establecido en Estados socios da Eurozona como Francia, Bélxica, Irlanda ou Holanda (e un 40% do de Luxemburgo).

O ínfimo incremento do SMI no trienio 2010-2012 que se pode ver no cadro 1.23 (moito menor que o da inflación) explicita que os custos da crise están a ser pagados, en parte, polas persoas que perciben uns ingresos salariais menores, que ademais deberon apegar tamén coa suba do IVE e outros impostos indirectos (como os impostos *especiais*), que encareceron notablemente a súa compra de bens e servizos. Chove sobre mollado.

Salario mínimo interprofesional. España. 2006-2012■ **Cadro 1.23**

	SMI(*)	% variación anual
2006	540,9	5,40
2007	570,6	5,49
2008	600	5,15
2009	624	4,00
2010	633,3	1,49
2011	641,4	1,28
2012	641,4	0

(*) en euros.

Fonte:Ministerio de Empleo y Seguridad Social. Boletín de Estadísticas Laborales.

Os datos a nivel estatal proporcionados polo INE certifican que as rendas salariais deixaron de levar en 2012 a parte maioritaria da “tarta dos ingresos”: un 46% foron rendas empresariais, un 44% rendas salariais; o resto pertence a impostos.

A diminución dos salarios vista neste epígrafe é un dos factores que está incidindo na caída da demanda interna galega (e tamén na española), que mantén á economía de ambos territorios na UVI da recesión.

2.1 Introducción

No capítulo anterior estudamos a realidade macroeconómica galega; neste ímonos centrar primeiro na estrutura e na dinámica do tecido produtivo galego, para abordar despois a política industrial das diferentes administracións públicas.

Comezaremos co estudo das empresas galegas (en aspectos como a forma xurídica que adoptan, o tamaño da empresa segundo número de persoas empregadas, a distribución por provincias e por tipo de actividade) baseándonos fundamentalmente en datos obtidos do INE (DIRCE). Complementaremos este epígrafe cos datos que proporciona o INE sobre a creación e a disolución de sociedades mercantís, o procedemento concursal e os efectos de comercio impagados.

Centrarémonos nos epígrafes seguintes en catro enquisas industriais do INE (de empresas, de produtos, de produción industrial e de produtos industriais) e outras tres enquisas do sector servizos: as de análise polo INE deste sector produtivo (a “Encuesta Nacional de Servicios”), así como de dúas das actividades económicas que forman parte deste sector (o comercio polo miúdo e a ocupación hoteleira).

Faremos logo a análise dos resultados estatísticos que reflicten as enquisa de investigación científica e desenvolvemento tecnolóxico (I+D), de innovación tecnolóxica e máis de indicadores de alta tecnoloxía .

Por último, abordaremos o estudo do sector público empresarial en Galicia (analiizando a súa relevancia en emprego e en investimento) e da política industrial en Galicia, contemplada desde unha tripla perspectiva: da Unión Europea, da Administración Central e da Administración Autonómica.

2.2 Estrutura e dinámica empresarial galega

Neste apartado achegarémonos á estrutura e á evolución do tecido produtivo galego co estudo das empresas galegas segundo o número de traballadores/as, os sectores de actividade ou a condición xurídica, de acordo coa información subministrada polo *Directorio central de empresas* (DIRCE) do INE.

Esta información combina, na elaboración das estatísticas de empresas, os datos da Seguridade Social cos procedentes das retencións do IRPF, o imposto de actividades económicas e os de Rexistro Mercantil, someténdoo a un itinerario de tratamentos de depuración, harmonización e integración co obxecto de obter maior fiabilidade. Os datos refírense á situación a día 1 de xaneiro de cada ano e non inclúen as empresas dos sectores agrario e pesqueiro nin os servizos administrativos das administracións públicas (aínda que si as empresas públicas).

Empresas activas, por sector económico e comunidade autónoma. 2012

■ Cadro 2.1

	Sector económico				
	Total	Industria	Construción	Comercio	Resto de servizos
Cataluña	592.192	40.240	85.047	133.035	333.870
Madrid	499.098	24.529	65.901	98.272	310.396
Andalucía	482.334	29.483	61.289	135.052	256.510
C. Valenciana	342.484	25.842	47.697	88.511	180.434
Galicia	194.511	13.459	31.708	50.423	98.921
Cast. e León	164.994	12.669	27.274	41.168	83.883
País Vasco	159.005	13.624	25.685	35.898	83.798
Canarias	131.315	5.450	15.700	33.373	76.792
Cast. A Mancha	127.632	13.127	22.930	33.702	57.873
Aragón	89.116	7.143	14.128	20.195	47.650
Murcia	88.606	6.974	13.918	24.309	43.405
Baleares	85.372	4.604	15.126	17.338	48.304
Asturias	68.967	3.862	9.891	15.950	39.264
Extremadura	64.671	5.103	9.414	19.512	30.642
Navarra	41.305	3.954	6.334	9.491	21.526
Cantabria	38.137	2.249	6.249	8.701	20.938
A Ríoxa	22.486	2.531	3.447	5.536	10.972
Ceuta e Melilla	7.392	149	664	3.191	3.388
España	3.199.617	214.992	462.402	773.657	1.748.566

Fonte: INE, DIRCE.

O cadro 2.1 recolle a distribución por sectores económicos e comunidades autónomas das empresas que figuran no DIRCE ao comezo do ano 2012. Destacaremos os seguintes aspectos:

■ En contraste coa evolución ata ó 2008, diminúen o número de empresas no último ano. No caso galego en 2.024 1,02% e 50.959 no total español o 1,57%. Cataluña é a que maior número de empresas acolle, atendendo ao emprazamento da súa sede central, cun 18,51% do total español; o segundo lugar ocúpao Madrid (15,60%) e o terceiro Andalucía (15,07%). Entre estas tres comunidades concentran case a metade (un 49,18%) do total de empresas de España, 9 décimas máis que no ano anterior:

■ Cadro 2.2

Distribución das empresas. Por sectores económicos⁽¹⁾. Galicia/ España. 2004-2012

Sector	2004		2005		2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012	
	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España
Industria	8,30	8,40	8,10	8,00	7,85	7,63	7,56	7,32	7,47	7,18	7,48	7,26	7,21	7,00	6,96	6,80	6,92	6,72
Construción	14,00	13,30	14,20	13,56	14,48	14,13	14,86	14,64	15,02	14,64	14,26	13,17	17,05	15,50	16,63	14,99	16,30	14,45
Comercio	30,30	28,10	29,83	27,46	28,97	28,12	28,97	25,33	27,33	24,64	27,21	24,76	26,39	24,21	25,98	24,06	25,92	24,18
Resto de servizos	47,40	50,20	47,88	50,93	48,71	51,93	49,46	52,71	50,18	53,54	51,04	54,81	49,34	53,29	50,43	54,15	50,86	54,65

Elaboración propia.

(1) En porcentaxe de cada sector sobre o total de empresas.

Fonte: INE, DIRCE.

■ Galicia segue a ser a quinta comunidade por número de empresas, cun peso relativo no total español do 6,07% (porcentaxe lixeiramente superior en dúas centésimas á do ano anterior e tamén un pouco superior á proporción da poboación galega con respecto á do Estado en 2012: 5,88%).

■ Ao redor da metade das empresas (50,86% en Galicia e 54,65% no total estatal) pertencen ao sector “resto de servizos”, no que figuran as empresas do sector de servizos diferentes das comerciais. En torno a cuarta parte do total das empresas son comerciais (25,92% en Galicia e 24,18% no total estatal). Conxuntamente, as empresas do sector servizos supoñen máis de tres de cada catro empresas que figuran no DIRCE, tanto en Galicia (76,77%) como en España (78,83%).

A análise comparativa da distribución sectorial de empresas en Galicia e España do cadro 2.2 e a evolución dos últimos doce anos no cadro 2.3, permite ás persoas interesadas o estudo máis polo miúdo.

■ Cadro 2.3

Evolución do número total de empresas. Galicia e España. 2001-2012

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Galicia	167.732	165.726	174.077	180.977	185.722	191.642	200.020	203.374	201.263	198.874	196.535	194.511
España	2.645.317	2.710.400	2.813.159	2.942.583	3.064.129	3.174.393	3.336.657	3.422.239	3.355.830	3.291.263	3.250.576	3.199.617

Elaboración propia.

Fonte: INE, DIRCE.

No cadro 2.4 presentamos a evolución das empresas en Galicia –con desagregación provincial– e máis no Estado dende 1995. Galicia ten a primeiros do ano 2012 un 6,1% do total estatal de empresas que figuran no DIRCE, porcentaxe unha décima maior á do ano anterior. A provincia da Coruña concentra agora un 41,34% das empresas galegas e a de Pontevedra o 34,43% polo que tres de cada catro empresas galegas pertencen a unha desas provincias.

■ Cadro 2.4

Distribución das empresas. Por provincias. Galicia/España. 1995-2012

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	% G/E
1995	61.647	19.678	19.085	46.980	147.390	2.301.559	6,4
1996	63.865	20.254	19.779	48.597	152.495	2.384.711	6,4
1997	64.946	20.545	20.076	49.494	155.061	2.438.830	6,4
1998	66.313	20.945	20.370	50.955	158.583	2.474.690	6,4
1999	63.167	21.267	20.598	52.013	157.045	2.518.801	6,2
2000	69.381	21.825	20.959	53.907	166.072	2.595.392	6,4
2001	70.021	21.865	21.136	54.710	167.732	2.645.317	6,3
2002	66.276	21.942	21.215	56.293	165.726	2.710.400	6,1
2003	71.748	22.396	21.560	58.373	174.077	2.813.159	6,2
2004	74.809	22.479	22.118	61.571	180.977	2.942.583	6,2
2005	77.023	23.122	22.452	63.125	185.722	3.064.129	6,1
2006	79.170	23.780	22.843	65.849	191.642	3.174.393	6,0
2007	82.873	24.609	23.520	69.018	200.020	3.336.657	6,0
2008	84.220	25.035	23.711	70.408	203.374	3.422.239	5,9
2009	83.748	24.861	23.304	69.350	201.263	3.355.830	6,0
2010	82.729	24.714	23.100	68.331	198.874	3.291.263	6,0
2011	81.321	24.499	22.987	67.728	196.535	3.250.576	6,0
2012	80.408	24.288	22.845	66.970	194.511	3.199.617	6,1

Elaboración propia.
Fonte: INE, DIRCE.

No último ano decreceu o número de empresas nas catro provincias de Galicia, e fíxoo en maior medida nas de A Coruña e Pontevedra, (ambas en un 1,12%) seguidas da de Lugo (0,86%) e, en menor medida Ourense (0,18%).

A distribución nas provincias galegas –e nos totais galego e español– do número de empresas segundo a condición xurídica no último cuadrienio pódese ver no cadro 2.5, que reflicte que:

■ En Galicia as empresas propiedade de persoas físicas diminúen en 2.610, tamén diminúen as sociedades anónimas (53), mentres medran as de responsabilidade limitada (285), as comunidades de bens (82) e as cooperativas (5) o único.

■ Se da evolución pasamos á “foto fixa”, no último ano a empresa propiedade dunha persoa física segue a ser a fórmula maioritaria de máis da metade das empresas de Galicia (55,23%), aínda que segue a perder forza porcentual (77 centésimas, este ano). A segunda é a sociedade de responsabilidade limitada (33,15%), que un ano máis sube a súa porcentaxe (neste caso en 49 centésimas).

■ Cadro 2.5

Empresas segundo condición xurídica, por provincias. Galicia/España 2007-2012

		Total empresas	Persoas físicas	Sociedades anónimas	Sociedades de respons. limitada	Sociedades colectivas	Sociedades comanditarias	Comunidades de bens	Sociedades cooperativas	Asociacións e outros tipos	Organismos autónomos
A Coruña	2007	82.873	49.550	1.704	23.952	9	0	961	380	6.158	159
	2008	84.220	49.080	1.682	25.461	8	0	965	382	6.484	158
	2009	83.748	48.259	1.644	25.694	8	0	989	380	6.505	169
	2010	82.729	47.251	1.572	25.692	7	0	1.030	381	6.636	160
	2011	81.321	46.042	1.576	25.294	7	0	1.060	366	6.799	177
	2012	80.408	44.779	1.547	25.509	7	0	1.136	374	6.874	182
Lugo	2007	24.609	15.780	313	6.320	1	0	1.581	171	385	58
	2008	25.035	15.668	310	6.756	0	0	1.637	160	445	59
	2009	24.861	15.355	292	6.818	0	0	1.650	160	530	56
	2010	24.714	15.127	280	6.848	0	0	1.620	151	624	60
	2011	24.499	14.821	268	6.908	0	0	1.644	152	644	62
	2012	24.288	14.481	269	6.982	0	0	1.652	148	694	62
Ourense	2007	23.520	14.858	463	6.475	2	0	290	120	1.255	57
	2008	23.711	14.557	459	5.823	1	0	312	108	1.391	60
	2009	23.304	14.145	452	6.776	2	0	333	105	1.429	62
	2010	23.100	13.877	440	6.811	2	4	347	105	1.450	64
	2011	22.987	13.648	437	6.864	2	3	354	112	1.505	62
	2012	22.845	13.404	436	6.906	1	3	378	111	1.546	60
Pontevedra	2007	69.018	37.769	1.573	24.441	3	0	2.928	302	1.887	115
	2008	70.408	37.486	1.548	25.878	3	0	3.030	290	2.060	113
	2009	69.350	36.637	1.517	25.668	2	0	2.983	278	2.153	112
	2010	68.331	35.978	1.438	25.321	2	0	2.924	267	2.291	110
	2011	67.728	35.531	1.419	25.124	2	0	2.929	263	2.346	114
	2012	66.970	34.768	1.395	25.078	2	0	2.903	265	2.445	114
Galicia	2007	200.020	117.957	4.053	61.188	15	0	5.760	973	9.685	389
	2008	203.374	116.791	3.999	63.918	12	0	5.944	940	10.380	390
	2009	201.263	114.396	3.905	64.956	12	0	5.955	923	10.617	399
	2010	198.874	112.233	3.730	64.672	11	4	5.921	904	11.001	394
	2011	196.535	110.042	3.700	64.190	11	3	5.987	893	11.294	415
	2012	194.511	107.432	3.647	64.475	10	3	6.069	898	11.559	418
España	2007	3.336.657	1.853.012	115.580	1.078.614	371	97	107.591	24.949	147.901	8.542
	2008	3.422.239	1.857.931	113.130	1.145.398	333	93	113.378	24.516	158.730	8.730
	2009	3.355.830	1.793.897	109.330	1.140.820	306	85	114.831	23.483	164.284	8.794
	2010	3.291.263	1.745.912	105.203	1.125.990	269	91	114.186	22.702	168.364	8.546
	2011	3.250.576	1.706.565	104.636	1.122.786	256	98	114.064	22.273	171.268	8.630
	2012	3.199.617	1.656.467	102.532	1.123.574	231	100	113.823	21.764	172.495	8.631

Elaboración propia.
Fonte: INE, DIRCE.

No cadro 2.6 ofrecemos a distribución das empresas por estrato de asalariados/as nas provincias galegas –e nos totais galego e máis estatal– no último sexenio. O predominio no tecido produtivo das pequenas empresas e das microempresas queda ben claro á vista de que:

■ Ao redor da metade das empresas galegas (52,66%) non teñen asalariados/as (55,16% en España) e un 62,36% das que teñen algún non pasan de dous empregados/as (60,47% en España, case dous puntos menos que en Galicia).

■ As empresas que empregan a 20 ou máis traballadores/as en Galicia (3.536) supoñen un 1,82% do total de empresas galegas e as de España (67.127) son un 2,09%.

■ Cadro 2.6

Empresas, por estrato de asalariados/as e provincias. Galicia/España. 2007-2012

		Sen asalariados/as	de 1 a 2 asalariados/as	de 3 a 5 asalariados/as	de 6 a 9 asalariados/as	de 10 a 19 asalariados/as	de 20 a 49 asalariados/as	de 50 a 99 asalariados/as	de 100 a 199 asalariados/as	de 200 a 499 asalariados/as	de 500 a 999 asalariados/as	de 1.000 a 4.999 asalariados/as	de 5.000 ou máis asalariados/as
A Coruña	2007	42.861	24.025	8.160	3.632	2.298	1.286	338	156	78	18	20	1
	2008	43.314	24.630	8.273	3.666	2.341	1.346	358	162	92	16	19	3
	2009	44.007	23.866	8.182	3.525	2.257	1.278	355	158	85	16	16	3
	2010	44.228	23.296	8.052	3.377	2.022	1.160	334	148	83	11	15	3
	2011	44.841	21.517	7.993	3.346	1.960	1.091	321	146	77	10	16	3
	2012	44.154	22.359	7.332	3.224	1.813	981	290	134	80	17	20	4
Lugo	2007	11.928	7.856	2.721	1.079	615	306	59	30	8	6	1	0
	2008	12.166	7.828	2.841	1.100	667	325	67	30	5	5	1	0
	2009	12.315	7.595	2.805	1.096	622	322	70	24	6	4	2	0
	2010	12.389	7.600	2.721	1.062	548	296	63	21	8	4	2	0
	2011	12.466	7.405	2.689	1.054	532	261	64	15	9	2	2	0
	2012	12.517	7.442	2.501	1.013	480	242	63	20	5	3	2	0
Ourense	2007	12.027	7.265	2.355	906	568	280	76	22	15	3	3	0
	2008	12.103	7.284	2.418	916	576	290	77	23	16	3	5	0
	2009	12.098	6.995	2.386	894	543	282	59	27	14	2	4	0
	2010	12.140	6.925	2.299	896	477	259	63	21	13	3	4	0
	2011	12.146	6.922	2.251	827	482	261	59	24	9	2	4	0
	2012	12.153	6.995	2.062	842	462	232	62	21	11	1	4	0
Pontevedra	2007	32.031	21.637	7.880	3.428	2.247	1.289	294	132	59	11	9	1
	2008	32.543	22.162	7.980	3.531	2.302	1.356	319	125	70	10	8	2
	2009	32.654	21.436	7.930	3.467	2.116	1.263	306	122	65	9	7	2
	2010	33.231	20.958	7.420	3.287	1.890	1.073	281	110	64	7	8	2
	2011	33.690	20.186	7.439	3.116	1.840	1.007	275	97	62	6	8	2
	2012	33.602	20.635	6.814	2.872	1.703	910	264	97	57	7	7	2
Galicia	2007	98.847	60.783	21.116	9.045	5.728	3.161	767	340	160	38	33	2
	2008	100.126	61.904	21.512	9.213	5.886	3.317	821	340	183	34	33	5
	2009	101.074	59.892	21.303	8.982	5.538	3.118	790	331	170	31	29	5
	2010	101.988	58.779	20.492	8.622	4.937	2.788	741	300	168	25	29	5
	2011	103.143	56.030	20.372	8.343	4.814	2.620	719	282	157	20	30	5
	2012	102.426	57.431	18.709	7.951	4.458	2.365	679	272	153	28	33	6
España	2007	1.706.140	932.526	340.638	158.159	108.866	60.738	15.737	7.780	4.218	1.072	684	99
	2008	1.754.374	958.711	345.848	160.460	110.369	61.709	16.242	8.061	4.511	1.117	725	112
	2009	1.767.470	919.092	332.671	151.233	101.601	55.641	15.075	7.672	3.578	1.008	678	111
	2010	1.774.005	893.005	318.155	143.016	88.396	48.765	13.745	7.098	3.374	952	651	101
	2011	1.795.321	847.952	313.408	138.040	84.834	46.160	13.279	6.585	3.288	923	679	107
	2012	1.764.967	867.550	288.896	131.944	79.113	43.070	12.700	6.434	3.214	935	669	105

Elaboración propia.
Fonte: INE, DIRCE.

O cadro 2.7 explícita a porcentaxe de empresas que teñen asalariados/as en Galicia e no Estado dende 1995. Subliñaremos que:

■ A porcentaxe de Galicia en 2012 diminúe en 2 décimas con respecto ó ano anterior e sitúase (despois da tendencia a suba dende 1996) no valor máis baixo desde 2001.

■ A porcentaxe de Galicia estivo sempre por riba da estatal dende 1998; no último ano, o diferencial é de dous puntos e cinco décimas (dúas décimas menos que no anterior).

Porcentaxe de empresas que teñen asalariados/as

■ Cadro 2.7

	Galicia	España
1995	41,0	42,4
1996	41,6	42,5
1997	43,3	43,3
1998	44,4	43,8
1999	46,0	44,9
2000	46,1	45,4
2001	47,7	46,7
2002	49,3	47,4
2003	49,6	48,1
2004	50,6	49,0
2005	50,6	48,6
2006	50,9	49,1
2007	50,6	48,9
2008	50,8	48,7
2009	49,8	47,3
2010	48,7	46,1
2011	47,5	44,8
2012	47,3	44,8

Elaboración propia.
Fonte: DIRCE.

O número de empresas de cada un dos estratos de asalariados/as en Galicia e España figura no cadro 2.8. Na comparanza das porcentaxes Galicia-España aprécia-se que a participación relativa de Galicia no total español só é maior que a correspondente á nosa poboación (5,88%) nos tramos de menos asalariados/as (1-2 e 3-5 e 6-9) mentres que son especialmente pequenas no estrato de máis asalariados/as e nos situados entre 100 e 5.000 persoas empregadas.

■ Cadro 2.8

Número de empresas, por estrato de asalariados/as. Galicia/España. 2012

	Total empresas	Sen asalariados/as	de 1 a 2 asalariados/as	de 3 a 5 asalariados/as	de 6 a 9 asalariados/as	de 10 a 19 asalariados/as	de 20 a 49 asalariados/as	de 50 a 99 asalariados/as	de 100 a 199 asalariados/as	de 200 a 499 asalariados/as	de 500 a 999 asalariados/as	de 1.000 a 4.999 asalariados/as	de 5.000 ou máis asalariados/as
Galicia	194.511	102.426	57.431	18.709	7.951	4.458	2.365	679	272	153	28	33	6
España	3.199.617	1.764.987	867.550	288.896	131.944	79.113	43.070	12.700	6.434	3.214	935	669	105
% Galicia/España	6,1	5,8	6,6	6,5	6,0	5,6	5,5	5,3	4,2	4,8	3,0	4,9	5,7

Fonte: INE, DIRCE.

Unha información máis polo miúdo das empresas con asalariados/as é a que figura no cadro 2.9, que recolle a porcentaxe de empresas por estrato de asalariados/as en Galicia e no Estado nos últimos trece anos. Compróbase que en 2012 só no primeiro e segundo estrato –de un a dous e de tres a cinco asalariados/as– as empresas galegas superan en porcentaxe ás do total do estado, e vaise abrindo a diferenza (en termos relativos) a prol de España nos catro estratos seguintes a medida que vai subindo o tamaño do cadro de persoal.

Cadro 2.9
**Porcentaxe de empresas. Por estrato de asalariados/as⁽¹⁾.
Galicia/España. 2000-2012**

	Galicia						España					
	1-2	3-5	6-9	10-19	20-49	50 ou máis	1-2	3-5	6-9	10-19	20-49	50 ou máis
2000	59,5	21,1	8,7	6,1	3,4	1,2	56,6	20,9	9,2	7,2	4,2	1,9
2001	59,3	20,9	9,3	6,0	3,2	1,3	56,0	21,0	10,2	7,0	3,9	1,9
2002	59,0	21,1	9,3	6,0	3,3	1,3	55,8	21,1	10,2	7,0	3,9	1,7
2003	59,8	20,8	9,0	5,9	3,2	1,3	56,2	21,1	10,1	6,9	3,8	1,9
2004	59,9	21,1	8,9	5,8	3,1	1,2	56,7	21,1	9,9	6,8	3,7	1,8
2005	60,1	20,8	8,9	5,7	3,2	1,3	57,1	20,9	9,8	6,7	3,8	1,8
2006	60,0	20,9	8,9	5,7	3,2	1,3	56,6	21,1	9,9	6,8	3,8	1,8
2007	60,1	20,9	8,9	5,7	3,1	1,4	57,2	20,9	9,7	6,7	3,7	1,8
2008	60,0	20,8	8,9	5,7	3,2	1,4	57,5	20,7	9,6	6,6	3,7	1,8
2009	59,8	21,3	9,0	5,5	3,1	1,4	57,9	20,9	9,5	6,4	3,5	1,8
2010	60,6	21,1	8,9	5,1	2,9	1,3	58,9	21,0	9,4	5,8	3,2	1,7
2011	60,0	21,8	8,9	5,2	2,8	1,3	58,3	21,5	9,5	5,8	3,2	1,7
2012	62,4	20,3	8,6	4,8	2,6	1,3	60,5	20,1	9,2	5,5	3,0	1,7

Elaboración propia, a partir dos datos do DIRCE.

(1) Calculado sobre o total de empresas que teñen algún asalariado/a.

A *Estadística de sociedades mercantís* do INE reflicte, no cadro que presentamos (cadro 2.10) que no ano 2012:

■ Creáronse en Galicia 4.142 sociedades mercantís (57 máis que en 2011) do total de 87.066 que se constituíron en España, o que supón unha porcentaxe do 4,7%, (igual que no ano anterior). A sociedade de responsabilidade limitada foi a forma xurídica predominante (4.119 empresas en Galicia, o que supón un 99,4% do total).

■ O forte impacto da crise económica no último cuatrienio é evidente simplemente lembrando que as sociedades mercantís constituídas en Galicia no ano 2007, en plena expansión económica, foron 6.633 (2.548 máis que en 2011 e 2.491 máis que en 2012).

A suba porcentual da creación de sociedades mercantís en Galicia en 2012 (1,4%) foi a metade da media estatal.

■ No tocante á disolución de sociedades mercantís, afectou en Galicia a un 7,6% das 22.568 do total de España.

■ O crecemento porcentual da disolución de sociedades mercantís en Galicia en 2012 (16,9%) superou á suba media estatal (14,1%). Medrou a disolución respecto do ano anterior en todas as comunidades autónomas; a maior suba porcentual foi a de Castela – A Mancha (55,5%) e a menor a de Baleares (6,8%).

■ Cadro 2.10

Sociedades mercantís creadas e disoltas. Galicia/España. 2012

	Creadas	% variación anual	Disoltas	% variación anual
Galicia	4.142	1,4	1.714	16,9
España	87.066	2,7	22.568	14,1

Datos provisionais.

Fonte: INE, "Estadística de sociedades mercantiles".

As comunidades autónomas con maior dinamismo empresarial (medido pola taxa anual de constitución de sociedades mercantís) foron A Rioxa (14,9%) e Baleares (9,7%) mentres que as maiores diminucións foron as de Castela – León (-5,1%) e País Vasco (-3,9%).

Houbo en 2012 dez comunidades autónomas por diante de Galicia na constitución de sociedades mercantís e sete con máis disolucións que a nosa.

O cadro 2.11 reflicte o capital medio suscrito polas sociedades mercantís de Galicia e o total estatal.

■ Cadro 2.11

Capital medio suscrito(*) das sociedades mercantís creadas en 2012. Galicia / España. 2012

Galicia	55.300
España	87.200

(*) en euros. Datos provisionais.

Fonte: INE, "Estadística de Sociedades Mercantiles".

■ O capital medio suscrito polas sociedades mercantís constituídas en Galicia no ano 2012 foi de 55.300 euros e de 87.200 na media española. A cifra galega supón un 63,4% da media estatal.

O estudo das sociedades mercantís que en 2012 ampliaron o seu capital social ou se disolveron en Galicia e no total español pode facerse a partir dos datos do cadro 2.12, no que sobrancearemos:

■ A participación relativa de Galicia no total de sociedades mercantís que ampliaron o seu capital social en 2012 en España foi do 4,84% (0,28 puntos porcentuais menos que no ano anterior), por baixo do peso relativo que a nivel demográfico, de PIB ou de número de empresas ten a nosa comunidade no conxunto do Estado.

■ A participación relativa de Galicia no total de sociedades mercantís que se disolveron en 2012 en España foi do 7,6%, dúas décimas máis que no ano anterior por riba do peso relativo que a nivel demográfico, de PIB ou de número de empresas ten Galicia en España.

■ Un 74,5% das sociedades mercantís que se disolveron en Galicia en 2012 fixérono voluntariamente, un 6,4% por fusión e o 19,1% restante por outras causas.

■ Cadro 2.12

**Sociedades mercantís que amplían capital e sociedades disoltas.
Galicia /España 2012**

	Amplian capital		Soc. Disoltas			
	Número	Capital (*)	Total	Voluntaria	Por fusión	Otras
Galicia	1.772	1.827.400	1.714	1.277	110	327
España	36.534	59.324.366	22.568	15.865	2.021	4.682

(*) Capital, en miles de euros. Datos provisionais.
Fonte: INE, "Estadística de Sociedades Mercantís".

A *Estadística del Procedimiento Concursal* do INE permítenos o estudo dos debedores concursados en Galicia e en España: o cadro 2.13 reflicte que en 2012 en Galicia houbo 539 (127 máis que no ano anterior; que representa unha suba do 30,8%).

Supón un 6,18% do total estatal (unha décima máis que no ano anterior), porcentaxe que está por riba do peso relativo de Galicia en poboación (5,9%).

Debedores concursados. Galicia / España. 2008-2012

■ Cadro 2.13

	2008	2009	2010	2011	2012
Galicia	185	345	336	412	539
España	2.902	5.922	5.750	6.755	8.726

Fonte: INE, "Estadística do procedemento concursal".

Por comunidades autónomas, en 2012 só baixaron os procedementos concursais en Baleares. Do resto, Galicia foi a que tivo unha suba menor (3,9%) e quedou na décima parte da media estatal (39,4%).

O importante empeoramento económico do último quinquenio (o período da crise económica) é ben perceptible tan só lembrando que os debedores concursados en Galicia en 2007 foran só 64, no ano 2008 case se triplicaron (185) e en 2012 multiplicaron por 8 o dato do ano 2007).

No cadro 2.14 ofrecemos a desagregación dos concursos de acredores por natureza xurídica do debedor, por tipo de concurso e por clase de procedemento, tanto para Galicia como para España.

Debedores concursados. Desagregación en distintas variables. Galicia / España. 2012

■ **Cadro 2.14**

	Galicia	España
Por natureza xurídica		
- Personas físicas sen actividade empresarial	58	927
- Empresas	481	7.799
· Personas físicas	15	265
· Soc. anónimas	65	1.387
· Soc. limitadas	396	5.990
· Outras	7	157
Por tipo de concurso		
Por vontade	509	8.222
Necesario	30	504
Por clase de procedemento		
· Ordinario	65	1.844
· Abreviado	474	6.881

Elaboración propia.

Fonte: INE, "Estadística do procedemento concursal".

Das 481 empresas sometidas a concurso de acredores en Galicia en 2012, foron sociedades de responsabilidade limitada 396 (un 82,3% do total); seguíronlle as sociedades anónimas (65, un 13,1%) e, moi de lonxe, as empresas que son propiedade dunha persoa física (3,1%).

Segundo o tipo de concurso, un 94,4% dos debedores sometidos a concurso de acredores en Galicia en 2012 foron *voluntarios* e só un 5,6% foron *necesarios*.

Segundo a clase de procedemento, os *abreviados* (88%) superaron en Galicia en sete veces) aos *ordinarios* (12%).

Unha análise máis polo miúdo das empresas sometidas a concurso de acredores en Galicia e no total estatal en 2012 reflicte que:

■ Por tramo de asalariados, a maioría dos procedementos concursais concentráronse nas empresas de menos traballadores, xa que 262 foron en “microempresas” (as empresas de menos de 10 empregados), o que representa un 54,5% do total, 4,8 puntos porcentuais máis que en 2011). Só 35 concursos de acredores foron en medianas ou grandes empresas (un 13,9% do total).

■ Por chanzos de volume de negocio, as empresas de menos facturación (as que non chegaron en 2012 ao limiar de dous millóns de euros en vendas) supuxeron un 68,2% do total das concursadas (4,8 puntos porcentuais máis que no ano anterior).

■ Por sectores produtivos, ao igual que no ano anterior, o que tivo máis concursos de acredores en Galicia en 2012 foi o de servizos (38,3%), seguido da construción (30,8%).

A *Estadística de Efectos de Comercio Impagados*, que elabora o INE, reflicte que o número total de efectos impagados en Galicia en 2012 foi de 136.895, o que supón unha diminución de 31.158 respecto do ano anterior (18,5%); no conxunto do Estado baixou moito menos (un 3,1%).

**Empresas concursadas por tramos de asalariados,
volumen de negocio e actividade económica principal.
Galicia / España. 2012**

■ Cadro 2.15

	Galicia	España
Por tramos de asalariados		
- Total empresas	481	7.799
- Número de asalariados		
· 0	44	894
· 1-9	218	3.609
· 10-49	152	2.185
· 50-99	27	309
· Máis de 100	8	176
· Sen clasificar	32	626
Por volume de negocio (*)		
· Menos de 2	328	5.397
· 2-5	65	985
· 5-10	29	413
· Máis de 10	29	378
· Sen clasificar	32	626
Por actividade económica principal		
· Agricultura e pesca	2	71
· Industria	113	1.427
· Enerxía	2	17
· Construción	148	2.350
· Servizos	184	3.380
· Sen clasificar	31	626

Elaboración propia.

(*) En millóns de euros.

Fuente: INE, "Estadística del procedimiento concursal".

No tocante á variación anual do importe dos efectos impagados, en Galicia baixou en 2011 un 15,2% (tan só diminuíu máis en Extremadura), polo que quintuplicou o descenso medio español (-3,1%). Cantabria foi a comunidade con maior suba.

Por comunidades autónomas, só en Extremadura a variación anual do importe de efectos impagados baixou máis porcentualmente (-20,3%) que en Galicia (un 15,2%). Cantabria foi a comunidade de maior suba (11,8%).

O cadro 2.16 explícita que a porcentaxe de efectos impagados sobre os vencidos foi en 2012 do 3,2% en Galicia, cinco décimas menor que na media española; os catro anos analizados estivo Galicia por baixo da media estatal.

**Porcentaxe de efectos comerciais impagados sobre vencidos.
Por CC.AA. 2009-2012**

■ **Cadro 2.16**

	2009	2010	2011	2012
Andalucía	6,2	4,4	4,4	4,9
Aragón	4,6	3,7	3,5	3,5
Asturias	4,3	3,7	3,6	4,0
Baleares	6,1	4,8	4,2	5,4
Canarias	7,4	5,0	4,8	4,7
Cantabria	4,7	3,6	3,6	4,4
Castela e León	4,2	3,2	3,2	3,6
Castela A Mancha	5,0	3,7	3,9	4,4
Cataluña	5,0	4,4	4,1	3,5
C. Valenciana	5,7	4,0	4,4	4,8
Estremadura	5,7	4,2	4,3	5,3
Galicia	4,0	3,1	3,3	3,2
Madrid	5,6	4,6	4,3	3,0
Murcia	5,5	3,8	4,4	4,4
Navarra	3,4	2,7	2,7	2,9
País Vasco	3,9	3,3	3,3	3,3
A Rioxa	4,1	3,4	3,6	3,3
España	5,1	4,1	4,0	3,7

Fonte: INE, "Estadística de efectos de comercio impagados".

A desagregación por comunidades autónomas reflicte que a que Baleares e Estremadura tiveron o maior porcentaxe de efectos impagados sobre os vencidos (as dúas por riba do 5%). A porcentaxe máis baixa de impago dos efectos foi, como todos os anos analizados no cadro: Navarra, seguida de Madrid e Galicia. A nosa comunidade xa fora a terceira de menos impagos en 2009 e a segunda en 2010.

2.3 Análise de enquisas industriais

A información do tecido produtivo galego que vimos no anterior epígrafe complementarémola neste cos datos que sobre o noso sector industrial figuran en tres enquisas industriais elaboradas polo INE (*de empresas, de produtos e de produción industrial*).

2.3.1 Enquisa industrial de empresas

A *Enquisa Industrial de Empresas* proporciona unha información interesante para o estudo das características dos distintos sectores da actividade industrial –nos niveis estatal e autonómico– e intégrase no proxecto europeo de estatísticas estruturais das empresas; os últimos datos proporcionados son do ano 2011.

Comprobamos no cadro 2.17 que a maior participación na cifra de negocios total estatal en 2011 tivérona Cataluña (23,6%), Andalucía (11,8%), C. Valenciana e País Vasco (ambas cun 10,3%); conxuntamente estas catro comunidades concentraron máis da metade (un 56%) da cifra de negocios do sector industrial en España.

■ Cadro 2.17

Distribución porcentual da cifra de negocios. Por CC.AA. 2007-2011

	2007	2008	2009	2010	2011
Andalucía	10,4	10,7	10,6	11,2	11,8
Aragón	4,6	4,4	4,4	4,7	4,6
Asturias	2,7	2,4	2,5	2,5	2,3
Baleares	0,8	0,8	0,8	0,8	0,4
Canarias	1,5	1,7	1,5	1,4	1,1
Cantabria	1,4	1,4	1,4	1,4	1,5
Castela e León	5,7	6,1	6,5	6,3	6,7
Castela A Mancha	4,4	4,9	4,7	4,4	4,7
Cataluña	23,6	22,9	23,5	24,0	23,6
C. Valenciana	10,2	10,3	9,6	9,8	10,3
Extremadura	1,0	1,1	1,1	1,1	0,9
Galicia	6,6	6,7	6,7	6,3	6,5
Madrid	10,8	10,5	10,9	9,3	7,6
Murcia	2,5	2,7	2,7	2,9	3
Navarra	3,2	3,2	3,0	3,2	3,6
País Vasco	9,7	9,7	9,0	9,6	10,3
A Ríoxa	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1
España	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Fonte: INE, "Encuesta industrial de empresas".

A porcentaxe de Galicia no agregado estatal dese ano (6,5%) asígnalle á nosa comunidade a sexta posición, tras as catro antes citadas e Castela - León). Cunha porcentaxe superior en seis décimas ao noso peso demográfico no Estado español.

A ollada diacrónica explícita que a crise económica deixouse sentir con forza na cifra de negocios das empresas industriais. En Galicia baixou dos 41.903 millóns de euros do ano 2008 aos 34.244 de 2012 (unha diminución acumulada do 18,3%%) e no total español pasou dos 628.903 millóns de euros de 2008 aos 465.399 de 2011 (un 26% menos que en 2008).

No cadro 2.18 podemos ver que:

■ As tres variables quedaron en 2011 nun nivel superior ao peso relativo de Galicia na poboación ou o PIB do total do Estado.

■ Das tres variables analizadas, o peso relativo de Galicia no total estatal no ano 2011 subiu respecto do ano anterior. A suba foi especialmente forte no tocante ás horas traballadas. O crecemento na porcentaxe Galicia/España de persoas ocupadas fixo que quedase no valores máis alto desde 2001 (á par do bienio 2008-2009); en cifra de negocios medrou dúas décimas a participación relativa de Galicia en España.

■ Quedou en 2011 nas tres variables analizadas nun abano do 6,5% ao 7,5%. Este cadro permite unha visión dinámica a longo prazo da participación industrial de Galicia no total estatal nesas tres variables; a comparanza dos datos de 2001 e 2012 reflicte que aumentou en todas as variables a participación galega no conxunto español nese período.

■ A participación relativa de Galicia no total estatal das tres variables estudadas reflicte que a maior é a de horas traballadas e a menor (coma todos os anos do período 2001-2011) foi a da cifra de negocios.

**Evolución do peso de Galicia no total estatal nas principais
variables da industria⁽¹⁾. 2001-2011**

■ **Cadro 2.18**

	Persoas ocupadas	Horas traballadas	Cifra de negocios
2001	6,0	6,1	5,8
2002	6,2	6,3	6,2
2003	6,2	6,2	6,1
2004	6,1	6,2	6,0
2005	6,3	6,3	6,0
2006	6,5	6,5	6,2
2007	6,7	6,8	6,6
2008	6,9	6,9	6,7
2009	6,9	7,0	6,7
2010	6,8	6,9	6,3
2011	6,9	7,5	6,5

Elaboración propia

(1) Datos en porcentaxe de Galicia sobre o total de España.

Fonte: INE, "Enquisa industrial de empresas".

No cadro 2.19 presentamos a desagregación por *agrupacións de actividade* dos datos da *cifra de negocios* en Galicia, coa finalidade de facilitar a análise das persoas que desexen afondar no estudo da nosa estrutura industrial. En 2011 as tres agrupacións de actividade cunha maior achega á cifra de negocio do sector industrial de Galicia foron, por esta orde, *Alimentación, bebidas e tabaco*, *Material de transporte* e *Industrias extractivas, enerxía, auga e residuos*.

■ **Cadro 2.19**

**Importe neto da cifra de negocios⁽¹⁾. Por agrupacións de actividade.
Galicia 2008 - 2011**

	2008	2009	2010	2011
Industrias extractivas, enerxía, auga e residuos	8.273	5.934	5.608	7.096
Alimentación, bebidas e tabaco	7.497	6.717	6.840	7.580
Industria téxtil, confección, coiro e calzado	2.176	1.745	1.627	1.573
Madeira, cortiza, papel e artes gráficas	2.512	1.830	1.912	1.907
Industria química e farmacéutica	1.394	1.369	919	878
Caucho e materias plásticas	895	739	722	771
Produtos minerais non metálicos diversos	1.683	1.286	1.102	1.050
Metalurxia e fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipo	5.588	3.375	3.882	4.085
Material e equipo eléctrico, electrónico e óptico	989	885	751	692
Maquinaria e equipo mecánico	850	660	508	578
Material de transporte	8.991	7.916	8.054	7.108
Industrias manufactureiras diversas, reparación e instalacións de maquinaria e equipo	1.055	910	854	929

(1) En miles de euros.

Fonte: INE. Enquisa industrial de empresas.

2.3.2 Enquisa industrial de produtos

Esta enquisa proporciona datos desde 1993, ano no que comezou España o seu proceso de adaptación ao Regulamento PRODCOM (PRODucción COMunitaria) relativo á harmonización das estatísticas sobre a produción industrial nos países da UE; inclúe unha lista de produtos industriais (uns 4.000) de xeito harmonizado coa clasificación que se fai a efectos de comercio exterior na UE. O IGE colle unha mostra de máis de 60.000 establecementos industriais.

O cadro 2.20 recolle o valor da produción comercializada polas distintas comunidades autónomas en 2012. Sobrancearemos que:

Galicia, cun 6,7% do total español en 2012 (dúas décimas menos que no ano anterior) ten por riba a cinco comunidades (Cataluña, Andalucía, País Vasco, C.Valenciana e Madrid) e está á par de Castela – León.

O peso relativo de Galicia no Estado segue en 2012 por riba do noso peso poboacional, en número de empresas ou en PIB.

Porcentaxe de vendas por CCAA. 2012

■ Cadro 2.20

	% variación no ano
Andalucía	12,7
Aragón	4,5
Asturias	2,2
Baleares	0,3
Canarias	1,4
Cantabria	1,4
Castela e León	6,7
Castela A Mancha	4,8
Cataluña	23,6
C.Valenciana	9,1
Estremadura	0,9
Galicia	6,7
Madrid	7,2
Murcia	3,5
Navarra	3,6
País Vasco	10,4
Rioxa (A)	1,1
España	100,0

Fonte: INE, "Encuesta industrial de productos".

O valor das vendas de produtos industriais de Galicia foi en 2012 de 23.907 millóns de euros e rexistrou unha diminución dun -3,4%, que dobrou a media estatal (-1,7%).

Sobrancea a elevada concentración xeográfica en 2012 en cinco comunidades, que de maior a menor participación no total estatal son as mesmas do ano anterior: Cataluña, Andalucía, País Vasco, C.Valenciana, e Madrid; conxuntamente axuntan un 55,8 % do importe das vendas estatais da industria manufactureira.

A visión dinámica a longo prazo da participación relativa de Galicia no importe estatal da produción comercializada figura no cadro 2.21. Despois da suba continuada ata 2003 (que se deu desde 1998, aínda que non está recollido no cadro) baixou no bienio seguinte a porcentaxe e tivo unha forte e continuada suba (de 1,2 puntos porcentuais) no cuadrenio 2006-2009, ata chegar ao 7,6%, o mellor dato desde que se elabora este indicador. No último trienio diminuíu nove décimas e volveu á porcentaxe do ano 2006 (6,7%).

Evolución do peso de Galicia no total estatal da produción comercializada⁽¹⁾. 2001-2012

■ Cadro 2.21

	% Galicia / España
2001	6,3
2002	6,5
2003	6,6
2004	6,5
2005	6,4
2006	6,7
2007	7,1
2008	7,4
2009	7,6
2010	7,3
2010	6,9
2012	6,7

Elaboración propia.

(1) Lista de produtos PRODCOM.

Fonte: INE, "Encuesta industrial de productos".

No cadro 2.22 presentamos a desagregación por *grandes agrupacións* do valor da produción comercializada galega. Desde os datos correspondentes ao ano 2008 reflicte as seccións D-E da CNAE de 2009.

Constátase que destaca a especialización industrial de Galicia en dúas agrupacións de actividade produtiva, que son: *Alimentación, bebidas e tabaco* (23,8%) e *Material de transporte*, (19,4%), e que concentraron en 2011 case a metade (43,2%) do valor da produción comercializada de Galicia (da lista PRODCOM).

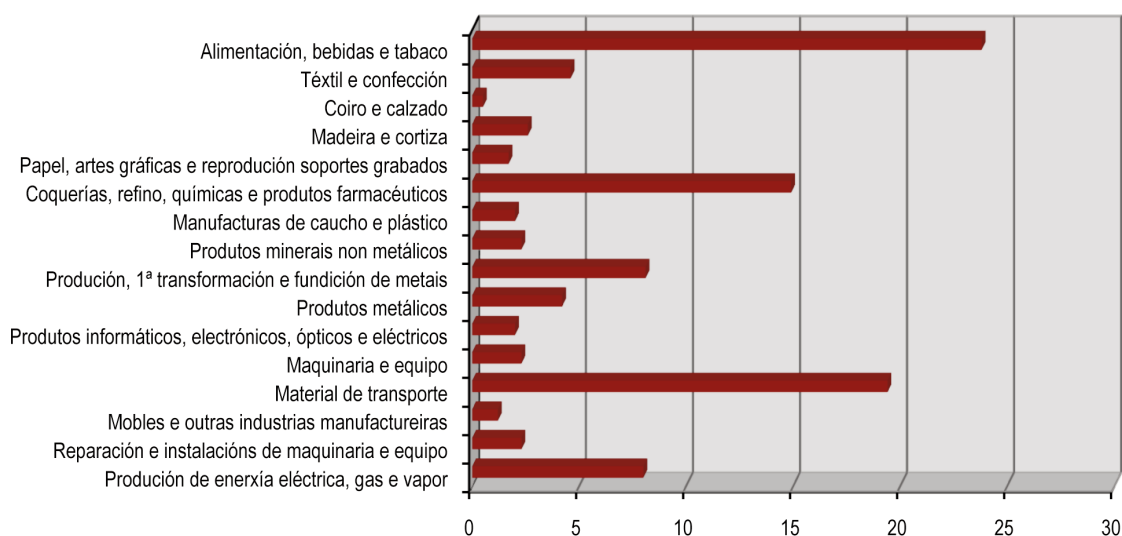
No ano 2012 a agrupación relativa á alimentación pasou a ser a primeira, (posto que no cuadrenio anterior ocupou sempre a agrupación relativa ao material de transporte).

Cadro 2.22
**Porcentaxe do valor da produción comercializada, por grandes agrupacións.
Galicia. 2008-2012**

CNAE-2009		2008	2009	2010	2011	2012
	Galicia	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
10-11-12	Alimentación, bebidas e tabaco	17,5	20,0	19,7	22,2	23,8
13-14	Téxtil e confección	4,5	4,8	4,3	4,1	4,6
15	Coiro e calzado	0,2	0,3	0,3	0,5	0,5
16	Madeira e cortiza	3,5	3,1	2,8	2,7	2,6
17-18	Papel, artes gráficas e reprodución soportes grabados	1,8	1,8	2,3	2,1	1,7
19-20-21	Coquerías, refino, químicas e produtos farmacéuticos	10,9	10,1	11,7	11,6	14,9
22	Manufacturas de caucho e plástico	2,2	2,4	2,3	2,2	2,0
23	Produtos minerais non metálicos	3,8	3,6	3,1	2,7	2,3
24	Produción, 1ª transformación e fundición de metais	7,8	5,7	7,5	8,7	8,1
25	Produtos metálicos	6,6	5,9	4,7	4,6	4,2
26-27	Produtos informáticos, electrónicos, ópticos e eléctricos	2,6	3,0	2,2	2,0	2,0
28	Maquinaria e equipo	2,6	2,6	2,1	2,3	2,3
29-30	Material de transporte	26,2	27,3	27,2	23,6	19,4
31-32	Mobles e outras industrias manufactureiras	1,1	1,1	1,1	1,1	1,2
33	Reparación e instalacións de maquinaria e equipo	2,8	2,9	2,8	2,8	2,3
35	Produción de enerxía eléctrica, gas e vapor	5,9	5,6	6,0	6,8	8,0

Elaboración propia.

Fonte: INE, Enquisa industrial de produtos.

O cadro 2.23 permítelle ás persoas que desexen facer unha análise máis polo miúdo afondar na produción comercializada en Galicia e España. Reflicte a comparanza da estrutura produtiva do tecido industrial galego coa estatal, xa que nel figura a desagregación do peso relativo de cada agrupación en Galicia e España

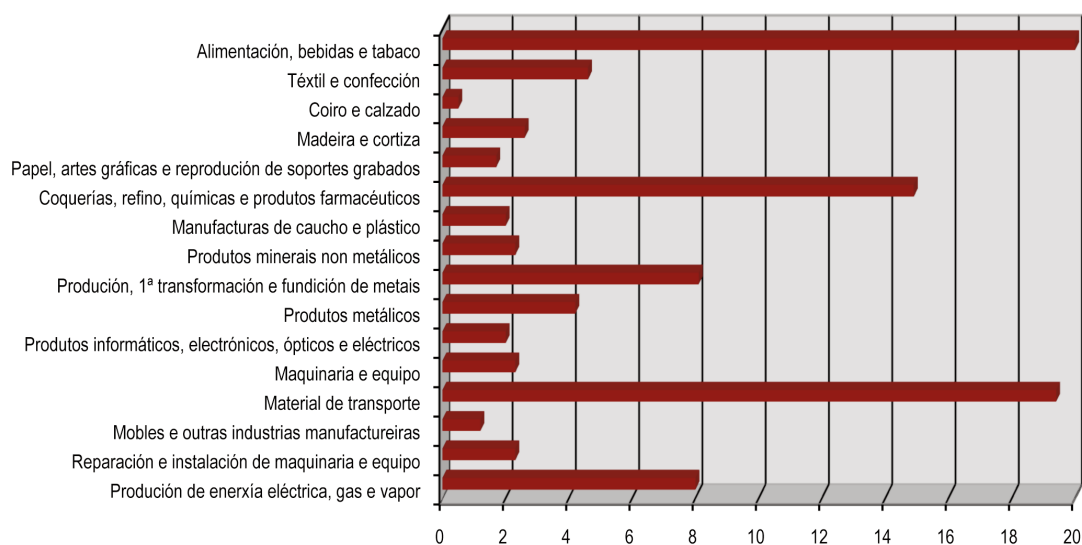
As porcentaxes de produción comercializada en Galicia e España reflicten que é especialmente grande en 2012 o maior peso relativo na estrutura industrial de Galicia en *Alimentación, bebidas e tabaco* (23,8%) e en *Material de transporte* (19,4%); as dúas agrupacións de maior peso en España son *Coquerías, refino, químicas e produtos farmacéuticos*, primeiro, e a continuación *Alimentación, bebidas e tabaco*.

■ Cadro 2.23

Porcentaxe do valor da produción comercializada por grandes agrupacións. Galicia / España. 2012

CNAE-2009		Galicia	España
Total		100,0	100,0
10-11-12	Alimentación, bebidas e tabaco	23,8	21,6
13-14	Téxtil e confección	4,6	1,8
15	Coiro e calzado	0,5	0,7
16	Madeira e cortiza	2,6	0,9
17-18	Papel, artes gráficas e reprodución de soportes grabados	1,7	4,0
19-20-21	Coquerías, refino, químicas e produtos farmacéuticos	14,9	22,1
22	Manufacturas de caucho e plástico	2,0	3,7
23	Produtos minerais non metálicos	2,3	3,0
24	Produción, 1ª transformación e fundición de metais	8,1	6,9
25	Produtos metálicos	4,2	5,8
26-27	Produtos informáticos, electrónicos, ópticos e eléctricos	2,0	3,5
28	Maquinaria e equipo	2,3	3,7
29-30	Material de transporte	19,4	12,3
31-32	Mobles e outras industrias manufactureiras	1,2	1,6
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipo	2,3	5,4
35	Produción de enerxía eléctrica, gas e vapor	8,0	5,9

Fonte: INE, Enquisa industrial de produtos.

2.3.3 Enquisas de produción industrial e de prezos industriais

Galicia foi a única comunidade autónoma na que subiu o índice de produción industrial en 2012.

O crecemento do Índice de produción industrial en Galicia no ano 2012 (1,3%) contrasta coa forte caída da media estatal (baixou un 8,5%).

O cadro 2.24 explícita que das dez e seis comunidades autónomas que tiveron taxas de variación interanual negativas; as maiores baixadas foron as de Estremadura (-34,8%), Andalucía (-19,4%) e Madrid (-15,8%).

■ Cadro 2.24

**Variación do Índice xeral de produción industrial(*).
Por CC.AA. 2012**

Andalucía	-19,4
Aragón	-3,8
Asturias	-3,6
Baleares	-9,6
Canarias	-9,2
Cantabria	-4,8
Castela e León	-11,8
Castela A Mancha	-11,4
Cataluña	-4,9
C. Valenciana	-4,3
Estremadura	-34,8
Galicia	1,3
Madrid	-15,8
Murcia	-11,2
Navarra	-2,2
País Vasco	-13,1
A Ríoxa	-6,6
España	-8,5

(*) En porcentaxe anual (decembro 2012 sobre decembro 2011).
Fonte: INE, "Índice de produción industrial" (IPI).

O Índice xeral de prezos industriais subiu en 2012 un 1,4% en Galicia e un 3,3% na media española, como reflicte o cadro 2.25. Subiu este índice de prezos en todas as comunidades autónomas, con especial intensidade en Andalucía e Murcia e coa menor forza en Cantabria e C.Valenciana. (3,2 - 3,3%).

**Variación do Índice xeral de prezos industriais(*).
Por CC.AA. 2012**

■ **Cadro 2.25**

Andalucía	5,5
Aragón	3,2
Asturias	1,6
Baleares	2,8
Canarias	2,2
Cantabria	0,4
Castela e León	3,3
C. A Mancha	3,5
Cataluña	3,1
C. Valenciana	0,7
Extremadura	4,1
Galicia	1,4
Madrid	4,4
Murcia	5,1
Navarra	1,9
País Vasco	3,8
A Ríoxa	1,6
España	3,3

(*) En porcentaxe decembro 2012 sobre decembro 2011.
Fonte: INE. "Índice de precios industriales" (IPRI).

2.4 Enquisas do sector servizos

A *terciarización* das economías máis desenvolvidas é un trazo fundamental na actualidade; achegarémonos a dous indicadores de actividade dos servizos de mercado no seu conxunto e máis aos de dúas das ramas de máis importancia: a comercial e a turística.

O INE elabora a *Encuesta Nacional de Servicios, estudo estrutural* que inclúe actividades moi variadas como as seguintes: transporte, almacenamento, hostalería, información e comunicacións, actividades científico-técnicas, administrativas, de entretemento, reparacións e moitos outras actividades englobadas no sector terciario ou de servizos. Nesta operación estatística queda incluída a *Estadística de productos en el sector servicio*; os últimos datos proporcionados polo INE (no momento de elaborar este Informe) corresponden a ano 2011.

No cadro 2.26 vese que a cifra de negocios dos servizos de mercado, de acordo cos datos que proporciona o INE na *Encuesta Nacional de Servicios*, descansa especialmente sobre dous piares: Madrid e Cataluña; entre ambas comunidades concentran máis da metade do total estatal (un 52,6%) e se lle sumamos Andalucía, o *podium* nas vendas dos servizos de mercado acada un 62% do total español.

Galicia ten unha participación no total das vendas dos servizos de mercado estatais dun 3,6%, moi por debaixo do peso relativo da nosa comunidade demograficamente ou por PIB.

**Participación na cifra de negocios dos servizos.
Por CC.AA. 2011**

■ **Cadro 2.26**

Andalucía	9,6
Aragón	2,3
Asturias	7,5
Baleares	3,4
Canarias	4,5
Cantabria	0,8
Castela e León	3,1
C. A Mancha	2,1
Cataluña	19,7
C. Valenciana	7,7
Extremadura	0,8
Galicia	3,6
Madrid	32,7
Murcia	1,8
Navarra	1,1
País Vasco	4,8
A Ríoxa	0,4
España	100,0

En porcentaxe de variación anual (decembro 2011 sobre decembro 2010).
Fonte: INE. "Encuesta Nacional de Servicios".

Como se comproba no cadro 2.27, Madrid (22,5%), Cataluña (19,4%) e Andalucía (13,3%) concentran máis da metade (un 55,2%) do total de persoal ocupado nos servizos de mercado no conxunto do Estado. Galicia quédase cun modesto 4,8%, 1,1 punto porcentuais por baixo do seu peso demográfico en España.

**Participación no persoal ocupado nos servizos.
Por CC.AA. 2011**

■ **Cadro 2.27**

Andalucía	13,3
Aragón	2,6
Asturias	2,0
Baleares	3,4
Canarias	4,9
Cantabria	1,1
Castela e León	4,3
C. A Mancha	2,7
Cataluña	19,4
C. Valenciana	8,8
Estremadura	1,3
Galicia	4,8
Madrid	22,5
Murcia	2,2
Navarra	1,2
País Vasco	4,8
A Ríoxa	0,5
España	100,0

En porcentaxe de variación anual (decembro 2011 sobre decembro 2010).
Fonte: INE. "Encuesta Nacional de Servicios".

O índice de comercio interior polo miúdo do cadro 2.28 reflicte que en 2012 houbo unha diminución do 6,9% en Galicia moi semellante a media estatal. (-6,8%)

**Porcentaxe de variación do índice de comercio polo miúdo.
Por CC.AA. 2012**

■ **Cadro 2.28**

Andalucía	-5,5
Aragón	-6,6
Asturias	-7,2
Baleares	-4,1
Canarias	-4,6
Cantabria	-7,9
Castela e León	-8,7
Castela A Mancha	-7,2
Cataluña	-7,4
Comunidade Valenciana	-6,8
Estremadura	-5,3
Galicia	-6,9
Madrid	-7,8
Murcia	-8,7
Navarra	-6,6
País Vasco	-6,3
A Ríoxa	-5,6
España	-6,8

Decembro 2012 sobre decembro do ano anterior. Prezos constantes. Base 2005.
Fonte: INE, "Índice general de comercio minorista".

Por cuarto ano consecutivo este índice baixou en todas as comunidades autónomas, neste ano con especial intensidade en Castela-León e Murcia (por riba do 8%), mentres que Baleares e Canarias foron as comunidade autónoma de menor caídas (as únicas en que non chegou ao 5%)

**Variación do índice de ocupación no comercio polo miúdo.
Por CC.AA. 2012**

■ **Cadro 2.29**

Andalucía	-1,0
Aragón	0,1
Asturias	-3,1
Baleares	-1,6
Canarias	-2,4
Cantabria	-3,1
Castela e León	-0,9
Castela A Mancha	-1,3
Cataluña	-0,8
Comunidade Valenciana	-2,1
Estremadura	0,5
Galicia	-3,1
Madrid	-1,2
Murcia	-1,7
Navarra	-1,8
País Vasco	-1,8
A Rioxa	-0,6
España	-1,4

Decembro 2012 sobre decembro do ano anterior. Prezos constantes. Base 2005.
Fonte: INE, "Índice general de comercio minorista".

O índice de emprego no comercio polo miúdo baixou en Galicia un -3,1% en 2012; a diminución media estatal foi do -1,4%. Como se ve no cadro 2.29, Asturias, Cantabria e Galicia tiveron os valores máis negativos nesta variable coa mesma porcentaxe de diminución as tres comunidades), mentres que Estremadura presentou o máis positivo.

O cadro 2.30 permítenos un achegamento ao comportamento do sector turístico galego no último sexenio, ao fío do *Observatorio da economía galega*, que elabora a Consellería de Facenda da Xunta de Galicia. Nel figuran o número de viaxeiros que entraron e Galicia, as pernoitas e o grao de ocupación hoteleira. Sobrancearemos que:

- Baixou nun 4,1% a taxa de variación interanual de Galicia no total de viaxeiros/as no ano 2012 (a diminución foi a terceira parte do ano anterior).
- A diminución deuse entre os viaxeiros/as residentes en España (-6%) mentres que subiu a das persoas estranxeiras (un 2,8%)
- A porcentaxe de variación interanual das pernoitas en Galicia no ano 2012 foi tamén claramente negativa (-7,2%), aínda que moita menos intensidade que no ano anterior (-12,4%).

■ No tocante ao grao de ocupación, en 2012 diminuíu 1,3 puntos porcentuais respecto do ano anterior, e quedou este índice no valor máis baixo do sexenio analizado, tralo forte descenso do bienio 2011-2012.

■ Cadro 2.30

Ocupación hoteleira. Galicia. 2007-2012

Período	Viaxeiros que entraron en Galicia						Pernoitas totais		Grado de ocupación (%)
	Total		Espaníois		Estranxeiros				
	Nº de viaxeiros	TVI ⁽¹⁾	Nº de viaxeiros	TVI ⁽¹⁾	Nº de viaxeiros	TVI ⁽¹⁾	Nº de pernoitas	TVI ⁽¹⁾	
2007	3.739,5	3,9	3.007,8	2,1	731,7	11,8	8.025,0	3,4	35,9
2008	3.529,5	-5,6	2.836,4	-5,7	693,1	-5,3	7.790,5	-2,9	34,0
2009	3.399,5	-3,8	2.752,0	-3,6	646,5	-5,9	7.447,8	-4,4	31,4
2010	3.795,8	11,7	3.056,3	10,8	739,5	15,1	8.187,5	10,0	34,1
2011	3.354,1	-11,7	2.631,5	-14,0	722,6	-1,7	7.158,3	-12,4	29,8
2012	3.216,3	-4,1	2.473,6	-6,0	742,8	2,8	6.643,3	-7,2	27,5

(1) Porcentaxe de variación interanual.

Fonte: Xunta de Galicia. Consellería de Economía e Facenda.

2.5 Investigación científica, desenvolvemento tecnolóxico e innovación (I + D + I)

2.5.1 Introducción

A investigación científica e o desenvolvemento tecnolóxico (I+D) abranguen un conxunto de traballos de carácter creativo emprendidos co fin de incrementar os coñecementos nunha rama ou actividade determinada, así como a aplicabilidade desa suma de coñecementos á mellora dos xa existentes. Sen dúbida é un factor clave á hora de posibilitar a converxencia real cos países máis desenvolvidos, que como veremos neste mesmo apartado presentan valores moi por riba dos existentes en España (e especialmente dos de Galicia).

A innovación, pola súa banda, é cada vez máis un factor clave na procura do aumento de produtividade e, xa que logo, da competitividade empresarial; hoxe en día as diferenzas económicas entre os países susténtase, en boa parte, no crecemento e acumulación do *know how* e na súa capacidade de transformación en produtos finais, vía innovación tecnolóxica.

A nova política de fondos na procura da cohesión territorial na UE prioriza cada vez máis o seu investimento no amplo abano denominado sociedade do coñecemento, co obxectivo de intentar converter a economía europea na máis competitiva do mundo (de acordo co aprobado no Cumio de Lisboa e na máis recente Estratexia Europa 2020). O pulo da innovación e o desenvolvemento tecnolóxico é fundamental e débese traballar na redución da “brecha tecnolóxica” galega.

2.5.2 Investigación científica e desenvolvemento tecnolóxico (I+D)

O cadro 2.31 permítenos unha visión por comunidades autónomas para o ano 2011 dos gastos internos totais e máis do persoal (en equivalencia a xornada completa). Apréciase que:

■ O gasto interno total de Galicia (3,7% do total estatal) está moi por baixo da porcentaxe que lle correspondería pola poboación, polo PIB ou polo número de empresas no total español, o que tamén ocorre no tocante ao persoal, aínda que en menor medida: 4,7%

■ Hai unha notable concentración espacial do gasto interno total nas actividades de I+D en dúas comunidades autónomas, pois Madrid e Cataluña representan case a metade (48,4%) do total estatal. No persoal o seu peso conxunto é algo inferior 45,5%.

■ Galicia ocupa a sétima posición na clasificacións polo gasto en I+D, por detrás de Cataluña, Madrid, Andalucía, País Vasco, C.Valenciana e Castela-León e o sexto, superando a esta última Comunidade, polo persoal en EDC.

■ Cadro 2.31

Gastos internos e persoal en I + D. Por comunidades autónomas. 2011

	Gastos internos			Persoal en equivalencia a jornada completa		
	Total (Miles de euros)	%	Tasa de Variación 2010-2011	Total	%	Tasa de Variación 2010-2011
Andalucía	1.648.471	11,6	-4,50	25.433,80	11,8	-1,30
Aragón	322.113	2,3	-13,90	6.534,20	3,0	-8,00
Asturias	218.119	1,5	-8,40	3.678,60	1,7	-2,70
Baleares	95.818	0,7	-13,20	2.007,30	0,9	-6,10
Canarias	242.968	1,7	-4,90	3.896,00	1,8	-5,00
Cantabria	141.816	1,0	-10,20	2.104,70	1,0	-0,50
C. León	574.357	4,0	-5,60	9.734,00	4,5	0,00
C. A Mancha	259.383	1,8	1,60	3.453,80	1,6	-3,10
Cataluña	3.103.712	21,9	-3,80	44.455,50	20,7	-4,10
C. Valenciana	1.044.364	7,4	-3,40	19.964,60	9,3	1,10
Extremadura	143.837	1,0	-5,20	2.234,20	1,0	-7,00
Galicia	526.471	3,7	-1,00	10.146,30	4,7	-6,10
Madrid	3.762.811	26,5	-2,40	51.108,80	23,8	-6,60
Murcia	234.082	1,7	-8,60	5.669,80	2,6	-6,20
Navarra	383.854	2,7	5,00	5.220,50	2,4	-0,20
País Vasco	1.397.208	9,9	7,00	17.970,80	8,4	6,20
A Ríoxa	81.817	0,6	-3,60	1.422,60	0,7	-3,30
Ceuta e Melilla	3.092	0,0	-13,30	43,30	0,0	12,65
España	14.184.293	100,0	-2,80	215.078,80	100,0	-3,10

Fonte: INE, Estadística sobre actividades en I+D.

O seguimento nos últimos dezaioito anos da porcentaxe do gasto en I+D en Galicia en relación co de España podemos facelo co cadro 2.32. A suba relativa de 1995 permitiulle a Galicia pasar do 2,57% de 1994 ao 3,33%; estancouse no cuatrienio seguinte ao redor desa porcentaxe e a forte suba do trienio 2000-2002 fixo que superara por vez primeira o 4%. En 2005 diminuíu en doce centésimas con respecto ao ano anterior e volveu a baixar dezasete centésimas en 2006 quedando no 3,80% do total español. No ano 2007 volve a subir con forza situándose na máis alta destes catorce anos en un 4,16%, mais en 2008 diminúe en 19 centésimas e baixa do listón dos 4 puntos, situándose en 3,97, no 2009 volve a baixar en 38 centésimas e se sitúa en 3,59. e por último co aumento de cinco centésimas en 2010 e de seis máis en 2011, situándose no 3,70 do total estatal.

**Evolución dos gastos internos en I+D.
% Galicia/España. 1994-2011**

■ Cadro 2.32

1994	2,57
1995	3,33
1996	3,20
1997	3,52
1998	3,24
1999	3,30
2000	3,70
2001	3,86
2002	4,08
2003	4,12
2004	4,09
2005	3,97
2006	3,80
2007	4,16
2008	3,97
2009	3,59
2010	3,64
2011	3,70

Elaboración propia.

Fonte: INE, Estadística sobre actividades en I+D

O valor absoluto do gasto en I+D dunha comunidade autónoma non é representativo dabondo do esforzo en investigación e desenvolvemento tecnolóxico da mesma, xa que o seu valor en relación co valor da súa produción pode ser moi distinto. Por iso recollemos no cadro 2.33 o gasto total en I+D, as porcentaxes dese gasto sobre o PIB de cada comunidade autónoma e mailo gasto de cada un dos sectores que o executan. Salientaremos que:

■ O gasto en I+D de Galicia supón actualmente un 0,91% do PIB, dato que fai que Galicia ocupe o duodécimo posto na clasificación das comunidades autónomas. Segue a reflectir unha diverxencia notable de Galicia con respecto á media estatal, que supera en 42 centésimas á galega,

■ As catro comunidades que realizan un maior investimento nas actividades de I+D son País Vasco (2,10%) Navarra (2,05%) Madrid (1,99%), e Cataluña (1,55%).

■ No tocante á distribución do gasto en I+D segundo o sector que o execute, en Galicia o primeiro é xa dende o ano 2005, a diferenza dos precedentes, o sector empresarial, que incrementou en 2006 e especialmente en 2007 a distancia co respecto o ensino superior; se ben baixou máis de sete puntos no 2008 e 4,32 puntos en 2009, acadou un 48,39% do gasto total despois de subir 65 centésimas en 2010 e 3,32 puntos en 2011. No total estatal o sector empresarial representa case o dobre dos gastos do correspondentes ao Ensino Superior (diferenzas que se agrandan nas catro comunidades que máis invisten en I+D en proporción do seu PIB: Madrid, Cataluña, Navarra e País Vasco).

**Gastos internos totais en I + D.
Por comunidades autónomas e sector de execución. 2011**

■ Cadro 2.33

	Total	% sobre PIB	Empresas	Admón. Pública	Enseño superior	IPSFL ⁽¹⁾
Andalucía	1.648.471	1,13	598.228	340.204	708.973	1.066
Aragón	322.113	0,94	169.094	71.253	81.495	270
Asturias	218.119	0,94	98.377	32.594	86.916	232
Baleares	95.818	0,36	13.831	36.412	45.313	263
Canarias	242.968	0,58	48.913	79.772	113.769	514
Cantabria	141.816	1,07	46.878	28.662	63.685	2.591
C. León	574.357	1,00	312.329	56.708	204.716	604
C. A Mancha	259.383	0,68	147.524	(...)	76.751	(...)
Cataluña	3.103.712	1,55	1.733.373	625.173	736.763	8.404
C. Valenciana	1.044.364	1,01	422.178	128.899	492.518	769
Extremadura	143.837	0,82	28.168	42.275	73.309	(...)
Galicia	526.471	0,91	254.781	(...)	195.454	(...)
Madrid	3.762.811	1,99	2.065.925	1.020.231	670.509	6.146
Murcia	234.082	0,83	81.268	(...)	107.843	(...)
Navarra	383.854	2,05	265.726	37.068	80.929	(...)
País Vasco	1.397.208	2,10	1.065.789	84.814	244.804	1.802
A Ríoxa	81.817	1,00	43.565	22.319	15.770	163
Ceuta e Melilla	3.092	0,11	422	(...)	2.508	(...)
España	14.184.293	1,33	7.396.369	2.762.385	4.002.025	23.517

En miles de euros (agás a 2ª columna, que está en percentaxe).

(1) Institucións privadas sen fins de lucro.

(...) dato protexido por segredo estatístico

Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D.

A comparanza das porcentaxes de execución do gasto en I+D en cada sector en Galicia e España podemos facela ao fío do cadro 2.34. Subliñaremos o seguinte:

■ O sector empresarial representa case a metade do gasto total en I+D (un 48,39%), e se ben en 2006 Galicia estaba a máis de 10 puntos porcentuais por baixo, en 2007 equipárase practicamente coa porcentaxe estatal: 55,37%, aínda que como dicíamos anteriormente cae sete puntos en 2008 e máis de catro en 2009. Debe resaltarse non obstante que subiu ostensiblemente nos últimos anos (pois en 2001 era só un 27%).

■ En Galicia ocupaba en 2011, en porcentaxe o total de gastos o segundo posto no referente ó Ensino Superior (cun 37,12%), case nove puntos porcentuais por riba da media española.

■ A porcentaxe de gasto en I+D da Administración Pública en Galicia era en 2011 catro puntos e dezasete centésimas inferior á de España.

**Porcentaxe de execución do gasto en I+D
Por sectores. Galicia e España. 2010-2011**

■ Cadro 2.34

	Galicia		España	
	2.010	2.011	2.010	2.011
Empresas	45,07	48,39	51,65	52,14
Ensino Superior	38,99	37,13	28,26	28,21
Resto dos Sectores (1)	15,94	14,48	20,09	19,65

(1) Administración Pública e Institucións privadas sen fins de lucro.
Fonte: INE, Estatística de I+D.

Centrámonos na evolución no último quinquenio das porcentaxes do gasto en I+D respecto do PIB nas distintas comunidades autónomas (cadro 2.35) destacaremos que en 2011 diminúe na comunidade galega en cinco centésimas a porcentaxe despois do avance en sete centésimas en 2002 e 2003, o estancamento en 2004, as lixeiras subidas en 2005 e 2006, o importante crecemento en 2007 (trece centésimas). En 2008 incrementábase nunha décima e acada a maior porcentaxe respecto ó PIB: o 1,04, baixando en 2009 e 2010 ó 0,96 e en 2011 cinco centésimas mais: 0,91. O descenso de cinco centésimas do conxunto do Estado en 2011 fai que diminúan moi lixeiramente as diferenzas da converxencia coa media estatal (42 centésimas).

■ Cadro 2.35

**Evolución da porcentaxe de gastos respecto ao PIB a prezos de mercado.
Por comunidades autónomas 2001-2011**

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Andalucía	0,62	0,62	0,89	0,77	0,84	0,90	1,02	1,03	1,10	1,20	1,13
Aragón	0,71	0,75	0,74	0,70	0,79	0,88	0,90	1,03	1,14	1,15	0,94
Asturias	0,71	0,65	0,70	0,64	0,70	0,90	0,93	0,96	0,99	1,03	0,94
Baleares	0,25	0,26	0,25	0,26	0,28	0,29	0,33	0,35	0,38	0,41	0,36
Canarias	0,56	0,60	0,55	0,58	0,59	0,65	0,64	0,62	0,58	0,62	0,58
Cantabria	0,57	0,55	0,47	0,44	0,45	0,80	0,88	1,00	1,11	1,16	1,07
C. León	0,83	0,81	0,88	0,93	0,89	0,97	1,10	1,26	1,12	1,06	1,00
C. A Mancha	0,04	0,44	0,44	0,41	0,41	0,47	0,60	0,72	0,68	0,71	0,68
Cataluña	1,17	1,28	1,38	1,34	1,35	1,43	1,48	1,61	1,68	1,63	1,55
C. Valenciana	0,77	0,81	0,87	0,90	0,99	0,96	0,96	1,05	1,10	1,06	1,01
Extremadura	0,60	0,60	0,63	0,41	0,69	0,73	0,74	0,86	0,88	0,83	0,82
Galicia	0,72	0,79	0,86	0,86	0,89	0,90	1,03	1,04	0,96	0,96	0,91
Madrid	1,79	1,88	1,81	1,65	1,82	1,98	1,93	2,00	2,06	2,02	1,99
Murcia	0,66	0,57	0,73	0,66	0,75	0,78	0,92	0,86	0,89	0,94	0,83
Navarra	1,22	1,11	1,41	1,79	1,67	1,92	1,88	1,92	2,13	1,97	2,05
País Vasco	1,39	1,32	1,42	1,51	1,48	1,60	1,88	1,96	2,06	1,95	2,10
A Rioxa	0,63	0,57	0,66	0,65	0,66	1,06	1,16	1,00	1,09	1,08	1,00
España	0,99	1,03	1,10	1,07	1,07	1,20	1,27	1,35	1,38	1,39	1,33

Fonte: INE, Estatística de I+D.

Na comparanza internacional, o cadro 2.36 subliña o baixo valor da porcentaxe de gasto galego en I+D (en relación co PIB) no contorno da Unión Europea (en 2010 o dato de Galicia supón un 46,91% da porcentaxe da Unión Europea dos 27). O Estado de maior porcentaxe de gasto en I+D (Finlandia) cuadruplican a de Galicia.

Porcentaxe de gasto en I+D sobre o PIB. Países OCDE Europa: 2007-2011

■ Cadro 2.36

	2007	2008	2009	2010	2011
Austria	2,51	2,67	2,71	2,79	2,75
Bélxica	1,89	1,97	2,03	2,00	2,04
República Checa	1,48	1,41	1,47	1,55	1,84
Dinamarca	2,58	2,85	3,16	3,07	3,09
Finlandia	3,47	3,70	3,94	3,90	3,78
Francia	2,08	2,12	2,27	2,24	2,25
Alemaña	2,53	2,69	2,82	2,80	2,84
Grecia	0,60	(*)	(*)	(*)	
Hungría	0,98	1,00	1,17	1,17	1,21
Islandia	2,68	2,65	(*)	(*)	
Irlanda	1,29	1,46	1,76	1,71	1,72
Italia	1,17	1,21	1,26	1,26	1,25
Holanda	1,81	1,77	1,82	1,85	2,04
Noruega	1,59	1,58	1,76	1,68	1,64
Polonia	0,57	0,60	0,67	0,74	0,77
Portugal	1,17	1,50	1,64	1,59	1,49
Eslovaquia	0,46	0,47	0,48	0,63	0,68
Eslovenia	1,45	1,66	1,85	2,09	2,47
Estonia	1,08	1,28	1,43	1,63	2,38
Luxemburgo	1,58	1,66	1,72	1,48	1,43
Suecia	3,40	3,70	3,60	3,39	3,37
Suiza	(*)	2,87	(*)	(*)	
Reino Unido	1,77	1,78	1,84	1,80	1,77
Rumanía	0,52	0,58	0,47	0,46	0,50
Galicia	1,03	1,04	0,93	0,94	0,91
España	1,27	1,35	1,39	1,39	1,33
UE (25)	1,80	1,87	1,96	1,95	1,97
UE (27)	1,77	1,84	1,92	1,91	1,94
UE (15)	1,90	1,99	2,07	2,06	2,08

Fonte: OCDE. (INE: Estadística sobre actividades en I+D).

(*) dato non dispoñible.

2.5.3 Innovación tecnolóxica nas empresas

A Enquisa de Innovación Tecnolóxica nas empresas (do INE) permite coñecer a estratexia tecnolóxica das empresas e os factores que inflúen na súa capacidade para innovar e ademais proporciona o marco base para estudos posteriores, coma pode ser a utilización da tecnoloxía punta nos procesos de fabricación ou a análise dos fluxos de pagos e ingresos tecnolóxicos. Nesta enquisa avalíase a actividade das empresas que realizan algunha actividade innovadora (I+D, adquisición de tecnoloxía inmaterial software, gastos en deseño, etc.).

**Principais indicadores de I+D en empresas, por tipo de empresa⁽¹⁾
e comunidades autónomas. 2011**

■ **Cadro 2.37**

	Manufactureiras de alta e media-alta tecnoloxía			De servizos de alta tecnoloxía		
	Nº empresas	Gastos I+D (miles euros)	Persoal en EXC	Nº empresas	Gastos I+D (miles euros)	Persoal en EXC
Andalucía	159	147.296	1.491,8	336	182.559	2.476,1
Aragón	149	89.327	1.156,2	76	29.089	479,7
Asturias	40	12.618	185,4	78	37.157	688,6
Baleares	8	746	17,9	46	5.307	115,7
Canarias	7	1.572	21,2	53	32.590	410,9
Cantabria	30	13.690	192,7	35	8.949	151,3
C. León	105	63.451	750,2	158	151.569	1.596,0
C. A Mancha	54	51.841	516,2	61	36.969	392,5
Cataluña	724	810.662	7.790,0	502	504.890	5.977,2
C. Valenciana	287	99.255	1.502,6	272	148.320	2.529,8
Extremadura	13	1.727	32,9	19	9.510	130,0
Galicia	113	75.480	1.045,5	163	54.727	1.133,9
Madrid	274	733.625	5.538,3	577	731.529	8.253,9
Murcia	48	16.714	232,9	74	19.955	432,0
Navarra	102	74.879	855,4	59	32.589	614,5
País Vasco	366	320.443	3.776,7	326	405.817	5.492,1
A Ríoxa	19	7.105	67,3	28	12.528	190,9
España	2.498	2.520.431	25.173,2	2.863	2.404.054	31.065,1

(1) Manufactureiras de alta tecnoloxía: Industria farmacéutica, maquinaria de oficina e material informático, compoñentes electrónicos, aparatos de radio, TV e comunicación, instrumentos médicos, de precisión, óptica e relojería e construción aeronáutica e espacial.

Manufactureiras de media-alta tecnoloxía: Industria química agás farmacia; maquinaria e equipo; maquinaria e aparatos eléctricos; industria do automóbil; outro material de transporte.

De servizos de alta tecnoloxía: Correos e telecomunicacións; actividades informáticas; investigación e desenvolvemento.

Fonte: INE, Base: "Indicadores de Ciencia e Tecnoloxía"

O cadro 2.37 recolle os principais indicadores de I+D nas empresas manufactureiras de alta e media alta tecnoloxía e de servizos de alta tecnoloxía. Como pode apreciarse, Galicia acada un escaso número de empresas manufactureiras: 113 que representan un 4,52% do total nacional, así mesmo os gastos e o persoal neste tipo de empresas supoñen un escaso 2,99% e 4,15% respectivamente. As 163 empresas galegas de servizos de alta tecnoloxía constitúen porén o 5,69% do Estado e empregan a 1.134 traballadores, o 3,65% do total estatal.

O gasto en actividades para a innovación tecnolóxica acadou en Galicia 552,3 millóns de euros no ano 2011, diminuíndo en máis de 74 millóns os correspondentes ao ano anterior. No cadro 2.38 presentamos o número de empresas innovadoras e máis o gasto en innovación tecnolóxica nas diferentes comunidades autónomas (e no total español) no período 2009-2011, xunto con o tanto por cento da cifra de negocios en produtos novos e mellorados e a taxa de crecemento en 2011. Como pode apreciarse, Galicia está por baixo da media nacional en empresas innovadoras e os gastos en innovación representan unha porcentaxe inferior ao seu potencial demográfico. O esforzo dos últimos anos en Galicia, no que non só destaca o dinamismo mostrado por unhas poucas empresas punteiras senón tamén o dos clusters (de automoción, acuicultura, etc.), que con notable empeño están aplicando a cultura da cooperación empresarial na innovación, parecía albiscaar unha certa recuperación

despois dos malos datos de 2004, cun crecemento importante da cifra de negocios en produtos novos e mellorados, máis os efectos da crise pasan factura no período 2009-2011, cuns pobres resultados.

■ **Cadro 2.38**

Empresas Innovadoras e Gastos en innovación por CC.AA. 2011

	Empresas Innovadoras Período 2009-2011		Gastos en Innovación 2011		% de la cifra de negocios en productos novos e mellorados	Taxa de crecemento do gasto(*)
	Total	%	Total	%		
Andalucía	6.365	27,0	933.498	6,3	9,94	-10,5
Aragón	1.710	34,6	452.446	3,1	22,92	-18,5
Asturias	917	28,4	164.018	1,1	8,57	4,8
Baleares	960	22,4	40.222	0,3	2,51	-23,7
Canarias	1.789	26,8	77.181	0,5	3,43	-43,5
Cantabria	519	28,1	73.277	0,5	17,28	-25,8
C. León	2.260	30,8	508.367	3,4	7,02	-13,0
C. A Mancha	1.773	28,1	248.198	1,7	4,69	-8,7
Cataluña	10.967	34,5	3.407.529	23,1	9,74	-6,4
C. Valenciana	5.755	33,6	701.506	4,8	10,85	-12,5
Extremadura	610	22,1	42.173	0,3	3,30	-51,6
Galicia	2.557	28,3	552.317	3,7	6,33	-11,8
Madrid	8.711	33,1	5.344.892	36,2	12,38	-10,7
Murcia	1.465	28,1	153.803	1,0	6,33	-38,9
Navarra	954	33,5	447.005	3,0	20,99	24,5
País Vasco	3.134	33,8	1.542.700	10,5	26,56	6,0
A Rioxa	467	35,0	65.772	0,4	12,68	-0,4
Ceuta e Melilla	69	25,1	903	0,0	1,67	121,2
España	50.982	31,1	14.755.807	100,0	12,09	8,8

Gastos en miles.

(*) con respecto a 2010.

Fonte: INE, Encuesta sobre innovación tecnológica nas empresas 2011.

2.6 A empresa industrial pública: a Sociedade Estatal de Participacións Industriais (SEPI)

A raíz da promulgación do Real Decreto-lei 5/1995, do 16 de xuño, a industria pública española nucleada neses momentos en torno ao Instituto Nacional de Industria (INI) e ao Instituto Nacional de Hidrocarburos (INH) reestrutúrase, agrupándose en dous entes as distintas empresas dependentes ou controladas polo Ministerio de Industria e Enerxía:

■ A Sociedade Estatal de Participacións Industriais (SEPI), á que se lle asignan as participacións dos grupos Teneo, SA e Repsol, SA, rexida polo dereito privado, sen aval do Estado, e que goza do beneficio da consolidación fiscal nas operacións de endebedamento; tivo, ademais, como unha das súas principais obrigacións a de amortizar a débeda do ex-INI, vía dividendos, endebedamento e desinvestimentos.

■ A Axencia Industrial do Estado (AIE), á que se adxudica, polo seu valor contable, a carteira de titularidade directa, maioritaria, igualitaria ou minoritaria das entidades mercantís, suxeitas a plans de reestruturación ou reconversión industrial. A esta axencia non se lle concede ningunha capacidade de endebedamento e carece do beneficio de consolidación fiscal, se ben as empresas en reconversión serán as únicas que poidan percibir achegas do Estado.

O 28 de xuño de 1996 o goberno aprobou o “programa de modernización do sector público empresarial do Estado”, que diseña un plan de privatizacións de empresas públicas que, afondando na política de alleamento de activos patrimoniais públicos que xa viña desenvolvéndose anteriormente, contempla a venda das empresas públicas rendibles, incluídas as dependentes do Ministerio de Economía e Facenda.

No trienio 1996-1999 producíronse operacións privatizadoras en empresas públicas industriais e de servizos con implantación en Galicia: Argentaria, Telefónica, o grupo Repsol, Retevisión, Auxini, ENDESA, Tabacalera, Gas Natural, Elcano, Barreras, INESPAL, Santa Bárbara, Indra ou Red Eléctrica, e en 2000 e os primeiros meses de 2001 os de Iberia, Enatcar e ENCE, ás que seguirá Autopistas del Atlántico no 2002, quedándose o Estado co control daquelas que poden ter problemas para privatizarse por cuestións sociais ou estratéxicas, como as da División Naval e Bazán agrupadas no grupo Izar e actualmente Navantia.

O Decreto-lei 15/1997, do 15 de setembro, reagrupa de novo o sector público, disolvendo a AIE e integrando as súas sociedades na SEPI, facendo esta fronte ao paulatino equilibrio financeiro do sector; cunha achega de recursos de 900.000 millóns de pesetas –resultante das privatizacións– durante os dous primeiros anos e desvinculando o mantemento das empresas públicas dos Orzamentos Xerais do Estado, cun efecto importante na redución do déficit público para o cumprimento dos criterios de Maastricht. En todo caso, o que si é certo é que o cadro da empresa pública en España, e polo tanto en Galicia, experimentou un importante cambio neses anos, especialmente a partir de 1997-1998, diminuindo substancialmente as empresas participadas polo Estado, quedando reducido a un pequeno grupo con capital público, formado polas que arrastran un déficit empresarial considerable.

A SEPI é polo tanto a sociedade estatal que agrupa na actualidade ás empresas públicas industriais, acollendo inicialmente tamén algunha das empresas que pertencían á Dirección Xeral de Patrimonio, tales como Efe, e ex organismos autónomos como Correos. En marzo de 2005 tras unha importante crise da empresa Izar provocada dunha banda polas súas notables perdas –800 millóns de euros– e doutra pola esixencia da UE ao goberno español da devolución das axudas nos últimos anos aos estaleiros públicos, constitúese unha nova empresa: Navantia que, mercé a un axuste de cadro de persoal por xubilacións anticipadas, asume a actividade de construción naval, fundamentalmente militar, conservando un 20% de actividade en materia civil. Así mesmo acolle liñas de actividade de propulsión e enerxía, reparacións e sistemas e armas, cunha forte aposta pola tecnoloxía e tarefas de investigación e desenvolvemento.

Nos cadros 2.39 contéplanse os datos de investimentos e persoal dos entes públicos e sociedades estatais da SEPI en Galicia: Navantia, Tragsa Sepides, Efe e o grupo Correos.

Os investimentos da SEPI representan un montante total de 13 millóns 306 mil euros (cadro 2.39) - dos que 7 millóns 840 mil euros corresponden a Navantia e unha con-

tía de preto de 3 millóns 665 mil euros á empresa SEPIDES (SEPI, desenvolvemento empresarial s.a.), que realiza unha variada gama de actuacións para a dinamización da actividade empresarial e apoio de inversións privadas, participando no capital e concedendo préstamos ou ven realizando operacións inmobiliarias e urbanísticas en parques empresariais.

As empresas públicas da SEPI con sede en Galicia experimentan unha diminución apreciable de traballadores nestes dezoito últimos anos (cadro 2.39), pasándose, no seu conxunto, de 14.067 traballadores/as en 1993 aos 6.567 do ano que analizamos. O grupo Correos, que en puridade é unha empresa de servizos, con 3.475 traballadores no ámbito da Comunidade e Navantia con 2.322 efectivos, dos traballadores/as dos estaleiros de Fene e Ferrol, constitúen as de maior volume.

■ **Cadro 2.39** **Investimentos e cadro de persoal da Sociedade Estatal de Participacións Industriais (SEPI).**

Efectivos de persoal da SEPI. Decembro 2012(1)

Ano 2012	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	varias provincias	Galicia
Navantia	2.322	0	0	0	-	2.322
Grupo TRAGSA	391	103	149	113	-	756
Axencia EFE	13	0	0	1	-	14
Grupo Correos	1.454	522	434	1065	-	3.475
Total	4.180	625	583	1179	-	6.567

Investimentos da SEPI 2012

Ano 2012	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	varias provincias	Total
Navantia	7.840.000	-	-	-	-	7.840.000
Grupo Tragsa	-	-	-	-	14.000	14.000
Grupo Correos	1.391.100	80.300	72.600	242.900	-	1.786.900
Sepides	2.164.900	1.500.000	-	-	-	3.664.900
Total	9.231.100	1.580.300	72.600	242.900	14.000	13.305.800

(1) Datos persoal fixo e temporal.
Coantía en euros.
Fonte: SEPI.

2.7 Política industrial. A achega das administracións públicas

Examinaremos, dentro deste apartado, o conxunto das intervencións máis importantes das distintas administracións públicas no ámbito industrial e empresarial, co obxecto de ter unha visión de carácter xeral das principais liñas de actuación que marcan as políticas públicas en Galicia.

Hai que ter, non obstante, moi en conta que a política macroeconómica ten un papel decisivo sobre a actividade industrial: o control da inflación, a redución do déficit público e a estabilidade monetaria constitúen factores fundamentais para a incentivación e boa marcha das industrias e, xunto co investimento público e o impulso das reformas estruturais, inciden dunha maneira decisiva no comportamento empresarial.

2.7.1 As actuacións da UE

O Cumio de Maastricht de 7 de febreiro de 1992, coa reforma do artigo 130 do Tratado da UE, marca o inicio da nova estratexia en materia industrial e de emprego previndo un marco de relacións entre administracións públicas rexido polo principio de subsidiaridade, a potenciación da instrumentación de accións de I+D, políticas de infraestruturas a escala europea, formación profesional e incluso a posibilidade de utilización de medidas específicas, a aprobar por unanimidade, destinadas a acelerar a adaptación da industria aos cambios estruturais, creando un contorno favorable á iniciativa, desenvolvemento e cooperación entre as empresas, e a favorecer unha explotación do potencial industrial das políticas de innovación e desenvolvemento tecnolóxico.

O Tratado de Amsterdam de 17 de xuño de 1997 inclúe no Tratado Constitutivo da Unión Europea un capítulo sobre emprego, en paralelo ás disposicións relativas á Unión Económica e Monetaria. Cada país continúa a ser dono da súa política, pero a situará no contexto dunha estratexia coordinada de toda a comunidade. O Tratado fixa para os gobernos da Unión o compromiso de:

- Orientar as súas políticas de emprego en consonancia coa política económica da comunidade.

- Promover unha man de obra cualificada con poder de adaptación, así como mercados de traballo que poidan reaccionar axiña ante os cambios económicos.

Así mesmo, crea un sistema de vixilancia multilateral das políticas de emprego nacionais, e un Comité de Emprego que asistirá ás institucións neste traballo.

Transcorridos dous anos con ocasión do Cume de Lisboa –marzo de 2000– valórouse positivamente o proceso iniciado en Amsterdam, e acolleuse como obxectivo prioritario a loita contra o desemprego, marcándose como meta conseguir o pleno emprego na Unión Europea para o 2010, combinando para isto reformas estruturais ambiciosas coa potenciación das novas tecnoloxías, facendo especial fincapé no acceso das escolas a Internet e a formación a curto prazo do profesorado nas novas tecnoloxías.

Os atentados do 11 de setembro de 2001 en EE.UU. provocan un descenso da actividade económica mundial. No Consello da Unión Europea de Sevilla –21 e 22 de xuño de 2002– se aposta pola reactivación do crecemento, reafírmase na adhesión do Pacto de Estabilidade e Crecemento e o saneamento das finanzas públicas e mantense en vigor os obxectivos estratéxicos alcanzados en Lisboa. Así mesmo, tanto no Cumio de Copenhague de decembro de 2002, que aproba a ampliación a 25 Estados a partir do 1 de maio de 2004, como o Consello de Bruxelas do 20 e 21 de marzo de 2003 ratifican cunha serie de orientacións e medidas específicas os obxectivos de Lisboa.

A incorporación de 10 novos países en maio de 2004 e outros dous a partires do 1 de xaneiro de 2007 á Unión Europea, todos eles con rendas per cápita inferiores á española e moi lonxe da media da Unión, levará aparelladas importantes repercusións para países que, como España, son beneficiarios netos e en moi ampla medida das axudas e fondos estruturais europeos.

O “non” ao referendo sobre a Constitución europea de Francia e Holanda e o fracaso da cume europea de Bruxelas no transcurso de 2005 para a aprobación do marco orzamentario 2007-2013, sumiu á UE nunha fonda crise con repercusión moi

directa no escenario de territorios como o galego que basean o seu futuro desenvolvemento nas achegas dos fondos estruturais e de cohesión.

O 1 de decembro de 2009, tras anos de negociación, entrou en vigor o Tratado de Lisboa co obxecto de modernizarse e dotarse de instrumentos eficaces e coherentes adaptados non só ao funcionamento dunha Unión recentemente ampliada de 15 a 27 membros, senón tamén as rápidas transformacións do mundo actual. O Tratado establece que pode e non pode facer a UE e que medios pode utilizar. Modifica a estrutura das institucións europeas e os seus métodos de traballo, para que poidan dar mellor servizo á democracia e aos valores fundamentais da Unión.

En marzo de 2010 a Comisión formula a estratexia da UE EUROPA 2020 para un crecemento intelixente, sustentable e integrador, que foi aprobada polos xefes de Estado e Goberno dos países membros en xuño de dito ano. O documento fixa unha serie de obxectivos concretos para a próxima década:

■ A taxa de emprego da poboación entre 20 e 64 anos deberá pasar do actual 69% ó 75%.

■ Acadar o obxectivo de investir o 3% do PIB en I+D.

■ Reducir as emisións de gases de efecto invernadoiro nun 20% en comparación cos niveis de 1990, incrementar a porcentaxe das enerxías renovables no consumo final nun 20%, e aumentar un 20% a eficacia no uso da enerxía.

■ Reducir a porcentaxe de abandono escolar ó 10% desde o actual 15% e incrementar a porcentaxe de persoas con estudos superiores completos do 31% a como mínimo un 40%.

■ Reducir o número de europeos que viven por baixo do albor nacional da pobreza nun 25%, liberando da pobreza a 20 millóns de persoas.

O Consello Europeo do 8 de febreiro de 2013 chegou a un acordo sobre o próximo marco financeiro plurianual (MFP), ó definir as prioridades orzamentarias da UE para os anos 2014-2020, e na cume de Bruxelas de 26 de xuño de 2013 a Comisión e o Parlamento Europeo acadan un acordo sobre o montante total do presuposto: 960.000 millóns de euros, para dito período. Orzamento menor en comparación co actual marco financeiro plurianual 2007-2013. Porén, co fin de mellorar o crecemento e o emprego, incrementáanse os fondos para a investigación, a innovación e a educación. Tamén acordouse a creación dunha iniciativa para paliar o desemprego xuvenil coa dotación dun novo fondo de 6.000 millóns de euros, financiado con cargo o Fondo Social Europeo.

■ Marco de Apoio Comunitario de Galicia para o período 2007-2013

A Comisión Europea aprobou en Maio de 2007 o Marco Estratéxico Nacional de Referencia da Política de Cohesión para España na que se determina a estratexia para a utilización de 35.217 millóns de euros da política de cohesión no período 2007-2013 dos Fondos Estruturais (Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional –FEDER– e Fondo Social Europeo –FSE–) e o Fondo de Cohesión.

As actuacións da UE en Galicia –catalogada a partir de 2007 obxectivo da converxencia– lévanse a cabo a través do transvase de importantes cantidades de diñeiro para o desenvolvemento rexional, das que a maioría dedícanse a infraestruturas de carácter básico; ditas cantidades canalízanse a través dos chamados fondos estrutu-

rais para a redución dos desequilibrios rexionais e o Fondo de Cohesión que financia proxectos de infraestrutura de transporte e medio ambiente vai ter neste período unha maior integración na execución de todas as políticas e accións dos Fondos Estruturais deixando atrás o enfoque por proxecto a favor dun financiamento por programa, simplificando a xestión.

■ **Cadro 2.40**

Fondos Comunitarios Galicia 2007-2013

FONDOS COMUNITARIOS	Importe Axuda	Importe Cofinanciación	Importe Global
1- FONDOS ESTRUCTURAIS	4.839	1.641	6.030
Fondo Europeo de Desenv. Rexional (FEDER)	3.452	1.407	4.859
Fondo Social Europeo (FSE)	936	234	1.170
2- FONDOS SECTORIAIS	1.285	911	2.196
Fondo Europeo Agrícola de desenv. Rural (FEADER)	857	637	1.494
Fondo Europeo de Pesca (FEP)	429	274	703
TOTAL FONDOS COMUNITARIOS	5.674	2.552	8.226

Importes en millóns de euros.
Fonte: Xunta de Galicia.

O Marco de Apoio Comunitario 2007-2013 (cadro 2.40), no que se integra o Fondo de Cohesión, aprobado ao fin do ano 2007, e polo tanto sen execución en dito ano, prevé unha inversión total na Comunidade de 8.226 millóns de euros, dos que os Fondos Comunitarios aportarán 5.674, correspondendo aos estruturais (FEDER e FSE) 4.389, o 77% e aos Sectoriais (FEADER e FEP) 1.285 millóns de euros, o 23%. O 42% dos Fondos Feder van dirixidos á aumentar á capitalización tecnolóxica da economía galega a través do desenvolvemento da economía do coñecemento e da innovación empresarial; un 31% dedícanse ás infraestruturas de transporte e enerxía e o 23% restante ao Medio Ambiente e o desenvolvemento sostible.

■ Cadro 2.41

Marco de apoio comunitario do obxectivo 01
Grao de execución do gasto público a 31/12/2012
Programa operativo FEDER de Galicia

Temas prioritarios	Total programado 2007-2013 (A)	Total executado ao 31/12/2012 (B)	Total axuda FEDER ao 31/12/2012	% (B/A)
01 Actividades de I+DT en centros de investigación.	57.783.596	11.527.765	922.212	19,95
02 Infraestrutura de I+DT (instalacións, instrumentos e redes informáticas de alta velocidade para a conexión de centros de investigación) e centros de cualificación nunha tecnoloxía específica.	11.104.044	2.627.677	2.102.141	23,66
03 Transferencia de tecnoloxía e mellora das redes de cooperación entre pequenas empresas (PEMES), así como entre estas e outras empresas e universidades, centros de ensino postsecundario de todo tipo, e autoridades rexionais.	9.669.907	891.351	713.081	9,22
06 Axudas ás PEMES para o fomento da utilización de produtos e procesos de produción que respecten o medio ambiente	10.092.748	1.494.817	1.195.854	14,81
07 Inversión en empresas directamente relacionadas coa investigación e a innovación (tecnoloxías innovadoras, creación de novas empresas por parte das universidades, centros e empresas de I+DT existentes, etc.)	39.854.546	13.056.641	10.445.313	32,76
08 Outros investimentos en empresas	309.244.880	40.875.513	32.700.412	13,22
09 Outras medidas destinadas a fomentar a investigación e innovación e o espírito empresarial nas PEMES	77.462.477	36.413.927	29.131.142	47,01
10 Infraestruturas telefónicas (incluídas as redes de banda ancha)	63.108.841	24.200.675	19.360.540	38,35
11 Tecnoloxías da información e a comunicación (acceso, seguridade, interoperabilidade, prevención de riscos, investigación, innovación, contido electrónico, etc.)	16.637.424	9.775.239	7.820.191	58,75
13 Servizos e aplicacións para o cidadán (servizos electrónicos en materia de saúde, administración pública, formación, inclusión, etc.)	90.919.369	43.268.420	34.614.736	47,59
14 Servizos e aplicacións para as PEMES (comercio electrónico, ensino e formación, establecemento de redes, etc.)	5.877.944	1.563.967	1.251.174	26,61
17 Servizos ferroviarios (RTE-T)	251.456.215	93.746.325	74.997.060	37,28
20 Autoestradas	184.280.748	165.025.677	132.020.542	89,55
21 Autoestradas (RTE-T)	217.986.316	238.145.932	190.516.746	109,25
22 Estradas nacionais	45.549.459	55.837.510	44.670.008	122,59
23 Estradas rexionais / locais	176.472.468	137.809.280	110.247.424	78,09
25 Transporte urbano	4.141.341	3.013.398	2.410.718	72,76
26 Transporte multimodal	21.796.992	8.485.588	6.788.470	38,93
29 Aeroportos	84.828.934	104.554.164	83.643.331	123,25
30 Portos	19.836.320	10.397.411	8.317.929	52,42
33 Electricidade	22.037.128	3.177.298	2.541.839	14,42
35 Gas natural	4.215.172	0	0	0,00
37 Produtos derivados do petróleo	1.002.160	0	0	0,00
40 Enerxía renovable: solar	11.742.683	11.169.644	8.935.715	95,12
41 Enerxía renovable: biomásica	6.961.759	5.522.126	4.417.701	79,32
43 Eficiencia enerxética, coxeneración e xestión enerxética	14.891.493	12.329.121	9.863.297	82,79
44 Xestión de residuos domésticos e industriais	31.862.079	10.972.800	8.778.240	34,44
45 Xestión e distribución da auga (auga potable)	88.937.588	33.930.164	27.144.131	38,15
46 Tratamento da auga (auga residual)	342.887.605	102.735.786	82.188.629	29,96
47 Calidade do aire	6.616.061	4.643.871	3.715.097	70,19
48 Prevención e control integrados da contaminación	7.370.948	4.022.144	3.217.715	54,57
50 Rehabilitación de zonas industriais e terreos contaminados	2.332.733	1.622.633	1.298.106	69,56
51 Fomento da protección da biodiversidade e a natureza (incluído o programa Natura 2000)	128.886.004	44.480.452	35.584.362	34,51
52 Fomento do transporte urbano limpo	4.583.824	4.378.099	3.502.479	95,51
53 Prevención de riscos (incluídas a elaboración e aplicación de planes e medidas para previr e xestionar os riscos naturais e tecnolóxicos)	19.263.134	5.090.863	4.072.691	26,43
55 Fomento da riqueza natural	4.502.071	0	0	0,00
56 Protección e desenvolvemento do patrimonio natural	35.045.619	11.738.649	9.390.919	33,50
57 Outras axudas para mellorar os servizos turísticos	29.360.366	6.465.030	5.172.025	22,02
58 Protección e conservación do patrimonio cultural	23.828.452	7.980.362	6.384.289	33,49
59 Desenvolvemento da infraestrutura cultural	8.045.673	5.826.461	4.661.169	72,42
61 Proxectos integrados para a rexeneración urbana e rural	166.064.537	62.143.906	49.715.123	37,42
75 Infraestrutura en materia de educación	27.321.820	13.629.000	10.903.200	49,88
76 Infraestrutura en materia de saúde	31.284.967	799.130	639.304	2,55
77 Infraestrutura en materia de coidados de nenos	6.973.718	2.933.576	2.346.861	42,07
79 Outra infraestrutura social	9.273.785	1.527.465	1.221.972	16,47
85 Preparación, execución, seguimento e inspección	3.547.281	129.821	103.857	3,66
86 Avaliación e estudos; información e comunicación	2.487.268	992.249	793.799	39,89
TOTAL OBXECTIVO	2.739.430.497	1.360.951.927	1.080.461.542	49,68

Fonte: Ministerio de Economía e Facenda.

No cadro 2.41 explíciase por temas prioritarios o grao de execución do programa operativo FEDER de Galicia 2007-2013 a finais do 2012. Do total programado para todo o período: 2.739 millóns 430 mil euros, executáronse a 31.12.2011 1.360 millóns 952 mil euros, o 49,68% do total. Os temas 20, 21, 22 e 23, autoestradas e estradas nacionais e rexionais, xunto co de aeroportos (29) con máis de setecentos un millóns de euros son os epígrafes de maior contía executada e representa máis

do 50% do importe total. Outros temas que presentan contías de certa importancia son o 46: Tratamento da auga (auga residual), que constitúe o de maior dotación programada e que a finais de 2012 executouse preto de 103 millóns de euros e o 17: servizos ferroviarios con 93 millóns 746 mil euros.

Fóra do Marco Comunitario de Apoio a Comunidade Galega percibe tamén financiamento da Cooperación Territorial Europea, a través de iniciativas de carácter local e rexional, así como a cooperación transnacional, que procura un desenvolvemento territorial integrado e a cooperación interrexional e o intercambio de experiencias. A España correspondéronlle para o período 2007-2013 559 millóns de euros, dos que 249 destinaranse aos programas de Cooperación Transfronteriza, 149 aos programas de Cooperación Transnacional e 111 millóns de euros aos programas de Veciñanza Europea.

Galicia integrase nos programas de Cooperación Transfronteriza España –Portugal, no de Cooperación Transnacional Espazo Atlántico, Espazo do Sudoeste Europeo e o de Cooperación Interrexional: Interreg IV, Redes ESPON, URBACT e INTERACT II, que a partir de 2007 substitúen as iniciativas comunitarias Interreg.

No cadro 2.42 agrúpanse as achegas do FEOGA, que financia accións tendentes á adaptación dos agricultores e das rexións ás novas formas de agricultura; e o desenvolvemento de novos sectores económicos nas zonas rurais; e o IFOP, que axuda ás rexións costeiras que se ven afectadas polo declive do sector pesqueiro.

As actuacións da UE, no sector agropesqueiro galego, teñen unha importancia fundamental e pretenden potenciar a vertente da acuicultura e rachar cos graves problemas estruturais da agricultura –escasa dimensión das explotacións, envellecemento da poboación e excesivo peso da súa actividade– e da pesca –sobredimensión e envellecemento da flota, falta de caladoiros, etc.–.

En 2011, Galicia obtivo un financiamento, por esta vía (cadro 2.42), de máis de 372 millóns de euros, cun aumento de 75 millóns 421 mil euros con respecto ao ano anterior; e prodúcese fundamentalmente polo incremento das axudas ó sector pesqueiro e aínda que en menor medida do feoga-garantía.

No concernente ao FEOGA-Garantía, que se incrementa en preto de 23 millóns de euros con respecto a 2010, a partida de maior contía é a constituída polas asignacións de pago único: 115 millóns 965 mil euros, seguindo a continuación as axudas á produción de carne de vacún –50,56 millóns de euros–, cun importante aumento con respecto ó ano anterior. Diminúe notoriamente o epígrafe de produción de leite, e sobe a de sector vitivinícola. No sector pesqueiro en 2011 volven as axudas directas do IFOP e as do Fondo de Estruturas Pesqueiras, que non tiveron dotación en 2010, por un importe conxunto de 93 millóns 835 mil euros.

Cadro 2.42

Contribución financeira da UE nos sectores agrariopesqueiros. Galicia. 2005-2011

Sector agrario	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
FEOGA -Garantía- FEAGA ⁽¹⁾							
Réxime de pago único	-	85,605	98,944	98,868	101,822	106,525	115,965
Industria de cereais	0,002	0,009	0,008				
Produción carne de vacún	69,608	67,128	33,836	33,682	32,753	33,844	50,560
Primas ovino e cabrún	3,229	2,577	1,646	1,735	1,877	0,087	0,014
Leite escolar	0,270	0,236	0,227				
Aceite para conservas	9,475	5,779					
Destilacións vinícolas	0,228	0,144	0,114				
Intervencións en porcino	0,008	-		0,261			
Apicultura	-	-			0,178	0,174	0,143
Recuperacións, intereses, sancións, etc	0,004	-	-0,170		-0,135	0,212	-0,234
Produción de forraxes		0,033					
Cese anticipado	9,602	8,558					
Forestación e sevicultura	4,027	7,516					
Reestruturación do viñado	6,736	4,248	3,287				
Indemniz. compensatorias zonas desfavorecidas	6,341	7,413					
Cultivos herbáceos	15,583	7,624	4,429	3,922	4,015	0,396	0,001
Produción de legumes	0,002						
Produción de leite	40,507	6,897	8,753	8,275	7,761	12,022	6,916
Axudas á apicultura	0,164	0,163	0,159				
Medidas agroambientais	2,817	3,428					
Modulación		2,834	3,893	4,735	4,618	0,088	-0,001
Intervención no sector avícola			0,232				
Sector vitivinícola				3,474	0,953	2,988	3,078
Porcino				0,261			0,240
Agricultura				0,189			
Desenrolo rural				0,053	-0,007	0,013	
Condionalidade				0,004	-0,048	0,021	-0,097
Frutas e hortalizas						0,057	0,058
Axuda específica Art. 68 R (CE) 73/09						15,858	18,413
Outros				0,229			
Total FEOGA -Garantía	168,603	210,192	155,358	155,459	153,787	172,285	195,056
FEOGA -Orientación: axudas directas:							
Programas operativos Comun. Autónoma	100,766	56,796	82,297	60,736		0,658	
Iniciativas comunitarias e PRODER	1,553	6,349	7,100	8,753	7,538	13,246	
Orzamento ingresos do Estado	26,537	3,836	0,983				
LEADER e outros:							
Comunidade Autónoma	-	1,253					
Grupos Acción Local	11,183	11,585	11,164	13,495	3,606	0,581	
Total FEOGA Orientación	140,039	79,819	101,544	82,984	11,144	14,485	0,000
F.E.A.D.E.R.							
Programa de desenvolto rural				99,903	72,712	107,855	106,447
Outros recursos agrarios:							
Sanidade animal	0,009	-	0,020	0,739	1,461	2,214	3,389
Total sector agrario	308,651	290,011	256,922	338,481	239,104	296,839	304,892
Sector pesqueiro							
IFOP: axudas directas:				19,291	4,773		26,303
Iniciativa "Pesca"	-	-					
Estruturas pesqueiras	92,167	87,171	78,884				
Total IFOP	92,167		78,884	19,291	4,773		26,303
Outros recursos pesqueiros:							
Vixiancia pesqueira	0,356	0,249					
Acción específica "Prestige"	-	-					
F.E.P.(Fondo europeo de Pesca)				30,002	4,244		41,229
Outros recursos pesqueiros					0,168	0,164	
Total sector pesqueiro	92,523	87,420	78,884	49,293	9,185	0,164	93,835
Total sectores agrario e pesqueiro	401,174	377,431	335,806	387,774	248,289	297,003	372,424

Datos en millóns de euros.

(1) Cantidades aboadas polos organismos pagadores con cargo ao FEOGA-Garantía-FEAGA.

Fonte: Ministerio de Agricultura, Pesca e Alimentación. Subsecretaría. Oficina Presupostaria.

■ **O Fondo Social Europeo** é un instrumento financeiro comunitario encargado de fomentar as oportunidades de emprego e a mobilidade xeográfica e profesional dos traballadores. En tanto que tal instrumento ten incidencia na industria ao constituír un complemento das accións desenvolvidas por entes públicos ou privados, encamiñados fundamentalmente a mellorar a formación profesional e, no seu caso, a orientación profesional dos traballadores e a axudar á contratación estable de determinados colectivos de traballadores.

A programación do FSE para o período 2007-2013 inscríbese no Marco Estratéxico de converxencia (Mecega), que establece a estratexia de intervención de fondos estruturais, reorientando a política económica da Comunidade cara a promoción dos factores de desenvolvemento ligados a estratexia de Lisboa: Renovar as bases de competitividade, aumentar o crecemento e a produtividade, e reforzar a cohesión social a través do coñecemento, a innovación e a valorización do capital humano.

No cadro 2.43 inclúense as previsións dos recursos financeiros do FSE no seu reparto por instrumentos de intervención para o período 2007-2013. Como pode apreciarse o total de axudas acadan un importe de máis de 936 millóns de euros, dos que máis do 50% destínanse ós programas de adaptabilidade e emprego.

Distribución da axuda FSE 2007-2013 asignada a Galicia por instrumentos de intervención.

■ Cadro 2.43

Instrumentos de intervención	Importes euros	%
PO FSE Galicia	358.501.812	38,3
PO FSE adaptabilidade e emprego	542.597.525	57,96
PO FSE Loita contra a discriminación	30.869.310	3,3
Asistencia Técnica	4.110.950	0,44
Total Axudas FSE	936.079.597	100,00

Fonte: Consellería de Facenda. Xunta de Galicia

No cadro 2.44 se contempla a distribución por eixes de actuación dos fondos do FSE para o período 2007-2013, resaltando a contía destinada ó fomento da empregabilidade, a inclusión social e a igualdade entre homes e mulleres que con máis de 472 millóns de euros representa máis do 50% do total programado.

■ Cadro 2.44

Fondos FSE asignados a Galicia 2007-2013 por eixes de actuación

EIXES 2007-2013	AGE	XUNTA	TOTAL FSE	EUROS
Fomento do espírito empresarial e mellora da adptabilidade de traballadores, empresas e empresarios	33,09%	30%	31,91%	298.699.577
Fomento da empregabilidade, a inclusión social e a igualdade entre homes e mulleres	63,14%	30%	50,45%	472.254.568
Aumento e mellora de capital humano	2,12%	35%	14,72%	137.747.126
Cooperación transnacional e interrexional	0,27%	3%	1,32%	12.326.442
Asistencia Técnica	1,36%	2%	1,61%	15.051.884
Total	100,00%	100,00%	100,00%	
IMPORTE AXUDAS FSE	577.577.785	358.501.812		936.079.597

Fonte: Consellería de Facenda, Xunta de Galicia.

2.7.2 A achega da Administración Xeral do Estado

Inclúense neste apartado as subvencións do Ministerio de Industria, Turismo e Comercio para o apoio á implantación de sistemas e infraestruturas de I+D+I en empresas, co obxecto de que estas poidan desenvolver as súas propias actividades de I+D+I dunha forma estable e continuada e mellorar por conseguinte a súa posición no mercado, cumprindo os obxectivos e prioridades da política de investigación e innovación no período 2008-2011 previstos no Plan Nacional de Investigación Científica, Desenvolvemento e Innovación Tecnolóxica aprobado por acordo do Consello de Ministros de 14 de Setembro de 2007. Este programa substituíu ó de Fomento da Investigación Técnica (Profit) que desenvolveu o Plan Nacional 2004-2007.

Xunto a estas subvencións Incluímos tamén os datos dos incentivos rexionais da Zona de Promoción Económica de Galicia (ZPE), concedidos polo Ministerio de Economía e xestionados administrativamente pola Xunta de Galicia, a través do Instituto galego de promoción económica(IGAPE).

■ Os programas tecnolóxicos do Estado

O Centro para o Desenvolvemento Tecnolóxico Industrial (CDTI) realiza na Comunidade Autónoma actuacións en materia de financiamento de proxectos de i+D+i empresarial, de xestión e promoción da participación de empresas galegas en programas internacionais de cooperación tecnolóxica, de apoio á transferencia de tecnoloxía no ámbito empresarial, de creación e consolidación de empresas de base tecnolóxica e de concesión de subvencións a grandes proxectos estratéxicos de investigación industrial.

■ Cadro 2.45

I+D+I Proxectos CDTI en Galicia. Axudas parcialmente reembolsables 2009-2011(*)

	Nº proxectos aprobados			orçamento total			Aportación CDTI		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011	2009	2010	2011
A Coruña	11	26	39	6.179.493	28.384.550	27.686.236	4.064.783	20.980.406	20.358.885
Lugo	2	5	2	1.791.243	2.771.272	1.084.289	741.344	2.076.171	832.787
Ourense	2	9	8	883.351	6.019.370	7.119.460	504.658	4.333.321	5.052.159
Pontevedra	23	41	48	25.476.691	24.998.346	32.232.972	18.963.979	18.012.535	25.070.221
Galicia	38	81	97	34.330.778	62.173.538	68.122.957	24.274.764	45.402.433	51.314.052

(*) Contabilízanse todos os proxectos nos que participan empresas de Galicia, sexan ou non líderes.
Fonte: Ministerio de Industria, Turismo e Comercio.

No cadro 2.45 contémpnanse os proxectos aprobados polo CDTI (axudas reembolsables) durante 2009, 2010 e 2011 en Galicia, nas convocatorias dos subprogramas que contempla o Programa de I+D+I. Como pode observarse, en 2011 incrementábase respecto o ano anterior o número de proxectos e a achega do CDTI dunha forma substancial, os 97 proxectos aprobados na comunidade autónoma acadan un importe global de crédito de 51 millóns 314 mil euros. Dende o punto de vista da súa distribución provincial a inmensa maioría tanto dos proxectos como da contía aprobada corresponden as provincias de A Coruña e Pontevedra.

O programa de **Fomento da Competitividade de Sectores Estratéxicos** ofrece apoio financeiro á execución de plans de mellora da competitividade nas empresas de determinados sectores industriais, con características estruturais que lle outorgan un papel estratéxico na consecución do obxectivo de cambio de modelo produtivo da economía española: orientación ao mercado internacional, elevada intensidade tecnolóxica, alto valor engadido, elevada produtividade, xeración de emprego etc.

As axudas materialízanse en forma de anticipos reembolsables, cun interese do 0%, con 5 anos de carencia e 10 anos de amortización.

■ Cadro 2.46

Fomento da competitividade de sectores estratéxicos industriais 2011

	Convocatoria xeral			Automoción		
	Nº proxectos aprobados	Orzamento total	Crédito concedido(*)	Nº proxectos aprobados	Orzamento total	Crédito concedido(*)
A Coruña	6	17.795	4.474	1	1.609	405
Lugo						
Ourense	1	1.399	358	3	24.031	2.984
Pontevedra	6	3.478	1.405	9	181.017	31.684
Galicia	13	22.672	6.237	13	206.657	35.073

(*) créditos sen interese.

Miles de euros.

Fonte: Ministerio de Industria, Turismo e Comercio.

No cadro 2.46 detállanse as correspondentes ás provincias galegas, tanto da convocatoria xeral (sectores: bens de equipo, químico e farmacéutico, metalúrxico e siderúrxico, fabricación de produtos metálicos, fabricación de produtos minerais non metálicos, fabricación de material ferroviario) como do sector da automoción. As contías máis importantes corresponden as do sector da automoción na provincia de Pontevedra

■ Os incentivos económicos rexionais

Os incentivos económicos rexionais creados pola Lei 50/1985 constitúen un mecanismo incentivador da inversión privada en zonas configuradas como Zona de Promoción Económica –ZPE– que está constituída pola totalidade da comunidade autónoma: a consideración de ZPE supón que os proxectos de investimentos relacionados coa industria extractiva e transformadora, en industrias agroalimentarias, de acuicultura e de transformación e conserva de produtos pesqueiros, os servizos de apoio á industria e os de establecementos hoteleiros poden ser susceptibles de subvencións ata o 30% do investimento total.

A partir do 1 de xaneiro de 1996 suprímese a ZID (Zona Industrial en declive, que ten hasta esa data a zona de Ferrolterra, cun tratamento máis xeneroso con respecto a porcentaxe das subvencións) e a totalidade de Galicia constitúe ZPE a efectos da normativa sobre os incentivos económicos, se ben a porcentaxe que obteñen as empresas pode complementarse con outras actuacións subvencionadoras co tope

xeral do 30%, a partir de 2008 fronte ao anterior do 40% dende 2002 e o 50% ata dita data dende a súa implantación.

Como pode apreciarse no cadro 2.48 aprobáronse en Galicia, dende 1988, ano de iniciación dos incentivos, ata decembro de 2012, un total de 1.909 proxectos que obtiveron unha subvención total de 930 millóns 373 mil euros.

**Incentivos económicos rexionais.
Proxectos aprobados entre o 01.01.2012 ao 31.12.2012**

■ Cadro 2.47

	Expedientes	Inversión aprobada	Subvención	Emprego a crear	Emprego a manter
Andalucía	38	108.840	14.289	375	812
Aragón	6	18.789	1.537	65	229
Asturias	8	27.445	2.930	48	180
Canarias	18	110.873	22.843	196	165
Cantabria	1	2.143	172	8	0
C. A Mancha	5	19.762	2.917	40	122
C. y León	15	62.151	4.211	93	685
Ceuta	2	4.767	577	19	49
Extremadura	11	76.523	12.389	105	235
Galicia	23	108.463	13.532	258	1332
Murcia	1	4.345	304	6	81
Valencia	10	23.338	1.570	38	487
Total	138	567.439	77.271	1.251	4.377

(1) Fan referencia ós que foron aprobados ó longo da historia do sistema de incentivos e que no decaeron en dereitos con posterioridade á concesión.
En miles de euros.

Fonte: Ministerio de Facenda e Administracións públicas.

**Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia,
acollidos á Lei 50/1985, aprobados entre o 01.06.1988 e o 31.12.2012**

■ Cadro 2.48

	Exp.	Investimento	Subvención	%	Emprego/crear	Emprego/manter
Galicia	1.909	5.894.723	930.373	15,78	28.129	94.520

Elaboración Propia.

Datos de Investimento e Subvención en miles de euros.

Fonte: Ministerio de Economía e Competitividade.

O cadro 2.49 contempla a evolución, nos últimos dezanove anos, observándose a nivel galego, no ano 1997, un aumento moi notable da axuda concedida. En 2000 aprobáronse un total de 52 expedientes –un número inferior ao ano anterior e similar aos anos precedentes– para un investimento de 131 millóns 754 mil euros-, outorgáronse subvencións de 21 millóns 679 mil euros-, pero en 2001 apróbanse 109 expedientes, a cantidade maior destes últimos dezaioito anos cun alto, tamén, investimento previsto, outorgando como subvención 46 millóns 184 mil euros e cun compromiso de creación de 1.744 novos empregos e de mantemento de 7.308.

**Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia,
acollidos á Lei 50/1985, aprobados de 1994 a 2012**

■ **Cadro 2.49**

	Exp.	Investimento	Subvención	%	Emprego/crear	Emprego/manter
1994	63	147.055,64	26.071,91	17,73	873	3.144
1995	63	133.034,03	23.265,18	17,49	823	4.515
1996	39	68.713,71	10.746,10	15,64	486	2.251
1997	51	378.126,77	87.801,86	23,22	1.114	4.273
1998	53	270.455,45	48.958,45	18,10	1.042	10.225
1999	83	259.793,49	45.737,02	17,60	1.724	4.654
2000	52	131.753,87	21.678,51	16,45	923	2.025
2001	109	445.221,60	46.184,20	10,37	1.744	7.308
2002	47	330.394,13	30.059,31	9,10	1.267	3.181
2003	100	395.946,00	55.135,00	13,92	1.520	6.082
2004	47	232.548,95	35.273,00	15,17	875	2.717
2005	87	436.430,29	72.880,34	16,70	1.107	4.769
2006	76	768.916,78	96.937,11	12,61	1.083	10.695
2007	88	401.343,68	42.417,53	10,57	1.292	3.910
2008	53	253.452,89	25.771,20	10,17	677	2.209
2009	34	168.854,35	19.418,70	11,50	302	1.252
2010	25	87.376,19	10.102,27	11,56	203	295
2011	8	41.652,52	4.816,59	11,56	76	436
2012	23	108.463,33	13.532,34	12,48	258	1.332

Datos de Inversión e Subvención en miles de euros.
Fonte: Ministerio de Facenda e Administracións Públicas.

No ano 2002 baixa o número de expedientes a 47, aínda que a contía do investimento –330 millóns 394 mil euros– é importante. O importe da subvención baixa con respecto ao ano anterior e acada un importe de algo máis de 30 millóns de euros cun compromiso de creación de 1.267 empregos e de mantemento de 3.181. No ano 2003 volven a subir tanto o número de expedientes –100– como a subvención concedida –55 millóns 135 mil euros–, experimentando un acusado descenso no 2004 no que apróbanse 47 expedientes para unha inversión de preto de 232 millóns 549 mil euros e concedese unha subvención total de 35 millóns 273 mil euros, para a creación de 875 empregos e o mantemento de 2.717 postos de traballo. No ano 2005 incrementáanse substancialmente o número de expedientes: 87, a contía do investimento subvencionable: 436 millóns 430 mil euros e o importe da subvención: 72 millóns 880 mil euros.

En 2006 con 76 expedientes acádase o montante da subvención máis alto: 96 millóns 937 mil euros para un investimento de preto de 768 millóns 917 mil euros, en 2007 con máis expedientes –88– baixan en grande medida o investimento previsto e a subvención concedida –42 millóns 417 mil euros–.

En 2008 baixan moi significativamente tanto o número de expedientes: 53 como o investimento subvencionable: 253 millóns de euros, e a subvención concedida: preto de 26 millóns, en 2009 apróbanse 34 expedientes, e unha das contías máis baixas de subvención: 19 millóns 418 mil euros. En 2010 continúa o descenso tanto do número de expedientes aprobados: 25 como da subvención concedida: 10 millóns 102 mil euros e tamén o menor número de empregos a crear: 203 e a manter: 295.

En 2011 acádanse as cifras máis baixas de tódalas “ratios”: menor número de expedientes aprobados: só oito, menor investimento: 41 millóns 653 mil, subvención máis

cativa: catro millóns 817 mil euros é inferior número de empregos a crear: 76. En 2012 incrementábase o número de proxectos aprobados: 23, xunto co investimento e a subvención concedida e o número de empregos a crear e manter.

No cadro 2.50 contéplanse por Comunidades Autónomas as solicitudes de expedientes de incentivos económicos rexionais recibidas dende a súa implantación, xunto coa inversión e o emprego previsto. Como pode apreciarse, Galicia é a terceira Comunidade, tras Andalucía e Castela-León por número de expedientes e emprego e a cuarta, tras as mencionadas e a Comunidade Valenciana, polo montante de inversión de proxectos.

**Solicitudes de incentivos económicos rexionais
recibidas do 01/06/1988 ao 31/12/2012**

■ Cadro 2.50

	Expedientes	Inversión	Emplego
Andalucía	5.739	26.943.628	104.649
Aragón	778	3.517.577	16.171
Asturias	1.110	5.199.191	13.927
Asturias (ZID)	70	245.535	1.953
Canarias	1.030	7.428.207	31.359
Cantabria	301	1.400.753	5.448
Cantabria (ZID)	41	108.082	650
C. A Mancha	1.716	8.463.264	34.154
C. y León	3.572	16.074.875	54.691
Ceuta	28	131.011	458
Extremadura	1.427	4.093.012	23.995
Extremadura (ZID)	95	198.034	2.198
Ferrol	130	864.472	5.365
Galicia	2.704	9.923.486	41.617
Melilla	21	38.311	249
Murcia	922	8.874.671	20.186
País Vasco	342	730.536	4.214
Valencia	2.443	12.528.348	32.483
Total	22.469	106.762.993	393.767

En miles de euros.

Fonte: Ministerio de Facenda e Administracións públicas

Pero para ter unha visión máis axeitada convén ter en conta os datos do cadro 2.51 que fai referencia ós proxectos vixentes, é dicir os que non decaeron e plasmáronse en realidades tanxibles, a este respecto (cadro 2.51) Galicia con 987 proxectos é tamén a terceira Comunidade por número de expedientes e tamén por contía da subvención. Que acadou nestes 34 anos de vixencia destas subvencións a cifra de 476 millóns 211 mil euros e supuxo a creación de 13.946 novos empregos e o mantemento de 56.264.

**Incentivos económicos rexionais. Proxectos aprobados vixentes⁽¹⁾
entre o 01/06/1988 ao 31/12/2012**

■ **Cadro 2.51**

	Expedientes	Inversión	Subvención	Emprego a crear	Emprego a manter
Andalucía	1.825	8.884.536	1.224.773	31.145	95.898
Aragón	326	1.404.359	148.045	7.352	11.686
Asturias	442	2.240.303	405.683	6.301	22.550
Asturias (ZID)	21	33.560	8.297	323	217
Canarias	312	2.242.448	294.081	9.022	13.215
Cantabria	147	696.803	89.312	2.999	12.778
Cantabria (ZID)	15	40.690	5.655	198	3.948
C. A Mancha	548	2.816.393	344.047	12.530	29.681
C. y León	1.469	7.452.943	811.539	23.270	103.744
Ceuta	13	31.016	4.869	206	248
Extremadura	666	1.849.976	285.851	7.791	17.116
Extremadura (ZID)	28	35.986	18.185	438	429
Ferrol	32	64.815	23.612	597	507
Galicia	987	3.375.346	476.211	13.946	56.264
Melilla	4	11.028	2.344	129	0
Murcia	397	2.665.882	586.477	8.380	33.140
País Vasco	130	145.642	24.161	1.066	6.127
Valencia	870	4.459.442	396.547	12.402	75.978
Total	8.232	38.451.168	5.149.689	138.095	483.526

(1) Fan referencia ós que foron aprobados ó longo da historia do sistema de incentivos e que no decaeron en dereitos con posterioridade á concesión.

En miles de euros.

Fonte: Ministerio de Facenda e Administracións públicas.

2.7.3 A achega da Administración Autonómica

A análise da política industrial da Xunta de Galicia en 2011 lévanos primeiramente a examinar o labor do Instituto Galego de Promoción Económica (Igape) e os programas de incentivos empresariais que xestiona e, posteriormente os fondos de capital risco que xestiona Xesgalicia, cun achegamento moi sucinto ás liñas de actuación orzamentaria de promoción industrial que veñen desenvolvendo as consellerías sectoriais: a de Innovación e Industria co apoio da de Economía e Industria; Facenda; Cultura e Turismo; Medio Rural; Mar; e a de Medio Ambiente.

Dende a súa creación, coa Lei 5/1992, do 10 de xuño, o Igape vén a traballar en diversos programas de promoción e apoio ao contorno empresarial galego, a través da tramitación dos incentivos económicos rexionais –que xa estudamos no anterior epígrafe–, da concesión de préstamos e avais, de distintas modalidades de bolsas para posgraduados/as (de contratos en prácticas, de investigación no exterior, “de promoción”, etc.) e de programas para a promoción da creación de empresas innovadoras lideradas por xoves, para mellorar a competitividade da empresa galega- ou de fomento das telecomunicacións e innovación tecnolóxica.

Dende a aprobación do Decreto 309/1995, do 23 de novembro, sobre incentivos para o desenvolvemento económico e fomento da actividade empresarial na Comunidade Autónoma de Galicia, o Igape configúrase, máis claramente, como o eixe fundamental de potenciación do sector produtivo galego.

Na actualidade o Igape é a axencia de desenvolvemento rexional de Galicia, figurando entre os seus principais obxectivos fomentar a creación de novas empresas, promover a mellora da produtividade e competitividade das sociedades xa asentadas na comunidade autónoma, atraer investimentos foráneos e facilitar a internacionalización do tecido produtivo, neste sentido para achegar os seus servizos o Instituto ten oficinas territoriais nas sete principais cidades galegas e para facilitar a internacionalización das pemes galegas e captar investimentos estranxeiros está poñendo en marcha unha rede de plataformas empresariais nos mercados de maior interese para o tecido produtivo de Galicia.

O Igape dispón dun amplo conxunto de instrumentos de apoio, ferramentas, axudas e servizos, deseñados para procurar facilitar a implantación de novos investimentos empresariais na Comunidade Autónoma, para favorecer a posta en marcha de proxectos emprendedores e para favorecer iniciativas de mellora da competitividade das empresas xa existentes mediante a ampliación e modernización, ou tamén a través de iniciativas de innovación, de cooperación, de especialización ou de internacionalización.

En Marzo de 1999 constitúese un novo ente público que introduce unha nova dimensión de apoio ás empresas, a xestora de capital risco: Xesgalicia, que dispón orixinariamente de tres instrumentos en función das demandas empresariais:

■ **Fondo Emprende**, componse de achegas da Xunta de Galicia, e de entidades financeiras –Caixas de Aforro e bancos–, co obxectivo de promover as empresas de nova creación.

■ **Fondo Adiante**, financiado con diñeiro público e destinado ao apoio ás empresas con problemas de viabilidade.

■ **Sodiga**, constituída como unha sociedade de capital risco. A súa misión é apoiar proxectos de desenvolvemento de empresas con estrutura financeira equilibrada e un grao de madurez significativo. Xestiona directamente o Fondo Galicia-Norte de Portugal, acollido aos programas comunitarios interrexionais, formado por capital aportado a partes iguais pola Xunta de Galicia e a Rexión Norte de Portugal que financian investimentos en Portugal promovidos por empresas de Galicia e viceversa, primándose a creación de joint ventures entre empresas

Fondos de capital de risco de XESGALICIA 2000-2012

■ Cadro 2.52

Proxectos e Inversións		FONDOS				
		ADIANTE	EMPRENDE	SODIGA	OUTROS(2)	TOTAL
Nº proxectos	2000	6	13	12		31
	2001	5	3	8		16
	2002	2	7	7		16
	2003	1	8	11		20
	2004	4	5	3		12
	2005	2	4	4		10
	2006	2	9	8		19
	2007	5	12	5		22
	2008	12	15	7		34
	2009	7	8	4		19
	2010	10	7		2	19
	2011	0	0	0	0	
	2012	5	3	1	3	12
Capital ⁽¹⁾	2000	1.950	2.645	7.082		11.677
	2001	1.983	553	5.821		8.357
	2002	397	2.203	4.472		7.071
	2003	-	3.521	16.860		20.382
	2004	450	1.210	3.045		4.705
	2005	911	1.146	1.056		3.113
	2006	-	3.581	6.334		9.915
	2007	3.762	8.663	12.197		24.622
	2008	4.160	8.758	2.060		14.978
	2009		1.500	175		1.675
	2010	575	575			1.150
	2011	-	-	-		-
	2012				600	600
Préstamo ⁽¹⁾	2000	2.405	1.204	914		4.522
	2001	1.472	288	5.592		7.353
	2002	859	2.347	847		4.054
	2003	1.202	1.514	2.352		5.068
	2004	2.868	400	1.600		4.868
	2005	2.400	750	600		3.750
	2006	3.320	769	23.374		27.463
	2007	2.000	1.118	7.256		10.374
	2008	16.415	5.132	24.050		45.597
	2009	17.970	18.550	8.950		45.470
	2010	21.400	9.550		700	31.650
	2011	-	-	-	-	-
	2012	18.329	20.000	1.000	2.250	41.579
Total (cap. + prest.) ⁽¹⁾	2000	4.355	3.849	7.995		16.199
	2001	3.456	841	11.413		15.710
	2002	1.256	4.550	5.319		11.126
	2003	1.202	5.035	19.212		25.449
	2004	3.318	1.610	4.645		9.573
	2005	3.311	1.896	1.656		6.863
	2006	3.320	4.350	29.708		37.378
	2007	5.762	9.781	19.454		34.997
	2008	20.575	13.890	26.110		60.575
	2009	17.970	20.050	9.125		47.145
	2010	21.975	10.125		700	32.800
	2011	-	-	-	-	-
	2012	18.329	20.000	1.000	2.850	42.179

(1) Miles de euros.

(2) FONDOS: Impulsa Ferrol 10 e Innova.

Fonte: IGAPE (Xunta de Galicia).

A estes fondos orixinarios se suman o Inesga –Inversiones estratéxicas de Galicia, e máis recentemente Innova, de apoio ós emprendedores, Impulsa Ferrol co obxecto de desenrolar e consolidar o tecido empresarial na comarca de Ferrol, Xes-posibilita, coa finalidade de investir exclusivamente en ideas e proxectos de discapacitados

No cadro 2.52 contéplanse as inversións aprobadas dos fondos de Xesgalicia dende a súa creación ata o 2012. Como se pode observar en 2000 aprobáronse 31 expedientes de inversión que supuxeron máis de 16 millóns de euros, descende en 2001 o número de inversións a 16 e lixeiramente a contía total –15,71 millóns de euros. En 2002 trátanse o mesmo número de expedientes de inversión co ano anterior: 16, baixando o importe total a 11,14 millóns de euros e no ano 2003 os 20 expedientes aprobados acadan un montante total entre as subvencións de capital e préstamo de 25,45 millóns de euros dos que a parte máis importante corresponde aos 11 proxectos de Sodiga.

No ano 2004 baixan ostensiblemente tanto o número de proxectos aprobados -120, como a contía da inversión: 9 millóns 573 mil euros, en 2005 volven a baixar, neste caso en dous o número de proxectos que son só 10 e a contía do importe: 6 millóns 863 mil euros a cantidade máis cativa dende a creación da xestora.

En 2006 os 19 proxectos aprobados acadan un montante global de 37 millóns 378 mil euros, destacando fundamentalmente a inversión en forma de préstamo de Sodiga.

En 2007 os proxectos aprobados ascenden a 22 con un importe total –34 millóns 997 mil euros– lixeiramente inferior o ano precedente, pero coa cifra máis alta de subvención de capital, dende a creación da xestora: 24 millón 622 mil euros.

En “2008 os proxectos subvencionados chegan ó maior número dende a creación de Xesgalicia: 34, baixando a subvención de capital ostensible con respecto a 2007 pero coa contía máis alta dos préstamos: 45 millóns 597 mil euros que acadan o importe total de maior contía do Fondo: 60 millóns 575 mil euros.

En 2009 baixan case a metade o número de proxectos e a subvención de capital redúcese drasticamente: un millón 675 mil euros, pero se mantén practicamente na mesma contía: 45 millóns 470 mil euros o volume dos préstamos.

En 2010 apróbanse 19 proxectos – dos que un corresponde ao novo Fondo Innova e outro a Impulsa Ferrol, a subvención continua a diminuír –1 millón 150 mil euros– o mesmo que a contía do préstamo – 31 millóns 650 mil euros.

En 2011 a actividade de Xesgalicia estivo orientada exclusivamente á xestión das participacións existentes, sen que houbera nova toma de participacións.

En 2012 próbanse 12 proxectos cunha pequena subvención de capital: 600.000 euros pero con importantes créditos, sobre todo aos Fondos Adiante e Emprende.

Programas de apoio financeiro ás PEMES. Por liñas de financiamento. Galicia. 2012

■ Cadro 2.53

Liñas de financiamento subsidiado	Expedientes	Investimento apoiado	Préstamo incentivable	Subvención concedida
Convenio IGAPE-ICO	8	1.174.590	1.167.337	40.140
Convenio IGAPE-EEFF FERROL	8	168.127	168.254	23.054
Microempresas	29	486.488	0	55.763
PEME Xove	3	177.562	0	23.261
PEME Competitiva	9	654.870	0	85.788
Total	57	2.661.637	1.335.591	228.006

Datos en euros.
Fonte: IGAPE.

O cadro 2.53 representa a información do programa de apoio financeiro, do 2012, por liñas de financiamento. A maioría dos expedientes subvencionados corresponden a liña das microempresas, se ben as contías maiores as acadaron os 8 expedientes do convenio IGAPE-ICO (1.167.337 euros) de préstamo e os 9 da liña PEME competitiva: 85.788 euros de subvención.

■ Cadro 2.54

Programas de apoio á continuidade e mellora competitiva. Galicia 2009-2012

Modalidade	Nº de Proxectos				Investim. Apoiado				Subvención Concedida			
	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
Programa Innovempesa (1)	175	486	758	9	10.316.158	12.463.601	20.286.061	398.549	4.221.139	4.759.173	7.963.740	158.136
Apoios a proxectos colaborativos de carácter empresarial	146	90	87	44	5.505.269	1.095.265	1.250.993	499.824	2.799.050	598.769	770.113	389.440
Incentivos económicos a proxectos con investim. empresarial	276	171	197	93	37.598.824	26.434.648	25.339.663	14.170.539	8.363.361	6.207.843	6.133.577	3.306.022
Iniciativas xeradoras de coñecemento nas pemes galegas	351	114	92	1	3.632.879	1.791.937	1.524.800	12.000	1.783.760	895.969	762.400	6.000
Emprendedores	24	23	15	53	4.124.345	3.608.376	2.694.374	5.895.510	1.041.150	915.853	647.774	1.605.381
Automovil (Axudas para renovación de automóviles)	21.742	7.400	4		359.274.694	117.122.151	86.231		15.304.100	6.175.150	4.330	
Mobles (axudas para compra de mobles)		1.825				3.332.025				230.824		
Microcréditos		541				16.552.030				1.682.879		
Convenio produtoras de uva			1	1			9.357.107	9.201.747			309.848	330.859
Outras axudas(análise para o acceso ao MAB, axudas reestruturación)	23	10	21		964.500	2.041.676	2.232.830		482.250	367.772	823.009	
Total	22.714	10.660	1.175	201	420.462.169	184.441.709	62.772.059	30.178.169	33.512.560	21.834.232	17.414.791	5.795.838

(1) Innovación organizativa, Innovación Tecnolóxica e Innovación en colaboración.
Fonte: IGAPE. Xunta de Galicia.

No cadro 2.54 contéplase os datos dos catro últimos anos do programa de apoio a continuidade e mellora competitiva da Peme, unha das liñas importantes do Plan de consolidación e competitividade da Peme. A actuación actual do Igape engáden-se en 2009 algunhas axudas que adquiren un importante desenvolvemento: axudas para os custos do análises para o acceso ao Mercado Alternativo Bancario(MAB), e as do plan Removete, complementarias das da Administración Central para a automoción, se ben en 2010 continúan as axudas á automoción, aínda que en menor número, baixan moito en 2011 e desaparecen en 2012. As denominadas microcréditos que operan só en 2010. En 2010 engádanse unha liña de apoio a compra de mobles que no continúan en 2011 e en 2011 un convenio con produtores de uva que mantense en 2012. Dos expedientes en 2012 destacan pola contía da subvención as referentes os incentivos económicos a proxectos con investimento empresarial, se ben redúcense a metade do ano anterior e as do programa de emprendedores, que aumenta en gran medida.

■ Cadro 2.55

**Programas de apoio á expansión exterior das empresas.
2010-2012(*)**

ANO	Nº solicitudes			Investim. Apoiado			Subvención concedida		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
A Coruña	354	423	125	5.708.590	11.233.276	9.432.812	3.174.498	5.788.882	5.323.311
Lugo	73	82	27	1.111.499	2.320.139	2.056.968	617.377	1.267.612	1.268.847
Ourense	62	112	26	870.805	4.400.655	1.695.994	476.277	2.048.219	1.091.963
Pontevedra	554	520	145	7.305.171	11.406.238	5.352.740	4.005.257	5.887.103	3.047.419
Galia	1.043	1.137	323	14.996.065	29.360.308	18.538.514	8.273.409	14.991.816	10.731.540

(*) Axudas á internacionalización das empresas galegas.

Elaboración propia.

(1) Datos en euros.

Fonte: IGAPE (Xunta de Galicia).

Os programas de apoio á expansión exterior das empresas galegas constitúen unha importante liña de actuación na actividade do Igape e vai adquirindo unha crecente importancia, se ben perde forza en 2012. Como se recolle no cadro 2.55 subvencionáronse en 2012 323 solicitudes por un importe de máis de 10 millóns 731 mil euros de subvención.

■ Cadro 2.56

**Programas de apoio asimilados a subvencións ao emprego estable
(grandes investimentos empresariais). Galicia 2010- 2012**

	Nº expedientes			Gasto Subvencionable			Subvención			Emprego a crear			Emprego a manter		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
A Coruña	31	13	6	65.194.407	21.098.959	26.933.954	8.042.597	3.636.835	2.861.701	237	74	36	806	349	455
Lugo	10	4	4	37.982.429	22.423.840	4.470.522	5.714.226	4.383.900	750.626	76	113	17	323	54	55
Ourense	12	7	5	26.974.057	4.257.069	9.935.829	4.601.137	711.235	1.609.512	88	16	18	507	171	149
Pontevedra	15	15	9	41.907.100	65.124.462	13.095.908	6.133.030	8.414.390	1.736.641	96	159	122	620	1.641	530
Galia	68	39	24	172.057.993	112.904.330	54.436.213	24.490.990	17.146.360	6.958.480	497	362	193	2.256	2.215	1.189

Importes en euros.

Fonte: IGAPE (Xunta de Galicia).

O cadro 2.56 ofrece os datos de subvención a fondo perdido do Igape para grandes investimentos empresariais: 2009 a 2012. O importe global para os 24 expedientes do 2012 –5 menos que o ano anterior– acadou unha contía da subvención de 6 millóns 958 mil euros- menos da metade que en 2011.

Nos cadros 2.57 a 2.60 recóllense as subvencións e axudas das distintas consellerías da Xunta de Galicia que teñen incidencia na incentivación empresarial e industrial, agrupadas por programas segundo os orzamentos xerais da Comunidade Autónoma Galega de 2012.

■ Cadro 2.57

Subvencións e axudas da Presidencia da Xunta e das Consellerías de Economía e Industria e Cultura e Turismo (capítulo VII). Galicia. 2009-2012

	Programa	Concepto	2009	2010	2011	2012
313B	Acción para a igual., protec. e prom. da muller	promoc. autoemprego e creación de empresas por mulleres				665.847
313C	Protec. E Apoio das mulleres que sofren violencia de xénero	transf. Ao Consorcio g. de Servizos de Igualdade e Benestar				223.600
432A	Bibliotecas, arquivos, museos e equip. Cultrais	transferencia a Universidades				23.000
		a entes locais para investimentos en arquivos				18.000
		apoio a promóc., produc. E edición do libro en galego				365.092
		arquivos integrados no sistema de arquivos de Galicia				65.000
432B	Fomento das actividades culturais	Transferencias ao AGADIC				10.152.924
		Transferencias ó Consorcio da Cidade de Santiago				3.595.803
		Real Academia Galega				45.000
561A	Plan Galego de I+D e Innovac. Tecnolóxica	Proxectos de investigación de organismos autónomos da C.A.	105.000	90.000		
		Proxectos de investigación en entes públicos do Estado	50.000			
		Transfer. De capital a Entidades de Dereito Público	5.683.077	3.055.631	1.403.968	1.914.193
		Fundac. Fomento da Calidade	515.000	515.000		
		Transferencias de capital a Fundacións Públicas	4.296.850	4.158.719	2.744.657	3.034.700
		Axudas e convenios de I+D a Corporacións Locais	62.378	93.664	55.000	5.414
		Colaboración con empresas privadas para I+D	24.039.191	21.078.196	7.282.543	7.982.911
		Proxectos e infraestruturas de investigación	13.904.278	12.047.163	6.518.208	
		Transferencias de capital a EEPP e Entes públicos do Estado				770.000
		Transferencias de capital a Axencias públicas da Comunidade				9.374
		Transferencias de capital a Organismos Autónomos				277.626
		Transf de capital a institucións sen fins de lucro				8.177.913
561B	Investigación Universitaria	Consortios participados maioritariamente pola C.A.	1.300.000	1.300.000		
		Transf. de capital a Universidades da C.A. en I+D	25.904.899	27.213.616	28.513.616	26.954.212
571A	Fomento da Sociedade da Información e do Coñecemento	Cooperación coas Universidades en materia de Sociedade da Información	190.000	190.000	80.000	
		Transferencia a Fundación para o fomento da calidade ind. e desenv. Tecnol. de Galicia	1.650.000			
		Achegas as empresas para o desenvolvemento da soc. da información	12.899.950	5.895.507	4.000.000	235.450
		Achegas as entidades locais para o desenvolvemento das tecnoloxías da infor. e telecom.	1.300.000	2.618.232		
		Achegas as instit. sen fin de lucro para proxectos da soc. da información	3.021.040	2.201.135	3.081.554	1.466.472
		Transferencias a Fundacións Públicas		12.796.665		
		Extensión da banda ancha			9.337.284	12.804.663
732A	Regulación e Soporte da Actividade Industrial	Actuacións para infraestruturas en polígonos industriais	3.767.000	3.867.000	1.000.000	2.992.207
		Seguridade industrial	700.000			
		Plan renove de instalacións eléctricas. Antigüedade <15 anos		500.000		
733A	Eficiencia enerxética e enerxías renovables	Instituto Enerxético de Galicia	8.500.000	8.855.403	3.571.620	172.959
		Convenio USC enerxías xeotérmicas+solar fotovoltaica na lagoa das Pontes		1.500.000		
		Infraestruturas enerxéticas municipais				4.563.060
		Plan de mellora da calidade da subministración eléctrica				4.975.402
		Plans de gasificación				850.970
733B	Infraestruturas enerxéticas	Infraestruturas enerxéticas municipais	1.959.000	1.970.187	2.275.250	
		Mellora das estruturas enerxéticas	1.542.000	1.861.000		
		Infraestruturas eléctricas no medio rural	12.925.000	8.500.000	5.421.941	
		Infraestruturas gasistas	1.458.000	1.257.805	2.126.944	
		Bomba de calor Xeotérmica		249.100		
734A	Fomento da Minaría	Convenio Confederación Hidrográfica do Norte	136.000			
		Convenio coa Camara Mineira de Galicia	300.000	850.000	100.000	
		Fomento da Minaría -Seguridade	800.000			
		Fomento de actividades minerais non metálicas	800.000			
		Proxecto As Pedriras. Universidade Santiago	80.000			
		Plan carbón 2006-2012	6.453.000	4.502.500	2.056.156	1.100.761
		Convenio co IGAPE para apoio ao sector da pedra natural e dos áridos		900.000		
		Convenio coa asociación galega de áridos		100.000	80.000	
		Convenio coa asociación da propiedade balnearia para a creación do cluster da auga		80.000	50.000	
		Convenio coa Cons. de Educación creación dun módulo de F.P.colocadores de pizarra			50.000	
		Convenio cos clúteres da pizarra e do granito para a redución do pó de sílice				874.000
		Convenio cos centros tecnolóxicos da pizarra e granito en materia de I+D				900.000
		Renexeración labores mineiras abandonadas en Lousame e Vila de Cruces				118.941
		Plan do CARBÓN. Subministración gas aos Cocellos de Cerceda e As Pontes				656.000
		Plan do Carbón: infraestr. enerxéticas Das Somozas				2.662.000
741A	Moderniz. Internac.e mellora da compet.,innov.e produc. empresarial	Transferencia ao IGAPE	106.045.360	104.587.241	58.534.942	61.324.456
		Parque Tecnolóxico de Galicia	1.700.000	1.700.000	1.700.000	1.700.000
		Apoio á innovación empresarial	17.069.327	22.410.786	16.733.992	16.827.691
		Axudas de intermediación e plataformas tecnolóxicas	3.270.000	3.270.000	500.306	
		Transferencias a Galicia Calidade	1.500.000	1.300.000	500.000	
		Achegas para o fortalecem. da Industria Naval Tractora e Auxiliar	3.000.000			
		Achegas ás Camaras de Comercio Galegas	2.514.000	2.249.310	2.150.000	
		Achegas para a promoción, intern. e mellora da competitividade das empresas	2.100.000			
		Achegas para a mellora da competitividade das empresas galegas	4.294.600			
		Achegas para a promoción e internacionalización	4.214.156			
		Transferencias a Fundacións Públicas	800.000			
		Achegas execución proxecto FEAG		225.000		
		Achegas a PYMAR para fondo d garantía patrimonial		4.223.834	5.000.000	
		Achegas para asociacións e clusters	2.404.254	500.000	2.997.688	2.108.709
		Convenios co cluster da madeira		300.000		
		Convenio con Atacio para a xestión comercial de talleres de confección e textil		100.000		
		Plan Renove para talleres de reparación de vehículos			500.000	500.000
		Convenio con ACLUNAGA e ASIME para certific. da calidade da ind. Auxiliar naval			400.000	80.000
		Convenio con CEAGA para a creación de 7 estacións de electromobilidade			2.000.000	2.400.000

■ Cadro 2.57
(continuación)

Subvencións e axudas da Presidencia da Xunta e das Consellerías de Economía e Industria e Cultura e Turismo (capítulo VII). Galicia. 2009-2012

741F	Apoio á Artesanía	Fundación Centro galego de Artesanía e Deseño	1.620.000	1.525.223	600.000			
		Apoio ao Sector Artesanal	850.000	900.000	400.000			
		Achegas a Asociacións en materia de Artesanía	140.000	120.000	120.000			
751A	Ordenac. Regulación e Promoc. Do Comercio Interior de Galicia	Convenios IGAPE apoio finceiro comercio polo miúdo		360.000				
		Ordenación de Espazos Comerciais Municipais	9.700.000	8.500.000	8.805.109	3.438.379		
		Mercado de Santiago de Compostela	50.000	370.430	383.202	753.632		
		Mercado de Ourense	200.000	200.000	10.000	10.000		
		Mercado da Estrada				150.000		
		Mercado da Ribeira				300.000		
		Renovación e Fomento da Cllidade no Comercio Retallista	3.000.000	2.800.000	1.725.000	900.000		
		Rexeneración do Tecido Empresarial Comercial	300.000	2.550.000	1.650.000	752.025		
		Modernización e Innovación dos obradoiros artesanais				200.000		
		Fomento do Comercio Rural	1.900.000	1.400.000				
		Rede Comercio Rural Galego	1.640.000	1.400.000				
		Fundacións e Consorcios Feriais: Promoc. e Mellora da Calidade dos Servizos	900.000	800.000				
		Asociacionismo comercial e integracións extratéxicas	7.700.000	6.000.000	6.000.000	4.865.911		
		Mellora dos mercados de abastos de Vigo		1.000.000	600.000	150.000		
		Sector textil-confección.EMPREGATEX			225.000	1.700.000		
		Cooperación con Concellos para incentivar a marca artesanía de galicia				70.000		
		Equipamiento comercial Concello de Mondariz				65.000		
		Fundación Centro galego de Artesanía e Deseño				550.000		
		Transferencias a Galicia Calidade s.a.				530.000		
		Asociacións do sector artesanal				110.000		
		761A	Coordinación e Promoción do Turismo	Camaras de Comercio Galegas Plans FOEXGA e PIPES				1.713.449
				Camara de comercio galegas. Reestructuración e eficiencia dos servizos				1.300.000
Financ. Sociedade de Imaxe e Promoc. Turística de Galicia	18.000.000			20.954.634	15.973.480	12.241.920		
S.A Xestión do Plan Xacobeo	5.020.000			13.864.800	3.800.000	2.386.005		
Instituto de estudos turísticos	300.000			225.000	120.000	211.995		
Convenios con Universidades	750.000			350.000	150.000	160.000		
Mellora dos Recursos Turísticos das Entidades Locais	3.800.000			3.235.274	1.343.600	2.392.458		
Subvencións a Consellos Costeiros	400.000			600.000				
Subvencións a Festas de Interese Turístico	1.200.000			800.000	700.000	55.000		
Fomento do Turismo no Medio Rural	4.036.842			3.590.547	1.750.000			
Creación e mellora da Infraestrutura Turística	2.041.009			1.428.700	350.000	230.000		
Mellora da Infraestruc. Turismo Deportivo Golf, Náutico	600.000							
Convenios con Universidades	750.000							
Axudas a Entidades para actuacións de interese turístico	1.247.326			500.000				
Plan de sinalización turística	584.823	400.000	290.000	461.000				
	Fomento do Turismo			2.309.320				
Total			349.983.360	342.987.302	218.070.380	219.291.124		

Elaboración propia.

Datos en euros.

Fonte: Xunta de Galicia. Orzamentos xerais da CA Galega.

■ Cadro 2.58

Suvencións e Axudas da Consellería do Medio Rural (CAP. VII) Galicia 2009-2012

	Programa	Concepto	2009	2010	2011	2012
422L	Capacitación e extensión agroforestal	Transferencias a empresas colaboradoras en programas de formación e transferencia tecnolóxica	275.000		100.000	180.000
541B	Conservación da Biodiversidade e posta en valor do medio rural	Axudas a Concellos para a protección de animais domésticos	450.000	334.909	97.000	282.000
		Axudas a Concellos Rede Natura 2000	1.400.000	1.031.000	1.352.733	1.570.292
		Axudas a Parques Naturais		2.014.926	42.366	771.000
		Axudas Parque Nacional Illas Atlánticas				140.000
		Axudas á ordenación da actividade cinexética e piscícola	894.500	548.000	328.000	328.000
		Convenios con Fundacións	120.000	60.000		60.000
		Convenios con Universidades	20.000			
		Medidas compensatorias no contorno dos espazos protexidos	1.130.000			
		Axudas a familias			302.634	
		Control especies invasoras do medio natural	100.000			
		Axudas para a conservación das árbores senlleiras		60.000		
551A	Infraestruturas e Equipamentos No Medio Rural	Adquisición de terras procedentes de arrendamentos históricos(*)	240.000	130.000		
		Convenio con Seiasa del Norte S.A.	5.285.000	328.198	350.000	383.371
		S.A. Desenvolvemento Comarcal de Galicia	100.000	100.000		
551B	Accións preventivas e infraestrutura forestal	investimentos en materia de incendios (corp. locais)	6.500.000	5.300.000	2.975.000	7.200.000
		investimentos en materia de incendios (empresas privadas)	3.000.000	2.400.000	2.400.000	2.400.000
561A	Plan Galego de Investigación, desenv. e Innovación Tecnolóxica	Transferencias ó INGACAL	3.215.217	3.311.433	2.703.033	2.599.012
		Transferencias ó Centro Tecnolóxico da Carne	85.000	75.000	60.000	128.015
		Desenvolvemento novos procesos e tecnoloxías	2.235.673	2.007.651	1.737.317	2.350.000
712A	Fixación de Poboación No Medio Rural	Axencia Galega de Desenvolvemento Rural	36.507.681	39.437.964	26.852.724	34.270.908
712B	Modernización e Diversificación do Tecido Productivo Rural	Modernización e Diversificación das explotacións	39.037.157	53.740.454	10.137.317	41.144.288
		Moder. e Diver. das explotacións. Plan Impulsa Galicia Interior			23.090.012	
		Contrato Agroambiental de Explotacións e Axudas ESPEC	17.100.000			
		Axudas a Transición da Renovación da Titularidade Agraria	10.000.000	6.200.000	4.200.000	2.710.001
		Axudas a produtores en zonas especiais	2.100.000	3.000.000	2.700.000	1.900.000
		Transferencias ao FOGGA		30.121.051	36.582.177	24.173.389
712C	Fomento do Asocionismo agrario e Divulgación da Tecnoloxía Agraria	Fomento Asociacionismo Agrario	1.370.000	800.000	136.359	480.143
		Fomento Maquinaria en Común	2.500.000	2.100.000	1.891.461	3.713.840
		Novas tecnoloxías en maquinaria	540.330	540.330		
		Implantación de Tics en Cooperativas	118.000			
		Programa de mellora da calidade do leite	540.330			
713 A	Mobilidade de Terras Agrarias	Transferencias de Capital a Bantegal	730.000	730.000	591.737	
		Incentivo das colaboracións coas corp. locais	400.000			
	Improductivas	Fomento de movemento de terras particulares	2.400.000			
		Axudas a empresas programas formación e transferencia		275.000		
		Axudas o desenvolvemento da X.F.S.	1.100.000			
		Programas de valorización	500.000			
		Transferencias a AGADER				140.000
713B	Ordenación das producións forestais	Axudas para a creación e mellora das masas forestais	28.376.311	19.315.890	15.370.464	18.977.704
713C	Implantación de Sistemas Productivos Agrarios Sustentables	Plan de Ordenación e Fomento do Sector Equino	258.255			
		Axudas difusión razas autóctonas	535.536	199.001		
		Sistemas agrarios sustentables	50.000			
		Renovación parque de tractores	540.330	540.330	690.000	150.000
		Control do rendemento leiteiro	675.927	625.475	625.475	
		Plan de ordenación e fomento do sector equino		113.642	50.000	50.000
		Fomento Utilización Recursos Zoonéticos autóctonos	2.102.858			
		Reestruturación Sistemas Productivos	50.000	2.500.000	1.233.671	750.090
		Incentivos na Actividade Agraria	7.800.000			
		Valorización do Cabalo galego	150.000			
		Novas técnicas de Diagnóstico e Reprodutivas	550.000	700.000	375.000	1.075.000
		Axudas programas de cría	670.000			
		Programa de mellora da calidade do leite	540.330		550.000	650.000
		Sistemas de produción gandeira en extensivo		200.000	200.000	500.000
		Recuperación e difusión de razas autóctonas			325.000	
		Axudas ao sector do lúpulo				50.000
		Programa mellora xenética frísón de Galicia				300.000

■ **Cadro 2.58**
(continuación)

Suvenções e Axudas da Consellería do Medio Rural (CAP. VII)
Galicia 2009-2012

713D	Mellora da Calidade na Produción Agroalimentaria	Ordenación de Producións e Mercados Agrarios	6.500.000	6.322.721	3.580.010	3.600.000
		Promoción e Comercialización Agroalimentaria	2.572.597	2.441.904	1.962.327	2.127.968
		Participación de produtores en programas de calidade diferenciada	1.500.000	1.124.739	700.000	747.965
713E	Benestar Animal e Sanidade Vexetal	Programas Sanitarios Especiais	2.225.968	502.568	800.000	2.960.000
		Agrupacións de Defensa Sanitaria	2.691.640			60.000
		Plan Apícola Galego	383.232	353.732	353.732	350.000
		Gastos Axudas Programas Sanidade Animal	3.400.000			
		Axudas Adaptación Normas Sanidade Animal	160.714			
		Agrupacións sanidade vexetal pragas cuarentena	200.000			
		Programas sanitarios especiais ADS		4.150.000	2.515.000	
		Identificación cabalo galego do monte		100.000	100.000	98.404
		Indemnizacións por sacrificio, lucro e reposición				500.000
						52.110.204
713F	Regulación das Producións Agrarias e Apoio á Renda dos Agricultores	Fondo Galego de Garantía Agraria	53.892.262	53.543.082	49.401.489	
741A	Moderniz., Internac. e Mellora da Compet., Innov. e Produc. Empresarial	Apoio á Industrialización e Comercialización	27.000.000	19.496.960	19.575.801	16.993.256
Total			282.819.848	266.875.960	217.037.839	228.974.850

Datos en euros.

Inclúe tamén ao FEOGA.

Fonte: Xunta de Galicia. Orzamentos xerais da CA Galega.

■ **Cadro 2.59**

Subvencións e axudas da Consellería do Mar (capítulo VII). Galicia. 2009-2012

	Programa	Concepto	2009	2010	2011	2012
541C		Transferencias de Capital ao Intecmar			1.180.000	702.779
721A	Dirección e Servizos Xerais de Políticas Pesqueiras	Transferencias de Capital ao Intecmar	1.600.000	1.280.000		
722A	Promoción Social e Divulgación da Tecnoloxía Pesqueira	Xestión integral de zonas costeiras	6.740.000			
		Equipamento para a divulgación sobre o litoral de Galicia	600.000	500.000	420.000	
		Proxectos Piloto	700.000			
		Transformación de buques	266.500	266.500	266.500	119.250
		Microproxectos de innovación no sector pesqueiro	150.000	200.000		
		Proxecto peixe verde CEPTEC	550.000			
		Seguro de mal tempo para o sector pesqueiro	1.783.500	300.000		
		Plan de pensións para as mariscadoras	2.000.000	1.508.000	671.000	900.000
		Investimentos en medidas de seguridade no mar			250.000	150.000
		Mellora da competitividade confraría pescadores de Galicia				200.000
723A	Competitiv. e Mellora da Produc. Pesqueira e da Acuicultura	Axudas para Proxectos de Xestión Integral dos Recursos Mariños		6.350.000	3.000.000	4.500.000
		Cofinanciamento Incorporación Fondos Europeos			330.000	
		Axudas á Paralizac. Temporal das actividades Pesqueiras	584.590	584.590		
		Ordena., restruct., fomento mellora da produc. pesqueira e de cultivos mariños	26.842.087	15.787.071	25.395.529	13.765.713
		Transformación e comercialización da produc. pesqueira e da acuicultura	34.455.032	34.455.086	30.455.086	21.618.980
		Axudas á acuicultura e os cultivos mariños	10.000.000	7.000.000	14.000.000	29.303.743
		Medidas de carácter socioeconómico	1.285.383	10.942.526	2.742.526	1.000.000
		Pesca costeira artesanal	1.254.576	823.869		
		Operacións piloto		1.047.754	2.095.508	2.095.508
		Transferencias de capital a empresas privadas				11.588.105
723B	Regulación das Producións e dos Mercados da Pesca	Desenvolvemento sostible de zonas costeiras	5.714.000	6.887.165	6.887.165	6.887.165
		Cofinanciamento incorporacións fondos europeos	1.296.230			
		Transferencia de capital á Axencia de desenvolv. Sustentable de zonas de pesca	200.000			
		Total	96.021.898	87.932.561	87.693.314	92.831.243

Datos en euros.

Inclúe tamén ao IFOP.

Fonte: Xunta de Galicia. Orzamentos xerais da CA Galega.

■ Cadro 2.60

Subvencións e axudas da Consellería de Medio Ambiente,
Territorio e Infraestrutura (capítulo VII). Galicia. 2009-2012

	Programa	Concepto	2009	2010	2011	2012
512A	Ordenación e Inspección do Transporte	Axudas a Titulares transporte Público por estradas Convenios con Concellos promoción transporte urbano limpo Fomento da seguraza nos taxis			4.142.011	
512B	Construc., conservac. e explotación de estradas	Convenios en materia de estradas Transferencias a sociedades mercantís públicas Convenios Corporacións Locais en materia de estradas Transferencia á Axencia de Infraestruturas			200.000 6.044.400 7.782.923	
521A	Urbanismo	Axudas corp locais para redacción planeamento urbanístico Axudas a Concellos para obrasequipamentos entornos urbanos				
541A	Dirección e Servicos Xerais de Medio Ambiente	Mellora dos entornos ambientais(Corporacións Locais) Axudas no eido medioambiental	3.406.119 803.000	2.929.496 753.000		400.000
541D	Control ambiental e xestión de residuos	Recuperación de espacios degradados (admon. Xeral do Estado) Plan de xestión de residuos urbanos de Galicia 2010-2020 Axudas para a mellora ambiental dos Concellos Subvencións en materia de Medio Ambiente Industrial (empresas) Axudas no eido medioambiental Implantación de sistemas de xestión medioambiental colaboración có exterior en materia de calidade ambiental	67.543 700.000 4.582.293 150.000 50.000	 4.115.536 150.000	881.613 3.929.518 50.000	
541E	Cofecemento do Medio Ambiente e fomento da Sustentabilidade	Axudas a Universidades Plan de Educación ambiental (Entes Locais) Plan de Educación ambiental (institucións sen fin de lucro) Axudas ao exterior Programa Marco de Acción contra o cambio climático Fomento da sostibilidade na planificación territorial	255.000 944.274 63.000 50.000 75.000	191.250 900.000 550.000 50.000		
542A	Planificación e Xestión Hidrolóxica	Transferencias de capital a Augas de Galicia	14.805.000	107.468.137	78.551.128	
542B	Infraestructuras e Xestión de Abastecementos e Saneamento	Transferencias de capital a Augas de Galicia Hidrocarburos, tramo Autonómico	95.400.459 10.746.591			
	Total		132.023.279	117.107.419	102.056.593	

Datos en euros.

(1) Só comprende subvencións a empresas, non a familias, institucións sen fins de lucro, corporacións locais e organismos autónomos administrativos da Comunidade Autónoma, salvo que se indique.

Fonte: Xunta de Galicia. Orzamentos xerais da CA Galega.

Este capítulo analiza a evolución desa realidade chamada economía social, que vén identificar unha parte da realidade social diferenciada tanto do ámbito da economía do sector público como da economía privada de natureza capitalista con referencia á Comunidade Autónoma Galega no ano 2012. A actividade e a creación de emprego na economía social veñen sendo lideradas polas sociedades laborais e as cooperativas.

Así, no que se refire a sociedades laborais inscritas na Seguridade Social e socios iniciais das mesmas, o cadro 3.1 móstranos a existencia de 60 (ano 2011: 48) sociedades desta natureza en Galicia, o que supón un crecemento no número de sociedades que vai parella dun crecemento do número de socios: 263 socios (ano 2011: 157); deles son socios traballadores 228 (dos cales 174 son varóns e 54 mulleres). No ano 2011 os socios traballadores eran 127 (dos cales 95 varóns e 32 mulleres). No que se refire a socios capitalistas son 35 (deles 21 son varóns e 14 mulleres) e no ano 2011 eran 30 (deles 17 varóns e 13 mulleres). Estes datos mostran una liña ascendente en número de sociedades e do número de traballadores respecto os do exercicio anterior.

Andalucía segue á cabeza por número de sociedades laborais e de traballadores vinculadas ás mesmas (242 SL e 889 socios). Séguenlle Madrid, a Comunidade Valenciana, Cataluña e Murcia. Galicia ocupa o sexto lugar (en 2011 ocupaba o noveno), o que representa un 5,96 % do número total das sociedades laborais de España.

No ámbito de Galicia tanto o maior número de sociedades, como o de socios corresponden a Coruña (26 SL; 142 socios), seguida Ourense (14 SL; 48 socios), Pontevedra (13 SL; 45 socios) e Lugo (7 SL; 28 socios).

■ **Cadro 3.1**

Sociedades Laborais rexistradas e socios iniciais das mesmas, segundo tipo de socio e sexo. Por comunidade autónoma e provincia. 2012

Sociedades	Socios									
	Total			Socios Traballadores			Socios Capitalisas			
	Ambos sexos	Varóns	Mulleres	Ambos sexos	Varóns	Mulleres	Ambos sexos	Varóns	Mulleres	
España	1.006	3.895	2.684	1.211	3.101	2.299	802	794	385	409
Andalucía	242	899	602	297	697	528	169	202	74	128
Aragón	46	151	93	58	114	73	41	37	20	17
Asturias	51	192	111	81	137	83	54	55	28	27
Baleares	10	35	26	9	29	24	5	6	2	4
Canarias	24	86	56	30	65	42	23	21	14	7
Cantabria	3	9	4	5	9	4	5	-	-	-
Castela A Mancha	42	155	103	52	128	90	38	27	13	14
Castela León	39	139	100	39	109	84	25	30	16	14
Cataluña	94	338	230	108	259	190	69	79	40	39
C. Valenciana	100	452	327	125	376	287	89	76	40	36
Estremadura	27	101	70	31	79	56	23	22	14	8
Galicia	60	263	195	68	228	174	54	35	21	14
A Coruña	26	142	109	33	128	102	26	14	7	7
Lugo	7	28	18	10	23	16	7	5	2	3
Ourense	14	48	30	18	37	22	15	11	8	3
Pontevedra	13	45	38	7	40	34	6	5	4	1
Madrid	123	431	289	142	331	239	92	100	50	50
Murcia	69	241	163	78	180	134	46	61	29	32
Navarra	30	112	78	34	91	65	26	21	13	8
País Vasco	44	284	233	51	263	222	41	21	11	10
A Rioxa	2	7	4	3	6	4	2	1	-	1

Fonte: Anuario de Estadísticas laborais. Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

O cadro 3.2 fai referencia a sociedades laborais rexistradas, segundo sector de actividade na comunidade autónoma. Os sectores de actividade divídense en agrarios e non agrarios, diferenciando dentro deste último, a industria, a construción e os servizos. Un ano máis, a prematura recollida de datos deste ano deixanos unhas cifras pouco coherentes, como que apenas reflíctese actividade agraria. E dos demais subsectores a maior parte das sociedades laborais existentes dun total de 60 sociedades, traballan no sector servizos 37, 3 sociedades na construción, 19 pertencen á industria e 1 ao sector agrario.

Cadro 3.2 **Sociedades laborais rexistradas e socios iniciais das mesmas, segundo sector de actividade. Galicia 2012**

Galicia	Sociedades					Socios				
	Total	Agrario	Industria	Construción	Servizos	Total	Agrario	Industria	Construción	Servizos
	60	1	19	3	37	263	3	115	11	134
A Coruña	26	1	7	1	17	142	3	70	4	65
Lugo	7	-	2	1	4	28	-	9	3	16
Ourense	14	-	5	-	9	48	-	18	-	30
Pontevedra	13	-	5	1	7	45	-	18	4	23

Fonte: Anuario de Estadísticas laborais. Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

Tamén o cadro 3.2 dá conta do número de socios iniciais das sociedades laborais rexistradas, segundo sector de actividade, cifrando o total de socios dos catro sectores de actividade en 263, deles 3 no sector agrario, 115 na industria (forte subida respecto o exercicio do 2011), 11 na construción e 134 no sector servizos.

O cadro 3.3 infórmanos con relación ás cooperativas constituídas e socios iniciais das mesmas, segundo se desenvolvan en cooperativas vivendas ou agrarias, distribuídos segundo sexo e provincia.

Cadro 3.3 **Cooperativas constituídas, segundo a clase, e socios iniciais das mesmas, segundo sexo, por ámbito territorial. 2012.**

Galicia	Total (1)				Cooperativas de traballo asociado			
	Cooperativas	Socios			Cooperativas	Socios		
		Total (2)	Varóns	Mulleres		Total (2)	Varóns	Mulleres
	51	515	290	194	38	289	179	108
A Coruña	16	85	37	34	11	37	19	18
Lugo	4	26	11	10	3	11	4	7
Ourense	10	36	13	23	10	36	13	23
Pontevedra	15	118	72	46	12	52	30	22
Rexistro da Comunidade	6	250	157	81	2	153	113	38

Fonte: Anuario de Estadísticas laborais. Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

(1) Inclúe a totalidade das cooperativas.

(2) Inclúe as entidades que figuran como socios de cooperativas e que por tratarse de persoas xurídicas non lles é aplicable a distribución por sexos.

No que se refire a Cooperativas inscritas en réximes por conta allea da Seguridade Social e traballadores das mesmas, o cadro 3.4.1 móstranos a existencia de 572 (ano 2011: 574) entidades desta natureza en Galicia, ocupando a 6.384 traballadores (ano 2011: 6.418), dos cales temos un 44,2% de mulleres.

Cooperativas inscritas na Seguridade Social e traballadores das mesmas, segundo sexo, por comunidade autónoma e provincia. 2010-2012

■ Cadro 3.4.1

	Cooperativas			Traballadores			
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	
						Ambos sexos	% de mulleres
Total	13.310	12.720	12.095	226.165	218.153	214.313	52,3
Andalucía	3.245	3.068	2.864	52.549	51.960	55.445	52,2
Aragón	482	463	443	4.988	4.926	4.687	42,8
Asturias	193	179	171	3.008	2.858	2.084	38,7
Baleares	123	112	116	1.931	1.539	1.476	56,0
Canarias	243	239	226	5.369	5.083	4.498	46,6
Cantabria	57	51	53	1.094	959	959	43,1
Castela-A Mancha	979	929	863	9.253	8.914	8.130	38,9
Castela e León	1.062	1.036	985	8.513	8.065	7.512	33,9
Cataluña	1.862	1.744	1.614	25.859	24.501	23.420	58,7
C. Valenciana	1.361	1.250	1.200	46.433	42.661	41.394	53,7
Extremadura	539	527	526	5.118	4.788	4.743	38,8
Galicia	595	574	572	6.747	6.418	6.384	44,2
A Coruña	231	230	225	2.084	2.036	1.928	44,7
Lugo	110	108	106	842	822	788	42,5
Ourense	71	66	68	1.510	1.474	1.461	41,5
Pontevedra	183	170	173	2.311	2.086	2.207	46,0
Madrid	649	625	597	12.149	11.558	11.482	58,8
Murcia	802	787	723	13.468	12.971	12.219	51,1
Navarra	181	182	184	5.003	5.148	5.072	41,2
País Vasco	809	833	845	23.310	24.478	23.521	63,5
A Ríoxa	98	95	87	974	941	905	57,8

Fonte: Anuario de Estadísticas laborales. Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

O cadro 3.4.2 recolle ás Sociedades Laborais en xeral inscritas na Seguridade Social e traballadores das mesmas.

Sociedades Laborais inscritas na Seguridade Social e traballadores das mesmas, segundo sexo, por comunidade autónoma e provincia. 2010-2012

■ Cadro 3.4.2

	Sociedades			Traballadores			
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	
						Ambos sexos	% de mulleres
Total	14.574	13.465	12.294	81.772	74.438	67.445	36,0
Andalucía	3.410	3.168	2.838	17.396	16.026	13.707	37,7
Aragón	509	478	445	2.026	1.812	1.694	41,1
Asturias	512	500	453	2.408	3.020	3.336	59,0
Baleares	147	139	131	954	724	838	34,0
Canarias	464	440	372	2.030	2.015	1.778	41,3
Cantabria	121	120	114	985	1.015	938	31,0
Castela-A Mancha	1.372	1.231	1.087	6.715	5.541	4.679	33,2
Castela e León	768	635	593	3.267	2.710	2.372	31,9
Cataluña	1.305	1.217	1.086	7.441	6.635	6.146	34,2
C. Valenciana	1.140	1.048	986	6.238	5.255	5.069	31,9
Estremadura	361	324	303	2.062	1.669	1.369	31,7
Galicia	791	709	669	4.085	3.326	3.113	33,4
A Coruña	244	221	221	1.714	1.026	1.021	34,7
Lugo	145	122	113	590	506	481	38,7
Ourense	123	114	111	398	389	352	38,4
Pontevedra	279	252	224	1.383	1.405	1.259	28,9
Madrid	1.570	1.471	1.367	8.891	8.699	7.818	41,3
Murcia	812	773	722	4.712	4.950	4.551	39,4
Navarra	415	396	370	3.054	2.813	2.507	29,2
País Vasco	815	762	709	9.177	7.945	7.275	24,5
A Ríoxa	50	43	39	254	205	178	40,4
Ceuta e Melilla	12	11	10	77	78	77	39,0

Fonte: Anuario de Estadísticas laborales. Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

O cadro 3.5 refírese o número de cooperativas e o número de socios inscritos nos rexistros provinciais e centrais da comunidade autónoma. Os datos dos rexistros provinciais reflicten un número total de 58 cooperativas (10 mais respecto as rexistradas no ano 2011) e a participación de 590 socios (casi unha terceira parte dos rexistrados no exercicio anterior: 1.459). No rexistro central aparecen inscritas 8 cooperativas.

Por clase, das 58 cooperativas existentes, 42 delas son de traballo asociado, o que supón un alto porcentaxe respecto o resto (72,41%), mentres que agrarias (10,34%) e vivendas (8,62%) ocupan o segundo e terceiro lugar.

O número total de cooperativistas rexistrados provincialmente é de 320, os que hai que engadir 273 do rexistro central, totalizando 590 socios.

Cadro 3.5
Cooperativas inscritas e número de socios. Galicia 2012

Clase	REXISTROS PROVINCIAIS								REXISTRO CENTRAL		TOTAL	
	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.
	Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.				
Traballo consumidores e usuarios asociado	13	43	3	10	11	40	12	51	3	156	42	300
Consumidores e usuarios												
Vivendas	3	27					2	42			5	69
Agrarias	1	17	1	15					4	112	6	144
Explotación comun. da terra							1	59				59
Servizos												
Mar							1	4			1	4
Transportistas	1	4							1	5	2	9
Transportistas - traballo asociado												
Seguros												
Sanitarias												
Servizos sociais - traballo asociado					1	5					1	5
Ensino												
Ensino - traballo asociado												
Educacionais												
Integración social												
Segundo grao									1	2	1	2
Total	18	91	4	25	12	45	16	156	9	273	58	590

Fonte: Memoria da Consellería de Traballo e Benestar.

O cadro 3.6 reflicte o número de cooperativas constituídas e o número de socios por actividade económica. Este indicador establece que o maior número de cooperativas dedícanse á agricultura, gandería, caza e servizos relacionados (13,79% COOP. e 34,91% socios), seguida de construción (12,6% COOP. e 13,05% socios) e de Educación (12,6% COOP. e 6,44% socios).

É destacable que o Rexistro Provincial de A Coruña é o que rexistra un maior número de novas cooperativas (18) mentres que o Rexistro Central é o que reúne a máis socios promotores (273).

■ Cadro 3.6

Cooperativas constituídas e número de socios por actividade económica. 2012

Cód.	Actividade	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		R. Central		TOTAL	
		Coop.	Soc.	Coop.	Soc.	Coop.	Soc.	Coop.	Soc.	Coop.	Soc.	Coop.	Soc.
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	1	17	1	15	1	3	1	59	4	112	8	206
2	Silvicultura e explotacións forestais									1	3	1	3
3	Pesca e acuicultura												
5	Extracción de antracita, hulla e lignito												
6	Extracción de cru, petróleo e gas natural												
7	Extracción minerais metálicos												
8	Outras industrias extractivas												
9	Actividades de apoio ás industrias extractivas												
10	Industria da alimentación												
11	Fabricación de bebidas												
12	Industria do tabaco												
13	Industria téxtil												
14	Confección de roupa de vestir												
15	Industria do coiro e do calzado												
16	Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría												
17	Industria do papel												
18	Artes gráficas e reprodución de soportes gravados												
19	Coquerías e refinación de petróleo												
20	Industria química												
21	Fabricación de produtos farmacéuticos												
22	Fabricación de produtos de caucho e plásticos									1	150	1	150
23	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos												
24	Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixes												
25	Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento												
26	Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos												
27	Fabricación de material e equipamento eléctrico												
28	Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.												
29	Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques												
30	Fabricación doutro material de transporte												
31	Fabricación de mobles												
32	Outras industrias manufactureiras												
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipamento												
35	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado												
36	Captación, depuración e distribución de auga												
37	Recolla e tratamento de augas residuais												
38	Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización												
39	Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos												
41	Construción de edificios	3	26					4	51			7	77
42	Enxeñaría civil												
43	Actividades de construción especializada												
45	Venda reparación de vehículos de motor e motocicletas												
46	Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas												
47	Comercio a retallo, agás vehículos de motor e motocicletas	1	3			1	3	3	10			5	16
49	Transporte terrestre e por tubaxe	1	4					1	3	1	5	3	12
50	Transporte marítimo e por vías navegables interiores												
51	Transporte aéreo												
52	Almacenamento e actividades anexas ao transporte												
53	Actividades postais e de correos												
55	Servizos de aloxamento												
56	Servizos de comidas e bebidas	2	6	1	3	1	3	2	6			6	18
58	Edición												
59	Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical												
60	Actividades de programación e emisión de radio e televisión												
61	Telecomunicacións												
62	Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa informática												
63	Servizos de información												

■ **Cadro 3.6**
continuación

Cooperativas constituídas e número de socios por actividade económica. 2012

[illegible]

Fonte: Memoria da Consellería de Traballo e Benestar. Novo CNAE

O cadro 3.7 ofrece datos relativos o número de sociedades laborais constituídas e o número de socios, por provincias. Este indicador amosa que “Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas” concentra o maior número de sociedades laborales (18,57%), mentres que “Fabricación doutros produtos minerais e non metálicos” conta co maior número de socios (13,11%).

■ Cadro 3.7

Sociedades laborais constituídas e número de socios por provincia. 2012

Cód.	Actividade	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		TOTAL	
		Nº SS.LL.	Soc.	Nº SS.LL.	Soc.	Nº SS.LL.	Soc.	Nº SS.LL.	Soc.	Nº SS.LL.	Soc.
0	Non definidas							1	3	1	3
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas										
2	Silvicultura e explotacións forestais	1	3							1	3
3	Pesca e acuicultura										
5	Extracción de antracita, hulla e lignito										
6	Extracción de cru, petróleo e gas natural										
7	Extracción minerais metálicos										
8	Outras industrias extractivas										
9	Actividades de apoio ás industrias extractivas										
10	Industria da alimentación					1	3			1	3
11	Fabricación de bebidas										
12	Industria do tabaco										
13	Industria téxtil	1	9							1	9
14	Confección de roupa de vestir										
15	Industria do coiro e do calzado										
16	Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría										
17	Industria do papel										
18	Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	1	5	2	9					3	14
19	Coquerías e refinación de petróleo										
20	Industria química					1	3			1	3
21	Fabricación de produtos farmacéuticos										
22	Fabricación de produtos de caucho e plásticos										
23	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	1	43			1	5	1	3	3	51
24	Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixes					1	3			1	3
25	Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	3	10			2	7			5	17
26	Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos										
27	Fabricación de material e equipamento eléctrico										
28	Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.										
29	Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques										
30	Fabricación doutro material de transporte										
31	Fabricación de mobles										
32	Outras industrias manufactureiras										
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipamento							3	11	3	11
35	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	1	3					1	4	2	7
36	Captación, depuración e distribución de auga										
37	Recolla e tratamento de augas residuais										
38	Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización										
39	Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos										
41	Construción de edificios										
42	Enxeñaría civil	1	4					1	4	2	8
43	Actividades de construción especializada			1	7					1	7
45	Venda reparación de vehículos de motor e motocicletas	2	6	1	4	1	3			4	13
46	Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	3	10			1	3	4	13	8	26
47	Comercio a retalho, agás vehículos de motor e motocicletas							1	4	1	4
49	Transporte terrestre e por tubaxe	1	4	1	3			1	3	3	10
50	Transporte marítimo e por vías navegables interiores										
51	Transporte aéreo										
52	Almacenamento e actividades anexas ao transporte	1	6							1	6
53	Actividades postais e de correos										
55	Servizos de aloxamento					1	3			1	3
56	Servizos de comidas e bebidas	2	12			3	10			5	22
58	Edición										

■ **Cadro 3.7**
continuación

Sociedades laborais constituídas e número de socios por provincia. 2012

	26	148	7	32	15	51	13	45	61	276
59 Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical										
60 Actividades de programación e emisión de radio e televisión										
61 Telecomunicacións										
62 Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa Informática	2	8			1	3			3	11
63 Servizos de información										
64 Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións										
65 Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria										
66 Actividades auxiliares aos servizos financeiros e seguros										
68 Actividades inmobiliarias										
69 Actividades xurídicas e de contabilidade										
70 Actividades das sedes centrais; actividades consultoría de xestión empresarial	1	3							1	3
71 Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas										
72 Investigación e desenvolvemento										
73 Publicidade e estudos de mercado	1	10							1	10
74 Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	1	3							1	3
75 Actividades veterinarias										
77 Actividades de aluguer										
78 Actividades relacionadas co emprego			1	6					1	6
79 Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes										
80 Actividades de seguranza e investigación										
81 Servizos a edificios e actividades de xardinaría										
82 Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas										
84 Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria										
85 Educación	2	6			1	4			3	10
86 Actividades sanitarias										
87 Asistencia en establecementos residenciais										
88 Actividades de servizos sociais sen aloxamento										
90 Actividades de creación artísticas e espéctáculos			1	3					1	3
91 Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais										
92 Actividades de xogos de azar e apostas										
93 Actividades deportivas, recreativas e de entretemento										
94 Actividades asociativas										
95 Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico										
96 Outros servizos persoais	1	3			1	4			2	7
97 Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico										
98 Actividades dos fogares como produtores de bens e servizos para uso propio										
99 Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais										
Total	26	148	7	32	15	51	13	45	61	276

Fonte: Memoria da Consellería de Traballo e Benestar. Novo CNAE

4.1 A poboación galega

Antes de entrar na análise da poboación desde a perspectiva do mercado laboral (poboacións de 16 ou máis anos, de 16 a 64 anos, activa, ocupada, desempregada, etc.) cómpre realizar un achegamento á situación demográfica de Galicia nos últimos anos, porque é un claro condicionante da evolución dalgunha das variables significativas para a análise do mercado de traballo.

4.1.1 Evolución da poboación

O Instituto Nacional de Estatística comezou neste ano a elaborar unha nova estatística, chamada *Cifras de Población*, coa que fai cada semestre unha medición cuantitativa da poboación residente en cada comunidade autónoma e no conxunto do Estado, desagregándoa por provincias (e por illas) de acordo a diversas características demográficas: sexo, ano de nacemento, estado de nacemento e nacionalidade.

Estes datos empréganse como cifras poboacionais de referencia en todas as operacións estatísticas do INE (enquisas, Contabilidade Nacional, etc) e transmítense a nivel internacional como datos oficiais de poboación a todos os efectos. Os seus resultados toman como punto de partida o Censo de 2011 e enlazan cara atrás coas *Estimaciones intercensales de Población* ata ese ano e cos resultados dos sucesivos *Censos de Población* que elabora o INE en España cada década.

Para obter esta poboación residente (en distintos ámbitos xeográficos: Estado, Comunidades Autónomas, Provincias, Illas) contabilízanse os sucesos demográficos acontecidos no período que se estude, de acordo cos resultados do *Movimiento Natural de Población*, da *Estadística de Migraciones* e máis da información administrativa relativa á adquisición da nacionalidade española por cidadáns estranxeiros.

A evolución demográfica no último sexenio de Galicia, o total do Estado español e a Unión Europea podemos velas no cadro 4.1.

■ Cadro 4.1

Poboación de Galicia, España e UE⁽¹⁾. 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Galicia	2.784.169	2.796.089	2.797.653	2.795.422	2.781.498	2.763.499
España	45.666.938	46.239.271	47.021.031	47.190.493	46.810.216	46.704.314
UE (27 estados)	497.686,13	499.686,60	501.084,63	502.369,80	503.664,12	

(1) Datos da UE en miles de habitantes.

Son provisionais os datos de 2013 para Galicia e España e de 2012 para a UE. Datos a 1 de xaneiro de cada ano.

Fonte: INE (para os datos de Galicia e España) e EUROSTAT (para os datos de UE-27).

■ A poboación galega diminuíu en 2012 por terceiro ano consecutivo (mentres que subiu sempre nos outros anos do século XXI); desta volta, o descenso foi o maior do último trienio de 17.999 habitantes (un 0,65%).

■ Pola súa banda, unha novidade demográfica rechamante é que baixou en 2012 a poboación española por primeira vez desde que se dispón no INE de datos anuais (a serie comeza en 1971); a súa diminución foi de 113.902 habitantes (un 0,24%, menos da metade da porcentaxe caída poboacional galega).

■ A poboación galega baixou desde o ano 2008 en 20.670 habitantes (un 0,75%) mentres que a española aumentou en valores absolutos nese período en 546.492 persoas (un 1,2%). Do 1 de xaneiro de 2008 ao mesmo día de 2013, o dinamismo demográfico español foi maior co da poboación da Unión Europea.

■ Como consecuencia da dispar dinámica demográfica de Galicia e o total estatal, a porcentaxe da poboación galega sobre a española baixou do 6,03% (a 1 de xaneiro de 2008) ao 5,92% (o mesmo día de 2013); esta perda de peso porcentual demográfico do último sexenio insírese nunha nidia traxectoria descendente da ponderación poboacional galega a longo prazo.

A desagregación das cifras de poboación por comunidades autónomas pódese ver no cadro 4.2, do que salientaremos:

**Poboación⁽¹⁾ por comunidades autónomas
a 1 de xaneiro de 2013**

■ **Cadro 4.2**

	2013	Variación relativa (%) último ano
Andalucía	8.394.209	0,2
Aragón	1.338.495	-0,4
Asturias	1.067.457	-0,6
Baleares	1.110.399	0,9
Canarias	2.105.851	1,0
Cantabria	589.651	-0,5
Castela e León	2.517.157	-0,8
Castela A Mancha	2.094.957	-0,5
Cataluña	7.465.619	-0,7
C. Valenciana	4.988.464	-0,4
Estremadura	1.101.303	-0,3
Galicia	2.761.730	-0,4
Madrid	6.409.216	-0,3
Murcia	1.459.671	-0,2
Navarra	638.390	-0,3
País Vasco	2.174.474	-0,5
Rioxa (A)	319.006	-0,6
Ceuta	84.504	0,8
Melilla	83.762	2,4
España	46.704.314	-0,2

(1) As cifras son provisionais.

Fonte: INE, Cifras de población a 1/1/2013. Datos provisionais.

■ Andalucía, Baleares, Canarias e as dúas cidades autónomas (Ceuta e Melilla) rexistraron, por esta orde, os únicos aumentos de poboación en valor absoluto no último ano; en todas as outras comunidades autónomas diminuíu o número de habitantes.

■ Por porcentaxe de variación, as maiores subas –ademais das dúas cidades autónomas– tívérona Canarias (1%) e Baleares (0,9%), mentres que as maiores diminucións foron as de Castela-León (-0,8%), Cataluña (-0,7%), Asturias (-0,6%) e A Rioxa (-0,6%).

■ As cinco comunidades de máis poboación (Andalucía, Cataluña, Madrid, a Comunidade Valenciana e Galicia, por esta orde) concentran a día 1 de xaneiro de 2013 algo máis de trinta millóns de habitantes (30.019.238), o que representa case dous de cada tres integrantes (un 64,3%) da poboación española. Séguenlle a Galicia en poboación Castela-León e o País Vasco.

A desagregación por provincias da evolución da poboación de Galicia de 2006 a 2013 (cos datos do 1 de xaneiro) reflíctese no cadro 4.3: baixou ano tras ano nas provincias de Lugo (agás en 2008) e Ourense, mentres que subiu todos os anos menos os dous últimos en A Coruña e máis en Pontevedra.

■ Cadro 4.3

Poboación. Galicia. Por provincias. 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A Coruña	1.121.347	1.128.599	1.135.287	1.146.458	1.147.124	1.143.359	1.143.359
Lugo	352.247	352.633	352.322	353.251	351.530	348.649	348.649
Ourense	333.549	332.808	332.163	335.219	333.257	330.151	330.151
Pontevedra	933.944	940.727	947.703	962.472	963.511	956.754	956.754
Galicia	2.741.087	2.754.767	2.796.089	2.797.653	2.795.422	2.778.913	2.778.913

Datos a 1 de xaneiro de cada ano; o de 2013 é provisional.
Fonte: INE, Cifras de población.

Velaí un bo xeito de constatar a *Galicia das dúas velocidades* demográficas e a reviravolta poboacional que se produciu no último bienio, no que por primeira vez no século XXI diminuíu a poboación nas catro provincias de Galicia. No conxunto total de Galicia xa comezou a diminución un ano antes que nas dúas provincias máis desenvolvidas economicamente.

No cadro 4.4 presentamos os datos da poboación das sete maiores cidades de Galicia, de acordo coa revisión que fixo o INE en xuño de 2013, pois pensamos que pode ter utilidade para persoas que consultan este *Informe Sociolaboral*.

Poboación dos 7 sete maiores concellos de Galicia a 1/1/2013

■ Cadro 4.4

Vigo	290.260
A Coruña	242.897
Ourense	105.255
Lugo	97.002
Compostela	95.412
Pontevedra	79.696
Ferrol	71.249

Fonte: INE - IGE.

As perspectivas para a década seguinte non son precisamente de que se vaia producir unha reviravolta demográfica en Galicia que posibilita un forte crecemento poboacional, senón ao contrario. No marco das proxeccións que elabora o INE e desagrega territorialmente o IGE (ata o limiar das agrupacións de comarcas, en 20 áreas para toda Galicia), sobrancearemos que, a previsión do período 2012-2022 é dunha clara diminución poboacional, pois Galicia acumularía nesta década un decrecemento demográfico de 129.2844 persoas.

A análise desagregada territorialmente desa proxección demográfica reflicte que a caída poboacional producirase nas catro provincias galegas: 41.128 persoas en A Coruña, 25.410 en Lugo, 31.331, en Ourense e 31.374 en Pontevedra.

4.1.2 A poboación estranxeira

A chegada de poboación do estranxeiro foi un dos fenómenos demográficos característicos da nosa sociedade (sobre todo no total estatal) nos últimos anos do sécu-

lo XX e na alborada do século XXI; sen esta afluencia de inmigrantes de outros Estados ao fía da forte expansión económica non é posible entender o notable aumento ata o ano 2011 (inclusive) na poboación ou a suba do índice de fecundidade.

No anterior *Informe Sociolaboral de Galicia* sobranceabamos a forte suba da poboación estranxeira residente en Galicia do día 1 de xaneiro de 1998 ao mesmo día de 2012, xeira na que se quintuplicou (pasou de 19.693 a 101.332 persoas).

O cadro 4.5 explicita que a suba continuada e intensa da poboación estranxeira residente en Galicia rematou en 2009 e deu paso a un crecemento moi lixeiro no trienio 2010-2012 (5.205 persoas) e a unha diminución en 2013 (1.946 habitantes) que devolve a poboación estranxeira residente en Galicia ao nivel que tiña en 2010.

■ Cadro 4.5

Poboación estranxeira en Galicia. 2005-2013

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
69.363	73.756	81.442	95.122	106.129	109.222	110.468	111.332	109.386

Datos a 1 de xaneiro de cada ano; O de 2013 é provisional.
Fonte: INE. Cifras de poboación.

A poboación estranxeira inscrita nos padróns municipais de Galicia a 1 de xaneiro de 2013 é dun 4% da nosa poboación, algo máis da terceira parte da porcentaxe estatal: 11%.

A participación de Galicia na poboación estranxeira total residente en España é actualmente un 2,1%, porcentaxe que está moi por baixo do noso peso relativo poboacional no conxunto estatal (5,9%).

A poboación estranxeira residente en España tamén baixou no último ano; fíxoo en 117.918 persoas (2,3% de diminución).

No tocante ás nacionalidades maioritarias da poboación estranxeira residente en Galicia, encabeza a clasificación, con gran diferenza, Portugal (21.582 persoas) e séguenlle, de lonxe, Brasil (9.371), Romanía (9.368), Colombia (7.276), Marrocos (6.944), República Dominicana (4.416), Italia (3.856) e Venezuela (3.690 residentes).

Diminuíu no último ano a poboación estranxeira nas catro provincias galegas (destacando cuantitativamente o descenso de Pontevedra). No cadro 4.6 pódese ollar a desagregación provincial desa poboación a día 1 de xaneiro de 2013.

Cadro 4.6

Poboación estranxeira. Galicia (e provincias) / España. 2012-2013

	2012	2013
A Coruña	39.614	38.063
Lugo	14.647	14.250
Ourense	16.915	15.374
Pontevedra	40.156	36.831
Galicia	111.332	104.518
España	5.711.040	5.118.112

Fonte: INE. Datos a 1 de xaneiro.
Os datos de 1/1/2013 son provisionais.

Sobrancearemos que nas provincias cun maior grao de desenvolvemento económico-social (A Coruña e Pontevedra) residen na actualidade 74.894 persoas estranxeiras; concentran un 68% do total de Galicia.

4.1.3 Movementos naturais de poboación

Estudaremos a variación natural (ou *vexetativa*) da poboación galega, os dous fenómenos demográficos que o explican (nacementos e mortes) e analizaremos como se encañan as tres variables demográficas no contexto das distintas comunidades autónomas.

Comezaremos focalizando os nacementos nas distintas comunidades (e cidades) autónomas. Subliñaremos que:

Cadro 4.7

Crecemento natural. Nacementos e defuncións. Por CC.AA. 2012

	Nacementos	Defuncións	Crecemento vexetativo
Andalucía	86.564	68.923	17.641
Aragón	12.008	13.786	1.778
Asturias	7.642	13.285	-5.643
Baleares	11.001	8.135	2.866
Canarias	17.234	14.209	3.025
Cantabria	5.074	5.870	-796
C. e León	19.056	28.473	-9.417
Castela A Mancha	20.274	19.152	1.122
Cataluña	77.339	63.451	13.888
C. Valenciana	47.539	42.650	4.889
Extremadura	9.418	11.198	-1.780
Madrid	68.171	42.878	25.293
Murcia	16.697	10.782	5.915
Navarra	6.733	5.340	1.393
País Vasco	20.579	20.486	93
Rioxa (A)	3.192	3.048	144
Ceuta	1.127	486	641
Melilla	1.513	471	1.042
No estranxeiro	1.364	1.830	-466
Galicia	21.113	31.161	-10.048
España	453.638	405.615	48.023

Datos provisionais. Fonte: INE. "Movimiento natural de población".

■ Baixaron os nacementos en 2012 en todas as comunidades autónomas (agás na Ríoxa) e máis en Melilla. As diminucións porcentuais foron especialmente grandes en Madrid, Estremadura, Castela - A Mancha e Cantabria (as catro con baixóns nos nacementos superiores ao 5%).

■ A análise do número de nacementos en Galicia constata claramente a súa tendencia descendente nos últimos anos. En 2012 naceron 481 persoas menos en Galicia que en 2011, o que supón unha diminución do 2,2% (fronte ao 3,9% da media española).

No tocante ás mortes nas diferentes comunidades (e cidades) autónomas sobrancearemos que:

■ As defuncións subiron no ano 2012 en todas as comunidades autónomas e baixaron nas dúas cidades autónomas.

■ O crecemento porcentual moi especialmente alto (superior ao 5%) en Baleares, Castela - A Mancha, Murcia, Estremadura, A Ríoxa, Cataluña e Castela – León (nas sete comunidades por riba do 5%).

■ Segue a tendencia ascendente nas defuncións en Galicia dos últimos anos.

En 2012 morreron 1.282 persoas máis que no ano anterior, o que supón unha suba do 4,3%. O crecemento medio español (4,6%) foi o maior da última década.

Movimentos naturais de poboación. Galicia. 1975-1995/2010-2012

■ Cadro 4.8

	Nacementos	Defuncións	Crecemento natural
1975	43.850	25.834	18.016
1985	28.427	26.295	2.132
1995	18.799	28.464	-9.665
2010	22.047	29.749	-7.702
2011	21.594	29.879	-8.285
2012	21.113	31.161	-10.048

O dato de 2012 é provisional.
Fonte: IGE e INE (INE Base).

Como se comproba no cadro 4.7, Galicia rexistrou no ano 2012 de novo o maior descenso absoluto (natural ou *vexetativo*) de poboación de todas as comunidades (10.048 habitantes), diminución que foi maior que en 2011 (8.907 persoas). Seguiron a Galicia en números vermellos as mesmas do ano anterior, e na mesma orde: Castela-León e Asturias.

■ No total estatal, pola contra, como nos anteriores anos, en 2012 houbo un crecemento vexetativo, desta volta de 48.488 persoas (cunha diminución do 43% respecto do incremento de 2011) e foi o menor desde 2001. Desde entón non estivera nunca por baixo das 50.000 persoas e mesmo catro anos (cuadrenio 2006-2009) superara as 100.000 persoas esta suba natural da poboación.

■ As comunidades autónomas con maior crecemento vexetativo en termos absolutos foron, de maior a menor suba en 2012, Madrid, Andalucía e Cataluña (ao igual que nos anos anteriores).

Se enxertamos os movementos naturais de poboación de Galicia do último ano na andaina a longo prazo, subliñaremos que houbo crecemento vexetativo na nosa comunidade ata a segunda metade dos anos 80; despois sempre foi negativo este saldo vexetativo.

A diminución natural da poboación galega é cada ano superior ao anterior desde 2009 e no ano 2012 superou en valor absoluto o limiar dos 10.000 habitantes.

A análise por provincias reflicte que nas galegas houbo *crecemento natural* ata o ano 2009 tan só na provincia de Pontevedra, pero coa reviravolta posterior, hai agora un *decrecemento natural* da poboación nas catro provincias galegas, que o cadro 4.9 explicita ben.

**Taxas de natalidade e mortalidade.
Por CC.AA. 2012**

■ Cadro 4.9

	Taxa de natalidade	Taxa de mortalidade
Andalucía	10,3	8,2
Aragón	9	10,3
Asturias	7,1	12,4
Baleares	10	7,4
Canarias	8,2	6,8
Cantabria	8,6	9,9
C. e León	7,5	11,3
Castela A Mancha	9,7	9,1
Cataluña	10,3	8,5
C. Valenciana	9,5	8,5
Extremadura	8,5	10,2
Galicia	7,6	11,3
Madrid	10,6	6,7
Murcia	11,4	7,4
Navarra	10,5	8,4
País Vasco	9,4	9,4
Rioxa, A	10	9,5
Ceuta	13,4	5,8
Melilla	18,3	5,7
España	9,7	8,6

Datos provisionais.

Fonte: INE. "Movimiento natural de población".

Os datos en valor absoluto dos nacementos cobran máis sentido (a efectos de comparacións con outros territorios) cando se pasan a datos relativos, en nacementos ou mortes por cada mil habitantes dunha poboación, como se reflicte para Galicia no cadro 4.10.

**Crecemento natural. Nacementos e defuncións.
Galicia. Por provincias. 2012**

■ Cadro 4.10

	Nacementos	Defuncións	Crecemento vexetativo
Galicia	21.113	31.162	-10.049
A Coruña	9.012	12.109	-3.097
Lugo	2.247	5.107	-2.860
Ourense	1.931	4.771	-2.840
Pontevedra	7.923	9.175	-1.252

Fonte: INE. *Movimiento natural de población.*
Datos provisionais.

A *taxa bruta de natalidade* en 2012 de Galicia (7,6 por mil) foi a antepenúltima do Estado (por diante de Asturias e, moi lixeiramente, de Castela - León) e está 2,1 puntos porcentuais por baixo do promedio español.

As maiores taxas de natalidade tiverón en 2012 as dúas cidades autónomas, Murcia, Madrid e Navarra.

Se focalizamos a *taxa bruta de mortalidade* (defuncións por cada mil habitantes) vemos que a de Galicia no ano 2012 (11,3 por mil habitantes) é das maiores de España (só por riba Asturias e, á par, Castela-León). Está 2,7 puntos por riba en Galicia que no promedio estatal.

Ceuta e Melilla, Madrid e Canarias tiveron as menores taxas de mortalidade en 2012 (as catro por baixo do 7 por mil).

A negativa *taxa de crecemento natural* (ou *vexetativo*) de Galicia en 2012 (-3,7 por mil) contrasta coa positiva suba media española (1,1 por mil). Sen dúbidas, o avelentamento da poboación galega está a pasar factura, especialmente nas dúas provincias orientais.

A desagregación para as provincias galegas das taxas de natalidade e mortalidade, máis da taxa variación natural ou vexetativa no ano 2012 e a súa comparanza coas medias estatal e galega figuran no cadro 4.11. Salientaremos que:

■ As taxas de natalidade están por baixo da media estatal nas catro provincias galegas; nas de Lugo e Ourense este índice demográfico é especialmente baixo, de xeito que están (con Zamora) pechando a clasificación por provincias de España.

**Tasas de natalidade, mortalidade e crecemento vexetativo.
Galicia e provincias. España. 2012**

■ Cadro 4.11

	Natalidade	Mortalidade	Crec. vexetativo
A Coruña	7,91	10,62	-2,71
Lugo	6,49	14,76	-8,27
Ourense	5,92	14,62	-8,70
Pontevedra	8,31	9,62	-1,31
Galicia	7,63	11,27	-3,64
España	9,67	8,64	1,03

Datos provisionais, en tanto por mil.
Fonte: INE, Indicadores Demográficos Básicos

■ As taxas de mortalidade están por riba da media estatal nas catro provincias galegas. Ourense e Lugo (que superan en máis de tres puntos porcentuais a media galega e en seis puntos a española) ocupan as últimas posicións no total de provincias de España (seguidas de Zamora).

■ Nas provincias de Lugo e Ourense as taxas de mortalidade son máis do dobre que as de natalidade, mentres que en A Coruña e, sobre todo, en Pontevedra, a diferenza é moito menor.

No cadro 4.12 temos unha visión dinámica nunha desagregación provincial das taxas de crecemento natural da poboación e a súa comparanza coa media estatal.

Crecemento natural por 1.000 habitantes. Provincias galegas. España. 2008-2012

■ Cadro 4.12

	2008	2009	2010	2011	2012
A Coruña	-1,60	-2,72	-2,06	-2,37	-2,71
Lugo	-7,67	-7,28	-7,56	-8,11	-8,27
Ourense	-7,77	-7,17	-7,89	-8,65	-8,70
Pontevedra	0,58	0,34	-0,25	-0,75	-1,31
España	2,95	2,38	2,29	1,76	1,03

Fonte: INE, Indicadores Demográficos Básicos.

Salientaremos que por segundo ano consecutivo baixou este índice demográfico en 2012 nas catro provincias (con especial intensidade en Pontevedra no último ano), mentres que en 2010 subira en A Coruña e no ano 2009 en Lugo e Ourense.

Para non perder a perspectiva a longo prazo, achegarémonos o estudo diacrónico do saldo vexetativo por cada 1.000 habitantes desde 1975 en tres ámbitos territoriais (Galicia, Estado e UE). O cadro 4.13 reflicte:

■ A fortísima diminución no período 1975-1995, especialmente intensa en Galicia, seguida de España e, de lonxe, da UE.

■ Cadro 4.13

Saldo vexetativo⁽¹⁾ por 1.000 habitantes. Galicia, España, UE. 1975-2012

	1975	1985	1995	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
UE	4,1	2,2	0,4	0,6	0,8	1	1,2	1,1	1,1	-	-
España	10,4	3,7	0,4	1,8	2,5	2,4	2,9	2,4	2,3	1,8	1,1
Galicia	6,6	0,8	-3,6	-3,0	-2,9	-3,0	-2,3	-2,4	-2,8	-3,3	-3,7

(1) Nacementos menos defuncións.

Datos de 2012 provisionais

Fonte: INE ("indicadores demográficos básicos") e EUROSTAT.

■ O maior dinamismo demográfico español co galego e máis ca no conxunto da UE no período 2005 - 2012.

■ Galicia presenta un coeficiente negativo da taxa de “crecemento” natural que estivo no abano entre o dous e o catro por mil desde hai dúas décadas; en 2012 quedou na parte máis baixa dese abano (achegándose ao 4 por mil de “decrecemento natural”).

A Galicia minguante demograficamente (estudando natalidade e mortalidade, é dicir, polos movementos naturais da poboación) non deixa marxe para dúbidas.

As perspectivas confirman esta tendencia a longo prazo de decrecemento poboacional. No marco das proxeccións de poboación para o período 2011-2021, que elaborou o INE (e proporciona con desagregación territorial o IGE) a previsión é que nacerían 194.572 persoas e morrerían 307.883 nesa década. Galicia, xa que logo, tería un “decrecemento vexetativo” de 113.309 persoas.

4.1.4 Movementos migratorios

4.1.4.1 Introducción: a nova estatística de migracións do INE

A partir do ano 2012 o INE puxo en marcha dúas novas operacións estatísticas no campo demográfico: *Cifras de Población* (á que xa nos referimos nun epígrafe anterior deste capítulo) e *Estatística de Migraciones*.

A finalidade desta nova estatística é a medición das migracións dentro do Estado e máis co estranxeiro. Deste xeito cúmprese o establecido no Regulamento 862/2007 do Parlamento Europeo e do Consello sobre Estatísticas de Migracións.

A Estatística de Migracións é das de maior dificultade dentro das demográficas; elabórase partindo das variacións residenciais rexistradas nas bases padronais do INE, pero a eses datos realízaselles un tratamento estatístico baseado en:

1º) Estimación da data na que se produciu o movemento migratorio cara ao estranxeiro, cando se producira a partir de baixas executadas pola autoridade do concello “de oficio” e non a instancias da persoa interesada.

2º) Axuste á definición estatística de migración homologada na UE, depurando os movementos migratorios consecutivos dunha mesma persoa cando disten entre si menos dun ano.

3º) Estimación dos movementos migratorios ocorridos no período que se estude pero que non afloraron aínda na base de datos do Padrón, debido a que o Padrón puidese ser insuficiente para a medición dos fluxos migratorios.

Na práctica, este traballo estatístico tradúcese en que as cifras de inmigración son lixeiramente inferiores ás altas observadas no Padrón e que as cifras de emigración son algo maiores que as baixas padronais.

Con todo, o INE reconece explicitamente que “la observación de variaciones en el Padrón pudiera ser insuficiente para la medición de los flujos migratorios. Así, esta operación estadística nace con la vocación de ir incorporando en su metodología de cálculo cuantas fuentes adicionales de información y mejoras metodológicas se consideren oportunas para una mejor identificación y medición del fenómeno migratorio. Estas mejoras metodológicas se irán incorporando a lo largo de las próximas ediciones”.

Tendo presente esta cautela na avaliación dos datos deste epígrafe, usaremos por primeiro ano en este Informe os datos migratorios que proporciona o INE nesa nova operación estatística.

Comezaremos sobranceando que, como vimos en anteriores *Informes Sociolaborais de Galicia*, cuantitativamente os principais destinos dos desprazamentos da poboación residente en Galicia nos últimos anos foron, redondeando datos, por esta orde: outras poboacións de Galicia (70%), outras comunidades autónomas (20%) e o estranxeiro (10%).

Pese ao predominante peso cuantitativo das migracións internas (os movementos nos que o cambio de residencia se produce entre poboacións galegas) adoita centrarse a análise demográfica nos movementos migratorios externos (os que teñen por orixe ou destino poboacións de fóra de Galicia), que cualitativamente (por razóns culturais, de distancia, etc) teñen unha significación ben distinta que as variacións residenciais dunha localidade galega a outra.

4.1.4.2 Movementos migratorios en Galicia

A xeito de síntese da evolución demográfica de Galicia e o conxunto do Estado no ano 2012, recollemos no cadro 4.14 o seu saldo migratorio (dentro do Estado e fóra del). Da suma alxebrica dos saldos migratorios (intraestatal e máis extraestatal) co saldo vexetativo obtense a variación real da poboación entre o día 1 de xaneiro dos anos 2012 e 2013.

Resumo da evolución demográfica. Galicia/España. 2012

■ Cadro 4.14

	Poboación 1/1/12	Saldo vexetativo	Saldo migratorio exterior	Saldo migratorio interior	Poboación 1/1/13
Galicia	2.771.916	-10.048	-949	811	2.761.730
España	46.818.216	48.488	-162.390	0	46.704.314

Datos provisionais.

Fonte: INE. Estadística de migraciones.

Sobrancearemos que:

■ O saldo migratorio de Galicia co estranxeiro en 2012 foi negativo (-949 persoas), resultado da entrada na nosa comunidade de 9.416 persoas procedentes dos outros Estados diferentes do español e da saída de 10.365 de Galicia cara ao estranxeiro.

■ O saldo migratorio de Galicia coas outras comunidades (e cidades) autónomas en 2012 foi positivo (en 811 persoas), resultado da entrada na nosa comunidade de 15.946 persoas procedentes do resto do Estado español e da saída de 15.135 de Galicia a outras comunidades (e cidades) autónomas.

■ No tocante ao total do Estado español, o seu saldo migratorio co estranxeiro en 2012 foi negativo por terceiro ano consecutivo (162.390 persoas), resultado de que 476.748 persoas abandonaron España con destino a outro Estado, mentres que a chegada do exterior foi de 314.358 persoas.

■ Do total da emigración de España ao exterior, houbo 417.023 persoas estranxeiras (87,5% do total) e 59.724 españolas (12,5% da emigración de España a outros Estados).

Do total da inmigración a España desde outros Estados, 281.978 persoas son estranxeiras (89,7% do total) e 32.380 de nacionalidade española (10,3% da chegada de poboación a España desde outros Estados).

No tocante aos movementos migratorios de Galicia, subliñaremos que:

■ Do total da **inmigración a Galicia desde o estranxeiro** en 2012 (9.416 persoas), practicamente houbo un equilibrio por sexos (4.648 homes e 4.768 mulleres).

■ Polo que atinxe á **emigración extraestatal desde Galicia** en 2012, foi de 10.365 persoas, dos cales 6.271 persoas foron estranxeiros (60,5%) e 4.094 persoas (39,5%) de nacionalidade española.

No cadro 4.15 recollemos o resumo da evolución demográfica de cada unha das comunidades ou cidades autónomas en 2012. Figuran nel os seus saldos migratorios (dentro do Estado ou fóra del), os saldos vexetativos e as poboacións o día 1 de xaneiro dos anos 2012 e 2013. Sobrancearemos que:

■ Cadro 4.15

Resumo da evolución demográfica. CC.AA. 2012

	Poboación 1/1/12	Saldo vexetativo	Saldo migratorio exterior	Saldo migratorio interior	Pobación 1/1/2013
Andalucía	8.377.809	17641	5624	-6.865	8394209
Aragón	1.343.790	-1778	-3061	-456	1338495
Asturias	1.074.304	-5643	-353	-850	1067457
Baleares	1.100.715	2866	2712	4.105	1110399
Canarias	2.085.928	3025	12928	3.971	2105851
Cantabria	592.387	-796	-1449	-491	589651
Castela e León	2.537.654	-9417	-3240	-7.840	2517157
Castela A Mancha	2.105.936	1122	-5464	-6.637	2094957
Cataluña	7.514.992	13888	-59732	-3.530	7465619
C. Valenciana	5.009.646	4889	-24727	-1.346	4988464
Extremadura	1.104.343	-1780	165	-1.425	1101303
Galicia	2.771.916	-10048	-949	811	2761730
Madrid	6.425.573	25293	-55767	14.116	6409216
Murcia	1.461.928	5915	-9003	831	1459671
Navarra	640.023	1393	-3748	721	638390
País Vasco	2.184.696	93	-13963	3.648	2174474
Rioxa (A)	320.951	144	-1761	-328	319006
Ceuta	83.837	641	122	-96	84504
Melilla	81.786	1042	-726	1.660	83762
España	46.818.216	48488	-162390	0	46704314

(1) As cifras son provisionais.
Fonte: INE. Estadística de migraciones.

■ Houbo once comunidades autónomas con saldo migratorio co estranxeiro máis negativo que Galicia.

■ Só catro comunidades (máis Ceuta) tiveron en 2012 saldo positivo nos movementos migratorios extraestatais; cuantitativamente sobrancearon Canarias (12.928) e Andalucía (5.624).

■ As comunidades autónomas con saldo migratorio co estranxeiro (ou extraestatal) máis negativo en 2012 foron Cataluña (-59.732 persoas), Madrid (-55.767) e C. Valenciana (-24.727); entre as tres suman 140.226 persoas (86,4% do total do Estado español).

Para avaliar o dato de que Cataluña, Madrid, C.Valenciana, País Vasco e Murcia sexan, por esta orde, as de maior **saldo migratorio co estranxeiro** positivo cómpre non esquecer que a intensa chegada de persoas doutros Estados foi a auténtica protagonista na primeira década do século XXI dun cambio demográfico moi importante en España (e tamén en Galicia, aínda que de xeito máis contido) pero esa traxectoria deu a reviravolta coa crise económica.

Imos focalizar no cadro 4.16 o **saldo migratorio da poboación española co estranxeiro** das distintas comunidades autónomas en 2012. Sobrancea que:

■ Só unha comunidade (Canarias) presentou saldo positivo, mentres que no saldo migratorio extraestatal (sumada a poboación de nacionalidade española e as das outras nacionalidades) catro comunidades (máis Ceuta) teñen saldo positivo.

■ Cadro 4.16

Saldo migratorio co estranxeiro. Poboación de nacionalidade española. Por CC.AA. 2012

Andalucía	-3264
Aragón	-739
Asturias	-363
Baleares	-594
Canarias	223
Cantabria	-188
Castela e León	-711
Castela A Mancha	-703
Cataluña	-6084
C. Valenciana	-3547
Extremadura	-248
Galicia	-1187
Madrid	-7117
Murcia	-1142
Navarra	-520
País Vasco	-912
Rioxa (A)	-201
Ceuta	-45
Melilla	-3
España	-162390

(1) As cifras son provisionais.
Fonte: INE. Estadística de migraciones.

■ Xa non houbo once comunidades autónomas con saldo migratorio da poboación española co estranxeiro máis negativo que Galicia (como vimos que ocorre ao analizar o saldo migratorio co estranxeiro –sexa de nacionalidade española ou non o emigrante–).

A emigración cara ao estranxeiro de persoas de nacionalidade española residentes en Galicia subiu, ano tras ano, desde o comezo da crise económica. Se en 2007 foi de 2.452 persoas, en 2012 foron 4.094, o que supón un incremento do 67%. Dito doutro xeito, onde hai un quinquenio emigraban ao estranxeiro desde Galicia tres persoas de nacionalidade española, agora emigran cinco.

No tocante á inmigración a Galicia desde o estranxeiro, cómpre ter en conta, á hora de sacar conclusións que, nunha proporción maior en Galicia que no promedio estatal, persoas que estatisticamente “inmigran” agachan o retorno de emigrantes (pola crise económica onde traballaban, porque lles chegou a idade da xubilación, pola “inseguridade” do Estado no que residían ou por calquera outro motivo), o que confire unha clara peculiaridade á nosa “inmigración”.

Para interpretar axeitadamente os datos da inmigración do estranxeiro cómpre subliñar tamén que dentro dos “retornados” inclúense todas as persoas con nacionalidade española que volven; na súa maioría naceron aquí, pero tamén figuran os seus fillos e as demais persoas que teñen recoñecida a nacionalidade española.

En canto aos movementos migratorios dentro do Estado español, o cadro 4.14 reflicte que as comunidades autónomas con **saldo coas outras comunidades** máis negativo en 2012 foron Castela-León (-7.480 persoas), Andalucía (-6.865) e Castela-A Mancha (-6.637); pola contra, os saldos máis positivos nos movementos migratorios entre comunidades autónomas foron os de Madrid (14.116), Baleares (4.105) e Canarias (3.971).

Galicia tivo en 2012 un saldo intraestatal positivo (de 811 persoas); hai cinco comunidades autónomas (máis Melilla) por riba en valor absoluto.

O saldo migratorio de Galicia coas outras comunidades autónomas do Estado foi sempre positivo no cuadrienio 2009-2012. O dato agacha unha parte importante de persoas que retornan a Galicia, polos efectos da actual recesión económica en moitas persoas galegas que, ao fío da expansión económica dos anos anteriores, se foran a traballar a Canarias, Madrid, Barcelona e outros destinos dentro do Estado español.

Resulta lóxico que esta “inmigración de retorno” sexa especialmente intensa en Galicia e nas outras comunidades que no pasado perderon moita poboación debido á forte emigración.

Ademais da visión estática dos movementos migratorios de cadros anteriores, o 4.17 aporta unha visión dinámica que nos permite visualizar a evolución de 2008 a 2012, con desagregación por provincias, da **emigración de Galicia ao estranxeiro** (coa porcentaxe de variación da emigración acumulada desde o comezo da crise económica). Salientaremos que:

■ Desde o estoupido de saída da crise económica, todos os anos subiu a poboación que emigrou ao estranxeiro desde Galicia. No último cuadrienio a cifra ascendeu a 39.320 persoas.

■ A emigración ao estranxeiro desde Galicia medrou con forza desde o comezo da crise económica actual; foi na media do último trienio de 9.830 persoas (e medrou sempre de ano en ano) mentres que no sexenio 2003-2008, en plena expansión económica, era pouco máis dun terzo (3.429 persoas).

Crecemento natural. Nacementos e defuncións. Galicia. Por provincias. 2012

■ Cadro 4.17

	2012	% variación da taxa emigración. 2008-2012
Galicia	10.365	41
A Coruña	3.877	21,2
Lugo	995	37,1
Ourense	1.770	61,8
Pontevedra	3.762	61,2

Datos provisionais.
Fonte: INE. Estadística de migraciones.

■ A porcentaxe da suba acumulada da emigración extraestatal de Galicia de 2009 a 2012 ascende ao 41%; é especialmente alta en Ourense e Pontevedra.

Tamén resulta interesante o estudo da emigración galega ao estranxeiro por grupos de idade, que figura no cadro 4.18.

■ Abandonaron Galicia en 2012 para irse ao estranxeiro 10.365 cidadáns. Supón 28 persoas cada día e 852 cada mes.

■ A poboación de nacionalidade española que emigrou desde Galicia en 2012 (4.094 persoas) foi menor que a estranxeira (6.227).

Emigración galega ó estranxeiro por grupos de idade. 2012

■ Cadro 4.18

	Nacionalidade española	Outras nacionalidades
0-9 anos	296	391
10-19 anos	270	561
20-24 anos	252	662
25-29 anos	523	955
30-34 anos	588	1028
35-39 anos	423	863
40-44 anos	350	598
45-49 anos	263	472
50-54 anos	229	254
55-59 anos	159	173
60-64 anos	178	162
65-69 anos	188	55
70-74 anos	117	53
75-79 anos	135	11
80-89 anos	116	27
90 e máis	6	5
Total	4.094	6.271

Datos provisionais.
Fonte: INE. Estadística de migraciones.

■ En Galicia (e tamén ocorre no total español) os grupos de idade nos que emigrou en 2012 máis poboación ao estranxeiro son, de maior a menor: 30-34 anos, 25-29 e 35-39. E ocorre tanto nas persoas de nacionalidade española como nas doutras nacionalidades.

■ Focalizando os cidadáns de nacionalidade española que emigran ao estranxeiro e teñen entre 20 e 44 anos, suman 2.136 persoas (un 52,2,5% do total).

■ Unha parte importante das persoas que emigran ao estranxeiro son persoas moi cualificadas (licenciados e diplomados universitarios, técnicos de formación profesional, etc) que buscan no estranxeiro o traballo que non atopan en España.

É doado comprender os importantes recursos (financeiros –investimento na súa formación– e en capital humano) destragados para a potenciación da economía galega. Despois de costear a formación especializada de moitas persoas, parte delas van deixar o valor engadido polo seu traballo fóra de Galicia.

Cómpre realizar un esforzo especial para procurar xerar en Galicia nos anos vindeiros postos de traballo abondo que permitan que os que opten pola saída de Galicia sexa por propia vontade, non expulsados pola falla de futuro laboral na súa terra.

No sector máis cualificado deses profesionais, o apoio con investimentos en programas de I+D+i segue a ser fundamental, potenciando os xa consolidados e poñendo en marcha outros.

Cómpre non esquecer a advertencia que fai o INE sobre os datos dos movementos migratorios:

“La estadística de las migraciones entraña la mayor dificultad en la medición estadística de la población (...) La observación de variaciones en el Padrón pudiera ser insuficiente para la medición de los flujos migratorios. Así, esta operación estadística nace con la vocación de ir incorporando en su metodología de cálculo cuantas fuentes adicionales de información y mejoras metodológicas se consideren oportunas para una mejor identificación y medición del fenómeno migratorio. Estas mejoras metodológicas se irán incorporando a lo largo de las próximas ediciones”.

Moi posiblemente a emigración galega está sendo maior da que rexistran os datos oficiais. O propio Secretario Xeral de Emigración da Xunta de Galicia recoñecía explicitamente nas súas declaración á prensa en xuño de 2013: “Está emigrando máis xente da que está recollida nos rexistros oficiais (...) a facilidade para a mobilidade determina que a xente que circula non teña que deixar constancia necesariamente en ningún tipo de rexistro. Polo tanto, as cifras oficiais son moi baixas (...) somos conscientes de que hai máis xente saíndo da que está recollida nos rexistros oficiais”.

4.2 Resumo das principais variables laborais

Estudaremos neste epígrafe as grandes liñas do mercado de traballo en Galicia co resumo da evolución no último cuatrienio en Galicia segundo os datos da *Encuesta de poboación activa* (EPA) de poboación de alomenos 16 anos: activa, ocupada, desempregada e inactiva. En apartados posteriores deste mesmo capítulo estudaremos polo miúdo cada un dos seus compoñentes: poboación activa, ocupada, desempregada, etc.

A EPA é unha investigación que se realiza coas técnicas estatísticas cunha mostra continua que o INE ven realizando desde 1964. O seu obxectivo principal é clasificar a poboación segundo a súa relación co mercado de traballo (poboación activa, inactiva, ocupada, desempregada) e estudar cada un dos colectivos de acordo con diversos criterios: sexo, provincia, grupo de idade, etc.

Cómpre subliñar que en 2008 o IGE e máis o INE asinaron un acordo de colaboración para duplicar a mostra sometida a estudo no ámbito territorial galego. Este convenio permitiu que desde o terceiro trimestre de 2009 dispoñamos para Galicia de información polo miúdo de aspectos como a tipoloxía dos fogares galegos segundo o número de persoas ocupadas e desempregadas, a inserción no mercado laboral da poboación xuvenil ou datos dos sete maiores concellos de Galicia.

Os datos do cadro 4.19 explicitan que no ano 2012:

■ A poboación **activa** galega baixou lixeiramente en 2012, a diferenza de tres dos anos do período 2007-2012 (todos agás 2010 e 2012). No último quinquenio, a suma acumulada (18.200 persoas) foi moitísimo menor que a da poboación desempregada e que a diminución da poboación ocupada (como veremos nos seguintes parágrafos).

■ Cadro 4.19

Poboación de alomenos 16 anos, por actividade económica. Galicia. 2007-2012

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Poboación activa	1.292,0	1.314,8	1.317,4	1.300,9	1.311,2	1.310,2
Poboación ocupada	1.193,4	1.200,1	1.151,4	1.100,7	1.083,0	1.039,4
Poboación parada	98,7	114,7	165,9	200,3	228,3	270,7
Poboación inactiva	1.088,9	1.072,8	1.068,9	1.082,4	1.065,8	1.055,0

Datos en miles. Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.

Fonte: INE. EPA. Elaboración polo IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE.

■ A poboación **ocupada** de Galicia baixou por cuarto ano consecutivo, e fíxoo con moita máis intensidade que no ano anterior.

A partir do máximo de poboación con emprego do ano 2008 (1.200.100 persoas, cunha suba moi lixeira respecto do ano anterior) a forte crise económica traducíuse na perda de 160.700 postos de traballo en Galicia (unha caída acumulada do 14,2% no último cuadrienio).

■ O **paro** estimado pola EPA de Galicia medrou sempre no último quinquenio, con especial intensidade en 2009 e 2012, anos de recesión aguda.

Partindo da poboación desempregada do ano 2007 (98.700 persoas) a forte crise económica traducíuse nunha suba de 172.000 persoas desempregadas en Galicia, o que supuxo un incremento acumulado do 174,3% no último quinquenio, porcentaxe que reflicte un dos efectos máis dramáticos que está a ter a crise económica desde 2008 no tecido produtivo galego.

■ A poboación **inactiva** baixou, como fixo todos os anos analizados agás 2010. Con todo, a diminución do último quinquenio (33.900 persoas) é moito menor que o da

poboación ocupada e que a suba da poboación desempregada (como vimos de analizar nos anteriores parágrafos).

A diferenciación por sexos da poboación galega de alomenos 16 anos segundo a súa actividade económica no último cuadrienio figura no cadro 4.20; salientaremos que:

■ En 2012 as mulleres seguen a ser maioría só na poboación inactiva; son menos que os homes nas outras tres variables vencelladas á incorporación activa ao mercado laboral (poboacións activa, ocupada e desempregada).

■ Cadro 4.20

Poboación de 16 e máis anos por sexo e relación coa actividade económica. Galicia. 2009-2012

	2010			2011			2012		
	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres
Poboación activa	1.300,9	703,6	597,3	1.311,2	699,8	611,4	1.310,2	695,8	614,3
Poboación ocupada	1.100,7	600,8	499,9	1.083,0	583,4	499,5	1.039,4	550,7	488,7
Poboación parada	200,3	102,9	97,4	228,3	116,4	111,8	270,7	145,1	125,6
Poboación inactiva	1.082,4	434,7	647,8	1.065,8	453,3	630,4	1.055,0	133,2	621,8

Datos en miles. Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.
Fonte: INE, EPA. Elaboración polo IGE.

■ No último trienio baixou todos os anos a poboación activa masculina, mentres que medrou dous anos nas mulleres.

■ Nesa xeira diminuíu sempre a poboación ocupada nos homes e tamén nas mulleres, anque con menor intensidade.

■ Medraron todos os anos no último trienio tanto a poboación desempregada feminina como a masculina (esta con máis forza).

■ Só baixou a poboación inactiva masculina en 2012, e quedou neste ano con máis inactivos que en 2007, mentres que nas mulleres baixou os dous últimos anos e quedou en 2012 con menos inactivas que cinco anos antes.

4.3 Poboación activa e taxa de actividade

Neste apartado afondaremos no estudo da poboación activa galega coa análise da evolución nos últimos anos da poboación activa e da distribución da poboación activa por provincias. Situremos tamén os valores en Galicia destas variables laborais no contexto estatal, da UE e da UEM.

4.3.1 Poboación activa

Comezaremos o estudo da poboación activa coa presentación da súa evolución por comunidades autónomas no último trienio. O cadro 4.21 reflicte que:

■ A poboación activa galega en 2012 foi de 1.303.300 persoas, 10.000 menos que no ano anterior.

■ A participación de Galicia na poboación activa de España en 2012 foi a mesma que no ano anterior (5,7%), dúas décimas por baixo do peso relativo demográfico de Galicia.

Poboación activa. Por CC.AA. 2010-2012

■ Cadro 4.21

	Valores absolutos Miles			Distribución porcentual			Porcentaxe variacións anuais		
	T IV 10	T IV 11	T IV 12	T IV 10	T IV 11	T IV 12	T IV 10	T IV 11	T IV 12
Andalucía	3.976,5	3.998,1	4.022,5	17,2	17,3	17,5	1,2	0,5	0,6
Aragón	643,6	649,8	657,4	2,8	2,8	2,9	-1,6	1,0	1,2
Asturias	477,5	478,7	480,4	2,1	2,1	2,1	-0,8	0,3	0,4
Baleares	578,6	581,5	593,1	2,5	2,5	2,6	0,6	0,5	2,0
Canarias	1.085,6	1.105,4	1.117,6	4,7	4,8	4,9	-0,6	1,8	1,1
Cantabria	274,8	279,2	278,5	1,2	1,2	1,2	-0,8	1,6	-0,3
Castela e León	1.183,6	1.174,4	1.159,9	5,1	5,1	5,1	0,6	-0,8	-1,2
Castela A Mancha	990,4	1.004,4	987,7	4,3	4,4	4,3	1,2	1,4	-1,7
Cataluña	3.820,3	3.782,2	3.696,6	16,5	16,4	16,1	1,1	-1,0	-2,3
C. Valenciana	2.513,8	2.520,3	2.492,0	10,9	10,9	10,9	-1,5	0,3	-1,1
Extremadura	497,0	494,1	509,9	2,2	2,1	2,2	2,8	-0,6	3,2
Galicia	1.296,6	1.313,3	1.303,3	5,6	5,7	5,7	-0,8	1,3	-0,8
Madrid	3.440,4	3.366,8	3.347,4	14,9	14,6	14,6	1,3	-2,1	-0,6
Murcia	747,4	743,9	732,0	3,2	3,2	3,2	4,0	-0,5	-1,6
Navarra	306,8	307,8	306,9	1,3	1,3	1,3	0,3	0,3	-0,3
País Vasco	1.054,4	1.058,7	1.022,2	4,6	4,6	4,5	0,6	0,4	-3,4
A Rioxa	155,9	156,0	149,5	0,7	0,7	0,7	-1,7	0,1	-4,2
Ceuta e Melilla	61,7	36,2	65,6	0,3	0,2	0,3	2,7	-41,3	81,2
España	23.104,8	23.081,2	22.922,4	100,0	100,0	100,0	0,6	-0,1	-0,7

* Os datos correspóndense coas series revisadas segundo a metodoloxía EPA-2005 (cambio de base de poboación).
Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano (cadro tomado do MESS: Análisis del Mercado de Trabajo, nº 104, marzo 2013).

■ Diminuíu a poboación activa de Galicia en 2012 un 0,8%, porcentaxe lixeiramente maior que a media estatal (0,7%).

■ Os maiores crecementos porcentuais foron o das cidades autónomas (Ceuta e Melilla) e o de Extremadura; os maiores descenso, os de A Rioxa, País Vasco e Cataluña.

4.3.2 Taxa de actividade

Cómpre, para comezar, facer unha precisión metodolóxica: salientaremos que poden usarse dúas variables distintas no estudo da *taxa de actividade*.

Podemos definila como **a porcentaxe de persoas activas respecto da poboación de 16 a 64 anos**. Así, de cada cen persoas “potencialmente activas” (por razón de idade) teremos cantas forman parte realmente da poboación activa (é dicir, está traballando ou buscando traballo activamente). Cando nos refiramos a ela, citarémola como *a taxa de ocupación da poboación de 16 a 64 anos*.

Conecta moi ben coa realidade económica, porque supón focalizar só as persoas de idades superiores aos 15 anos e inferiores a 65, que son as que “potencialmente” interveñen activamente no mercado de traballo (en 65 e máis anos entra a poboación xubilada, aunque habería que matizar por profesións concretas, xa que non todas teñen establecidas a mesma idade para xubilarse).

Podemos definir tamén a taxa de actividade como **a porcentaxe de persoas activas respecto da poboación de alomenos 16 anos**. Así, de cada cen persoas de máis de quince anos teremos cantas forman parte realmente da poboación activa (é dicir, está traballando ou buscándoo activamente).

Obviamente, se usamos esta segunda definición a taxa de actividade resultará menor, porque dividiríamos un numerador igual entre un denominador maior (no que figuran persoas de 65 ou máis anos, basicamente persoas xubiladas). En países cunha estrutura poboacional máis envellecida (como Galicia) a taxa de actividade da poboación de 16 ou máis anos será menor que noutro cunha estrutura de idades máis nova, que se achegue máis na súa representación gráfica á forma piramidal.

Obviamente, no estudo diacrónico da taxa de actividade dun territorio, as dúas taxas de actividade nos valen para explicar a súa evolución, sempre e cando utilizemos a mesma fórmula. O que non podemos é mesturar as dúas fórmulas comentadas en parágrafos anteriores.

Cando ao longo do texto nos refiramos simplemente á *taxa de actividade*, esta é a recollida na segunda definición.

O cadro 4.22 amosa os valores do cuarto trimestre de cada ano da taxa de actividade da poboación de 16 a 64 anos nas distintas comunidades autónomas:

■ Foi en Galicia dun 73,6% en 2012 o que supón 1,4 puntos porcentuais por baixo da taxa estatal.

Taxas de actividade. Por comunidades autónomas. 2009-2012

■ Cadro 4.22

	Valores das taxas En porcentaxe			Variacións anuais en puntos porcentuais		
	T IV 10	T IV 11	T IV 12	T IV 09	T IV 10	T IV 12
Andalucía	71,2	71,5	72,4	0,8	0,3	0,9
Aragón	74,9	75,9	77,6	-0,8	1,0	1,6
Asturias	67,7	68,5	69,7	-0,1	0,8	1,2
Baleares	76,7	77,0	77,9	0,1	0,2	1,0
Canarias	73,2	74,1	74,6	-0,5	1,0	0,5
Cantabria	70,2	71,4	72,7	-0,2	1,2	1,3
C. A Mancha	73,1	74,0	73,5	0,8	1,0	-0,5
C. León	73,3	73,5	73,5	1,1	0,2	0,0
Cataluña	78,1	78,1	77,9	1,0	0,1	-0,2
C. Valenciana	74,3	74,8	74,7	-0,7	0,6	-0,1
Extremadura	69,8	69,4	72,1	2,0	-0,4	2,7
Galicia	71,9	73,5	73,6	0,7	1,6	0,2
Madrid	79,1	77,9	78,2	1,2	-1,2	0,3
Murcia	75,1	74,8	74,0	2,7	-0,3	-0,8
Navarra	75,1	75,3	75,9	0,3	0,3	0,6
País Vasco	74,3	75,8	74,9	1,1	1,5	-0,8
A Ríoxa	75,2	76,2	74,8	-0,5	1,0	-1,5
Ceuta e Melilla	62,8	66,3	63,7	2,1	3,4	-1,9
España	74,5	74,8	75,0	0,6	0,3	0,3

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano.

Cadro tomado de: Ministerio de Empleo y Seguridad Social, Análisis del Mercado de Trabajo, nº 104, marzo 2013.

■ Medrou no último ano en Galicia moi lixeiramente (0,19%), algo por baixo do promedio de España (0,25%); o diferencial subiu algo, pois, e quedou 1,4 puntos porcentuais a prol do dato estatal (75%).

■ Galicia quedou en 2012 no sector medio-baixo na clasificación por comunidades autónomas: tivo dez comunidades por riba e seis por baixo (máis Ceuta e Melilla).

■ As maiores taxas de actividade presentáronas en 2012, de novo, Madrid, Baleares e Cataluña; as menores foron as das dúas cidades autónomas e Asturias.

En 2012 a taxa de actividade galega da poboación de 16 a 64 anos (73,6%) está 1,3 puntos por riba da taxa da Unión Europea (72,1%). O problema grave, como veremos máis adiante neste mesmo capítulo, é que unha parte moi grande da poboación activa de Galicia (ou do conxunto do Estado español) non se aproveita produtivamente senón que forma parte da poboación desempregada.

4.3.3 Distribución por sexos e provincias

No cadro 4.23 ofrecemos os datos que permiten unha visión diacrónica da poboación activa das provincias galegas; subliñaremos que:

■ En 2012 a poboación activa baixou en tres provincias (se ben moi lixeiramente na de Pontevedra) e medrou en A Coruña.

Poboación activa. Por provincias. 2007-2012

■ Cadro 4.23

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
A Coruña	539,3	551,3	564,7	551,5	559,9	566,2
Lugo	150,7	154,1	152,0	158,1	156,5	154,2
Ourense	147,0	144,5	136,6	138,6	138,9	135,0
Pontevedra	455,6	464,8	464,0	452,8	455,9	454,7

Datos en miles. Medias anuais. Metodoloxía: EPA 2005.
Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE.

■ No conxunto do último quinquenio, na provincia de A Coruña creceu sempre a poboación activa agás no ano 2010, mentres que medrou só dous anos en Lugo e Ourense e tres anos en Pontevedra.

A desagregación **por sexos** das taxas de actividade da poboación galega de 16 a 64 anos galega no último trienio que figura no cadro 4.24 reflicte que, cos datos do cuarto trimestre de cada ano, a tendencia da taxa foi claramente ascendente nas mulleres (con especial intensidade en 2011) mentres que nos homes está practicamente no mesmo nivel nos tres anos analizados.

Taxa de actividade. Por sexo. Galicia 2010-2012

■ Cadro 4.24

	Homes	Mulleres
2010	78,0	65,9
2011	78,4	68,6
2012	78,4	69,0

Datos en miles, 4º trimestre de cada ano.
Fonte: INE, EPA. Elaboración polo IGE.

Pese a esa evolución, o diferencial entre as taxas de actividades masculina e feminina segue a ser en 2012 aínda moi alto (9,4 puntos porcentuais) a prol dos homes.

Na comparanza coas taxas de España, a das mulleres coincide (69%) e a dos homes é superior en España (81%) que a de Galicia (78,4%)

A diferenza **por sexos** das **taxas de actividade da poboación de 16 ou máis anos** no último quinquenio en cada unha das **provincias** figura no cadro 4.25. Ao fol del, subliñaremos que:

■ A taxa de actividade global subiu en 2012 só na provincia de A Coruña, mantívose igual en Pontevedra e baixou nas dúas provincias galegas de menor desenvolvemento económico-social: Ourense e Pontevedra.

■ Cadro 4.25

Taxa de actividade. Por sexo e provincia. 2008-2012

	Total	Homes	Mulleres
2008			
A Coruña	56,2	65,2	48,1
Lugo	49,8	57,1	43,0
Ourense	49,7	57,4	42,5
Pontevedra	57,6	66,7	49,3
2009			
A Coruña	57,6	64,5	51,3
Lugo	49,4	55,7	43,5
Ourense	47,3	54,0	41,2
Pontevedra	57,4	65,7	49,7
2010			
A Coruña	56,2	63,3	49,9
Lugo	52,0	57,8	46,5
Ourense	48,1	55,1	41,9
Pontevedra	55,8	63,9	48,4
2011			
A Coruña	57,2	63,3	51,6
Lugo	51,9	57,3	46,9
Ourense	48,6	54,8	42,8
Pontevedra	56,3	63,8	49,5
2012			
A Coruña	58,0	64,0	52,7
Lugo	51,6	56,6	46,9
Ourense	47,7	53,6	42,4
Pontevedra	56,3	63,5	49,6

Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.
Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE.

■ A análise cruzada das taxas de actividade por sexo e provincia reflicte que en 2012 subiron en A Coruña (tanto a masculina como o feminina) e nas mulleres en Pontevedra.

■ A menor taxa de actividade en 2012 segue a ser nas mulleres nunha das provincias de menor desenvolvemento socioeconómico (Ourense: 42,4%), mentres que, pola contra, a maior taxa de actividade da poboación de 16 ou máis anos é a dos homes en A Coruña (64%).

As persoas que desexen coñecer a taxa de actividade (global e para cada un dos sexos) nas diferentes comunidades autónomas, poden facelo ao fío do cadro 5.8, que forma parte do capítulo: “A muller no mercado laboral”.

4.4 Poboación ocupada. Taxa de ocupación

De forma semellante ao estudo que no anterior epígrafe fixemos coa poboación activa, centrarémonos agora na poboación ocupada; en primeiro lugar estudaremos a súa evolución no último trienio nas distintas comunidades autónomas; despois faremos o mesmo coa taxa de ocupación e situaremos os valores en Galicia desta variable laboral no contexto estatal e da UE. Posteriormente analizaremos cómo se distribúe en Galicia por sexos, provincias, sectores económicos, grupos de idade e situación profesional.

4.4.1 Poboación ocupada

O cadro 4.26 preséntanos os datos da poboación ocupada en cada unha das comunidades autónomas no cuarto trimestre ao longo do último trienio, así como a variación que en termos relativos presentou cada unha delas. Salientaremos que:

■ Galicia esta baixando perigosamente cara o nivel de un millón de persoas ocupadas, trala forte destrución de emprego no trienio 2010-2012 (112.900 postos de traballo).

Poboación ocupada. Por comunidades autónomas. 2010-2012

■ Cadro 4.26

	Valores absolutos (miles)			Distribución porcentual			Variacións anuais		
	T IV 10	T IV 11	T IV 12	T IV 10	T IV 11	T IV 12	%	%	%
							T IV 10	T IV 11	T IV 12
Andalucía	2.849,1	2.749,6	2.580,0	15,5	15,4	15,2	-5,3	-3,5	-6,2
Aragón	540,3	540,4	535,5	2,9	3,0	3,2	-4,7	0,0	-0,9
Asturias	398,0	388,2	366,2	2,2	2,2	2,2	-3,6	-2,5	-5,7
Baleares	540,0	434,9	449,0	2,4	2,4	2,6	-2,8	-3,4	3,2
Canarias	771,2	763,5	749,2	4,2	4,3	4,4	-3,4	-1,0	-1,9
Cantabria	233,8	234,7	225,0	1,3	1,3	1,3	-3,4	0,4	-4,1
C. A Mancha	779,2	758,8	691,2	4,2	4,3	4,1	-1,4	-2,6	-8,9
C. León	996,8	972,8	919,1	5,4	5,5	5,4	-1,3	-2,4	-5,5
Cataluña	3.133,5	3.006,8	2.811,4	17,0	16,9	16,6	-0,1	-4,0	-6,5
C. Valenciana	1.937,9	1.879,0	1.791,8	10,5	10,6	10,6	-2,0	-3,0	-4,6
Extremadura	378,2	352,8	336,2	2,1	2,0	2,0	-0,7	-6,7	-4,7
Galicia	1.093,1	1.072,9	1.026,0	5,9	6,0	6,1	-4,0	-1,8	-4,4
Madrid	2.898,4	2.743,4	2.680,0	15,7	15,4	15,8	0,0	-5,3	-2,2
Murcia	560,6	544,8	515,5	3,0	3,1	3,0	0,6	-2,8	-5,4
Navarra	271,1	265,3	254,2	1,5	1,5	1,5	-0,9	-2,1	-4,2
País Vasco	939,5	925,3	859,4	5,1	5,2	5,1	1,6	-1,5	-7,1
A Rioxa	131,4	126,8	121,5	0,7	0,7	0,7	-4,0	-3,5	-4,2
Ceuta e Melilla	46,0	47,5	43,9	0,2	0,3	0,3	-0,2	3,3	-7,6
España	18.408,2	17.807,5	16.957,1	100,0	100,0	100,0	-1,3	-3,3	-4,8

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano.

Cadro tomado de: Ministerio de Empleo y Seguridad Social, Análisis del Mercado de Trabajo, nº 104, marzo 2013.

■ A diminución da poboación ocupada de Galicia en 2012 (dun 4,4%) foi a maior do último trienio (como ocorreu tamén no conxunto do Estado).

■ O emprego baixou no ano 2012 en todas as comunidades agás Baleares. As maiores caídas porcentuais tivérona, por esta orde, Castela-A Mancha, as dúas cidades autónomas, País Vasco e Cataluña. Da perda de 850.400 empregos netos no ano 2012 en toda España, 46.900 destruíronse en Galicia (un 5,5%).

■ A diferenza do ano anterior (no que en Galicia case fora a metade a caída porcentual do emprego que no promedio estatal) en 2012 a diferenza acurtouse moito e foi lixeiramente menor en Galicia (4,4%) que no promedio estatal (4,8%).

■ A participación de Galicia no total de ocupación española en 2012 quedou no 6,1% (unha décima máis que no ano anterior e dúas máis que en 2010), lixeiramente por riba da porcentaxe do noso peso demográfico no conxunto do Estado (5,9%).

4.4.2 Taxa de ocupación

Cómpre, para comezar este apartado, facer unha precisión metodolóxica: salientaremos que poden usarse dúas variables distintas no estudo da *taxa de ocupación*.

Podemos definila como **a porcentaxe de persoas ocupadas respecto da poboación de 16 a 64 anos**. Así, de cada cen persoas “potencialmente activas” (por razón de idade) teremos cantas teñen emprego. Cando nos refiramos a ela, citarémosla como *a taxa de ocupación da poboación de 16 a 64 anos*.

Conecta moi ben coa realidade económica, porque supón focalizar só as persoas de idades superiores aos 15 anos e inferiores a 65, que son as que “potencialmente” interveñen activamente no mercado de traballo (en 65 e máis anos entra a poboación xubilada, aunque habería que matizar por profesións concretas, xa que non todas teñen establecidas a mesma idade para xubilarse).

Alternativamente, podemos definir a taxa de ocupación como **a porcentaxe de persoas con emprego respecto da poboación de alomenos 16 anos**. Así, de cada cen persoas de máis de quince anos, sabemos cantas teñen emprego.

Obviamente, se usamos esta segunda definición a taxa de ocupación resultará menor, porque dividiríamos un numerador igual entre un denominador maior (no que figuran tamén todas as persoas de 65 ou máis anos, basicamente persoas xubiladas, aunque é ben sabido a idade legal de xubilación non é o mesmo para todas as profesións). En países cunha estrutura poboacional máis envellecida (como Galicia) a taxa de ocupación da poboación de 16 ou máis anos será menor que noutro cunha estrutura de idades que se achegue máis na súa representación gráfica á forma piramidal.

No estudo diacrónico da taxa de actividade dun territorio, as taxas de actividade nos valen en calquera das dúas formas; o que non podemos é mesturar as dúas fórmulas, porque non habería coherencia nos datos.

Cando ao longo do texto nos refiramos simplemente á *taxa de actividade*, esta será a recollida na segunda definición.

As **taxas de ocupación da poboación galega de 16 a 64 anos** no cuarto trimestre do último trienio reflicte no cadro 4.27 que no ano 2012:

■ Foi en Galicia do 57,8% e quedou 2,1 puntos porcentuais por riba da taxa estatal.

■ Cadro 4.27

Taxas de ocupación. Por comunidades autónomas. 2010-2012

	Valores das taxas En porcentaxe			Variacións anuais En puntos porcentuais		
	T IV 10	T IV 11	T IV 12	T IV 10	T IV 11	T IV 12
Andalucía	50,9	49,1	46,4	-0,9	-1,9	-2,7
Aragón	62,8	63,0	63,1	-2,8	0,2	0,0
Asturias	56,4	55,5	53,0	-1,7	-1,0	-2,4
Baleares	59,6	57,4	58,9	-2,0	-2,2	1,5
Canarias	51,9	51,0	49,9	-1,8	-0,9	-1,2
Cantabria	59,7	60,0	58,7	-1,8	0,2	-1,3
C. A Mancha	57,4	55,9	51,3	-1,6	-1,6	-4,5
C. León	61,6	60,9	58,2	-0,3	-0,9	-2,6
Cataluña	63,9	62,0	59,1	0,0	-1,9	-2,9
C. Valenciana	57,2	55,8	53,6	-0,8	-1,5	-2,1
Extremadura	53,1	49,5	47,5	-0,3	-3,5	-2,1
Galicia	60,5	59,9	57,8	-2,0	-0,6	-2,1
Madrid	66,6	63,4	62,5	0,1	-3,2	-0,8
Murcia	56,3	54,8	52,0	0,2	-1,5	-2,8
Navarra	66,2	64,8	62,8	-0,6	-1,4	-2,0
País Vasco	66,2	66,1	62,9	1,6	0,0	-3,2
A Ríoxa	63,4	61,9	60,7	-2,0	-1,5	-1,2
Ceuta e Melilla	46,7	46,7	42,3	-0,3	-1,5	-4,1
España	59,2	57,6	55,4	-0,6	-1,7	-2,2

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano.

Cadro tomado de: Ministerio de Empleo y Seguridad Social, Análisis del Mercado de Trabajo, nº 104, marzo 2013.

■ Presentou en Galicia un descenso de 2,1 puntos respecto do ano anterior; diminución semellante á rexistrada no promedio estatal (2,2 puntos porcentuais).

■ A porcentaxe de destrución de emprego neto en 2012 foi a maior do último trienio, tanto en Galicia como no conxunto do Estado.

■ Na análise por comunidades autónomas, destacaron en 2012 as caídas das taxas de ocupación en Castela - A Mancha e País Vasco (ademais de Ceuta) mentres que só medrou a taxa de emprego en Baleares e mantívose estable en Aragón.

As taxas de ocupación das poboacións galega e española de 16 a 64 anos no cuarto trimestre de 2012 (57,8% e 55,4% respectivamente) están moi por baixo das que EUROSTAT proporciona para a UE (64,6%) e a UE (64,1%); estas dúas últimas taxas son do terceiro trimestre de 2012 (último dato dispoñible cando elaboramos este Informe).

Xa en anteriores *Informes Sociolaborais* subliñamos a gravidade de que as economías galega e española teñan unhas taxa de ocupación tan baixas en comparanza coas do conxunto da Unión Europea (6,8 puntos porcentuais menos en Galicia e 9,2 en España), porque reflicte a incapacidade para dar unha saída produtiva eficiente aos nosos recursos humanos, imprescindible para a converxencia real cos países máis desenvolvidos economicamente.

Estes datos reflicten, en definitiva, que, en comparanza coa media da UE, sete de cada dez persoas de Galicia “potencialmente activas” (as de 16 a 64 anos) non poden facer a súa achega co seu traballo á xeración de riqueza no noso país. A homologación coa taxa media da emprego da UE suporía (mesmo supoñendo que non medrase a produtividade media actual, senón que se mantivese estable) un recorte de sete puntos no diferencial do PIB por habitante entre Galicia e o promedio da Unión Europea.

Mentres, parte do noso capital humano debe buscar o seu emprego fóra de Galicia; boa parte corresponde a persoal cualificado (maioritariamente con estudos universitarios ou de ciclos formativos de F.P.) que, despois de formarse aquí, van deixar o froito do seu traballo fóra, noutros territorios con maior desenvolvemento económico-social e capacidade de xeración de emprego. Outras comunidades autónomas (como País Vasco, Madrid, Navarra ou Aragón) teñen taxas de ocupacións semellantes á media da UE, aproveitando moito mellor que nós os recursos humanos dos que dispoñen.

No cadro 4.28 presentamos unha visión diacrónica das **taxas de ocupación da poboación de 16 a 64 anos** en España e no conxunto da Unión Europea. Subliñaremos que:

■ Partindo de taxas de emprego semellantes en España e a UE en 2005, España acadou taxas maiores no bienio 2006-2007, pero o maior impacto da crise económica no Estado español fixo que a situación virase en 2008 e a diferenza fose abríndose máis e máis a prol da taxa da UE.

■ A “gran recesión” de 2009 foi un ano clave na apertura do diferencial, porque nel a caída estatal (4,5 puntos porcentuais) foi máis do triplo que na UE (1,3).

■ No ano 2012 volveuse a producir (aunque con menor intensidade) un forte aumento do diferencial (1,9 puntos) entre as dúas taxas de ocupación.

■ Cadro 4.28

Taxas de ocupación da poboación 16-64 anos. España/UE. 2005-2012

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
España	63,3	64,8	65,6	64,3	59,8	58,6	57,7	55,7
UE	63,4	64,4	65,3	65,8	64,5	64,1	64,3	64,2
Diferencial España-UE	-0,1	0,4	0,3	-1,5	-4,7	-5,5	-6,6	-8,5

Elaboración propia.

Datos en miles, en medias anuais. Os datos de 2012 son a media dos tres primeiros trimestres.

Fonte: INE (EPA) e Eurostat.

4.4.3 Distribución por sexos, provincias, grupos de idade, sectores económicos e situacións profesionais

A desagregación por sexos en Galicia das **taxas de ocupación das persoas de 16 ou máis anos** que figura no cadro 4.29 para o último trienio reflicte que:

■ Descenderon as dúas taxas de actividade en 2012, pero con menos intensidade nas mulleres (0,7 puntos porcentuais) que nos homes (2,6 puntos).

Taxas de ocupación. Por sexo. Galicia. 2007-2012
■ Cadro 4.29

	Taxa de ocupación		
	Total	Homes	Mulleres
2007	50,1	59,7	41,4
2008	50,3	59,0	42,3
2009	48,3	55,1	41,9
2010	46,2	52,8	40,1
2011	45,6	51,4	40,2
2012	43,9	48,8	39,5

Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.

Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE.

■ Como consecuencia desa evolución, en 2012 o diferencial entre as taxas de actividades masculina e feminina foi de 9,3 puntos porcentuais a prol dos homes (fora de 11,2 puntos en 2011, de 12,7 en 2010 e de 18,3 en 2007). A diverxencia, anque moi grande aínda, pasou a ser a metade no último quinquenio.

A análise da **taxa de ocupación da poboación de alomenos 16 anos** das provincias galegas (coa diferenciación por sexos) do cadro 4.30 amosa que:

Taxa de ocupación. Por sexo e provincia. 2008-2012
■ Cadro 4.30

	Total	Homes	Mulleres
2008			
A Coruña	51,2	60,2	43,0
Lugo	46,7	54,5	39,4
Ourense	46,6	54,4	39,1
Pontevedra	51,8	60,9	43,6
2009			
A Coruña	50,9	57,6	44,8
Lugo	44,8	50,9	39,1
Ourense	42,4	49,1	36,4
Pontevedra	48,4	56	41,5
2010			
A Coruña	48,4	55,1	42,3
Lugo	46,3	51,8	41,1
Ourense	40,2	46,8	34,2
Pontevedra	45,6	52,5	39,3
2011			
A Coruña	48	53,7	42,9
Lugo	45,7	50,8	41
Ourense	39,9	45,4	34,7
Pontevedra	44,5	50,9	38,7
2012			
A Coruña	47,3	52,1	43,1
Lugo	43,1	46,4	40
Ourense	37,6	42,7	32,9
Pontevedra	42,4	47,9	37,5

Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.

Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE.

■ Reduciuse a taxa global de emprego todos os anos analizados en A Coruña, Ourense e Pontevedra; en Lugo, pola súa banda, subiu un ano (2010).

■ A provincia de A Coruña presenta de novo en 2012 (como ocorre desde 2009) a maior taxa global de emprego (47,3%), 9,7 puntos porcentuais superior á da provincia de menor taxa (Ourense). Ben lonxe queda xa o limiar do 50%, que en 2008 superaban A Coruña e Pontevedra e en 2009 A Coruña.

■ Na desagregación por sexos e provincias das taxas de emprego da poboación de alomenos 16 anos, constátase que nas mulleres a taxa de ocupación máis baixa foi todos os anos analizados a de Ourense (32,9% en 2012, ano no que quedou 10,2 puntos porcentuais por baixo da provincia en que foi maior esta taxa: A Coruña).

■ A análise cruzada por sexos e provincias en 2012 reflicte que a taxa de emprego feminina tan só subiu (e fíxoo moi lixeiramente) en A Coruña e a masculina baixou nas catro provincias galegas, e fíxoo con especial intensidade en Lugo.

O cadro 4.31 permítenos unha visión diacrónica da distribución por sectores produtivos da poboación ocupada en Galicia desde o inicio da actual crise económica. Salientaremos que:

Porcentaxes de poboación ocupada por sexo e situación profesional. Galicia/España. 2012

■ Cadro 4.31

	Total	Homes	Mulleres
Total poboación ocupada			
Galicia	100	100	100
España	100	100	100
Asalariados			
Galicia	54,6	49,5	59,9
España	64,9	57,3	74,1
Traballador por conta propia			
Galicia	22,7	24,8	20,3
España	17,5	21,3	13
Empresario sin asalariados			
Galicia	14,8	15,1	14,5
España	11,4	13,8	8,5
Empleador			
Galicia	6,7	8,3	4,8
España	5,3	6,8	3,4
Axudas familiares			
Galicia	1	1,1	0,8
España	0,7	0,6	0,9
Membros de cooperativa			
Galicia	0,2	0,2	0,2
España	0,2	0,2	0,1

Datos en miles. Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.
Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE.

- A poboación ocupada baixou en 2012 nos catro sectores económicos.
- Baixou a poboación ocupada todos os anos e en todos os sectores, agás a industria en 2011.
- A maior destrución de postos de traballo no cuadrienio 2008-2012, en valores absolutos, produciuse no sector da construción (55.100 empregos netos), seguido de cerca pola industria (52.100).
- A construción encabeza tamén (e desta volta con gran diferenza respecto dos outros sectores económicos) a porcentaxe de destrución de postos de traballo (cun 41%).
- O sector dos servizos é desde hai moitos anos a auténtica columna vertebral do emprego en Galicia. En 2012 concentra un 69% do emprego total galego (1,3 puntos porcentuais máis que no ano anterior e 3,3 puntos por riba que en 2010), aínda que certamente segue por baixo da media estatal e máis do promedio da UE e do conxunto dos países máis desenvolvidos do mundo.

Para comparar a porcentaxe que representan en Galicia e España en 2012 cada unha das **situacións profesionais da poboación ocupada** **cadro 4.32**, que inclúe a desagregación por sexo. Salientaremos que:

- A poboación asalariada supón actualmente un 54,6% da poboación ocupada en Galicia e un 64,9% en España; a nosa taxa de asalarización segue por baixo das medias do Estado e da Unión Europea. No último trienio destruíronse en Galicia case 100.000 empregos por conta allea (95.400), é dicir: un 10,6% das persoas asalariadas que había en 2009 (ano de fonda recesión).

Poboación ocupada por sector económico. Galicia 2008-2012

■ Cadro 4.32

	2008	2009	2010	2011	2012
Total	1.200,1	1.151,4	1.100,7	1.083,0	1.039,4
Agricultura e pesca	93,8	91,6	86,6	83,2	79,8
Industria	215,9	194,1	171,6	175,5	163,8
Construción	134,1	115,7	105,2	91,3	79,0
Servizos	756,4	750,1	737,2	733,0	716,9

Datos en miles. Medias anuais.
Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE.

- Séguelle á poboación asalariada en importancia cuantitativa do emprego a que traballa por conta propia, que ten unha porcentaxe maior en Galicia (22,7%) que no promedio estatal.
- O mesmo ocorre na situación profesional que ocupa o terceiro lugar: os empresarios sen asalariados son en Galicia un 14,8%, 3,4 puntos porcentuais que no conxunto de España.
- Séguenlle os empregadores (ou empresarios con algunha persoa asalariada), na que Galicia está algo por baixo da media estatal.
- As persoas que traballan como “axudas familiares” baixaron en 2012 en 1.400 persoas, continuando coa tendencia descendente dos últimos anos. Supoñen xa só un

1% en Galicia (e un 0,7% en España). Están fundamentalmente empregadas nos sectores servizos e agro-pesqueiro (90,3% do total dos “axudas familiares”).

■ Os membros de cooperativas representan só un 0,2%, tanto en Galicia como en España.

O cadro 4.33 recolle a **distribución porcentual da poboación ocupada por sectores económicos en Galicia e España en 2012**. Subliñaremos que:

■ A porcentaxe galega de poboación agro-pesqueira (7,7%) é a mesma do ano anterior; a española subiu do 4,2% ao 4,4%.

■ Na industria é 1,7 puntos porcentuais maior a poboación ocupada en Galicia que en España. Nesta repetiu a porcentaxe e en Galicia baixou catro décimas.

Porcentaxe de persoas ocupadas por sector económico. Galicia/España. 2012

■ Cadro 4.33

	Total	Agricultura	Industria	Construción	Servizos
Galicia	100,0	7,7	15,8	7,6	69,0
España	100,0	4,4	14,1	6,6	74,9

Fonte: INE, EPA.

■ Na construción continúa a clara tendencia descendente (nos dous ámbitos territoriais) desde que finalizou o prolongado “boom inmobiliario”. A porcentaxe da poboación ocupada neste sector en Galicia supera nun punto porcentual á de España

■ No sector servizos a diferenza é de 5,9 puntos a prol de España. En 2002 subiu 1,2 puntos en Galicia e nove décimas na media estatal.

A desagregación porcentual **por tipo de contrato (temporal ou indefinido)** que recolle o cadro 4.34 reflicte que:

■ No ano 2012 un 76,9% dos contratos de Galicia son indefinidos (1,4 puntos porcentuais máis que no ano anterior); a media estatal é case igual (77%).

■ A taxa de temporalidade de Galicia (ou porcentaxe da poboación asalariada que ten un contrato de tipo temporal) é en 2012 dun 23,1%, practicamente igual que no promedio español (23%).

Porcentaxe de contratación indefinida e temporal. Galicia/ España. 2010-2012

■ Cadro 4.34

	De duración indefinida			Temporal		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Total						
España	75,2	75,0	77,0	24,8	25,0	23,0
Galicia	74,8	75,4	76,9	25,2	24,6	23,1

Datos do 4º

Fonte: INE, EPA.

A taxa de temporalidade de Galicia, que en 2008 era do 29,9%, baixou desde entón 6,8 puntos porcentuais; a española pasou baixou 4,9 puntos nese cuadrenio.

Nos capítulos 5 e 7 deste Informe Sociolaboral ampliamos a información relativa ás modalidades de contratación, polo que remitimos alí ás persoas interesadas en afondar nesta cuestión. Cómpre lembrar que unha das importantes diverxencias da nosa estrutura sociolaboral coa da UE ou da OCDE segue a ser a alta temporalidade que temos (pese á forte diminución do último cuadrenio, debida sobre todo a non renovarse moitos contratos). Velaí un bo campo no que traballar para “homologar” o noso mercado de traballo co dos Estados desenvolvidos cos que quereamos converxer.

A distribución porcentual da poboación asalariada que traballa a tempo completo ou a tempo parcial figura no cadro 3.35 para o último bienio. En 2012 subiu a contratación a tempo parcial e baixou a de xornada completa, tanto en Galicia coma no Estado (máis intensamente en Galicia), consolidando unha tendencia que é clara desde o comezo da crise económica.

**Persoas asalariadas. Sectores público e privado.
Galicia/España. 2011-2012**

■ Cadro 4.35

	Sector público		Sector privado	
	2011	2012	2011	2012
Galicia	198	188,4	649,9	615
España	3190	3013,6	11915,4	11282,2

Fonte: INE (EPA).

Tanto en Galicia como no conxunto do Estado aumentou todos os anos analizados a porcentaxe de poboación contratada a tempo parcial no último trienio; subiu máis en Galicia nese período (3,1 puntos porcentuais) que no promedio español (2 puntos).

No cadro 4.36 vemos as persoas asalariadas dos sectores privado e público no último bienio en Galicia. Baixou o emprego en 2012 para os dous sectores e nos dous ámbitos territoriais.

En Galicia en 2002 un 76,5% da poboación asalariada traballa no sector privado (78,8% en España) e un 23,5% no sector público (21,2% no Estado).

Persoas asalariadas. Por tipo de xornada. Galicia/España. 2011-2012

■ Cadro 4.36

	Tempo completo		Tempo parcial	
	2011	2012	2011	2012
Galicia	88	85,9	12	14,1
España	86,2	84,7	13,8	15,3

Datos en porcentaxe. Fonte: INE (EPA).

4.5 Poboación desempregada e taxa de paro

4.5.1 Poboación desempregada

Unha vez rematado o estudo da poboación ocupada, comezamos a análise doutro compoñente da poboación activa –a poboación desempregada– a través dos datos que proporcionan as Enquisas de Poboación Activa elaboradas polo INE.

Seguindo o esquema utilizado nos epígrafes anteriores, estudaremos primeiramente a poboación desempregada nas distintas comunidades autónomas e logo as súas taxas de paro. Posteriormente afondaremos na distribución por sexos, provincias, grupos de idade e por tempo na procura de emprego.

O cadro 4.37 recolle, cos datos do cuarto trimestre, a poboación desempregada nas distintas comunidades autónomas no último trienio. Salientaremos que:

■ En 2012 hai 207.400 persoas desempregadas en Galicia (37.400 máis que no ano anterior).

■ A suba porcentual do desemprego de Galicia en 2012, aunque menor que no bienio anterior, seguiu sendo en 2012 moi elevada (15,4%), por riba do incremento medio estatal (13,1%).

Poboación desempregada. Por comunidades autónomas. 2010-2012

■ Cadro 4.37

	Valores absolutos			Distribución	Variacións anuais	
	Miles			porcentual	Miles	%
	T IV 10	T IV 11	T IV 12	T IV 12	T IV 12	T IV 12
Andalucía	1.127,4	1.248,5	1.442,6	24,2	194,1	15,5
Aragón	103,3	109,4	121,9	2,0	12,5	11,4
Asturias	79,6	90,5	114,1	1,9	23,6	26,1
Baleares	128,6	146,5	144,1	2,4	-2,4	-1,6
Canarias	314,4	341,9	368,4	6,2	26,5	7,8
Cantabria	41,0	44,5	53,5	0,9	9,0	20,2
C. A Mancha	211,2	245,6	296,5	5,0	50,9	20,7
C. León	186,8	201,5	240,8	4,0	39,3	19,5
Cataluña	686,8	775,4	885,1	14,8	109,7	14,1
C. Valenciana	575,9	641,3	700,2	11,7	58,9	9,2
Extremadura	118,8	141,3	173,6	2,9	32,3	22,9
Galicia	203,5	240,4	277,4	4,7	37,0	15,4
Madrid	542,0	623,3	665,3	11,2	42,0	6,7
Murcia	186,7	199,1	216,6	3,6	17,5	8,8
Navarra	35,7	42,5	52,6	0,9	10,1	23,8
País Vasco	114,9	133,5	162,8	2,7	29,3	21,9
A Ríoxa	24,4	29,2	28,0	0,5	-1,2	-4,1
Ceuta e Melilla	15,7	19,1	21,7	0,4	2,6	13,6
España	4.696,6	5.273,6	5.965,4	100,0	691,8	13,1

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano.

Cadro tomado de: *Ministerio de Empleo y Seguridad Social, Análisis del Mercado de Trabajo* nº 104, marzo 2013.

■ A poboación desempregada de Galicia representa actualmente un 4,7% do total estatal (unha décima máis que en 2011 e catro máis que en 2010), porcentaxe menor que o noso peso relativo económico e demográfico no Estado.

■ Nun ano de crecemento do desemprego en todas as comunidades autónomas agás Baleares e A Ríoxa, as maiores subas porcentuais foron as de Asturias, Navarra, Extremadura, País Vasco, Castela – A Mancha e Cantabria.

4.5.2 Taxa de desemprego

O cadro 4.38 permítenos o seguimento comparativo das taxas de desemprego (porcentaxe de persoas desempregadas sobre a poboación activa) nas distintas comunidades autónomas no último trienio.

■ A taxa de paro foi en 2012 dun 21,5% en Galicia (3,1 puntos porcentuais máis que no ano anterior e 5,7 puntos máis que en 2010).

■ Cadro 4.38

Taxas de desemprego. Por comunidades autónomas. 2010-2012

	Valores das taxas En porcentaxe			Variacións anuais (en puntos porcentuais)		
	T IV 10	T IV 11	T IV 12	T IV 10	T IV 11	T IV 12
Andalucía	28,4	31,2	36,0	2,0	2,9	4,6
Aragón	16,1	16,8	18,7	2,8	0,8	1,7
Asturias	16,7	18,9	24,0	2,4	2,2	4,9
Baleares	22,2	25,2	24,5	2,7	3,0	-1,0
Canarias	29,0	30,9	33,2	2,1	2,0	2,0
Cantabria	14,9	15,9	19,3	2,3	1,0	3,2
C. A Mancha	21,3	24,4	30,2	2,1	3,1	5,6
C. León	15,8	17,2	20,9	1,6	1,4	3,6
Cataluña	18,0	20,5	24,1	1,0	2,5	3,5
C. Valenciana	22,9	25,4	28,2	0,4	2,5	2,7
Extremadura	23,9	28,6	34,1	2,6	4,7	5,5
Galicia	15,7	18,3	21,5	2,8	2,6	3,0
Madrid	15,8	18,5	20,1	1,1	2,8	1,4
Murcia	25,0	26,8	29,8	2,5	1,8	2,9
Navarra	11,6	13,8	17,3	1,1	2,2	3,4
País Vasco	10,9	12,6	16,1	-0,9	1,7	3,3
A Ríoxa	15,7	18,7	18,8	2,0	3,0	0,1
Ceuta e Melilla	25,4	28,6	33,6	2,4	3,2	4,8
España	18,8	22,9	26,2	1,5	2,5	3,2

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano.

Cadro tomado de: *Ministerio de Empleo y Seguridad Social, Análisis del Mercado de Trabajo* nº 104, marzo 2013.

■ Pese á importante suba da nosa taxa de desemprego en 2012, quedou en Galicia 4,7 puntos por baixo da media española, cun diferencial semellante ao de 2011.

■ A clasificación autonómica, ordenada por maior taxa de desemprego, encabézana, un ano máis, Andalucía, Extremadura, Canarias e a cidade autónoma de Ceuta (todas con taxas superiores ao 30%) e repiten pechándoa Navarra e País Vasco.

As persoas que desexen coñecer a taxa de actividade de cada un dos sexos nas diferentes comunidades autónomas, poden facelo ao fío do cadro 5.8, que forma parte do capítulo: “A muller no mercado laboral”.

No cadro 4.39 presentamos unha visión diacrónica das **taxas de ocupación da poboación de 16 a 64 anos** en España e no conxunto da Unión Europea. Subliñaremos que:

■ Partindo de taxas de emprego semellantes en España e a UE en 2005, España acadou taxas maiores no bienio 2006-2007, pero o maior impacto da crise económica no Estado español fixo que a situación virase en 2008 e a diferenza fose abríndose máis e máis a prol da taxa da UE.

■ A “gran recesión” de 2009 foi un ano clave na apertura do diferencial, porque nel a caída estatal (4,5 puntos porcentuais) foi máis do triplo que na UE (1,3).

■ No ano 2012 volveuse a producir (aunque con menor intensidade) un forte aumento do diferencial (1,9 puntos) entre as dúas taxas de ocupación.

A nosa taxa de desemprego de Galicia é máis do dobre que as taxas medias da UE ou da OCDE; velaí unha “diverxencia” real da nosa estrutura económico-social que cómpre reducir para achegámonos ao nivel medio de benestar do conxunto dos estados cun maior nivel de desenvolvemento económico-social.

Parece que non é esta a preocupación principal actualmente na axenda política, porque e a presión dos mercados financeiros internacionais está condicionándoa de tal xeito que a diminución do endebedamento público pasou a ter o protagonismo principal, deixando nun segundo plano unha política económica anticíclica na que os poderes públicos prioricen a saída da crise económica co estímulo de axudas públicas que contribúan á creación do tan necesario emprego, nun tempo en que xa tantos miles de familias están a sufrir as consecuencias dunha desfeita económica que eles non causaron.

4.5.3 Distribución por sexos, provincias, grupos de idade e tempo na procura de emprego

A evolución das taxas de desemprego de Galicia nunha etapa máis longa que a vista no cadro 4.8, así como a desagregación por sexos, figuran no cadro 4.39; permite observar que:

■ A taxa de desemprego en 2012 en Galicia é dun 20,7%; está catro décimas por riba nos homes que nas mulleres.

Taxa de desemprego. Por sexos. Galicia. 2006-2012

■ Cadro 4.39

	Total	Homes	Mulleres
2006		6,1	11,4
2007		5,7	10,0
2008		7,4	10,4
2009		11,8	13,6
2010		14,6	16,3
2011		16,6	18,3
2012		20,9	20,4

Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.
Fonte: INE, EPA.

■ A taxa de desemprego de Galicia en 2012 (20,7%) case triplica o nivel que tiña en 2007 (7,6%), o que reflicte nidiamente a intensidade no mercado laboral galego da crise económica que comezou en 2008. Dobrouse nas mulleres no último quinquenio mentres que case se cuadruplicou nos homes.

■ Tamén subiu moito máis en 2012 en Galicia as taxas de desemprego dos homes (3,3 puntos porcentuais) que a das mulleres (2,1).

■ A taxa feminina de Galicia estivera sempre moi por riba da masculina; este diferencial foise pechando no último sexenio (aunque só unha décima en 2010 e quedou igual en 2011) ata pasar a ser máis baixa a taxa de paro das mulleres en 2012. Dunha taxa nas mulleres (11,4%) que case dobraba á dos homes (6,1%) en 2006 pasouse nun sexenio a unha taxa maior nos homes.

A desagregación por sexos e grupos de idade das taxas de desemprego de Galicia no último trienio que figuran no cadro 4.40 reflicte que:

■ A taxa de desemprego galega no grupo de idade das persoas menores de 25 anos, que xa era moi alto en 2010 (35,4%) medrou 10,1 puntos porcentuais no último bienio (con especial intensidade en 2012).

Taxas de desemprego. Por grupos de idade e sexo. Galicia. 2011-2012

■ Cadro 4.40

	Total		Menos de 25 anos		25 a 54 anos		55 e máis	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Total	17,4	20,7	37,6	45,5	16,9	10,6	10,6	12,7
Homes	16,6	20,9	38,3	45,8	15,8	10,4	10,4	13,1
Mulleres	18,3	20,4	36,6	45,1	18,4	10,8	10,8	12,2

Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005. Fonte: IGE (con datos de: INE, EPA).

■ Esta taxa de paro das persoas máis novas (45,5%) duplica a do grupo de idade: 25-54 anos e case cuadriplica a dos de 55 ou máis. Aínda así, está por baixo da media estatal.

■ A análise cruzada por sexo e grupo de idade certifica que a taxa de desemprego máis alta en Galicia no ano 2012 é o da poboación masculina máis nova (un 45,8%).

A evolución por provincias e sexos da taxa de desemprego no último bienio figura no cadro 5.7 (no capítulo 5: “A muller no mundo laboral”) polo que non repetiremos aquí o cadro. Comentaremos só que, collendo as medias anuais:

■ En 2012 a taxa global de paro medrou nas catro provincias.

■ Pontevedra presenta en 2012 a maior taxa de desemprego das provincias galegas (un 24,6%) e Lugo a menor (18,5%)

■ Tanto globalmente como en cada un dos sexos, Lugo segue a ser en 2011 a provincia con menor taxa de desemprego.

■ A análise cruzada por provincias e sexo reflicte que a maior taxa de desemprego prodúcese nos homes en Pontevedra, e máis baixa nas mulleres en Lugo.

■ Só nunha provincia (a de Ourense) é maior a taxa de paro feminina que a masculina.

■ En Pontevedra están igualadas en 2012 as taxas de desemprego masculina e feminina. No extremo contrario, o maior diferencial por sexos dáse en Lugo (con 3,2 puntos porcentuais máis nos homes que nas mulleres).

No cadro 4.41 recollemos a distribución da poboación desempregada galega no último cuatrienio segundo o tempo de busca no emprego. Salientaremos que:

■ Subiu en 2012 o número de persoas desempregadas en todos os chanzos de poboación, pero o crecemento foi especialmente intenso no grupo das persoas que levan máis tempo paradas (dous anos ou máis), cun incremento do 50%.

■ Ese grupo converteuse en 2012 no maioritario (con 75.900 desempregados), un claro indicador de que moitas persoas están no limiar da exclusión social, tras un prolongado período desempregadas.

Persoas desempregadas por tempo de búsqueda de emprego. Galicia. 2008-2012

■ Cadro 4.41

	2008	2009	2010	2011	2012
Tempo de búsqueda de emprego					
Total persoas desempregadas	114,7	165,9	200,3	228,3	270,7
Xa atoparon emprego	15,5	11,8	9,4	11,5	12,1
Menos de 6 meses	55,2	71,9	67,5	72,9	74,6
De 6 meses a menos dun ano	13,4	33,2	42,1	37,1	48,2
Dun ano a menos de 2	14,2	25,8	46,3	55,0	59,8
2 anos ou máis	16,4	23,3	35,0	51,8	75,9

Datos en miles de persoas. Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.
Fonte: INE, EPA (Elaboración do IGE).

■ Creceu moi lixeiramente o número de persoas que xa atoparan traballo no tempo de facerse as entrevistas da EPA, pero cuantitativamente segue a ser moi pouco importante.

4.6 O paro rexistrado 2012

Os datos para a elaboración da estatística do paro rexistrada na comunidade autónoma obtéñense da oficina de Emprego de onde o colectivo de desempregados se inscribe co fin de solicitar servizos de intermediación laboral, formación, información de prestacións, etc. Recollidos os datos a través dunha entrevista ocupacional co demandante, introdúcense no sistema Informático do SPEE que remite dentro dos cinco primeiros días hábiles de cada mes, os datos procesados por provincias á Dirección Xeral de Formación e Colocación para a elaboración das estatísticas autonómicas.

Dentro do colectivo de parados, son obxecto de tratamento, aqueles que teñen demandas pendentes de satisfacer o último día do mes, agás os que atopen nalgunha das situacións establecidas en o 11 de Marzo de 1985 (BOE de 14/3/85):

■ Demandantes que solicitan outro emprego compatible co que exercen (pluriemprego).

■ Demandantes, que estando ocupados, solicitan un emprego para cambialo polo que teñen (Mellora de emprego).

■ Preceptores de prestacións por desemprego que realicen traballos de colaboración social (perciben a prestación por desemprego completada pola realización do traballo de colaboración social).

■ Pensionistas de xubilación, invalidez absoluta, grande invalidez ou igual ou maiores de 65 anos (xubilados).

■ Demandantes de emprego por un período inferior a 3 meses (Emprego conxuntural).

■ Demandantes de traballo parcial inferior a 20 horas semanais (Xornada <20 horas).

■ Menores de 25 anos que cursen estudos de ensinanza oficial regulada ou superando esta idade sexan demandantes de primeiro emprego (Estudantes).

■ Asistentes a Cursos de Formación Profesional Ocupacional superiores a 20 horas lectivas á semana, teñan unha bolsa polo menos de manutención e sexan demandantes de primeiro emprego (Estudantes).

■ Aqueles preceptores de prestacións por desemprego que a compatibilizan con traballo a tempo parcial (Compatibilidade prestacións).

■ Demandantes coa demanda suspendida en tanto permanezan nesa situación xa que a suspensión da demanda, que xeralmente se tramita a petición do demandante e por causa que o xustifique, interrompe a busca de emprego (Exemp: I.T.) (demandas suspendidas).

■ Demandantes que están a percibir o subsidio agrario ou que esgotándoo, non transcorrera un período superior a un ano dende o día do nacemento do dereito (traballadores eventuais agrícolas subsidiados).

■ Demandantes que rexeiten accións de inserción laboral axeitadas ás súas características (rexeitamento de accións de inserción laboral).

■ Demandantes sen dispoñibilidade inmediata para o traballo, como demandantes inscritos para participar nun proceso de selección dun posto de traballo determinado, solicitantes de emprego soamente no estranxeiro, de emprego só a domicilio, de Expediente de regulación de emprego, etc... (Outras causas).

Existe un grande numero de situacións ás que as demandas de emprego pendentes nas Oficinas de Emprego non se consideran incluídas no concepto de paro rexistrado, e nalgunha delas, talvez, sería discutible a súa non inclusión, ao que hai que engadir que nalgúns casos as baixas expectativas de atopar traballo a través dos Servizos Públicos de Emprego provoca a non inscrición como demandante, así como a obriga da renovación da demanda de emprego cada 3 meses.

Por estas razóns considéranse máis fiables os datos da EPA. Moitos dos catalogados como parados rexistrados serían clasificados como inactivos se se lles aplicase o cuestionario EPA.

No ano 2005 implantouse un novo sistema informático que afecta significativamente ao número de parados rexistrados, debido á eliminación de clases de clasificación obsoletas e á corrección do tratamento de determinados colectivos. Os incrementos do paro rexistrado que se poden observar, a partir da implantación o 4/05/05, do programa SISPE, tanto en Galicia coma en España, non se corresponden a un incremento real do paro, senón a unha mellor recollida de información do SISPE. O

Paro rexistrado. Por comunidade autónoma. 2012

■ Cadro 4.42

	Parados Decembro 2012	Variacións anuais	
		Variación absoluta	% Variación
Andalucía	1.083.829	114.677	11,83
Aragón	110.521	8.539	8,37
Asturias	103.787	13.250	14,63
Baleares	95.835	-2.252	-2,30
Canarias	284.915	19.346	7,28
Cantabria	56.341	7.068	14,34
C. A Mancha	262.340	36.498	16,16
C. León	237.259	28.784	13,81
Cataluña	646.956	32.712	5,33
C. Valenciana	569.735	34.699	6,49
Extremadura	145.944	10.546	7,79
Galicia	278.787	20.553	7,96
Madrid	544.484	55.775	11,41
Rexión de Murcia	154.551	11.630	8,14
Navarra	51.944	4.998	10,65
País Vasco	169.083	23.689	16,29
A Ríoxa	27.577	2.196	8,65
Ceuta	12.230	1.408	13,01
Melilla	12.605	2.248	21,71
España	4.848.723	426.364	9,64

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia / SEPE.

anterior sistema chamado SILE, subestimaba a cifra do paro rexistrado en preto de 30.000 persoas en Galicia.

Neste sentido actualizouse a base de datos, reconstruíndo os datos a nivel nacional, entre o ano 2001 e abril de 2005, ata a implantación definitiva do SISPE o 4/05/05, para poder realizar comparacións sobre o paro rexistrado.

Do cadro 4.42 extráese:

■ O aumento do paro en Galicia alcanzou un 7,96% de suba con respecto ao ano anterior, mentres que os datos da media de España son menos negativos, cun subida do desemprego do 9,64%

■ O número absoluto de parados en 2012 incrementouse en 20.553 persoas en comparación a decembro de 2011 e a taxa de paro alcanzou o 21,25%, mentres que a media do conxunto do Estado foi 21,03%

■ A achega de Galicia no paro rexistrado estatal foi de 5,75%.

A evolución do paro rexistrado en Galicia (cadro 4.43) e a taxa de paro reflicten unha tendencia á alza dende o ano 2008.

Evolución do paro rexistrado e da taxa de paro. Galicia. Galicia 2008-2012

■ Cadro 4.43

	Nº Parados	Taxa de paro
2008	189.903	14,34
2009	222.839	16,97
2010	237.313	18,30
2011	258.234	19,66
2012	278.787	21,25

Datos de decembro de cada ano.

Fonte: Oficinas de emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo e Benestar. Informe do paro rexistrado.

O paro rexistrado por provincias (cadro 4.44) toma como variables a idade (<25 ANOS Y >25 ANOS) e o sexo.

Paro rexistrado. Por provincias e idades. Galicia. 2012

■ Cadro 4.44

	Paro mes	Menores de 25 anos			Maiores de 25 anos		
		Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres
A Coruña	109.975	7.308	4.120	3.188	102.667	50.885	51.782
Lugo	27.939	2.234	1.263	971	25.705	13.445	12.260
Ourense	30.407	2.311	1.296	1.015	28.096	13.622	14.474
Pontevedra	110.466	7.994	4.357	3.637	102.472	49.317	53.155
Galicia	278.787	19.847	11.036	8.811	258.940	127.269	131.671

Datos de decembro de 2012.

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo e Benestar (Informe do paro rexistrado).

Por provincias (cadro 4.45) en todas produciuse un aumento do paro rexistrado.

Paro rexistrado e taxa de paro. Por provincias. 2012

■ Cadro 4.45

	Nº Parados Dec. 2012	Taxa de paro	Variación Decembro 2011	%
A Coruña	109.975	19,43	8.323	8,19
Lugo	27.939	18,00	2.534	9,97
Ourense	30.407	22,36	2.190	7,76
Pontevedra	110.466	24,31	7.506	7,29

Datos de decembro 2012.

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo e Benestar (Informe do paro rexistrado).

Se comparamos estes valores cos estatais, observamos que Ourense e Pontevedra superan a taxa española (21,03%), mentres que A Coruña (19,43%) e Lugo (18%) quedan por debaixo.

As taxas de paro rexistrado en Galicia en 2012 por sexo e grupo de idade (cadro 4.46), mostran unha taxa do 22,81% para os menores de 25 anos e unha taxa do 21,14% para os maiores de 25 anos.

Taxa de paro. Por idades e sexos. Galicia. 2012

■ Cadro 4.46

	Menores de 25 anos	Maiores de 25 anos
Homes	23,73	19,57
Mulleres	21,75	22,92

Datos de decembro 2012.

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo e Benestar (Informe do paro rexistrado).

Se á variable de idade engadimos a variable sexo, observamos que a taxa maior se da en homes menores de 25 anos.

En decembro/12 o total de homes parados rexistrados alcanzaban os 138.305, o que supoñía un 49,61% do total da poboación parada, fronte a unha poboación parada feminina de 140.482 mulleres que representaban o 50,39% do total. En 2011 estas porcentaxes foron do 48,71% e do 51,29%, respectivamente, o que pon de manifesto a redución de diferenzas por sexos na poboación parada.

Tanto a poboación parada masculina, como a feminina aumentaron en 2012. A taxa de paro rexistrado no grupo de homes aumentou 1,9 puntos, pasando do 17,92% de 2011 ao 19,85% de 2012, e no grupo de mulleres o aumento foi menor, quedando a taxa de paro rexistrado en 22,85% en 2012, fronte ao 21,66% de 2011.

Aínda que a repartición do número de parados rexistrados prexudica claramente ao colectivo feminino, apréciase unha lixeira melloría na repartición porcentual; o aumento do desemprego prexudicou en maior medida aos homes.

Aumentaron as diferenzas entre o grupo de mulleres <25 anos (21,75%) e o grupo de mulleres >25 anos (22,92%), mentres que no grupo de homes, os menores de 25 anos (23,73%) reduciron levemente a distancia co grupo de maiores de 25 anos (19,57%).

A distribución por sectores do paro rexistrado (cadro 4.47) comparándoo co ano anterior reflicte un aumento en todos eles, agás na categoría "sen emprego anterior" cunha redución do 16,39% e un lixeiro descenso en "industria" do 0,34%.

Paro rexistrado. Por sectores. Galicia. 2012

■ Cadro 4.47

	Parados Decembro 2012	Variación decembro 2011	% Variación
Agricultura e pesca	9.455	2.230	30,87
Industria	40.189	-138	-0,34
Construción	45.984	1.177	2,63
Servizos	160.137	21.796	15,76
Sen emprego anterior	23.022	-4.512	-16,39

Datos de decembro 2012.

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo e Benestar (Informe do paro rexistrado).

O sector Servizos segue sendo o que máis desempregados rexistra superando á suma dos outros tres sectores produtivos, Agricultura e pesca, Industria, Construción e sen emprego anterior, xuntos.

Se os comparamos co 2011, ponse de manifesto unha suba especialmente en Agricultura e Pesca (30,87%).

O menor aumento do paro rexistrado produciuse en Construción (2,63%).

No conxunto de España apreciamos que se produciu o maior aumento no sector de Agricultura (28,72%), seguido de Servizos (14,58%). As diminucións reflectíronse en Construción (-2,59%) e en "sen emprego anterior" (-2,64%). Os resultados globais reflicten unha suba do 9,64%.

O paro rexistrado por nivel académico e provincia reflíctese no cadro 4.48 onde se aprecia un maior rexistro de parados no grupo con Certificado de Estudos Primarios 81.863 persoas desempregadas parados (75.494 en 2011) e EGB 74.553 persoas desempregadas (72.068 en 2011) Estes dous colectivos xuntos supoñen un 56,10%.

■ Cadro 4.48

Paro rexistrado. Por nivel académico e provincias. 2012

	Sen estudos	Sen certif. estudos prim.	Con certif. estudos prim.	EXB	BUP	FP	Estudos medios	Estudos superiores
A Coruña	7.866	9.909	28.171	26.091	8.590	16.241	5.278	7.829
Lugo	1.860	1.977	7.947	6.900	1.933	4.170	1.573	1.579
Ourense	232	2.166	10.328	8.189	2.775	3.842	1.442	1.433
Pontevedra	1.364	5.658	35.417	33.373	8.425	16.291	4.189	5.749
Galicia	11.322	19.710	81.863	74.553	21.723	40.544	12.482	16.590

Datos de decembro de 2012.

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo e Benestar (Informe do paro rexistrado).

Mediante o rexistro de parados recollido nas Oficinas de Emprego de Galicia pódese facer unha división por concellos e bisbarras, tendo en conta as variables de idade, sexo e sectores económicos. Esta distribución posibilita unha análise mais detallado da situación de cada zona xeográfica e a conseguinte planificación de accións e recursos para emendar as carencias e deficiencias de programas específicos que reduzan o numero de parados (cadro 4.49).

■ Cadro 4.49

Paro rexistrado por comarcas. Por idades e sectores económicos.Galicia. 2012

Comarcas	Paro mes actual	Distribución por idades						Distribución por sectores económicos				
		Menores de 25 anos			Resto de idades			Agric./gand.	Industria	Construc.	Servizos	Sen emprego
		Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres					
A Barcala	1.215	88	51	37	1.127	591	536	39	175	309	607	85
Muros	1.192	71	47	24	1.131	564	567	81	172	253	634	52
Noia	2.917	212	123	89	2.705	1.409	1.296	175	366	650	1.520	206
O Sar	1.872	152	91	61	1.720	851	869	50	388	362	910	162
Ordes	3.226	233	144	89	2.993	1.537	1.456	104	660	824	1.412	226
Ortega	957	83	41	42	874	463	411	70	128	168	535	56
Santiago	15.770	995	565	430	14.865	7.433	7.432	250	1.486	2.551	10.185	1.288
Terra de Melide	1.143	127	63	64	1.016	521	495	63	188	234	498	160
Terra de Soneira	1.877	142	79	63	1.735	909	826	116	303	556	771	131
Xallas	1.309	95	53	42	1.214	671	543	49	214	441	519	86
A Coruña	37.167	2.134	1.161	973	35.033	16.986	18.047	533	4.439	4.958	24.513	2.724
Arzúa	1.437	126	80	46	1.311	728	583	71	172	377	700	117
Barbanza	6.320	528	289	239	5.792	2.767	3.025	313	1.214	1.075	3.258	460
Bergantiños	8.563	635	375	260	7.928	4.033	3.895	210	2.042	2.456	3.351	504
Betanzos	3.070	229	136	93	2.841	1.508	1.333	87	424	551	1.803	205
Eume	2.390	138	83	55	2.252	1.242	1.010	52	442	458	1.274	164
Ferrol	17.118	1.119	623	496	15.999	7.652	8.347	352	2.481	2.829	9.531	1.925
Fisterra	2.432	201	116	85	2.231	1.020	1.211	114	260	504	1.350	204
A Fonsagrada	326	26	14	12	300	186	114	56	27	67	156	20
A Mariña Central	2.272	179	108	71	2.093	1.012	1.081	89	263	413	1.342	165
A Mariña Occidental	2.147	192	110	82	1.955	830	1.125	101	203	292	1.382	169
A Mariña Oriental	1.226	88	44	44	1.138	570	568	50	104	236	770	66
A Ulloa	651	59	31	28	592	332	260	46	64	138	370	33
Chantada	1.013	71	38	33	942	535	407	81	108	191	558	75
Lugo	11.006	868	479	389	10.138	5.136	5.002	322	831	1.648	7.110	1.095
Meira	264	20	10	10	244	152	92	23	30	39	151	21
Os Ancares	689	49	33	16	640	429	211	73	58	158	366	34
Quiroga	510	34	22	12	476	256	220	42	82	80	264	42
Sarria	1.905	162	98	64	1.743	927	816	90	281	304	1.074	156
Terra Chá	3.225	301	173	128	2.924	1.743	1.181	113	426	827	1.607	252
Terra de Lemos	2.705	185	103	82	2.520	1.337	1.183	154	301	528	1.477	245
A Limia	2.226	195	108	87	2.031	976	1.055	221	306	385	1.118	196
Allariz-Maceda	1.019	90	44	46	929	448	481	77	187	191	505	59
Baixa Limia	616	56	36	20	560	309	251	46	41	122	353	54
O Carballiño	2.717	184	103	81	2.533	1.281	1.252	126	380	517	1.417	277
O Ribeiro	1.553	94	51	43	1.459	747	712	118	246	233	841	115
Ourense	13.938	1.113	613	500	12.825	6.085	6.740	380	1.684	1.861	8.791	1.222
Terra de Caldelas	191	19	14	5	172	109	63	23	18	27	108	15
Terra de Celanova	1.588	109	63	46	1.479	760	719	89	250	270	827	152
Terra de Trives	320	16	9	7	304	185	119	21	30	85	171	13
Valdeorras	2.524	209	136	73	2.315	1.067	1.248	115	683	285	1.227	214
Verín	3.126	189	102	87	2.937	1.344	1.593	221	455	540	1.529	381
Viana	589	37	17	20	552	311	241	45	69	136	306	33
A Paradanta	1.487	128	76	52	1.359	776	583	113	222	311	721	120
Caldas	4.588	348	210	138	4.240	2.196	2.044	144	1.007	1.071	2.007	359
O Baixo Miño	6.270	524	287	237	5.746	2.803	2.943	568	1.008	1.087	3.025	582
O Condado	5.750	421	225	196	5.329	2.512	2.817	298	913	982	3.167	390
Deza	3.485	270	135	135	3.215	1.677	1.538	149	744	739	1.571	282
O Morrazo	9.668	729	384	345	8.939	4.286	4.653	718	1.519	1.286	5.286	859
O Salnés	13.835	1.124	612	512	12.711	6.452	6.259	554	2.130	2.577	7.738	836
Pontevedra	13.782	1.046	569	477	12.736	6.317	6.419	384	1.542	2.510	8.071	1.275
Tabeirós-Terra de Montes	2.692	202	112	90	2.490	1.293	1.197	115	369	667	1.327	214
Vigo	48.909	3.202	1.747	1.455	45.707	21.005	24.702	961	8.044	5.625	30.033	4.246
Total	278.787	19.847	11.036	8.811	259.040	127.269	131.771	9.455	40.179	45.984	160.137	23.022

Datos de decembro. En miles.

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo e Benestar (Informe do paro rexistrado).

4.7 A poboación inactiva

No cadro 4.50 reflíctense os datos da poboación inactiva en Galicia, diferenciándoo por provincias e situación de inactividade, así como os datos dos 2 anos anteriores, co fin de poder apreciar a súa evolución.

■ Cadro 4.50

Poboación inactiva por situación de inactividade. Galicia e provincias. 2008-2012

	2008	2009	2010	2011	2012
Total					
A Coruña	429,30	419,60	426,00	413,00	406,40
Lugo	155,20	154,90	144,90	146,00	145,00
Ourense	146,30	153,70	148,40	147,00	148,10
Pontevedra	342,00	350,70	366,30	353,80	357,70
Galicia	1072,80	1078,90	1085,60	1059,80	1057,20
Estudantes					
A Coruña	62,70	61,70	67,00	64,50	60,70
Lugo	15,50	19,80	19,10	16,60	15,40
Ourense	15,80	15,20	15,00	14,80	16,20
Pontevedra	53,80	51,70	56,60	54,10	48,50
Galicia	147,80	148,40	157,70	150,00	140,80
Retirados, xubilados e pensionistas					
A Coruña	202,30	218,20	211,30	214,00	218,40
Lugo	101,40	94,90	90,80	98,00	92,70
Ourense	88,00	91,70	91,60	93,70	93,30
Pontevedra	163,60	167,80	181,50	186,40	188,70
Galicia	555,30	572,60	575,20	592,10	593,10
Labores da casa					
A Coruña	108,60	92,00	97,60	87,70	80,80
Lugo	23,30	25,40	22,40	19,50	22,00
Ourense	26,00	28,40	26,00	25,00	25,80
Pontevedra	82,50	85,70	88,20	79,40	81,90
Galicia	240,40	231,50	234,20	211,60	210,50
Outros					
A Coruña	48,20	44,90	47,80	43,90	45,60
Lugo	12,50	13,50	12,40	11,30	14,00
Ourense	14,20	17,00	15,20	12,70	12,30
Pontevedra	33,90	42,60	38,40	32,10	34,60
Galicia	108,80	118,00	113,80	100,00	106,50
Non sabe.Non refire estado inactividade					
A Coruña	7,40	2,70	2,20	3,20	0,80
Lugo	2,50	1,30	0,20	0,50	0,90
Ourense	2,20	1,30	0,50	0,80	0,50
Pontevedra	8,30	2,90	1,60	1,80	4,10
Galicia	20,40	8,20	4,50	6,30	6,30

Miles de persoas.

Fonte: INE. EPA. Elaboración do IGE (2011/IV) a partir dos ficheiros proporcionados polo INE.

Como en anos anteriores máis da metade das persoas inactivas se atopa no grupo de “retirados, xubilados, pensionistas” 56,12%.

A continuación atopamos a categoría de “labores do fogar”, con resultados similares ao ano anterior, 19,90%.

O grupo de “estudantes” representa o 13,32% da poboación inactiva.

Destaca a suba da poboación inactiva en Ourense e Pontevedra, mentres que en A Coruña e Lugo baixa lixeiramente.

A categoría que máis descenso experimenta é a de “estudantes”.

■ Cadro 4.51

Poboación inactiva por situación de inactividade e comunidade autónoma. 2012

	Total	Estudante	Xubilado ou prexubilado	Labores do fogar	Incapacitado permanente	Perceptor de pensión dis- tinta de xubilación ou prexubilación	Outras situacións ⁽¹⁾
Total	15.377,5	2.433,3	5.607,7	4.038,7	1.167,3	1.762,6	367,9
Andalucía	2.783,1	494,9	861,4	771,9	255,9	317,4	81,7
Aragón	449,2	67,8	175,9	120,0	34,0	46,6	4,8
Asturias	439,9	55,1	179,1	107,2	39,0	52,4	7,2
Baleares	303,1	46,9	117,5	81,1	13,8	31,7	12,1
Canarias	653,4	121,5	200,1	178,2	53,9	76,9	22,7
Cantabria	213,4	32,4	77,4	54,4	15,0	28,0	6,1
C. León	946,9	130,6	373,9	259,0	58,7	107,1	17,6
C. A Mancha	705,0	112,9	214,9	232,5	47,3	80,3	17,0
Cataluña	2.275,2	300,5	920,6	563,6	126,0	312,3	52,2
C. Valenciana	1.678,3	268,0	661,2	417,4	155,0	151,5	25,2
Extremadura	405,3	63,9	117,0	123,1	38,1	48,9	14,3
Galicia	1.055,0	140,1	480,1	215,1	91,2	108,7	19,8
Madrid	1.890,1	343,1	678,6	502,1	108,0	202,9	55,4
Murcia	450,8	83,7	142,4	125,2	47,2	44,1	8,3
Navarra	204,7	35,1	74,8	51,2	13,7	27,0	3,0
País Vasco	765,2	109,8	280,2	191,0	61,5	109,3	13,3
A Rioxa	106,9	15,7	41,4	29,9	6,0	11,0	2,9
Ceuta	26,0	5,3	6,2	8,4	1,7	2,8	1,6
Melilla	26,0	6,0	5,0	7,4	1,3	3,7	2,7

(1) A categoría “Outras situacións” inclúe aos inactivos que non mencionan ningunha situación de inactividade e declaran estar buscando emprego ou traballar. Datos en miles.

Fonte: INE, EPA 4º trimestres de 2012.

Para finalizar podemos facer unha breve análise da situación de “Os inactivos” no resto das comunidades autónomas.

Poboación inactiva por clase principal de inactividade e comunidade autónoma. 2012
Porcentaxe respecto do total de cada comunidade autónoma

■ Cadro 4.52

	Total	Estudante	Xubilado ou prexubilado	Labores do fogar	Incapacitado permanente	Perceptor de pensión distinta da de xub. ou prexub.	Outras situacións ⁽¹⁾
Total	100,0	15,8	36,5	26,3	7,6	11,5	2,4
Andalucía	100,0	17,8	30,9	27,7	9,2	11,4	2,9
Aragón	100,0	15,1	39,2	26,7	7,6	10,4	1,1
Asturias	100,0	12,5	40,7	24,4	8,9	11,9	1,6
Baleares	100,0	15,5	38,8	26,8	4,5	10,4	4,0
Canarias	100,0	18,6	30,6	27,3	8,3	11,8	3,5
Cantabria	100,0	15,2	36,3	25,5	7,0	13,1	2,9
C. León	100,0	13,8	39,5	27,4	6,2	11,3	1,9
C. A Mancha	100,0	16,0	30,5	33,0	6,7	11,4	2,4
Cataluña	100,0	13,2	40,5	24,8	5,5	13,7	2,3
C. Valenciana	100,0	16,0	39,4	24,9	9,2	9,0	1,5
Extremadura	100,0	15,8	28,9	30,4	9,4	12,1	3,5
Galicia	100,0	13,3	45,5	20,4	8,6	10,3	1,9
Madrid	100,0	18,2	35,9	26,6	5,7	10,7	2,9
Murcia	100,0	18,6	31,6	27,8	10,5	9,8	1,8
Navarra	100,0	17,1	36,6	25,0	6,7	13,2	1,4
País Vasco	100,0	14,4	36,6	25,0	8,0	14,3	1,7
A Ríoxa	100,0	14,7	38,8	28,0	5,6	10,3	2,7
Ceuta	100,0	20,4	23,9	32,3	6,6	10,7	6,1
Melilla	100,0	23,1	19,1	28,6	4,9	14,1	10,2

(1) A categoría "Outras situacións" inclúe aos inactivos que non mencionan ningunha situación de inactividade e declaran estar buscando emprego ou traballar.

Datos en miles.

Fonte: INE, EPA 4º trimestres de 2012.

Ao igual que o ano anterior, Galicia segue sendo a comunidade con maior porcentaxe de persoas inactivas no grupo de "xubilados e prexubilados" 45,5% (44,3% en 2011), seguido de Principado de Asturias (40,7%). A media Nacional é de 36,5% (36% en 2011).

No grupo de "estudantes" a porcentaxe de Galicia 13,3% (14% en 2011) é inferior ao resto das comunidades autónomas (España 15,8%).

A porcentaxe de inactivos no grupo de "labores do fogar" segue sendo o mais baixo do total de España, 20,4% (20,3% en 2011) e 26,3% en España.

No ano 2012 aumentou levemente a % de "incapacitados permanentes" pasando a un 8,6%. Volve ser a Rexión de Murcia a que rexistra a maior porcentaxe nesta categoría, 10,5% (España 7,6%).

Por idade destaca:

A maior porcentaxe de inactivos dáse nos maiores de 65 anos co 56,2% (50,6% en España). Castela-León é a comunidade coa porcentaxe mais alto neste tramo de idade (56,9%) e Ceuta é a que o ten máis baixo (27%).

Séguenlle os pertencentes ao grupo de idade de 55 a 64 anos co 14,9% (15,7% en España). País Vasco é a comunidade que ten un maior número de inactivos neste tramo de idade (17,6%) e Ceuta a que menos (13,5%).

En Galicia o menor porcentaxe de inactivos por grupo de idade atópase no intervalo de 25 a 34 anos co 3,8% (4,9% en España). País Vasco é a comunidade cunha porcentaxe mais baixa neste tramo (3,4%) e Melilla a comunidade co % máis alto (12,5%).

Poboación inactiva por grupos de idade e comunidade autónoma. 2012
Porcentaxes respecto do total de cada comunidade autónoma

■ Cadro 4.53

	Total	De 16 a 19 anos	De 20 a 24 anos	De 25 a 34 anos	De 35 a 44 anos	De 45 a 54 anos	De 55 a 64 anos	De 65 e máis anos
Total	100,0	9,3	6,1	4,9	5,7	7,6	15,7	50,6
Andalucía	100,0	10,4	7,0	5,9	6,7	9,2	16,3	44,5
Aragón	100,0	8,8	5,4	4,0	4,3	6,1	14,5	56,8
Asturias	100,0	6,5	5,1	4,1	5,3	9,3	17,5	52,3
Baleares	100,0	11,1	5,8	5,9	5,9	8,0	13,7	49,7
Canarias	100,0	10,6	7,3	6,7	6,7	9,5	16,1	43,1
Cantabria	100,0	8,0	6,6	4,2	6,6	7,9	17,0	49,6
C. A Mancha	100,0	7,5	5,6	3,7	4,9	6,8	14,7	56,9
C. León	100,0	9,7	6,5	5,1	6,2	8,7	14,1	49,7
Cataluña	100,0	9,1	5,0	4,4	5,2	6,3	15,6	54,4
C. Valenciana	100,0	9,1	5,9	5,3	6,4	7,6	16,6	49,2
Extremadura	100,0	9,3	6,3	5,6	6,6	8,4	14,6	49,2
Galicia	100,0	7,2	5,5	3,8	5,1	7,4	14,9	56,2
Madrid	100,0	10,4	6,9	4,8	4,9	6,7	15,0	51,3
Murcia	100,0	11,2	7,2	6,5	6,8	8,8	15,1	44,5
Navarra	100,0	9,7	6,4	4,8	5,4	5,3	15,9	52,4
País Vasco	100,0	7,9	5,2	3,4	4,5	6,6	17,6	54,9
A Rioxa	100,0	8,5	6,1	4,1	5,8	6,8	14,7	54,0
Ceuta	100,0	15,3	5,2	7,0	10,8	9,7	13,5	38,4
Melilla	100,0	17,5	8,3	12,5	8,2	10,9	15,6	27,0

Datos en miles.

Fonte: INE, EPA 4º trimestres de 2012.

A MULLER
NO MUNDO LABORAL

5

Introdución

Na exposición de motivos de Orgánica 3/2007 do 22 de Marzo para a igualdade efectiva de mulleres e homes (vixente ata 01/01/2014) diase: O artigo 14 da Constitución Española proclama o dereito á igualdade e á non discriminación por razón de sexo. Pola súa parte o artigo 9.2 consagra a obriga dos poderes públicos de promover as condicións para a igualdade do individuo e dos grupos en que se integra sexan reais ou efectivos.

A igualdade, é así mesmo, un principio fundamental na U.E., no que se refire ao acceso ao emprego, formación, promoción profesional e ás condicións de traballo. A violencia de xénero, a discriminación salarial, a discriminación nas pensións de viuvez, o maior desemprego feminino, a escasa presenza das mulleres en postos de responsabilidade política, social, cultural e económica, ou os problemas de conciliación entre a vida persoal, laboral e familiar, mostra que a igualdade plena e efectiva aínda non se conseguiu.

O Título IV desta Lei Orgánica 3/2007, do 22 de Marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes, ocúpase do dereito ao traballo en igualdade de oportunidades

entre mulleres e homes no acceso ao emprego, na formación profesional e nas condicións de traballo e contéplase especificamente o de negociar plans de igualdade nas empresas de mais de 250 traballadores/as.

No Cumio de Lisboa do ano 2000, fixouse un obxectivo de emprego feminino para 2010: o 60%.

As recomendacións que se fan a España están orientadas a aumentar os incentivos para que as mulleres participen no mercado de traballo e incrementar a dispoñibilidade e asequibilidade dos servizos para o coidado de fillos e outras persoas dependentes.

A situación de desigualdade da muller segue sendo palpable non solo en España e Europa, senón no resto do mundo. A OIT puxo a voz de alarma sobre a feminización da pobreza, resultado, en parte das diferenzas de xénero no ámbito laboral. Aumenta o número de mulleres que acceden ao emprego pero tamén aumenta o número de mulleres en paro. A taxa de actividade das mulleres españolas está por debaixo das europeas e a taxa de emprego feminino, aínda que mellorou nos últimos anos, aínda é mais baixa que a das mulleres europeas. A taxa de paro feminino, que tende a reducir distancias co masculino, segue a ser elevada.

As diferenzas salariais entre home e mulleres na media da U.E fóronse reducindo progresivamente. En España a evolución foi mínima, non só mantéñense unhas grandes diferenzas salariais, por razón de sexo, senón que a porcentaxe de mulleres con ingresos anuais superiores a 30.000 euros é moi reducido.

Ao longo de este capítulo queremos deixar reflexo da necesidade de adoptar medidas que reduzan as dificultades da muller para acceder e manter o emprego, a temporalidade, a precariedade, a desigualdade salarial e dificultades para conciliar a vida familiar, laboral e persoal. A estes elementos debe unirse a importante segregación ocupacional por sexos, o emprego feminino céntrase en determinadas ramas de actividade (segregación horizontal) e en determinadas categorías profesionais (segregación vertical).

Mais complicado parece que desapareza o “teito de cristal” ou “chan pegañento”: barreira invisible formada por unha complexa trama de estruturas en organizacións dominadas polos homes, que impiden que as mulleres accedan a postos de gran responsabilidade e recoñecemento social, e que en moitos casos crean que o elixiron elas libremente.

5.1 A muller na poboación galega

Neste capítulo atenderemos o mercado de traballo de Galicia dende a perspectiva da posición que nel ocupan as mulleres. Comezaremos este achegamento á problemática da muller no mercado de traballo galego analizando a participación relativa da muller na poboación galega.

As mulleres son maioría na poboación galega (así como na de cada unha das súas provincias) e na española, como se comproba co cadro 5.1. De cada 100 homes que hai en Galicia en 2012, hai 107,7 mulleres; o dato na Coruña é de 108, en Lugo de 107,8, en Ourense de 108,5 e en Pontevedra de 106,7 (todos moi por enriba da media española: 103,6).

Poboación de Galicia e España. Por sexo e provincias. 2012⁽¹⁾

■ Cadro 5.1

	Ambos sexos	Varóns	Mulleres
España	46.163.116	22.668.769	23.494.348
Galicia	2.720.467	1.390.561	1.410.906
A Coruña	1.121.822	538.384	538.438
Lugo	335.642	161.494	174.147
Ourense	319.021	152.977	166.043
Pontevedra	943.982	456.705	487.278

(1) Datos provisionais.

Fonte: Instituto Nacional de Estadística. Padrón de habitantes.

No cadro 5.2 constatamos que no ano 2012 había na U.E. aproximadamente 51,17% de mulleres (o dato varía lixeiramente segundo consideremos a eurozona ou a UE).

Poboación España e U.E. % de mulleres 2009/2012

■ Cadro 5.2

	2009	2010	2011	2012
EU 27	51,19	51,18	51,17	51,17
EU 25	51,17	51,17	51,16	51,16
EU 15	51,13	51,12	51,14	51,14
España	50,62	50,70	50,66	50,71

Fonte: EUROSTAT.

A porcentaxe de mulleres sobre a poboación total en cada unha das comunidades autónomas (e no total estatal) dende 1998 figura no cadro 5.3. Destacaremos que no ano 2012:

- A porcentaxe de Galicia (51,10%) supera en 0,99 puntos á media estatal.
- Este ano Galicia deixa de ocupar o primeiro lugar en número de mulleres, sendo Asturias (52,07%) e Madrid (51,83%), as que ocupan o primeiro e segundo posto.
- Murcia e Castela a Mancha (ademais das cidades autónomas: Ceuta e Melilla) teñen as menores porcentaxes.

■ Cadro 5.3

Porcentaxe de mulleres sobre a poboación total. Por comunidades autónomas. 2002-2011

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Andalucía	50,61	50,57	50,45	50,37	50,36	50,36	50,46	50,49	50,50	50,53
Aragón	50,39	50,31	50,19	50,16	49,93	49,93	49,92	50,13	50,14	50,21
Asturias	52,02	52,03	52,04	52,05	50,02	52,02	52,00	52,05	52,05	52,07
Baleares	49,94	49,95	49,89	49,86	49,63	49,63	49,69	49,87	49,91	49,97
Canarias	49,86	49,85	49,79	49,83	49,90	49,90	49,97	50,08	50,08	50,14
Cantabria	51,19	51,17	51,13	51,09	50,96	50,96	51,00	51,09	51,13	51,17
C. A Mancha	50,01	49,93	50,60	49,75	49,44	49,43	49,47	50,44	50,45	50,47
C. e León	50,63	50,63	49,81	50,57	50,37	50,36	50,38	49,57	49,58	49,59
Cataluña	50,63	50,59	50,42	50,33	50,29	50,29	50,32	50,49	50,50	50,58
C. Valenciana	50,50	50,44	50,30	50,19	50,14	50,13	50,19	50,33	50,33	50,36
Extremadura	50,29	50,27	50,25	50,26	50,24	50,24	50,33	50,33	50,34	50,34
Galicia	51,86	51,84	51,82	51,81	51,72	51,72	51,73	51,71	51,72	51,70
Madrid	51,72	51,68	51,58	51,59	51,53	51,53	51,54	51,72	51,73	51,83
Murcia	49,59	49,64	49,31	49,13	49,31	49,30	49,42	49,55	49,55	49,63
Navarra	50,02	50,05	50,03	50,00	49,98	49,98	49,97	50,05	50,06	50,13
País Vasco	51,03	51,03	51,03	51,08	51,09	51,09	51,09	51,17	51,16	51,19
A Rioxa	49,90	49,85	49,61	49,55	49,50	49,50	49,59	49,96	49,97	50,07
Ceuta	48,76	48,95	49,10	49,14	49,12	49,11	49,01	48,81	48,81	48,88
Melilla	49,26	49,34	49,12	49,21	49,15	49,14	49,30	48,70	48,70	48,55
España	50,76	50,73	50,62	50,57	50,50	50,50	50,50	50,65	50,66	50,71

Fonte: INE. Padrón Municipal.

A distribución por sexo de cada un dos grupos de idade en Galicia pode verse no cadro 5.4, que pon de manifesto que:

■ Os homes son maioritarios nos sete grupos de menor idade (ata o grupo: 35-39, inclusive).

■ As mulleres son maioritarias nos outros once grupos de idade e a diferenza a favor das mulleres vaise abrindo progresivamente á medida que avanzamos na idade.

A maior esperanza de vida das mulleres e a maior emigración dos homes están, sen dúbida, entre os factores explicativos.

**Poboación de Galicia.
Por idade (grupos quinquenais) e sexo. 2012**

■ Cadro 5.4

Idade	Galicia		
	Ambos sexos	Homes	Mulleres
0 - 4	111.715	57.798	53.917
5 - 9	110.178	56.633	53.545
10 - 14	104.718	54.014	50.704
15 - 19	111.623	57.312	54.311
20 - 24	132.739	67.507	65.232
25 - 29	165.659	83.854	81.805
30 - 34	216.305	109.477	106.828
35 - 39	227.834	114.516	113.318
40 - 44	216.555	108.060	108.495
45 - 49	204.322	100.999	103.323
50 - 54	197.671	97.613	100.058
55 - 59	177.776	87.380	90.396
60 - 64	168.524	81.679	86.845
65 - 69	161.799	76.363	85.436
70 - 74	126.187	57.046	69.141
75 - 79	144.951	61.439	83.512
80 - 84	106.256	41.332	64.924
85 - 89	62.871	21.124	41.747
90 - 94	25.871	7.290	18.581
95 - 99	6.848	1.650	5.198
100 e máis	1.096	242	854
Total	2.781.498	1.343.328	1.438.170

Fonte: INE. Padrón municipal.

Para ver se a primacía numérica da muller en Galicia se asenta en motivos biolóxicos ou hai unha causalidade social, pode observarse no cadro 5.5 que no último cuarto de século en todos e cada un dos anos naceron en Galicia máis homes que mulleres. Destacaremos os seguintes aspectos:

■ O importante descenso dos nacementos tocou fondo en 1998, ano no que o total de nacementos non chegou á metade dos de 1980 (quedou no 47,3%).

■ A partir do ano 2003 recuperouse o nivel dos 20.000 nacementos (por vez primeira dende 1993) e a partir do ano 2005 o dos 21.000 nacementos.

■ Da diferenza entre homes e mulleres do ano 1980 (1.384 persoas) pasouse na actualidade a 888 nenos máis que nenas en 2012.

■ O ano coa menor diferenza entre nacemento de nenos e de nenas foi 1996 (con 461 persoas).

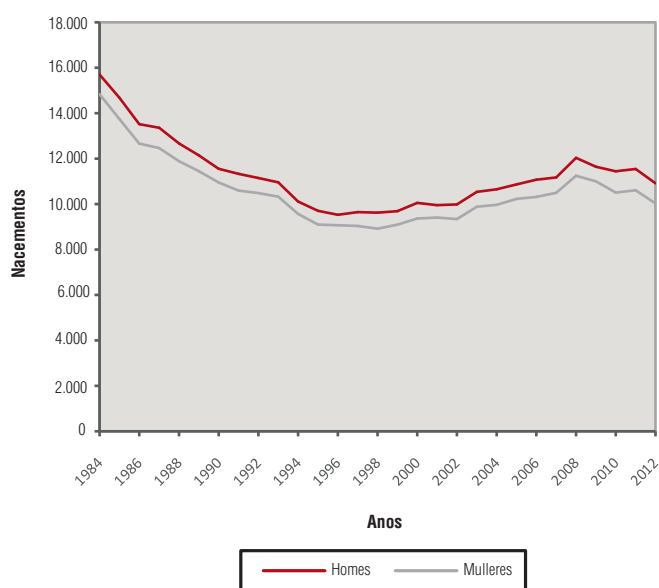
O pequeno aumento de nacementos que se constata en Galicia a partir de 1999 non se entende sen a chegada da inmigración estranxeira.

**Nacemento segundo o sexo do/a
nado/a.1984-2012. Galicia**

■ Cadro 5.5

Ano	Homes	Mulleres
1984	15.702	14.835
1985	14.682	13.745
1986	13.517	12.661
1987	13.360	12.464
1988	12.671	11.887
1989	12.146	11.446
1990	11.552	10.949
1991	11.331	10.596
1992	11.149	10.484
1993	10.956	10.328
1994	10.113	9.570
1995	9.702	9.097
1996	9.529	9.068
1997	9.647	9.036
1998	9.621	8.917
1999	9.691	9.093
2000	10.052	9.366
2001	9.955	9.406
2002	9.987	9.340
2003	10.539	9.884
2004	10.652	9.969
2005	10.867	10.230
2006	11.075	10.317
2007	11.173	10.497
2008	12.036	11.245
2009	11.644	11.002
2010	11.443	10.507
2011	11.544	10.608
2012	10.916	10.028

Fonte: IGE, INE. Movemento natural de poboación.

No cadro 5.6 compróbase que, a poboación estranxeira en Galicia só representa o 1,96% do total de España. Galicia é a cuarta Comunidade Autónoma por porcentaxe de mulleres estranxeiras sobre o total dos estranxeiros. Supera o 1,8 puntos a media estatal, despois de Asturias, Madrid e Cantabria.

■ Cadro 5.6

Poboación estranxeira. Porcentaxe de mulleres. Por CC.AA. 2007-2012

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
España	47,10	46,81	43,66	47,83	47,86	48,13
Andalucía	46,43	46,92	43,31	47,86	47,92	48,16
Aragón	44,78	44,14	39,72	45,70	45,71	46,19
Asturias	53,44	51,38	44,49	50,80	50,81	50,77
Baleares	48,40	47,94	45,01	48,64	48,71	48,84
Canarias	48,59	48,69	45,89	49,25	49,26	49,41
Cantabria	50,56	48,94	42,71	49,29	49,36	49,77
Castela e León	48,10	46,34	42,79	47,59	47,64	47,84
Castela A Mancha	44,44	43,68	39,83	45,56	45,61	45,87
Cataluña	43,40	45,27	42,02	46,46	46,49	46,86
C. Valenciana	46,65	46,68	44,48	47,68	47,70	47,80
Estremadura	46,46	45,77	43,42	47,78	47,80	48,00
Galicia	51,34	49,93	44,75	49,61	49,66	49,31
Madrid	53,19	49,30	46,59	50,30	50,31	50,86
Murcia	41,29	42,43	40,57	44,09	44,12	44,48
Navarra	46,82	45,77	42,16	46,02	46,07	46,63
País Vasco	49,44	48,56	42,88	48,58	48,58	48,55
A Ríoxa	43,21	43,47	40,62	46,46	46,47	47,04
Ceuta	51,29	50,80	44,70	49,64	49,70	49,14
Melilla	52,35	50,46	42,99	46,52	46,61	46,32

Fonte: INE. Explotación Estadística del Padrón.

5.2 Muller e actividade económica de mercado

5.2.1 Introducción

Só nas últimas décadas a muller comezou a incorporarse maioritariamente en Galicia á actividade económica “de mercado”, posto que tradicionalmente realizou un importante traballo, pero non retribuído senón ligado prioritariamente á esfera doméstica (incluíndo ademais dos labores do fogar o coidado dos nenos e nenas, das persoas con mobilidade reducida, etc.).

A invisibilidade deste traballo, que non computa na xeración do PIB, comezou a ceder paso no último cuarto de século por unha incorporación á vida activa similar á masculina nos grupos de idade máis novos, pero queda moito camiño por andar para que poidamos falar dun mercado laboral realmente equilibrado por sexos.

Xa vimos no capítulo anterior que as mulleres, malia ser máis que os homes entre a poboación de polo menos 16 anos, son moitas menos na poboación activa (e moi especialmente na ocupada), mentres que son maioría na poboación desempregada e na inactiva.

Podemos complementar ese cadro co 5.7, que detalla para as provincias galegas a distribución porcentual da poboación. Destacaremos que no ano 2012:

**Distribución porcentual da poboación de alomenos 16 anos.
Pola relación coa actividade económica.
Por sexo e provincia. 2011-2012**

■ Cadro 5.7

	Taxas de actividade		Taxas de desemprego	
	2011	2012	2011	2012
Ambos sexos				
A Coruña	57,20	58,00	16,00	18,50
Lugo	51,90	51,60	12,00	16,40
Ourense	48,60	47,70	18,00	21,20
Pontevedra	56,30	56,30	20,90	24,60
Homes				
A Coruña	63,30	64,00	15,10	18,70
Lugo	57,30	56,60	11,40	17,90
Ourense	54,80	53,60	17,10	20,20
Pontevedra	63,80	63,50	20,10	24,60
Mulleres				
A Coruña	51,60	52,70	16,90	18,40
Lugo	46,90	46,90	12,60	14,70
Ourense	42,80	42,40	19,00	22,20
Pontevedra	49,50	49,60	21,80	24,60

Fonte: INE, EPA do 4º trimestre.

■ A taxa de actividade maior alcánzana os homes na provincia de Pontevedra (64%) e a menor é a das mulleres en Ourense (42,4%)

■ A provincia con menor taxa de actividade masculina, Ourense (56,3%), está por enriba en máis de 10 puntos porcentuais, da de A Coruña. A que ten maior taxa de actividade feminina é A Coruña (52,7%), seguida de Pontevedra (49,6%). A taxa máis baixa está en Ourense con 42,4%.

■ A taxa de actividade en Galicia, no grupo de mulleres só chega ao 49,7% fronte ao 61,6% de homes.

■ A taxa mais alta de desemprego no colectivo feminino e masculino atopámola en Pontevedra (24,6%) tanto no grupo de homes como no de mulleres.

■ A taxa de desemprego máis baixa é a de Lugo cun 17,9% nos homes e tamén en mulleres, cun 14,7%.

5.2.2 Actividade e inactividade

A moito menor taxa de actividade das mulleres en Galicia (e en cada unha das súas provincias) en relación coa dos homes xa foi obxecto de estudio no capítulo 4; para completar esa análise presentamos no cadro 5.8 as taxas de actividade no último bienio de homes e mulleres en cada unha das comunidades autónomas. Destacaremos que:

■ Cadro 5.8

Taxa de actividade por sexo e comunidade autónoma. 2011-2012

	Varóns		Mulleres	
	2011	2012	2011	2012
España	67,45	66,93	52,92	53,39
Andalucía	67,34	66,53	50,51	51,90
Aragón	65,79	66,22	51,28	52,65
Asturias	58,50	59,00	45,73	46,14
Illas Baleares	72,57	72,48	59,11	60,83
Canarias	69,72	69,90	56,31	56,99
Cantabria	64,24	63,76	48,79	49,93
Castela A Mancha	63,01	66,94	47,81	50,04
Castela e León	68,59	63,15	49,68	47,86
Cataluña	69,79	68,41	56,60	56,28
C. Valenciana	67,21	67,24	52,90	52,55
Estremadura	63,82	64,06	44,27	46,83
Galicia	61,65	61,63	49,23	49,70
Madrid	71,15	70,40	57,77	58,48
Murcia	70,55	69,99	53,13	54,36
Navarra	66,76	66,41	53,98	54,01
País Vasco	64,71	63,62	52,55	51,56
A Ríoxa	66,98	65,87	52,87	52,11
Ceuta	66,53	65,90	45,11	48,06
Melilla	66,39	67,10	44,56	43,91

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de 2012.
Unidades: Porcentaxe.

■ A taxa de actividade feminina no ano 2012 está en Galicia 3,69 puntos porcentuais por baixo da media española.

■ A taxa de actividade masculina en 2012 de Galicia supera en máis de 11,93 puntos á feminina, pero está 5,3 puntos por debaixo da media estatal para o grupo de homes.

O estudo da poboación inactiva realizado no último epígrafe do capítulo 4 completáremolo aquí focalizando na perspectiva de xénero. O cadro 5.9 pon de manifesto que:

■ A principal situación de inactividade da muller galega por primeira vez deixa de ser “labores do fogar” (30,7%) e pasa o primeiro posto “xubilación ou prexubilación” (33,7%).

■ A principal situación de inactividade dos homes en Galicia é a de xubilado ou prexubilado (co 62,5% dos inactivos), mentres que nas mulleres é de 33,7%. A peque-

na proporción de mulleres que realizaron en décadas anteriores un traballo retribuído é a explicación principal deste importante desaxuste, que contribúe a que ser muller de idade avanzada se constitúa hoxe nun dos principais factores de risco para formar parte das bolsas de pobreza.

Cadro 5.9 Poboación inactiva. Por clase de inactividade, sexo e comunidade autónoma. 2012

	Total	Estudante	Xubilado/a ou prexubilado/a	Labores do fogar	Incapacitado/a permanente	Perceptor/a pensión distinta da xubilación (ou prexubilación)	Outras situacións ⁽¹⁾
Homes							
<i>España</i>	100	19,2	60,3	5,6	8,3	2,6	4,0
Andalucía	100	21,9	53,9	6,0	10,4	2,3	5,6
Aragón	100	18,0	68,0	4,1	6,9	1,5	2,0
Asturias	100	14,4	67,9	3,1	9,7	2,1	2,9
Baleares	100	19,7	56,1	7,9	5,7	4,9	5,6
Canarias	100	21,6	52,6	6,5	10,3	3,2	5,8
Cantabria	100	18,2	59,5	4,8	8,5	5,2	3,8
C. León	100	16,1	68,7	4,0	6,2	1,9	3,0
C. A Mancha	100	19,8	61,7	5,1	7,2	2,3	3,9
Cataluña	100	16,5	63,3	5,8	6,8	4,0	3,6
C. Valenciana	100	19,4	60,7	6,1	8,7	2,1	3,0
Extremadura	100	18,9	55,5	6,5	10,6	1,7	6,9
<i>Galicia</i>	100	15,9	62,5	5,6	10,2	2,7	3,0
Madrid	100	22,3	60,4	5,1	6,2	1,9	4,1
Murcia	100	23,2	52,9	6,1	10,1	4,2	3,6
Navarra	100	20,3	61,1	7,5	6,8	2,2	2,1
País Vasco	100	16,2	64,2	5,2	9,3	2,1	3,0
A Ríoxa	100	17,2	65,8	5,3	5,8	1,1	4,7
Ceuta	100	24,3	49,8	2,6	6,7	5,4	11,2
Melilla	100	31,2	41,5	0,6	4,7	3,5	18,5
Mulleres							
<i>España</i>	100	13,5	20,4	40,2	7,1	17,4	1,3
Andalucía	100	13,5	15,6	42,3	8,4	17,5	1,1
Aragón	100	15,0	19,1	42,4	8,4	16,5	0,4
Asturias	100	13,1	22,1	38,9	8,3	18,6	0,8
Baleares	100	11,2	26,7	39,8	3,8	14,3	2,9
Canarias	100	12,5	15,4	41,7	6,8	17,7	1,9
Cantabria	100	16,5	20,5	39,5	6,1	18,5	2,2
C. León	100	13,2	19,5	43,3	6,2	17,7	1,1
C. A Mancha	100	12,2	9,8	51,5	6,4	17,4	1,4
Cataluña	100	13,5	25,0	37,6	4,7	20,3	1,4
C. Valenciana	100	11,0	25,2	37,4	9,6	13,7	0,5
Extremadura	100	13,7	11,4	46,1	8,6	18,9	1,3
<i>Galicia</i>	100	11,4	33,7	30,7	7,5	15,6	1,1
Madrid	100	15,4	20,0	40,5	5,4	16,5	2,2
Murcia	100	15,5	17,4	42,2	10,7	13,5	0,7
Navarra	100	14,9	19,2	37,4	6,6	20,9	1,0
País Vasco	100	13,1	17,6	38,6	7,2	22,7	0,9
A Ríoxa	100	13,0	20,2	43,5	5,4	16,5	1,3
Ceuta	100	17,8	6,7	52,0	6,6	14,3	2,7
Melilla	100	18,5	6,3	44,7	5,0	20,1	5,4

(1) A categoría "Outra situación" inclúe aos inactivos/as que non mencionan ningunha situación de inactividade e declaran estar buscando emprego ou traballar. Datos en porcentaxes, respecto da poboación inactiva total de cada comunidade autónoma
Fonte: INE, EPA 4º trimestre.

■ O 11,4% das inactivas galegas son estudantes e a porcentaxe ascende o 16% entre os homes.

■ O cobramento das pensións de viuvez prioritariamente por mulleres (xa que en décadas anteriores os/as cotizantes a social eran en proporción moi maioritaria os homes) explica que a porcentaxe de mulleres perceptoras de pensións diferentes ás ligadas á xubilación é cinco veces maior que nos homes.

A desagregación en dous grupos de idade do cadro 5.10 permítenos constatar que no máis novo (de 16 a 19 anos) as mulleres inactivas superan os homes inactivos en 900 persoas mentres que a medida que avanzamos en idade, tamén o facemos en diferenza, ata chegar a unha diferenza de 29.100 inactivas máis no grupo de 54 a 64 anos e a 97.600 no tramo de >65 anos.

■ Cadro 5.10

Inactivos/as por grupo de idade, sexo e comunidade autónoma. Valores absolutos. Galicia 2010 - 2012

	Total			De 16 a 19 anos			De 20 a 24 anos			De 25 a 34 anos			De 35 a 44 anos			De 45 a 54 anos			De 55 a 64 anos			De 65 e máis anos		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Homes	434,7	435,3	433,2	37,8	37,2	38,3	27,6	27,6	27,6	23,3	20,1	16,8	14,4	13,6	14,8	23,2	23,3	24,1	67,8	68,7	64,2	240,5	244,8	247,5
Mulleres	647,8	630,6	621,8	38,8	38,6	37,4	34,0	33,9	29,9	34,4	28,0	23,8	43,7	40,9	38,7	57,5	52,4	53,8	100,6	94,4	93,3	338,8	342,4	345,1
Galicia	1.082,5	1.065,9	1.055,0	76,6	75,8	75,7	60,9	56,1	57,5	57,7	48,1	40,6	58,1	54,5	53,5	80,7	75,7	77,9	168,4	163,1	157,5	579,3	587,2	592,6

Fonte: INE.

Evidentemente, a incorporación máis igualitaria da muller ao mundo do traballo retribuído vaise producindo nos estratos de poboación máis novos.

5.2.3 Emprego e desemprego

Dentro da poboación activa inclúese tanto a que está a traballar (poboación ocupada) como a que busca emprego activamente (poboación desempregada).

A distribución porcentual da poboación ocupada por sexos e sectores económicos en cada unha das comunidades autónomas para o ano 2012 figura no cadro 5.11; nel destacaremos, no referido a Galicia e o total español, que:

■ O 81,7% das mulleres con emprego en Galicia traballan no sector servizos (en España alcanza o 88,5%).

■ A porcentaxe de mulleres que traballan en Galicia no sector agropesqueiro case triplica á media española de mulleres, mentres que nos homes non chega a duplicalo.

■ A subrepresentación da muller por sectores económicos é especialmente rechaante na construción, actividade na que solo chega ao 1,3% de ocupación, case igual que a media estatal.

**Distribución porcentual dos ocupados/as por sector económico,
comunidade autónoma e sexo. 2012**
■ Cadro 5.11

	Total	Agricultura	Industria	Construción	Servizos
Andalucía					
Homes	100,0	10,1	12,7	9,6	67,5
Mulleres	100,0	4,7	4,1	1,3	89,9
Aragón					
Homes	100,0	8,8	25,7	11,3	54,3
Mulleres	100,0	2,2	8,7	1,5	87,6
Asturias					
Homes	100,0	4,5	22,5	13,7	59,3
Mulleres	100,0	4,3	5,9	1,7	88,0
Baleares					
Homes	100,0	1,5	10,6	16,9	71,0
Mulleres	100,0	0,5	3,2	0,8	95,5
Canarias					
Homes	100,0	3,8	7,5	10,2	78,5
Mulleres	100,0	1,6	2,6	1,0	94,8
Cantabria					
Homes	100,0	3,5	24,0	12,2	60,3
Mulleres	100,0	3,0	7,4	1,8	87,8
C. León					
Homes	100,0	10,3	22,2	13,3	54,1
Mulleres	100,0	3,4	7,6	1,4	87,6
C. A Mancha					
Homes	100,0	10,3	21,3	13,7	54,7
Mulleres	100,0	2,8	9,5	1,0	86,7
Cataluña					
Homes	100,0	2,6	25,6	11,1	60,6
Mulleres	100,0	1,0	10,8	1,3	86,9
C. Valenciana					
Homes	100,0	5,1	23,0	11,8	60,2
Mulleres	100,0	2,0	10,0	1,0	87,0
Extremadura					
Homes	100,0	15,1	15,0	13,8	56,1
Mulleres	100,0	5,4	6,4	1,2	87,0
Galicia					
Homes	100,0	8,2	21,0	13,2	57,7
Mulleres	100,0	7,1	9,9	1,3	81,7
Madrid					
Homes	100,0	0,5	12,6	8,5	78,3
Mulleres	100,0	0,1	6,3	1,3	92,3
Murcia					
Homes	100,0	18,0	17,2	10,7	54,1
Mulleres	100,0	7,7	7,7	0,8	83,7
Navarra					
Homes	100,0	5,2	34,8	11,5	48,5
Mulleres	100,0	1,7	14,5	1,1	82,7
País Vasco					
Homes	100,0	1,6	31,1	10,4	56,9
Mulleres	100,0	0,9	9,4	1,2	88,4
A Rioxa					
Homes	100,0	7,7	31,0	15,1	46,3
Mulleres	100,0	2,5	15,5	1,2	80,7
Ceuta					
Homes	100,0	0,3	4,2	7,8	87,8
Mulleres	100,0	-	0,3	-	99,7
Melilla					
Homes	100,0	-	3,0	12,8	84,2
Mulleres	100,0	-	0,0	0,0	100,0
España					
Homes	100,0	5,9	19,3	11,1	63,6
Mulleres	100,0	2,5	7,8	1,2	88,5

Datos en porcentaxe.
Fonte: INE, EPA 4º trimestre.

No capítulo 4 pode comprobarse que a taxa de ocupación da muller en Galicia continúa estando moi por baixo da masculina.

As taxas de paro en 2012 en cada unha das comunidades españolas e desagregación por sexos figuran no cadro 5.12, que amosa que:

- A taxa de paro das mulleres é máis de 1,65 puntos superior á dos homes en Galicia e con 3,87 puntos de diferenza por debaixo da media española.
- As taxas de desemprego feminino son especialmente altas en Melilla, Andalucía e Ceuta (en todas elas supera o 35%).
- A taxa de desemprego feminino máis baixa tena o País Vasco e o seu valor é 15,25% seguida de Navarra (17,71%).

**Taxas de desemprego.
Por sexo e comunidade autónoma. 2012**

■ Cadro 5.12

	Homes	Mulleres
España	24,73	25,38
Andalucía	33,58	35,85
Aragón	16,60	19,77
Asturias	21,65	21,88
Baleares	22,26	24,25
Canarias	32,40	33,72
Cantabria	18,06	17,34
C. A Mancha	25,57	32,36
C. León	17,76	22,26
Cataluña	23,17	22,05
C. Valenciana	27,84	27,42
Extremadura	30,49	36,44
Galicia	20,85	20,45
Madrid	19,54	18,38
Murcia	27,82	27,96
Navarra	16,64	15,71
País Vasco	14,54	15,25
A Ríoxa	18,94	22,36
Ceuta	30,61	49,35
Melilla	23,83	35,68

Fonte: INE, EPA 4º trimestre.

A desagregación por grupos de idade das taxas de desemprego de Galicia reflicte que:

- A taxa de desemprego en Galicia do estrato máis novo de mulleres (as menores de 25 anos) alcanzou o 21,75%, mentres que nas maiores de 25 anos chegou ao 22,92%.
- No grupo de homes esta taxa, para os menores de 25 anos (23,73%) é máis do dobre que para os maiores desa idade (19,57%)

■ Cadro 5.13

Taxa de paro. Por idades e sexos. Galicia. 2012

	Menores de 25 anos	Maiores de 25 anos
Homes	23,73	19,57
Mulleres	21,75	22,92

Datos de decembro 2012.

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo e Benestar. Informe do paro rexistrado.

5.3 Demandas de emprego e paro rexistrado

Demandantes son os traballadores e traballadoras que se inscriben nos servizos públicos de emprego para a busca dun emprego ou mellorar o que posúen, para recibir outros servizos alleos ao emprego (orientación para o autoemprego, formación ocupacional) ou pola obrigatoriedade de inscribirse para recibir unha prestación por desemprego ou subsidio.

Os/as demandantes de emprego clasifícanse en determinados colectivos de pertenza e así calcúlase por exclusión a cifra de paro rexistrado, ao poder reunir a demanda dunha traballador/a dous ou máis situacións. Estableceuse a seguinte orde de preferencia contabilizándose un demandante no primeiro colectivo que aparece:

- Demandantes inscritos sen dispoñibilidade
- Demandantes de emprego non parados:
 - Demandantes con baixa dispoñibilidade para o emprego.
 - Demandantes ocupados ou con relación laboral.
 - Demandantes dun emprego específico.
 - Outros demandantes sen emprego/non ocupados.
- Demandantes de emprego parados.

■ Cadro 5.14

Parados/as. Por idade e sexo. Galicia. 2012

	Nº parados/as		
	Mulleres	Homes	Total
16 a 19	1.260	2.023	3.283
20 a 24	7.551	9.013	16.564
25 a 29	14.818	15.383	30.201
30 a 34	19.544	18.251	37.795
35 a 39	21.082	18.601	39.683
40 a 44	18.913	16.653	35.566
45 a 49	16.867	16.363	33.230
50 a 54	15.398	16.144	31.542
55 a 59	14.127	14.868	28.995
60 a 64	10.922	11.006	21.928
Total	140.482	138.305	278.787

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións.

As demandas de emprego pendentes de demandantes parados/as en 2012 foron 278.787. Deles o 49,61% correspondía ao colectivo de homes (España 49,66%) e o 50,39% ao de mulleres (España 50,34%). Por tramos de idade, no grupo de mulleres, son os de entre 35-39 anos (15%), 30-34 (13,91%) e 40-44 (13,46%) as que máis demandas acumulan; mentres que no dos homes son os de 35-39 anos (13,45%), 30-34 (13,20%) e 40-44 (12,04%).

O máis significativo é que a diferenza do número de mulleres que demanda emprego sen conseguilo ao finalizar o ano 2012, fronte ao colectivo de homes, viuse reducida, ao igual que o ano anterior (mulleres 51,29% e homes 48,71% en 2011).

Parados/as. Por nivel académico e sexo. Galicia. 2012

■ Cadro 5.15

	Nº parados/as		
	Mulleres	Homes	Total
Ata Ctfcado. Escolaridade*	49.073	63.822	112.895
Titulación ensino obrigatorio	35.751	38.802	74.553
Formación Profesional	23.489	17.055	40.544
BUP/ Bacharelato Superior/COU	12.049	9.643	21.692
Titulados universitarios	19.996	8.937	28.933
Outras titulacións	124	46	170
Total	140.482	138.305	278.787

*Inclúe certificado de escolaridade, primarios sen certificado e sen estudos.

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións.

Centrándonos no nivel de estudos as diferenzas non son tan apreciables xa que nos dous grupos, é o colectivo de “Ata certificado de Escolaridade”, os que acumulan o maior número de demandas pendentes de demandantes parados. As mulleres 34,93% e homes 46,14%. As mulleres con estudos universitarios teñen un peor comportamento en canto ás demandas de emprego pendentes chegando ao 14,23%, fronte ao 6,46% de homes.

Cadro 5.16

Demandas de emprego pendentes de demandantes parados/as. Segundo grupo principal de ocupación. Por provincias. Decembro 2012

	Homes				Mulleres			
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
A Direct, e Xerent.	655	94	171	606	225	40	34	219
B Técnicos e prof. Saúde e Ensino	637	203	167	503	2.249	700	636	1.920
C Outros tec. Científicos e intelect.	3.249	702	660	2.435	4.547	925	790	3.243
D Técnicos profesionais de apoio	6.040	1.264	1.220	6.210	4.271	981	888	4.319
E Empregados oficina non públicos	2.088	487	616	2.066	5.918	1.447	1.626	6.086
F Empregados oficina públicos	406	71	102	386	1.827	272	386	1.666
G Trab. Servizos Restaur. e Comercio	3.240	766	922	3.296	13.060	3.626	3.817	14.572
H Trab. serv. Saúde	574	141	141	478	5.460	1.722	2.051	5.419
I Trab. serv. prot. e seg.	978	429	463	791	149	94	80	169
J Trab. Cualificados Agricul. Gandeí.	1.912	587	695	2.015	518	194	267	911
K Trab. cual. Construcción	12.756	3.088	2.971	12.620	147	40	38	169
L Trab. cual. industrias. Manufactu.	7.145	1.735	1.503	7.211	1.930	324	366	2.648
M Operador instal. y Maquin.	1.087	396	503	1.242	3.101	159	668	1.747
N Conductor operador maquin. móvil	4.342	1.851	1.528	4.255	180	60	50	265
O Traballa. non cualificado servizos	1.516	254	314	1.135	9.021	2.138	2.797	9.115
P Peóns Agricultura e construción	8.349	2.627	2.930	8.389	2.360	508	994	4.313
Q Ocupacións Militares	31	13	12	36	7	1	1	11
TOTAL	55.005	14.708	14.918	53.674	54.970	13.231	15.489	56.792

Fonte: SPEE

Por grupo principal de ocupación, as mulleres demandantes de emprego paradas, solicitan en maior número as seguintes ocupacións:

- Traballadoras de servizos de restauración e comercio, 35.075 (24,97%). En España supón o 22,64%.
- Traballadoras de non cualificadas de servizos, 23.071 (16,42%)
- Traballadoras de servizo saúde, 14.652 (10,43%)
- Empregada de oficina non publico, 15.077 (10,73%)
- Técnicas e profesionais de apoio 10.459 (7,44%).

No colectivo masculino, a profesión mais demandada segue sendo “Traballadores cualificados da construción” con 31.435 demandantes parados 22,73% (España 20,82%), seguida de peóns agrícolas e de construción con 22.295 demandantes 16,12% (España 21,71%), estas seguen sendo profesións reservadas aos homes.

Parados/as. Por actividade económica e sexo. Galicia. 2012

■ Cadro 5.17

	Nº parados/as		
	Mulleres	Homes	Total
O. Sen emprego anterior	15.771	7251	23.022
A Agricultura, gandería, caza e selvicultura e pesca	2.580	6.875	9.455
B Industrias extractivas	166	831	997
C Industrias manufactureiras	17.340	20.339	37.679
D Subministración enerxía eléctrica, gas, vapor e A.A	57	295	352
E Subministración de auga, actividades de saneamento	370	791	1.161
F Construción	3.896	42.088	45.984
G Comer., repar. vehíc. motor, motocicl. e art. persoal	22.998	13.889	36.887
H Transporte e almacenamento	2.533	7.120	9.653
I Hostalaría	19.948	8.070	28.018
J Información e comunicacións	2.133	1.948	4.081
K Activid. Financeiras e de seguros	1.124	1.368	2.492
L Actividades inmobiliarias	598	283	881
M Actividades profesionais, científicas e técnicas	7.079	4.761	11.840
N Actividades administrativas e servizos auxiliares.	14.958	10.026	24.984
O Admon. Pública e defensa; Seguridade social obrig.	7.698	5.839	13.537
P Educación	4.755	1.976	6.731
Q Actividades sanitarias e servizos sociais	8.209	999	9.208
R Actividades artísticas, recreativas e entretemento	1.720	2.008	3.728
S Outros servizos	5.636	1.458	7.094
T Actividades dos fogares como empregadores do persoal doméstico; e como produto	887	75	962
U Actividades de Organizacións e Org. Extraterritoriais	26	15	41
Total	140.482	138.305	278.787

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións.

En canto á sección da actividade económica hai que destacar a actividade de comercio (16,37%) como a mais demandada, seguida de “hostalería” cun 14,20%, “industrias manufactureiras” con 12,34% e de “sen emprego anterior” cun 11,23%. En España en primeiro lugar aparecen Actividades administrativas, seguido de Hostalaría e de Comercio.

Ao igual que vimos coas ocupacións mais demandadas, é a “construción” a sección de actividade económica onde o colectivo de homes concentra en maior medida as súas expectativas laborais, cun 30,43%, seguido de actividade de “industrias manufactureiras” co 14,71% e comercio.

Aínda que se aprecian actividades económicas igualmente demandadas por homes e mulleres, seguen existindo outras reservadas case exclusivamente ás mulleres, como “actividades sanitarias e de servizos sociais” (89%), “hostalería” (71%) e “educación” (71%).

**Demandas de emprego pendentes de demandantes parados/as.
Segundo idade e duración da demanda e sexo, por provincias. Decembro 2012**

■ Cadro 5.18

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
HOMES					
> 25 anos					
< 1 mes	578	172	151	533	1.434
De 1 a ≤ 6 meses	2.114	672	718	2.196	5.700
De > 6 meses a ≤ 1 ano	688	202	208	716	1.814
De máis de 1 ano	740	217	219	912	2.088
Total	4.120	1.263	1.296	4.357	11.036
< 25 anos					
< 1 mes	4.989	1.126	1.092	4.637	11.844
De 1 a ≤ 6 meses	15.432	4.107	3.835	15.440	38.814
De > 6 meses a ≤ 1 ano	9.131	2.391	2.221	8.344	22.087
De máis de 1 ano	21.333	5.821	6.474	20.896	54.524
Total	50.885	13.445	13.622	49.317	127.269
Total	55.005	14.708	14.918	53.674	138.305
MULLERES					
> 25 anos					
< 1 mes	426	126	138	460	1.150
De 1 a ≤ 6 meses	1.755	540	538	1.931	4.764
De > 6 meses a ≤ 1 ano	441	125	173	566	1.305
De máis de 1 ano	566	180	166	680	1.592
Total	3.188	971	1.015	3.637	8.811
< 25 anos					
< 1 mes	4.119	885	857	3.860	9.721
De 1 a ≤ 6 meses	14.647	3.812	3.678	14.694	36.831
De > 6 meses a ≤ 1 ano	7.851	2.004	2.118	8.036	20.009
De máis de 1 ano	25.165	5.559	7.821	26.565	65.110
Total	51.782	12.260	14.474	53.155	131.671
Total	54.970	13.231	15.489	56.792	140.482

Fonte: SEPE

As mulleres maiores de 25 anos representa o 93,7% (En España 91,19%) das demandas pendentes de demandantes parados/as fronte ao 92% dos homes (89,95% en España). O 49,7% das mulleres maiores de 25 anos permanecen máis dun ano como demandantes de emprego (42,8% homes) e o 28% (30,5% homes), entre un e seis meses.

Cadro 5.19
**Demandas de emprego pendentes. Segundo clasificación da demanda.
Por sexo e por provincias. Decembro 2012**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
HOMES					
Non parados					
Con dispoñibilidade limitada	2.839	685	1.028	3.080	7.632
Con relac. Laboral	4.622	1.325	1.181	9.308	16.436
Ocupados	2.685	952	770	2.631	7.038
Demandan empregos específicos	344	150	154	521	1.169
Outros non ocupados	3.437	934	849	2.794	8.014
Total	13.927	4.046	3.982	18.334	40.289
Parados	55.005	14.708	14.918	53.674	138.305
Total	68.932	18.754	18.900	72.008	178.594
MULLERES					
Non paradas					
Con dispoñibilidade limitada	1.877	296	672	1.865	4.710
Con relac. Laboral	2.942	619	619	5.260	9.440
Ocupadas	5.408	1.878	1.861	5.340	14.487
Demandan empregos específicos	384	216	237	615	1.452
Outras non ocupadas	3.023	942	1.017	2.805	7.787
Total	13.634	3.951	4.406	15.885	37.876
Paradas	54.970	13.231	15.489	56.792	140.482
Total	68.604	17.182	19.895	72.677	178.358
TOTAL	137.536	35.936	38.795	144.685	356.952

Fonte: SEPE

**Baixas de demandas de emprego. Segundo causa da baixa.
Por sexo e por provincias. Decembro 2012**
Cadro 5.20

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
HOMES					
Baixas por colocación					
Con oferta previa	153	25	144	54	376
Sen oferta previa	2.710	606	568	2.843	6.727
Total	2.863	631	712	2.897	7.103
Non renovación	3.044	834	930	3.258	8.066
Outras causas	536	93	68	472	1.169
Total	6.443	1.558	1.710	6.627	16.338
MULLERES					
Baixas por colocación					
Con oferta previa	153	38	118	88	397
Sen oferta previa	3.231	956	842	3.222	8.251
Total	3.384	994	960	3.310	8.648
Non renovación	3.015	918	946	2.981	7.860
Outras causas	482	71	68	663	1.284
Total	6.881	1.983	1.974	6.954	17.792

Fonte: SEPE

Para finalizar faremos unha referencia ás baixas na demanda de emprego. As baixas por colocación representa o 48,61% (España 49%) no grupo de mulleres, fronte ao 43,77% no dos homes.

O seguinte cadro do Instituto Galego das Cualificacións danos unha visión resumida dos valores máis altos das paradas/os en Galicia no ano 2012.

■ Cadro 5.21

Perfil dos parados/as en xeral. Ano 2012. Galicia

Descrición	Perfil tipo
Sexo	Muller
Grupo de idade	35 a 39
Nivel académico	Ata Certificado Escolaridade
Sección da clasific. CNAE	Construción
Ocupación máis demand. no ámbito feminino a 4 díx.	Dependentes e exhibidores en tendas, almacéns, quioscos, mercad.
Ocupación máis demand. no ámbito masculino a 4 díx.	Albaneis

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións.

5.4 Contratos de traballo

Neste capítulo utilizaremos os cadros elaborados polo Instituto Galego de Estatística e os facilitados polo SEPE.

No capítulo 7, dedicado á contratación móstranse os datos facilitados polo SEPE por tipos de contratos e sexo, que servirán como información complementaria para este capítulo.

No ano 2012 a contratación feminina supuxo o 48,59% do total da contratación, tanto de contratos iniciais, como conversión en indefinidos e Adscricións en Colaboración social. Se o distribuímos os contratos iniciais supuxeron o 48,52%, as conversións o 50,65% e as Adscrición o 33,12% do total de ambos os dous sexos, sempre por debaixo da contratación masculina.

■ Cadro 5.22

Contratados. Por idade e sexo. España 2012. Porcentaxe

	% CONTRATOS	
	Mulleres	Homes
16 a 19	44,57	55,43
20 a 24	49,47	50,53
25 a 29	47,03	52,97
30 a 34	42,32	57,68
35 a 39	42,49	57,51
40 a 44	45,39	54,61
45 a 49	47,46	52,54
50 a 54	46,87	53,13
55 a 59	42,82	57,18
60 a 64	39,94	60,06
65 ou máis anos	45,45	54,55

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións.

Se facemos unha análise por idades, observamos como o tramo de idade con maior contratación foi o de 25-29 anos.

Ao comparar os datos por idades do grupo de mulleres, co dos homes, chama a atención, que se ben en case todos os grupos de idade a contratación masculina supera a feminina, hai grupos onde a diferenza é maior. O grupo de mulleres de >60 anos só rexistrou o 39,94% dos contratos, fronte o 60,06% de homes. Nos grupos de idade intermedios é onde menos diferenzas se presentan. No grupo de 20-24 anos a distribución é case igualitaria cun 49,47% dos contratos celebrados con mulleres. As diferenzas son máis acusadas nos tramos de menor idade e nos de maior idade.

Outra característica dos contratos concertados con mulleres é que o son maioritariamente no sector servizos.

Segundo o seguinte cadro o 92% das mulleres traballadoras galegas exercen a súa profesión no sector servizos. O segundo sector de importancia é a industria onde traballa o 6,33%. Na Agricultura e Construción a representación feminina é moi escasa.

**Contratos nos catro grandes sectores de actividades económicas
(clasificación CNAE) por sexo. Galicia. 2012**

■ Cadro 5.23

	Mulleres	Total	% de Mulleres
Agricultura	3.069	20.652	3,12
Industria	19.681	54.290	8,20
Construcción	1.896	40.614	6,13
Servizos	286.265	546.772	82,55
	0	0	0,00
Total	310.911	662.328	100,00

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións.

O sector servizos é o único onde a contratación feminina supera a masculina representando un 53,95% do total dos contratos realizados neste sector. Dentro deste sector, a actividade administrativa e de servizos auxiliares, Hostalaría e Comercio, concentran maior número de mulleres traballadoras con 175.607 traballadoras contratadas en 2012 fronte ao total do sector servizos de 286.265 contratacións.

■ **Cadro 5.24 Contratos sectoriais por seccións (clasificación CNAE) e sexo. Galicia. 2012**

	Muller	Home	Total
A Agricultura, gandería, caza e selvicultura e pesca	3.069	17.076	20.145
B Industrias extractivas	51	579	630
C Industrias manufactureira	18.849	28.631	47.480
D Subministración de enerxía elec, gas, vapor e aire acondic.	51	177	228
E Subministración de auga, saneamento, residuos desconta.	730	1.970	2.700
F Construción	1.896	37.087	38.983
G Comercio por xunto e polo miúdo, reparación vehiculos mo.	40.212	23.449	63.661
H Transporte e almacenamento	9.996	39.754	49.750
I Hostalaría	62.033	48.323	110.356
J Información e comunicacións	6.498	7.522	14.020
K Actividades financeiras e de seguros	1.420	696	2.116
L Actividades inmobiliarias	471	295	766
M Actividades profesionais, científicas e técnicas	11.605	7.704	19.309
N Actividades administrativas e servizos auxiliares	73.362	66.895	140.257
O Admón, pública e defensa; seguridade social obrigatoria	9.382	6.333	15.715
P Educación	15.286	8.478	23.764
Q Actividades sanitarias e de servizos sociais	28.184	4.097	32.281
R Actividades artísticas recreativas e de entretemento	13.402	26.576	39.978
S Outros servizos	9.917	3.945	13.862
T Actividades dos fogares e uso prop.	4.484	242	4.726
U Orga. Extraterritoriales	13	5	18
Total	310.911	329.834	640.745

Fonte: Instituto galego das cualificacións

A distribución do emprego feminino está moi ligada ás ocupacións que desempeñan, por iso é importante analizar como se distribúen os empregos segundo a ocupación.

Se ben é certo que hai pouca representación de mulleres en postos de Dirección de Empresas, só o 35,43% fronte ao 64,57% de homes, as porcentaxes iguálanse en Técnicas e Profesionais de saúde e ensino (71%) e Traballadoras de servizos de saúde (85%). O maior número de mulleres con formación superior ou universitaria está a ter reflexo no mercado de traballo, e a medio ou longo prazo ten que repercutir en que pasen a ocupar postos de dirección e polo tanto, tamén repercutan nos niveis salariais.

Outro grupo con forte representación feminina é o das Empregadas en servizos de restauración e comercio co 61,37%.

Entre as traballadoras cualificados da construción a presenza da muller é moi escasa, só o 1,72% e no grupo de Traballadoras de agricultura a representación masculina tamén é moi superior á feminina.

Contratos asociados aos grandes grupos de ocupación por sexo. Galicia. 2012

■ Cadro 5.25

		Nº Contratos
A	Dirección e xerencia	1.445
	Muller	512
	Home	933
B	Técnicos e profesionais. Saude e Ensino	26.835
	Muller	19.053
	Home	7.782
C	Outros técnicos. Científicos e intelect.	37.854
	Muller	13.747
	Home	24.107
D	Técnicos, profes. De apoio	41.860
	Muller	18.577
	Home	23.283
E	Empregados oficina non público	19.230
	Muller	11.995
	Home	7.235
F	Empregados oficina público	22.864
	Muller	17.103
	Home	5.761
G	Traballadoras servizo Restaur. E Comercio.	152.635
	Muller	93.666
	Home	58.969
H	Traballo. Serv. saúde	39.936
	Muller	34.044
	Home	5.892
I	Trab. Serv. Prot y Segur.	
	Muller	1.414
	Home	6.952
J	Traballo cualificado Agricultura, gandería	11.285
	Muller	1.996
	Home	9.289
K	Traballo cualificado da construción	25.460
	Muller	439
	Home	25.021
L	Traballo cualificado industr. Manufact.	40.995
	Muller	12.030
	Home	28.965
M	Operador, instalador e maquinista	17.589
	Muller	8.919
	Home	8.670
N	Conductor, operad. Maquin. Móvil	31.786
	Muller	1.758
	Home	30.028
O	Traballador non cualificado. Servizos	65.955
	Muller	48.351
	Home	17.604
P	Peóns Agricultura e Construción	96.547
	Muller	27.287
	Home	69.260
Q	Ocupacións Militares.	103
	Muller	20
	Home	83
Total contratos		640.745
Total mulleres		310.911
Total homes		329.834

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións.

Podemos concluír que, no referente aos grupos de ocupación existen dúas tendencias:

■ Un grupo maioritario que desempeña as súas funcións como Empregada Administrativa, ou como traballadora de servizos de restauración, persoais e do comercio.

■ Un grupo minoritario, que grazas á obtención dun título universitario, ocupan postos como Técnicos e Profesionais en saúde e ensino e outros técnicos Científicos e Intelectuais.

Como expuxemos ao inicio deste apartado, a contratación masculina no 2012 foi superior á feminina e o foi especialmente nos contratos indefinidos ordinarios, onde a contratación feminina supuxo o 46,57% e nos indefinidos a tempo parcial chegou ao 68,11%.

Contratos indefinidos acollidos a medidas de fomento da contratación. Segundo sexo, idade e provincias. Galicia 2012

■ Cadro 5.26

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	≥ 45	< 25	25-29	30-39	40-44	≥ 45	
A Coruña	129	247	148	57	224	159	281	130	34	125	1.534
Lugo	74	91	39	12	73	96	97	34	17	46	579
Ourense	49	80	42	19	62	67	87	35	8	50	499
Pontevedra	119	191	152	52	203	145	236	125	31	131	1.385
Total	371	609	381	140	562	467	701	324	90	352	3.997

Fonte: SPEE. Contratos rexistrados.

Tipoloxía contractual por sexo e idade. Ano 2012

■ Cadro 5.27

	Muller	Home
Indefinido ord. E fomento emprego	14.023	16.102
De obra ou servizo	94.469	134.166
Eventual por cincust. da produccción	139.600	139.013
Interinidade	53.893	22.301
Prácticas	1.270	1.057
Para a formación	2.611	2.647
Outros	5.043	14.550
TOTAL	310.909	329.836

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións.

A contratación segundo modalidade e sexo pódense consultar nos cadros do Capítulo 7.

Hai determinadas modalidades de contratación con maior peso feminino e outras onde o peso dos homes é moito maior. Entre os claramente femininos destacar os de interinidade (70,73%) e os que se realizan a tempo parcial tanto indefinidos como temporais. Este ano, de novo, o contrato en prácticas realizado a mulleres (54,58%) supera aos concertados con homes.

Os contratos temporais, tanto a xornada completa como parcial, alcanzan no colectivo feminino o 95,49% da contratación a mulleres, mentres que no colectivo masculino chega ao 95,12%.

Os contratos indefinidos, tanto a xornada completa como parcial, supuxeron o 4,5% nas mulleres e o 4,88% nos homes, e as conversións en indefinidos tamén se equiparan ás do grupo de homes chegando ao 50,66% para o colectivo feminino.

Mantense a tendencia dos últimos anos onde a contratación feminina está caracterizada un maior uso de contrato a tempo parcial, aínda que hai que destacar un aumento da parcialidade no grupo de homes.

5.5 Formación

Outro factor importante a ter en conta na inserción da muller no mundo do traballo é, sen dúbida, a formación académica á que accede o alumnado feminino como fase previa ao seu acceso ao mercado laboral.

Neste apartado imos tratar a formación regulada. Dentro da formación regulada centrarémonos nos ciclos formativos de FP Grao Superior, Bacharelato e Titulacións Universitarias, por consideralos máis significativos, e para iso imos utilizar os datos facilitados polo Instituto Galego de Estatística (IGE) e os do INE.

No alumnado matriculado nos ciclos formativos de Grao Superior, observamos que para o curso 2011-2012, o 48,89% dos alumnos/as eran mulleres, porcentaxe inferior ao dos homes por primeira vez nos últimos anos.

■ Cadro 5.28

Alumnado matriculado en ciclo formativo de FP grao superior, por sexo. Curso 2012 / 2013. Galicia - España

	Total	Homes	Mulleres
Galicia	16.082	8.219	7.863

Unidade: nº de alumnos/as.

Fonte: IGE Información subministrada directamente pola Consellería de Educación e Ordenación Universitaria

O alumnado matriculado en Bacharelato, segundo o IGE no curso 2011 mostra que as mulleres matriculadas representan en Galicia o 53,46%, superior en case 7 puntos á media masculina do 46,54%, confirmándose novamente a necesidade dunha maior formación do colectivo feminino para enfrontarse ao mundo do traballo.

■ Cadro 5.29

Ensinanza non universitaria. Alumnado matriculado en bacharelato, por sexos. Curso 2012 - 2013. Galicia

	Ambos sexos	Varons	Mulleres
Galicia	31.449	14.635	16.814

Unidade: nº de alumnos/as.

Fonte: IGE Información subministrada directamente pola Consellería de Educación e Ordenación Universitaria

Abandono educativo temperán. Poboación entre 18 e 24 anos (ambos inclusive) que non completou o nivel de educación secundaria segunda etapa e non segue ningún tipo de formación (regrada ou non regrada). Galicia

■ Cadro 5.30

	Total	Homes	Mulleres
2009	26,0	31,7	20,1
2010	23,1	27,8	18,3
2011	20,8	25,5	15,8
2012	23,1	27,1	18,8

Unidades: Porcentaxes.

Fonte: IGE-INE. Enquisa de poboación activa.

Nota: para o cálculo deste indicador empréganse medias anuais dos datos trimestrais. 24-01-2013.

O abandono educativo temperán dos que non completaron o nivel de educación secundaria e non seguen ningunha formación, é sensiblemente superior nos homes, superando en 8,3 puntos as mulleres en 2012. Talvez as dificultades que ten a muller para iniciarse no mercado laboral, sexa unha das razóns para que persistan na súa formación académica.

No ensino Universitario en Galicia, segundo o INE, para o curso 2010-2011, o alumnado feminino era superior ao masculino, chegando ao 56,16%.

Alumnado matriculado en Ensino Universitario, por tipo de estudio e sexo. Curso 2010 - 2011. Galicia

■ Cadro 5.31

	Total	Mulleres
Total	74.842	42.035
Estudos de 1er. e 2º Ciclo	42.753	23.803
Estudos de grao	21.509	12.405
Másteres oficiais	4.850	2.733
Doctorado (3er. Ciclo)	5.730	3.094

Unidade: nº de alumnos/as.

Fonte: INE.

A porcentaxe media do 56,19% varía moito segundo a especialidade elixida:

■ As especialidades máis demandadas polas mulleres son:

- Mestra/ou
- Dereito
- Administración e Dirección de empresa
- CC. Empresariais
- Medicina
- Enfermaría

■ As especialidades con máis baixa representación feminina son:

- Enxeñaría Industrial
- Enxeñaría naval
- Enxeñaría de Telecomunicacións
- Maquinas navais
- Estudos de arquitectura e enxeñaría técnica

Como se pode observar, seguen existindo titulacións e especialidades reservadas case exclusivamente ás mulleres, aínda que parece que pouco a pouco vanse producindo movementos cara a outras áreas.

Alumnado que terminou os estudos Universitarios, por tipo de estudio e sexo. Curso 2010 - 2011. Galicia

■ Cadro 5.32

	Total	Mulleres
Total	13.524	8.632
Estudos de 1er. e 2º ciclo	9.497	6.008
Estudos de grao	828	520
Másteres oficiais	2.761	1.611
Tesis doctorais aprobadas	438	223

Unidade: nº de alumnos/as.

Fonte: INE.

(1) Estudos conducentes a obtención de dúas titulacións

É moi significativo constatar que do alumnado que finaliza os seus estudos universitarios, o 61,83% son mulleres:

- Estudios de primeiro e segundo ciclo: Foron rematados polo 63,26% de mulleres fronte ao 36,74% de homes.
- Estudios de grao: Finalizáronos o 62,8% de mulleres e o 37,2% de homes.
- Másteres oficiais: o 58,3% de mulleres e 41,7 de homes.
- Tese Doutoral: Del total de alumnos, o 50,9% dos diplomados/as foron mulleres e 49,1 foron homes.

É de destacar que se ben o 56,16% dos matriculados/as eran mulleres, do total de alumnos/as que finalizaron os seus estudos, o colectivo feminino supuxo o 61,83%, fronte ao 38,17% de homes.

5.6 Poder e toma de decisións

A idea de participación equilibrada de homes e mulleres nos procesos de toma de decisións incorporouse progresivamente en recomendacións de Nacións Unidas, Unión Europea e Consello de Europa. Este último, adoptou a recomendación dunha participación feminina non inferior ao 40% en calquera órgano de decisións para alcanzar o devandito equilibrio, e esa porcentaxe foi establecida como mínimo na lexislación nacional, por medio da Lei Orgánica 3/2007, do 22 de marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes (vixente ata 01/01/2014), para alcanzar unha composición equitativa en todos os ámbitos claves da toma de decisións.

Distribución por sexo de altos cargos da Administración do Estado en porcentaxe de mulleres 2009/ 2012

■ Cadro 5.33

	2009	2011	2012
Total	28,61	28,93	32,59
Ministros/as	50,00	46,67	30,77
Secretarías do Estado	25,00	22,58	22,58
Subsecretarías	26,67	28,00	32,79
Directoras Xerais	29,36	30,96	32,05
Altos Cargos sin rango concreto	22,45	22,22	40,38

Fonte: elaboración do Instituto da Muller, a partir dos datos facilitados polo Ministerio de Facenda e Administración Pública. INE

En 2012 a representatividade que teñen as mulleres nos Altos Cargos da Administración do Estado chegou ao 32,59% (Secretarías de Estado, Subsecretarías, Secretarías Xerais e Directores/as Xerais), o que supón un aumento con respecto a 2011 de 3,66puntos. En Altos Cargos sen rango concreto, chégase case a paridade co 40,38%, pero contra as Secretarías de Estado só chegan ao 22,58% e nos/as Ministros/as o 30,77%.

■ Cadro 5.34

Mulleres no goberno en %

	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003(2)	2003	2002	2000	1999(2)	1999	1996
Partido no goberno	PP	PSOE	PSOE	PSOE	PSOE	PSOE	PSOE	PSOE	PP	PP	PP	PP	PP	PP	PP
Ambos sexos	13	15	17	17	16	16	16	16	16	16	16	17	15	15	15
% de mulleres	30,77	46,67	52,94	52,94	43,75	50	50	50	31,25	25	18,75	17,65	13,33	20	26,67

Fonte: Instituto da Muller.

Outra mostra do papel da muller no poder e a toma de decisións, é a súa presenza no Goberno. Neste cadro pódese ver a evolución da representación da muller dende 1982, pasando de cero, ata alcanzar o 52,94% en 2008 e 2009. No ano 2011 produciuse unha redución, quedando a participación feminina nun 30,77%

Composición dos Parlamentos Autonómicos

■ Cadro 5.35

	2009	2010	2011
	% Mulleres	% Mulleres	% Mulleres
Total	41,7	42,2	43,1
Andalucía	45,9	45,9	45,9
Aragón	35,8	35,8	32,8
Asturias	33,3	33,3	42,2
Baleares	49,2	49,2	45,8
Canarias	40,0	40,0	36,7
Cantabria	40,5	40,5	43,6
C. León	43,4	43,4	66,7
C. La Mancha	53,2	53,2	46,9
Cataluña	36,3	41,5	41,5
C. Valenciana	45,5	45,5	40,4
Extremadura	40,0	40,0	40,0
Galicia	40,0	40,0	40,0
Madrid	42,5	42,5	44,2
Murcia	39,1	39,1	40,0
Navarra	38,0	38,0	34,0
País Vasco	45,3	45,3	39,4
A Ríoxa	39,4	39,4	45,3
Ceuta	40,0	40,0	40,0
Meillla	40,0	40,0	40,0

Fonte: Elaboración propia a partir dos datos dos Parlamentos autonómicos.

A representación da muller nos Parlamentos Autonómicos mantívose en 2011 nunha media do 43,10%.

A maior presenza feminina dáse en Castela-León co 66,7% e a menor en Aragón co 32,8%.

En Galicia a representación é do 40%.

No cadro 5.36 vemos a participación feminina nos Parlamentos Autonómicos en 2012. Aínda que en termos globais a participación das mulleres aumentou, este aumento só produciuse nalgúns CC.AA. como Andalucía ou País Vasco.

■ Cadro 5.36

Composición dos Parlamentos Autonómicos

	2011		2012	
	Ambos sexos	% Mulleres	Ambos sexos	% Mulleres
Total	1.268	43,1	1.268	43,38
Andalucía	109	45,87	109	47,71
Aragón	67	32,84	67	32,84
Asturias	45	42,22	45	42,22
Baleares	59	45,76	59	45,76
Canarias	60	36,67	60	36,67
Cantabria	39	43,59	39	43,59
C. León	84	66,67	84	66,67
C. La Mancha	49	46,94	49	46,94
Cataluña	135	41,50	135	40,00
C. Valenciana	99	40,40	99	40,40
Extremadura	65	40,00	65	40,00
Galicia	75	40,00	75	40,00
Madrid	129	44,19	129	44,19
Murcia	45	40,00	45	40,00
Navarra	50	34,00	50	34,00
País Vasco	75	39,39	75	49,33
A Rioxa	33	45,33	33	40,00
Ceuta	25	40,00	25	40,00
Melilla	25	40,00	25	40,00

Fonte: Instituto da muller.

A maior representación feminina atopámola en Castela-León (66,7%), seguida de País Vasco, e a menor en Aragón e Navarra cun 32,84% e 34% respectivamente.

Mulleres no Parlamento Europeo. (2009)

■ Cadro 5.37

	Total Escaños	% Mulleres
UE-27	736	35,10
Alemania	99	37,40
Austria	17	41,20
Bélxica	22	36,40
Bulgaria	17	41,20
Chipre	6	33,30
Dinamarca	13	46,20
Eslovaquia	13	38,50
Eslovenia	7	28,60
España	50	36,00
Estonia	6	50,00
Finlandia	13	61,50
Francia	72	47,20
Grecia	22	31,80
Hungría	25	48,00
Irlanda	22	36,40
Italia	12	25,00
Letonia	72	22,20
Lituania	8	37,50
Luxemburgo	12	25,00
Malta	6	16,70
Países Baixos	5	0,00
Polonia	50	22,00
Portugal	22	36,40
R. Checa	22	18,20
Reino Unido	72	31,90
Rumania	33	36,40
Suecia	18	55,60

Nota: entre paréntesis o ano das últimas eleccións.

Fonte: elaboración do Instituto da Muller a partir dos datos proporcionados pola Unión Interparlamentaria a través da súa páxina web. INE.

Nos parlamentos europeos existen grandes diferenzas dependendo dos países. Así en Suecia a participación feminina alcanza o 55,6% e en Finlandia o 61,5%, mentres que en Países Baixos é do 0% e en Malta é dun 16,7%.

En España a participación da muller no Parlamento é de 36%.

Participación de mulleres nos Parlamentos Nacionais dos países europeos. Cámara única ou baixa. 2010-2013

■ Cadro 5.38

	Total Escaños	% Mulleres
UE-27	7.198	26,70
Alemania (2009)	620	32,90
Austria (2008)	183	27,90
Bélxica (2010)	150	38,00
Bulgaria (2009)	240	22,90
Chipre (2011)	56	10,70
Dinamarca (2011)	179	39,10
Eslovaquia 2012	150	18,70
Eslovenia (2011)	90	32,20
España (2011)	350	36,00
Estonia (2011)	101	20,80
Finlandia (2011)	200	42,50
Francia (2012)	577	26,90
Grecia (2012)	300	21,00
Hungría (2010)	386	8,80
Irlanda (2011)	166	15,10
Italia (2013)	630	31,40
Letonia (2011)	100	23,00
Lituania (2012)	139	24,50
Luxemburgo (2009)	60	21,70
Malta (2013)	70	14,30
Países Baixos (2012)	150	38,70
Polonia (2011)	460	23,70
Portugal (2011)	230	28,70
R. Checa (2010)	200	22,00
Reino Unido (2010)	650	22,50
Rumanía (2012)	412	13,30
Suecia (2010)	349	44,70

Nota: entre paréntesis o ano das últimas eleccións.

Fonte: elaboración do Instituto da Muller a partir dos datos proporcionados pola Unión Interparlamentaria a través da súa páxina web.
INE.

O cadro 5.38 sobre a participación da muller nos Parlamentos nacionais dos países europeos, pon de manifesto un aumento, pasando do 22,7% de 2006/2009 ao 26,7% de 2010/13. Este aumento non se repartiu por igual en todos os países da Unión Europea: a maior porcentaxe de representación feminina osténtao Suecia (44,7%), seguida de Finlandia (42,5%) e Dinamarca (39,1%), mentres que a menor representación a atopamos en Hungría (8,8%), Chipre (10,7%) e Romanía (13,3%).

En España, en 2010/13, a representación da muller no Goberno alcanzou o 36%.

Os datos ofrecidos nalgúns dos cadros anteriores e seguintes non están desagregados por CC.AA., pero aínda así os seus resultados son significativos e extrapolables, aínda que con particularidades, á situación galega.

Segundo información do Mº de AA. PP., aínda que a porcentaxe de funcionarias (53,22%) é superior ao de funcionarios, a medida que ascendemos no complemento de destino, o número de mulleres diminúe, ata chegar ao nivel 30 onde só hai un representación feminina do 33,86% e ao nivel 29 cun 37,07%.

Ao ir descendendo de nivel, as porcentaxes vanse igualando, ata chegar ao nivel 22 cun 51,23% de mulleres, e seguir incrementándose a presenza feminina en niveis máis baixos como o nivel 18 (65,26%), o 16 (64,51%) ou o 14 (63,11%).

■ Cadro 5.39

Participación de mulleres en diversos órganos constitucionais. España 2012

	Ambos sexos	% de Mulleres
Consello do Estado	30	23,33
Consello Xeral do Poder Xudicial	20	35,00
Tribunal de Contas	15	6,67
Defensor do Pobo	1	100,00
Xunta Electoral Central	14	14,29
Consello Económico e Social	76	25,00

Fonte: Elaboración do Instituto da Muller a partir de datos do Ficheiro de Altos Cargos. Datos abril 2012

A representación feminina en órganos constitucionais como o Consello de Estado, Consello Xeral do Poder Xudicial, Tribunal de Contas, Defensor do Pobo, Xunta Electoral Central e Consello Económico e Social, segue sendo baixo, aínda que en progresivo aumento.

A participación máis alta obsérvase no Consello Xeral do Poder Xudicial (35%) e no Consello Económico e Social (25%).

A participación feminina no ano 2012 no Poder Xudicial, era do 35%. Pero a medida que se ascende na carreira xudicial, a porcentaxe diminúe.

En categorías de xuíces/as a participación é maioritariamente feminina (64,77%), pero so alcanza o 12,05% (8,9% en 2008) no caso de maxistrados do Tribunal Supremo.

5.7 Conciliación entre a vida laboral e familiar

Talvez sexa a conciliación entre a vida laboral e familiar un dos maiores condicionantes do acceso da muller ao mundo laboral. Os efectos negativos das dificultades de conciliación seguen recaendo sobre as mulleres a falta de repartición equitativa das responsabilidades familiares e a ausencia de infraestruturas axeitadas e suficientes para atender nenos e dependentes contribuíron ao escaso cambio producido.

Excedencias por cuidado de persoas dependentes. España 2011- 2012

■ Cadro 5.40

	AMBOS SEXOS		MULLERES	MULLERES
	2011	2012	2011	2012
Galicia	140,0	121,0	117,0	100,0
España	6202,00	6122,00	5276,00	5245,00

Fonte: Tesorería Xeral da Seguridade Social

O cadro 5.40 amósanos a nivel de toda España, como o 85% das excedencias para o coidado de familiares son solicitadas por mulleres e a nivel de Galicia alcanzouse o 83,6%.

Núcleos familiares monoparentais por sexo en miles. 2008-2011

■ Cadro 5.41

	Ambos sexos	Porcentaxe Monoparentais Femininos
2008	451,50	86,07
2009	533,80	86,25
2010	558,30	86,37
2011	548,60	88,66

Fonte: EPA

No cadro 5.41 serve para confirmar o papel da muller como responsable do coidado dos fillos, cunha porcentaxe moi superior de familias monoparentais femininas (88,66% en 2010), fronte ao 11,13% de monoparentais masculinas.

Permisos de maternidade por comunidades autónomas

■ Cadro 5.42

		2009	2010	2011	2012
Ambos sexos e porcentaxe de mulleres	Total	340.512	332.557	324.405	298.732
	Andalucía	61.135	59.330	57.659	52.703
	Aragón	9.404	9.125	9.121	8.320
	Asturias	5.814	5.536	5.638	5.315
	Baleares	8.403	8.087	7.715	6.822
	Canarias	12.191	11.259	10.638	9.992
	Cantabria	4.020	4.102	3.945	3.663
	C. León	14.376	14.398	14.285	13.323
	C. La Mancha	12.807	12.960	12.436	11.345
	C. Valenciana	61.323	58.896	32.532	29.649
	Cataluña	66.080	64.670	57.344	52.668
	Extremadura	16.716	16.685	6.495	5.926
	Galicia	55.982	55.329	16.464	15.193
	Madrid	11.321	10.946	53.788	49.658
	Murcia	5.606	5.390	10.333	9.603
	Navarra	2.303	2.366	5.311	5.028
	A Ríoxa	34.470	33.135	2.179	2.103
	País Vasco	17.265	17.730	17.728	16.713
	Ceuta	343	404	376	322
	Melilla	425	412	418	386
	Total	98,32	98,25	98,21	98,32
	Andalucía	98,85	98,88	98,87	98,82
	Aragón	98,28	97,97	97,87	98,35
	Asturias	98,11	97,65	97,50	97,59
	Baleares	98,42	98,33	98,42	98,64
	Canarias	98,70	98,64	98,40	98,70
	Cantabria	97,96	97,51	97,39	97,35
	C. León	97,81	97,71	97,55	97,92
	C. La Mancha	98,70	98,67	98,69	98,65
	C. Valenciana	98,35	98,35	98,71	98,42
	Cataluña	99,02	98,84	98,25	99,17
	Extremadura	98,00	97,97	99,06	97,80
	Galicia	98,19	98,24	97,97	98,44
	Madrid	99,27	99,31	98,22	99,33
	Murcia	95,99	95,90	99,33	96,64
	Navarra	97,83	98,01	96,25	97,67
	A Ríoxa	98,66	98,64	97,93	98,83
	País Vasco	96,28	95,67	95,50	95,46
	Ceuta	99,42	97,03	98,40	98,45
	Melilla	98,59	99,27	97,13	97,41

* O volumen de perceptores de maternidade xestionados polo SEPE refírense a novembro.
 Fonte: Instituto da Muller, a partir de datos da Tesorería Xeral da Seguridade Social.

Excedencias* por coidado de fillas/os

■ Cadro 5.43

	España		Galicia	
	Total	% Nais	Total	% Nais
2010	34.812	95,48	511	94,32
2011	34.128	95,52	555	93,69
2012	29.651	94,98	536	94,22

Fonte: Elaboración propia a partir dos datos da Tesorería Xeral da Seguridade Social

As excedencias por coidado de fillas/os en Galicia correspondentes ao 2012 mostránnos que neste ano o 94,22% das excedencias por coidado de fillo/a eran solicitadas por mulleres e solo polo 5,78% de homes, aínda que a tendencia dos últimos anos reflicte un leve aumento nas solicitudes de homes. En España, nese ano 2012, o 94,98% destas excedencias concedéronse a mulleres.

Algo similar acontece cos permisos de maternidade. No cadro 5.42 conséntase que en Galicia o 98,44% dos permisos foron gozados polas nais. En España as cifras son similares co 98,32% de permisos das nais.

A evolución dende o ano 2004 amosa escasas diferenzas. A aprobación da Lei de Igualdade permitiu o desfrute dos permisos de paternidade, con 11.656 permisos gozados en Galicia en 2012 (245.867 en toda España).

Permisos de Paternidade por CC.AA

■ Cadro 5.44

	2011	2012
Total	269.715	245.867
Andalucía	42.051	37.973
Aragón	8.405	7.681
Asturias	4.675	4.303
Baleares	5.747	4.906
Canarias	8.696	7.990
Cantabria	3.418	3.192
C. León	12.514	11.859
C. La Mancha	11.697	10.542
C. Valenciana	26.889	23.888
Cataluña	51.174	46.496
Extremadura	5.313	4.722
Galicia	12.661	11.656
Madrid	44.702	40.744
Murcia	8.566	7.761
Navarra	4.785	4.665
A Ríoxa	2.075	1.973
País Vasco	15.741	14.951
Ceuta	305	277
Melilla	301	288

Fonte: Instituto Nacional da Seguridade Social. Actualizada a 13 de marzo de 2013

Para completar este apartado incluímos o cadro sobre “Persoas ocupadas a tempo parcial por motivo da xornada parcial” do Instituto da Muller sobre datos da EPA.

Persoas ocupadas a tempo parcial por motivo da xornada parcial. España 2011-2012

■ Cadro 5.45

		2011	2012
Total		2.458,50	2.598,70
Ambos sexos	Seguir cursos de ensinanza ou formación	153,40	135,80
	Enfermidade ou incapacidade propia	28,00	31,20
	Coidado de nenos ou de adultos enfermos, incapacitados ou maiores	297,60	288,00
	Outras obrigas familiares ou persoais	150,60	126,80
	Non poder encontrar traballo de xornada completa	1.351,40	1.550,10
	Non querer traballo de xornada completa	215,20	171,80
	Outros motivos	256,50	286,40
	Non sabe o motivo	5,80	8,60
Total		75,98	75,78
% Mulleres	Seguir cursos de ensinanza ou formación	58,28	59,72
	Enfermidade ou incapacidade propia	59,64	64,42
	Coidado de nenos ou de adultos enfermos, incapacitados ou maiores	96,77	96,98
	Outras obrigas familiares ou persoais	92,16	94,87
	Non poder encontrar traballo de xornada completa	73,07	73,74
	Non querer traballo de xornada completa	84,43	82,71
	Outros motivos	63,12	62,29
	Non sabe o motivo	68,97	59,30

Fonte: Enquisa de poboación activa. INE. Elaborado polo Instituto da Muller.
Unidade: Miles de persoas.

Aínda que os datos non están desagregados por Comunidades Autónomas, parece significativo que do total de persoal que realizan un traballo a tempo parcial por coidado de nenos ou adultos enfermos, incapacitados ou maiores, o 96,98% en 2012 sexan mulleres e o 94,87% do total de persoas traballadoras a tempo parcial con obrigas familiares ou persoais, tamén sexan mulleres.

Destaca, igualmente, que o 73,74% dos que non puideron atopar traballo a xornada completa sexan mulleres e que o 82,71% dos que non queren traballar a xornada completa tamén sexan mulleres, xurdindo a dúbida de se realmente a elección de traballar a tempo parcial é libre ou imposta por un cúmulo de factores externos, algúns deles imperceptibles.

O cadro 5.46 de “Persoas inactivas que non buscan emprego por razóns familiares” do Instituto da Muller, parece confirmar os datos anteriores, destacando que do total de persoas inactivas que non buscan emprego por razóns familiares, o 94,79%, sexan mulleres e as que non o buscan por coidar nenos/as, adultos enfermos, incapacitados/as ou maiores sexa do 95,55%.

Persoas inactivas que non buscan emprego por razóns familiares. España 2011-2012

■ Cadro 5.46

		2011	2012
Ambos sexos	Total Inactivos	15.427	15.410
	Total Razóns familiares	2.185	2.042
	Coidado de nenos ou de adultos enfermos, incapacitados ou maiores	556	504
	Outras obrigas familiares ou persoais	1.629	1.538
% Mulleres	Total Inactivos	60,16	59,47
	Total Razóns familiares	95,65	96,07
	Coidado de nenos ou de adultos enfermos, incapacitados ou maiores	95,85	96,55
	Outras obrigas familiares ou persoais	95,58	94,79

Fonte: Enquisa de poboación activa. INE. Elaborado polo Instituto da Muller.
Unidade: Miles de persoas.

5.8 Salarios

Continuando a tendencia dos apartados anteriores deste capítulo, o sexo parece ser tamén un factor determinante das diferenzas salariais.

O informe da Axencia Tributaria “Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2011 (últimos datos dispoñibles) reflicte que as mulleres galegas no ano 2011 percibiron un salario medio anual de 15.688 € fronte aos 20.393 € dos homes, o que supón que as mulleres percibiron un 23% menos que os homes polo seu traballo realizado.

A media total das CC.AA. no grupo de mulleres chegou aos 16.209 €, fronte aos 21.422 dos homes, percibindo o colectivo feminino un 24% menos que os homes.

A muller galega cobra menos que a media feminina estatal (16.264 €), e que a media no conxunto do Estado (19.102 €).

Asalariados por CCAA e sexo. 2011

■ Cadro 5.47

	Total		Mulleres	Homes
	Salario medio anual	%*	Salario medio anual	Salario medio anual
Andalucía	15.375	74,08	12.864	17.364
Aragón	19.572	74,00	16.371	22.110
Ppdo. de Asturias	19.916	73,71	16.298	22.849
Illas Baleares	17.810	80,22	15.754	19.639
Canarias	16.519	83,16	14.896	17.913
Cantabria	19.654	72,27	16.197	22.413
Castela León	16.913	79,67	14.711	18.466
Castela a Mancha	18.771	75,85	15.927	20.999
Cataluña	21.348	75,41	18.164	24.087
Comunidade Valenciana	17.424	77,05	14.955	19.410
Estremadura	14.436	79,72	12.612	15.821
Galicia	18.271	76,93	15.688	20.393
C. de Madrid	24.861	72,37	20.657	28.545
Reión de Murcia	16.283	78,77	14.081	17.875
A Rioxa	18.875	77,24	16.185	20.955
Cidade de Ceuta	22.063	67,67	17.118	25.298
Cidade de Melilla	20.938	72,43	17.097	23.604
Total	19.102	75,92	16.264	21.422

*Porcentaxe de salario da muller sobre o salario do home.

Fonte: Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2011.

A evolución con respecto ao ano 2000 non era moi alentadora, xa que en Galicia a diferenza se incrementou en case un punto, pasando do 26,10% de diferenza en pre-xuízo das mulleres, ao 26,94% en 2006 e 26,28% en 2007. Pero desde o ano 2008 as diferenzas diminúen e mantense nos anos 2009, 2010 e 2011.

■ Cadro 5.48

Asalariados por sector de actividade económica e sexo. Galicia / España. 2011

	España Homes	España Mulleres	Galicia		
			Mulleres	Homes	%
Agricultura, gandeiría, selvicultura e pesca	7.235	3.906	10.361	15.859	65,33
Industria extractiva, enerxía e auga	27.628	20.546	20.181	24.972	80,81
Industria	23.992	17.198	14.781	21.691	68,14
Construcción e servizos inmobiliarios	16.905	16.889	15.580	16.695	93,32
Comercio, reparacións e transporte	20.613	13.575	12.952	18.592	69,66
Información e comunicacións	30.982	22.569	16.786	24.109	69,63
Entidades financeiras e aseguradoras	39.515	26.897	25.021	37.194	67,27
Servizo ás empresas	20.414	13.398	11.886	18.015	65,98
Servizos sociais	26.871	21.675	21.656	26.482	81,78
Outros servizos persoais e de ocio	12.773	9.094	8.011	10.754	74,49
Total	21.422	16.264	15.688	20.393	76,93

*Porcentaxe de salario da muller sobre o salario do home en Galicia.

Fonte: Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2011.

Neste cadro, apreciamos que as diferenzas salariais non son iguais segundo que rama de actividade económica se trate. As maiores diferenzas aprécianse na rama “servizos a empresas”, onde a muller gaña un 34,1% menos que o home, seguida de “entidades financeiras e aseguradoras” cunha porcentaxe dun 32,7% menos en contra da muller e de “industria” cun 31,8% menos.

As menores diferenzas atopámolos en “construción e servizos inmobiliarios” onde a muller percibe o 93,32% do salario masculino e “servizos sociais” co 81,78%.

Hai que ter en conta que estas diferenzas salariais están provocadas en boa medida por que a muller está contratada nunha maior proporción a tempo parcial, con contratos temporais, que se incorporan máis tarde ao mercado laboral e que interrompen a súa vida profesional para a atención dos fillos ou de persoas dependentes.

**Percepcións salariais por tramo de salario e sexo.
Galicia / España. 2012**

■ Cadro 5.49

	Galicia		España	
	Salario medio anual		Salario medio anual	
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres
De 0 a 0,5 SMI	1.946	1.926	1.878	1.881
De 0,5 a 1 SMI	6.730	6.792	6.654	6.720
De 1 a 1,5 SMI	11.374	11.364	11.285	11.287
De 1,5 a 2 SMI	15.874	15.500	15.811	15.583
De 2 a 2,5 SMI	19.928	20.073	20.040	20.069
De 2,5 a 3 SMI	24.582	24.523	24.563	24.513
De 3 a 3,5 SMI	29.058	29.082	29.077	29.110
De 3,5 a 4 SMI	33.519	33.499	33.581	33.551
De 4 a 4,5 SMI	38.063	38.071	38.045	38.054
De 4,5 a 5 SMI	42.478	42.293	42.492	42.405
De 5 a 7,5 SMI	53.425	53.162	53.648	53.203
De 7,5 a 10 SMI	76.234	75.705	76.535	75.984
Máis de 10 SMI	139.707	131.481	146.911	128.606
Total	20.393	15.688	21.422	16.264

Fonte: Axencia Tributaria. Mercado de Traballo e pensións nas fontes tributarias: 2012.

A partir dos datos facilitados pola Axencia Tributaria, observamos que en 2011 o 18,64% (88.100 mulleres) tiveron ingresos por salarios inferiores ao 50% de Salario Mínimo Interprofesional (S.M.I.) e o 15,40% tivéronos entre o 50% e o 100% do S.M.I. Isto supón que o 34% (33,36% en 2010) de mulleres, no ano 2011, tiveron ingresos non superiores ao S.M.I. Os homes con salarios inferiores ao 50% do SMI. foron o 13,45% e con salarios entre o 50% e o 100% do S.M.I. foron o 9,80%.

Cos salarios máis altos acontece á inversa, é unha porcentaxe moi baixa de mulleres as que perciben salarios altos.

La Enquisa Anual de Estrutura Salarial ano 2010 do INE (última dispoñible) confirma os datos anteriores.

Salario bruto anual por tipo de contrato. (Euros). 2011.
Encuesta anual de estrutura salarial

■ **Cadro 5.50**

Ambos os dous sexos	Total	Indefinido	Duración determinada
Andalucía	21.350,98	23.172,63	15.688,91
Aragón	22.333,53	23.755,38	16.593,34
Ppdo. de Asturias	22.286,48	23.646,73	17.903,30
Illas Baleares	21.351,00	22.316,62	17.436,48
Canarias	19.516,96	20.282,61	16.884,97
Cantabria	20.931,68	22.506,84	15.108,64
Castela León	21.029,37	22.445,07	16.039,02
Castela A Mancha	20.664,90	22.055,76	16.114,26
Cataluña	24.499,32	25.975,55	16.936,13
C. Valenciana	21.316,34	22.723,76	14.999,90
Estremadura	19.879,46	21.590,93	14.481,70
Galicia	19.970,29	21.266,59	15.398,16
C. de Madrid	25.845,20	27.653,37	16.970,24
Rexión de Murcia	21.077,49	22.274,61	16.673,28
Navarra	24.384,92	25.976,14	17.902,17
País Vasco	26.370,36	28.334,70	19.181,95
A Ríoxa	20.996,76	22.076,84	15.012,58
Ciudades Ceuta e Melilla			
España	22.899,35	24.494,96	16.463,14

Homes	Total	Indefinido	Duración determinada
Andalucía	23.815,22	25.959,70	16.887,47
Aragón	25.258,68	27.249,29	17.176,28
Ppdo. de Asturias	25.346,39	27.413,40	18.908,88
Illas Baleares	23.188,80	24.584,65	17.825,33
Canarias	21.090,86	22.111,24	17.119,64
Cantabria	23.793,64	25.835,73	16.098,67
Castela León	23.482,58	25.629,67	16.036,77
Castela A Mancha	22.771,53	24.575,97	16.677,21
Cataluña	28.025,61	29.967,98	17.817,65
C. Valenciana	24.171,87	25.821,39	16.613,11
Estremadura	21.318,32	22.937,63	15.755,97
Galicia	22.381,85	23.960,60	16.729,23
C. de Madrid	28.896,67	31.085,51	17.850,11
Rexión de Murcia	23.460,47	25.199,24	16.479,83
Navarra	27.834,48	30.109,49	18.483,28
País Vasco	29.492,66	32.014,91	20.221,67
A Ríoxa	23.512,09	25.015,61	15.150,15
Ciudades de Ceuta e Melilla			
España	25.667,89	27.683,85	17.357,99

■ **Cadro 5.50**
(continuación)

Salario bruto anual por tipo de contrato. (Euros). 2011.
Encuesta anual de estrutura salarial

Mulleres	Total	Indefinido	Duración determinada
Andalucía	18.389,21	19.753,66	14.336,96
Aragón	18.831,38	19.561,86	15.902,38
Ppdo. de Asturias	18.721,59	19.335,07	16.663,14
Illas Baleares	19.377,39	19.934,77	16.979,21
Canarias	17.824,94	18.203,24	16.676,89
Cantabria	17.606,84	18.600,13	13.978,51
Castela León	18.193,91	18.792,93	16.041,68
Castela A Mancha	18.001,99	18.816,38	15.440,35
Cataluña	20.799,94	21.751,62	16.050,49
C. Valenciana	18.052,49	19.154,48	13.221,62
Extremadura	18.060,80	19.809,28	13.085,07
Galicia	17.291,96	18.253,62	13.955,74
C. de Madrid	22.585,38	23.951,32	16.073,77
Rexión de Murcia	18.053,61	18.406,56	16.884,40
Navarra	19.977,24	20.673,71	17.171,56
País Vasco	22.449,59	23.703,44	17.886,53
A Ríoxa	18.328,41	18.955,56	14.867,59
Ciudades de Ceuta e Melilla			
España	19.767,59	20.854,66	15.487,40

Fonte: INE Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2010.

En Galicia o salario medio bruto anual total en 2011, no colectivo feminino foi de 17.291,96 €. Se distinguimos entre tipo de contrato a media foi de 18.256,62 € para os contratos indefinidos e 13.955,74 € para os de duración determinada e no colectivo masculino foron de 22.381,81 €, distribuídos en 23.960,60 € para os contratos indefinidos e 16.729,23 € para os de duración determinada. Isto supón que as mulleres galegas en 2011 percibiron unhas retribucións un 22,74% menor que as dos homes, diferenza que no caso dos contratos indefinidos alcanza o 23,82%.

En España a media salarial bruta das mulleres en 2011, foi de 19.767,59 €, fronte aos 25.667,89 dos salarios masculinos, o que reflicte unha diferenza en contra do salario feminino de 22,99. Nas contratacións indefinidas, esta diferenza, desfavorable para as mulleres chega ao 24,67%.

5.9 Prestacións por desemprego

Os datos proporcionados polo MEYSS para a elaboración deste apartado non están desagregados por CC.AA., polo que, aínda que fagamos referencia ás súas táboas estatísticas do 2012, imos utilizar o informe da Axencia Tributaria “Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2012”.

O nº de perceptoras de prestacións de desemprego, segundo as estatísticas do Anuario de Estatísticas Laborais de de Asuntos Sociais do Mº de Emprego e Seguridade Social 2012, foi inferior ao dos homes no nivel contributivo e asistencial.

■ 580.600 mulleres percibiron prestación de nivel contributivo, fronte a 800.600 homes.

■ 539.900 mulleres percibiron prestacións de nivel asistencial, fronte a 646.900 homes.

A media diaria bruta recoñecida a beneficiarios/as de prestacións de desemprego de nivel contributivo segundo sexo e idade a nivel de todo o Estado é de 28,66 € día no ano 2012 (28,40 € día en 2011). A contía percibida polo colectivo feminino está por debaixo desa media, alcanzando solo 25,96 € día (25,65 € día en 2011), fronte aos 30,61 € do grupo de homes (30,32 € en 2011).

A maior diferenza atopámola no colectivo de mulleres entre 55 e máis anos onde a diferenza de contía media diaria bruta chega a ser de 6,65 € día (mulleres 25,70 € día e homes 32,35 € día).

Contía media diaria bruta recoñecida a beneficiarios de prestacións de nivel contributivo. Segundo sexo e idade. España. 2012

■ Cadro 5.51

	2012
Homes	
16-19 anos	21,98
20-24 anos	25,46
25-54 anos	30,53
55 e máis anos	32,35
Total	30,61
Mulleres	
16-19 anos	18,35
20-24 anos	21,46
25-54 anos	26,24
55 e máis anos	25,70
Total	25,96
Ambos os dous sexos	
16-19 anos	20,64
20-24 anos	23,72
25-54 anos	28,66
55 e máis anos	30,19
Total	28,66

Fonte: Axencia Tributaria. Mercado de Trabajo e pensións nas fontes tributarias: 2012.

Para poder facer unha análise por CC .AA. e sexo utilizaremos os datos do informe de a Axencia Tributaria “Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2011”.

En todas as CC.AA o importe da prestación media anual é inferior no colectivo feminino, 3.357 € (3.559 € en 2010) fronte aos 3.984 € (4.269 € en 2010) dos homes. En Galicia a media anual chegou aos 3.252 (3.358 € en 2010) para as mulleres e aos 4.031 € (4.093 € en 2010) para os homes, polo tanto existe unha diferenza en prexuízo do grupo de mulleres de 779 € anuais como media.

Se comparamos a percepción media feminina en materia de prestacións de desemprego, en 2011, co total do colectivo feminino, as mulleres galegas percibiron 105 € menos que a media de España, ocupando o cuarto posto das prestacións máis baixas despois de Baleares, Estremadura, e Cantabria. No caso dos homes galegos a diferenza coa media dos homes España, é de 47 € máis.

Podemos concluír dicindo que a muller galega percibe só o 80,67% (82% en 2010) das prestacións, comparándoas coas percibidas polos seus compañeiros homes, é dicir, percibe un 19,33% menos.

■ **Cadro 5.52**

**Percepcións medias de prestacións por desemprego.
Por sexo e comunidade autónoma do perceptor. Galicia/España. 2011**

	Total	Homes	Mulleres
	Prestación media anual	Prestación media anual	Prestación media anual
Andalucía	3.494	3.780	3.208
Aragón	3.549	3.784	3.313
Ppdo. de Asturias	3.750	4.234	3.266
Illas Baleares	3.213	3.457	2.968
Canarias	3.453	3.725	3.180
Cantabria	3.545	4.002	3.087
Castela León	3.526	3.846	3.206
Castela a Mancha	3.603	3.950	3.256
Cataluña	4.007	4.323	3.691
Comunidad Valenciana	3.677	4.053	3.301
Estremadura	3.354	3.600	3.108
Galicia	3.642	4.031	3.252
C. de Madrid	4.091	4.362	3.820
Rexión de Murcia	3.461	3.793	3.128
A Rioxa	3.637	3.882	3.392
Cidade de Ceuta	3.557	3.857	3.256
Cidade de Melilla	3.392	3.713	3.071
España	3.671	3.984	3.357

Fonte: Axencia Tributaria. Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2011

Facendo unha análise da nacionalidade dos perceptores/as, observamos que cando a nacionalidade é española, a diferenza nas percepcións das mulleres con respecto aos varóns é superior; chegando a percibir un 19,75% menos, mentres que se a orixe é estranxeira, a diferenza se reduce ata un 15,68% menos.

■ Cadro 5.53

Desempregados e prestacións medias por nacionalidade e sexo do perceptor
Galicia - España. 2011

	Desempregados			Prestación media anual		
	Ambos sexos	Mulleres	Homes	Ambos sexos	Mulleres	Homes
España						
Española	4.986.488	2.367.973	2.618.515	3.775	3.409	4.107
Estranxeira	872.677	312.317	560.360	3.248	2.961	3.409
Galicia						
Española	299.531	140.021	159.510	3.703	3.274	4.080
Estranxeira	18.248	7.029	11.219	3.133	2.812	3.335

Fonte: Axencia Tributaria.

A diferenza estriba na nacionalidade de orixe, xa que os homes non españois perciben unhas prestacións sensiblemente inferiores ás dos homes galegos (18% menos), mentres que as mulleres non españolas, con respecto ás españolas, con respecto ás mulleres galegas, teñen uns ingresos en concepto de desemprego do 14% menos.

Esta análise volve reafirmar a idea de que, con independencia da orixe, nacionalidade, formación, ... o colectivo de mulleres sempre está por debaixo do de homes.

■ Cadro 5.54

Pensión contributivas e importe medio e pensionistas segundo clase, por sexo.
España 2011/2012

	Pensiones				Pensionistas ⁽¹⁾	
	Número		Importe medio En euros/mes		número	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Homes	4.287.027	4.344.107	1.004,13	1.034,18	4.164.710	4.220.681
Incapacidade permanente	613.057	616.165	940,59	956,72	611.369	613.691
Xubilación	3.363.232	3.406.868	1.070,95	1.106,65	3.347.086	3.392.331
Viuvedade	160.467	163.625	449,21	457,81	61.865	62.259
Orfandade	142.064	148.700	355,94	363,74	136.263	143.732
Favor familiar	8.207	8.750	438,54	447,97	8.127	8.668
Mulleres	4.517.845	4.575.651	615,99	635,76	3.861.900	3.910.162
Incapacidade permanente	325.415	327.119	735,52	756,51	312.278	314.492
Xubilación	1.882.875	1.923.213	637,13	662,42	1.773.554	1.812.989
Viuvedade	2.148.816	2.159.275	596,66	612,44	1.623.877	1.623.978
Orfandade	131.051	136.570	362,60	369,70	125.261	131.878
Favor familiar	29.689	29.475	481,76	496,86	26.931	26.825
Ambos os dous sexos⁽²⁾	8.805.164	8.919.997	804,96	829,79	8.026.911	8.131.066
Incapacidade permanente	938.491	943.296	869,48	887,29	923.666	928.194
Xubilación	5.246.241	5.330.195	915,24	946,35	5.120.778	5.205.428
Viuvedade	2.309.332	2.322.938	586,42	601,55	1.685.788	1.686.273
Orfandade	273.201	285.343	359,11	366,57	261.618	275.678
Favor familiar	37.898	38.225	472,39	485,67	35.061	35.494

(1) Véxase nota a este cadro en Fontes non explicativas.

(2) Inclúe non consta sexo.

Fonte: Anuario de estadísticas laborais 2012. Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

5.10 Pensións

Para unha primeira análise utilizaremos os datos proporcionados polo Mº de Emprego e Seguridade Social nas estatísticas do Anuario de Estatísticas Laborais do 2012, últimos dispoñibles desagregados por sexos no momento de finalización deste capítulo. Aínda que os datos non están desagregados por CC.AA, se o están por sexo, polo que nos poden dar unha visión xeral da situación da muller pensionista.

Faremos unha primeira análise das pensións contributivas.

O nº de pensionistas mulleres (3.910.162) en toda España é lixeiramente inferior ao de homes (4.220.681). É máis destacable que se ben no colectivo masculino as pensións de xubilación, que requiren unha cotización previa, supoñen un 80,37% do total, no grupo de mulleres só alcanzan un 46,26%, mentres que as de viuvez chegan ao 41,5%.

En relación co importe medio mensual podemos dicir que no conxunto do Estado, as pensións percibidas polas mulleres en 2012 son 398,42 € menos que as dos homes, ou o que é o mesmo un 38,52% menores (mulleres: 635,76 €, homes: 1.034,18€). Esta diferenza aínda é maior se comparamos as pensións de xubilación. Así unha pensionista de xubilación muller percibiría 433,13 € menos que os homes.

As pensións de viuvez, orfandade e a favor de familiares son lixeiramente superiores no caso das mulleres.

■ Cadro 5.55

Pensión contributivas, segundo tramos de contía mensual, por sexo e clase. España 2012

	Total	Ata 150€	De 150,01 a 500€	De 500,01 a 641,39€	De 641,39 a 700€	De 700,01 a 1.100€	De 1.100,01 a 1.500,00€	De 1.500,01 a 1.800€	De 1.800,01 a 2.000€	De 2.000,01 a 2.466,21€	Máis de 2.466,21€
Homes	4.344,1	64,6	471,8	858,3	163,6	1.241,3	648,7	320,8	159,7	399,6	15,8
Incapacidade permanente	616,2	2,4	102,50	115,80	33,60	190,3	83,1	33,3	16,1	34,4	4,8
Xubilación	3.406,9	48,0	154,90	707,40	106,90	1.027,1	556,4	286,8	143,3	365,1	11,0
Viuvez	163,6	6,0	106,30	22,80	4,30	17,1	6,8	0,3	0,0	-	0,0
Orfandade e favor familiares	157,4	8,2	108,10	12,30	18,80	6,8	2,4	0,4	0,3	0,1	0,0
Mulleres	4.575,6	81,1	1.499,8	1.721,7	175,3	668,7	273,6	66,8	28,9	56,7	2,9
Incapacidade permanente	327,1	1,6	102,70	88,60	15,20	64,7	26,6	10,2	4,9	11,1	1,4
Xubilación	1.923,2	33,0	650,70	756,90	48,50	202,3	112,8	49,5	23,2	44,8	1,5
Viuvez	2.159,3	37,2	635,70	863,10	90,90	393,4	131,2	6,6	0,5	0,6	0,0
Orfandade e favor familiares	166,0	9,3	110,70	13,10	20,70	8,3	3,0	0,5	0,3	0,2	0,0
Ambos os dous sexos⁽¹⁾	8.919,7	145,7	1.971,6	2.580,0	338,9	1.910,0	922,3	387,6	188,6	456,3	18,7
Incapacidade permanente	943,3	4,0	205,2	204,4	48,8	255,0	109,7	43,5	21,0	45,5	6,2
Xubilación	5.330,1	81,0	805,6	1.464,3	155,4	1.229,4	669,2	336,3	166,5	409,9	12,5
Viuvez	2.322,9	43,2	742,0	885,9	95,2	410,5	138,0	6,9	0,5	0,6	0,0
Orfandade e favor familiares	323,4	17,5	218,8	25,4	39,5	15,1	5,4	0,9	0,6	0,3	0,0

(1) Inclúe non consta sexo.

Fonte: Anuario de estadísticas laborais 2012. Ministerio de Emprego e Seguridade Social.

Se a análise o realizamos observando as pensións segundo tramos de contía mensual, por sexo e clase, para todo o territorio das CC.AA. en 2011 apreciamos que no colectivo de mulleres o maior nº de pensións concéntrase no tramo de 500,01 a 641,39 €, e o seguinte tramo con máis perceptoras é o de 150,01 a 500,00 €. No grupo de homes o primeiro tramo con máis pensionistas é o de 700,01 € a 1.100,00

€ e o seguinte tramo con máis perceptores é o de 500,01 a 641,40 €, e nos tramos superiores son maioritarios e case exclusivos, o nº de perceptores homes.

■ Cadro 5.56

Pensión por CCAA e sexo. 2011

	Total	Mulleres	Homes
	Pensión media anual	Pensión media anual	Pensión medio anual
Andalucía	11.130	9.426	12.834
Aragón	12.817	10.422	15.211
Ppdo. de Asturias	15.135	11.053	19.217
Illas Baleares	11.468	9.624	13.312
Canarias	11.200	9.659	12.740
Cantabria	13.092	10.401	15.783
Castela e León	10.605	9.190	12.019
Castela A Mancha	12.224	10.248	14.200
Cataluña	12.840	10.375	15.305
Comunidad Valenciana	11.286	9.516	13.056
Estremadura	11.286	9.516	13.056
Galicia	10.905	9.261	12.549
C. de Madrid	14.865	11.885	17.844
Región de Murcia	10.632	9.067	12.197
A Ríoxa	11.827	10.023	13.631
Cidade de Ceuta	14.476	11.138	17.813
Cidade de Melilla	13.799	10.954	16.644
Total	12.177	10.082	14.271

*Porcentaxe de salario da muller sobre o salario do home.

Fonte: Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2011.

Para poder facer unha análise por CC .AA. e sexo utilizaremos os datos do informe de a Axencia Tributaria "Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2010 (últimos datos dispoñibles).

Cabe sinalar que se ben en Galicia, o nº de pensionistas (sen distinción polo tipo de pensión) é superior no colectivo feminino (51,07%), non o son os importes das pensións recibidas. No total das CC.AA. o nº de mulleres pensionistas chega ao 48,90%.

A pensión media anual das mulleres pensionistas en Galicia alcanzou en 2011 os 9.261 €, fronte aos 12.549 € dos homes, o que supón que as mulleres perciben o 73,80% do importe da pensión masculina, ou o que é o mesmo un 26% menos, o que supón unha significativa diferenza (3.288 € menos ao ano).

A muller galega tamén está en desvantaxe se a comparamos coa pensión media das mulleres do resto de CC.AA., con 821 € menos.

As pensionistas galegas ocupan o terceiro lugar das máis baixas, despois de Murcia, Castela-León e Estremadura empeorando a súa posición do ano anterior.

INICIO DA RELACIÓN LABORAL

6

6.1 Inscripción de empresas e apertura de centros de traballo

Inclúense neste apartado dous datos que, se ben non poden tomarse como reflexo real do número de empresas de Galicia, si poden considerarse como un índice aproximado, aínda que requiren precisións en cada apartado.

6.1.1 Inscripcións de empresas

As cifras que se inclúen non son referidas exactamente ó número de empresas, senón ós códigos de conta de cotización existentes en cada provincia a 31 de decembro de 2012, agás nas cifras relativas ó Réxime especial do Mar do que a súa contabilización corresponde a empresarios independentemente dos códigos ou embarcacións coas que contén. Isto supón que non coinciden, nos demais réximes, as cifras coa consideración de empresas ou centros de traballo, xa que un código pode ter varios centros de traballo e as empresas poden ter varios códigos.

No cadro 6.1, ofrécese o dato estático do número de empresas a 31 de decembro de 2012 que, aínda coas salvidades antes apuntadas, permite extraer algunha conclusión.

■ Cadro 6.1

Empresas en alta. Por réximes. Galicia. 2011-2012

	Régime Xeral		Régimes especiais						Mar ⁽¹⁾		Total	
	2011	2012	Agrario		Emp. Fogar		Minería Carbón		2011	2012	2011	2012
			2011	2012	2011	2012	2011	2012				
A Coruña	37.209	36.262	526	576	5.066	15.013	1	1	987	957	43.789	52.809
Lugo	12.411	12.144	632	676	1.235	4.570	0	0	191	183	14.469	17.573
Ourense	11.385	11.249	75	88	1.375	4.087	0	0	0	0	12.835	15.424
Pontevedra	32.497	31.218	287	275	3.738	10.238	0	0	1767 (2)	1721 (2)	38.289	43.452
Galicia	93.502	90.873	1.520	1.615	11.414	33.908	1	1	2.945	2.861	109.382	129.258

Elaboración propia.

(1) As cifras deste réxime corresponden a empresarios/as independentemente dos códigos conta de cotización que teñan.

(2) Inclúe as empresas dependentes do ISM-Dirección Provincial de Vilagarcía-das que parte corresponden á Coruña.

Todos os datos a 31 de decembro.

Fontes: Tesourería Xeral da Seguridade Social e Instituto Social da Mariña.

Hai que ter en conta que, con efectos de 1 de xaneiro de 2012, se han creado dentro do Régime Xeral dos sistemas especiais: o Sistema Especial Agrario e o Sistema Especial de Empregados do Fogar.

Obsérvase que, no ano 2012, incrementáanse globalmente as cifras de empresas en alta, debido fundamentalmente ao aumento experimentado no Sistema Especial de Empregados do Fogar, ocasionado pola nova regulación deste sistema.

Nos cadros 6.2, 6.3 e 6.4, con datos extraídos do Ministerio de Emprego e Seguridade Social e referido ó Régime Xeral, se agrupa nunha única conta de cotización á Seguridade Social a un colectivo de traballadores/as pertencentes a unha mesma empresa que desenvolven a súa actividade laboral nunha mesma provincia e que teñen características homoxéneas fronte á cotización, agrupando nunha única unidade –empresa– a todas as contas co mesmo Número de Identificación Fiscal. O tamaño de cada empresa obtívose en función do número de traballadores/as da empresa en cada unidade territorial, independentemente do tamaño da empresa a nivel nacional. Se agrupan así mesmo por tamaño das empresas e segundo o tipo destas podéndose observar nas cifras o importante número de empresas de pequeno tamaño, que supón que o 88,65% das empresas teñen menos de 10 traballadores/as, e a ocupación elevada de traballadores/as en empresas cuxa titularidade corresponde a persoas xurídicas.

Empresas conta allea e traballadores, segundo sector de actividade, por comunidade autónoma e provincia de radicación dos seus centros de traballo.

■ Cadro 6.2

	Total	Agrario	Industria	Construción	Servizos
A Coruña	33.855	1.705	2.977	3.672	25.501
Lugo	11.704	951	1.071	1.298	8.384
Ourense	9.937	338	1.145	1.160	7.294
Pontevedra	29.981	2.082	2.921	3.073	21.905
Galicia	82.041	5.025	7.816	8.940	60.260

Datos a 31 de decembro de 2012.

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social. Anuario 2012.

■ Cadro 6.3

Empresas conta allea e traballadores, segundo tamaño da empresa e sexo, por comunidade autónoma e provincia de radicación dos seus centros de traballo.

	EMPRESAS									
	Total	De 1 a 2 trab.	De 3 a 5 trab.	De 6 a 9 trab.	De 10 a 25 trab.	De 26 a 49 trab.	De 50 a 249 trab.	De 250 a 499 trab.	De 500 a 999 trab.	1000 e máis trab.
A Coruña	33.855	19.502	7.210	3.018	2.602	793	625	63	21	21
Lugo	11.704	6.914	2.575	972	860	220	143	11	6	3
Ourense	9.937	5.952	2.074	817	767	183	122	12	6	4
Pontevedra	29.981	17.238	6.553	2.609	2.317	710	478	48	14	14
Galicia	82.041	48.192	17.589	6.954	6.043	1.735	1.292	141	46	49

Datos a 31 de decembro de 2012.

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social. Anuario 2012

Empresas conta allea e traballadores, segundo tipo da empresa e sexo, por comunidade autónoma e provincia de radicación dos seus centros de traballo.

■ Cadro 6.4

	Empresas			Traballadores en miles		
	Total	Persoa física	Persoa xurídica	Total	Persoa física	Persoa xurídica
A Coruña	33.855	13.312	20.543	290,3	26,9	263,5
Lugo	11.704	4.991	6.713	74,9	10,2	64,7
Ourense	9.937	3.897	6.040	68,7	7,5	61,2
Pontevedra	29.981	10.925	19.056	229,4	21,4	208,0
Galicia	82.041	33.003	49.038	663,3	65,9	597,4

Datos a 31 de decembro de 2012.

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social. Anuario 2012

6.1.2 Apertura de centros de traballo

Inclúense os cadros 6.9 relativos ás comunicacións de aperturas de centros de traballo, na súa acepción laboral, como unidade produtiva con organización específica que, polo tanto, non poden ser tomados conceptualmente como empresas, xa que estas poden ter un ou varios centros de traballo. Por outra banda, a falta de comunicación dos cesamentos dos centros de traballo, unha vez amortizados os cadros de persoal, impiden coñecerlo dato máis preciso do total neto de centros de traballo creados nun período. En consecuencia, estas cifras refírense a aquelas comunicacións de apertura de centros de traballo que, con carácter preceptivo, realizan as empresas.

Sen extraer conclusións, dado o aleatorio das cifras, podemos observar que, en 2012, se han comunicado las aperturas de 15.592 centros de traballo con un total de 75.213 traballadores, correspondendo 14.866 centros a nova creación.

El sector de construción é o que maior número de centros de traballo abre, supoñendo mais do 55% do total, e, con gran diferenza, o que reflicte máis traballadores/as ocupados, coas reservas con que debe ser tomado este dato, xa que as obras sucesivas provocan unha repetición na contabilización dos produtores/as. Análizanse por CNAE e provincias os centros de traballo, así como a distribución por sexo dos traballadores ocupados neles.

Examinando a evolución en relación cos anos anteriores (cadro 6), vemos que as cifras de aperturas de centros de traballo diminúen en relación cos anos anteriores e, nunha importante cantidade, o número de traballadores ocupados neles.

**Comunicación de aperturas de centros de traballo rexistradas,
por tipo de actuación e provincia. 2012**
■ Cadro 6.5

	Totais	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Nova creación	14.866	6.318	2.246	1.777	4.525
Reanudación de actividade	275	115	24	25	111
Cambio de actividade	31	18	2	1	10
Traslado de centro	420	120	34	41	225
Totais	15.592	6.571	2.306	1.844	4.871

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

■ Cadro 6.6
**Comunicación de aperturas de centros de traballo
por sección da CNAE e provincia. 2012**

Act. CNAE 09	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
A Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	62	120	83	79	344
B Industrias extractivas	3	1	2	2	8
C Industria manufactureira	238	170	53	241	702
D Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	12	120	12	6	150
E Fornecemento de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos e descontaminación	13	5	1	10	29
F Construción	4.057	898	1.203	2.417	8.575
G Comercio por xunto e ao retalto; reparación de vehículos de motor e motocicletas	690	293	190	726	1.899
H Transporte e almacenamento	92	45	15	92	244
I Hostalaría	522	270	104	607	1.503
J Información e comunicacións	83	47	8	63	201
K Actividades financeiras e de seguros	45	10	13	48	116
L Actividades inmobiliarias	31	11	5	27	74
M Actividades profesionais, científicas e técnicas	180	55	42	171	448
N Actividades administrativas e servizos auxiliares	184	78	30	88	380
O Administración pública e Defensa; Seguridade social obrigatoria	6	3	6	1	16
P Educación	81	37	14	58	190
Q Actividades sanitarias e servizos sociais	76	34	15	59	184
R Actividades artísticas, recreativas e de entretemento	51	35	12	51	149
S Outros servizos	136	58	35	114	343
T Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	5	16	0	11	32
U Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	4	0	1	0	5
Totais	6.571	2.306	1.844	4.871	15.592

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

**Distribución provincial das persoas traballadoras en centros
de traballo segundo o sexo. 2012**
■ Cadro 6.7

	Homes	Mulleres
A Coruña	30.479	4.496
Lugo	8.413	1.591
Ourense	8.407	966
Pontevedra	16.910	3.951
Totais	64.209	11.004

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

■ Cadro 6.8

**Persoas traballadoras en centros de traballo
por sección da CNAE e provincia. 2012**

Act. CNAE 09		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
A	Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	216	559	745	466	1.986
B	Industrias extractivas	28	1	15	3	47
C	Industria manufacturera	1.539	788	283	2.221	4.831
D	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	148	1.144	109	10	1.411
E	Fornecemento de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos e descont	30	16	2	51	99
F	Construción	25.545	4.819	7.096	12.474	49.934
G	Comercio por xunto e ao retalto; reparación de vehículos de motor e motocicletas	2.173	863	343	1.814	5.193
H	Transporte e almacenamento	440	102	58	316	916
I	Hostalaría	1.169	487	273	1.409	3.338
J	Información e comunicacións	884	233	12	353	1.482
K	Actividades financeiras e de seguros	122	23	26	118	289
L	Actividades inmobiliarias	132	10	4	28	174
M	Actividades profesionais, científicas e técnicas	838	137	156	387	1.518
N	Actividades administrativas e servizos auxiliares	698	219	66	413	1.396
O	Administración pública e Defensa; Seguridade social obrigatoria	77	5	13	6	101
P	Educación	220	47	31	204	502
Q	Actividades sanitarias e servizos sociais	234	238	26	213	711
R	Actividades artísticas, recreativas e de entretemento	224	119	58	153	554
S	Outros servizos	248	177	55	204	684
T	Actividades dos fogres como empregadores de persoal doméstico	4	17	0	18	39
U	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	6	0	2	0	8
Totais		34.975	10.004	9.373	20.861	75.213

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

**Distribución provincial dos centros de traballo rexistrados e persoas
traballadoras ocupadas. Evolución 2009-2012.**

■ Cadro 6.9

	Total Centros de Traballo			
	2009	2010	2011	2012
A Coruña	7.939	7.107	7.233	6.571
Lugo	2.750	2.773	2.617	2.306
Ourense	1.452	1.973	1.715	1.844
Pontevedra	7.234	6.009	5.652	4.871
Total	19.375	17.862	17.217	15.592

	Total Traballadores e Traballadoras			
	2009	2010	2011	2012
A Coruña	43.921	56.379	41.472	34.975
Lugo	13.958	14.009	12.537	10.004
Ourense	7.824	11.026	8.988	9.373
Pontevedra	30.593	55.099	27.013	20.861
Total	96.296	136.513	90.010	75.213

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

6.2 Afiliacións e altas na Seguridade Social

6.2.1 Introducción

Os datos que proporcionan as altas dos traballadores/as á Seguridade Social constitúen unha importante ferramenta de traballo para a análise da configuración laboral da comunidade autónoma, permitindo ademais, pola súa desagregación en réximes o sistemas especiais, obter información de certo detalle nas actividades do mar e autónomos. Así mesmo, a Tesourería Xeral da Seguridade Social constituíu unha nova base de datos do total de traballadores/as afiliados/as por sectores de actividade de indubidable valor.

Convén precisar que por traballadores/as afiliados/as e en alta enténdese ademais dos que traballan pola súa conta, todos aqueles que, nun momento determinado, se atopan ao servizo da empresa, e polos que esta cotiza, se ben, o número de afiliados/as non se corresponde necesariamente co de traballadores/as, senón co de situacións que xeran obriga de cotizar; é dicir, a mesma persoa contabilízase tantas veces como situacións de cotización teña, sexa porque teña varias actividades nun mesmo réxime, ou en varios. A afiliación e a alta na Seguridade Social é obrigatoria para todo traballador en activo por conta allea, ou que desempeñe o exercicio de calquera actividade de carácter autónomo, coa exclusión dun reducidísimo número de profesionais liberais. Tamén se asimilan ás situacións en alta, a incapacidade temporal, o desemprego na modalidade de pago delegado e a situación de suspensión por regulación de emprego.

Non obstante, as cifras que proporciona o chamado “sistema da Seguridade Social” non comprenden a todos os traballadores/as, xa que quedan fóra os cotizantes á Mutualidade de Funcionarios/as da Administración Civil do Estado (MUFACE), os integrados no Instituto Social das Forzas Armadas (ISFAS) e os afiliados/as á Mutualidade Xeral de Xustiza (MUGEJU).

6.2.2 A evolución a medio prazo

Da análise dos datos a medio prazo, 1985-2012 (cadro 6.10), obsérvase que, no total galego, existen dunha data a outra 239.200 novos/as cotizantes, pero que dito aumento prodúcese significativamente nas provincias da Coruña en 134.800 e Pontevedra en 100.100; en moi pequena medida –soamente 6.300 altas máis– na de Ourense, e 2.000 na de Lugo.

■ Cadro 6.10 Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral. Réximes Xeral e Agrario, e total. Galicia/España. 1985/1991/2005/ 2009 a 2012

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1985 ⁽¹⁾	R. Xeral	133,8	34,8	36,5	110,4	315,5	6.434,3
	R. Agrario	60,0	63,2	37,7	44,7	205,6	1.660,2
	Total ⁽²⁾	265,4	120,8	93,6	222,2	702,0	10.561,8
1991	R. Xeral	188,5	50,1	52,2	161,4	452,2	8.786,6
	R. Agrario	43,2	41,7	20,2	26,5	131,7	1.339,9
	Total ⁽²⁾	307,4	115,9	94,8	259,2	777,3	12.648,3
2005	R. Xeral	303,1	76,2	72,9	259,1	711,3	13.488,9
	R. Agrario	20,6	21,7	6,0	10,3	58,6	1.043,8
	Total ⁽²⁾	411,4	125,7	105,2	355,5	997,7	17.835,4
2009	R. Xeral	325,8	83,3	77,7	268,8	755,6	13.634,8
	R. Agrario(3)	1,4	1,4	0,4	1,3	4,5	801,7
	Agrario autónomo (SETA)	14,6	15,8	3,7	6,2	40,3	224,3
	Total ⁽²⁾	431,4	129,0	108,2	361,1	1.029,7	17.916,8
2010	R. Xeral	321,7	81,9	76,5	260,5	740,6	13.354,3
	R. Agrario(3)	1,5	1,4	0,4	1,3	4,6	820,0
	Agrario Autónomo (SETA)	13,4	14,8	3,3	5,6	37,1	213,1
	Total ⁽²⁾	424,6	126,3	106,2	350,4	1.007,5	17.581,9
2011	R. Xeral	313,6	80,2	74,7	249,7	718,2	13.152,5
	R. Agrario(3)	1,5	1,5	0,4	1,3	4,7	822,3
	Agrario autónomo (SETA)	12,6	14,0	2,9	5,1	34,6	205,3
	Total ⁽²⁾	414,8	123,7	103,8	337,9	980,2	17.263,3
2012	R. Xeral (5)	296,2	75,1	70,5	232,4	674,2	12.470,5
	S. E. Agrario(4)	1,6	1,6	0,3	1,3	4,8	810,1
	Agrario Autónomo (SETA)	12,0	13,3	2,7	4,8	32,8	199,6
	Total ⁽²⁾	400,2	118,8	99,9	322,3	941,2	16.738,6

Medias anuais en miles de persoas.

(1) Non se inclúen os/as afiliados/as aos réximes especiais existentes nesa época de Representantes de Comercio, Artistas, Toureiros, Escritores/as de libros e Futbolistas (a incidencia é moi pequena).

(2) O total inclúe, ademais dos reseñados, os do Mar, Autónomos, Empregados/as do Fogar e Minería do Carbón.

(3) A partir do 1 de xaneiro de 2008 os traballadores por conta propia do rexime especial agrario integranse no rexime especial de traballadores autónomos (lei 18/2007 de 4 de xullo).

(4) A partir do 1 de xaneiro de 2012 os traballadores por conta allea do rexime especial agrario integranse no rexime Xeral (lei 27/2011 de 1 de agosto).

(5) Sen agrarios e empregados/as do fogar.

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

Como xa sinalabamos nos informes de anos pasados, ademais do espectacular aumento do número de afiliados/as en alta nos anos 1998 e 1999, xunto con 2006 e 2007 os datos de maior relevancia son a diminución do número de afiliados nos anos 2009, 2010, 2011 e 2012: 42.800; 22.200, 27.300 e 39.000, respectivamente en media anual e o descenso no cómputo xeral do período do número de traballadores/as en alta pertencentes ao Réxime Agrario, que pasan no total de Galicia de 205.600 en 1991 a 37.600 en 2012, o que supón, por conseguinte, un descenso de 152.700 altas, e a 37.600 en 2012, se computamos os pertencentes ó actual sistema especial (os de conta allea, incluídos no réxime xeral): 4.800 e os agrarios integrados no de autónomos: 32.800.

Convén destacar tamén que o Réxime Xeral, onde se inclúen os asalariados/as do sector industrial, da construción e dos servizos, experimenta nese período un incremento de 358.700 cotizantes, é dicir, dos 315.500 afiliados en 1985 aos 674.200 en 2012, pasando de representar un 44,94% do total das altas en 1985 a un 71,63%, en 2012, aínda así a certa distancia do 74,50% que constitúe dita proporción no total español.

A diminución nestes últimos anos dos traballadores/as afiliados e en alta pertencentes ao extinguido Réxime Especial Agrario, supón que, na Comunidade Autónoma Galega, o peso dos traballadores susceptibles de integrarse en dito réxime pasa do 29,29% do total de afiliados/as que representaba en 1985, ao 3,99% en 2012, acurtando diferenzas ano a ano e xa en estes últimos representando unha porcentaxe moi inferior co conxunto estatal.

Para o total dos afiliados/as, a provincia da Coruña, con 134.800 altas máis no período que analizamos, experimenta o maior aumento, seguida da de Pontevedra, con 100.100. Ourense medra o total de activos nunha contía moi pequena –6.300–, e Lugo ten só en dito período 2.000 afiliados/as máis. A escasa diferenza destas dúas últimas provincias vén dada por mor do descenso dos activos agrarios, xa que, tanto Lugo como Ourense aumentan significativamente o número de altas do Réxime Xeral, mantendo xa, a partir de 1986 en Ourense e 1989 en Lugo, a diferenza do sucedido ata ditas datas, un maior número de traballadores/as do citado Réxime Xeral que do Agrario.

6.2.3 Análise dos dez últimos anos

Da análise dos datos correspondentes a estes últimos dez anos (cadro 6.11), conséntase que despois dos importantes aumentos das afiliacións nos anos 1998 e 1999 (subidas de 31.900 e 36.900) , experimentábase un descenso apreciable sobre a subida de ditos anos no período que vai de 2000 a 2002, con aumentos interanuais de 28.900, 24.200 e 19.600, respectivamente e 23.200, a mesma cifra de altas nos anos 2003 e 2004. No ano 2005 o aumento interanual é maior: 27.400, continúa á alza en 2006: 34.800 e incrementábase no maior aumento destes últimos anos en 37.700 no ano 2007. En 2008 coa forte crise en plena virulencia aínda lograrse un aumento (en media anual) de 1.700 cotizantes. Producíndose diminucións importantes en 2009 - 42.800 - en 2010 - 22.200 -, en 2011- 22.800 e en 2012 : 39.000.

Durante 2012 diminúen en 1.700 o número dos activos agrarios, que representan un escaso 3,99% do total de cotizantes., en 2003 os 64.700 supoñían o 6,83% do total dos afiliados. Continua tamén a diminución paulatina dos afiliados ao Réxime do Mar. Pola contra, aumentan os traballadores/as en alta do Réxime Xeral, aínda que só 6.500 comparando 2003 con 2012, e no de autónomos en 45.400, cunha notable subida no ano 2008 incrementándose co colectivo de conta propia do réxime agrario, diminuindo en troques en 7.600 no ano 2009, en 6.000 en 2010 en 4.000 en 2011 e en 3.000 en 2012.

**Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral. Por réximes.
Galicia/España. 2002-2012**

■ Cadro 6.11

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
2003	R. Xeral	283,6	71,9	70,0	242,2	667,7	12.472,6
	Mar	7,3	2,3	0,0	19,9	29,6	75,8
	Agrario	22,3	23,8	7,0	11,6	64,7	1.134,2
	Autónomos	68,6	21,6	22,7	57,5	170,4	2.732,9
	Outros	6,2	1,9	2,2	4,5	14,7	198,1
	Total	388,0	121,5	101,9	335,7	947,1	16.613,6
2004	R. Xeral	292,9	73,3	71,2	249,5	686,9	12.888,0
	Mar	7,4	2,3	0,0	19,4	29,0	74,5
	Agrario	21,6	22,9	6,5	11,0	62,2	1.085,9
	Autónomos	71,2	22,4	23,2	59,9	176,7	2.840,4
	Outros	6,2	2,3	2,4	4,7	15,5	193,0
	Total	399,3	123,2	103,3	344,5	970,3	17.081,8
2005	R. Xeral	303,1	76,2	72,9	259,1	711,3	13.488,9
	Mar	7,2	2,3	0,0	18,8	28,3	72,8
	Agrario	20,6	21,7	6,0	10,3	58,6	1.043,8
	Autónomos	73,3	23,1	23,6	61,9	181,9	2.935,0
	Outros	7,2	2,4	2,7	5,4	17,6	294,9
	Total	411,4	125,7	105,2	355,5	997,7	17.835,4
2006	R. Xeral	317,4	80,0	75,9	271,5	744,8	14.161,8
	Mar	7,0	2,2	0,0	18,0	27,2	71,7
	Agrario	19,6	20,7	5,5	9,7	55,5	999,2
	Autónomos	75,1	23,6	24,0	63,6	186,3	3.018,7
	Outros	7,8	2,5	2,7	5,7	18,7	344,9
	Total	426,9	129,0	108,1	368,5	1.032,5	18.596,3
2007	R. Xeral	332,5	83,6	79,0	285,8	781,0	14.706,8
	Mar	6,9	2,2	0,0	17,1	26,2	70,7
	Agrario	18,9	19,8	5,1	9,1	52,9	968,9
	Autónomos	77,0	24,0	24,3	65,2	190,5	3.121,7
	Outros	8,0	2,8	2,9	6,0	19,6	284,2
	Total	443,3	132,4	111,3	383,2	1.070,2	19.152,3
2008	R. Xeral	335,4	85,4	79,6	285,3	785,7	14.526,0
	Mar	6,9	2,1	0,0	16,5	25,5	69,2
	Agrario(1)	1,3	1,4	0,4	1,3	4,4	744,5
	Autónomos(1)	93,9	41,4	28,5	72,6	236,4	3.377,9
	Outros	8,4	2,8	2,9	6,4	20,5	288,0
	Total	445,9	133,1	111,4	382,1	1.072,5	19.005,6
2009	R. Xeral	323,9	82,9	77,2	267,2	751,2	13.546,1
	Mar	6,6	1,9	0,0	16,1	24,7	66,6
	Agrario(1)	1,4	1,4	0,4	1,3	4,5	802,2
	Autónomos(1)	91,0	39,9	27,6	70,3	228,8	3.213,8
	Outros	8,5	2,9	3,0	6,1	20,5	288,1
	Total	431,4	129,0	108,2	361,1	1.029,7	17.916,8
2010	R. Xeral	319,6	81,4	76,0	258,7	735,7	13.279,2
	Mar	6,5	2,0	0,0	15,6	24,1	64,7
	Agrario(1)	1,5	1,4	0,4	1,3	4,6	818,8
	Autónomos(1)	88,7	38,7	26,8	68,6	222,8	3.126,0
	Outros	8,3	2,8	3,0	6,2	20,3	293,2
	Total	424,6	126,3	106,2	350,4	1.007,5	17.581,9
2011	R. Xeral	311,4	79,7	74,2	247,6	712,9	13.053,1
	Mar	6,4	1,9	0,0	15,2	23,5	62,8
	Agrario(1)	1,5	1,5	0,4	1,3	4,7	820,2
	Autónomos(1)	87,1	37,8	26,3	67,6	218,8	3.088,8
	Outros	8,4	2,8	2,9	6,2	20,4	301,4
	Total	414,8	123,7	103,8	337,9	980,3	17.326,3
2012	R. Xeral(2)	296,2	75,1	70,5	232,4	674,2	12.470,5
	Mar	6,3	1,8	0,0	14,8	22,9	61,8
	Agrario(1)	1,6	1,6	0,3	1,3	4,8	810,1
	Autónomos(1)	86,0	37,2	26,0	66,5	215,8	3.045,8
	Outros	10,1	3,1	3,1	7,3	23,5	350,2
	Total	400,2	118,8	99,9	322,3	941,2	16.738,6

Medias anuais en miles.

(1) A partir do 1 de xaneiro de 2008 os traballadores por conta propia do réxime especial agrario integranse no réxime especial de traballadores autónomos (lei 18/2007 de 4 de xullo).

Contabilízanse a partir de dita data só os que na actualidade inclúense no sistema especial agrario (conta allea).

(2) A partir do 1 de xaneiro de 2012 os traballadores por conta allea do réxime especial agrario e os do empregados/as do fogar integranse no réxime xeral (lei 27/2011 de 1 de agosto).

Neste cadro no réxime xeral non se inclúen os afiliados de estes colectivos.

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social.

6.2.4 Traballadores/as afiliados/as por sexo e réxime

No cadro 6.12 inclúense os datos de afiliados/as en Galicia por sexo e réxime referentes neste caso non á media anual como se reflicten no resto dos cadros senón a decembro do ano correspondente.

■ Cadro 6.12

Traballadores/as afiliados/as e en alta. Por réximes e sexos. Galicia. 1998/2011-2012

		A Coruña			Lugo			Ourense			Pontevedra			Galicia		
		1998	2011(1)	2012(2)	1998	2011(1)	2012(2)	1998	2011(1)	2012(2)	1998	2011(1)	2012(2)	1998	2011(1)	2012(2)
Agrario /SETA(1,2)	Homes	10.733	5.171	5.084	12.600	7.068	6.847	3.547	1.204	1.128	5.068	2.359	2.150	31.948	15.802	15.209
	Mulleres	16.807	8.640	8.185	15.945	8.042	7.619	7.314	1.968	1.805	10.115	3.924	3.634	50.181	22.574	21.242
Mar	Homes	6.496	4.911	4.947	2.031	1.660	1.636	0	0	0	15.992	10.567	10.478	24.519	17.138	17.061
	Mulleres	888	1.724	1.644	218	191	182	0	0	0	4.043	4.121	3.999	5.149	6.036	5.825
Autónomos	Homes	40.334	45.232	44.826	13.772	15.263	15.191	15.017	15.075	14.827	33.418	37.922	37.196	102.541	113.492	112.040
	Mulleres	21.867	29.208	29.230	6.452	8.647	8.810	6.842	8.355	8.463	17.780	24.161	23.907	52.941	70.371	70.410
Xeral e do Carbón	Homes	146.404	156.177	147.025	39.752	40.062	36.892	38.148	36.874	35.555	126.038	124.021	116.866	350.342	357.134	336.338
	Mulleres	85.335	147.493	143.892	20.598	37.511	35.985	21.480	35.557	33.623	66.932	113.445	108.507	194.345	334.006	322.007
Empreg. do Fogar(2)	Homes	112	226	251	24	53	62	26	65	78	54	105	136	216	449	527
	Mulleres	5.367	8.027	11.504	1.476	2.783	3.424	1.695	2.838	3.276	3.671	5.997	8.509	12.209	19.645	26.714
Total	Homes	204.079	211.682	202.134	68.179	64.085	60.630	56.738	53.187	51.588	180.570	174.949	166.825	509.566	503.903	481.177
	Mulleres	130.264	195.082	194.454	44.689	57.175	56.021	37.331	48.722	47.168	102.541	151.637	148.556	314.825	452.616	446.199

Elaboración propia.

Datos a decembro de cada ano.

(1) A partir do 1 de xaneiro de 2008 os traballadores por conta propia do réxime especial agrario integranse no réxime especial de traballadores autónomos (lei 18/2007 de 4 de xullo). A partir de dita data inclúense os datos no Sistema especial SETA.

(2) A partir do 1 de xaneiro de 2012 os traballadores por conta allea do réxime especial agrario e os do empregados/as do fogar integranse no réxime Xeral (lei 27/2011 de 1 de agosto). A partir de dita data inclúense os datos no Sistema especial, xunto cos do SETA e no sistema de Empregados/as do Fogar do Réxime Xeral, respectivamente.

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social.

Consoante cos datos que proporciona a Seguridade Social traballan en 2012 en Galicia máis homes que mulleres, 481.177, o 51,88% de varóns, fronte a 446.199, o 48,12% de mulleres. Por provincias, mantense unha proporción moi similar ao total galego; por réximes hai moitas diferenzas. En efecto, as mulleres son maioría esmagadora no Réxime de Empregados do Fogar (26.714 afiliadas por só 527 varóns en alta); tamén son maioría no Réxime Agrario en 2007, representando o 62,52% do total, e a suma dos integrantes nos sistemas especiais do réxime xeral e de autónomos sendo máis alta dita porcentaxe na provincias de Ourense (o 63,83%). No total de Galicia as mulleres representan o 58,28% dos 36.451 traballadores de afiliados a ditos sistemas ao final de 2012.

No Réxime do Mar traballan 17.061 homes, case tres veces máis das 5.825 mulleres en alta, cunha clara tendencia neste réxime á diminución da porcentaxe de afiliados varóns. Os 112.040 varóns afiliados ao Réxime de Autónomos constitúen o 61,40% do total de dito réxime e no Xeral os 336.338 traballadores masculinos supoñen o 51,09% dos afiliados. En termos globais é de destacar que os maiores incrementos, tanto porcentual como en contía global dos dez anos anteriores a 2008 prodúcese no colectivo das mulleres que recorta, por tanto, as diferenzas con respecto ao total dos afiliados masculinos. Nos últimos cinco anos diminúen en maior medida os afiliados masculinos cos correspondentes ao colectivo das mulleres.

6.2.5 Traballadores/as afiliados/as por tramos de idade e sexo

No cadro 6.13 contéplanse os datos provinciais e galegos do número de afiliados/as en alta a 31 de decembro dos anos 2010 a 2012 por tramos de idade, o primeiro de 16 a 19 anos e os restantes en tramos de cinco anos, salvo o derradeiro dos de máis de 65 anos, especificados tamén por sexos. Como pode apreciarse o maior volume de afiliados/as en Galicia a decembro de 2012 encontrase no intervalo de 35 a 39 anos, se ben a pouca distancia dos de 40 a 44 e dos de 30 a 34. Tanto homes como mulleres teñen o seu maior número de cotizantes no tramo de 35 a 39, e a continuación no de 40 a 44. Por provincias tanto A Coruña como Pontevedra e Ourense manteñen o maior número de afiliados no mesmo tramo do total de Galicia, en Lugo o volume maior é no intervalo de 45 a 49 anos.

■ Cadro 6.13

Afiados/as e en alta laboral por tramos de idade e sexo. Galicia. 2010-2012

		A Coruña			Lugo			Ourense			Pontevedra			Galicia		
		2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Tramos de idade	Sexo															
16-19 anos	Homes	1.296	957	640	427	350	244	397	316	198	1.386	990	710	3.506	2.613	1.792
	Mulleres	844	671	568	259	211	157	264	189	162	864	656	426	2.231	1.727	1.313
	Total															
20-24 anos	Homes	9.819	8.489	6.864	3.132	2.827	2.278	2.450	2.182	1.839	8.503	7.059	5.915	23.904	20.557	16.896
	Mulleres	9.035	8.315	7.162	2.445	2.236	1.981	2.193	2.061	1.730	7.744	6.735	5.512	21.417	19.347	16.385
	Total															
25-29 anos	Homes	22.510	20.028	17.609	5.983	5.648	4.944	5.002	4.636	4.215	17.808	15.409	13.413	51.303	45.721	40.181
	Mulleres	22.159	21.048	19.279	5.587	5.218	4.943	4.757	4.487	4.340	17.499	15.914	14.285	50.002	46.667	42.847
	Total															
30-34 anos	Homes	32.913	30.722	27.833	8.495	8.250	7.502	7.186	6.776	6.366	27.378	25.193	22.558	75.972	70.941	64.259
	Mulleres	30.810	29.607	27.802	7.655	7.265	6.895	6.681	6.454	6.055	25.475	23.718	21.827	70.621	67.044	62.579
	Total															
35-39 anos	Homes	34.229	33.446	32.322	8.664	8.471	8.203	7.487	7.399	7.367	29.191	28.263	27.315	79.571	77.579	75.207
	Mulleres	29.863	30.429	30.551	7.707	7.744	7.572	6.738	6.783	6.885	24.459	24.553	24.581	68.767	69.509	69.589
	Total															
40-44 anos	Homes	31.393	30.950	30.030	9.066	8.763	8.246	7.729	7.600	7.365	26.977	26.425	25.789	75.165	73.738	71.430
	Mulleres	27.209	27.425	27.882	8.230	8.019	7.970	6.702	6.656	6.519	21.637	21.585	21.972	63.778	63.685	64.343
	Total															
45-49 anos	Homes	29.090	28.079	27.333	9.346	9.028	8.565	7.622	7.236	7.152	23.468	22.825	22.492	69.526	67.168	65.542
	Mulleres	24.620	25.064	25.775	8.296	8.153	8.220	6.689	6.633	6.588	18.818	18.713	19.114	58.423	58.563	59.697
	Total															
50-54 anos	Homes	26.085	25.430	24.665	8.897	8.807	8.521	7.180	7.187	7.070	21.228	20.710	19.853	63.390	62.134	60.109
	Mulleres	21.869	22.004	22.376	7.506	7.729	7.866	6.445	6.418	6.381	16.937	16.772	16.784	52.757	52.923	53.407
	Total															
55-59 anos	Homes	19.176	19.106	18.889	6.814	6.913	6.732	5.642	5.537	5.423	15.941	15.690	14.981	47.573	47.246	46.025
	Mulleres	16.179	16.708	16.956	5.631	5.841	5.945	4.698	4.836	4.783	12.355	12.842	12.869	38.863	40.227	40.553
	Total															
60-64 anos	Homes	13.311	12.590	12.226	4.732	4.583	4.541	3.934	3.757	3.757	11.539	10.883	10.394	33.516	31.813	30.918
	Mulleres	11.704	11.698	11.708	4.316	4.234	4.132	3.598	3.572	3.388	8.686	8.545	8.349	28.304	28.049	27.577
	Total															
Máis de 65 anos	Homes	1.929	1.882	1.702	456	445	410	562	561	477	1.501	1.500	1.327	4.448	4.388	3.916
	Mulleres	1.961	2.111	1.741	522	523	449	671	633	483	1.511	1.601	1.314	4.665	4.868	3.987
	Total															

Elaboración propia.

Datos a 31 de decembro.

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social.

6.2.6 Traballadores/as afiliados/as por sector de actividade

Segundo o cadro 6.14, extraído da información proporcionada polo Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais no que se contempla unha distribución dos traballadores/as afiliados/as polos sectores clásicos de actividade, a poboación afiliada galega sitúase maioritariamente no sector servizos, 653.700 afiliados en 2012 que representan o 69,45% do total, máis de 4 puntos por baixo do 73,74% dos 12.343.600 que supoñen no global de España. Segue en importancia o sector da industria, onde se atopan en alta en 2012, 139.300 traballadores/as que constitúen o 14,80% dos afiliados/as galegos. No cómputo xeral español os dous millóns cento tres mil cincocentos traballadores/as da industria representan unha porcentaxe do 12,57% do total de afiliados/as, máis de dous puntos inferior por tanto á galega.

**Traballadores/as afiliados/as en alta laboral. Por sector de actividade.
Galicia/España. 2007-2012**

■ Cadro 6.14

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Agrario	2007	28,4	23,7	7,3	27,6	87,0	1.188,8
	2008	27,3	22,6	7,0	26,3	83,2	1.204,5
	2009	24,7	21,0	6,6	24,5	76,8	1.197,7
	2010	23,3	19,9	6,1	23,2	72,5	1.200,4
	2011	22,7	19,1	5,7	22,3	69,8	1.188,9
	2012	22,0	18,4	5,3	21,5	67,1	1.168,5
Industria	2007	65,6	16,1	19,1	76,4	177,2	2.705,5
	2008	65,3	15,8	18,7	75,5	175,3	2.638,7
	2009	61,7	14,8	17,1	67,7	161,3	2.397,9
	2010	59,6	14,4	16,7	63,4	154,1	2.286,0
	2011	57,6	14,1	16,8	59,1	147,6	2.222,6
	2012	54,6	13,5	16,0	55,3	139,3	2.103,5
Construción	2007	61,1	15,8	15,2	47,8	139,9	2.454,1
	2008	58,1	15,6	14,6	44,8	133,1	2.182,4
	2009	52,9	14,6	13,7	39,4	120,6	1.779,6
	2010	48,1	13,5	12,3	35,1	109,0	1.545,8
	2011	42,2	12,2	11,0	30,9	96,3	1.355,1
	2012	35,4	10,4	10,0	25,3	81,0	1.123,4
Servicios	2007	288,2	76,8	69,7	231,4	666,0	12.803,8
	2008	295,2	79,2	71,0	235,4	680,8	12.979,9
	2009	290,4	78,0	70,0	228,0	666,4	12.541,6
	2010	293,6	78,6	71,1	228,7	672,0	12.549,7
	2011	292,4	78,4	70,4	225,6	666,8	12.559,7
	2012	288,3	76,6	68,6	220,2	653,7	12.343,6
Total	2007	443,3	132,4	111,3	383,2	1.070,1	19.152,3
	2008	445,9	133,1	111,4	382,1	1.072,5	19.005,6
	2009	431,4	129,0	108,2	361,1	1.029,7	17.916,8
	2010	424,6	126,3	106,2	350,4	1.007,5	17.581,9
	2011	414,8	123,7	103,8	337,9	980,2	17.326,3
	2012	400,2	118,8	99,9	322,3	941,2	16.738,6

Elaboración propia.

Datos: medias anuais redondeados a miles.

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

No sector agrario, no que debemos incluír tamén o pesqueiro, están en alta 67.100 traballadores/as que constitúen o 7,13% dos afiliados/as galegos, mentres que o millón cento sesenta e oito mil cincocentos traballadores/as incluídos en dito sector a nivel estatal representan o 6,98% do total de afiliados/as españois.

Por último na construción no ano 2012 diminúen os traballadores/as en alta en Galicia na cifra de 15.300 activos situándose en 81.000 que supoñen o 8,60% do total de afiliados/as, superior en dous puntos en termos porcentuais á que representan o millón cento vinte tres mil catrocentos afiliados/as de dito sector no total de España.

6.2.7 Altas iniciais

Altas laborais iniciais. Por réximes. Galicia/España. 1995/2000/2009-2012

■ Cadro 6.15

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Rexime Xeral e Minería do carbon	1995	12.882	3.219	3.571	11.405	31.077	545.440
	2000	20.329	5.000	4.518	17.704	47.551	855.952
	2009	8.078	2.331	2.123	6.798	19.330	361.342
	2010	7.988	2.190	1.920	6.453	18.551	371.952
	2011	7.889	2.200	1.761	5.944	17.794	372.304
	2012	6.328	1.582	1.372	4.513	13.795	296.108
Régime Especial de traballadores autónomos(2)	1995(1)						
	2000						
	2009	620	236	214	487	1.557	26.768
	2010	633	219	171	515	1.538	27.657
	2011	636	277	198	544	1.655	29.063
	2012	620	239	177	510	1.546	29.829
Régime Especial do Mar	1995(1)						
	2000						
	2009	61	51	0	116	228	1.017
	2010	47	34	0	122	203	909
	2011	49	31	0	95	175	877
	2012	43	12	0	115	170	787
Outros	1995(1)						
	2000						
	2009	447	178	139	389	1.153	111.247
	2010	314	190	125	321	950	87.766
	2011	284	166	134	431	1.015	73.638
	2012	60	71	55	194	380	29.073
Total	1995	14.229	4.178	3.940	12.271	34.618	596.193
	2000	21.434	5.727	4.921	18.399	50.481	939.635
	2009	9.206	2.796	2.476	7.790	22.268	500.374
	2010	8.982	2.633	2.216	7.411	21.242	488.284
	2011	8.858	2.674	2.093	7.014	20.639	475.882
	2012	7.051	1.904	1.604	5.332	15.891	355.797

Elaboración propia.

(1) Os anos 1995 e 2000 non se dispón de datos dos Réximes Especiais de Autónomos e do Mar.

(2) A partir do 1 de Xaneiro de 2008 os traballadores de conta propia do réxime agrario intégranse no de Autónomos.

Fuente: Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

As altas iniciais correspóndense coas primeiras incorporacións dos traballadores/as o sistema da Seguridade Social. No cadro 6.15 contabilízanse as correspondentes aos réximes xeral e minería do carbón, ao especial agrario, réxime de empregados/as do fogar, xunto co de autónomos e do mar. Do exame das mesmas en Galicia reflíct-

se que tras un significativo aumento desde 1994 ata o ano 2000, nos anos sucesivos descendeu ano a ano ata o 2005 que aumentan significativamente e o volven a facer aínda que en menor contía en 2006 e tamén en 2007 ata alcanzar as 47.502. En 2008 baixan moí significativamente ata as 37.113 e aínda máis en 2009, 2010, 2011 e sobre todo en 2012 : 15.891, neste último ano no conxunto da Comunidade. A diminución do número das altas iniciais opera tamén en cada unha das provincias galegas, sendo máis acentuado porcentualmente en 2011 na provincia de Pontevedra, onde baixan en 1.682, preto do 24% co respecto ó ano anterior. No conxunto estatal prodúcese un importante aumento no ano 2005 de 118.585, posiblemente polo efecto da importante número de altas de estranxeiros como consecuencia do proceso de normalización de 2005, diminuíndo lixeiramente en 2006 e con maior intensidade entre 2007 e 2011, pero sobre todo en 2012 en que con 355.797 altas iniciais, baixan en máis de 200.000 có respecto ás do ano anterior.

6.2.8 Afiliacións e altas por comunidades autónomas

Desde a perspectiva das comunidades autónomas (cadro 6.16) despois da recuperación xeral do número de afiliados/as experimentada en 1996, respecto ás perdas de activos que con carácter xeral se produciron en 1993 e 1994 (ver informes de anos precedentes), no conxunto de España, en 1997, prodúcese un aumento importante con respecto ao ano anterior; de 426.100 afiliados/as, aumento que se experimenta na totalidade das comunidades autónomas. En 1998 consolídase dita tendencia cunha importante subida interanual de 658.900 afiliados/as, superada pola que ten lugar en 1999, con 753.900 altas. No ano 2000 foi de 718.000, no 2001 de 587.000; no 2002 de 476.400, en 2003 de 487.300, en 2004 de 468.200, en 2005 de 753.700, en 2006 de 760.800, en 2007 de 555.900. No ano 2008 polo impacto da crise diminúe en 146.700 e en 2009 o impacto é moito maior; reducíndose en máis de un millón oitenta e oito mil o número de afiliados/as en alta. No ano 2010 segue a tendencia á redución do número de afiliados/as, aínda que o efecto é menor que o ano precedente (335.000 altas menos), en 2011 tamén algo menor: 255.600 en cómputo de media anual e en 2012 volve a incrementarse ata os 587.800 afiliados menos que o ano precedente.

A Comunidade Autónoma Galega, tras a forte diminución de afiliados/as en 1993 (ver cadros en informes anteriores), volve a perder afiliados/as en 1994, se ben pola diminución crónica dos activos agrarios. En 1995 incrementa en 5.500 o total de activos, en 1996, en 7.000 e, en 1997, en 17.200, producíndose xa, nese ano, un aumento apreciable de afiliados no Réxime Xeral, que confirma a tendencia á recuperación económica que se albisca timidamente os dous anos precedentes e que vén a confirmarse sen dúbida ningunha en 1998, ano en que medran os activos galegos en 31.900, e aínda máis en 1999 – 36.900—. Nos anos 2000 a 2005 modérase máis o crecemento – 28.900, 24.200, 19.600; de 2000 a 2002; o mesmo número 23.200 nos anos 2003 e 2004, e 27.400 en 2005 – en 2006 e 2007 volven a medrar con forza: 34.800 afiliados, e 37.600 respectivamente– o máis importante aumento de afiliados nos últimos anos. En 2008 logra a pesar das importantes diminucións dos últimos meses manter ó saldo en positivo e incrementa ó número de altas en 2.400, pero de 2009 a 2012, a crise faise patente e diminúen o número de afiliados en 42.900, 22.200, 27.100 e 39.100, respectivamente.

■ Cadro 6.16

Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral.
Por réximes e comunidades autónomas. 2007-2012

	2007					
	R. Xeral	Mar	Agrario	Autónomos	Outros(1)	Total
Andalucía	2.123,8	9,8	483,3	467,6	28,2	3.112,7
Aragón	450,0	0,0	18,7	104,6	7,6	580,9
Asturias	302,8	2,0	14,7	69,9	10,5	399,9
Baleares	356,0	2,1	4,4	84,3	8,9	455,7
Canarias	652,2	6,2	19,1	110,8	7,0	795,3
Cantabria	175,6	1,4	6,8	39,8	3,5	227,1
C. A Mancha	556,0	0,0	45,7	141,3	7,6	750,6
C. León	719,9	0,0	50,2	185,3	14,2	969,6
Cataluña	2.737,2	6,7	38,0	572,0	52,0	3.405,9
C. Valenciana	1.529,8	5,8	67,5	357,2	25,0	1.985,3
Extremadura	253,3	0,0	74,1	67,6	2,2	397,2
Galicia	781,0	26,2	53,0	190,5	19,4	1.070,1
Madrid	2.551,2	4,6	4,2	375,4	69,8	3.005,2
Murcia	419,0	1,1	62,5	97,8	7,7	588,1
Navarra	221,5	0,0	9,6	44,8	3,7	279,6
País Vasco	749,3	4,4	8,9	182,3	13,0	957,9
A Ríoxa	98,6	0,0	8,3	24,6	1,6	133,1
Ceuta	15,6	0,3	0,0	2,9	0,6	19,4
Melilla	14,2	0,1	0,0	3,0	1,3	18,6
España	14.706,8	70,7	969,0	3.121,7	284,0	19.152,2

	2008					
	R. Xeral	Mar	Agrario(2)	Autónomos(2)	Outros(1)	Total
Andalucía	2.059,1	9,4	457,5	504,3	30,8	3.061,1
Aragón	453,4	0,0	9,3	116,4	7,8	586,9
Asturias	306,4	1,8	1,0	83,2	10,4	402,8
Baleares	350,2	2,0	2,4	88,3	9,3	452,2
Canarias	624,4	6,1	15,7	114,7	7,5	768,4
Cantabria	175,8	1,4	0,6	46,1	3,6	227,5
C. A Mancha	555,1	0,0	30,2	162,9	7,8	756,0
C. León	721,8	0,0	13,7	221,9	14,7	972,1
Cataluña	2.707,1	6,8	20,6	589,7	53,2	3.377,4
C. Valenciana	1.469,2	5,7	55,6	368,4	24,2	1.923,1
Extremadura	253,0	0,0	60,8	81,5	2,3	397,6
Galicia	785,7	25,4	4,5	236,4	20,5	1.072,5
Madrid	2.548,6	4,6	3,5	386,3	67,0	3.010,0
Murcia	404,5	1,1	58,5	104,2	8,1	576,4
Navarra	224,0	0,0	4,0	50,1	3,9	282,0
País Vasco	758,9	4,3	2,6	188,7	13,4	967,9
A Ríoxa	98,0	0,0	4,2	28,7	1,6	132,5
Ceuta	16,4	0,3	0,0	2,9	0,7	20,3
Melilla	14,3	0,1	0,0	3,1	1,3	18,8
España	14.525,9	69,0	744,7	3.377,8	288,1	19.005,5

■ **Cadro 6.16**
(continuación)

Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral.
Por réximes e comunidades autónomas. 2007-2012

	2009					
	R. Xeral	Mar	Agrario(2)	Autónomos(2)	Outros(1)	Total
Andalucía	1.905,0	9,3	478,8	481,2	31,8	2.906,1
Aragón	419,9	0,0	11,3	110,4	7,3	548,9
Asturias	293,3	1,7	1,1	80,5	10,3	386,9
Baleares	324,2	2,0	2,6	84,0	9,8	422,6
Canarias	565,6	5,5	15,4	108,4	7,8	702,7
Cantabria	167,2	1,4	0,7	44,2	3,9	217,4
C. A Mancha	514,7	0,0	38,5	153,3	7,7	714,2
C. León	690,3	0,0	15,3	213,6	14,2	933,4
Cataluña	2.519,6	6,6	24,0	557,9	56,1	3.164,2
C. Valenciana	1.306,9	5,4	64,6	342,1	23,6	1.742,6
Extremadura	242,8	0,0	62,9	79,8	2,5	388,0
Galicia	751,1	24,6	4,5	228,8	20,6	1.029,6
Madrid	2.411,4	4,3	4,7	367,1	69,8	2.857,3
Murcia	363,1	1,0	65,0	98,0	8,3	535,4
Navarra	210,8	0,0	4,6	47,8	4,4	267,6
País Vasco	730,0	4,3	3,2	183,3	13,9	934,7
A Ríoxa	92,0	0,0	4,9	27,2	1,7	125,8
Ceuta	16,5	0,2	0,0	2,9	0,7	20,3
Melilla	14,6	0,1	0,0	3,1	1,3	19,1
España	13.539,0	66,4	802,1	3.213,6	295,7	17.916,8

	2010					
	R. Xeral	Mar	Agrario(2)	Autónomos(2)	Outros(1)	Total
Andalucía	1.871,5	9,0	487,9	470,6	31,7	2.870,7
Aragón	413,4	0,0	11,6	107,1	6,6	538,7
Asturias	293,1	1,7	1,1	78,6	6,4	380,9
Baleares	315,6	2,0	2,8	81,6	9,6	411,6
Canarias	546,8	5,4	15,1	104,9	7,5	679,7
Cantabria	165,1	1,3	0,7	43,2	3,9	214,2
C. A Mancha	504,7	0,0	41,1	148,8	7,4	702,0
C. León	682,9	0,0	15,8	208,5	11,4	918,6
Cataluña	2.474,2	6,5	24,6	541,4	57,0	3.103,7
C. Valenciana	1.265,0	5,3	67,5	329,8	24,4	1.692,0
Extremadura	241,1	0,0	63,7	78,6	2,5	385,9
Galicia	735,7	24,0	4,5	222,8	20,4	1.007,4
Madrid	2.362,3	4,1	4,9	356,8	72,8	2.800,9
Murcia	352,6	1,0	64,6	94,4	8,8	521,4
Navarra	208,5	0,0	4,7	46,9	4,6	264,7
País Vasco	724,3	4,2	3,2	179,4	14,7	925,8
A Ríoxa	90,9	0,0	4,9	26,4	1,8	124,0
Ceuta	16,6	0,2	0,0	2,9	0,7	20,4
Melilla	14,7	0,1	0,0	3,1	1,4	19,3
España	13.279,0	64,8	818,7	3.125,8	293,6	17.581,9

■ Cadro 6.16
(continuación)

Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral.
Por réximes e comunidades autónomas. 2007-2012

	2011					
	R. Xeral	Mar	Agrario(2)	Autónomos(2)	Outros(1)	Total
Andalucía	1.843,5	8,5	487,0	467,3	31,2	2.837,5
Aragón	403,3	0,0	12,1	105,1	7,2	527,7
Asturias	281,8	1,7	1,1	77,6	9,6	371,8
Baleares	310,0	1,9	2,8	80,5	9,9	405,1
Canarias	546,9	5,3	15,0	105,0	7,4	679,6
Cantabria	162,3	1,2	0,7	42,6	3,8	210,6
C. A Mancha	485,6	0,0	39,1	146,8	7,5	679,0
C. León	672,4	0,0	16,5	206,1	13,4	908,4
Cataluña	2.429,5	6,3	25,2	533,4	57,1	3.051,5
C. Valenciana	1.237,0	5,0	69,2	325,2	24,3	1.660,7
Extremadura	237,0	0,0	65,0	78,0	2,5	382,5
Galicia	712,9	23,6	4,7	218,8	20,3	980,3
Madrid	2.336,8	3,9	4,7	355,4	74,6	2.775,4
Murcia	346,0	1,0	64,6	91,1	9,0	511,7
Navarra	206,6	0,0	4,8	46,3	4,7	262,4
País Vasco	720,0	3,9	2,9	177,2	15,6	919,6
A Ríoxa	89,9	0,0	4,7	26,0	1,8	122,4
Ceuta	16,6	0,2	0,0	3,0	0,6	20,4
Melilla	15,0	0,1	0,0	3,3	1,3	19,7
España	13.053,1	62,6	820,1	3.088,7	301,8	17.326,3

	2012					
	R. Xeral	Mar	Agrario(2)	Autónomos(2)	Outros(1)	Total
Andalucía	1.741,9	8,5	488,3	462,6	38,9	2.740,2
Aragón	386,4	0,0	12,0	103,5	9,5	511,3
Asturias	269,1	1,8	1,1	76,0	7,7	355,6
Baleares	301,1	1,9	2,7	79,6	10,5	395,8
Canarias	522,0	5,2	15,1	105,4	8,8	656,4
Cantabria	154,5	1,2	0,6	42,0	4,9	203,1
C. A Mancha	440,2	0,0	37,4	144,0	9,6	631,3
C. León	638,2	0,0	15,1	203,5	15,8	872,6
Cataluña	2.338,8	6,3	24,8	524,2	60,5	2.954,6
C. Valenciana	1.175,2	5,2	62,8	318,7	27,1	1.589,0
Extremadura	223,1	0,0	64,1	77,0	3,8	367,9
Galicia	674,2	22,9	4,8	215,8	23,5	941,2
Madrid	2.272,8	3,6	3,3	351,6	87,5	2.718,8
Murcia	327,3	1,0	65,8	89,6	10,2	493,8
Navarra	196,9	0,0	5,0	45,5	6,5	253,8
País Vasco	693,3	3,9	3,1	174,5	21,3	896,0
A Ríoxa	85,2	0,0	4,3	25,7	2,4	117,6
Ceuta	15,8	0,2	0,0	3,1	0,7	19,9
Melilla	14,8	0,1	0,0	3,3	1,4	19,6
España	12.470,5	61,8	810,1	3.045,8	350,4	16.738,5

Medias anuais en miles. A suma de cada un dos epígrafes non coincide necesariamente con exactitude co total de España, ao redondear as cantidades en miles de persoas.

(1) Comprende Réximes Especiais da Minería do Carbón e de Empregados do Fogar.

(2) A partir do 1 de xaneiro de 2008 os traballadores por conta propia do réxime especial agrario integranse no rexime especial de traballadores autónomos (lei 18/2007 de 4 de xullo).

Contabilízanse a partir de dita data no epígrafe de agrarios só os do sistema especial agrario (conta allea).

(3) A partir do 1 de xaneiro de 2012 os traballadores por conta allea do réxime especial agrario e os do empregados/as do fogar intégranse no réxime Xeral (Ley 27/2011, de 1 de agosto).

Neste cadro no réxime xeral non se inclúen os afiliados de estes colectivos. Os agrarios conta allea seguen contabilizados no epígrafe de agrarios.

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social.

6.3 Estranxeiros e movementos migratorios

É necesario facer as seguintes precisións:

O réxime de residencia indica o réxime xurídico de estranxeiría aplicable ao estranxeiro que reside en España:

Réxime Comunitario: aplícase aos *ciudadáns comunitarios* - nacionais de países da Unión Europea e de outros Estados parte no Acordo sobre o Espazo Económico Europeo (Islandia, Liechtenstein e Noruega) e da Confederación Suíza- (aos que corresponde un certificado de rexistro), así como aos seus familiares e os familiares de españois que sexan nacionais de terceiros países (aos que se expide unha tarxeta de residencia de familiar de cidadán da Unión).

Os nacionais de terceiros países que son familiares de cidadáns comunitarios ou de españois e que teñen acceso al réxime comunitario son:

- O cónxuxe ou parella de feito rexistrada.
- Os descendentes directos del cidadán comunitario ou de su cónxuxe ou parella, que sexan ou ben menores de 21 anos, ou maiores si viven ao seu cargo, ou incapacitados.
- Os ascendentes directos, del cidadán comunitario ou de su cónxuxe ou parella, que vivan ao seu cargo.
- Os beneficiarios do Réxime Comunitario teñen dereito a entrar, saír, circular e residir libremente en territorio español así como a acceder a calquera actividade económica, por conta allea ou por conta propia, prestación de servizos ou estudos, nas mesmas condicións que os españois.

Réxime Xeral: É o que se aplica aos nacionais de terceiros países, salvo que lles sexa de aplicación o Réxime Comunitario por ser familiares de cidadáns comunitarios. A estes estranxeiros se lles expide una tarxeta de residencia.

No cadro 6.17 ofrécese unha visión global dos estranxeiros que en Galicia, a 31 de decembro de 2012, posúen certificación de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor que ascenden á cifra de 100.478, efectuándose a súa distribución provincial e distinguindo entre o réxime xeral e comunitario.

Estranxeiros con certificado de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor segundo provincia e réxime. Galicia 2012.

■ Cadro 6.17

	Total	Réxime Comunitario	Réxime Xeral
A Coruña	37.283	21.227	16.056
Lugo	13.631	6.894	6.737
Ourense	14.893	10.863	4.030
Pontevedra	34.671	18.518	16.153
Galicia	100.478	57.502	42.976

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social. Observatorio Permanente da Inmigración.

Nos cadros 6.18 a 6.20 ofrécese, agrupada por provincias, una distribución dos estranxeiros por distintas variables, podendo observar, ademais doutras circunstancias, que a media de idade en xeral en Galicia é de 37,7 anos.

■ Cadro 6.18

Estranxeiros do Réxime Comunitario con certificado de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor segundo provincia e nacionalidade 31-12-2012

	TOTAL	Unión Europea	AELC-EFTA ¹	Resto de Europa	África	América do Norte	América Central e do Sur	Asia	Oceanía	Apátridas e Non consta
GALICIA	57.502	39.419	391	448	1.255	781	14.783	378	43	4
A Coruña	21.227	13.782	213	193	564	360	5.892	199	23	1
Lugo	6.894	5.246	28	30	98	44	1.420	26	1	1
Ourense	10.863	8.053	59	40	175	104	2.398	33	1	0
Pontevedra	18.518	12.338	91	185	418	273	5.073	120	18	2

1 AELC-EFTA: Asociación Europea do Libre Comercio.

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social. Observatorio permanente da Inmigración.

Estranxeiros do Réxime Comunitario con certificado de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor segundo provincia e sexo. 31-12-2012

■ Cadro 6.19

	TOTAL	Homes	Mulleres
GALICIA	57.502	29.864	27.638
A Coruña	21.227	11.134	10.093
Lugo	6.894	3.709	3.185
Ourense	10.863	5.765	5.098
Pontevedra	18.518	9.256	9.262

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social. Observatorio permanente da Inmigración.

Estranxeiros do Réxime Comunitario con certificado de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor segundo provincia e grupo de idade. 31-12-2012.

■ Cadro 6.20

	TOTAL	De 0 a 15 anos	De 16 a 64 anos	65 anos e mais	Idade media
GALICIA	57.502	4.209	49.889	3.404	37,1
A Coruña	21.227	1.472	18.631	1.124	37,0
Lugo	6.894	670	5.945	279	35,7
Ourense	10.863	700	9.446	717	38,8
Pontevedra	18.518	1.367	15.867	1.284	38,7

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social. Observatorio permanente da Inmigración.

Polo que se refire aos estranxeiros do Réxime Xeral, a información se contén nos cadros 6.21 a 6.25 en que, entre outras, se poden observar as seguintes circunstancias: o maior número de estranxeiros procede de América Central e do Sur, é maior o número de mulleres que de homes e a idade media é de 33,3 anos.

Estranxeiros do Réxime Xeral con autorización de residencia en vigor segundo provincia e tipo de autorización de residencia. 31-12-2012

■ Cadro 6.21

	TOTAL	Temporal: Inicial	Temporal: Primeira renovación	Temporal: Segunda renovación	Residencia de longa duración
GALICIA	42.976	5.656	3.646	7.432	26.242
A Coruña	16.056	2.320	1.410	3.298	9.028
Lugo	6.737	860	419	992	4.466
Ourense	4.030	619	248	529	2.634
Pontevedra	16.153	1.857	1.569	2.613	10.114

Fonte.- Ministerio de Empleo e Seguridade Social. Observatorio permanente da Inmigración.

■ Cadro 6.22

Estranxeiros do Réxime Xeral con autorización de residencia en vigor segundo provincia e motivo de concesión. 31-12-2012.

	TOTAL	Residencia Temporal							Residencia de longa duración
		Residencia non lucrativa	Reagrupación familiar	Traballo			Circunstancias excepcionais		
				Conta aliea	Conta propia	Outras autorizacións1	Arraigamento	Razóns humanitarias e outras2	
GALICIA	42.976	2.052	5.291	7.748	335	119	1.087	102	26.242
A Coruña	16.056	636	2.414	3.366	135	65	378	34	9.028
Lugo	6.737	346	532	1.155	24	13	171	30	4.466
Ourense	4.030	197	349	676	42	11	110	11	2.634
Pontevedra	16.153	873	1.996	2.551	134	30	428	27	10.114

1 A categoría "outtras autorizacións" inclúe as autorizacións que se conceden para Investigación, Tarxeta azul-UE, Prestacións transnacionais de servizos e Excepción da autorización de traballo.

2 A categoría "Razóns humanitarias e outras" inclúe as autorizacións que se conceden por circunstancias excepcionais por Protección internacional, Razóns humanitarias, Colaboración con autoridades, Seguridade nacional ou interese público, Mulleres vítimas de violencia de xénero, Colaboración contra redes organizadas e Vítimas da trata de seres humanos.

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social. Observatorio permanente da Inmigración.

■ Cadro 6.23

Estranxeiros do Réxime Xeral con autorización de residencia en vigor segundo provincia e nacionalidade. 31-12-2012

	TOTAL	Resto de Europa	África	América do Norte	América Central e do Sur	Asia	Oceanía	Apátridas e non consta
GALICIA	42.976	1.162	11.073	603	26.182	3.879	70	7
A Coruña	16.056	597	3.395	333	10.061	1.606	63	1
Lugo	6.737	58	2.003	56	4.028	592	0	0
Ourense	4.030	116	918	49	2.598	347	1	1
Pontevedra	16.153	391	4.757	165	9.495	1.334	6	5

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social. Observatorio permanente da Inmigración.

**Estranxeiros do Réxime Xeral con autorización de residencia en vigor
segundo provincia e sexo. 31-12-2012**

■ Cadro 6.24

	TOTAL	Homes	Mulleres
Total	2.756.576	1.469.522	1.287.054
GALICIA	42.976	21.076	21.900
A Coruña	16.056	7.686	8.370
Lugo	6.737	3.410	3.327
Ourense	4.030	1.754	2.276
Pontevedra	16.153	8.226	7.927

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social. Observatorio permanente da Inmigración.

■ Cadro 6.25

**Estranxeiros do Réxime Xeral con autorización de residencia en vigor
segundo provincia e grupo de idade. 31-12-2012.**

	TOTAL	De 0 a 15 anos	De 16 a 64 anos	65 anos e máis	Idade Media
GALICIA	42.976	6.405	35.679	892	33,3
A Coruña	16.056	2.354	13.347	355	33,5
Lugo	6.737	1.088	5.575	74	31,9
Ourense	4.030	612	3.305	113	33,2
Pontevedra	16.153	2.351	13.452	350	33,8

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social. Observatorio permanente da Inmigración.

Recóllese a continuación a información relativa aos traballadores/as con nacionalidade distinta da española que están afiliados/as aos distintos réximes do Sistema da Seguridade Social en situación de alta laboral ou asimiladas, tales como incapacidade temporal, suspensión por regulación de emprego, desemprego parcial, etc. Non se inclúe nos afiliados exclusivamente a efectos de asistencia sanitaria, os que están en situación de desemprego total, os de convenios especiais e os que se atopan en situacións especiais sen efecto en cotizacións.

As e os traballadores estranxeiros que precisen proveerse de permiso de traballo para exercer en España a súa actividade, se lles permite, a partir da notificación da resolución laboral favorable, a iniciación da actividade e a afiliación, alta e cotización á Seguridade Social.

As cifras sobre as e os traballadores afiliados aos distintos réximes da Seguridade Social que aquí se ofrecen non se corresponden necesariamente co número de traballadores, senón co de situacións que xeran obriga de cotizar; é dicir, una mesma persoa se contabiliza tantas veces como situacións de cotización teña, xa sexa porque ten varias actividades laborais en un mesmo réxime de Seguridade Social ou en varios de eles, aínda que no caso de traballadores estranxeiros estas situacións de pluriactividade non se solen presentar.

Con datos do Ministerio de Empleo e Seguridade Social (cadro 6.26) reflíctense os datos dos traballadores estranxeiros afiliados en alta laboral a 31 de decembro de 2012, distribuídos por réximes de Seguridade Social.

■ Cadro 6.26

Traballadores estranxeiros afiliados á Seguridade Social en alta laboral, segundo réxime, por provincia. Galicia 2012.

	TOTAL	Réxime Xeral e Minería do Carbón (1)				
		Réxime Xeral e R.E. Minería do carbón	Réxime Especial Agrario	Réxime Especial Empleados do Fogar	Réxime Especial do Mar	Réxime Especial Traballadores Autónomos
Coruña (A)	12.121	7.590	376	2.023	415	1.718
Lugo	5.043	2.863	646	459	470	605
Ourense	4.297	2.940	132	522	-	703
Pontevedra	12.074	7.769	235	1.404	671	1.996
GALICIA	33.534	21.161	1.389	4.408	1.555	5.021

(1) A partir do 1 de xaneiro de 2012 os traballadores do Réxime Especial de empregados do Fogar e do Réxime Especial Agrario pasan a integrarse no Réxime Xeral como un sistema Especial de Empleados do Fogar e un sistema Especial para traballadores por conta allea agrarios, dacordo co establecido na Lei 27/2011, de 1 de agosto, e na Lei 28/2011, de 22 de setembro, respectivamente.
Media anual. Ano 2012.
Fonte.- Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

Neste cadro, contémpase que las provincias de A Coruña e Pontevedra ocupan cifras similares nos datos da Seguridade Social, destacando sensiblemente Lugo no sistema especial agrario.

No cadro 6.27 se indican as autorizacións de traballo concedidas en Galicia, en que A Coruña é a que alcanza maior cifra.

Autorizacións de traballo concedidas segundo provincia do centro de traballo. Galicia 2012

■ Cadro 6.27

Coruña (A)	1.746
Lugo	532
Ourense	430
Pontevedra	1.361
GALICIA	4.069

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

Nos cadros seguintes contémpanse os contratos de traballo rexistrados de traballadores estranxeiros Nos que se poden observar que o sector servizos é o máis numeroso (cadro 6.28) e resaltan as cifras de contratos temporais (cadro 6.29).

■ Cadro 6.28

Contratos a estranxeiros segundo sexo, idades e sectores, por provincias. Galicia 2012

	TOTAL	Homes			Mulleres			Sectores			
		< 25 anos	25-44 anos	≥ 45 anos	< 25 anos	25-44 anos	≥ 45 anos	AGRICULT.	INDUSTRIA	CONTRUCCIÓN	SERVICIOS
GALICIA	47.483	2.988	17.604	4.415	3.054	15.271	4.151	4.173	2.566	5.075	35.669
A Coruña	18.700	1.038	6.536	1.616	1.227	6.636	1.647	1.430	802	1.760	14.708
Lugo	6.942	485	2.676	580	518	2.161	522	1.346	225	628	4.743
Ourense	4.874	347	1.602	424	369	1.605	527	256	500	511	3.607
Pontevedra	16.967	1.118	6.790	1.795	940	4.869	1.455	1.141	1.039	2.176	12.611

Fonte: Servizo Público de Empleo Estatal.

■ Cadro 6.29

**Contratos a estranxeiros segundo sexo, idades e sectores,
por provincias. Galicia 2012**

	TOTAL	Comunitarios				Extracomunitarios			
		Total	Indefinidos Iniciales	Convertidos en Indefinidos	Temporales	Total	Indefinidos Iniciales	Convertidos en Indefinidos	Temporales
GALICIA	47.483	14.710	2.093	671	11.946	32.773	5.872	1.073	25.828
A Coruña	18.700	4.517	728	196	3.593	14.183	2.476	454	11.253
Lugo	6.942	2.241	322	115	1.804	4.701	1.108	185	3.408
Ourense	4.874	2.053	360	93	1.600	2.821	540	113	2.168
Pontevedra	16.967	5.899	683	267	4.949	11.068	1.748	321	8.999

Fonte: Servizo Público de Emprego Estatal.

6.4 Movementos migratorios

No cadro 6.30 reflíctese a 1/1/2013 o censo electoral de galegos residentes no estranxeiro.

■ Cadro 6.30

**Censo electoral de galegos residentes no estranxeiro.
Número de electores por provincia de inscrición**

Provincia de inscrición	Censo cerrado a 1-01-2013
Coruña (A)	140.275
Lugo	57.407
Ourense	90.355
Pontevedra	116.912
GALICIA	404.949

Fonte: Censo electoral de españois residentes no estranxeiro (CERA).

Con estes datos do censo electoral, a evolución que se experimenta nos últimos anos dos galegos residentes no estranxeiro, permiten ver unha clara tendencia crecente en todas as provincias.

Evolución do censo electoral de galegos residentes no estranxeiro.

■ Cadro 6.31

Ano	Total Galicia	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
2002	275.400	101.035	33.518	61.206	79.641
2003	280.344	102.169	34.129	62.797	81.249
2004	294.920	106.463	36.651	65.989	85.817
2005	307.167	110.547	38.724	68.140	89.756
2006	307.895	110.889	39.123	67.919	89.964
2007	316.998	112.885	40.640	70.187	93.286
2008	325.266	115.090	42.161	72.014	96.001
01/12/09	347.774	122.067	46.196	77.285	102.226
01/12/10	366.855	128.090	50.352	82.134	106.279
01/12/11	387.534	134.653	54.556	86.646	111.679
01/01/13	404.949	140.275	57.407	90.355	116.912

Fuente: INE.- Oficina do Censo electoral. CERA.

Os datos extraídos do Padrón de Españóis Residentes no Estranxeiro (PERE) se reflicten no cadro 6.32.

Galegos no estranxeiro. Por Continente de residencia e provincia de inscrición

■ Cadro 6.32

	Total	Europa	África	América	Asia	Oceanía
A Coruña	161.436	38.617	347	121.412	406	654
Lugo	63.361	9.247	54	53.757	98	205
Ourense	103.389	23.938	96	78.853	118	384
Pontevedra	135.626	27.730	428	106.774	305	389
Galicia	463.812	99.532	925	360.796	927	1.632

Datos a 1 de xaneiro de 2013.

Fuente: Instituto Nacional de Estadística. Padrón de Españóis Residentes no Extranxeiro (PERE).

Para establecer o saldo migratorio, contéplase, nos cadros seguintes, a estatística de variacións residenciais elaborada polo INE a partir da explotación da información relativa ás altas e baixas nos padróns municipais de habitantes motivadas por cambios de residencia. Obtense así os fluxos migratorios anuais tanto os interiores, entre os diferentes municipios de España, como os exteriores, entre municipios de España e o estranxeiro.

Disto, extráese a conclusión dun saldo migratorio a favor das inmigracións, tanto interiores como exteriores que, globalmente, supón unha cifra de 1246, detallándose nos diferentes cadros algunhas particularidades das altas e baixas por variacións residenciais tanto de españois como de estranxeiros.

SalDOS por variación residencial e tipo de saldo Galicia 2012

■ Cadro 6.33

		Galicia
Total altas		91.727
Altas Interiores		81.405
Altas Exteriores		10.322
Total Baixas		90.481
Baixas Interiores		80.591
Baixas Exteriores		9.890
Saldo Total		1.246
Saldo Interior		814
Saldo Exterior		432

Fonte: Instituto Nacional de Estadística.

■ Cadro 6.34

Variacións residenciais. Altas por capital de provincia, procedencia e nacionalidade. Galicia 2012

	TOTAL	España	Total Estranxeiro	Unión Europea	Resto de Europa	África	América	Asia	Oceanía	Continente descoñecido
Coruña (A)										
Total	8.203	6.952	1.251	217	59	83	677	57	9	149
Españóis	6.061	5.745	316	84	33	12	178	9	0	0
Estranxeiros	2.142	1.207	935	133	26	71	499	48	9	149
Lugo										
Total	3.111	2.634	477	79	12	53	229	34	0	70
Españóis	2.208	2.129	79	20	8	6	40	5	0	0
Estranxeiros	903	505	398	59	4	47	189	29	0	70
Ourense										
Total	4.532	3.869	663	21	9	3	117	0	0	513
Españóis	3.449	3.304	145	21	9	3	112	0	0	0
Estranxeiros	1.083	565	518	0	0	0	5	0	0	513
Pontevedra										
Total	2.925	2.624	301	43	8	12	70	4	2	162
Españóis	2.357	2.268	89	24	7	5	47	3	2	1
Estranxeiros	568	356	212	19	1	7	23	1	0	161

Elaboración propia.

Fonte: Instituto Nacional de Estadística.

■ Cadro 6.35

Variacións residenciais. Baixas por capital de provincia, continente de destino e nacionalidade. Galicia 2012

	TOTAL	España	Total Estranxeiro	Unión Europea	Resto de Europa	África	América	Asia	Oceanía	Continente descoñecido	Baixas por caducidade
Coruña (A)											
Total	7.969	7.035	934	150	36	14	223	23	4	73	411
Españóis	6.344	5.989	355	128	33	10	159	22	3	0	0
Estranxeiros	1.625	1.046	579	22	3	4	64	1	1	73	411
Lugo											
Total	2.750	2.435	315	46	3	14	91	3	0	7	151
Españóis	2.065	1.994	71	26	2	3	37	3	0	0	0
Estranxeiros	685	441	244	20	1	11	54	0	0	7	151
Ourense											
Total	4.216	3.558	658	50	10	3	106	3	0	354	132
Españóis	3.174	3.042	132	41	9	1	78	3	0	0	0
Estranxeiros	1.042	516	526	9	1	2	28	0	0	354	132
Pontevedra											
Total	2.746	2.468	278	4	16	3	33	5	0	9	172
Españóis	2.211	2.120	91	39	16	3	28	5	0	0	0
Estranxeiros	535	348	187	1	0	0	5	0	0	9	172

Fonte: Instituto Nacional de Estadística.

No cadro 6.36 detállanse as baixas consulares nas que se observa que A Coruña é o destino que maior número rexistra e, en xeral, a procedencia maioritaria de América Centro e Sur.

■ Cadro 6.36

Baixas consulares de españois residentes no estranxeiro, segundo país de procedencia, por provincia de destino. Galicia 2012

	TOTAL	Europa		África	América		Asia	Oceanía
		Unión Europea	Resto de Europa		Norte	Centro e Sur		
GALICIA	2.747	786	497	71	176		50	23
Coruña (A)	1.106	316	238	23	96	396	21	16
Lugo	259	63	61	5	9	116	5	-
Ourense	530	138	90	6	25	262	8	1
Pontevedra	852	269	108	37	46	370	16	6

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

7.1 Introducción

O Estatuto dos Traballadores establece no seu artigo 16 que os empresarios están obrigados a comunicar á Oficina Pública de Emprego o contido dos contratos de traballo celebrados ou prorrógas destes, deban ou non formalizarse por escrito, nos dez días seguintes á súa concertación. Se existe obriga de formalización escrita preséntase copia do contrato para o seu rexistro e se non existe a devandita obriga preséntase comunicación da contratación. No ámbito da Comunidade Autónoma Galega a comunicación realízase na rede de oficinas de emprego do Servizo de Emprego Autonómico da Xunta de Galicia ou a través de internet (Contrat@).

O Rexistro no Servizo Público de Emprego non supón ningún pronunciamento sobre o contido do contrato, o feito de que o contrato teña asignado un n.º de rexistro non implica que o devandito contrato reúna todos os requisitos nin se axuste á legalidade.

As distintas modalidades de contratación que aparecen nas táboas estatísticas agrúpanse en: **Contratos Iniciais**, cando se formaliza a relación laboral por primeira vez,

Conversión en indefinidos doutros contratos xa existentes de duración temporal, ou en **Prorrogas** de contratos que finalizaron a duración inicial.

■ Contratos Iniciais

1- Indefinido Ordinario: É o concertado sen establecer límites de tempo á prestación de servizos con xornada a tempo completo, parcial ou fixo discontinuo (R.D.L.G. 1/95, Lei 12/2001, Lei 46/2006, Real Decreto-Lei 10/2010 e Lei 35/2010).

2- Indefinido de Fomento de Emprego destinados a incentivar a contratación a desempregados (ata xuño/2012) (Lei 12/2001, Lei 43/2006, Real Decreto-Lei 10/2010 e Lei 35/2010).

3- Indefinido persoas con minusvalidez: De duración indefinida dirixido á integración laboral de persoas con minusvalidez e que pode ser de xornada completa ou parcial. (R.D. 1451/83, modificado por R.D.4/99 e Lei 12/01).

4- Obra ou Servizo: Son os contratos para a realización de obras ou servizos determinados en xornada completa ou parcial na actividade da empresa e a duración dos cales é incerta (Art. 15 de E.T., R.D. 2720/98 e Lei 12/2001).

5- Eventual por circunstancias da Producción: Contratos de Duración temporal, en xornada completa ou parcial, para atender ás esixencias circunstanciais do mercado (Art. 15 E.T. R.D. 2720/98 e Lei 12/2001).

6- Interinidade: Contrato de duración temporal para substituír un traballador con dereito a reserva de posto de traballo, en xornada completa ou parcial. (Art. 15 E.T. R.D. 2720/98 e Lei 12/2001)

7- Temporal para persoas con minusvalidez: De doce meses a tres anos de duración, con xornada completa ou parcial, para traballadores minusválidos (Lei 42/94, R.D. Lei 13/96, Disposición Adicional Sexta e Lei 12/2001).

8- Relevos: Contrato de duración indefinida ou ata o momento da xubilación do traballador ao que substitúe por xubilación parcial ou completa (Lei 14/00 e Lei 12/2001).

9- Xubilación Parcial: Contrato de duración determinada e xornada parcial, complementario do de relevos, que se asina co traballador que se xubila parcialmente (Lei 12/2001).

10- Contrato de Substitución por Xubilación aos 64 anos: Para traballadores desempregados que substitúan outros traballadores que anticipan a idade de xubilación nun ano (R.D. 1194/85, Lei 14/00 e Lei 12/2001).

11- Contrato en Practicas: Destinados a completar a formación de traballadores con títulos universitarios ou de formación profesional. Son contratos de duración temporal, con xornadas a tempo parcial ou completa, indistintamente. (Art.11 do E.T, R.D. 488/98).

12- Contrato para a formación: Destinado a mozos de 16 a 21 anos, ou maiores incluídos nalgún dos colectivos do Art. Primeiro da Lei 12/2001, para a adquisición por parte do traballador da cualificación necesaria para o desempeño dun oficio ou posto de traballo concreto. (Art 11 de ET, RD 488/98 e Lei 12/2001).

13- Outros contratos: Neste apartado inclúense contratos de modalidades non especificadas e/ou pertencentes a réximes especiais de contratación, tales como, artistas, servizo domestico, mercantís...

■ Contratos convertidos en indefinidos

Son aqueles que ao amparo da normativa en vigor, son transformados en indefinidos. Estas transformacións non se suman aos contratos á modalidade dos cales corresponden porque nese caso se produciría unha duplicidade, xa que o contrato de orixe xa foi contabilizado no seu día. Estes contratos son:

- De obra ou servizo determinado.
- Eventual por circunstancias da produción.
- De interinidade.
- Temporal de persoas con minusvalidez.
- De substitución por xubilación aos 64 anos.
- En prácticas.
- De relevo.
- De formación.
- Outros contratos.

■ Prórrogas

Algúns contratos de duración temporal, unha vez finalizada a súa duración inicial, poden prorrogarse. O número de prórrogas que admite un contrato depende da súa topoloxía. Son as seguintes:

- De obra ou servizo determinado.
- Eventual por circunstancias da produción.
- De interinidade.
- Temporal persoas con minusvalidez.
- De substitución por xubilación aos 64 anos.
- En prácticas.
- De relevo.
- De formación.
- Xubilación parcial.

Cadro 7.1 Contratos de traballo, contratos convertidos en indefinidos e adscricións colaboración social. Galicia/España. 2011-2012

	Total España 2011	%	Total Galicia 2011	%	Total España 2012	%	Total Galicia 2012	%
Indefinido Ordinario (Boni/ no Boni)	544.428	3,90	21.231	3,25	674.175	5,04	29.479	4,60
Indef. Fomento da contratación indefinida	97.504	0,70	6.797	1,04	9.111	0,07	646	0,10
Persoa con discapacidade	7.166	0,05	451	0,07	6.469	0,05	384	0,06
Obra ou servizo	5.599.364	40,08	231.453	35,44	5.385.625	40,27	228.635	35,68
Eventual	5.890.664	42,16	272.147	41,67	5.656.174	42,30	278.613	43,48
Interinidade	1.585.936	11,35	85.853	13,15	1.402.614	10,49	76.194	11,89
Temporal discapacitado	15.416	0,11	913	0,14	14.659	0,11	774	0,12
Temporal de inserción	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Relevo	19.117	0,14	1.087	0,17	20.609	0,15	984	0,15
Xubilación %	27.268	0,20	1.558	0,24	32.929	0,25	1.624	0,25
Substitución xub. 64 anos	2.327	0,02	102	0,02	2.922	0,02	120	0,02
Prácticas	51.545	0,37	3.028	0,46	41.675	0,31	2.327	0,36
Formación	60.022	0,43	4.872	0,75	60.584	0,45	5.258	0,82
Outros	71.410	0,51	16.794	2,57	65.565	0,49	15.707	2,45
Total contratos iniciais	13.972.167	100,00	653.072	100,00	13.373.111	100,00	640.745	100,00
Convertidos en indefinidos	461.065		25.163		395.882		21.583	
Adscrición colabora. Social	4.066		303		4.538		317	
Total contratos e adscricións	14.437.298		678.538		13.773.531		662.645	

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

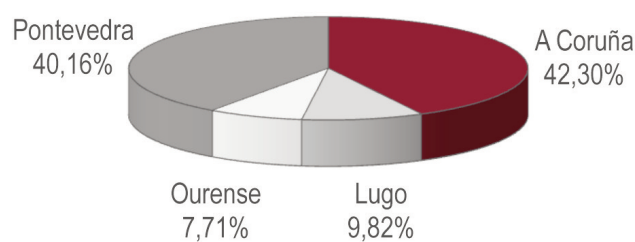
Nunha primeira observación podemos apreciar que continúa a tendencia de anos anteriores dunha grande rotación da poboación ocupada asalariada con contratos temporais. (Datos SEPE-EPA)

Cadro 7.2 Total contratos de traballo. Por provincias. Galicia. 2011-2012

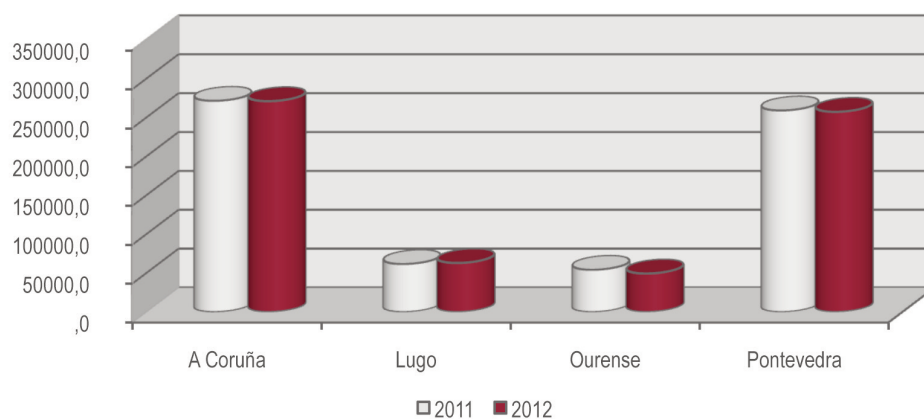
Tipo de contrato	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Duración temporal:										
Obra	107.870	108.319	18.364	19.211	20.228	18.871	84.991	82.234	231.453	228.635
Eventual	105.037	106.455	25.489	27.340	21.658	19.109	119.963	125.709	272.147	278.613
Interinidade	38.782	35.024	9.050	8.390	7.369	6.410	30.652	26.370	85.853	76.194
Temporal discapacitados	353	289	92	89	103	92	365	304	913	774
Relevo	324	360	73	60	75	68	615	496	1.087	984
Xubilación parcial	530	606	157	195	122	94	749	729	1.558	1.624
Substitución	77	69	4	9	6	14	15	28	102	120
Prácticas	1.445	1.132	260	200	252	157	1.071	838	3.028	2.327
Formación	1.818	2.234	603	531	749	798	1.702	1.695	4.872	5.258
Outros	3.436	3.476	2.972	2.521	987	713	9.399	8.997	16.794	15.707
Duración indefinida:										
Indefinido ordinario	8.900	12.642	3.519	4.285	1.787	2.976	7.025	9.576	21.231	29.479
Indefinido fomento de emprego	2.696	294	946	78	801	64	2.354	210	6.797	646
Persoa con discapacidade	188	166	56	38	37	29	170	151	451	384
Total contratos	271.456	271.066	61.585	62.947	54.174	49.395	259.071	257.337	646.286	640.745

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

Distribución do total de contratos en Galicia. 2012

Evolución do total de contratos en Galicia

Contrato de traballo por tipo e por sector. Galicia 2012

Cadro 7.3

	Agricultura	Industria	Construción	Servizos	Total
Indefinido ordinario	3.077	2.971	2.848	20.583	29.479
Indefinido fomento emprego	47	92	47	460	646
Discapacitados	6	42	20	316	384
Obra ou servizo	12.220	24.206	26.870	165.339	228.635
Eventual circunst. produc.	3.565	17.715	7.927	249.406	278.613
Interinidade	1.046	3.935	379	70.834	76.194
Temporal discapacitado	12	99	36	627	774
Relevo	3	390	51	540	984
Xubilación parcial	2	740	88	794	1.624
Substitución xub. 64 anos	0	9	5	106	120
Prácticas	7	316	148	1.856	2.327
Formación	95	501	515	4.147	5.258
Outros contratos	65	22	49	15.571	15.707
Galicia	20.145	51.038	38.983	530.579	640.745

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

Se tomamos a actividade económica como punto de comparación observamos, que como é de esperar, que é o sector servizos o que concentra a maior parte das contratacións (81,04%) seguido a moita distancia pola industria (8,42%), a construción (7,28%) e no último lugar de volume de contratos rexistrados atopamos á agricultura e pesca (3,26%).

■ **Cadro 7.4**

**Contratos de traballo iniciais segundo sección de actividade económica.
Por provincias. Ano 2012**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
A. Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	6.929	3.690	1.741	7.785	20.145
B. Industrias extractivas	124	84	257	165	630
C. Industria manufacturera	19.617	2.514	4.919	20.430	47.480
D. Suministros eléctricos, gas e A.A.	154	13	29	32	228
E. Suministro de auga, res. e desc.	1.693	165	130	712	2.700
F. cConstrucción	17.668	3.652	3.427	14.236	38.983
G. Comercio, reparación de vehíc. de motor, motocicletas e ciclomotors e art. persoais	27.873	6.839	5.816	23.133	63.661
H. Transporte. Almacenamento	15053	3.201	2.431	29.065	49.750
I. Hostalaría	39.085	15.312	8.169	47.790	110.356
J. Información e comunicación	10.590	522	256	2.652	14.020
K. Financeiras e seguros	797	308	275	736	2.116
L. Actividades inmobiliarias	314	70	58	324	766
M. Actividades profesionais, científicas e técnicas	10.770	1.171	1.098	6.270	19.309
N. Actividades administrativas e servizos auxiliares	65.241	8.846	7.868	58.302	140.257
O. Administración pública. Defensa e seguridade social obrigatoria.	5.402	2.723	2.656	4.934	15.715
P. Ensino	10.722	2.004	1.684	9.354	23.764
Q. Actividades sanitarias e servizos sociais	14.507	4.033	4.545	9.196	32.281
R. Actividades artísticas, recreativas e ent.	16.432	5.634	2.287	15.625	39.978
S. Outros servizos.	6.269	1.332	1.087	5.174	13.862
T. Actividades do Fogar e uso propio	1.823	834	662	1.407	4.726
U. Organismos extraterritoriales	3	0	0	15	18
	271.066	62.947	49.395	257.337	640.745

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

■ Cadro 7.5

Contratos de traballo iniciais segundo grupo principal de ocupación do posto.
Por provincias. Ano 2012

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
A. Dirección e xerencia de empresas	644	149	129	523	1.445
B. Técnico e profesionais de saúde e ensino	11.373	2.956	2.496	10.010	26.835
C. Outros técnicos, científicos e intelectuais	17.524	3.513	2.334	14.483	37.854
D. Técnicos e profesionais de apoio	21.980	3.592	2.886	13.402	41.860
E. Empregados de oficina non público	7.551	2.021	2.281	7.377	19.230
F. Empregados oficina público	11.301	1.396	1.565	8.602	22.864
G. Traballadores de Servizo de Restauración e Comercio	64.191	20.337	12.601	55.506	152.635
H. Traballadores Servizo de saúde	18.139	4.263	4.507	13.027	39.936
I. Traballadores de Servizo de Protección e Seguridade	3.902	789	790	2.885	8.366
J. Traballadores cualificados de Agricultura e Gandeiría	3.409	1.710	367	5.799	11.285
K. Traballadores cualificados da Construción	10.868	2.034	1.977	10.581	25.460
L. Traballadores cualificados de Industrias Manufactureras	19.127	2.502	2.016	17.350	40.995
M. Operador de instalacións e maquinaria	9.355	750	2.239	5.245	17.589
N. Conductor maquinaria móbil	11.422	3.998	2.899	13.467	31.786
O. Traballador non cualificado de Servizos	28.035	6.502	5.195	26.223	65.955
P. Peóns, agricultura e construción	32.183	6.434	5.112	52.818	96.547
Q. Ocupacións militares	62	1	1	39	103
Total	271.066	62.947	49.395	257.337	640.745

Fonte: SEPE. Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2012.

7.2 Modalidades contractuais

A continuación analizaremos o comportamento dos contratos tendo en conta o sexo, idade, duración do contrato e tipo de xornada.

7.2.1 Contrato eventual por circunstancias da produción

O obxecto deste contrato é atender ás esixencias do mercado, acumulación de tarefas ou exceso de pedidos, aínda tratándose da actividade normal da empresa. (Art 15.1.b de E.T, 3.1 RD 2720/1998 e Lei 12/2001).

Por convenio colectivo poderanse determinar as actividades nas que se pode contratar traballadores eventuais e os criterios xerais para unha axeitada relación entre o volume desta modalidade contractual e o cadro de persoal total da empresa, procedendo á súa limitación numérica.

Os contratos eventuais deberán formalizarse por escrito cando a súa duración sexa superior a catro semanas ou se concerten a tempo parcial. Nestes contratos deberá constar polo menos:

- a) A causa que o xustifique, que deberá ser específica e concreta
- b) O tempo de duración
- c) O traballo a desenvolver

Poderanse celebrar a tempo concreto ou parcial (art. 5.1 RD 2720/1998) e a súa duración máxima será de 6 meses dentro dun período de 12, computándose o devandito período a partir da data na que se produza a causa ou circunstancia que xustifiquen a súa utilización. (art. 15.1 b E.T e 3.2 b RD 2720/1998).

Por convenio colectivo sectorial estatal ou por convenio colectivo sectorial de ámbito inferior, poderá modificarse a duración máxima destes contratos ou o período dentro do cal se poderán concertar. Nestes supostos o período máximo será de 18 meses, non podendo superar a duración do contrato as tres cuartas partes do período de referencia que se estableza, nin como máximo 12 meses (art 15.1 b E.T).

No caso de concertarse o contrato por un tempo inferior ao máximo legal ou convencionalmente establecido, poderá ser prorrogado mediante acordo das partes, por unha soa vez, sen que a súa duración total poida superar a súa duración máxima (art 15.1 b E.T).

Esta modalidade contractual segue sendo a máis utilizada representando o 40,85% a nivel nacional (42,16% en 2011) e o 43,48% dos contratos iniciais dos subscritos en Galicia. Subscribíronse 278.613 contratos fronte aos 272.147 do ano 2011, o que supón un leve aumento en 2012. (Cadro 7.1)

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 17,70%, na industria un 34,71%, na construción un 20,33% e no sector servizos un 47%.

Por sexo contratouse a un 49,89% dos homes fronte a 50,10% das mulleres.

Tendo en conta sexo e grupo de idade, os homes son máis contratados no grupo 30 a 39 anos (35,42%) seguido do tramo 25-29 (20,31%) e dos >25 (18,97%), e no caso das mulleres dáse unha situación similar; 31,59% no grupo de 30 a 39 anos e 20,96% no tramo de 25-29 e 20,66% para as > de 25 anos.

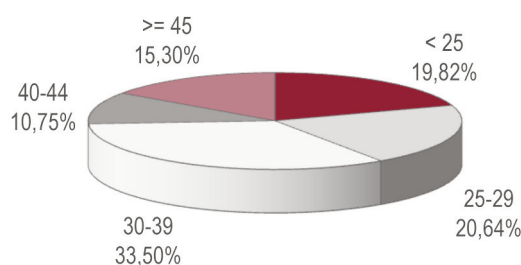
**Contratos eventuais por circunstancias da produción.
Segundo sexo, idade e provincia. Galicia 2012**

■ Cadro 7.6

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	≥ 45	< 25	25-29	30-39	40-44	≥ 45	
A Coruña	9.699	9.574	17.328	5.073	7.426	12.205	12.630	18.162	5.814	8.544	106.455
Lugo	2.791	2.899	4.222	1.382	2.271	3.332	3.029	3.960	1.342	2.112	27.340
Ourense	1.691	1.857	2.605	821	1.369	2.326	2.327	3.352	1.085	1.676	19.109
Pontevedra	12.195	13.905	25.087	7.670	9.148	10.979	11.271	18.629	6.753	10.072	125.709
Galicia	26.376	28.235	49.242	14.946	20.214	28.842	29.257	44.103	14.994	22.404	278.613

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

Tendo en conta a duración, son os inferiores a 1 mes, co 61,49% (54,58% en 2011) os máis concertados, seguidos de 1 a 3 meses cun 22,52%, os de 3 a 6 meses cun 13,46% e por último con escasa representación, os concertados por un tempo superior a 6 meses con solo un 2,56%. Estas porcentaxes reflicten un aumento nos de duración inferior a 1 mes, quedando de manifesto a grande rotación laboral que se produce na Comunidade Galega cunha elevada porcentaxe de contratos eventuais e dentro deles o 61,49% teñen unha duración inferior a 1 mes.

**Contratos eventuais por circunstancias da produción.
Por duración e provincias. Galicia 2012**

■ **Cadro 7.7**

	Duración				Total
	≤ 1 mes	>1a ≤3 meses	>3 a ≤6 meses	>6 meses	
A Coruña	63.420	25.163	14.807	3.065	106.455
Lugo	14.593	7.062	4.728	957	27.340
Ourense	8.718	5.886	3.909	596	19.109
Pontevedra	84.498	24.632	14.065	2.514	125.709
Galicia	171.229	62.743	37.509	7.132	278.613

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

A variable xornada sen diferenciación por sexos mostra unha porcentaxe do 59,79% para a xornada completa e un 40,21% para a xornada a tempo parcial, experimentando un aumento de case cinco puntos sobre o ano anterior. Se temos en conta a variable sexo, un 28,96% dos contratos efectuados a homes son a xornada parcial e un 51,41% dos efectuados a mulleres teñen a mesma xornada, pasando a ser maior o número de contratos parciais realizados a mulleres que os concertados a xornada completa. Se a xornada é completa, a contratación no caso dos homes foi de 71,04% e dun 48,59% no das mulleres, poñendo de manifesto un uso maior da parcialidade na contratación feminina, aínda que neste ano o aumento dase nos dous grupos.

**Contratos eventuais por circunstancias da produción.
Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia 2012**

■ **Cadro 7.8**

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	49.100	17.581	31.519	57.355	31.613	25.742	106.455	49.194	57.261
Lugo	13.565	4.383	9.182	13.775	7.276	6.499	27.340	11.659	15.681
Ourense	8.343	2.514	5.829	10.766	5.769	4.997	19.109	8.283	10.826
Pontevedra	68.005	15.785	52.220	57.704	27.111	30.593	125.709	42.896	82.813
Galicia	139.013	40.263	98.750	139.600	71.769	67.831	278.613	112.032	166.581

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

7.2.2 Contrato de Obra ou servizo

É aquel que se concerta para a realización dunha obra ou a prestación dun servizo, con autonomía e substantividade propia dentro da actividade na empresa, aínda tratándose da actividade habitúa, e a duración da cal, aínda que limitada no tempo, é incerta. (Art 15.1 a E.T e 2.1 RD 2720/1998).

Por convenio sectorial estatal e de ámbito inferior, incluídos os convenios de empresa, poderán identificarse os traballos e tarefas nos que poidan realizarse este tipo de contratos, co intento de non facer un uso indiscriminado deles.

A duración será polo tempo esixido para a realización da obra ou servizo. Non obstante, os contratos subscritos a partir do 18 de xuño de 2010 non poderán ter unha duración superior a tres anos ampliable ata doce meses máis por convenio colectivo sectorial de ámbito estatal ou, no seu defecto, por convenio colectivo sectorial de ámbito inferior.

Se fora superior a un ano, para proceder á extinción do contrato se necesita preaviso con 15 días de antelación á finalización da obra ou servizo. Se se incumprise por parte do empresario, existe obriga de indemnizar polo equivalente aos salarios correspondentes ao prazo incumplido.

Se a duración efectiva destes contratos fose inferior a sete días, a cota empresarial á Seguridade Social por contingencias comúns incrementárase nun 36 por 100.

Transfórmase en indefinido, salvo proba en contrario que acredite a natureza temporal da prestación:

- Por falta de forma escrita.
- Por falta de alta na Seguridade Social se transcorre un prazo igual ou superior ao período de proba.
- Se chegado o termo non se producise denuncia dalgunha das partes e se continuase realizando a prestación laboral.

Tamén adquirirán a condición de traballadores fixos da empresa os traballadores contratados por obra ou servizo determinado cando transcorran tres anos de contrato, ampliables ata doce meses máis por convenio colectivo sectorial de ámbito estatal ou, no seu defecto, por convenio colectivo sectorial de ámbito inferior. Este réxime aplicárase aos contratos por obra ou servizo determinado subscritos a partir do 18 de xuño de 2010.

Así mesmo, presumíranse por tempo indefinido os celebrados en fraude de lei.

A xornada poderá ser a tempo parcial ou completa e formalizárase por escrito, identificando con claridade e precisión abonda o carácter da contratación e a obra ou servizo a realizar.

O empresario ten deber de informar os traballadores da existencia de postos de traballo vacantes, co fin de facilitar o acceso a postos permanentes. (art. 15.7 E.T.)

No ano 2012 rexistráronse 228.635 contratos por obra ou servizo que representa un 35,68% dos contratos iniciais (35,81% no 2011), fronte ao 43,48% dos contratos eventuais por circunstancias da produción, que continúan en primeiro lugar igual que en anos anteriores. No total de España representaron o 39,80% da contratación.

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 60,66%, na industria un 47,43%, na construción un 68,93% e no sector servizos un 31,16%.

Tendo en conta a variable sexo, no caso dos homes concertáronse 134.166 contratos (58,68%) e no da mulleres 96.469 (41,32%). A maior porcentaxe relativa de contratación de homes realízase no grupo de idade de 30 a 39 anos cun 34,60%. Entre 25 e 29 anos concertáronse un 18,89% e en >25 anos o 13,80%. No caso das mulleres as porcentaxes relativas son moi similares, cun 33,17% no grupo de 30 a 39 anos, un 19,02% no de 25 a 29 e un 19,97% no grupo >25 anos.

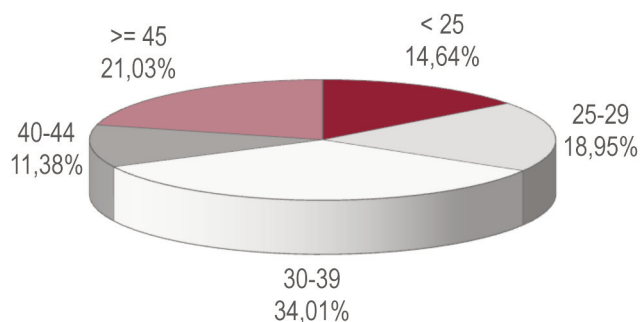
■ Cadro 7.9

Contratos de obra ou servizo. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2012

	Homes					Mulleres					Total
	<25	25-29	30-39	40-44	≥ 45	<25	25-29	30-39	40-44	≥ 45	
A Coruña	7.922	12.237	23.171	6.730	13.214	7.449	8.661	15.159	5.353	8.423	108.319
Lugo	1.949	2.118	3.573	1.256	2.355	1.464	1.750	2.390	884	1.472	19.211
Ourense	1.915	2.127	3.635	1.277	2.306	1.176	1.620	2.386	830	1.599	18.871
Pontevedra	6.735	8.864	16.045	5.407	11.330	4.859	5.941	11.406	4.273	7.374	82.234
Galicia	18.521	25.346	46.424	14.670	29.205	14.948	17.972	31.341	11.340	18.868	228.635

Fonte: SEPE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

Se temos en conta a duración do contrato, son os de duración incerta ou indeterminada os que representan unha maior porcentaxe, cun 77,84%, o que parece lóxico dada a non obrigatoriedade e o carácter orientativa da data de fin de contrato. O 12,74% concertáronse por unha duración igual ou inferior a 7 días, o 2,86% por un período entre 1 e 3 meses e o 2,35% entre 3 e 6 meses.

■ Cadro 7.10

Contratos de obra ou servizo. Por duración e provincia. Galicia 2012

	Duración en meses										Total
	≤7 días	>7 a ≤15 días	>15 días a ≤1 mes	>1 a ≤3 meses	>3 a ≤6 meses	>6 a ≤12 meses	>12 a ≤18 meses	>18 a ≤24 meses	>24 meses	Indeterminada	
A Coruña	15.647	1.056	1.230	3.078	1.817	1.376	49	50	70	83.946	108.319
Lugo	3.512	253	355	752	785	485	10	8	37	13.014	19.211
Ourense	2.117	181	282	721	784	731	15	6	8	14.026	18.871
Pontevedra	7.858	763	1.166	1.979	1.986	1.298	59	65	80	66.980	82.234
Galicia	29.134	2.253	3.033	6.530	5.372	3.890	133	129	195	177.966	228.635

Fonte: SEPE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

Nesta modalidade contractual dáse unha elevada porcentaxe de xornada a tempo completo, co 66,04%, fronte a un 33,96% de contratos a tempo parcial, cun aumento de algo máis de tres puntos sobre o ano 2011. Se a esta variable lle unimos a variable sexo, apréciase no caso dos homes un 76,62% para a xornada completa e un 23,38% para a parcial. Nas contratacións a mulleres séguese a tendencia xeral dunha maior contratación parcial neste colectivo con respecto aos homes supoñendo un 51,02% de xornada completa e un 48,98% de parcial, aumentando no 2011 as contratacións a tempo parcial tanto no grupo de homes coma no de mulleres

Contratos por obra ou servizo. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia. Decembro 2012

■ Cadro 7.11

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	63.274	13.461	49.813	45.045	22.385	22.660	108.319	33.402	72.473
Lugo	11.251	2.809	8.442	7.960	4.467	3.493	19.211	6.098	11.935
Ourense	11.260	3.221	8.039	7.611	3.900	3.711	18.871	6.976	11.750
Pontevedra	48.381	11.880	36.501	33.853	15.522	18.331	82.234	25.659	54.832
Galicia	134.166	31.371	102.795	94.469	46.274	48.195	228.635	72.135	150.990

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

7.2.3 Contrato de Interinidade

Este contrato ten por obxecto substituír un traballador con dereito a reserva do posto de traballo ou para cubrir temporalmente un posto de traballo durante un proceso de selección ou promoción, para a súa cobertura definitiva, así como para substituír aínda traballador en formación por traballadores beneficiarios de prestación por desemprego. (Art. 15.1 c ET e art.4.1 de RD 2720/1998) (R.D.Lei 20/2012).

A súa duración manterase mentres subsista o dereito do traballador substituído á reserva do posto de traballo, ou a do tempo que dure o proceso de selección ou promoción para a cobertura definitiva, sempre que neste último caso non se supere os 3 meses. Nos procesos de selección a súa duración coincidirá co tempo previsto para a realización do devandito proceso.

Extinguirase pola reincorporación do traballador substituído, polo vencemento do prazo para a súa incorporación, pola extinción da causa que deu lugar á reserva de

posto, polo transcurso dos 3 meses nos procesos de selección ou promoción ou que resulte dos procesos de selección da Administración.

Deben celebrarse a xornada completa agás nos seguintes supostos:

- Cando o traballador substituído estivese contratado a tempo parcial ou trátese de cubrir temporalmente un posto a cobertura definitiva do cal se vaia realizar a tempo parcial.
- Cando se realice para completar a xornada reducida dun traballador que exercite o seu dereito por nacemento de fillo prematuro, hospitalizado, garda legal dun menor de seis anos ou diminuído físico ou psíquico, para o coidado dun familiar ou naqueles supostos en que se acordara a redución temporal da xornada do traballador substituído, incluídos os supostos de desfrute a tempo parcial do permiso de maternidade, adopción ou acollemento.

Estes contratos deben formalizarse por escrito, especificando o carácter da contratación, o traballo a desenvolver, o traballador substituído e a causa da substitución, indicando se o posto de traballo a desempeñar será o do traballador substituído ou o doutro traballador que pase a desempeñar o posto daquel. Igualmente débese de identificar o posto a cobertura definitiva do cal se producirá tras o proceso de selección.

Existen unha serie de incentivos cando se formalice un contrato de interinidade nas seguintes condicións:

- a) Cando se celebren para substituír a un traballador que estea en excedencia para atender ao coidado de fillo ou familiar ata o segundo grao por consanguinidade ou afinidade, terán dereito a unha redución das cotizacións por continxentes comúns, cando se celebren con preceptores de prestacións por desemprego (contributivo ou asistencial), que leven máis dun ano como preceptores:
 - 95% durante o primeiro ano de excedencia
 - 60% durante o segundo ano
 - 50% durante o terceiro ano
- b) Bonificación do 100% das cotas empresariais á S.S., incluídas as de accidentes de traballo, enfermidade profesional e as de recadación conxunta cando se celebren para substituír a:
 - Traballadoras que teñan suspendido o seu contrato de traballo por risco durante o embarazo
 - Traballadores e traballadoras que teñan suspendido o seu contrato de traballo por descanso de maternidade, adopción ou acollemento.
 - Traballadores autónomos, socios traballadores e socios de Cooperativas nos supostos de risco durante o embarazo, períodos de descanso por maternidade, adopción ou acollemento.

Tanto neste caso coma no anterior os citados beneficios non serán de aplicación ás contratacións efectuadas aos cónxuxes, ascendentes, descendentes e demais parentes por consanguinidade ou afinidade ata o segundo grao inclusive do empresario os que ostenten cargos de dirección ou sexas membros dos órganos de administración das empresas que revistan fórmula xurídica de sociedade e as que se produzan con estes últimos e os contratos celebrados coas Administracións públicas.

- c) Incentivos aos contratos de interinidade con traballadores minusválidos desempregados para substituír persoas minusválidas que teñan suspendido o contrato por incapacidade temporal cunha bonificación do 100 por 100 das cotas empresariais á S.S, incluídas as de accidentes de traballo e enfermidade profesional e as de recadación conxunta.
- d) As empresas que teñan ata 100 traballadores, e substitúan algún deles nos permisos de formación, por traballadores beneficiarios de prestacións de desemprego terán os seguintes beneficios:
 - O perceptor de prestacións recibirá o 50% da contía da prestación durante a vixencia do contrato, ata o máximo do dobre do período pendente de percibir de prestación por desemprego.
 - O empresario aboará a diferenza ata alcanzar o salario correspondente á totalidade das cotas á S.S.
- e) As empresas poderanse beneficiar dunha bonificación do 100% da cota empresarial por continxencias comúns durante a suspensión ou durante 6 meses en caso de mobilidade xeográfica ou de centro de traballo, nos contratos para substituír un traballador vítima de violencia de xero que suspendera o seu contrato ou exercitara o seu dereito a mobilidade xeográfica ou cambio de centro de traballo.
- f) Incentivos para a transformación destes contratos en indefinidos.

O empresario informará os traballadores sobre a existencia de postos de traballo vacantes, co fin de garantir o acceso a postos permanentes.

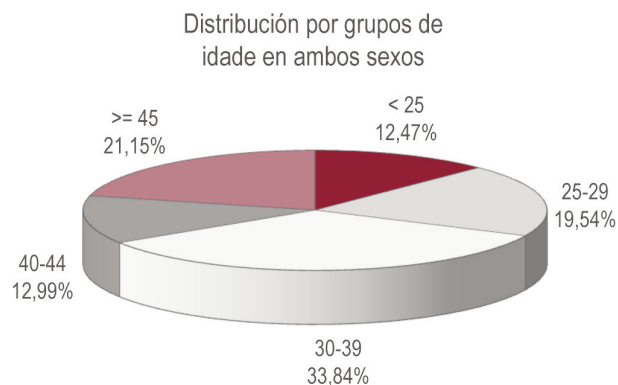
Esta modalidade supuxo en 2012 un 11,89% dos contratos iniciais (10,13% en España), 76.194 contratos rexistrados. Mantense a tendencia de anos anteriores onde a contratación feminina é moi superior cun 70,73%, fronte a un 29,69% de homes.

■ Cadro 7.12

Contratos de interinidade. Por sexos, idade e provincia. Galicia 2012

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	≥ 45	< 25	25-29	30-39	40-44	≥ 45	
A Coruña	1.343	2.196	4.000	1.162	1.360	2.824	4.831	8.094	3.355	5.859	35.024
Lugo	448	463	744	271	380	884	1.187	1.568	779	1.666	8.390
Ourense	234	328	571	200	264	513	806	1.554	597	1.343	6.410
Pontevedra	1.123	1.858	3.157	1.018	1.181	2.136	3.222	6.097	2.514	4.064	26.370
Galicia	3.148	4.845	8.472	2.651	3.185	6.357	10.046	17.313	7.245	12.932	76.194

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 5,19%, na industria un 7,71%, na construción un 0,97% e no sector servizos un 13,35%.

Segundo os grupos de idade o 37,99% dos homes contratados teñen entre 30 e 39 anos e o 32,12% das mulleres. No grupo de 25-29 anos contratouse o 21,73% de homes e 18,64% de mulleres. E finalmente aos maiores de 45 anos concertóuselles este tipo de contrato a un 14,28% de homes e a un 24% de mulleres.

Ao descoñecerse en moitos casos a data de finalización da reserva de posto, duración do proceso de selección,... o contrato concértase por unha duración indeterminada nun 51,61% dos casos. Os menores de 7 días supoñen un 15,89% e os que duran entre 15 días e un mes, un 12,72%.

■ Cadro 7.13

Contratos de interinidade. Por duración e provincias. Galicia 2012

	Duración en meses										Total
	<=7 días	>7 a <=15 días	>15 días a <=1 mes	>1 a <=3 meses	>3 a <=6 meses	>6 a <=12 meses	>12 a <=18 meses	>18 a <=24 meses	>24 meses	Indeterminados	
A Coruña	6.719	3.718	4.635	2.007	965	149	9	9	23	16.790	35.024
Lugo	1.135	836	1.094	515	185	42	3	0	2	4.578	8.390
Ourense	1.044	762	795	393	181	27	3	1	5	3.199	6.410
Pontevedra	3.184	2.579	3.169	1.640	935	90	3	6	8	14.756	26.370
Galicia	12.082	7.895	9.693	4.555	2.266	308	18	16	38	39.323	76.194

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

Tendo en conta a variable xornada, os celebrados a xornada completa supoñen un 71,38% e tan só un 26,62% os que foron a tempo parcial. Seguindo a tendencia da maior parte das contratacións, son as mulleres as que máis contratos celebran a tempo parcial (34,28%), fronte ao colectivo de homes (14,93%) aínda que se produce un aumento de parcialidade nos dous grupos.

Contratos de interinidade. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Decembro 2012
■ Cadro 7.14

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	10.061	1.845	8.216	24.963	8.850	16.113	35.024	10.686	24.329
Lugo	2.306	201	2.105	6.084	1.683	4.401	8.390	1.884	6.506
Ourense	1.597	230	1.367	4.813	1.366	3.447	6.410	1.596	4.814
Pontevedra	8.337	1.054	7.283	18.033	6.578	11.455	26.370	7.632	18.738
Galicia	22.301	3.330	18.971	53.893	18.477	35.416	76.194	21.798	54.387

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

7.2.4 Contrato para a Formación e o Aprendizaxe

Ten por obxecto a cualificación profesional dos traballadores en réxime de alternancia de actividade laboral retribuída na empresa con actividade formativa recibida no marco do sistema de formación profesional para o emprego ou do sistema educativo.(Art. 11.2 E.T)

Os requisitos dos traballadores susceptibles de ser contratados nesta modalidade son:

- Ser maior de 16 anos e non cumprir os 25, (poderán celebrarse con menores de trinta anos ata que a taxa de desemprego se sitúe por debaixo do 15%). O límite de idade non será de aplicación cando se trate de persoas con minusvalidez e nos supostos de contratos asinados con alumnos participantes en proxectos de emprego e formación.
- Non ter a titulación requirida para o contrato en prácticas nese posto ou oficio. (Art. 11.2 a E.T e Art. 6 RD 488/1998)

A duración mínima do contrato será dun ano e a máxima de tres anos, se ben mediante convenio colectivo poderá establecerse distintas duracións do contrato, sen que a duración mínima poida ser inferior a seis meses nin máxima de tres anos.

O tempo de traballo efectivo, que poderá facerse compatible co tempo dedicado ás actividades formativas, non poderá ser superior ao 75% durante o primeiro ano, ou ao 85%, durante o segundo e terceiro ano da xornada máxima prevista no convenio colectivo ou, no seu defecto, da xornada máxima legal. Os traballadores non poderán realizar horas extraordinarias, salvo no suposto previsto no artigo 35.3, do Estatuto dos Traballadores.

Expirada a duración máxima do contrato para a formación e a aprendizaxe, o traballador non poderá ser contratado baixo esta modalidade pola mesma ou distinta empresa para a mesma actividade laboral ou ocupación obxecto da cualificación profesional asociada ao contrato, pero si para unha distinta.

Non se poderán celebrar contratos para a formación e a aprendizaxe cando o posto de traballo correspondente ao contrato sexa desempeñado con anterioridade polo traballador na mesma empresa polo tempo superior a doce meses.

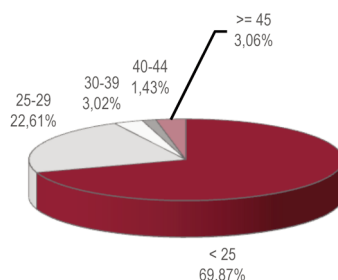
■ Cadro 7.15

Contratos de formación. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2012

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	≥ 45	< 25	25-29	30-39	40-44	≥ 45	
A Coruña	780	232	35	19	54	771	272	28	12	31	2.234
Lugo	202	61	1	1	1	183	71	4	4	3	531
Ourense	248	91	27	15	40	238	78	28	12	21	798
Pontevedra	653	161	17	4	5	599	223	19	8	6	1.695
Galicia	1.883	545	80	39	100	1.791	644	79	36	61	5.258

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

O número de contratos de formación rexistrados en Galicia no 2012 foi de 5.258, (4.872 en 2011), cun aumento de 386 contratos, representando un 0,82% dos contratos iniciais (0,40% en España).

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 0,47%, na industria un 0,98%, na construción un 1,32% e no sector servizos un 0,78%.

Se estudamos a variable sexo, apreciamos, que un 50,34% destes contratos se concertan con homes e un 49,66% con mulleres, deixando ver unha tendencia ao aumento desta contratación no grupo de mulleres. Estudando conxuntamente as variables de idade e sexo apréciase que no caso dos homes o 71,14% dos contratos se concertan con menores de 25 anos, o 20,59% no tramo de 25-29 anos e o 3,78% con maiores de 45 anos. No colectivo das mulleres as porcentaxes son dun 68,59% nas menores de 25 anos, o 24,66% no tramo de 25-29 anos e 1,57% para maiores de 45 anos.

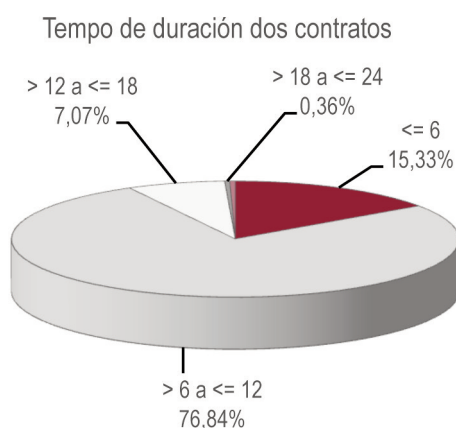
Só un 7,84% celébranse por un período entre 12 e 24 meses, e un 92,16% por un tempo igual ou inferior a 12 meses.

Contratos de formación por duración e provincias. Galicia 2012

■ Cadro 7.16

	Duración en meses					Total
	≤ 6	> 6 a ≤ 12	> 12 a ≤ 18	> 18 a ≤ 24	> 24	
A Coruña	356	1.697	167	10	4	2.234
Lugo	39	447	41	1	3	531
Ourense	199	540	49	4	6	798
Pontevedra	212	1.356	115	4	8	1.695
Galicia	806	4.040	372	19	21	5.258

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

7.2.5 Contrato en Prácticas

Este contrato ten como finalidade a obtención de práctica profesional axeitada ao nivel de estudos dos traballadores con titulación universitaria ou de formación profesional de grao medio ou superior, ou títulos recoñecidos oficialmente como equivalentes que habiliten para o exercicio profesional. (Art. 11 ET e I.I RD 488/1998) (Lei 35/2010)

O traballador debe posuír algunha das titulacións seguintes:

- Licenciado Universitario, Enxeñeiro ou Arquitecto
- Diplomado Universitario, Enxeñeiro ou Arquitecto Técnico
- Técnico ou Técnico Superior da Formación Profesional Regulada da formación profesional específica, sendo equivalentes os anteriores Técnico Auxiliar (FP1) e Técnico Especialista (FP2)
- Outras titulacións oficialmente recoñecidas equivalentes ás anteriores.

Non poden transcorrer máis de catro anos dende a finalización dos correspondentes estudos ou dende a validación destes en España, se se obtivesen no estranxeiro, ou seis anos cando o traballador sexa minusválido.

O posto debe permitir a obtención da práctica profesional axeitada ao nivel de estudos cursados. Mediante convenio colectivo de ámbito sectorial estatal, ou no seu defecto, de ámbito inferior, poderanse determinar os postos, grupos, niveis ou categorías obxecto deste contrato.

A duración non poderá ser inferior a seis meses nin exceder de dous anos, podéndose determinar por convenio colectivo sectorial estatal ou sectorial inferior; a duración destes contratos, respectando sempre estes límites. (Art. 11.1 ET e 19 e 20 RD 488/1998).

Se o contrato se establece por unha duración inferior á máxima, as partes poderán acordar ata dúas prórrogas, sen que a duración total poida exceder á máxima. A duración de cada prórroga non poderá ser inferior á duración mínima do contrato.

Ningún traballador poderá estar contratado en prácticas, na mesma ou distinta empresa, por tempo superior a dous anos en virtude da mesma titulación.

A falta de esixencia de forma escrita, farán que o contrato en Prácticas se considere indefinido, salvo proba en contrario que acredite o seu carácter temporal. De igual forma os celebrados a tempo parcial presumiranse celebrados a xornada completa, por falta de forma escrita, salvo proba en contrario que acredite o seu carácter parcial. (Art. 22.1 RD 488/1998)

A xornada poderá ser a tempo completa ou parcial.

A retribución que se fixará por convenio colectivo, nunca poderá ser inferior ao 60% o primeiro ano e o 70% o segundo ano de vixencia do contrato, do salario fixado para un traballador que desempeñe o mesmo ou equivalente posto de traballo, e en ningún caso inferior ao S.M.I. En caso de contratos a tempo parcial o salario reducírase en proporción ao tempo traballado. (Art. 2.1 RD 488/1998 e Art. 11.1.e E.T).

O contrato debe formalizarse por escrito facendo constar expresamente a titulación do traballador; a duración do contrato e o posto ou postos a desempeñar durante as prácticas.

O empresario poderá solicitar do Servizo Público de Emprego certificado no que conste o tempo que o traballador estivo contratado en prácticas con anterioridade. Se transcorridos 10 días o Servizo Público de Emprego non emitiu o certificado, o empresario queda exonerado das responsabilidades que se poidan derivar.

Á terminación do contrato, o empresario deberá entregar ao traballador certificado no que consta a duración das prácticas o posto ou postos de traballo desempeñados e as principais tarefas realizadas.

Se unha vez finalizado o contrato en prácticas o traballador continúa na empresa, non poderá concertarse un novo período de proba, computándose a duración do contrato en prácticas para os efectos de antigüidade na empresa.

O empresario informará os traballadores sobre a existencia de postos de traballo vacantes, co fin de garantir o acceso a postos permanentes.

Este tipo de contrato alcanzou en 2012, 2.327 concertos (2011: 3.028 continuando a tendencia a diminuír), o que representa un 0,36% dos contratos iniciais (0,30% en España).

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 0,03%, na industria un 0,62%, na construción un 0,38% e no sector servizos un 0,61%.

Tendo en conta o factor sexo, concertouse cun 45,42% de homes e un 54,58% de mulleres, producíndose un aumento con respecto ao ano 2011 (51,22%) nas contratacións a mulleres. É un dos contratos onde a diferenza de contratación entre homes e mulleres é menor. Realízanse máis contratos en prácticas a mulleres que a

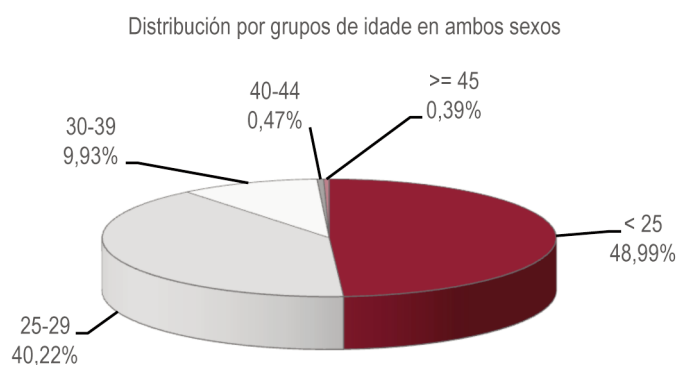
homes, e tendo en conta a incorporación masiva da muller á educación de grao medio e superior, e que é precisamente este colectivo o que en maior medida finaliza os estudos iniciados, parece ser esta a causa da equiparación entre sexos destes contratos.

■ Cadro 7.17

Contratos en prácticas. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2012

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	≥ 45	< 25	25-29	30-39	40-44	≥ 45	
A Coruña	234	200	43	2	5	300	289	55	3	1	1.132
Lugo	49	35	3	0	0	59	43	10	1	0	200
Ourense	44	21	2	0	0	56	31	3	0	0	157
Pontevedra	199	145	69	4	2	199	172	46	1	1	838
Galicia	526	401	117	6	7	614	535	114	5	2	2.327

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

Por grupos de idade, realizáronse maior número de contratacións a homes <25 anos (49,76%) e mulleres de <25 anos (48,35%), seguidos en ambos os dous casos do intervalo de 25-29 cun 37,94% en homes e un 42,13% en contratos a mulleres e do intervalo de 30-39 anos, cun 11,07% de contratacións concertadas con homes e un 8,98%, realizadas a mulleres.

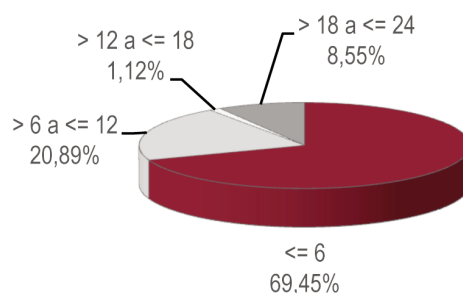
■ Cadro 7.18

Contratos en prácticas. Por duración e provincias. Galicia 2012

	Duración en meses				Total
	≤ 6	> 6 a ≤ 12	> 12 a ≤ 18	> 18 a ≤ 24	
A Coruña	791	210	17	114	1.132
Lugo	133	58	1	8	200
Ourense	108	48	1	0	157
Pontevedra	584	170	7	77	838
Galicia	1.616	486	26	199	2.327

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

Tempo de duración dos contratos en prácticas

Segundo a duración do contrato, os comprendidos de entre 6 e 12 meses alcanzaron 20,88% e os de duración igual ou inferior a 6 meses un 69,45%. Aqueles que alcanzaron a duración máxima de 24 meses seguen, ao igual que en 2010, supoñendo unha porcentaxe moi pequena, o 8,55%.

Contrato en prácticas. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia 2012

Cadro 7.19

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	484	92	392	648	224	424	1.132	316	816
Lugo	87	11	76	113	40	73	200	51	149
Ourense	67	15	52	90	32	58	157	47	110
Pontevedra	419	55	364	419	155	264	838	210	628
Galicia	1.057	173	884	1.270	451	819	2.327	624	1.703

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

Se tomamos como referencia o tipo de xornada, o 73,18% celebrouse a xornada completa e o 26,81% a parcial, tanto no grupo de homes (16,37%) como no de mulleres (35,31%) aumentaron as contratacións a tempo parcial.

7.2.6 Contratación en substitución por anticipación da idade de xubilación

Esta medida ten por finalidade a contratación de traballadores inscritos como desempregados en substitución de traballadores que anticipen a súa idade ordinaria de xubilación de 65 a 64 anos (Art. 1 e ss RD 1194/1985) (Lei 35/2010 e R.D. Lei 20/2012) (Lei 30/2010 e R.D. Lei 20/2012).

As empresas procederán á celebración dun contrato por calquera das modalidades vixentes, agás contrato a tempo parcial e eventual por circunstancias da produción. (Art. 3.1 RD 1194/1985).

Se durante a vixencia do contrato dun traballador en substitución se producise o cesamento deste, o empresario deberá substituílo, nun prazo máximo de 15 días, por outro traballador desempregado polo tempo que reste para alcanzar a duración mínima do contrato que ha de ser dun ano.

A falta de substitución do traballador que destituíu, suporalle á empresa aboar ao INSS a prestación de xubilación devengar polo traballador substituído, dende o momento do cesamento do traballador contratado. (Art. 4 RD 1194/1985).

O contrato formalizarase por escrito, e entregarse ao traballador que se xubile unha copia para que o entregue a quen corresponda para o recoñecemento da súa petición de xubilación.

Se á finalización do contrato de substitución, este transformábase en indefinido poderá acollerse aos incentivos de bonificación.

■ Cadro 7.20

Contatos de substitución por xubilación os 64 anos. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2012

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	≥ 45	< 25	25-29	30-39	40-44	≥ 45	
A Coruña	1	6	14	2	5	1	3	18	9	10	69
Lugo	0	1	0	0	0	0	2	1	0	5	9
Ourense	0	0	2	2	2	0	0	4	0	4	14
Pontevedra	2	2	4	3	1	1	2	7	3	3	28
Galicia	3	9	20	7	8	2	7	30	12	22	120

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

No 2012 en Galicia só realizáronse 120 contratos (2.922 en España) desta modalidade, o que supón un 0,02% do total. Deles o 39,17% realizáronse a homes e o 60,83% a mulleres. No colectivo masculino realizáronse mais contratos nos tramos de 30-39 (42,55%) e no de 25 a 29 anos (19,15%) e no feminino no tramo 30-39 anos (41,09%) e no grupo de maiores de 45 anos (30,14%).

Segundo a actividade económica, 106 contratos realizáronse no sector servizos, 9 en industria e 5 en construción.

Centrándonos na duración, maioritariamente concertáronse por un período de 12 meses, 92,5%.

**Contratos de substitución por xubilación aos 64 anos.
Por duración e provincia. Galicia 2012**

■ **Cadro 7.21**

	Duración en meses				Total
	12 meses	>12 e >18 meses	>18 e >24 meses	>24 meses	
A Coruña	63	6	0	0	69
Lugo	9	0	0	0	9
Ourense	12	2	0	0	14
Pontevedra	27	1	0	0	28
Galicia	111	9	0	0	120

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

7.2.7 Contrato de Relevo e Xubilación Parcial

É o que se concerta cun traballador desempregado que estivese contratado pola empresa cun contrato de duración determinada para substituír parcialmente un traballador da empresa que accede á xubilación parcial (Art. 12.6 ET) (Lei 35/2010 e R.D. Lei 20/2012).

A duración será indefinida ou igual ao tempo que lle falta ao traballador substituído para alcanzar a idade de xubilación (5 anos como máximo). Se chegado este momento o traballador xubilado parcial continua en activo, o contrato de relevo que se celebre por duración determinada, poderá prorrogarse por períodos anuais, extinguíndose en todo caso ao finalizar o período correspondente ao ano en que se produza a xubilación total.

A xornada poderá ser completa ou parcial. En todo caso deberá ser como mínimo, igual á redución da xornada do traballador substituído, que deberá estar comprendida entre un 25% e un 85% cando sexa a xornada completa e duración indefinida, pola contra deberá estar comprendida entre o 25% e 75%. (Art. 12.6 ET).

O posto de traballo do traballador relevista poderá ser o mesmo do traballador substituído ou similar; e o horario poderá completar o do traballador substituído ou simultanearse con el.

Se durante a vixencia do contrato de relevo, que ha de celebrarse por escrito, se producise o cesamento do traballador contratado a empresa deberá substituílo no prazo de 15 días por outro traballador desempregado, ou que tivese concertado coa empresa un contrato de duración determinada.

Se o traballador xubilado parcialmente fose despedido improcedentemente e non se producise a súa readmisión, a empresa deberá substituílo por outro traballador desempregado ou ampliar a duración da xornada do traballador con contrato de relevo.

En caso de incumprimento, a empresa deberá aboar á Entidade Xestora o importe da prestación de xubilación parcial devengar dende o momento do cesamento ou despedimento improcedente.

A xubilación parcial do traballador substituído é aquela que se inicia despois do cumprimento dos 61 anos e ata o momento da xubilación total, que se simultanea cun contrato a tempo parcial e se atopa vinculada ao contrato de relevo. Para determinar a idade de xubilación tense en conta as bonificacións ou anticipacións de idade que correspondan.

A pensión de xubilación anticipada e parcial será compatible coa realización dun contrato a tempo parcial:

- Tería dereito a esta pensión o traballador, por conta allea, con polo menos 61 anos, que reúna as condicións xerais esixidas para causar pensión contributiva de xubilación conforme ás normas do réxime de la S.S de que se trate, agás a idade.
- O traballador solicitará a pensión de xubilación parcial ante á Entidade Xestora, e o recoñecemento desta quedará condicionado á presentación dos correspondentes contratos a tempo parcial e de relevo. O dereito á pensión nace na mesma data en que os contratos entren en vigor.

O contrato de relevo extínguese ao cumprir o traballador relevado a idade establecida para a súa xubilación, se o contrato asinado fose de carácter temporal. Se ao cumprir a idade de xubilación, o traballador continua na empresa, o contrato de relevo que se celebrou por duración determinada poderá prorrogarse mediante acordo das partes por períodos anuais, extingúndose en todo caso, ao finalizar o período correspondente ao ano en que se produza a xubilación total de traballador relevado.

Se se trata dun contrato de relevo para substituír un traballador xubilado parcialmente despois de alcanzar a idade de xubilación, prorrogarase automaticamente por períodos anuais, extingúndose en todo caso ao finalizar o período correspondente ao ano en que se produza a xubilación total.

■ Cadro 7.22

Contratos de relevo. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2012

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	22	39	92	27	24	17	37	62	20	20	360
Lugo	6	5	10	8	11	2	5	9	2	2	60
Ourense	8	14	17	5	4	1	9	7	2	1	68
Pontevedra	19	74	150	30	45	11	55	80	11	21	496
Galicia	55	132	269	70	84	31	106	158	35	44	984

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

■ Cadro 7.23

Contratos de relevo. Por duración e provincia. Galicia 2012

	Duración en meses										Total
	<= 7 días	>7 a <= 15 d	>15 a <= 1 mes	>1 a <= 3 mes	>3 a <= 6 mes	>6 a <= 12 mes	>12 a <= 18 mes	>18 a <= 24 mes	>24 meses	Indeterminada	
A Coruña	0	1	3	8	6	17	25	21	279	0	360
Lugo	1	0	0	0	1	2	5	5	46	0	60
Ourense	0	0	0	0	3	2	9	12	42	0	68
Pontevedra	1	0	2	6	8	20	16	32	411	0	496
Galicia	2	1	5	14	18	41	55	70	778	0	984

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

■ Cadro 7.24

Contratos de relevo. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2012

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	204	59	145	156	79	77	360	138	222
Lugo	40	10	30	20	9	11	60	19	41
Ourense	48	9	39	20	8	12	68	17	51
Pontevedra	318	130	188	178	114	64	496	244	252
Galicia	610	208	402	374	210	164	984	418	566

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

No ano 2012 asináronse en Galicia 984 contratos de relevo, o que representan soamente un 0,15% dos contratos iniciais (0,15% en España).

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura en 3 ocasións, na industria un 0,76%, na construción un 0,13% e no sector servizos un 0,10%.

Por sexo e idade, o 61,99% celebráronse con homes e entre eles o colectivo de 30 a 39 anos, supuxo un 44,10%. No grupo de mulleres concertáronse o 38% dos contratos de relevo, e tamén é o tramo de 30 a 39 anos o que ten maior representación cun 42,24%.

Segundo a duración o 79,06% fórono por un período superior a 24 meses, e segundo a xornada o 57,52% foi a total e o 42,48% a tempo parcial, experimentando un forte incremento.

Segundo a tendencia doutros contratos, a parcialidade foi maior nas mulleres, representando un 56,15%, mentres que nos homes solo supuxo un 34,10%

■ Cadro 7.25

Contratos por xubilación parcial. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2012

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	0	0	0	0	427	0	0	0	0	179	606
Lugo	0	0	0	0	167	0	0	0	0	28	195
Ourense	0	0	0	0	70	0	0	0	0	24	94
Pontevedra	0	0	0	0	555	0	0	0	0	174	729
Galicia	0	0	0	0	1.219	0	0	0	0	405	1.624

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

■ Cadro 7.26

Contratos por xubilación parcial. Por duración e provincia. Galicia 2012

	Duración en meses										Total
	<= 7 días	>7 a <= 15 d	>15 a <= 1 mes	>1 a <= 3 mes	>3 a <= 6 mes	>6 a <= 12 mes	>12 a <= 18 mes	>18 a <= 24 mes	>24 meses	Indeterminada	
A Coruña	4	0	0	0	3	8	17	16	497	61	606
Lugo	4	1	0	1	1	1	6	8	163	10	195
Ourense	2	0	0	0	0	1	1	2	75	13	94
Pontevedra	5	1	0	1	1	6	8	22	628	57	729
Galicia	15	2	0	2	5	16	32	48	1.363	141	1.624

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

Contratos de xubilación parcial concertáronse 1.624 en Galicia no 2012 representando un 0,25% dos contratos iniciais (0,25 en España). Do total un 75,06% concertouse con homes e só un 24,94% con mulleres. Esta diferenza esta explicada co atraso da muller no acceso ao mercado laboral e polo tanto tamén en acceder ás pensións de xubilación, diferenzas que xa ha comezando a diminuír. Tanto nun grupo coma noutro o 100% concertouse con maiores de 45 anos.

Ao igual que no contrato anterior, un 83,93% se celebrou por un tempo superior a 24 meses.

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura en 2 ocasións, na industria un 1,45%, na construción un 0,23% e no sector servizos un 0,15%.

7.2.8 Contratos non contemplados anteriormente

Neste grupo inclúense contratos de modalidades non especificadas anteriormente e/ou pertencentes a réximes especiais de contratación tales como: artistas, servizo doméstico, mercantís, contrato de traballo a domicilio, de grupo.

Estas contratacións son pouco representativas supoñen un 2,45% dos contratos iniciais, e son os de duración igual ou inferior a 7 días (90%) os mais celebrados.

Outros contratos non contemplados anteriormente. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2012

■ Cadro 7.27

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	≥ 45	< 25	25-29	30-39	40-44	≥ 45	
A Coruña	170	220	874	345	795	182	312	254	123	201	3.476
Lugo	100	108	566	334	767	122	162	180	111	71	2.521
Ourense	24	35	157	77	295	22	48	26	19	10	713
Pontevedra	374	524	1.608	929	3.736	128	508	632	360	198	8.997
Galicia	668	887	3.205	1.685	5.593	454	1.030	1.092	613	480	15.707

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

■ Cadro 7.28

Outros contratos non contemplados anteriormente. Por duración e provincia. Galicia 2012

	Duración en meses										Total
	≤ 7 días	>7 a ≤ 15 d	>15 a ≤ 1 mes	>1 a ≤ 3 mes	>3 a ≤ 6 mes	>6 a ≤ 12 mes	>12 a ≤ 18 mes	>18 a ≤ 24 mes	>24 meses	Indeterminada	
A Coruña	2.853	20	9	26	226	56	2	0	10	274	3.476
Lugo	2.481	0	0	0	10	5	0	0	0	25	2.521
Ourense	677	0	0	0	9	9	1	1	0	16	713
Pontevedra	8.128	6	2	7	252	49	0	5	6	542	8.997
Galicia	14.139	26	11	33	497	119	3	6	16	857	15.707

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

**Outros contratos non contemplados anteriormente.
Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2012**

■ Cadro 7.29

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	2.404	0	2.404	1.072	0	1.072	3.476	0	3.476
Lugo	1.875	0	1.875	646	0	646	2.521	0	2.521
Ourense	588	0	588	125	0	125	713	0	713
Pontevedra	7.171	0	7.171	1.826	0	1.826	8.997	0	8.997
Galicia	12.038	0	12.038	3.669	0	3.669	15.707	0	15.707

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

Mención aparte daremos aos contratos temporais de persoas con minusvalidez, que son aqueles cunha duración entre 12 meses e 3 anos, con xornada completa ou parcial, para traballadores minusválidos.

Estes contratos supuxeron no 2012, 774 contratos (0,12%) deles o 54,39% celebráronse con homes e o 45,61% con mulleres, deixando novamente, ver a menor integración da muller no mercado laboral, mesmo cando existe algunha minusvalidez, pero cunha evolución positiva con respecto ao ano anterior.

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 0,06%, na industria un 0,19%, na construción un 0,09% e no sector servizos un 0,12%.

O tramo de idade no que máis contratos se asinan foi o de >45 anos no grupo de homes (34,68%), e no de mulleres foi o tramo de 30-39 (32,86%).

Tomando en conta a duración, foron os de 12 meses os que representaron o 96,90% das celebracións e a xornada completa o 53,62%, aínda que no colectivo feminino (segundo a tendencia da maioría dos contratos) só supuxo o 45,33% mentres que no masculino chegou ao 69,57%

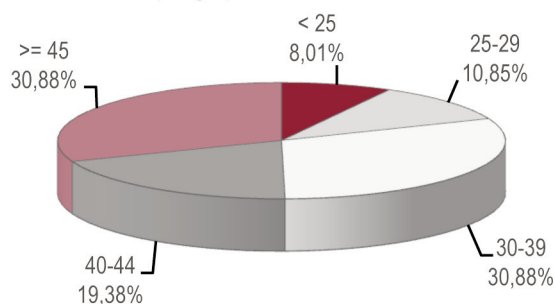
Contratos temporais de minusválidos. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2012

■ Cadro 7.30

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	14	13	43	28	62	10	13	46	24	36	289
Lugo	6	3	17	11	19	4	4	13	5	7	89
Ourense	2	5	17	9	16	3	5	15	14	6	92
Pontevedra	13	23	46	25	49	10	18	42	34	44	304
Galicia	35	44	123	73	146	27	40	116	77	93	774

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

**Contratos temporais de persoas con discapacidade.
Por duración e provincias. Galicia 2012**

■ Cadro 7.31

	Duración en meses				Total
	= 12	> 12 a <= 18	> 18 a <= 24	> 24	
A Coruña	277	9	3	0	289
Lugo	86	3	0	0	89
Ourense	89	1	0	2	92
Pontevedra	298	5	0	1	304
Galicia	750	18	3	3	774

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

**Contratos temporais de persoas con discapacidade.
Segundo sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia 2012**

■ Cadro 7.32

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	160	69	91	129	69	60	289	138	151
Lugo	56	20	36	33	23	10	89	43	46
Ourense	49	19	30	43	17	26	92	36	56
Pontevedra	156	58	98	148	84	64	304	142	162
Galicia	421	166	255	353	193	160	774	359	415

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

7.2.9 Contratos Indefinidos Ordinarios (Bonificados e non bonificados)

O contrato indefinido é aquel que se concerta sen establecer límites de tempo na prestación dos servizos, en canto á duración do contrato

A súa formalización pode ser verbal ou escrita, salvo os acollidos ao programa de fomento da contratación indefinida, minusválidos, a tempo parcial..... etc. En todo caso calquera das partes pode pedir que se formalice por escrito, mesmo durante o transcurso da relación laboral.

En 2012 concertáronse en Galicia 29.479 contratos desta modalidade (21.231 en 2011). Só representan un 4,6% dos contratos iniciais (7,38% en España) pero con tendencia a aumentar neste ano.

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 15,27%, na industria un 5,50%, na construción un 7,31% e no sector servizos un 3,88%.

Esta contratación concertouse no sector masculino nun 53,43% do total, fronte a un 46,57% en mulleres. En ambos os dous grupo, é o intervalo de idade de 30-39 anos, onde máis contratos indefinidos se asinan cun 35,73% en homes e un 32% nas mulleres. Séguelle o grupo de >45 anos, cun 25,56% e o 26,14% segundo sexan homes ou mulleres.

As porcentaxes segundo o tipo de xornada reflexa un 60,68% a xornada completa, un 28,06% a tempo parcial e un 11,26% de fixos descontinuos. Estes datos modifícanse se introducimos a variable sexo, habendo no colectivo masculino un 69,57% de contratos a xornada completa, un 16,75% a parcial e un 13,68% de fixos descontinuos, e no das mulleres un 50,47% a xornada completa, un 41,04% a tempo parcial e un 8,49% de fixos descontinuos. Novamente vense moi afectados os datos da xornada a tempo parcial cando introducimos a variable sexo, en detrimento do colectivo feminino.

Contratos indefinidos ordinarios. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2012

■ Cadro 7.33

	Homes					Mulleres					Total
	<25	25-29	30-39	40-44	≥ 45	<25	25-29	30-39	40-44	≥ 45	
A Coruña	641	1.047	2.447	925	1.730	627	1.082	1.946	731	1.466	12.642
Lugo	206	401	892	334	647	233	332	470	234	536	4.285
Ourense	182	233	496	151	356	181	271	443	195	468	2.976
Pontevedra	464	750	1.792	763	1.293	486	792	1.534	583	1.119	9.576
Galicia	1.493	2.431	5.627	2.173	4.026	1.527	2.477	4.393	1.743	3.589	29.479

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

■ Cadro 7.34

Contratos indefinidos ordinarios. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia. 2012

	Homes				Mulleres				Total			
	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos
A Coruña	6.790	1.126	4.770	894	5.852	2.362	2.881	609	12.642	3.488	7.651	1.503
Lugo	2.480	309	1.326	845	1.805	799	926	80	4.285	1.108	2.252	925
Ourense	1.418	321	1.075	22	1.558	639	836	83	2.976	960	1.911	105
Pontevedra	5.062	882	3.787	393	4.514	1.835	2.286	393	9.576	2.717	6.073	786
Galicia	15.750	2.638	10.958	2.154	13.902	5.635	6.929	1.165	29.479	8.273	17.887	3.319

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

7.2.10 Contratos Indefinidos para o Fomento da Contratación Indefinida. (Ata xuño/2012)

Estes contratos teñen como finalidade a colocación estable de traballadores desempregados e de empregados suxeitos a contratos temporais (Lei 12/2001 e Lei 35/2010).

Para os contratos susceptibles de bonificación, ofrécese información dos seguintes colectivos:

- Desempregados >45, 16-30 anos col. Anteriores
- Maternidade, adopción e acollemento
- Outras interinidades
- Persoas con discapacidade
- Traballadores en risco de exclusión social
- Vítimas violencia/terrorismo
- Traballadores en empresas de inserción
- Contratos de formación
- Investigadores en formación
- Mozos 16-30 anos empresas <50 traballadores
- Mulleres 16-30 anos subrepresentadas en empresas <50 traballadores
- Maiores 45 anos empresas <50 traballadores
- Mulleres >45 anos subrepresentadas en empresas <50 traballadores
- Convertidos a indefinidos acollidos a bonificación
- Convertidos a indefinidos Real Decreto-Lei 10/2010 Lei 35/2010
- Convertidos a indefinidos Real Decreto-Lei 1/2011
- Convertidos a indefinidos Real Decreto-Lei 3/2012
- Convertidos a indefinidos Lei 43/2006

Os colectivos afectados polo fomento da contratación indefinida son:

- Desempregados maiores de 45 anos
- Persoas con discapacidade

- Mozos dende 16 a 30 anos, ambos inclusive
- Mulleres desempregadas Art. 3 Lei 35/2010
- Desempregados inscritos 1 ou máis meses
- Desempregados con contrato temporal nos dous últimos anos
- Desempregados con contrato indefinido extinguido nos dous últimos anos
- Convertidos contratos temporais iniciados despois do 18 de xuño de 2010
- Convertidos a indefinidos Real Decreto-Lei 1/2011
- Convertidos contratos temporais iniciados antes do 28 de agosto de 2011
- Convertidos contratos temporais iniciados despois do 28 de agosto de 2011

O contrato concertarase por tempo indefinido no seu caso e formalizarase por escrito, segundo modelo oficial e a tempo completo ou parcial.

Os contratos indefinidos de fomento da contratación indefinida supuxeron en 2012, 646 contratos (2011: 6.767), sendo un 0,10% dos contratos iniciais (0,07% en España).

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 0,23%, na industria un 0,18%, na construción un 0,12% e no sector servizos un 0,09%.

Modifícase a tendencia doutros anos nos que nesta modalidade de contratación a porcentaxe feminina superaba á masculina. Representou o 45,66% de contratación feminina (52,77% en 2011) fronte ao 54,33% de masculina (47,23% en 2011).

Se tomamos como referencia o elemento idade observamos que no colectivo de homes o tramo de idade con maior representación é o de superior ou igual 45 anos (27,92%). O tramo de 25-29 anos supuxo un 23,65%, e o de 30-39 un 26,5%.

No grupo de mulleres a maior porcentaxe alcánzoo o grupo de 25 a 29 anos cun 25,42%, seguido de menores de 25 anos con 25,08%, e o grupo de 30-39 representou o 24,07%.

As porcentaxes por tipo de xornada reflicten un 65,63% para a xornada completa, un 27,55% para a parcial e so un 6,81% para a modalidade de fixo discontinuo. Estes datos vense alterados se introducimos a variable sexo. No colectivo feminino concertáronse un 55,93% de contratos a xornada completa, un 41,36% a parcial e un 2,71% de contratos fixos discontinuos. No colectivo masculino os rexistros de contratos reflicten unha porcentaxe de 73,79% para a xornada completa, un 15,95% para a parcial e un 10,26% para os fixos discontinuos.

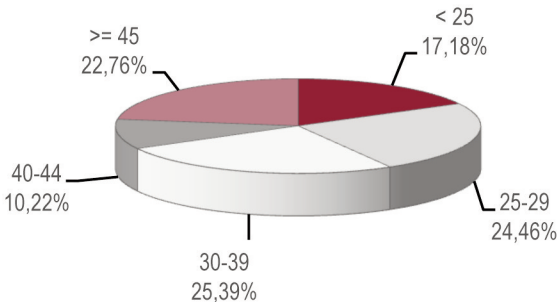
**Contratos indefinidos de fomento da contratación indefinida.
Por sexos, idade e provincias. Galicia 2012**

■ Cadro 7.35

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	≥ 45	< 25	25-29	30-39	40-44	≥ 45	
A Coruña	17	41	36	16	41	31	42	35	10	25	294
Lugo	8	11	5	2	10	15	7	11	6	3	78
Ourense	6	14	11	7	4	8	3	5	0	6	64
Pontevedra	6	17	41	15	43	20	23	20	10	15	210
Galicia	37	83	93	40	98	74	75	71	26	49	646

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

■ Cadro 7.36

**Contratos indefinidos de fomento da contratación indefinida.
Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2012**

	Homes				Mulleres				Total			
	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos
A Coruña	151	27	96	28	143	61	78	4	294	88	174	32
Lugo	36	9	26	1	42	18	24	0	78	27	50	1
Ourense	42	8	28	6	22	7	15	0	64	15	43	6
Pontevedra	122	12	109	1	88	36	48	4	210	48	157	5
Galicia	351	56	259	36	295	122	165	8	646	178	424	44

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

7.2.11 Contratos convertidos en indefinidos. (Lei 43/2006 e Lei 35/10)

No 2012 realizáronse 21.583 conversións en indefinidos de contratos temporais (2011: 25.163), o que supón 3.580 conversións menos que o ano anterior e representa un 3,26% do total das contratacións celebradas.

A maior porcentaxe de conversións en indefinidos realizouse nos contratos eventuais de circunstancias de produción cun 70,11%. Os de obra ou servizo chegaron a un 21,15%, os de interinidade 2,68%, os de relevo un 1,65% e os de prácticas un 2,97%, e o resto (substitución, temporal de persoa con minusvalidez) non alcanzaron porcentaxes significativas.

Contratos convertidos en indefinidos. Por tipo de contrato e provincias. Ambos os dous sexos. Galicia 2012

■ Cadro 7.37

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Obra ou servizo	2.097	432	341	1.696	4.566
Eventual circ. produción	6.366	2.108	1.490	5.168	15.132
Interinidade	248	63	53	215	579
Temporal discapacitados	59	17	18	51	145
Substitución xub. 64 anos	3	1	0	4	8
Prácticas	309	63	59	209	640
Relevo	143	36	30	147	356
Formación	56	23	20	45	144
Outros	6	0	0	7	13
Total	9.287	2.743	2.011	7.542	21.583

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

Contratos convertidos en indefinidos. Por tipo de contrato e provincias. Homes. Galicia 2012

■ Cadro 7.38

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Obra ou servizo	1.126	245	209	839	2.419
Eventual circ. produción	3.153	1.027	686	2.461	7.327
Interinidade	88	26	18	84	216
Temporal minusválidos	36	7	9	24	76
Substitución xub. 64 anos	2	0	0	2	4
Prácticas	137	24	28	100	289
Relevo	80	25	29	91	225
Formación	32	16	15	23	86
Outros	4	0	0	4	8
Total	4.658	1.370	994	3.628	10.650

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

**Contratos convertidos en indefinidos. Por tipo de contrato e provincias.
Mulleres. Galicia 2012**
■ Cadro 7.39

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Obra ou servizo	971	187	132	857	2.147
Eventual circ. produción	3.213	1.081	804	2.707	7.805
Interinidade	160	37	35	131	363
Temporal minusválidos	23	10	9	27	69
Substitución xub. 64 anos	1	1	0	2	4
Prácticas	172	39	31	109	351
Relevo	63	11	1	56	131
Formación	24	7	5	22	58
Outros	2	0	0	3	5
Total	4.629	1.373	1.017	3.914	10.933

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

Se incluímos a variable sexo, apreciamos que no colectivo de homes a maior conversión de contratos temporais en indefinidos, produciuse no contrato eventual por circunstancias da produción cun 68,80%, seguido do de obra 22,71%.

As conversións e indefinidos supuxeron un 49,35% do total, no grupo de homes.

No colectivo feminino, as conversións representaron un 50,66% do total e por modalidades, o 71.39% das conversións foron de contratos eventuais e o 19,64% de obra.

■ Cadro 7.40
Contratos convertidos en indefinidos. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2012

	Homes				Mulleres				Total			
	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos
A Coruña	4.658	893	3.645	120	4.629	2.213	2.257	159	9.287	3.243	5.902	279
Lugo	1.370	202	1.159	9	1.373	577	784	12	2.743	779	1.943	21
Ourense	994	187	799	8	1.017	429	575	13	2.011	616	1.374	21
Pontevedra	3.628	750	2.828	50	3.914	1.855	1.989	70	7.542	2.605	4.817	120
Galicia	10.650	2.032	8.431	187	10.933	5.074	5.605	254	21.583	7.243	14.036	441

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

■ Cadro 7.41
Contratos convertidos en indefinidos. Por duración e provincia. Galicia 2012

	Duración en meses								Total
	<3 meses	>3 a <= 6 meses	>6 a <= 12 meses	>12 a <= 18 meses	>18 a <= 24 meses	>24 a <= 30 meses	>30 a <= 36 meses	>36 meses	
A Coruña	983	1.763	4.808	303	446	135	219	630	9.287
Lugo	264	525	1.526	52	108	35	97	136	2.743
Ourense	187	423	1.123	48	78	22	32	98	2.011
Pontevedra	687	1.650	3.646	173	308	146	180	752	7.542
Galicia	2.121	4.361	11.103	576	940	338	528	1.616	21.583

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

As conversións en indefinidos, segundo sexos son un reflexo das contratacións iniciais. Así os contratos por interinidade cunha maior porcentaxe feminina, supoñen tamén maior número de conversións en mulleres.

7.2.12 Contratos indefinidos para persoas con minusvalidez. (Lei 27/2009 e R.D. Lei 20/2012)

As persoas con minusvalidez deberán ter recoñecido un grao mínimo de minusvalidez igual ou superior o 33% e estar inscritos nos servizos públicos de emprego.

A xornada pode ser a tempo completa ou parcial.

Foron 384 os contratos concertados a persoas con minusvalidez, dos que 55,73% celebráronse con homes e 44,27% con mulleres, sendo os homes maiores de 45 anos os máis contratados (37,85%), seguidos da franxa de idade entre 30 e 39 anos (30,71%). No grupo de mulleres foron máis contratadas as maiores de 45 anos (39,71%), seguidas das de 30-39 anos (29,41%).

A xornada completa supuxo o 66,41%, a xornada parcial o 30,99% e os fixos descontinuos o 2,60%. Se engadimos a variable sexo, incrementáanse os contratos parciais no grupo feminino, chegando ao 44,12%.

■ **Cadro 7.42** Contratos de persoas con discapacidade. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2012

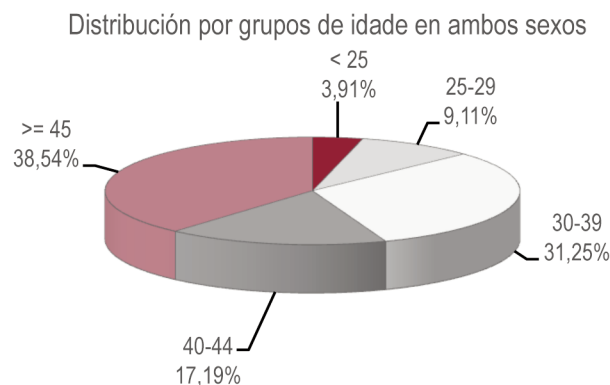
	Homes				Mulleres				Total			
	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos
A Coruña	89	15	71	3	77	40	33	4	166	55	104	7
Lugo	21	6	15	0	17	10	6	1	38	16	21	1
Ourense	13	3	10	0	16	8	8	0	29	11	18	0
Pontevedra	91	20	70	1	60	17	42	1	151	37	112	2
Galicia	214	44	166	4	170	75	89	6	384	119	255	10

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

■ **Cadro 7.43** Contratos de persoas con discapacidade. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2012

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	≥ 45	< 25	25-29	30-39	40-44	≥ 45	
A Coruña	5	8	25	21	30	3	14	24	11	25	166
Lugo	0	0	4	3	14	0	3	2	6	6	38
Ourense	0	0	7	1	5	1	1	3	2	9	29
Pontevedra	5	4	34	16	32	1	5	21	6	27	151
Galicia	10	12	70	41	81	5	23	50	25	67	384

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

7.2.13 Contratacións a colectivos especiais

Neste epígrafe recóllense as contratacións efectuadas a:

- Persoas con minusvalidez.
- Traballadores en risco de exclusión social.
- Contratacións a persoas con minusvalidez na CEE.
- Contratacións en proxectos de investigación.
- Contratacións en prácticas para investigadores.

I- Os contratos realizados a persoas con minusvalidez ao longo do 2012 foron de 2.428, sendo o contrato temporal a persoas con minusvalidez o máis utilizado co 31,88%, seguido do eventual por circunstancias da produción (31,88) e do indefinido para persoas con minusvalidez (15,81%). As contratacións deste colectivo na CEE alcanzaron os 1.179 contratos dos cales o 33,84% foron eventuais, o 22,99% de obra, o 22,73% de interinidade e o 7,80% temporal persoas con minusvalidez.

Contratacións a discapacitados. Por tipo de contrato e provincias. Galicia 2012

■ Cadro 7.44

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
indefi. ordinario(boni./no boni)	27	3	29	8	67
Indefinido fomento da contratación indef.	5	0	1	2	8
Persoas con discapacidad	166	38	29	151	384
Obra ou servizo	153	20	35	63	271
Eventual circ. produción	200	8	75	116	399
Interinidade	171	16	21	116	324
Temporal pers. Discapacitadas	289	89	92	304	774
Prácticas	0	0	1	0	1
Formación	5	1	2	4	12
Outros contratos	0	0	0	0	0
Convertidos en indefinidos	76	20	26	66	188
Total	1.092	195	311	830	2.428

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

■ Cadro 7.45

Contratación a persoas con discapacidade en CEE.
Por tipo de contrato e provincias. Galicia 2012

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
indefi. Ordinarios (boni/no boni)	27	3	29	8	67
Indefinido fomento contratación indef.	5	0	0	2	7
Obra ou servizo	153	20	35	63	271
Eventual circ. produción	200	8	75	116	399
Interinidade	151	12	19	86	268
Temporal discapacitados	33	2	16	41	92
Prácticas	0	0	1	0	1
Formación	0	0	1	0	1
Outros contratos	28	4	19	22	73
Total	597	49	195	338	1.179

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

2- Contrato temporal para **traballadores desempregados en situación de exclusión social** ten por obxecto fomentar a contratación dos traballadores desempregados na devandita situación.

A situación de exclusión social acreditarase polos correspondentes servizos sociais e pola pertenza a algún dos seguintes colectivos:

- Perceptores de rendas mínimas de inserción ou calquera outra prestación de igual ou similar natureza segundo cada Comunidade Autónoma.
- Persoas que non poidan acceder ás prestacións anteriores por algunha das seguintes causas:
 - Falta de período esixido de residencia ou empadramento, ou para a constitución da unidade perceptora.
 - Esgotar o período máximo de percepción legalmente establecido.
 - Novos maiores de 18 anos e menores de 30, procedentes de institucións de protección de menores.
- Persoas con problemas de drogadicción ou alcoholismo que se atopen en proceso de rehabilitación ou inserción social.
- Internos de centros penitenciarios as situacións da cal lles permitan acceder a un emprego, así como liberados condicionais e ex reclusos.
- Menores internos incluídos no ámbito de aplicación da Lei Orgánica 5/02, reguladora de responsabilidade penal de menores, a situación da cal lles permita acceder a un emprego, así como os que se atopan en liberdade vixiada e ex internos.

A duración pode ser por tempo indefinido ou determinado, a xornada a tempo parcial ou completo e a formalización debe facerse por escrito.

O colectivo de traballadores contratados en risco de exclusión social só supuxeron 47 contratacións en toda a Comunidade Autónoma, e deles o 34% servíronse da modalidade eventual por circunstancias da produción, o 27,66% de obra ou servizo e o 34% fórono indefinidos de fomento de emprego.

Cadro 7.46
**Contratacións a traballadores/as en risco de exclusión social.
Por tipo de contrato e provincias. Galicia 2012**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
indefi. Ordinario (boni/ no boni)	4	0	1	10	15
Indefinido fomento da contratación indef.	1	0	0	2	3
Obra ou servizo	1	3	1	8	13
Eventual circ. produción	6	0	3	6	15
Interinidade	0	0	0	0	0
Prácticas	0	0	0	0	0
Formación	1	0	0	0	1
Outros contratos	0	0	0	0	0
Total	13	3	5	26	47

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

3- O contrato de traballo para a **realización dun proxecto de investigación** pode concertarse con persoal investigador, científico ou técnico. Estes contratos poderán realizalos organismos públicos de investigación, institucións sen ánimo de lucro e as Universidades públicas e rexeranse polo establecido na normativa do contrato de obra ou servizo determinado. (Art. 12 e 15 do E.T.)

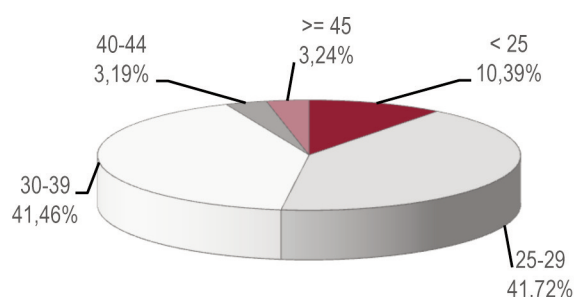
No ano 2012 concertáronse 1.944 contratos. O 51,49% das contratacións leváronse a cabo con homes e o 48,51% con mulleres e os tramos de idade onde houbo maior incidencia foron o de 25-29 anos (42,74% en homes e 40,76% en mulleres) e o de 30-39 (41,36% en homes e 41,56% en mulleres).

Cadro 7.47
Contratacións en proxectos de investigación. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2012

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	≥ 45	< 25	25-29	30-39	40-44	≥ 45	
A Coruña	53	168	180	11	17	63	224	207	17	19	959
Lugo	4	18	35	1	0	5	31	29	4	0	127
Ourense	0	1	2	0	0	0	0	3	0	0	6
Pontevedra	37	216	173	17	10	40	153	177	12	17	852
Galicia	94	403	390	29	27	108	408	416	33	36	1.944

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

4- O contrato en **prácticas para investigadores** require estar en posesión do título de Doutor; sen que sexa de aplicación o límite dos catro anos dende a obtención do título. Estes contratos poderán realizalos organismos públicos de investigación, institucións sen ánimo de lucro e as Universidades públicas e rexeranse polo establecido na normativa do contrato en prácticas. A súa duración non poderá ser inferior a un ano, nin exceder de cinco. (Art. 11 do E.T.)

Só se realizáron 47 contratos que reúnan estas características na Comunidade Autónoma de Galicia, 14 a homes e 33 a mulleres, principalmente no tramo de idade de 25-29 anos.

**Contratacións en prácticas para investigadores/as.
Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2012**

■ Cadro 7.48

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	≥ 45	< 25	25-29	30-39	40-44	≥ 45	
A Coruña	8	5	0	0	0	16	14	0	0	0	43
Lugo	1	0	0	0	0	2	1	0	0	0	4
Ourense	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pontevedra	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Galicia	9	5	0	0	0	18	15	0	0	0	47

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

7.2.14 Adscripcións en colaboración social

O seu obxecto é a mellora da capacidade de ocupación dos traballadores desempregados a través de subvencións dos custos laborais para a contratación de traballadores desempregados para a execución de obras ou servizos de interese xeral e social no ámbito da colaboración coas Corporacións locais ou entidades dependentes ou vinculadas a unha Administración local.

As adscripcións temporais en colaboración social realizadas en Galicia ao longo do 2012 foron 317, das que o 66,88% concertáronse con homes e o 33,12% con mulleres.

O tramo de idade mais significativo foi o de >45 anos en ambos os dous sexos (68,40% no caso dos homes e 62,86% no das mulleres) e o sector de actividade económica onde se concentraron foi exclusivamente o de servizos.

Adscripcións temporais en colaboración social. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2012

■ Cadro 7.49

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	≥ 45	< 25	25-29	30-39	40-44	≥ 45	
A Coruña	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lugo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ourense	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pontevedra	0	5	33	29	145	3	2	24	10	66	317
Galicia	0	5	33	29	145	3	2	24	10	66	317

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

Cadro 7.50
**Adscripcións temporais en colaboración social.
Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2012**

	Homes				Mulleres				Total
	Agricultura	Industria	Construción	Servizos	Agricultura	Industria	Construción	Servizos	
A Coruña	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lugo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ourense	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pontevedra	0	0	0	212	0	0	0	105	317
Galicia	0	0	0	212	0	0	0	105	317

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

7.2.15 Prórrogas

As prórrogas a contratos en todo o 2012 alcanzaron as 74.046.

As prórrogas son, en boa medida, un reflexo dos contratos iniciais, así o maior número realizouse aos contratos eventuais por circunstancias da produción (88%), seguidas, a grande distancia, dos de obra ou servizo (4,93%) e aos contratos de prácticas (3,19%).

Prórrogas. Por tipo de contrato e provincias. Galicia 2012
Cadro 7.51

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Obra ou servizo	1.473	720	336	1.120	3.649
Eventual circ. produción	24.223	6.658	5.991	28.345	65.217
Interinidade	378	57	14	109	558
Temporal discapitados	203	52	50	198	503
Relevo	1	1	0	4	6
Substitución xub. 64 anos	0	0	0	0	0
Xubilación parcial	5	1	1	3	10
Prácticas	1.116	172	157	914	2.359
Formación	612	171	170	546	1.499
Outros contratos	82	4	4	155	245
Total	28.093	7.836	6.723	31.394	74.046

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

Se nos centramos na duración, o 56,11% realizáronse por 3 meses, o 28,66% por períodos de 3 a 6 meses e un 14,93% por períodos de 6 a 12 meses.

Cadro 7.52
Prórrogas. Por duración e provincia. Galicia. 2012

	Duración en meses						Total
	<3 meses	>3 a <= 6 meses	>6 a <= 12 meses	>12 a <= 18 meses	>18 a <= 24 meses	>24 meses	
A Coruña	14.808	8.538	4.644	76	24	3	28.093
Lugo	3.908	2.516	1.391	16	5	0	7.836
Ourense	3.429	2.195	1.077	18	3	1	6.723
Pontevedra	19.401	7.974	3.943	52	19	5	31.394
Galicia	41.546	21.223	11.055	162	51	9	74.046

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

Por sexos, a distribución é unha 48,33% realizadas a homes e un 51,67% a mulleres.

O tramo de idade onde maior número de prórrogas se rexistraron foi de 25 a 44 anos, tanto en homes (67,13%) como en mulleres (65,97%), seguido do colectivo de <25 anos (19% en homes e 19,32% en mulleres).

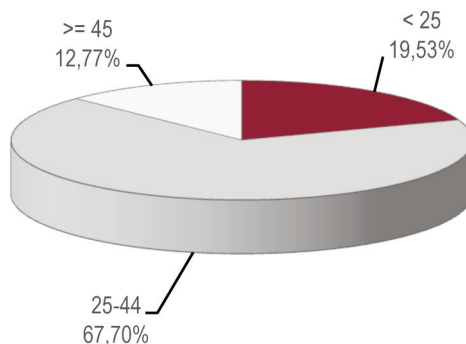
■ **Cadro 7.53**

Prórrogas. Por sexos, idade, sector de actividade e provincias. Galicia. 2012

	Homes			Mulleres			Sector de actividade				Total
	< 25	25-44	≥ 45	< 25	25-44	≥ 45	Agricultura	Industria	Construción	Servizos	
A Coruña	2.465	8.773	1.915	2.830	9.993	2.117	473	3.068	2.133	22.419	28.093
Lugo	745	2.286	607	906	2.611	681	286	728	425	6.397	7.836
Ourense	659	1.908	477	737	2.312	630	88	963	268	5.404	6.723
Pontevedra	2.948	11.057	1.946	2.920	10.326	2.197	252	4.478	1.523	25.141	31.394
Galicia	6.817	24.024	4.945	7.393	25.242	5.625	1.099	9.237	4.349	59.361	74.046

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

No sector servizos, foi onde maior número de prórrogas rexistráronse, alcanzando o 78,29%, seguido a grande distancia polo sector de industria co 13,15%.

7.3 Contratación a traballadores estranxeiros

Debido ao incremento de traballadores estranxeiros que exercen a súa actividade laboral en Galicia e en España, tanto de procedencia comunitaria como extracomunitaria, consideramos de interese reflectir a situación contractual deste colectivo.

■ **Cadro 7.54** **Contratos a estranxeiros segundo tipo de contrato e provincias. Galicia. Decembro 2012**

	Total	Comunitarios				Extracomunitarios			
		Total	Indefinidos iniciais	Convertidos en indefinitos	Temporais	Total	Indefinidos iniciais	Convertidos en indefinitos	Temporais
A Coruña	16.099	4.309	611	196	3.502	11.790	982	454	10.354
Lugo	6.258	2.120	235	115	1.770	4.138	712	185	3.241
Ourense	4.125	1.847	218	93	1.536	2.278	198	113	1.967
Pontevedra	15.275	5.740	571	267	4.902	9.535	730	321	8.484
Galicia	41.757	14.016	1.635	671	11.710	27.741	2.622	1.073	24.046

Fonte: SEPE. Contratos rexistrados decembro 2012.

O total de contratos rexistrados de traballadores estranxeiros, tanto comunitarios como extracomunitarios, foi de 41.757 (2011: 46.829).

Os contratos concertados con traballadores comunitarios chegaron aos 14.016 (33,57%) e deles o 11,66% fórono baixo a modalidade de indefinidos, 4,79% conversións en indefinidos e 83,55% contratos temporais.

Os contratos rexistrados de traballadores non comunitarios alcanzaron os 27.741 (66,43%), sendo o 9,45% indefinidos, 3,87% conversións en indefinidos e o 86,68% temporais.

No total de España rexistráronse 2.503.534 contratos iniciais e conversións en indefinido, dos que 833.674 (33,30%) o foron con traballadores comunitarios e 1.669.863 (66,70%) a extracomunitarios.

■ **Cadro 7.55** **Contratos a estranxeiros/as segundo sexo, idade e sectores por provincias. Galicia. Decembro 2012**

	Total	Homes			Mulleres			Sectores			
		< 25 anos	25 - 45 anos	> 45 anos	< 25 anos	25 - 45 anos	> 45 anos	Agricultura	Industria	Construción	Servizos
A Coruña	16.099	1.024	6.449	1.582	1.099	5.090	855	1.430	802	1.760	12.107
Lugo	6.258	484	2.661	574	482	1.765	292	1.346	225	628	4.059
Ourense	4.125	344	1.577	405	351	1.196	252	256	500	511	2.858
Pontevedra	15.275	1.111	6.747	1.772	860	3.875	910	1.141	1.039	2.176	10.919
Galicia	41.757	2.963	17.434	4.333	2.792	11.926	2.309	4.173	2.566	5.075	29.943

Fonte: SEPE Contratos rexistrados.

Se temos en conta a variable sexo, o 59,22% concertáronse con homes e o 40,78% con mulleres.

Por tramos de idade, é o grupo de entre 25-45 anos o máis numeroso co 70,5% no colectivo masculino e o 70% no feminino.

Segundo os sectores económicos, é o sector servizos o que concentra o maior número de contratos co 71,71%, seguido de construción (12,15%), agricultura (9,99%) e por último, industria (6,14%)

■ Conclusións da Contratación

Desagregación de contratos rexistrados de duración indefinida e conversións de temporais en indefinidos. Sobre o total de contratos. Por modalidades e provincias. Galicia 2012

■ Cadro 7.56

	Total contratos	Duración indefinida		Duración indefinida. Fomento da contratación	
		Subtotal	Indefinido ordinario	Contratos iniciais	Convertidos en indefinidos
A Coruña	271.066	22.223	12.642	294	9.287
Lugo	62.947	7.106	4.285	78	2.743
Ourense	49.395	5.051	2.976	64	2.011
Pontevedra	257.337	17.328	9.576	210	7.542
Galicia	640.745	51.708	29.479	646	21.583

Fonte: SEPE Contratos rexistrados.

1º De todo o exposto neste capítulo pódese concluír que tras varios anos co un incremento do número de contratos, en 2008, 2009, 2010, 2011 e 2012 vense reducidas as contratacións sendo en 2012 a redución de 9.107 contratos menos, alcanzando os 662.645 contratos rexistrados, dos cales 640.745 son de nova creación, 21.583 son conversións de contratos temporais xa existentes en indefinidos, é neste apartado onde se producen as maiores diferenzas e 317 son adscricións de colaboración social.

2º Como no ano 2011, a modalidade de contrato eventual segue sendo a máis utilizada (43,48% dos contratos iniciais). En segundo lugar atópase o contrato de obra ou servizo determinado (35,68% dos contratos iniciais), que diminúe lixeiramente a súa representación con respecto ao 2011. Este tipo de contrato sumado ao anterior alcanzou un 79,16% da contratación do 2012.

3º Os contratos indefinidos ordinarios (bonificados e non bonificados) seguen a ter unha moi baixa representación porcentual cun 4,60% da contratación inicial.

4º A rotación dos asalariados galegos (número de contratos eventuais que, por termo medio, se concertan con cada asalariado temporal) alcanzou os 2,77 contratos no caso das mulleres e os 3,14 nos homes. A media en España foi de 3,20 no grupo de mulleres e de 3,75 no de homes.

■ Cadro 7.57

Rotación dos asalariados/as temporais. Galicia/España. 2011/2012

	Galicia				España			
	Homes		Mulleres		Homes		Mulleres	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Contratos temporais	315.035	313.734	302.772	296.886	7.272.089	7.151.664	6.050.980	5.932.112
Asalariados/as Temporais	100,20	86,00	109,50	100,00	1935,50	1653,90	1890,40	1710,70
Rotación	3,14	3,65	2,77	2,97	3,75	4,32	3,20	3,47

Datos EPA en miles de persoas.

Elaboración propia.

Fonte: EPA SEPE Estatística de Contratos Rexistrados.

5º Aínda que mantense unha elevada porcentaxe de asalariados temporais, especialmente no colectivo feminino, vanse acurtando as distancias entre o grupo de homes e de mulleres.

■ Cadro 7.58

Asalariados/as sector público e privado. Por tipo de contrato e sexo. Galicia 2012

	Indefinido				Temporal			
	Homes		Mulleres		Homes		Mulleres	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Asalariados/as Sector Público	82,7	84,8	73,2	77,4	17,3	15,2	26,8	22,6
Asalariados/as Sector Privado	76,3	77,8	72,6	73,2	23,7	22,2	27,4	26,8

En porcentaxe.

Elaboración propia.

Fonte: EPA.

Asalariados/as sector público e privado. Por tipo de contrato e sexo. España. 2011/2012

■ Cadro 7.59

	Indefinido				Temporal			
	Homes		Mulleres		Homes		Mulleres	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Asalariados/as Sector Público	80,7	83,8	71,6	75,3	19,3	16,2	28,4	24,7
Asalariados/as Sector Privado	74,7	76,3	74,0	74,8	25,3	23,7	26,0	25,2

En porcentaxe.

Elaboración propia.

Fonte: EPA.

6º Seguen existindo determinadas modalidades contractuais maioritariamente femininas como son o contrato de interinidade chegando no 2012 ao 70,73% de representación feminina ou os concertados a tempo parcial e outras maioritariamente masculinas como o contrato de relevo ou xubilación parcial. Por sectores de actividade, so no sector servizos, a contratación das mulleres (53,95%) supera a dos homes.

7º O maior porcentaxe de contratación levouse a cabo no grupo de idade entre 25 a 34 anos.

Para finalizar, e como complemento á información recollida neste capítulo, engadimos un último cadro sobre os contratos de traballo do servizo do fogar familiar (so inclúe datos ata setembro de 2012).

**Contratos de traballo do servizo do fogar familiar.
Por sexo e provincia. Galicia 2012**

■ Cadro 7.60

	Homes	Mulleres	Total Ambos sexos
A Coruña	10	850	860
Lugo	7	290	297
Ourense	8	207	215
Pontevedra	10	534	544
Galicia	35	1.881	1.916

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2012.

7.4 Empresas de Traballo Temporal

Inclúense neste apartado as empresas de traballo temporal reguladas pola Lei 14/1994, de 1 de xuño que, realizando os contratos de posta a disposición, poden supoñer unha importante canalización da ocupación.

Sendo competencia da Comunidade Autónoma tanto a autorización como o rexistro, contabilízanse, ademais, todas aquelas empresas de traballo temporal que posúen centros de traballo en Galicia, e que son autorizadas polo Ministerio de Emprego e Seguridade Social, por ser o seu ámbito de actuación superior ao da Comunidade Autónoma.

Pódese ver no cadro 7.61 que o número de empresas autorizadas para traballar como ETT en Galicia no ano 2012 é de 23, cifra similar á que se mantén nos últimos anos.

**Empresas de Traballo Temporal. Galicia.
Evolución anos 2006-2012**

■ Cadro 7.61

Anos	Galicia
2006	29
2007	30
2008	27
2009	23
2010	23
2011	25
2012	23

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social.

Con datos do Ministerio de Emprego e Seguridade Social, o número de contratos de posta a disposición en Galicia durante 2012 ascende en total á cifra de 87.163, correspondendo o maior número aos realizados na provincia de Pontevedra. Claramente as provincias da Coruña e Pontevedra agrupan o maior número de contratos de posta a disposición supoñendo en ambos casos el 89% do total de Galicia.

Contratos de posta a disposición segundo provincia do centro de traballo da empresa de traballo temporal. Galicia 2012

■ Cadro 7.62

2012	Galicia				
	Total	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
	87.163	34.410	5.302	4.292	43.159

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social.

No cadro 7.63 analízanse por comunidades autónomas os contratos de posta a disposición, puidéndose observar que Galicia é unha das que ven incrementadas as súas cifras.

Contratos de posta a disposición, por comunidade autónoma de ubicación das empresas de traballo temporal. 2012

■ Cadro 7.63

Contratos de posta a disposición	Valores absolutos	Variacións sobre igual período do ano anterior	
		Absolutas	Relativas en porcentaxe
	2.023.195	-39.341	-1,90
Andalucía	193.005	-11.574	-5,70
Aragón	56.711	1.023	1,80
Asturias	24.812	-7.422	-23,00
Baleares	12.422	-3.638	-22,70
Canarias	79.672	-1.044	-1,30
Cantabria	24.627	1.408	6,10
C. A Mancha	54.855	-977	-1,70
C. León	108.113	-9.322	-7,90
Cataluña	381.995	10.071	2,70
C. Valenciana	285.793	-2.064	-0,70
Extremadura	6.205	-947	-13,20
Galicia	87.163	2.336	2,80
Madrid	324.168	-22.629	-8,40
Región de Murcia	221.191	42.248	23,60
Navarra	50.902	-10.141	-16,60
País Vasco	99.117	-19.315	-16,30
A Rioxa	12.444	-354	-2,80
Ceuta e Melilla	-	-	-

Fonte: Estadística de Empresas de Trabajo Temporal. Ministerio de Emprego e Seguridade Social.

Nos cadros 7.64 e 7.65 pódense observar as cifras de persoas postas a disposición e contratos de posta a disposición referidos unicamente aos celebrados por empresas autorizadas pola Comunidade Autónoma resaltando claramente os contratos para obra ou servizo determinado e acumulación de tarefas. Así mesmo pódese contemplar que a provincia de Pontevedra supera amplamente ás demais en contratos de posta a disposición.

Persoas traballadoras postas a disposición polas empresas de traballo temporal autorizadas pola Dirección Xeral de Traballo e Economía Social, segundo ámbito de actuación. 2012

■ Cadro 7.64

	Persoas traballadoras
A Coruña	1.324
Lugo	687
Ourense	497
Pontevedra	5.529
Galicia	8.037

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

Contratos de posta a disposición realizados nas empresas autorizadas pola Dirección Xeral de Traballo e Economía Social, segundo o ámbito de actuación e a modalidade de contratación. 2012.

■ Cadro 7.65

	Causa do contrato				Totais
	Realización de obra ou servizo determinado	Acumulación de tarefas	Substitución de traballadores	Contratación proceso de selección	
A Coruña	1.645	48	143	30	1.866
Lugo	335	837	362	0	1.534
Ourense	474	50	18	0	542
Pontevedra	4.824	6.095	202	0	11.121
Galicia	7.278	7.030	725	30	15.063

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

Examinando a evolución no cadro 7.66, polo que se refire a contratos de posta a disposición de empresas de traballo temporal autorizadas para traballar en Galicia pola Comunidade Autónoma, diminúe o número de contratos debido ao descenso das provincias de Ourense e Pontevedra.

Contratos de posta a disposición realizados nas empresas autorizadas pola Dirección Xeral de Traballo e Economía Social. Evolución 2008-2012

■ Cadro 7.66

	2008	2009	2010	2011	2012
A Coruña	3.209	2.984	2.607	1.751	1.866
Lugo	1.387	1.353	1.254	1.389	1.534
Ourense	989	558	658	691	542
Pontevedra	12.749	12.125	10.263	12.355	11.121
Galicia	18.334	17.020	14.782	16.186	15.063

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

Pode observarse no cadro 7.67 a evolución desagregada polas causas dos contratos en que se reflexa que diminúen os de maiores cifras: obra ou servizo determinado e acumulación de tarefas.

Contratos de posta á disposición nas empresas autorizadas pola Dirección Xeral de Traballo e Economía Social, segundo a causa do contrato. Evolución 2008-2012.

■ **Cadro 7.67**

Realización de obra ou servizo determinado

	2008	2009	2010	2011	2012
A Coruña	2.820	2.493	2.041	1.500	1.645
Lugo	229	80	87	187	335
Ourense	910	538	554	550	474
Pontevedra	9.448	8.715	6.245	5.623	4.824
Total	13.407	11.826	8.927	7.860	7.278

Acumulación de tarefas

	2008	2009	2010	2011	2012
A Coruña	191	329	369	101	48
Lugo	979	1.102	954	900	837
Ourense	54	2	91	133	50
Pontevedra	2.444	2.810	3.544	6.456	6.095
Total	3.668	4.243	4.958	7.590	7.030

Substitución de traballadores

	2008	2009	2010	2011	2012
A Coruña	198	156	194	127	143
Lugo	176	132	213	302	362
Ourense	23	18	13	8	18
Pontevedra	854	587	474	275	202
Total	1.251	893	894	712	725

Contratación proceso de selección

	2008	2009	2010	2011	2012
A Coruña		6	3	23	30
Lugo	3	39			
Ourense	2				
Pontevedra	3	13		1	
Total	8	58	3	24	30

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

O RD 395/2007, do 23 de marzo, polo que se regula o subsistema de formación profesional para o emprego, abordou a integración nun único subsistema de todas as iniciativas de formación ocupacional, formación continua e formación en alternancia co emprego. O obxectivo foi adaptar a formación profesional para facela axeitada ás necesidades de produtividade e competitividade das empresas no novo escenario global e para potenciar a empregabilidade dos traballadores nun mundo en constante cambio. As Ordes TAS/2.307/2007 e 2.388/2007, do 27 de xullo e 2 de agosto, respectivamente, desenvolveron e completaron a regulación das iniciativas de formación de oferta e de demanda a que se refire o RD 395/2007.

8.1 Obxectivos do subsistema de formación profesional para o emprego

A aprobación do RD 395/2007, do 23 de marzo (BOE 11 de abril), polo que se regula o subsistema de formación profesional para o emprego, estivo inspirada por un claro e expreso propósito, o de deseñar un novo modelo de formación profesional

para o emprego que persegue estender entre as empresas e os/as traballadores/as ocupados/as e desempregados/as «unha formación que responda ás súas necesidades e contribúa ao desenvolvemento dunha economía baseada no coñecemento» (art. 2 RD 395/2007).

A norma pretende atender o interese dos/as traballadores/as e desempregados/as en mellorar a súa capacitación profesional e o seu desenvolvemento persoal, o que se consegue ofrecéndolles posibilidades de formación ao longo de toda a súa vida, promovendo a acreditación das competencias profesionais que adquiren e, en definitiva, mellorando a súa empregabilidade. Ao tempo a norma tamén pretende dar resposta ao interese das empresas, e do mercado en xeral, na medida en que a maior formación e cualificación dos/as traballadores/as redundará en mellorar a súa competitividade e produtividade.

Con esa finalidade, a norma abordou a tarefa de integrar e dar unha regulación única e sistemática á formación ocupacional e á formación continua, incluíndo as fórmulas que compaxinan a formación e o emprego.

Todas estas modalidades formativas integráronse nun subsistema que, á súa vez, forma parte do Sistema de Formación Profesional para o emprego, integrado tamén pola Formación Profesional Regulada. No marco desta nova organización do subsistema da formación para o emprego a norma pretendeu, ademais, articular un sistema que sexa respectuoso coas competencias autonómicas na materia e que amplíe as formas de colaboración entre as distintas instancias territoriais.

Outro pilar do subsistema para a formación son os/as interlocutores sociais, aos/as cales se segue recoñecendo un papel esencial no deseño, programación e execución das accións formativas.

É necesario ter presente a Lei Orgánica 5/2002, do 19 de xullo, das Cualificacións e da Formación Profesional, que establece un Catálogo Nacional de Cualificacións Profesional que permite avanzar nun enfoque de aprendizaxe permanente e na integración das distintas ofertas de formación profesional. Tamén se recoñece expresamente a incidencia dalgúns pronunciamentos do Tribunal Constitucional (SSTC 95/2002, de 25 de abril e 190/2002, do 17 de outubro) na medida en que as mesmas contribuíron a clarificar algúns aspectos da delimitación de competencias entre o Estado e as Comunidades Autónomas en materia de formación continua, **situando esta materia no ámbito laboral, competencia exclusiva do Estado**, e identificando os supostos nos que a xestión ou execución das accións formativas correspondería ao Estado ou ás Comunidades Autónomas.

Especial transcendencia atribúese tamén á Lei 56/2003, do 16 de decembro, de Emprego, na medida en que coloca á formación profesional como unha das fórmulas máis eficaces para contribuír a mellorar a empregabilidade dos/as traballadores/as. Finalmente, non podían deixar de resultar igualmente determinantes as políticas e directrices comunitarias na materia que veñen considerando a aprendizaxe permanente como un pilar fundamental na estratexia para o emprego.

A concorrencia destes factores determinou que, no marco do Diálogo Social amparado na Declaración do 8 de xullo de 2004, se alcanzase o Acordo de Formación Profesional para o Emprego o 7 de febreiro de 2006, que en boa medida serviu de pauta para o contido do RD 395/2007.

Non obstante e de feito, permanece no Real Decreto a separación entre formación continua e formación ocupacional e nin no contido das accións, nin nos seus destinatarios, nin nas súas fórmulas de financiamento se advirten cambios substanciais.

Con todo, o aspecto máis conflitivo ou delicado da norma se refire aos aspectos relativos á participación das Comunidades Autónomas no subsistema de formación. A intención, expresamente sinalada no RD 395/2007, de aplicar e respectar as pautas constitucionais fixadas nas SSTC 95/2002 e 190/2002) non foi debidamente materializada. Certamente, son numerosos os aspectos nos que a norma apela á participación das comunidades autónomas e á súa coordinación coas accións formativas do Estado ou nos que se lles recoñecen competencias na materia. Así acontece coas facultades recoñecidas ao Sistema Nacional de Emprego, do que forman parte os servizos públicos de emprego das comunidades autónomas, na elaboración e deseño das políticas de formación para o emprego ou co impulso das funcións do Consello Xeral do Sistema Nacional de Emprego, no que tamén participan as Comunidades Autónomas, en canto órgano consultivo e de participación institucional en materia de formación (art. 33 RD 395/2007). Pola súa parte, os preceptos referidos á calidade, avaliación, seguimento e control da formación de demanda atribúen ás autonomías a competencia para avaliar o impacto da formación realizada no acceso e mantemento do emprego e na mellora da competitividade das empresas. Tamén se lles recoñece capacidade para valorar a eficacia do sistema en canto ao alcance da formación, así como a dos recursos económicos e os medios empregados (art. 37 RD 395/2007), e con esa finalidade garánteselles o acceso, en tempo real, ás comunicacións telemáticas realizadas polas empresas e as entidades organizadoras así como a toda a información necesaria (art. 16.4 RD 395/2007). Son tamén as comunidades autónomas as que deben informar ao Servizo Público de Emprego Estatal dos resultados das actuacións de seguimento e control que levasen a cabo así como das irregularidades detectadas (art. 17.3 RD 395/2007).

En definitiva, atribúese ás autonomías a competencia para realizar as actividades de avaliación, seguimento e control das iniciativas de formación financiadas mediante bonificacións nas cotas da Seguridade Social que se aplican en empresas que teñan todos os seus centros de traballo na Comunidade Autónoma (disp. adic. 1.ª).

Non obstante xorden dúbidas sobre o cumprimento das sentenzas do Tribunal Constitucional, en relación co sistema de financiamento da formación profesional para o emprego.

O art. 6.1 RD 395/2007 establece que as accións e programas de formación se financiarán cos fondos provenientes das cotas de formación profesional que achegan empresarios e traballadores), coas axudas procedentes do Fondo Social Europeo e coas achegas específicas establecidas no presuposto do Servizo Público Estatal.

Se ben é certo que se asegura a participación das comunidades autónomas na elaboración das partidas económicas, o certo é que **a forma específica de financiamento da formación de demanda** -mediante a aplicación de bonificacións nas cotas de Seguridade Social que ingresan as empresas- non permite que as comunidades autónomas exerzan as súas competencias en materia de xestión e organización das partidas que lles correspondan en cada comunidade. En efecto, ditas bonificacións carecen de carácter de subvención o que impide ás comunidades autónomas que asumiron a competencia en políticas activas de ocupación, incluíndo a xestión das subvencións correspondentes, poidan xestionar tales fondos.

A fórmula da subvención si se emprega, non obstante, no financiamento da **formación de oferta**, dos programas públicos de emprego-formación e das accións complementarias á formación. Iso, unido a que o RD 395/2007 permite que as comunidades autónomas se doten de fondos propios destinados a financiar a xestión de iniciativas de formación e á posibilidade de xestionar a formación de traballadores/as, ocupados/as e desempregados/as, no marco da formación de oferta, permite a xestión autonómica de parte das subvencións ou fondos territorializados de formación.

8.2 Regras xerais aplicables ás diversas iniciativas de formación

O subsistema de formación para o emprego deseñado no RD 395/2007 **inclúe catro tipos de iniciativas de formación (art. 4).**

En **primeiro lugar**, a «**formación de demanda**», que engloba as accións formativas das empresas -programadas polas empresas e dirixidas aos/as seus propios/as traballadores/as- e os permisos individuais de formación. Trátase, neste caso, da formación profesional que empresas e traballadores/as demandan. Isto é, das iniciativas de formación que programan, deseñan e organizan as propias empresas para os/as seus traballadores/as, atendendo ás necesidades e intereses da empresa e coa finalidade de mellorar os seus sistemas produtivos a través da mellora das competencias, habilidades e calidades profesionais dos/as seus traballadores/as. Pero tamén se trata da formación que os/as propios/as traballadores/as optan por adquirir; estea ou non vinculada á actividade profesional que desenvolven.

En **segundo lugar**, a «**formación de oferta**», integrada polas accións e iniciativas formativas de variado tipo e contido que o sistema ofrece a empregados/as e desocupados/as. Esta formación comprende plans formativos dirixidos tanto a traballadores/as ocupados/as como a desempregados coa finalidade, en ambos os dous casos, de achegarlles unha formación axustada ás necesidades do mercado de traballo e que atenda aos requirimentos de produtividade e competitividade das empresas e ás aspiracións de promoción profesional e desenvolvemento persoal dos/as traballadores/as, de forma que os capacite para o desempeño cualificado das distintas profesións e para o acceso ao emprego.

En **terceiro lugar**, o subsistema de formación inclúe a «**formación en alternancia**» co emprego o obxectivo do cal é contribuír á adquisición das competencias profesionais da ocupación mediante a *compatibilización entre a formación e a práctica profesional no posto de traballo*.

Finalmente e en **cuarto lugar**, as accións de apoio e acompañamento á formación, que son aquelas que permiten mellorar a eficacia do subsistema de formación profesional para o emprego. Non son propiamente accións formativas senón unicamente un complemento a aquelas.

As peculiaridades que caracterizan a cada unha desas iniciativas esixía un tratamento individualizado e así o fixo o lexislador que dedica atención especial a cada unha destas accións. Pero a vontade de integrar e dotar dun réxime común a todo o subsistema de formación determina que esa regulación particular vaia precedida dun grupo de disposicións nas que se abordan aspectos xerais compartidos por todas as accións formativas.

8.2.1 Traballadores/as e colectivos destinatarios da formación

Isto é o que acontece, en primeiro lugar, coa delimitación dos colectivos aos que se dirixen as previsións sobre o subsistema de formación (art. 5 RD 395/2007). Así, polo que se refire aos/as traballadores/as destinatarios/as da formación e colectivos prioritarios, a norma, con clara vontade de integrar o máis amplo número de traballadores/as, inclúe no ámbito da **formación da demanda** a todos/as os/as traballadores/as asalariados/as que prestan servizos nas empresas, incluídos/as os/as fixos/as descontinuos/as nos períodos de non ocupación, así como os/as traballadores/as que accedan a situación de desemprego cando se atopen en período formativo e os/as traballadores/as acollidos/as a regulación de emprego nos seus períodos de suspensión de emprego por expediente autorizado.

No que se refire á **formación de oferta**, sinálase a participación de todos/as os/as traballadores/as ocupados/as e desempregados/as na proporción que as administracións competentes determinen.

Finalmente, en relación á **formación en alternancia** co emprego poderán participar os/as traballadores/as contratados/as para a formación e os/as desempregados/as na forma que estableza a normativa sobre os contratos para a formación e sobre os programas públicos de emprego-formación.

Non obstante, o RD 395/2007 mantén, ao igual que facían as normas reguladoras anteriores, a opción por dar preferencia no acceso á formación aos/as traballadores/as con maiores dificultades de inserción ou de mantemento no mercado de traballo. Identifícanse, con esa finalidade, unha serie de colectivos prioritarios. Deste modo, polo que se refire aos/as desempregados/as, atribúese prioridade para participar en accións formativas aos colectivos de mulleres, novas, minusválidos/as, afectados/as e vítimas de terrorismo e de violencia de xénero, desempregados/as de longa duración, maiores de 45 anos e, finalmente, persoas con risco de exclusión social.

Polo que se refire ao **grupo dos/as ocupados/as**, recoñécese a preferencia de traballadores/as de pequenas e medianas empresas, mulleres, afectados/as e vítimas de terrorismo e de violencia de xénero, maiores de 45, traballadores/as con baixa cualificación e minusválidos/as. Todo iso tendo sempre presente o previsto polas prioridades establecidas na política nacional de emprego, nos plans de execución da Estratexia Europea de Emprego e nos Programas Operativos do Fondo Social Europeo.

A delimitación dos colectivos prioritarios coincide substancialmente coa que efectuaban o RD 1.046/2003, para a formación profesional continua, e co RD 631/1993, para a formación ocupacional. Respecto do primeiro, mantense a expresa referencia aos/as traballadores/as de baixa cualificación que, precisamente polo seu escaso nivel de formación, son os/as máis doadamente prescindibles polas empresas e os/as máis afectados/as polos procesos de reestruturación, e aos/as que prestan servizos en pequenas e medianas empresas, que seguen recibindo un trato preferente no financiamento das accións formativas. Respecto do segundo, a anterior referencia aos/as inmigrantes elimínase quedando agora englobado, xunto con outros grupos, no colectivo de persoas en situación de risco de exclusión social. En ambos os dous grupos incorpóranse, non obstante, novos colectivos como o das vítimas de terrorismo e de violencia de xénero.

8.2.2 Centros e entidades de formación

Comúns son tamén as previsións sobre os centros, entidades e institucións habilitadas e recoñecidas para impartir formación profesional. Para estes efectos, o art. 9 RD 395/2007 inclúe entre estes, en primeiro lugar, ás administracións públicas competentes na materia. Estas poderán desenvolver as accións formativas, ben directamente a través dos seus centros propios, ben mediante convenios con entidades ou empresas públicas que poidan impartir a formación. Para estes efectos, considéranse centros propios os Centros de Referencia Nacional especializados por sectores produtivos, os Centros Integrados de Formación Profesional de Titularidade Pública e os demais centros da Administración Pública que contén con instalacións e equipamentos axeitados.

En segundo lugar, tamén poden impartir a oferta formativa as organizacións empresariais e sindicais e outras entidades beneficiarias dos plans de formación dirixidos a traballadores/as ocupados/as. Neste caso, tamén se admite a dobre modalidade de impartición: directamente polas propias institucións ou mediante a contratación destas tarefas formativas cos centros ou entidades contemplados nos seus programas formativos.

Por outra banda, as empresas que desenvolvan accións formativas para os/as seus traballadores/as ou para desempregados/as con compromiso de contratación poderán executar tales accións cos seus propios medios, sempre que contén con equipamentos axeitados, ou a través de contratacións externas.

Tamén poden impartir formación os **Centros Integrados de Formación Profesional de titularidade privada**, e os demais centros de formación, públicos ou privados, acreditados polas Administracións Públicas cando reúnan os requisitos especificados nas normas que regulen os requisitos de profesionalidade correspondentes á formación que se imparta neles.

Finalmente, recoñécese capacidade para impartir formación profesional para o emprego aos centros ou entidades de formación que impartan formación non dirixida á obtención de certificados de profesionalidade, sempre que se achen inscritos no rexistro que estableza a administración competente.

O obxectivo de potenciar a formación e a súa avaliación, intentando que o sistema de formación sexa eficaz e axeitado, determina a previsión do art. 9.3 RD 395/2007, conforme ao cal «os centros e entidades de formación deberán someterse aos controis e auditorías de calidade que establezan as administracións competentes».

8.3 Formación de demanda: accións formativas das empresas e permisos individuais de formación

Baixo a denominación de «formación de demanda» englobábase unha serie de actuacións, a finalidade da cal ou obxectivo é dar resposta ás necesidades formativas das empresas e dos/as seus traballadores/as. Neste tipo de formación inclúense, por un lado, as **accións formativas ofrecidas, xestionadas e desenvolvidas polas propias empresas e dirixidas aos/as seus traballadores/as e, por outro, os permisos individuais de formación.**

As accións formativas constitúen un instrumento adecuado para que as empresas deseñen e planifiquen unha formación adaptada ás súas necesidades e intereses. É precisamente este interese empresarial que está presente nas accións formativas o que per-

mite configurar estas como unha inversión dirixida á mellora e competitividade da empresa e o que xustifica que no seu financiamento se esixa a participación económica das propias empresas. A formación impartida pode ser xeral -aquela que inclúe un ensino que non é único ou principalmente aplicable no posto de traballo e na empresa, senón que proporciona cualificacións que o/a traballador/a pode aplicar e desenvolver noutras empresas ou noutros ámbitos laborais- ou específica -que inclúe un ensino aplicable directamente no posto de traballo actual ou futuro do/a traballador/a na empresa beneficiaria e que ofrece cualificacións que non son transferibles, ou o son só de forma restrinxida, a outras empresas ou ámbitos- (art. 12.2 RD 395/2007).

Pola súa banda, os permisos individuais supoñen a autorización da empresa para que o/a traballador/a participe durante o seu horario de traballo en accións formativas, sempre que estas se correspondan con formación presencial e se trate de formación que favoreza tanto o desenvolvemento ou adaptación das cualificacións técnico-profesionais do/a traballador/a como a súa formación persoal. O art. 12.3 RD 395/2007 establece que a empresa só pode denegar a autorización para gozar dun permiso para formación por razóns organizativas ou de produción. *A finalidade destes permisos é a de facilitar que os/as traballadores/as poidan compatibilizar o desenvolvemento da súa relación laboral coa súa participación en accións formativas que lles permita mellorar a súa capacitación persoal e profesional sen custo para as empresas en que prestan os seus servizos.* Na normativa anterior, os permisos individuais recoñecíanse exclusivamente para a realización de formación recoñecida por «títulos oficiais»). A nova regulación permite que o permiso se solicite e conceda para formación recoñecida non só por títulos ou acreditacións oficiais senón tamén para títulos e certificados de profesionalidade que constitúen a oferta formativa do Catálogo Nacional de Cualificacións Profesionais, así como a de calquera outra que acredite as competencias para o exercicio dunha ocupación ou oficio.

Deste modo, a ampliar e flexibilizar o tipo de formación que lexítima o desfrute dos permisos individuais financiados con cargo aos créditos recoñecidos ás empresas, favorécese o desenvolvemento profesional do/a traballador/a. Pero tamén se favorece o seu desenvolvemento persoal na medida en que a actual regulación de tales permisos non esixe que a formación a recibir estea vinculada á actividade profesional que o/a traballador/a desempeña na empresa).

Trátase, tanto no caso das accións formativas coma no dos permisos individuais, de instrumentos formativos xa contemplados na normativa anterior dentro do subsistema de formación profesional continua. Neste sentido, o RD 1.046/2003 regulaba ambas as dúas iniciativas e, xunto a eles, situaba e regulaba os contratos programa para a formación de traballadores/as e as accións complementarias e de acompañamento á formación. O RD 1.046/2003 supuxo un cambio importante na formulación da formación continua que ata ese momento se desenvolvera a través dos Acordos Nacionais de Formación Continua, e que tras o RD 1.046/2003 foi asumida polo Estado.

No novo deseño da formación profesional para o emprego que acolle o RD 395/2007, as accións formativas das empresas e os permisos individuais integran en exclusiva as accións de formación de demanda, en tanto que os contratos programa se incorporan, xunto coa antiga formación ocupacional, na denominada «formación de oferta».

O RD 395/2007 recolle as liñas mestras da formación de demanda nos seus arts. 12 a 19, que xa foron obxecto de desenvolvemento a través da Orde TAS/2.307/2007,

do 27 de xullo, pola que se desenvolve parcialmente o RD 395/2007, do 23 de marzo, en materia de formación de demanda e o seu financiamento, e se crea o correspondente sistema telemático, así como os ficheiros de datos persoais de titularidade do Servizo Público de Emprego Estatal.

En liñas xerais pode dicirse que a regulación agora vixente atribúe en exclusiva ás empresas a planificación e xestión da formación, de forma que a intervención pública se limita aos aspectos de control e seguimento das accións formativas desenvolvidas. Hai na nova regulación certo continuísmo coa anterior, sen que se aprecie un cambio de modelo. Non obstante, incorpóranse algunhas novidades que deben mencionarse.

8.3.1 Financiamento da formación de demanda

Un dos aspectos cruciais para a eficacia deste sistema é o referido ao financiamento. Xa a normativa anterior estableceu o financiamento das accións formativas desenvolvidas polas empresas para os/as seus traballadores/as a través da concesión de créditos que se calculaban aplicando a porcentaxe de bonificación que cada ano se establece a Lei de Presupostos Xerais do Estado (LPGE) á contía ingresada por cada empresa en concepto de formación profesional durante o ano anterior (art. 8 RD 1.046/2003)). Non obstante, durante a vixencia de aquela norma o uso polas empresas destes créditos quedou moi por debaixo das expectativas xeradas. O Acordo de Formación Profesional para o Emprego, subscrito entre o Goberno e as organizacións sindicais e empresariais máis representativas o 7 de febreiro de 2006, identificaba as causas desta escasa utilización dos créditos para a formación sinalando que a iso contribuíra a novidade do incentivo, a súa tardía implantación, a insuficiente difusión deste, a dificultade de utilización polas pequenas e medianas empresas e a limitada asistencia que estas reciben para a súa utilización así como as dificultades derivadas de cuestións técnicas e requisitos formais.

A estes inconvenientes pretendeu facer fronte o RD 395/2007 que mantén no esencial o sistema de financiamento pero incorpora algunhas novidades coa finalidade de permitir ás empresas coñecer o crédito de que dispoñen, axilizar os procedementos para a súa execución, simplificar e mecanizar as esixencias formais e de comunicación e favorecer o uso e a contía dos créditos no caso de pequenas empresas. O sistema de financiamento deseñado pretende, con carácter xeral, ofrecer unha maior seguridade e transparencia a todas as empresas permitíndolles coñecer ao comezo de cada exercicio o crédito do que dispoñen para a formación dos seus traballadores. Favorécese así a planificación e a integración da formación no devir cotián da empresa e na estratexia empresarial, tal e como aconsellaba o Acordo de Formación Profesional para o Emprego do 7 de febreiro de 2006.

Con eses obxectivos, o RD 395/2007 reitera que a contía do crédito se calculará aplicando ás cantidades ingresadas pola empresa en concepto de formación profesional durante o ano anterior unha porcentaxe de bonificación que fixará para cada ano a LPGE e que será inversamente proporcional ao tamaño das empresas (art. 13.1 RD 395/2007). Garántese, en todo caso, un crédito mínimo de bonificación na contía que fixe a Lei de Presupostos. Deste modo, outórgase **un trato de favor ás pequenas empresas**, coa finalidade expresamente recoñecida de favorecer o acceso á formación a este segmento de empresas e de alcanzar un maior nivel de penetración da formación neste ámbito.

As empresas interesadas en gozar do crédito que lles corresponde, calculado conforme aos criterios que acaban de mencionarse, poderán facelo a partir do momento en que se comunique a finalización da acción formativa. Non se trata, en todo caso, de que as empresas poidan solicitar o reintegro inmediato do custo da formación senón unicamente da posibilidade de que a empresa recupere o gasto efectuado, aplicándose -ata o límite da contía do crédito que lle corresponda- bonificacións nas cotizacións ata o último día hábil para poder presentar o boletín de cotización correspondente ao mes de decembro do devandito exercicio económico (art. 17 RD 395/2007).

Pero, como se sinalaba anteriormente, o custo destas accións formativas non se asume integramente con cargo a fondos procedentes das cotas de formación profesional senón que se esixe a contribución financeira das propias empresas os/as traballadores/as das cales van resultar beneficiarios/as das accións formativas (art. 14 RD 395/2007). Para estes efectos, o art. 14 Orde TAS/2.307/2007, fixa a porcentaxe mínima de cofinanciamento que, sobre o custo total de formación, se esixe ás empresas: en empresas de 10 a 49 traballadores/as: o 10%; en empresas de 50 a 249 traballadores/as: o 20% e en empresas de 250 ou máis traballadores/as: o 40%.

Tamén neste punto se aprecia a preocupación por favorecer e facilitar o desenvolvemento de accións formativas en empresas de pequeno tamaño, obxectivo ao que se dirixe a previsión conforme á cal quedan exentas desta obriga de cofinanciamento as empresas de menos de dez traballadores/as. Trátase dunha medida xa contemplada na normativa anterior aínda que antes esta posibilidade se reservaba para as empresas de menos de cinco traballadores/as.

Polo que se refire aos **permisos individuais de formación**, estes **fináncianse integramente** con cargo a un crédito adicional concedido ás empresas que concedan permisos deste tipo. Non hai, nestes casos e como xa acontecía na regulación anterior, achega económica das empresas para sufragar o custo dos permisos individuais (art. 14.2 RD 395/2007). O crédito alcanza ata un máximo de 200 horas laborais por permiso e curso académico ou ano natural en función da duración da formación a realizar, e cobre a totalidade do salario a percibir polo/a traballador/a -incluíndo soldo base, antigüidade, complementos fixos e parte proporcional de pagas extraordinarias-, así como das cotizacións a devengar á Seguridade Social durante o permiso (art. 23 Orde TAS/2.307/2007). Deste modo, preténdese que o disfrute do permiso polos/as traballadores/as non supoña un custo para a empresa onde prestan os seus servizos.

A Resolución de 17 de Decembro de 2008, del Servizo Público de Emprego Estatal, determina colectivos y áreas prioritarias, así como as contías cofinanciadas por lo Fondo Social Europeo, nas accións de formación de demanda correspondentes o exercicio de 2009. Galicia figura como obxectivo de Convergencia do programa operativo “adaptabilidade e emprego” do mencionado Fondo.

8.3.2 Participación dos/as representantes dos/as traballadores/as no deseño das accións formativas e respecto aos permisos individuais

Poucas novidades hai tamén respecto da participación dos/as representantes dos/as traballadores/as en relación coas accións formativas desenvolvidas polas empresas (art. 15 RD 395/2007 e art. 16 Orde TAS/2307/2007). A representación legal dos/as traballadores/as debe recibir información detallada sobre as accións formativas que

a empresa pretenda desenvolver; e ten competencia para emitir un informe sobre estas. O incumprimento desta obriga de información impide á empresa acceder ás bonificacións que lle correspondan ou, no seu caso, manter as que estea a gozar.

Se, como resultado do informe emitido polos/as representantes, se advertise a existencia de discrepancias sobre o contido ou deseño das accións formativas propostas, fíxase un prazo de 15 días para a súa solución e recoñécese, en caso de que subsista o desacordo, a intervención mediadora da Comisión Paritaria competente a que se refire o art. 35 RD 395/2007. En defecto de tal Comisión ou en caso de que a súa mediación non dese resultados, o art. 15.5 RD 395/2007 prevé que será a Administración quen coñeza sobre elas sempre que a discrepancia se deba a algunha das seguintes causas: discriminación de trato, realización de accións que non se correspondan coa actividade empresarial ou concorrencia de calquera outra circunstancia que poida supoñer abuso de dereito na utilización de fondos públicos. Polo que se refire á Administración competente para controlar as iniciativas de formación nos casos que acaban de mencionarse, será a Administración Xeral do Estado, a través do Servizo Público de Emprego Estatal, a competente cando se trate de empresas que teñan os seus centros de traballo en máis dunha comunidade autónoma, en tanto que corresponderá a estas, a través dos órganos correspondentes, cando as empresas teñan todos os seus centros de traballo na mesma comunidade autónoma (disp. adic. 1.ª RD 395/2007).

A cláusula de peche nesta materia recóllese no art. 15.6 RD 395/2007 que, en caso de empresas sen representación legal dos/as traballadores/as prevé a necesaria conformidade de todos/as os/as traballadores/as afectados/as polas accións formativas. En caso de discrepancia ou denuncia dalgún/a deles/as seguiranse os trámites mencionados para a resolución de discrepancias.

Téñase en conta que a existencia de desacordo entre a empresa e os/as representantes ou os/as propios/as traballadores/as non impedirá a execución das accións formativas nin a aplicación das bonificacións que correspondan respecto das accións executadas. Non obstante, se a Comisión Paritaria non resolverse as diferenzas e se emitise resolución pola administración competente declarando a improcedencia da bonificación iniciárase o procedemento para o abono pola empresa das cotas non ingresadas.

Finalmente, estas normas sobre participación dos/as representantes dos/as traballadores/as serán tamén de aplicación respecto dos permisos individuais de formación (art. 15 RD 395/2007).

8.3.3 Execución das accións formativas

Polo que se refire á execución das accións formativas, o RD 395/2007 regula con maior detalle que a normativa anterior, as distintas opcións con que contan as empresas. Para estes efectos, as empresas poden organizar e xestionar a formación de forma individual ou optar por agruparse con outras para organizar a devandita formación. En ambos os dous casos, a formación poderase organizar e xestionar directamente pola empresa ou por unha das empresas integrantes da agrupación -á que se designa como entidade organizadora- ou contratar a súa execución con centros ou entidades especializadas. Neste último caso, o RD 395/2007 introduce unha novidosa limitación á subcontratación ao establecer que «neste último caso, os citados centros ou entidades deberán asumir, polo menos, a coordinación das accións

formativas, non podendo delegar nin contratar con terceiros o desenvolvemento da devandita coordinación».

O art. 16 RD 395/2007 regula con detalle as obrigas de comunicación de inicio e finalización das accións formativas, así como a información que debe achegarse polas empresas ao Servizo Público de Emprego Estatal. Para estes efectos, e coa finalidade de axilizar os procesos de xestión e execución das accións formativas, o art. 17 RD 395/2007 anticipa a implantación de procesos telemáticos, implantación que se levou a cabo a través da Orde TAS/2.307/2007. O seu art. 9 dispón, para estes efectos, a creación dun sistema telemático ao servizo de todas as empresas e as súas entidades organizadoras para o acceso á información, documentos normalizados e procesos telemáticos que sexan precisos para a xestión das accións formativas e dos permisos individuais de formación que programen así como para a aplicación das bonificacións.

O cadro 8.1 analiza o número de participantes segundo o tamaño da empresa medido en número de participantes formados CCAA: Galicia. As maiores porcentaxes danse entre catro grupos de empresas, no seguinte orden: nas empresas de 10 a 49 traballadores; nas pequenas empresas de 1 a 5 traballadores; nas de máis de 4.999 asalariados, e nas de intervalos entre 1.000 a 4.999 traballadores.

Respecto ó ano 2011 obsérvase un descenso de 153.647 participantes, sumando 169.835 no exercicio de 2012.

■ Cadro 8.1

Intervalos de plantilla	2011		2012	
	Absoluto	%	Absoluto	%
De 1 a 5	31.570	18,5	30.884	18,2
De 6 a 9	10.005	5,9	9.284	5,5
De 10 a 49	33.849	19,9	32.056	18,9
De 50 a 99	14.253	8,4	14.156	8,3
De 100 a 249	16.314	9,6	16.026	9,4
De 250 a 499	9.964	5,8	11.483	6,8
De 500 a 999	6.620	3,9	6.706	3,9
De 1.000 a 4.999	20.245	11,9	20.243	11,9
Mais de 4999	27.646	16,2	28.997	17,1
Outras situacións (*)	16	0,0	0	0,0
Total	170.482	100	169.835	100

(*) Plantilla media no ano anterior inferior a un traballador ou situacións derivadas de fusións, absorcións ou escisións de empresas. No cómputo de participantes formados non están incluídos aqueles que realizaron un permiso individual de información.
Fonte: Fundación tripartita para a formación do emprego. Datos de Galicia 2012.

O cadro 8.2 móstranos o total de participantes segundo o seu perfil de xénero e idade e sexo. Galicia. Con tales datos observamos que a maior porcentaxe de participantes concentrábase nos dous grupos de idade de entre de 26 a 45 anos en ambos sexos. Tamén mostra que, do total de participantes, 100.711 (59,33%) son homes, mentres que 69.064 (40,67%) son mulleres.

■ Cadro 8.2

HOME Intervalos de idade	2011		2012	
	Absoluto	%	Absoluto	%
Total	103.096	100	100.771	100
De 16 a 25	7.124	6,9	5.470	5,4
De 26 a 35	32.875	31,9	30.404	30,2
De 36 a 45	33.990	33,0	35.520	35,2
De 46 a 55	21.384	20,7	21.872	21,7
Mayores de 55	7.716	7,5	7.474	7,4
Sen datos	7	0,0	31	0,0

MULLER Intervalos de idade	2011		2012	
	Absoluto	%	Absoluto	%
Total	67.386	100	69.064	100
De 16 a 25	5.563	8,3	4.620	6,7
De 26 a 35	28.039	41,6	26.482	38,3
De 36 a 45	21.625	32,1	24.023	34,6
De 46 a 55	9.840	14,6	11.168	16,2
Mayores de 55	2.305	3,4	2.752	4,0
Sen datos	14	0,0	19	0,0

Fonte: Fundación tripartita para a formación do emprego. Datos de Galicia 2012.

O cadro 8.3 subministra información dos participantes formados por grupo de cotización á seguridade social. Este ano produciuse un lixeiro descenso da participación pero os datos porcentuais mantivéronse moi similares os do exercicio do 2011, sendo os oficiais de primeira e segunda, seguidos dos oficiais administrativos e dos oficiais de terceira e auxiliares administrativos, os que concentran unha porcentaxe de participantes do 61,6%.

Nº de participantes formados segundo grupo de cotización á Seguridade Social

■ Cadro 8.3

	2011		2012	
	Absoluto	%	Absoluto	%
1- Enxeñeiros e Licenciados	13.060	7,7	13.437	7,9
2- Enxeñeiros técnicos, Peritos e Axudantes titulados	10.977	6,4	12.031	7,1
3- Xefes administrativos e de taller	10.731	6,3	11.921	7,0
4- Axudantes non titulados/as	9.456	5,5	9.358	5,5
5- Oficiais administrativos	21.215	12,4	21.264	12,5
6- Subalternos	4.017	2,4	4.552	2,7
7- Auxiliares administrativos	17.812	10,4	17.595	10,4
8- Oficiais de primeira e segunda	50.787	29,8	47.666	28,1
9- Oficiais de terceira e especialistas	18.041	10,6	17.921	10,6
10- Traballadores/as maiores de 18 anos non cualificados/as	14.244	8,4	13.985	8,2
11- Traballadores/as menores de 18 anos	142	0,1	105	0,1
Total	170.482	100	169.835	100

Fonte: Fundación tripartita para a formación do emprego. Datos de Galicia 2012.

No cadro 8.4 divídese o número total de participantes en función, primeiro, da modalidade de impartición da formación; e segundo, do nivel de formación. Isto permite concluír que o 47,4% dos participantes completan a súa formación de xeito presencial, mentres que un 29,0% faíno a distancia, producíndose unha combinación mixta de ambos os dous modelos nun 16,8% de casos, e optando pola en Teleformación nun 6,7% dos casos. Os niveis de formación son básicos nun 45,7%, e superior nun 54,3% de veces.

■ Cadro 8.4

Modalidade de impartición	Participantes formados	% Col
Presencial	80.535	47,4
A distancia	49.308	29,0
Mixta	28.595	16,8
Teleformación	11.397	6,7
Nivel de formación		
Básico	77.643	45,7
Superior	92.192	54,3
Total	169.835	100

Fonte: Fundación tripartita para a formación do emprego. Datos de Galicia 2012.

O cadro 8.5 danos información do número de participantes formados e distribución polos 20 contidos formativos con maior número de participantes, que supoñen o 74,18% da totalidade de accións formativas. Do total de 169.835 participantes, “Prevención de riscos laborais en xeral” concentra o maior número, 36.462 (21,47%), mentres que as dúas seguintes accións de maior número de formados son a “Xestión de Recursos Humanos” (7,80%) e “Seguridade Alimentaria”(5,13%).

■ Cadro 8.5

Accións formativas	Participantes formados	% parciais
Prevención de riscos laborais en xeral	36.462	21,47%
Xestión de Recursos Humanos	13.248	7,80%
Seguridade alimentaria	8.720	5,13%
Idiomas	8.335	4,91%
Seguridade e vixilancia	8.133	4,79%
Informática	7.467	4,40%
Legislación e normativa	5.454	3,21%
Cóñecemento do sector	4.378	2,58%
Atención ó cliente	4.100	2,41%
Socorrismo	4.051	2,39%
Xestión comercial	4.402	2,59%
Actualización de docencia	3.475	2,05%
Técnicas de venda e formación de vendedores	3.090	1,82%
Cóñecemento do produto	3.047	1,79%
Calidade	2.665	1,57%
Condución e pilotaxe de vehículos aeronaves e trenes	2.401	1,41%
Servizos asistenciais	1.851	1,09%
Xestión ambiental	1.707	1,01%
Operación de maquinaria e Construción	1.603	0,94%
Operativa de seguros	1.401	0,82%
Subtotal	125.990	74,18%
Resto	43.845	25,82%
Total	169.835	100%

Fonte: Fundación tripartita para a formación do emprego 2012.

8.4 Formación profesional ocupacional

O sistema de formación profesional (FP) está dividido en dous subsistemas: a FP inicial ou específica, pertencente ao sistema educativo e a FP para o emprego, que engloba as antigas formación ocupacional e continua, centrada no ámbito laboral e dirixida aos traballadores desempregados e ocupados.

A Consellería de Traballo e Benestar ten atribuído o exercicio das competencias e funcións relativas á formación profesional para o emprego, xestionándose pola Dirección Xeral de Emprego e Formación, a través da Subdirección Xeral de Formación para o Emprego.

Inclúese a continuación un cadro resumo dos cursos de formación para o emprego, tanto para persoas desempregadas como para ocupadas, impartidos en Galicia no ano 2012.

■ Cadro 8.6

Formación Profesional para o emprego dirixida prioritariamente a persoas desempregadas

	Cursos	Alumnos/as formados	Orzamento
Medios propios	155	2.327	9.232.616
Programación pluriprovincial	471	7.044	22.267.011
Programación provincial	259	3.881	17.169.923
Total	885	13.252	48.669.550

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Emprego e Formación.

8.4.1 Formación profesional dirixida prioritariamente ás persoas traballadoras desempregadas

A formación profesional dirixida prioritariamente ás persoas traballadoras desempregadas é unha política activa de emprego que ofrece cursos de formación gratuítos para traballadores/as desempregados/as co obxecto de cualificalos e que se integren dentro do mercado laboral.

Mediante a programación de Accións Formativas dirixidas prioritariamente a persoas traballadoras desempregadas (AFD), convocada anualmente pola Dirección Xeral de Emprego e Formación, lévanse a cabo accións formativas para persoas desempregadas inscritas no Servizo Público de Emprego de Galicia. Estas accións están incluídas no Programa Operativo Plurirexional Adaptabilidade e Emprego.

As programacións levadas a cabo durante o ano 2012 na formación profesional dirixidas prioritariamente a persoas desempregadas en Galicia abranguen catro grupos fundamentais:

- Cursos de AFD de programación ordinaria.
- Cursos de AFD con compromiso de contratación.
- Cursos de AFD impartidos en centros de formación de titularidade da Xunta de Galicia.
- Cursos do Plan autonómico de formación de formadores.

8.4.1.1 Accións formativas dirixidas prioritariamente a persoas traballadoras desempregadas (AFD)

A normativa básica reguladora do Plan AFD está contida no Real decreto 395/2007, do 23 de marzo, polo que se regula o subsistema de formación profesional para o emprego, desenvolvido pola Orde TAS/718/2008, do 7 de marzo, pola que se regula o subsistema de formación profesional para o emprego, en materia de formación de oferta e se establecen as bases reguladoras para a concesión de subvencións públicas destinadas ao seu financiamento. Neste marco xurídico, a consellería publicou a Orde do 30 de decembro de 2011 pola que se establecían as bases reguladoras e se procedía á convocatoria pública para a programación de accións formativas dirixidas prioritariamente ás persoas traballadoras desempregadas na Comunidade Autónoma de Galicia correspondentes ao exercicio de 2012 (DOG nº 6, do 10 de xaneiro de 2012), incluída no Programa Operativo Plurirexional Adaptabilidade e Emprego 2007-2013.

Ao abeiro desta convocatoria, no ano 2012 programáronse un total de 885 cursos, cun orzamento total de 48.669.550 euros, segundo se especifica nos apartados que se desenvolven a continuación.

Distribución da programación por áreas funcionais

A consellería distribúe a súa programación por áreas funcionais. Estas son unha agrupación das comarcas en conxuntos territoriais do mapa comarcal de Galicia. Con isto preténdese agrupar a aqueles concellos que teñen unhas características comúns no relativo ás necesidades de formación e ás características do desemprego nestes.

A continuación recóllese a programación correspondente ao exercicio do ano 2012 distribuída polas áreas funcionais das catro provincias.

Formación ocupacional. Plan AFD. Programación. Por áreas funcionais. Por provincias. Galicia 2012

■ Cadro 8.7

	Cursos	Alumnos/as	Orzamento
Programación AFD 2012 - A Coruña			
A Barcala	6	90	302.121,99
A Coruña	77	1.151	4.985.995,13
Arzúa	2	30	136.459,02
Barbanza	14	205	596.473,61
Bergantiños	9	135	602.314,13
Betanzos	2	30	103.615,11
Eume	5	75	344.918,33
Ferrolterra	59	890	3.400.830,31
Noia	4	60	230.164,48
Ordes	3	45	122.299,86
Ortegal	1	15	23.055,05
Santiago	72	1.090	4.595.991,68
Terra de Melide	6	90	261.176,49
Terra de Soneira	1	15	64.701,18
Xallas	3	45	137.827,89
Total A Coruña	264	3.966	15.907.944,26
Programación AFD 2012 - Lugo			
A Fonsagrada	1	15	52.081,69
A Mariña Central	14	210	683.211,88
A Mariña Occidental	17	252	1.220.256,35
A Mariña Oriental	5	75	286.090,22
A Ulloa	2	30	97.443,29
Chantada	3	45	114.727,51
Lugo	64	955	4.408.109,70
Meira	1	15	61.990,67
Os Ancares	3	45	147.945,49
Quiroga	2	30	113.556,35
Sarria	5	75	222.254,93
Terra Chá	7	105	385.330,85
Terra de Lemos	14	210	631.390,00
Total Lugo	138	2.062	8.424.388,93

**Formación ocupacional. Plan AFD. Programación.
Por áreas funcionais. Por provincias. Galicia 2012**

**■ Cadro 8.7
(Continuación)**

	Cursos	Alumnos/as	Orzamento
Programación AFD 2012 - Ourense			
A Limia	4	60	188.075,08
Allariz-Maceda	2	25	86.956,79
Baixa Limia	4	60	188.721,17
O Carballiño	10	160	415.124,23
O Ribeiro	12	180	573.153,88
Ourense	114	1.710	6.488.425,59
Terra de Celanova	2	30	103.181,38
Valdeorras	9	135	459.210,22
Verín	17	255	874.462,78
Viana	3	45	116.992,85
Total Ourense	177	2.660	9.494.303,97
Programación AFD 2012- Pontevedra			
A Paradanta	2	30	87.519,28
Caldas	3	45	124.954,32
O Baixo Miño	10	150	550.826,48
O Condado	8	120	368.413,83
O Deza	10	150	652.441,48
O Morrazo	22	330	1.063.089,63
O Salnés	28	420	1.057.423,72
Pontevedra	31	465	1.538.114,08
Taboas-Terra de Montes	9	140	421.614,00
Vigo	183	2.714	8.978.515,53
Total Pontevedra	306	4.564	14.842.912,35
Total FIP Galicia	885	13.252	48.669.549,51

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Emprego e Formación.

Seguimento e control dos cursos

A consellería realiza unha actividade de seguimento e control da calidade dos cursos impartidos dentro de cada programación.

Para estes efectos, os técnicos de formación das xefaturas territoriais da consellería realizan, durante o período da súa impartición, unha media de tres visitas a cada un dos cursos aprobados dentro da programación. Nestas visitas emítese un informe que, con independencia doutros efectos, servirá para valorar a calidade dos cursos impartidos por cada entidade con vistas ao baremo que servirá para aprobar a programación do ano seguinte.

O informe de inserción laboral dos cursos

A través do cruce dos datos do sistema informático de formación ocupacional (SIFO) e do Servizo Público de Emprego de Galicia elabórase un informe sobre a inserción laboral dos alumnos participantes nos cursos de formación profesional para o emprego dirixidos prioritariamente ás persoas traballadoras desempregadas, que remataron o curso con avaliación positiva.

Nestes momento, e dado que a data límite para o remate dos cursos da programación do ano 2012 era a do 30 de novembro, só se conta cos datos de inserción laboral referidos á programación de 2011.

O informe xeral da inserción laboral dos cursos da programación de 2011 reflicte, aos doce meses desde a data límite para a finalización dos cursos, unha cifra do 40% dos alumnos inseridos laboralmente.

Inscripción/Acreditación de centros.

No ano 2011 publicouse o Decreto 106/2011, do 19 de maio, polo que se crea o Rexistro de Centros e Entidades de Formación para o Emprego da Consellería de Traballo e Benestar e se regula o procedemento para a inscrición e, se é o caso, acreditación dos centros e entidades de formación para o emprego no territorio da Comunidade Autónoma de Galicia (DOG nº 110, do 9 de xuño). Esta norma derroga o Decreto 158/2011, do 29 de xuño, aínda que recolle no novo rexistro os centros homologados pola normativa anterior; que terán un prazo de dous anos para adaptarse ás esixencias da nova norma.

Os centros e entidades de formación para o Emprego da Consellería de Traballo e Benestar son aquelas entidades que, cumpridos os requisitos e seguido o procedemento establecido na normativa vixente, obtiveron a inscrición ou acreditación, segundo o caso, dalgunha especialidade formativa, outorgada por resolución da dirección xeral de Emprego e Formación, e a conseguinte inscrición no Rexistro de Centros e Entidades de Formación para o Emprego da Comunidade Autónoma de Galicia.

O Rexistro de centros e entidades de formación é un libro-rexistro, con soporte informático, no que se inscriben, co número de censo que corresponda, as entidades inscritas ou acreditadas nalgunha especialidade formativa.

Segundo se especifica na normativa vixente, todas as especialidades formativas que se impartan dentro da programación de AFD deberán estar incluídas no ficheiro de especialidades do Servizo Público de Emprego Estatal e comprenderán as especificacións técnico-docentes e o contido formativo axeitado de acordo co seu nivel formativo e o grao de dificultade establecido.

Isto fai que o Rexistro de centros e entidades sexa un instrumento fundamental de cara á aprobación das distintas programacións do Plan AFD e resalta a necesidade de contar cun amplo número de centros inscritos e de que estes contén coa maior variedade posible de especialidades formativas homologadas. A data 31 de decembro de 2012 había un total de 1.324 centros inscritos/acreditados en 649 especialidades diferentes, das que 306 están vencelladas a novos certificados de profesionalidade.

Sectorialización

No ano 2012 continuouse co esforzo sostido de progresiva mellora no eido da calidade da formación, baseada nalgúns elementos clave: o axuste da oferta formativa anual aos requirimentos do mundo produtivo, o que implica unha metodoloxía de detección de necesidades de formación precisa e realista; a inserción laboral dos alumnos formados como referencia prioritaria; o perfeccionamento continuo dos docentes desde a vertente técnico-profesional e didáctica; a aproximación dos equi-

pos e métodos de traballo ao que demandan as empresas, o que supón priorizar a formación no posto de traballo e as prácticas non laborais e, por último, a concreción de interlocutores sectoriais válidos e involucrados no proceso formativo.

O desenvolvemento da programación levada a cabo como consecuencia da Orde do 30 de decembro de 2011, pola que se establece a convocatoria pública para a programación dos cursos do Plan AFD para o exercicio do ano 2012, estivo centrada nos sectores que a continuación se especifican.

■ Cadro 8.8

Sectorialización

	Cursos	Alumnos/as Formados	Orzamento
Actividades Físicas e Deportivas	9	135	308.307,67
Administración e Xestión	105	1.575	8.044.321,15
Agraria	23	345	987.712,35
Artes e Artesanías	2	30	144.691,00
Artes Gráficas	22	326	1.545.685,36
Comercio e Marketing	48	720	2.356.008,27
Edificación e Obra civil	22	330	1.695.416,39
Electricidade e Electrónica	13	195	1.292.242,53
Enerxía e Auga	16	240	1.391.885,53
Fabricación Mecánica	10	150	1.029.480,12
Hostalería e Turismo	39	585	2.289.750,02
Imaxe e Son	5	75	316.425,10
Imaxe Persoal	6	90	279.094,11
Industrias Alimentarias	3	45	148.173,54
Industrias Extractivas	1	15	55.078,62
Informática e Comunicacions	49	735	2.663.015,86
Instalación e Mantemento	9	135	755.751,82
Madeira, Moble e Corcho	13	195	911.818,33
Marítimo Pesqueira	7	105	94.413,99
Sanidade	77	1.155	2.524.147,30
Seguridade e Medioambiente	12	180	437.947,98
Servizos Socioculturais e á Comunidade	105	1.575	5.844.292,28
Téxtil, Confección e Pel	5	75	277.507,54
Transporte e Mantemento de Vehículos	54	810	2.665.627,88
Total FIP sin compromiso	655	9.821	38.058.794,74

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Emprego e Formación.

8.4.2 Cursos con compromiso de contratación

No exercicio do ano 2012 mantívose o criterio de potenciar a figura dos cursos de formación profesional para o emprego con compromiso de contratación, mantendo o requisito dos anos anteriores de contratar, como mínimo, un 60% dos alumnos que inicien o curso por un período mínimo de 6 meses a xornada completa ou tempo equivalente, no caso de que a contratación non sexa a xornada completa.

Cursos con compromiso de contratación. 2012

■ Cadro 8.9

	Cursos	Alumnos/as Formados	Orzamento
A Coruña	7	110	335.349,04
Lugo	1	10	20.149,50
Ourense	4	65	163.327,79
Pontevedra	63	919	859.312,56
Total AFD con compromiso	75	1.104	1.378.138,89

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Emprego e Formación.

Distribución sectorial

A distribución sectorial da programación dos cursos compromiso de contratación foi a seguinte:

Distribución Sectorial. 2012

■ Cadro 8.10

	Cursos	Alumnos/as formados	Orzamento
Administración e Xestión	2	40	175.938
Comercio e Marketing	5	75	168.807
Edificación e Obra Civil	1	10	68.555
Fabricación Mecánica	4	60	152.353
Industrias Alimentarias	6	71	100.394
Informática e Comunicacions	1	15	52.271
Seguridade e Medioambiente	1	20	68.057
Servicios Socioculturais e á Comunidade	2	20	64.366
Transporte e Mantemento de Vehículos	53	793	527.398
Total AFD con compromiso	75	1.104	1.378.139

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Emprego e Formación.

8.4.3 Programación en centros propios

Con cargo ao orzamento do Plan AFD impartíronse, na programación do ano 2012, un total de 155 cursos de formación profesional para o emprego en centros de titularidade da Xunta de Galicia, por un importe total de 9.232.615 euros. Nestes cursos participaron 2.327 alumnos.

Estes cursos impartíronse tanto nos centros propios da Consellería de Traballo e Benestar como nos centros integrados dependentes da Consellería de Educación e Ordenación Universitaria.

Os centros de formación profesional ocupacional dependentes da Consellería de Traballo e Benestar son os de Santiago de Compostela, Ferrol, Lugo, Viveiro, Bueu, Santa María de Europa (Ourense), Coia-Vigo e Centro de Novas Tecnoloxías de Santiago, así como as unidades de acción formativa (UAF) de Ames, Melide, Negreira e Monforte de Lemos. Impártense cursos, así mesmo, no centro de formación de Labañou (A Coruña).

Os centros integrados da Consellería de Educación e Ordenación Universitaria nos que se impartiron cursos de formación para o emprego no 2012 son: CIFP A Granxa, CIFP Anxel Casal, CIFP Fene, CIFP Carlos Oroza, CIFP Compostela, CIFP Valentín Paz Andrade, CIFP Politécnico Santiago, CIFP Rodolfo Ucha Piñeiro, CIFP A Farixa, CIFP Someso, CIFP Porta da Auga, CIFP Paseo das Pontes, CIFP Monte Alto, CIFP Politécnico de Lugo, CIFP Manuel Antonio, CIFP A Xunqueira e CIFP Portovello.

Cursos de medios propios. 2012

■ Cadro 8.11

	Cursos	Alumnos/as formados	Orzamento
A Coruña	63	950	3.045.519
Lugo	23	342	1.737.657
Ourense	30	450	1.793.605
Pontevedra	39	585	2.655.834
Total AFD medios propios	155	2.327	9.232.615

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Emprego e Formación.

Distribución sectorial

A distribución sectorial dos cursos impartidos ao longo do ano 2012 en centros propios foi a seguinte:

Distribución sectorial. 2012

■ Cadro 8.12

	Cursos	Alumnos/as	Orzamento
Administración e Xestión	3	45	217.522
Agraria	13	195	608.724
Comercio e Márketing	8	120	128.734
Edificación e Obra Civil	3	50	186.752
Electricidade e electrónica	6	90	342.168
Enerxía e Auga	20	300	1.748.050
Fabricación Mecánica	19	282	1.507.462
Hostalería e Turismo	24	360	824.765
Imaxe Persoal	1	15	81.590
Informática e Comunicacóns	10	150	644.606
Instalación e Mantemento	20	300	1.448.754
Madeira, Moble e Corcho	12	180	789.042
Servizos Socioculturais e á Comunidade	16	240	704.450
Total	155	2.327	9.232.619

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Emprego e Formación.

8.4.4 Plan autonómico de formación de formadores

Continuando coa aplicación do Decreto 292/2000, do 21 de decembro, que aproba o certificado de profesionalidade da ocupación de formador ocupacional, durante o ano 2012 ofrecéronse desde a Dirección Xeral de Emprego e Formación cinco cursos on-line nesta materia, correspondentes ás unidades de competencia 9397 “Programar accións formativas vencellándoas ao resto desa acción de formación da organización”, 9408 “Verificar e avaliar o nivel de cualificación acadado” e 9409 “Contribuír activamente á mellora da calidade da formación”, ambas pertencentes ao curso SSCFI0.

8.4.5 O Plan de perfeccionamento técnico

O Instituto de Emprego-Servizo Público de Emprego Estatal convoca anualmente unha serie de cursos de perfeccionamento técnico para os docentes dos cursos do plan AFD, que se levan a cabo nos centros nacionais de formación profesional para o emprego distribuídos por todo o territorio do Estado.

Nesta área a Dirección Xeral de Emprego e Formación realiza unha función de intermediación en dúas fases:

- Dar a publicidade necesaria á convocatoria do Instituto de Emprego-Servizo Público de Emprego Estatal entre os docentes que realizan o seu labor no ámbito da comunidade autónoma.
- Remitir, informadas pola dirección xeral de Emprego e Formación, as solicitudes de participación nestes cursos presentados polos docentes.

No ano 2012 na Comunidade Autónoma de Galicia programáronse 6 cursos no Centro Nacional de Formación Ocupacional de Santiago de Compostela, aos que asistiron docentes do Plan AFD ou de escolas-obradoiro de diversas comunidades do Estado.

8.4.6 Plan de calidade en centros de formación profesional para o emprego

No ano 2004 iniciouse un novo proceso no camiño da calidade nos centros de formación profesional ocupacional, que tiña como obxectivo a implantación dun sistema de xestión de calidade segundo os requisitos da norma internacional de calidade UNE en ISO 9001:2000 nestes centros.

Esta implantación tivo dous apartados, un para a totalidade dos procesos dos seis centros propios da Xunta de Galicia e en oito centros colaboradores. Outro, para os procesos operativos dos centros, para os que se fixeron accións nos seis centros propios e en dúas das unidades de acción formativa.

Unha vez rematado o traballo pola empresa encargada de realizar estes labores, logrouse a implantación do sistema, en todos os seus procesos, en cinco dos seis centros existentes, así como dos procesos clave no Centro Nacional de Santiago de Compostela e nas unidades de acción formativa de Monforte de Lemos e Ames. Ao mesmo tempo, logrouse a implantación do sistema, en todos os seus procesos, nos oito centros colaboradores que participaron neste proceso.

O obxectivo final acadado foi a certificación en calidade por parte da Asociación Española de Normalización e Certificación, AENOR, dos centros de formación profesional ocupacional de Ferrol, Viveiro, Lugo, Santa María de Europa de Ourense e Coia-Vigo, así como oito dos centros colaboradores participantes.

No ano 2006 desenvolveuse un proceso de mellora do sistema de xestión de calidade para garantir o mantemento e vixencia da certificación en calidade nos cinco centros que xa a posuían.

Finalizouse tamén a implantación do sistema no Centro Nacional de Santiago de Compostela, acadando tamén para este centro a antedita certificación de calidade.

No ano 2009 certificouse en calidade o centro de Bueu e no ano 2010 o centro de Novas Tecnoloxías de Santiago de Compostela.

No ano 2012 leváronse a cabo distintas actuacións para, por unha banda, acadar a renovación da certificación por parte do organismo certificador e, por outra, desenvolver un proceso de mellora do sistema de xestión de calidade implantado nos centros, adaptando o sistema ás necesidades de cada centro e certificando.

8.5 Formación profesional dirixida prioritariamente a persoas traballadoras ocupadas.

A formación profesional dirixida prioritariamente a ocupados/as, regulada no Real decreto 395/2007, do 23 de marzo, ten como finalidade proporcionarles aos traballadores ocupados a cualificación que poidan necesitar ao longo da súa vida laboral, co fin de que obteñan os coñecementos e prácticas axeitados aos requirimentos que en cada momento precisen as empresas, e permita compatibilizar a súa maior competitividade coa mellora da capacitación profesional e promoción individual do traballador.

Na Comunidade Autónoma de Galicia subvenciónanse a través dos plans de formación, incluídos no Programa Operativo Plurirexional Adaptabilidade e Emprego 2007-2013.

8.5.1 Plans de Formación

A normativa reguladora dos plans de formación recóllese na Orde do 6 de xuño de 2011, pola que se aproba a convocatoria de subvencións para o financiamento de plans de formación sectoriais e intersectoriais dirixidas prioritariamente a persoas traballadoras ocupadas mediante a subscrición de convenios de ámbito autonómico, en aplicación da Orde TAS/718/2008, do 7 de marzo, e se establecen as bases reguladoras para a concesión de subvencións públicas destinadas ao seu financiamento (DOG nº 113, do 14 de xuño). Esta orde é plurianual, correspondendo a súa execución ao período 2011-2012.

Accións e orzamento

Os plans de formación intersectoriais contaron cun orzamento de 18.300.000 euros, e deu lugar ás seguintes actuacións:

Distribución Plans de Formación Intersectoriais 2011-2012

■ Cadro 8.13

	Entidades	Plans	Accións Formativas
Autónomos	8	8	78
Intersectorial	10	10	552
Plan de Economía Social	4	4	62
Total Intersectorial	22	22	692

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Emprego e Formación.

Os plans de formación sectoriais contaron cun orzamento de 12.200.000 euros, e deu lugar ás seguintes actuacións:

Distribución Plans de Formación Sectoriais 2011-2012

■ Cadro 8.14

	Entidades	Plans	Accións Formativas
Administración e Novas Tecnoloxías	19	19	136
Comercio, Hostalería e Agropesqueira	28	28	215
Construción e Madeira	14	14	84
Metal	7	7	92
Servizos á comunidade	40	40	296
Tranporte	16	16	40
Téxtil, vidro, cerámica, artesanía e química e nexía	8	8	66
Total Sectorial	132	132	929

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Emprego e Formación.

8.6 O plan galego de formación profesional

No ano 2008 apróbase o II Plan Galego de Formación Profesional. Este plan nace co obxectivo último de converterse no instrumento clave que contribúa a que a sociedade galega se converta nunha sociedade “cualificada”, a través da implantación efectiva dun sistema integrado de cualificacións e formación profesional.

Articúlase ao redor de catro liñas estratéxicas. A primeira fai referencia á Integración dos sistemas de cualificacións e formación profesional. Preténdense, dentro desta liña, potenciar o traballo coordinado das distintas instancias que participan no deseño e configuración da formación profesional, cara á integración dos tres subsistemas, instancias que, aínda que, sen dúbida, estaban traballando de forma coordinada, deberán pasar a funcionar de forma integrada. O novo Real Decreto 395/2007, que engloba no novo subsistema de formación para o emprego os subsistemas de ocupacional e continua e o Decreto autonómico 266/2007, polo que se regulan os centros integrados de formación profesional en Galicia, supoñen un importante avance na materia, avance que debe ser trasladado á práctica, sempre tendo presente que o marco de referencia é o sistema nacional de cualificacións profesionais.

A segunda das liñas estratéxicas, o óptimo aproveitamento dos recursos e da xestión, ten como cerne da mesma o cumprimento do principio básico de conexión da

formación profesional cos requirimentos do mercado laboral en dúas fronte: tanto no que respecta ás necesidades da formación do tecido produtivo, como no que respecta ás necesidades de formación dos traballadores, a través, neste caso, da atención personalizada aos demandantes por parte do servizo público de emprego.

A calidade e a innovación conforman a terceira das liñas estratéxicas de actuación. Refírese á necesidade permanente de melloras dos equipamentos e condicións de impartición da formación, así como á necesidade de deseño de novos métodos didácticos e da avaliación da adecuación dos programas formativos, e da aplicación das novas tecnoloxías entre outras.

Por último, aínda que non menos importante, figura a liña relativa á promoción de aprendizaxe ao longo da vida, que pretende, por unha banda, a incorporación do conxunto da poboación activa aos procesos de formación e inserción laboral, e por outra ao establecemento dos procedementos de acreditación e avaliación da competencia profesional.

Formación no emprego 2012. **Principais indicadores segundo Comunidade Autónoma**

■ **Cadro 8.15**

Formación de Demanda	Exercicio 2012
Participantes formados	3.176.789
Taxa de cobertura (1)	28,0
Media de horas de formación	26,1
Empresas formadoras	459.620
Taxa de cobertura (2)	31,1
Financiación	
Crédito asignado	799.922.865,0
Crédito disposto	592.128.270,17
Formación de Oferta estatal	
Participantes formados estimados	270.000
Taxa de cobertura ocupados (4) (3)	29,0

Total Galicia (*)

Formación de Demanda	Exercicio 2012
Participantes formados	169.835
Taxa de cobertura (1)	27,8
Media de horas de formación	30,8
Empresas formadoras	37.860
Taxa de cobertura (2)	39,1
Financiación	
Crédito asignado	41.075.645,31
Crédito disposto	31.008.365,93

(*) Os participantes asignanse á Comunidade Autónoma onde está o seu centro de traballado. A Comunidade da empresa é aquela onde ten lugar a súa actividade principal medida polo número de traballadores. Os participantes formados, por tanto, poden ser de empresas con actividade principal noutra Comunidade Autónoma, e as empresas poden ter participantes formados doutros centros de traballo ubicados en comunidades autónomas distintas.

(1) % de participantes formados na iniciativa de Demanda sobre asalariados do sector privado EPA 2011.

(2) % de empresas formadoras sobre empresas en alta na Tesorería Xeral da Seguridade Social (agás sector público).

(3) Dato estimado a partir do compromiso de execución por parte das entidades beneficiarias.

(4) % de participantes formados en Demanda e Oferta estatal sobre ocupados EPA 2012. Para o calculo desta tasa exclúironse os participantes desempregados da iniciativa de oferta.

(5) Empresas con todos ou a maior parte dos seus traballadores na Comunidade Autónoma, según a Tesorería Xeral da Seguridade Social.

Fonte: Fundación Tripartita para a Formación do Emprego.

Parte I A NEGOCIACIÓN COLECTIVA EN GALICIA

9.1 Metodoloxía

A primeira parte deste capítulo recolle unha análise dos convenios colectivos asinados e revisados durante este ano en Galicia, centrándose na súa distribución segundo os ámbitos territorial, funcional, temporal e persoal así como nos datos que recollen respecto do incremento salarial e a xornada.

A análise máis pormenorizada das cláusulas doutro tipo que recollen os convenios asinados neste ano pode consultarse no informe da “Situación da Negociación Colectiva en Galicia 2012” que tamén elabora este Consello.

O criterio de inclusión que se utiliza é o da vixencia económica, polo que os convenios que se teñen en conta son os asinados e revisados en 2012 que teñen vixencia e efectos económicos durante este ano 2012 así como os convenios asinados ou revisados nos últimos días do ano anterior que teñen vixencia e inicio de efectos en

2012. Non se consideraron aqueles convenios que, aínda que foron asinados ou revisados durante o ano 2012, non teñen efectos económicos para este ano.

Tense en conta a negociación colectiva estatutaria, de eficacia xeral, os pactos extra-estatutarios e os acordos reguladores para persoal funcionario e pactos de tipo mixto que regulan de xeito unitario a todo tipo de persoal que presta servizos nas distintas administracións públicas, na medida en que se ten coñecemento deles.

Os datos estatísticos que figuran neste informe foron elaborados tendo en conta o contido dos convenios colectivos e o establecido nas follas estatísticas que de xeito preceptivo os acompañan.

Dende a posta en marcha do programa REGCON para o rexistro e depósito de convenios e acordos colectivos de traballo por medios telemáticos, a información extráese directamente do programa desde este Consello.

Para o cálculo da media ponderada do incremento salarial pactado tivéronse en conta os incrementos salariais indicados nos convenios de xeito porcentual e as cláusulas de revisión salarial recollidas neles de igual xeito, sen ter en conta os incrementos lineais ou os convenios nos que se indican varios incrementos.

Para determinar a xornada media pactada tivéronse en conta unicamente os convenios que a regulan de xeito anual, que foron 103 este ano, o 70,07% do total de convenios asinados e revisados.

Debido aos profundos cambios na negociación colectiva producidos desde a entrada en vigor da Lei 3/2012, do 6 de xullo, de medidas urxentes para a reforma do mercado laboral, realizouse neste Consello unha análise da situación da ultraactividade dos convenios colectivos de sector en Galicia que se acompaña como anexo a este capítulo.

A segunda parte do capítulo refírese aos convenios de ámbito superior ao da Comunidade Autónoma que afectan a traballadores/as en Galicia.

A información recóllese dos convenios publicados no BOE que teñen vixencia para o ano 2012 ou posterior; combinando esta información coa remitida pola Subdirección Xeral de Estatística do Ministerio de Emprego e Seguridade Social e a extraída do programa REGCON co fin de recoller só os que afectan a persoas traballadoras nalgunha das catro provincias galegas.

Nos convenios de sector o dato do número de persoas traballadoras ás que afectan foi elaborado polo IGE baseándose no traballo realizado neste Consello no que se recollen os CNAE's incluídos no ámbito de aplicación dos ditos convenios.

A fonte dos datos remitidos polo IGE son as Contas de cotización á Seguridade Social (Tesourería Xeral da Seguridade Social).

Nos convenios de empresa estes datos recóllense dos remitidos polo Ministerio ou extraídos do programa REGCON e/ou contactando directamente cos departamentos de recursos humanos das empresas.

9.2 Estrutura da negociación colectiva

O número de convenios colectivos que existen en Galicia a 31 de decembro de 2012 é de 841, xa sexan vixentes ou prorrogados tacitamente, e afectan a 429.726 persoas traballadoras.

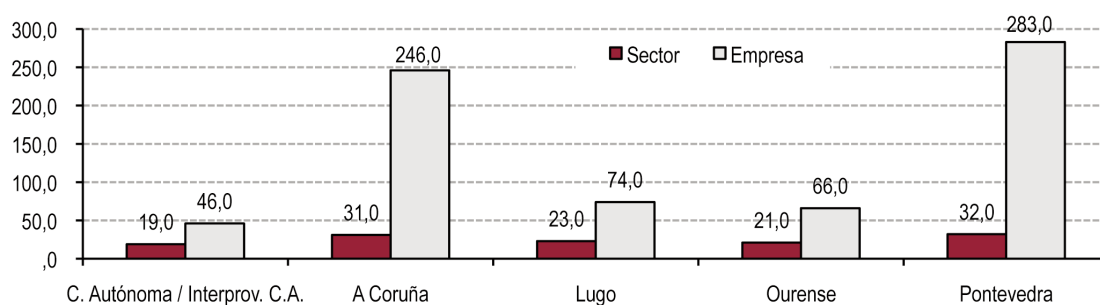
■ Cadro 9.1

**Evolución da estrutura global da negociación colectiva. Por provincias.
Galicia. 2007-2012**

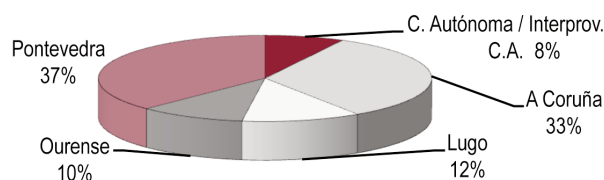
	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	14	34	23	21	33	125
Empresa	45	203	66	59	234	607
Total 2007	59	237	89	80	267	732
Sector	15	34	23	21	34	127
Empresa	47	210	69	60	247	633
Total 2008	62	244	92	81	281	760
Sector	17	34	23	21	34	129
Empresa	47	222	72	65	261	667
Total 2009	64	256	95	86	295	796
Sector	19	34	23	21	34	131
Empresa	48	231	73	64	269	685
Total 2010	67	265	96	85	303	816
Sector	19	31	23	21	32	126
Empresa	46	241	73	66	278	704
Total 2011	65	272	96	87	310	830
Sector	19	31	23	21	32	126
Empresa	46	246	74	66	283	715
Total 2012	65	277	97	87	315	841

Neste cómputo total contabilízanse convenios colectivos e acordos reguladores
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Ano 2012. Distribución territorial

Ano 2012. Representación porcentual da distribución territorial

No Cadro 9.1 pode apreciarse a evolución no período 2007 - 2012.

Refírense estes datos a convenios de empresa e de sector negociados en Galicia, incluíndo neste total tamén aqueles pactos de eficacia limitada e acordos reguladores dos que se ten coñecemento.

Asináronse por primeira vez este ano 14 novos convenios (son todos de empresa), (Cadro 9.2) que afectan a 1.314 persoas traballadoras.

■ **Cadro 9.2**

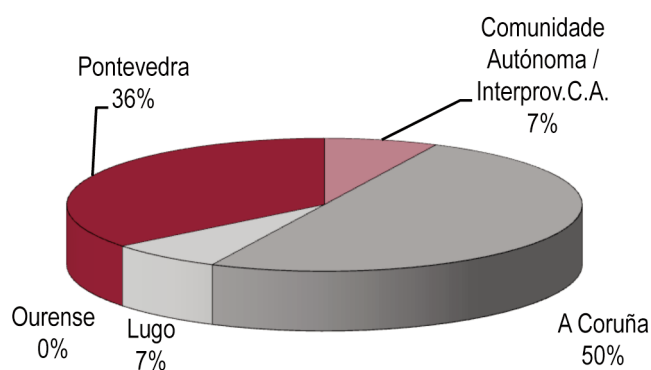
**Convenios colectivos de sector e empresa asinados por vez primeira.
Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2012**

Sector	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Agríc. e Pesca	-	-	-	-	-	0
Industria	-	-	-	-	-	0
Construción	-	-	-	-	-	0
Servizos	-	-	-	-	-	0
Total	0	0	0	0	0	0

Empresa	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Agríc. e Pesca	-	-	-	-	-	0
Industria	-	3	-	-	4	7
Construción	-	-	-	-	-	0
Servizos	1	4	1	-	1	7
Total	1	7	1	0	5	14

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Convenios colectivos de empresa negociados por primeira vez. Porcentaxe provincial

Deles un é de ámbito autonómico, sete da Coruña, un de Lugo e cinco de Pontevedra.

O de ámbito autonómico afecta a 394 persoas traballadoras, os da Coruña afectan a 308, o de Lugo a 64 e os de Pontevedra a 548.

Durante o ano 2012 foron asinados e/ou revisados 147 convenios (117 convenios asinados e 30 revisados), dos que 30 son de sector (14 asinados e 16 revisados) e 117 son de empresa (103 asinados e 14 revisados).

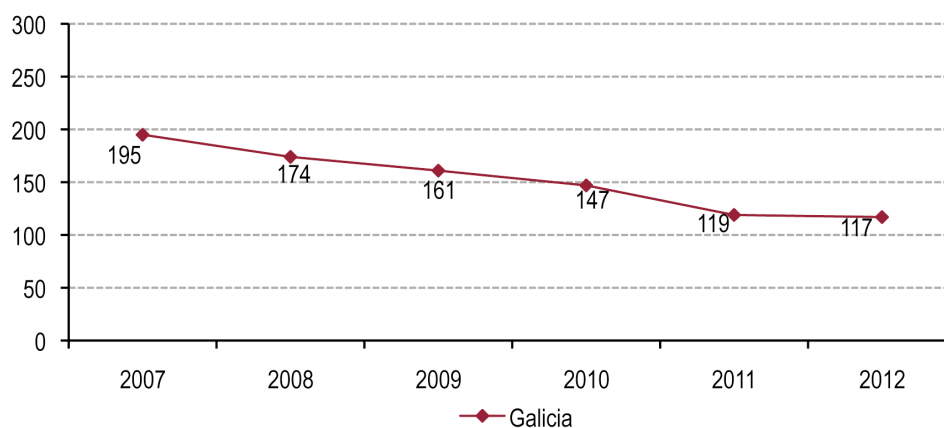
Os Cadros 9.3 e 9.4 recollen estes datos por provincias así como a evolución no número de convenios asinados e revisados no período 2007 – 2012.

■ Cadro 9.3

Evolución dos convenios colectivos asinados. Por provincias.Galicia. 2007-2012

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	4	10	5	9	13	41
Empresa	8	44	24	14	64	154
Total 2007	12	54	29	23	77	195
Sector	7	29	23	14	58	131
Empresa	5	8	9	12	9	43
Total 2008	12	37	32	26	67	174
Sector	4	4	3	10	9	30
Empresa	9	38	8	10	66	131
Total 2009	13	42	11	20	75	161
Sector	4	6	3	8	9	30
Empresa	7	30	16	10	54	117
Total 2010	11	36	19	18	63	147
Sector	4	3	7	9	3	26
Empresa	7	30	8	10	38	93
Total 2011	11	33	15	19	41	119
Sector	4	2	0	4	4	14
Empresa	5	29	10	3	56	103
Total 2012	9	31	10	7	60	117

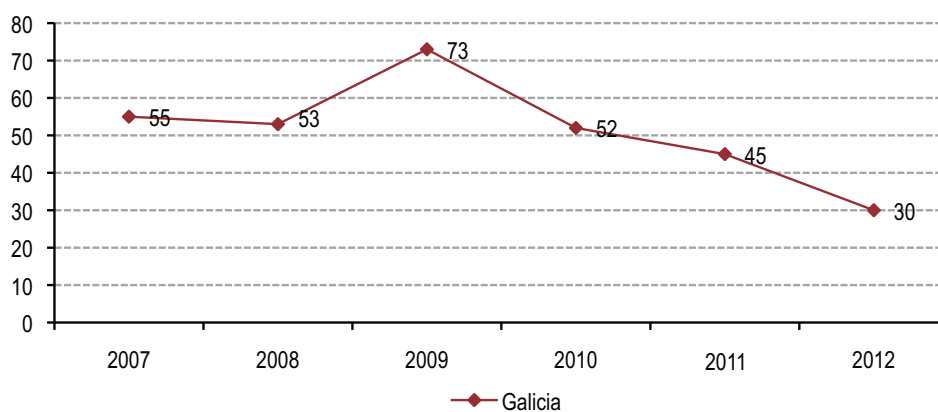
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Cadro 9.4
**Evolución dos convenios colectivos revisados.
Por provincias. Galicia. 2007-2012**

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	1	6	5	8	9	29
Empresa	4	6	4	3	9	26
Total 2007	5	12	9	11	18	55
Sector	3	5	5	2	6	21
Empresa	3	9	3	5	12	32
Total 2008	6	14	8	7	18	53
Sector	4	12	12	8	8	44
Empresa	4	9	9	1	6	29
Total 2009	8	21	21	9	14	73
Sector	7	6	7	7	4	31
Empresa	4	5	5	0	7	21
Total 2010	11	11	12	7	11	52
Sector	4	7	3	4	7	25
Empresa	0	5	7	0	8	20
Total 2011	4	12	10	4	15	45
Sector	3	2	7	4	0	16
Empresa	0	2	3	2	7	14
Total 2012	3	4	10	6	7	30

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Se ademais dos convenios asinados este ano se teñen en conta os convenios asinados en anos anteriores con vixencia para o ano 2012 ou posterior, o número de convenios con vixencia expresa para o 2012 é de 262. Estes convenios afectan a 131.172 persoas traballadoras.

Deles 40 son de sector (o 31,75% do total dos de sector existentes) e afectan a 100.254 persoas traballadoras e 222 son de empresa (o 31,05% do total dos de empresa existentes) e afectan a 30.918 persoas traballadoras.

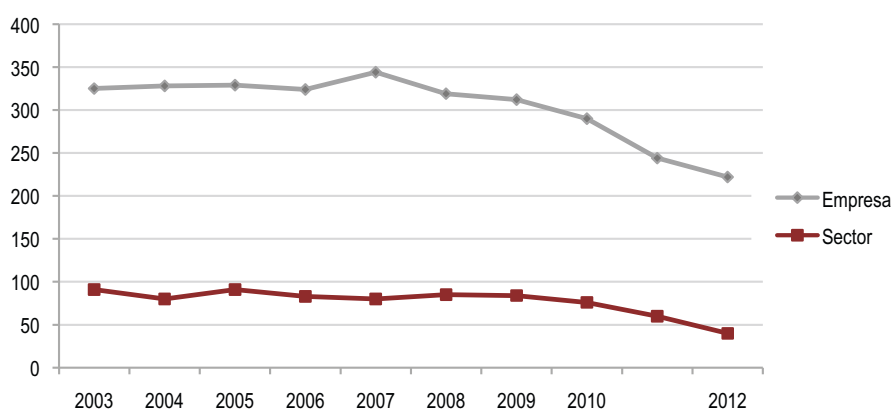
No Cadro 9.5 pode apreciarse a evolución dos convenios con vixencia expresa no período 2003 – 2012.

Cadro 9.5

Evolución convenios con vixencia expresa. Galicia. 2003-2012

	Empresa	Sector	Total	Núm. Traballad.
2003	325	91	416	335.853
2004	328	80	408	330.775
2005	329	91	420	337.055
2006	324	83	407	332.366
2007	344	80	424	410.501
2008	319	85	404	399.140
2009	312	84	396	407.891
2010	290	76	366	271.855
2011	244	60	304	261.557
2012	222	40	262	131.172

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

9.3 Ámbitos de aplicación

9.3.1 Funcional

Dos 147 convenios asinados ou revisados este ano, o 20,41% son de sector (30 convenios) e o 79,59% de empresa (117 convenios). Non obstante o anterior, tal e como veremos na análise do ámbito persoal, a maioría das persoas traballadoras e das empresas están afectados por convenios de sector.

Segundo se pode apreciar no Cadro 9.6, concéntranse neste ano estes convenios no sector servizos e na industria.

■ Cadro 9.6
Convenios colectivos asinados e revisados. Por sector e grupos de empresas, empresas e ámbitos inferiores. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2012

	Agric. e Pesca	Industria	Construción	Servizos	Total
C. Autónoma / Interprov. C.A.					
Convenios de sector asinados	-	-	-	4	4
Convenios de sector revisados	-	1	-	2	3
Convenios de empresa asinados	-	1	-	4	5
Convenios de empresa revisados	-	-	-	-	0
A Coruña					
Convenios de sector asinados	-	-	-	2	2
Convenios de sector revisados	-	1	-	1	2
Convenios de empresa asinados	-	17	-	12	29
Convenios de empresa revisados	-	2	-	-	2
Lugo					
Convenios de sector asinados	-	-	-	-	0
Convenios de sector revisados	-	2	-	5	7
Convenios de empresa asinados	-	5	-	5	10
Convenios de empresa revisados	-	1	-	2	3
Ourense					
Convenios de sector asinados	-	-	-	4	4
Convenios de sector revisados	-	2	-	2	4
Convenios de empresa asinados	-	1	-	2	3
Convenios de empresa revisados	-	2	-	-	2
Pontevedra					
Convenios de sector asinados	-	1	-	3	4
Convenios de sector revisados	-	-	-	-	0
Convenios de empresa asinados	-	31	-	25	56
Convenios de empresa revisados	-	1	-	6	7
Galicia					
Convenios de sector asinados	0	1	0	13	14
Convenios de sector revisados	0	6	0	10	16
Convenios de empresa asinados	0	55	0	48	103
Convenios de empresa revisados	0	6	0	8	14

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

O Cadro 9.6bis indica a distribución destes convenios por provincias e por seccións da CNAE 2009.

■ Cadro 9.6bis

Convenios colectivos asinados e revisados. Por provincias e seccións da CNAE 2009.
Galicia. 2012

TOTAL CONVENIOS ASINADOS E REVISADOS EN 2012		C. Autónoma/ Interprov.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
SECCIÓN CNAE 2009							
A	Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	-	-	-	-	-	0
B	Industrias extractivas	1	-	-	-	-	1
C	Industria manufacturera	1	11	7	5	24	48
D	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	-	-	-	-	-	0
E	Fornecemento de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos e descontaminación	-	9	1	-	9	19
F	Construción	-	-	-	-	-	0
G	Comercio por xunto e ao retalho; reparación de vehículos de motor e motocicletas	-	-	2	3	5	10
H	Transporte e almacenamento	1	4	5	-	11	21
I	Hostalería	1	-	1	-	1	3
J	Información e comunicacións	1	1	-	-	2	4
K	Actividades financeiras e de seguros	-	-	-	-	-	0
L	Actividades inmobiliarias	-	-	-	-	-	0
M	Actividades profesionais, científicas e técnicas	2	1	1	1	-	5
N	Actividades administrativas e servizos auxiliares	-	5	2	2	5	14
O	Administración Pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	-	1	1	-	2	4
P	Educación	-	-	-	-	-	0
Q	Actividades sanitarias e de servizos sociais	2	1	-	2	1	6
R	Actividades artísticas, recreativas e de entretemento	1	-	-	-	6	7
S	Outros servizos	2	2	-	-	-	4
T	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico; actividades dos fogares como produtores de bens e servizos para uso propio	-	-	-	-	-	0
U	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	-	-	-	-	1	1

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

9.3.2 Territorial

Igual que en anos anteriores o ámbito territorial de negociación máis empregado foi o provincial, tan só o 8,16% dos convenios asinados e/ou revisados en 2012 foron de ámbito superior á provincia.

Por provincias, tal e como ven sendo habitual, Pontevedra é a que tivo máis actividade negociadora, o 45,58% do total, seguida da Coruña cun 23,81%.

9.3.3 Persoal

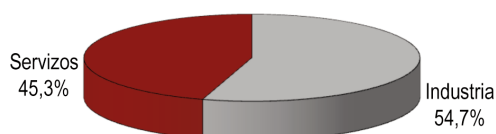
Os convenios asinados e revisados en Galicia no ano 2012 afectaron a 88.224 persoas traballadoras (Cadros 9.7 e 9.8). O 81,08% deles teñen reguladas as súas condicións de traballo por convenios de sector.

■ **Cadro 9.7** **Traballadores/as e empresas afectados por convenios colectivos asinados e revisados. Sector. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2012**

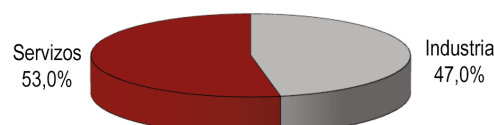
	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas
Agríc. e Pesca	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0
Industria	2.400	49	5.000	500	3.046	1.378	1.700	230	27.000	4.000	39.146	6.157
Construción	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0
Servizos	6.472	621	2.417	282	8.881	4.245	4.900	795	9.720	997	32.390	6.940
Total	8.872	670	7.417	782	11.927	5.623	6.600	1.025	36.720	4.997	71.536	13.097

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Convenios de sector
Traballadores/as afectados/as
por sectores económicos

Empresas afectadas por sectores económicos

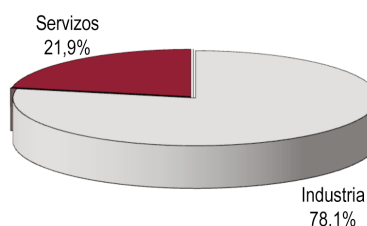

■ **Cadro 9.8** **Traballadores/as e empresas afectados por convenios colectivos asinados e revisados. Grupos de empresas, empresas e ámbitos inferiores. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2012**

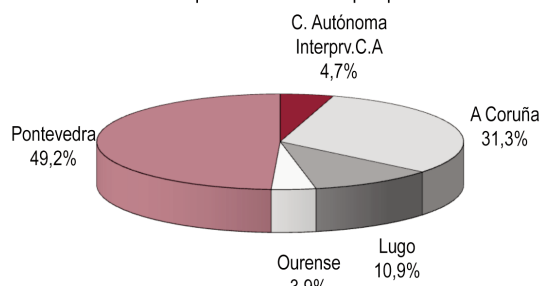
	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas
Agríc. e Pesca	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0
Industria	72	1	2.337	26	221	7	611	3	9.798	32	13.039	69
Construción	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0
Servizos	620	5	700	14	225	7	36	2	2.068	31	3.649	59
Total	692	6	3.037	40	446	14	647	5	11.866	63	16.688	128

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

Convenios de empresa
Traballadores/as afectados/as
por sectores económicos

Empresas afectadas por provincias

O sector da industria é, nos convenios de sector, o que agrupa o maior número de persoas traballadoras (54,72%).

Por provincias foi Pontevedra a que acapara o maior número de persoas traballadoras, seguida da Coruña.

No que a empresas se refire, a negociación colectiva de 2012 afectou a 13.225 empresas.

Os Cadros 9.9 e 9.10 agrupan os convenios de sector en función do número de persoas traballadoras e de empresas aos que afecta cada convenio, e neles obsérvase que nos convenios de sector o maior número deles concéntrase nos tramos que afectan entre 1.001 e 3.000 persoas traballadoras (12 convenios, un 40%). Entre 101 e 500 e entre 501 e 1.000 atópanse 7 convenios en cada tramo, un 23,33%.

■ Cadro 9.9

Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de traballadores/as afectados/as. Sector. Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2012

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
0-50 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
51-100 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
101-500 trab.	3	42,86	2	50,00	-	0,00	2	25,00	-	0,00	7	23,33
501-1.000 trab.	1	14,29	-	0,00	3	42,86	3	37,50	-	0,00	7	23,33
1.001-3.000 trab.	3	42,86	1	25,00	3	42,86	3	37,50	2	50,00	12	40,00
3.001-5.000 trab.	-	0,00	1	25,00	1	14,29	-	0,00	-	0,00	2	6,67
5.001-10.000 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	25,00	1	3,33
10.001-20.000 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
+20.000 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	25,00	1	3,33
Total convenios	7	100,00	4	100,00	7	100,00	8	100,00	4	100,00	30	100,00

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

■ Cadro 9.10

Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de empresas afectadas. Sector. Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2012

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
0-50 empresas	3	42,86	1	25,00	-	0,00	2	25,00	1	25,00	7	23,33
51-100 empresas	3	42,86	-	0,00	1	14,29	3	37,50	-	0,00	7	23,33
101-500 empresas	1	14,29	3	75,00	3	42,86	3	37,50	1	25,00	11	36,67
501-1.000 empresas	-	0,00	-	0,00	1	14,29	-	0,00	1	25,00	2	6,67
1.001-2.000 empresas	-	0,00	-	0,00	1	14,29	-	0,00	-	0,00	1	3,33
+ de 2.000 empresas	-	0,00	-	0,00	1	14,29	-	0,00	1	25,00	2	6,67
Total convenios	7	100,00	4	100,00	7	100,00	8	100,00	4	100,00	30	100,00

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Tendo en conta o número de empresas afectadas nos convenios de sector asinados e revisados este ano, obsérvase que o maior número de convenios está comprendido no tramo de 101 a 500 empresas (un 36,67%), seguido dos de 0 a 50 empresas e de 51 a 100 empresas con 7 convenios cada un deles (o 23,33%).

Nos convenios de empresa o 33,33% son convenios de empresas que teñen ata 30 persoas traballadoras. (Cadro 9.11)

■ Cadro 9.11

Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de traballadores/as afectados/as. Empresa. Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2012

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
0-5 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
6-30 trab.	-	0,00	7	22,58	9	69,23	2	40,00	21	33,33	39	33,33
31-49 trab.	-	0,00	5	16,13	-	0,00	1	20,00	15	23,81	21	17,95
50-100 trab.	4	80,00	12	38,71	4	30,77	-	0,00	11	17,46	31	26,50
101-250 trab.	-	0,00	4	12,90	-	0,00	1	20,00	12	19,05	17	14,53
251-500 trab.	1	20,00	3	9,68	-	0,00	1	20,00	2	3,17	7	5,98
501-750 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
751-1.000 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	1,59	1	0,85
1.001-2.000 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
2.001-3.000 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
+ 3.000 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	1,59	1	0,85
Total convenios	5	100,00	31	100,00	13	100,00	5	100,00	63	100,00	117	100,00

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Os tramos seguintes son os dos convenios que afectan a empresas de 50 a 100 persoas traballadoras (26,50%) seguido do de 31 a 49 (un 17,95%) e do de 101 a 250 (un 14,53%).

O Cadro de persoal medio das empresas afectadas por esta negociación (Cadro 9.12) é de 7 persoas traballadoras por empresa, 5 por empresa nos convenios colectivos de sector e 130 nos de empresa.

■ Cadro 9.12

Cadros de persoal medio das empresas afectadas pola negociación colectiva. Por provincias. Galicia. 2012

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	13,24	9,48	2,12	6,44	7,35	5,46
Empresa	115,33	75,93	31,86	129,40	188,35	130,38
Total	14,15	12,72	2,19	7,04	9,60	6,67

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

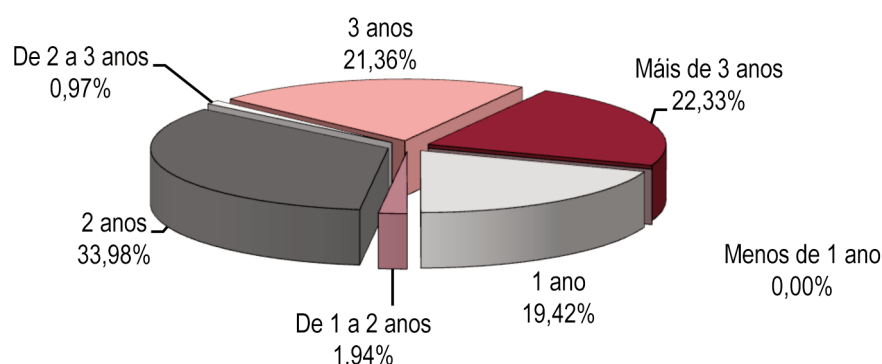
9.3.4 Temporal

Nos Cadros 9.13 e 9.14 pódense apreciar as vixencias medias dos convenios colectivos de sector e de empresa respectivamente.

■ Cadro 9.13 Vixencias medias dos convenios colectivos de empresa. Porcentaxe sobre o total de convenios de empresa asinados. Por provincias. Galicia. 2012

	C. Autónoma/ Interprov. C. A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Menos de 1 ano	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
1 ano	-	0,00	4	13,79	2	20,00	1	33,33	13	23,21	20	19,42
De 1 a 2 anos	-	0,00	-	0,00	1	10,00	-	0,00	1	1,79	2	1,94
2 anos	-	0,00	11	37,93	2	20,00	2	66,67	20	35,71	35	33,98
De 2 a 3 anos	-	0,00	1	3,45	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	0,97
3 anos	2	40,00	5	17,24	2	20,00	-	0,00	13	23,21	22	21,36
Máis de 3 anos	3	60,00	8	27,59	3	30,00	-	0,00	9	16,07	23	22,33
Total	5		29		10		3		56		103	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

■ Cadro 9.14 Vixencias medias dos convenios colectivos de sector. Porcentaxe sobre o total de convenios de sector asinados. Por provincias. Galicia. 2012

	C. Autónoma/ Interprov. C. A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Menos de 1 ano	-	0,00	-	0,00	-	-	-	0,00	-	0,00	0	0,00
1 ano	3	75,00	1	50,00	-	-	1	25,00	1	25,00	6	42,86
De 1 a 2 anos	-	0,00	-	0,00	-	-	-	0,00	-	0,00	0	0,00
2 anos	-	0,00	1	50,00	-	-	2	50,00	1	25,00	4	28,57
De 2 a 3 anos	-	0,00	-	0,00	-	-	-	0,00	-	0,00	0	0,00
3 anos	1	25,00	-	0,00	-	-	1	25,00	2	50,00	4	28,57
Máis de 3 anos	-	0,00	-	0,00	-	-	-	0,00	-	0,00	0	0,00
Total	4		2		-	-	4		4		14	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

As vixencia que máis se repiten nos 103 convenios de empresa asinados este ano é a de 2 anos (o 33,98%), máis de 3 anos (o 22,33%) e 3 anos (o 21,36%).

○ 19,42% indica unha vixencia de 1 ano.

Nos 14 convenios de sector asinados o 42,86% indica unha vixencia de 1 ano. Un 28,57% indica 2 anos e outro 28,57 indican 3 anos.

Ningún dos convenios de sector asinados indica unha vixencia de máis de 3 anos.

Entre os convenios asinados que teñen vixencia superior a un ano (91 convenios, o 77,78% do total), 20 rematan a súa vixencia neste ano 2012 (son todos de empresa).

9.3.5 Ultraactividade

Dos convenios asinados este ano 67 recollen cláusulas respecto da ultraactividade (57,26%). Estes convenios afectan a 40.363 persoas traballadoras (64,19%).

○ Cadro 9.15 recolle estes datos por provincias.

Convenios colectivos asinados con cláusula de ultraactividade. Por provincias. Galicia. 2012

■ Cadro 9.15

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº Convenios	2	3	5
	%	50,00%	60,00%	55,56%
	Nº Traballadores/as	3.202	216	3.418
	%	54,25%	31,21%	51,84%
A Coruña	Nº Convenios	2	18	20
	%	100,00%	62,07%	64,52%
	Nº Traballadores/as	1.937	1.885	3.822
	%	100,00%	64,29%	78,50%
Lugo	Nº Convenios	-	4	4
	%	-	40,00%	40,00%
	Nº Traballadores/as	-	182	182
	%	-	46,31%	46,31%
Ourense	Nº Convenios	3	2	5
	%	75,00%	66,67%	71,43%
	Nº Traballadores/as	2.198	422	2.620
	%	95,57%	96,57%	95,73%
Pontevedra	Nº Convenios	1	32	33
	%	25,00%	57,14%	55,00%
	Nº Traballadores/as	27.000	3.321	30.321
	%	73,53%	28,71%	62,79%
Galicia	Nº Convenios	8	59	67
	%	57,14%	57,28%	57,26%
	Nº Traballadores/as	34.337	6.026	40.363
	%	73,28%	37,62%	64,19%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Maioritariamente as cláusulas indican que o convenio seguirá vixente ata a sinatura do seguinte, só en catro convenios indican unha ultraactividade limitada a un ou dous anos.

9.5 Desenvolvemento da negociación

■ Duración das negociacións

Na elaboración deste dato empréganse como data inicial a da constitución da comisión negociadora, recollida da que se sinala na folla estatística do convenio, ou nas actas se se dispón delas, e como data final a da sinatura do convenio.

Segundo se pode apreciar con maior detalle no Cadro 9.16, o 27,18% dos convenios de empresa asinados este ano negociáronse nun mes ou menos e no 23,30% empregaron máis de 3 meses sen superar os 6 meses.

■ Cadro 9.16

Duración das negociacións. Convenios de Sector. Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2012

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
1 mes ou menos	4	100,00	-	0,00	-	-	-	0,00	-	0,00	4	28,57
Máis de 1 mes ata 3 meses	-	0,00	-	0,00	-	-	1	25,00	1	25,00	2	14,29
Máis de 3 meses ata 6 meses	-	0,00	2	100,00	-	-	2	50,00	-	0,00	4	28,57
Máis de 6 meses ata 9 meses	-	0,00	-	0,00	-	-	-	0,00	-	0,00	0	0,00
Máis de 9 meses ata 1 ano	-	0,00	-	0,00	-	-	-	0,00	1	25,00	1	7,14
Máis de 1 ano	-	0,00	-	0,00	-	-	1	25,00	2	50,00	3	21,43
Total convenios	4	100	2	100	-	-	4	100	4	100	14	100

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Duración das negociacións. Convenios de Empresa. Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2012

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
1 mes ou menos	-	0,00	7	24,14	3	30,00	2	66,67	16	28,57	28	27,18
Máis de 1 mes ata 3 meses	-	0,00	6	20,69	2	20,00	-	0,00	9	16,07	17	16,50
Máis de 3 meses ata 6 meses	2	40,00	11	37,93	2	20,00	1	33,33	8	14,29	24	23,30
Máis de 6 meses ata 9 meses	-	0,00	4	13,79	3	30,00	-	0,00	10	17,86	17	16,50
Máis de 9 meses ata 1 ano	-	0,00	1	3,45	-	0,00	-	0,00	7	12,50	8	7,77
Máis de 1 ano	3	60,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	6	10,71	9	8,74
Total convenios	5	100	29	100	10	100	3	100	56	100	103	100

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Nun 16,50% a negociación durou máis dun mes sen superar os tres meses, a mesma porcentaxe que nos convenios cuxa negociación durou máis de 9 meses sen superar 1 ano.

Nos convenios de sector no 28,57% a negociación durou un mes ou menos, a mesma porcentaxe que nos convenios que empregaron máis de 3 meses sen superar os 6 meses.

Un 21,43% empregaron máis de 1 ano e un 14,29% atópanse entre máis de 1 mes ata 3 meses.

■ Participación de mulleres na composición das mesas negociadoras

A información para a elaboración destes cadros recóllese da que figura nas actas e nas follas estatísticas que acompañan aos convenios para o seu rexistro, e que foi extraída directamente do programa Regcon de rexistro telemático de convenios.

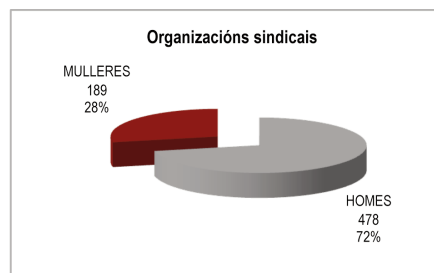
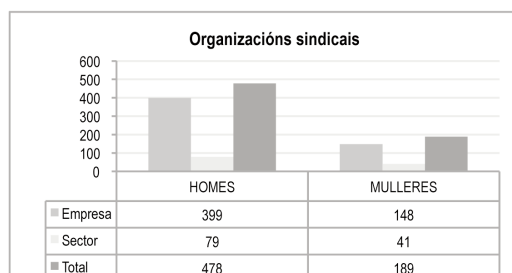
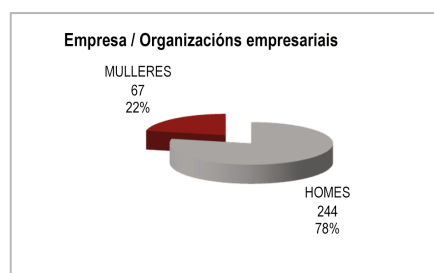
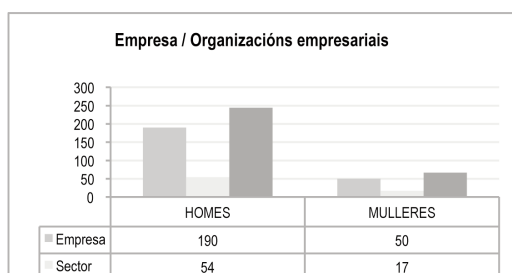
Existe participación de mulleres na comisión negociadora en 89 convenios, o 76,07% do total dos asinados este ano. Estes convenios afectan a 60.836 persoas traballadoras (o 96,75%).

O número total de mulleres que participou na negociación de convenios este ano (Cadro 9.17) foi de 67 por parte das empresas e/ou organizacións empresariais (un 22% fronte a 244 homes, un 78%) e 189 por parte das organizacións sindicais (un 28% fronte a 478 homes, un 72%).

■ Cadro 9.17

Convenios asinados en 2012. Composición da Comisión Negociadora

	EMPRESA / ORGANIZACIÓNS EMPRESARIAIS		ORGANIZACIÓNS SINDICAIS		TOTAL	
	HOMES	MULLERES	HOMES	MULLERES	HOMES	MULLERES
Empresa	190	50	399	148	589	198
Sector	54	17	79	41	133	58
TOTAL	244	67	478	189	722	256

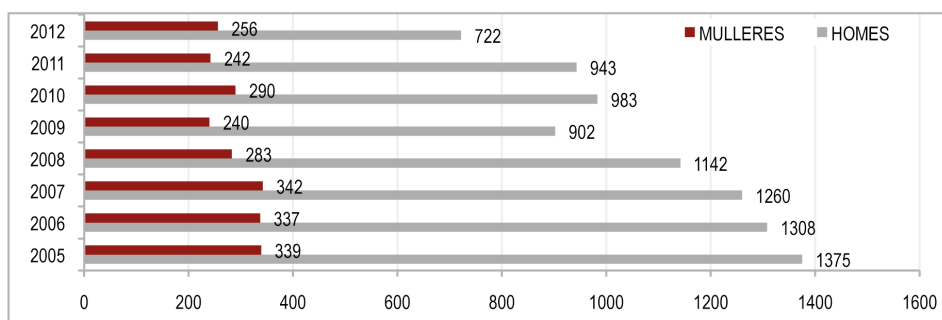
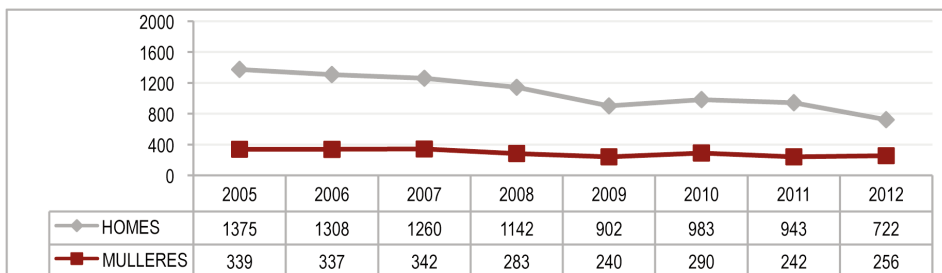
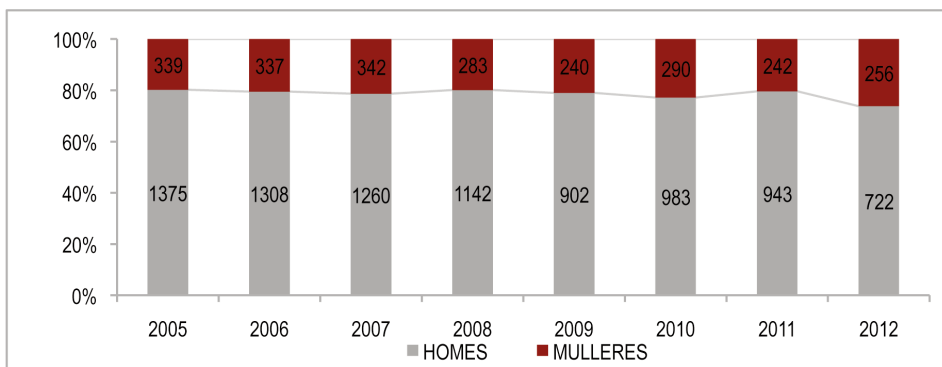
O Cadro 9.18 reflicte a evolución na composición das comisións negociadoras no período 2005 – 2012.

■ Cadro 9.18

**Composición das Comisións Negociadoras.
Galicia. 2005-2012**

Sector	Empresa/ Organizacións empresariais		Organizacións sindicais		TOTAL	
	HOMES	MULLERES	HOMES	MULLERES	HOMES	MULLERES
2005	194	43	293	82	487	125
2006	196	43	293	88	489	131
2007	168	27	251	75	419	102
2008	138	24	235	24	373	48
2009	90	20	149	59	239	79
2010	119	28	180	80	299	108
2011	139	35	193	46	332	81
2012	54	17	79	41	133	58
Empresa						
2005	299	51	589	163	888	214
2006	275	36	544	170	819	206
2007	290	67	551	173	841	240
2008	266	61	503	174	769	235
2009	213	37	450	124	663	161
2010	207	47	477	135	684	182
2011	192	41	419	120	611	161
2012	190	50	399	148	589	198
TOTAL						
2005	493	94	882	245	1375	339
2006	471	79	837	258	1308	337
2007	458	94	802	248	1260	342
2008	404	85	738	198	1142	283
2009	303	57	599	183	902	240
2010	326	75	657	215	983	290
2011	331	76	612	166	943	242
2012	244	67	478	189	722	256

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

9.6 Réxime económico

9.6.1 Incremento salarial medio ponderado

A media ponderada do incremento salarial pactado en 2012 en Galicia foi do 1,47% (Cadro 9.19).

■ Cadro 9.19

Evolución da media ponderada do incremento salarial pactado. Por provincias. Galicia. 2008-2012

	Convenios sector					Revisións sector					Convenios empresa					Revisións empresa					Media total				
	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
A Coruña	4,34	2,53	2,42	2,40	0,07	3,40	3,28	3,16	3,43	3,38	3,19	2,33	2,53	1,98	1,75	2,50	2,85	3,81	3,26	3,20	3,52	3,16	2,99	2,64	2,32
Lugo	3,72	3,09	3,44	2,95	-	4,02	3,35	3,66	2,73	3,17	3,10	1,98	2,98	3,02	1,85	3,28	2,11	3,27	3,63	3,14	3,69	3,29	3,55	2,94	3,14
Ourense	4,23	2,14	1,57	1,87	0,05	3,70	3,10	2,30	3,97	2,50	4,58	1,92	1,79	2,47	2,30	2,50	3,00	-	-	1,76	4,10	2,75	1,81	2,14	1,15
Pontevedra	3,98	2,40	3,17	2,71	0,55	4,95	4,73	2,48	4,05	-	3,17	2,36	2,62	2,40	1,18	3,78	3,08	2,64	2,42	1,77	4,64	3,82	2,64	3,35	0,70
C. Autónoma / Interprov. C.A.	4,12	2,79	0,80	2,62	2,43	5,21	2,57	2,86	2,99	2,40	3,91	2,62	3,58	1,63	2,79	3,07	2,46	2,35	-	-	4,72	2,61	2,89	2,29	2,45
Galicia	4,16	2,45	2,28	2,42	0,74	4,12	3,61	2,83	3,79	3,08	3,24	2,33	2,78	2,05	1,41	3,03	2,69	3,01	2,52	2,10	4,07	3,31	2,69	2,82	1,47

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Esta media ponderada está calculada tendo en conta o incremento salarial indicado en porcentaxe nos convenios asinados e revisados este ano e as cláusulas de revisión salarial que recollen o 25,64% dos convenios asinados e o 43,33% dos revisados.

Este incremento é inferior ao IPC galego de 2012 que foi do 2,6 e tamén ao estatal que foi do 2,9.

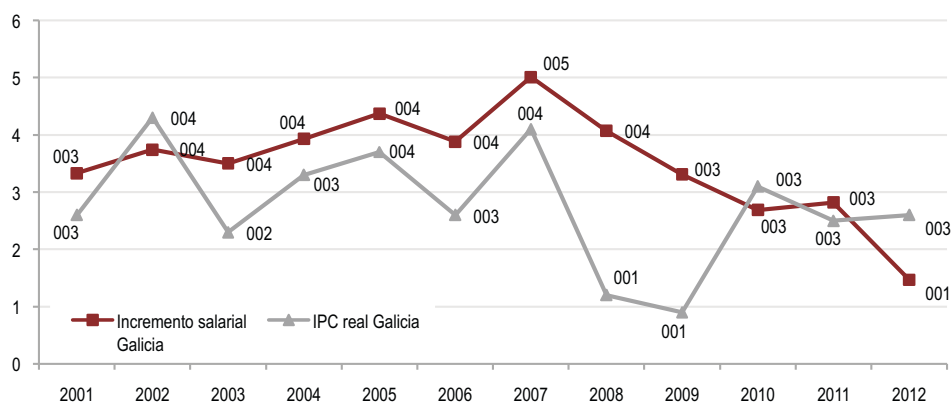
O Cadro 9.20 reflicte a evolución do incremento salarial pactado en relación co IPC en Galicia no período 2001 – 2012.

■ Cadro 9.20

Evolución do incremento salarial pactado e relación co IPC. Galicia

	Incremento salarial Galicia	IPC real Galicia
2001	3,33	2,60
2002	3,74	4,30
2003	3,50	2,30
2004	3,93	3,30
2005	4,37	3,70
2006	3,88	2,60
2007	5,01	4,10
2008	4,07	1,20
2009	3,31	0,90
2010	2,69	3,10
2011	2,82	2,50
2012	1,47	2,60

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais e INE.

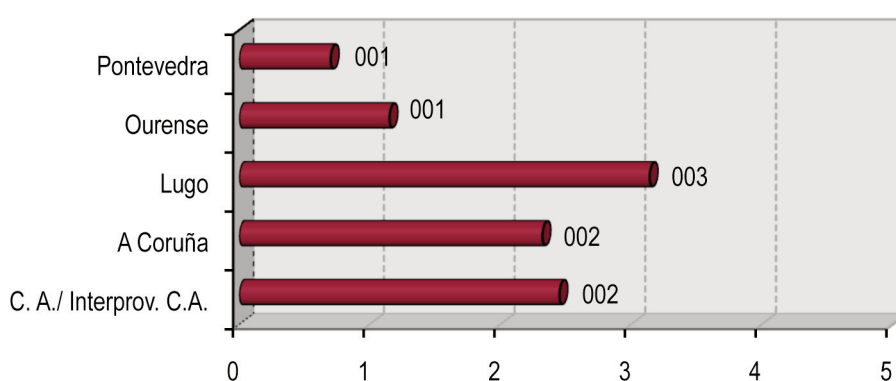
Por sectores económicos (Cadro 9.21) o incremento na industria foi do 1,03% e nos servizos do 2,13%.

**Media ponderada do incremento salarial pactado.
Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2012**

■ Cadro 9.21

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Agric. e Pesca	-	-	-	-	-	-
Industria	2,33	2,89	3,17	2,73	0,32	1,03
Construción	-	-	-	-	-	-
Servizos	2,49	1,00	3,13	0,53	1,87	2,13
Total	2,45	2,32	3,14	1,15	0,70	1,47

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

O tipo de incremento que se pacta maioritariamente consiste en sinalar unha porcentaxe concreta ou fixalo en función do IPC (IPC previsto ou real do ano 2012 ou IPC real do ano anterior).

Como consecuencia da evolución seguida polo IPC en anos anteriores, sinálase nalgúns convenios o incremento mínimo que se deberá aplicar no caso de que este fose negativo.

Tamén se sinala nalgún caso un tope máximo que non se pode superar independentemente do valor do IPC.

Fíxase nalgúns convenios o incremento ou unha parte del de xeito variable sinalando como parámetros para a súa consecución entre outros os beneficios, a produtividade e o absentismo.

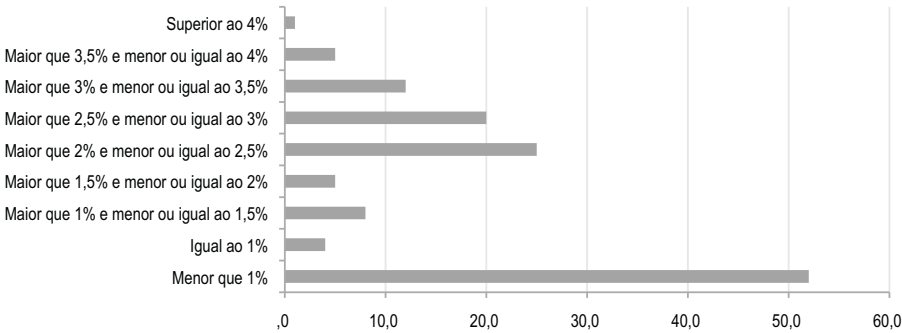
Segundo reflicte o Cadro 9.22a, o tramo de incremento salarial “Menor que 1%” é no que se atopa o maior número de convenios asinados e revisados este ano en Galicia e é tamén o tramo que agrupa o maior número de persoas traballadoras afectadas.

■ **Cadro 9.22a** **Convenios colectivos asinados e revisados. Por tramo de aumento salarial pactado. Incremento final. Porcentaxe sobre o total negociado. Galicia. 2012**

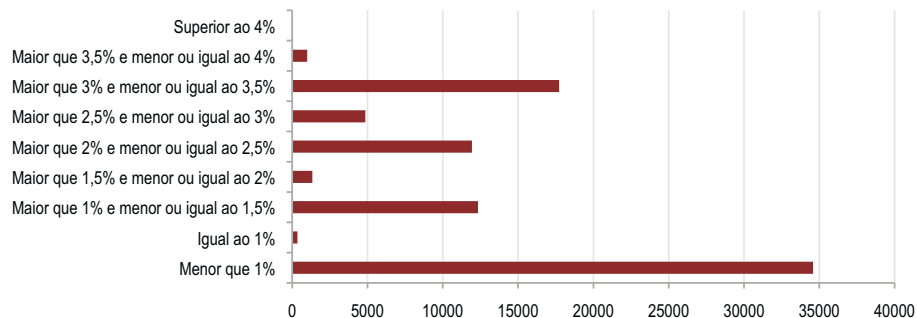
Aumento salarial	Convenios/ Revisións	% sobre o total	Empresas	% sobre o total	Traballadores/as	% sobre o total
Total convenios asinados e revisados	147		13.225		88.224	
Subtotal de convenios con incremento en %	132	89,80%	12.671	95,81%	84.133	95,36%
Menor que 1%	52	35,37%	4.419	33,41%	34.582	39,20%
Igual ao 1%	4	2,72%	5	0,04%	345	0,39%
Maior que 1% e menor ou igual ao 1,5%	8	5,44%	781	5,91%	12.337	13,98%
Maior que 1,5% e menor ou igual ao 2%	5	3,40%	154	1,16%	1.339	1,52%
Maior que 2% e menor ou igual ao 2,5%	25	17,01%	486	3,67%	11.935	13,53%
Maior que 2,5% e menor ou igual ao 3%	20	13,61%	601	4,54%	4.856	5,50%
Maior que 3% e menor ou igual ao 3,5%	12	8,16%	6.219	47,02%	17.725	20,09%
Maior que 3,5% e menor ou igual ao 4%	5	3,40%	5	0,04%	999	1,13%
Superior ao 4%	1	0,68%	1	0,01%	15	0,02%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

CONVENIOS ASINADOS E REVISADOS SEGUNDO TRAMO DE INCREMENTO SALARIAL

TRABALLADORES/AS AFECTADOS/AS POR CONVENIOS ASINADOS E REVISADOS
SEGUNDO TRAMO DE INCREMENTO SALARIAL

Nos Cadros 9.22b e 9.22c pode apreciarse a diferenza entre os incrementos pactados nos convenios asinados e revisados de sector e de empresa.

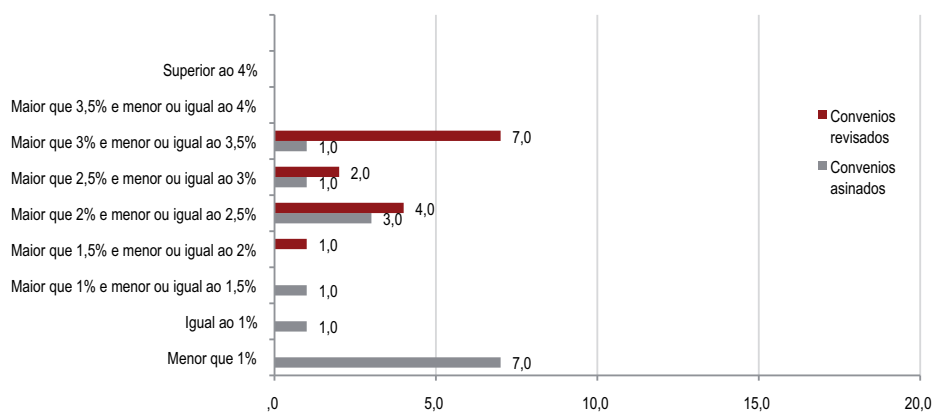
■ Cadro 9.22b

Convenios de sector asinados e revisados. Por tramo de aumento salarial pactado. Incremento final. Porcentaxe sobre o total de sector negociado. Galicia. 2012

Aumento salarial	CONVENIOS DE SECTOR ASINADOS				CONVENIOS DE SECTOR REVISADOS			
	Convenios Sector	% sobre o total	Traballad.	% sobre o total	Revisións Sector	% sobre o total	Traballad.	% sobre o total
Total convenios sector	14		46.859		16		24.677	
Subtotal de convenios con incremento en %	14	100,00%	46.859	100,00%	14	87,50%	21.777	88,25%
Menor que 1%	7	50,00%	31.375	66,96%		0,00%		0,00%
Igual ao 1%	1	7,14%	137	0,29%		0,00%		0,00%
Maior que 1% e menor ou igual ao 1,5%	1	7,14%	5.220	11,14%		0,00%		0,00%
Maior que 1,5% e menor ou igual ao 2%		0,00%		0,00%	1	6,25%	800	3,24%
Maior que 2% e menor ou igual ao 2,5%	3	21,43%	6.845	14,61%	4	25,00%	3.720	15,07%
Maior que 2,5% e menor ou igual ao 3%	1	7,14%	2.500	5,34%	2	12,50%	1.230	4,98%
Maior que 3% e menor ou igual ao 3,5%	1	7,14%	782	1,67%	7	43,75%	16.027	64,95%
Maior que 3,5% e menor ou igual ao 4%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%
Superior ao 4%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia. Datos a 31/12/2012.

CONVENIOS DE SECTOR ASINADOS E REVISADOS SEGUNDO TRAMO DE INCREMENTO SALARIAL

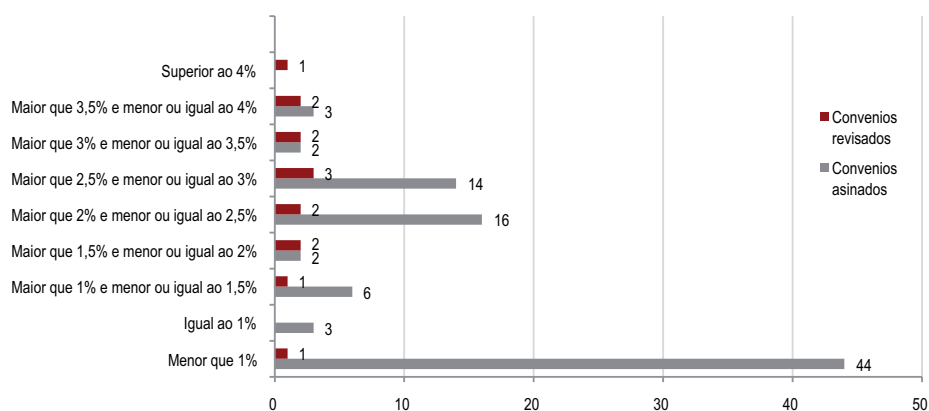

■ Cadro 9.22c

**Convenios de empresa asinados e revisados. Por tramo de aumento salarial pactado.
Incremento final. Porcentaxe sobre o total de empresa negociado. Galicia. 2012**

Aumento salarial	CONVENIOS DE EMPRESA ASINADOS				CONVENIOS DE EMPRESA REVISADOS			
	Convenios Sector	% sobre o total	Traballad.	% sobre o total	Revisións Sector	% sobre o total	Traballad.	% sobre o total
Total convenios empresa	103		16.020		14		668	
Subtotal de convenios con incremento en %	90	87,38%	14.829	92,57%	14	100,00%	668	100,00%
Menor que 1%	44	42,72%	3.137	19,58%	1	7,14%	70	10,48%
Igual ao 1%	3	2,91%	208	1,30%		0,00%		0,00%
Maior que 1% e menor ou igual ao 1,5%	6	5,83%	7.045	43,98%	1	7,14%	72	10,78%
Maior que 1,5% e menor ou igual ao 2%	2	1,94%	341	2,13%	2	14,29%	198	29,64%
Maior que 2% e menor ou igual ao 2,5%	16	15,53%	1.297	8,10%	2	14,29%	73	10,93%
Maior que 2,5% e menor ou igual ao 3%	14	13,59%	982	6,13%	3	21,43%	144	21,56%
Maior que 3% e menor ou igual ao 3,5%	2	1,94%	875	5,46%	2	14,29%	41	6,14%
Maior que 3,5% e menor ou igual ao 4%	3	2,91%	944	5,89%	2	14,29%	55	8,23%
Superior ao 4%		0,00%		0,00%	1	7,14%	15	2,25%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia. Datos a 31/12/2012.

CONVENIOS DE EMPRESA ASINADOS E REVISADOS SEGUNDO TRAMO DE INCREMENTO SALARIAL

9.6.2 Cláusulas de revisión salarial

Dos 147 convenios asinados ou revisados en 2012 teñen cláusula de revisión salarial 43, o 29,25%, e afectan a 29.024 persoas traballadoras (o 32,90%).

Isto supón, segundo se pode apreciar nos cadros 9.23 e 9.24, que o 25,64% dos convenios asinados e o 43,33% dos revisados este ano pactaron cláusulas de revisión salarial.

**Convenios colectivos asinados con cláusula de revisión salarial.
Por provincias. Galicia. 2012**

■ Cadro 9.23

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº Convenios	0	2	2
	%	0,00%	40,00%	22,22%
	Nº Traballadores/as	0	171	171
	%	0,00%	24,71%	2,59%
A Coruña	Nº Convenios	0	8	8
	%	0,00%	27,59%	25,81%
	Nº Traballadores/as	0	782	782
	%	0,00%	26,67%	16,06%
Lugo	Nº Convenios	-	4	4
	%	-	40,00%	40,00%
	Nº Traballadores/as	-	82	82
	%	-	20,87%	20,87%
Ourense	Nº Convenios	1	1	2
	%	25,00%	33,33%	28,57%
	Nº Traballadores/as	1.000	21	1.021
	%	43,48%	4,81%	37,30%
Pontevedra	Nº Convenios	1	13	14
	%	25,00%	23,21%	23,33%
	Nº Traballadores/as	2.500	8.854	11.354
	%	6,81%	76,55%	23,51%
Galicia	Nº Convenios	2	28	30
	%	14,29%	27,18%	25,64%
	Nº Traballadores/as	3.500	9.910	13.410
	%	7,47%	61,86%	21,33%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

**Convenios colectivos revisados con cláusula de revisión salarial.
Por provincias. Galicia. 2012**

■ Cadro 9.24

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº Convenios	0	-	0
	%	0,00%	-	0,00%
	Nº Traballadores/as	0	-	0
	%	0,00%	-	0,00%
A Coruña	Nº Convenios	1	0	1
	%	50,00%	0,00%	25,00%
	Nº Traballadores/as	5.000	0	5.000
	%	91,24%	0,00%	89,53%
Lugo	Nº Convenios	4	2	6
	%	57,14%	66,67%	60,00%
	Nº Traballadores/as	7.927	41	7.968
	%	66,46%	77,36%	66,51%
Ourense	Nº Convenios	3	1	4
	%	75,00%	50,00%	66,67%
	Nº Traballadores/as	2.500	44	2.544
	%	58,14%	20,95%	56,41%
Pontevedra	Nº Convenios	-	2	2
	%	-	28,57%	28,57%
	Nº Traballadores/as	-	102	102
	%	-	34,00%	34,00%
Galicia	Nº Convenios	8	5	13
	%	50,00%	35,71%	43,33%
	Nº Traballadores/as	15.427	187	15.614
	%	62,52%	27,99%	61,61%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

O número de persoas traballadoras ás que afectan estas cláusulas de revisión salarial supón o 21,33% nos convenios asinados e o 61,61% nos revisados.

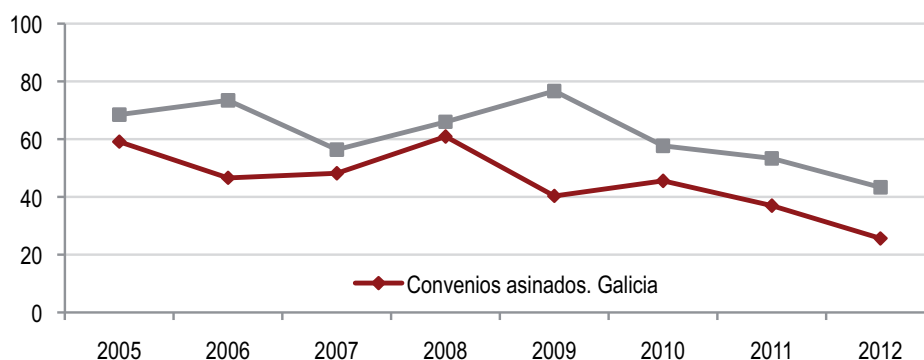
Os Cadros 9.25a e 9.25b recollen a evolución dos convenios asinados e revisados con cláusula de revisión salarial no período 2005 – 2012.

■ Cadro 9.25a

Convenios asinados e revisados con cláusula de revisión salarial (%)
Período 2005 - 2012

Cláusulas revisión salarial (Porcentaxe convenios)	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Convenios asinados. Galicia	59,17	46,63	48,21	60,92	40,37	45,58	36,97	25,64
Convenios revisados. Galicia	68,52	73,44	56,36	66,04	76,71	57,69	53,33	43,33

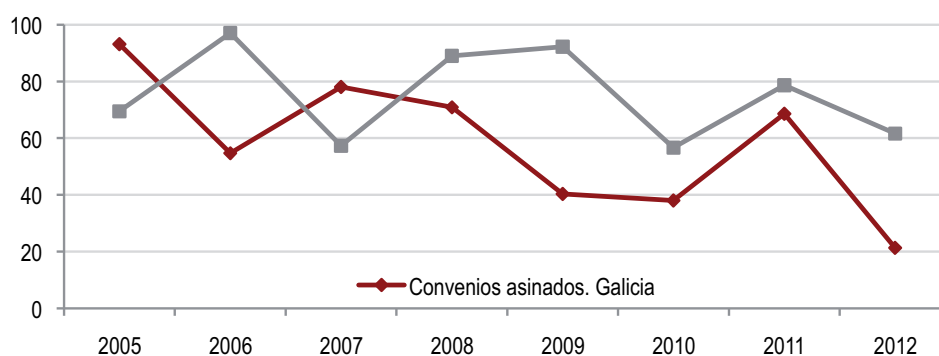
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia. Datos a 31/12/2012

Traballadores/as con cláusula de revisión salarial (%)
Período 2004 - 2012

Cláusulas revisión salarial (Porcentaxe traballad.)	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Convenios asinados. Galicia	93,13	54,68	78,02	70,87	40,31	38,02	68,61	21,33
Convenios revisados. Galicia	69,46	97,05	57,33	89,01	92,25	56,66	78,68	61,61

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia. Datos a 31/12/2012

■ **Cadro 9.25b****Evolución dos convenios colectivos asinados con cláusula de revisión salarial.
Por provincias. Galicia. 2005 - 2012**

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2005	1	25,0	9	100,0	11	91,7	7	53,9	10	83,3	38	76,0
2006	0	0,0	7	70,0	5	100,0	4	30,8	8	66,7	24	57,1
2007	1	25,0	8	80,0	3	60,0	5	55,6	10	76,9	27	65,9
2008	4	80,0	7	87,5	9	100,0	7	58,3	7	77,8	34	79,1
2009	1	25,0	3	75,0	1	33,3	5	50,0	5	55,6	15	50,0
2010	1	25,0	3	50,0	2	66,7	3	37,5	6	66,7	15	50,0
2011	0	0,0	3	100,0	4	57,1	3	33,3	2	66,7	12	46,2
2012	0	0,0	0	0,0	-	-	1	25,0	1	25,0	2	14,3
Empresa												
2005	4	57,1	28	54,9	11	47,8	11	44,0	37	59,7	91	54,2
2006	8	50,0	17	37,0	8	57,1	2	13,3	31	51,7	66	43,7
2007	5	62,5	21	47,7	16	66,7	5	35,7	20	31,3	67	43,5
2008	3	42,9	18	62,1	17	73,9	5	35,7	29	50,0	72	55,0
2009	4	44,4	22	57,9	2	25,0	4	40,0	18	27,3	50	38,2
2010	4	57,1	14	46,7	12	75,0	4	40,0	18	33,3	52	44,4
2011	2	28,6	10	33,3	6	75,0	2	20,0	12	31,6	32	34,4
2012	2	40,0	8	27,6	4	40,0	1	33,3	13	23,2	28	27,2
Total 2012	2	22,2	8	25,8	4	40,0	2	28,6	14	23,3	30	25,6

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia. Datos a 31/12/2012.

**Evolución dos convenios colectivos revisados con cláusula de revisión salarial.
Por provincias. Galicia. 2005 - 2012**

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2005	2	100,0	11	84,6	4	100,0	1	16,7	7	87,5	25	75,8
2006	0	0,0	7	100,0	9	90,0	3	42,9	8	80,0	27	77,1
2007	1	100,0	4	66,7	4	80,0	2	25,0	6	66,7	17	58,6
2008	2	66,7	7	77,8	2	66,7	1	20,0	8	66,7	20	62,5
2009	4	100,0	10	83,3	10	83,3	2	25,0	8	100,0	34	77,3
2010	5	71,4	5	83,3	5	71,4	3	42,9	2	50,0	20	64,5
2011	2	50,0	4	57,1	2	66,7	2	50,0	5	71,4	15	60,0
2012	0	0,0	1	50,0	4	57,1	3	75,0	-	-	8	50,0
Empresa												
2005	0	0,0	5	100,0	4	100,0	0	0,0	3	37,5	12	57,1
2006	1	50,0	7	100,0	5	100,0	3	50,0	4	44,4	20	69,0
2007	2	50,0	5	83,3	2	50,0	0	0,0	5	55,6	14	53,9
2008	2	66,7	5	100,0	3	60,0	2	100,0	3	50,0	15	71,4
2009	3	75,0	9	100,0	5	55,6	1	100,0	4	66,7	22	75,9
2010	2	50,0	4	80,0	3	60,0	0	0,0	1	14,3	10	47,6
2011	-	-	4	80,0	4	57,1	-	-	1	12,5	9	45,0
2012	-	-	0	0,0	2	66,7	1	50,0	2	28,6	5	35,7
Total 2012	0	0,0	1	25,0	6	60,0	4	66,7	2	28,6	13	43,3

O tipo de cláusula que se recolle na maioría dos convenios está vinculado ao IPC e fai referencia á compensación no caso de que exista diferenza entre o IPC real do ano e o previsto inicialmente, sinalando tamén ás veces os efectos para o caso en que o IPC real fose inferior ao previsto ou ao incremento pactado.

Óptase na maioría destes casos por non proceder ao desconto do exceso producido, indicando que se consolidará o incremento inicial ou que se compensará no incremento do ano seguinte, pero existen convenios que indican efectos tanto positivos como negativos.

No Cadro 9.26 aparece recollida unha relación dos convenios asinados e revisados este ano. Tamén se indica o incremento salarial dos convenios que o sinalan de xeito porcentual e se teñen cláusula de revisión salarial.

■ Cadro 9.26 Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados. Por provincias. Galicia 2012

Convenios de sector asinados. A Coruña	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
Empresas concesionarias de servizos municipais de aparcamento e/ou retirada de vehículos da vía pública da provincia da Coruña (ORA) - [Código anterior 1502955]	1,00	Non	1,00
TRANSPORTE DE VIAXEIROS EN AUTOBÚS POR ESTRADA - [Código anterior 1501545]	0,00	Non	0,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,07			

Convenios de sector asinados. Lugo	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
-			

Convenios de sector asinados. Ourense	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
COMERCIO DA PEL - [Código anterior 3200135]	0,25	Non	0,25
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS - [Código anterior 3200225]	0,00	Non	0,00
LIMPEZA DE INSTITUCIÓNS HOSPITALARIAS DA SEGURIDADE SOCIAL DE OURENSE - [Código anterior 3200395]	0,00	Si	0,00
SANIDADE PRIVADA - [Código anterior 3201055]	0,60	Non	0,60
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,05			

Convenios de sector asinados. Pontevedra	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
COMERCIO DE MATERIAIS DE CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO - [Código anterior 3600345]	0,50	Si	2,90
EMPRESAS DO METAL SEN CONVENIO PROPIO (siderometal) - [Código anterior 3601155]	0,00	Non	0,00
HOSPITALIZACIÓN E INTERNAMENTO (sanidade privada) - [Código anterior 3600755]	2,50	Non	2,50
TRANSPORTE PÚBLICO DE MERCADORÍAS POR ESTRADA - [Código anterior 3602135]	1,50	Non	1,50
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,55			

■ Cadro 9.26
(continuación)
Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados.
Por provincias. Galicia 2012

Convenios de sector asinados. Comunidade Autónoma	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
AXUDA A DOMICILIO - [Código anterior 8200675]	2,40	Non	2,40
EDITORIAIS - [Código anterior 8200425]	0,00	Non	0,00
POMPAS FÚNEBRES - [Código anterior 8200565]	3,50	Non	3,50
RESIDENCIAS PRIVADAS DA TERCEIRA IDADE - [Código anterior 8200475]	2,40	Non	2,40
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
2,43			

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE CONVENIOS DE SECTOR ASINADOS
TOTAL GALICIA 0,74

Convenios de sector revisados. A Coruña	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
INDUSTRIA SIDEROMETALÚRICA - Código anterior 1500825	2,00	Si	3,425
TINTURERÍAS, LAVANDERÍAS E REPASADO DE ROUPA - [Código anterior 1501505]	2,90	Non	2,90
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
3,38			

Convenios de sector revisados. Lugo	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN - [Código anterior 2700155]	2,50	Non	2,50
COMERCIO DO METAL - [Código anterior 2700185]	1,50	Si	3,40
HOSTALERÍA - [Código anterior 2700325]	2,00	Si	3,25
INDUSTRIA SIDEROMETALÚRICA - [Código anterior 2700475]	1,50	Si	3,40
PANADERÍAS - [Código anterior 2700425]	2,70	Non	2,70
TRANSPORTE DE MERCADORIAS POR ESTRADA - [Código anterior 2700505]	1,50	Si	3,15
TRANSPORTE DE VIAXEIROS POR ESTRADA - [Código anterior 2700515]	3,15	Non	3,15
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
3,17			

Cadro 9.26
(continuación)
Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados.
Por provincias. Galicia 2012

Convenios de sector revisados. Ourense	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN - [Código anterior 3200545]		Non	
COMERCIO DE MATERIAIS PARA A CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO - [Código anterior 3200965]	1,00	Si	1,90
PANADERÍAS - [Código anterior 3200265]	2,90	Si	3,30
REMATANTES, SERRADOIROS E PREPARADOS INDUSTRIAIS DA MADEIRA - [Código anterior 3200275]		Si	
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
2,50			

Convenios de sector revisados. Pontevedra	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
-			

Convenios de sector revisados. Comunidade Autónoma	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ACTORES E ACTRICES DE TEATRO DE GALICIA - [Código anterior 8201015]	2,40	Non	2,40
I CONVENIO AUTONÓMICO PARA A ACTIVIDADE ARQUEOLÓXICA - [Código anterior 8201025]	2,40	Non	2,40
LOUSAS DE OURENSE E LUGO - [Código anterior 8200215]	2,40	Non	2,40
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
2,40			

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE CONVENIOS DE SECTOR REVISADOS			
TOTAL GALICIA 3,08			

■ **Cadro 9.26**
(continuación)

**Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados.
Por provincias. Galicia 2012**

Convenios de empresa asinados. A Coruña	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ACCIONA FACILITY SERVICES, S.A. - Persoal que presta servizos para NAVANTIA - Ferrol (antes IZAR) - [Código anterior 1504611]	0,50	Si	2,90
ACTEMSA, S.A. - [Código anterior 1504352]	2,40	Non	2,40
Asociación ferrolana de drogodependencia - ASFEDRO	0,00	Si	0,00
BAJAMAR SÉPTIMA, S.A. - [Código anterior 1503182]		Non	
CESPA, S.A. - Servizos de recollida de lixos, explotación das plantas de tratamento e eliminación de residuos e limpeza viaria do Concello da Coruña - [Código anterior 1503541]	0,50	Non	0,50
COMPANÍA DE TRANVIAS DE LA CORUÑA, S.A. - [Código anterior 1500352]	1,75	Si	3,65
CONCELLO DE ABEGONDO - Persoal laboral	0,00	Non	0,00
CONGALSA, S.L. - [Código anterior 1503322]	3,90	Non	3,90
EMPRESA MIXTA DE AUGAS DE FERROL, S.A. - EMAFESA - [Código anterior 1504052]	0,00	Non	0,00
Empresas que prestan servizos no Complexo Medioambiental de Cerceda, como subcontratistas da Sociedade Galega de Medioambiente (Sogama) - [Código anterior 1503941]	2,40	Non	2,40
EXL. QUINTAGLASS, S.L.	0,00	Non	0,00
Grupo de empresas J.J. CHICOLINO (J.J Chicolino S.L, Envases de Galicia S.A, Rotogal S.L) - [Código anterior 1504643]	0,00	Non	0,00
Grupo TOP WASH - [TOP WASH, S.L; TINPLAN, S.L; TEXINGAL, S.L. e TEMPRASA, S.L.]		Non	
LIMPIEZAS XALO, S.L. - Limpeza viaria do concello de Culleredo - [Código anterior 1504131]	2,40	Non	2,40
MANTENIMIENTOS INTEGRALES DE FERROL, S.L. - MAINFER (Centro de traballo de NAVANTIA - Ferrol - antes Izar) - [Código anterior 1503581]	1,00	Si	2,90
QUINTASTONE, S.A.	0,00	Non	0,00
REMOLCADORES FERROLANOS, S.A. (REFESA) - Persoal de flota - [Código anterior 1503230]	2,40	Non	2,40
SARVAL BIO-INDUSTRIES NOROESTE, S.A.U. (antes ARTABRA, S.A.) - [Código anterior 1503092]	0,00	Si	2,90
SEVERIANO SERVICIO MÓVIL - Centro de traballo de Narón	0,50	Si	2,03
SILICIO FERROSOLAR, S.L. (Fábrica de Sabón - Arteixo) - [Código anterior 1504791]	0,00	Non	0,00
TELEVES, S.A. - [Código anterior 1501492]	0,80	Si	1,70
TINTORADO S.L.U	0,00	Non	0,00
UNIÓN DE EMPRESAS MADERERAS, S.A. - UNEMSA - [Código anterior 1501572]	1,00	Non	1,00
URBASER, S.A. - Servizo de limpeza viaria e recollida de R.S.U. do Concello de Ferrol - [Código anterior 1503561]	0,00	Non	0,00
URBASER, S.A. (antes TECMED) - Limpeza viaria e recollida de residuos sólidos urbanos do Concello de Ribeira - [Código anterior 1503521]	0,30	Non	0,30
URBASER, S.A. (antes TÉCNICAS MEDIOAMBIENTALES - TECMED, S.A.) - Limpeza viaria e recollida de residuos sólidos urbáns no concello de Narón - [Código anterior 1503711]	0,00	Non	0,00
UTE MAESSA - LAINSA (SENAX UTE 2) - Limpeza industrial da central térmica de Endesa nas Pontes - [Código anterior 1504082]	1,60	Si	2,32
VOZ AUDIOVISUAL, S.A. - [Código anterior 1504282]		Non	
VULCAROL, S.L. - Persoal da limpeza industrial da refinaría de Repsol Petróleo da Coruña - [Código anterior 1504171]	1,00	Non	1,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,75			

■ Cadro 9.26 Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados. Por provincias. Galicia 2012

Convenios de empresa asinados. Lugo	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
APARCAMIENTOS MIÑO, S.A. - (Actual concesionaria Interparking Hispania, S.A.) - [Código anterior 2700782]	1,00	Si	2,90
BOMBONES SUGUIMAR, S.A. - [Código anterior 2700692]	2,00	Si	2,90
CALFENSA PROYECTOS, S.L. (antes SEMENTES DE GALICIA, S.L.) - [Código anterior 2700822]	1,00	Non	1,00
CESPA, S.A. - Servizos de limpeza de espazos públicos, recollida e transporte de residuos sólidos urbanos e xestión do punto limpo do Concello de Viveiro - [Código anterior 2701001]	0,60	Si	1,50
CONCELLO DE BARREIROS - Persoal laboral		Non	
COSTIÑA (COSTIÑA, S.L. e COSTIÑA II, S.L.) - [Código anterior 2701013]	1,50	Non	1,50
INDUSTRIAS PLASTICAS ARIAS, S.L. - [Código anterior 2700902]	1,50	Non	1,50
Persoal de limpeza no Hospital da Costa de Burela - SAMYL, S.L. (antes Clece, S.A. e Eurolimp, S.A.) - [Código anterior 2700710]	0,00	Non	0,00
PESCADOS RUBEN, S.L. - [Código anterior 2701022]	3,40	Non	3,40
SEVERIANO SERVICIO MÓVIL, S. A. - [Código anterior 2701051]	0,50	Si	2,03
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,85			

Convenios de empresa asinados. Ourense	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
CIE GALFOR, S.A. - [Código anterior 3200822]	2,40	Non	2,40
CIMO, ENTIDADE PRESTADORA DE SERVIZOS - [Código anterior 3200902]	0,00	Non	0,00
SEVERIANO SERVICIO MÓVIL, S.A. - Persoal do arquivo de historias clínicas no Complexo Hospitalario de Ourense - [Código anterior 3200951]	2,00	Si	2,03
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
2,30			

Convenios de empresa asinados. Pontevedra	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ACEUVE MANTENIMIENTO, S.L. - Servizo de mantemento do Centro Residencial Docente do Meixoeiro e IES Manoel Antonio de Vigo - [Código anterior 3604131]	0,00	Non	0,00
AGUASANA, S.L. - [Código anterior 3603822]	3,00	Non	3,00
ALONARTI ENVASES, S.A. - Centro de Porriño - [Código anterior 3602992]		Si	
ALUMINIOS PADRÓN, S.A.	0,00	Non	0,00
AUXILIAR CONSERVERA, S.A. - AUCOSA - [Código anterior 3600152]	1,30	Non	1,30
BENTELER AUTOMOTIVE VIGO, S.L. - [Código anterior 3604282]	2,90	Non	2,90
BOTEROS AMARRADORES DE VIGO, S.L. - BOTAMAVI - [Código anterior 3603192]	2,40	Non	2,40
CAR CONSULTING SPAIN, S.L. - [Código anterior 3604512]		Non	
CARCHIDEA, S.L. - [Código anterior 3602452]	0,00	Non	0,00
CASINO DE LA TOJA, S.A. - [Código anterior 3600222]	0,00	Non	0,00
CELTA DE ARTES GRÁFICAS, S.L. - [Código anterior 3603202]	0,00	Non	0,00
CELTA PRIX, S.L. - Parque de bombeiros do Morrazo - [Código anterior 3604471]	2,90	Non	2,90
CESPA, S.A. - Persoal adscrito aos servizos de recollida de residuos sólidos urbanos e limpeza viaria do concello de Nigrán - [Código anterior 3602601]	2,80	Non	2,80
CESPA, S.A. - Servizo público de conservación e reposición de zonas verdes do concello de Vigo - [Código anterior 3604051]		Non	
CESPA, S.A. - Servizos de limpeza pública contratados co Concello de Vilagarcía de Arousa - [Código anterior 3603961]	0,60	Non	0,60
CIRCULO CULTURAL MERCANTIL E INDUSTRIAL DE VIGO - [Código anterior 3603912]	0,00	Non	0,00
CLUB DE CAMPO DE VIGO - [Código anterior 3600302]	0,00	Non	0,00
CODISOIL, S.A. - [Código anterior 3603712]	0,00	Non	0,00

■ **Cadro 9.26**
(continuación)

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados.
Por provincias. Galicia 2012

CONSTRUCCIONES NÁVALES P.FREIRE, S.A. - [Código anterior 3600412]	0,00	Non	0,00
D.S. SALGADO, S.L. - [Código anterior 3600512]		Non	
EIXO ATLANTICO DO NOROESTE PENINSULAR - Persoal laboral - [Código anterior 3604322]		Si	
ELECTROQUIMICA DEL NOROESTE, S.A. (ELNOSA) - [Código anterior 3600542]	0,80	Non	0,80
ENTIDADE LOCAL MENOR DE BEMBRIVE - Persoal laboral - [Código anterior 3604212]	0,00	Non	0,00
FARO DE VIGO, S.A.U. - [Código anterior 3600642]	1,50	Si	2,90
FOMENTO DE CONSTRUCCIONES Y CONTRATAS, S.A. - Servizo de recollida e transporte de residuos sólidos urbanos, xestión do punto limpo e limpeza da vía pública do Concello de Pontearreas - [Código anterior 3604341]	0,00	Non	0,00
FRIGODIS, S.A. (Centros de traballo de Chapela, Vigo e Porriño) e FRIVIPESCA CHAPELA, S.A. (Centros de traballo de Cámaras de Vigo, Cámaras de Chapela, Cámaras de Porriño) - [Código anterior 3602652]	0,00	Si	0,00
FRIGORIFICOS DE VIGO, S.A. - [Código anterior 3600662]	1,50	Non	1,50
FRIVIPESCA CHAPELA, S.A. (antes PESCANOVA CHAPELA, S.A.) - [Código anterior 3604072]	0,00	Si	0,00
GEFCO ESPAÑA, S.A. - [Código anterior 3601552]	1,80	Si	2,17
GESTIÓN DE SERVICIOS Y CONSERVACIÓN, GESECO, S.A. - Servizo de limpeza viaria e recollida de residuos sólidos do Concello de Mos - [Código anterior 3604231]	2,40	Non	2,40
GKN Driveline Vigo, S.A. (antes GKN Indugasa, S.A.) - [Código anterior 3600792]	1,00	Si	3,30
HARINAS Y SEMOLAS DEL NOROESTE, S.A. (HASENOSA) - [Código anterior 3602242]		Non	
HERMANOS RODRIGUEZ GÓMEZ, S.A. - HERMASA - [Código anterior 3601732]	2,90	Non	2,90
LEREZ EDICIONES, S.L. (DIARIO DE PONTEVEDRA) - [Código anterior 3603482]		Non	
LIMPIEZAS FARO SL - Servizo de limpeza do Complexo Hospitalario Universitario Xeral - Cíes de Vigo - [Código anterior 3602202]	0,00	Si	0,00
LIMPIEZAS PISUERGA GRUPO NORTE LIMPISA S.A. - Persoal de limpeza no Hospital do Meixoeiro de Vigo - [Código anterior 3602061]	0,00	Si	0,00
LONZA BIOLOGICS PORRINO S.L.		Non	
NESTLE ESPAÑA, S.A. - Centro de traballo de Pontecesures - [Código anterior 3601172]	0,50	Non	0,50
OH VIGO, S.L.	0,00	Non	0,00
PESCANOVA ALIMENTACIÓN, S.A. - Traballadores adscritos ao centro de traballo de oficinas centrais - [Código anterior 3602682]	2,50	Non	2,50
PESCANOVA, S.A. - [Código anterior 3601020]	0,00	Si	0,00
PEUGEOT CITROËN AUTOMOVILES ESPAÑA, S.A. - [Código anterior 3600282]	0,00	Si	1,05
PRODUCTOS CONGELADOS, S.A. (PROCSA) - [Código anterior 3601042]	2,00	Non	2,00
QUINTALUMINI, S.A.	0,00	Non	0,00
REAL AERO CLUB DE VIGO - [Código anterior 3600022]	2,40	Si	2,40
REAL CLUB NAUTICO DE VIGO - [Código anterior 3601862]	-4,00	Non	-4,00
S.A. DE GESTION DE SERVICIOS Y CONSERVACIÓN (GESECO, S.A.) - Servizo de limpeza viaria e recollida de residuos sólidos do Concello de Gondomar - [Código anterior 3603761]	2,40	Non	2,40
Servizo de recollida de R.S.U. da Mancomunidade do Morrazo - GSC - COMPAÑÍA GENERAL DE SERVICIOS Y CONSTRUCCIÓN, SA - [Código anterior 3603671] - (Anterior adxudicataria ISOLUX CORSÁN SERVICIOS, S.A.)	0,00	Non	0,00
SETEX APARKI, S.A. - Servizo de retirada, depósito e custodia de vehículos, contedores, indebida ou defectuosamente estacionados, parados ou depositados na vía pública do Concello de Vigo - [Código anterior 3604291]	2,50	Non	2,50
TI AUTOMOTIVE SYSTEM, S.A. - Centro de Porriño - [Código anterior 3604491]	0,00	Non	0,00
TRAINASA (Tratamiento Industrial de Aguas, S.A.) - Centro de traballo EDAR río Lagares - [Código anterior 3603351]	1,00	Si	2,90
TREVES GALICIA, SLU		Non	

■ **Cadro 9.26**
(continuación)

**Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados.
Por provincias. Galicia 2012**

URBASER, S.A. - Recollida pública de lixo de Marín - [Código anterior 3603701]	0,00	Non	0,00
UTE EXPLOTACION PISCINAS VIGO, S.L. (IDONEA CYS, S.L. - AQUALIA, S.A.) - Traballadores das piscinas e ximnasia municipais de Vigo - [Código anterior 3603061]	0,95	Non	0,95
VIGO RECICLA UTE [FOMENTO DE CONSTRUCCIONES Y CONTRATAS, S.A. - CONTENUR ESPAÑA, S.L.] - Persoal adscrito aos servizos de recollida selectiva de Vigo - [Código anterior 3604013]	0,00	Non	0,00
VIGUESA DE TRANSPORTES, S.A. - VITRASA - [Código anterior 3601452]	0,00	Non	0,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,18			

Convenios de empresa asinados. Comunidade Autónoma	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
AUTOESTRADAS DE GALICIA, AUTOPISTAS DE GALICIA, CONCESIONARIA DA XUNTA DE GALICIA, S.A. - [Código anterior 8200512]	0,00	Si	2,755
PERSOAL LABORAL DO S.N. DE CC.OO. DE GALICIA - [Código anterior 8200502]	3,00	Si	3,00
PLASTICOS FERRO, S.L. - [Código anterior 8200762]	0,00	Non	0,00
SUPERVISION Y CONTROL, S.A.	3,65	Non	3,65
Traballadores/as do servizo de cociña e cafetería dos Centros Residenciais Docentes de Galicia - ANTONIO GALLEGO CID, S.L. e SERUNIÓN, S.A. - [Códigos anteriores 8200412 e 8200413]	0,00	Non	0,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
2,79			

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE CONVENIOS DE EMPRESA ASINADOS
TOTAL GALICIA 1,41

9.6.3 Cláusulas de inaplicación salarial

Segundo se pode apreciar no Cadro 9.27a, recollen cláusulas de inaplicación 8 convenios de sector (o 57,14% dos de sector) e 24 de empresa (o 23,30% dos de empresa asinados este ano).

Estes convenios afectan a 38.704 persoas traballadoras, o 61,55% do total.

Refírense estas cláusulas, por unha parte, aos requisitos e/ou ao procedemento que debe seguirse para acollerse a elas, así como á documentación que ten que presentar a empresa, e por outro lado concretan en que pode consistir a inaplicación salarial.

Algunhas delas veñen recollidas dentro das competencias que se lle atribúen ás Comisións Paritarias.

Refírense tamén ás veces ao procedemento a seguir para o caso de desacordo, facendo referencia, entre outros, aos mecanismos establecidos no Acordo Interprofesional Galego sobre Procedementos Extraxudiciais de Solución de Conflitos de Traballo (AGA).

**Convenios colectivos asinados con cláusula de inaplicación salarial.
Por provincias. Galicia. 2012**

■ Cadro 9.27a

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº Convenios	2	2	4
	%	50,00%	40,00%	44,44%
	Nº Trabajadores/as	4.845	154	4.999
	%	82,09%	22,25%	75,81%
A Coruña	Nº Convenios	2	12	14
	%	100,00%	41,38%	45,16%
	Nº Trabajadores/as	1.937	1.571	3.508
	%	100,00%	53,58%	72,05%
Lugo	Nº Convenios	-	3	3
	%	-	30,00%	30,00%
	Nº Trabajadores/as	-	157	157
	%	-	39,95%	39,95%
Ourense	Nº Convenios	2	2	4
	%	50,00%	66,67%	57,14%
	Nº Trabajadores/as	292	36	328
	%	12,70%	8,24%	11,98%
Pontevedra	Nº Convenios	2	5	7
	%	50,00%	8,93%	11,67%
	Nº Trabajadores/as	29.000	712	29.712
	%	78,98%	6,16%	61,53%
Galicia	Nº Convenios	8	24	32
	%	57,14%	23,30%	27,35%
	Nº Trabajadores/as	36.074	2.630	38.704
	%	76,98%	16,42%	61,55%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

No cadro 9.27b pode apreciarse a evolución no período 2005 – 2012 dos convenios de sector e de empresa con este tipo de cláusulas.

**Evolución dos convenios colectivos de sector con cláusula de desvinculación salarial.
Por provincias. Galicia. 2005 - 2012**

■ Cadro 9.27b

Sector	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
2005	3	75,00	6	66,67	2	16,67	4	30,77	2	16,67	17	34,00
2006	1	50,00	7	70,00		0,00	4	30,77	5	41,67	17	40,48
2007	4	100,00	8	80,00	1	20,00	3	33,33	4	30,77	20	48,78
2008	2	40,00	7	87,50	4	44,44	1	8,33	4	44,44	18	41,86
2009	3	75,00	3	75,00		0,00	5	50,00	2	22,22	13	43,33
2010	3	75,00	5	83,33		0,00	1	12,50		0,00	9	30,00
2011	4	100,00	2	66,67	3	42,86	3	33,33	2	66,67	14	53,85
2012	2	50,00	2	100,00	-	-	2	50,00	2	50,00	8	57,14

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

**Evolución dos convenios colectivos de empresa con cláusula de desvinculación salarial.
Por provincias. Galicia. 2005 - 2012**
**■ Cadro 9.27b
(continuación)**

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Empresa												
2005		0,00		0,00		0,00		0,00	2	3,20	2	1,20
2006		0,00		0,00		0,00		0,00	1	1,70	1	0,70
2007		0,00	1	2,30		0,00		0,00	4	6,30	5	3,20
2008		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00	0	0,00
2009		0,00		0,00		0,00		0,00	4	6,06	4	3,05
2010		0,00	1	3,33		0,00	1	10,00	2	3,70	4	3,42
2011		0,00	1	3,33		0,00	2	20,00	3	7,89	6	6,45
2012	2	40,00	12	41,38	3	30,00	2	66,67	5	8,93	24	23,30

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

9.7 Xornada pactada

Para determinar a xornada media pactada nos convenios asinados e revisados en 2012 en Galicia, tivéronse en conta unicamente os convenios que a regulan de xeito anual, que foron 103 este ano (o 70,07%). Deles 21 son de sector (o 70% dos de sector asinados e revisados este ano) e 82 son de empresa (o 70,08% dos de empresa asinados e revisados este ano).

A xornada media pactada no ano 2012 foi de 1.770,27 horas.

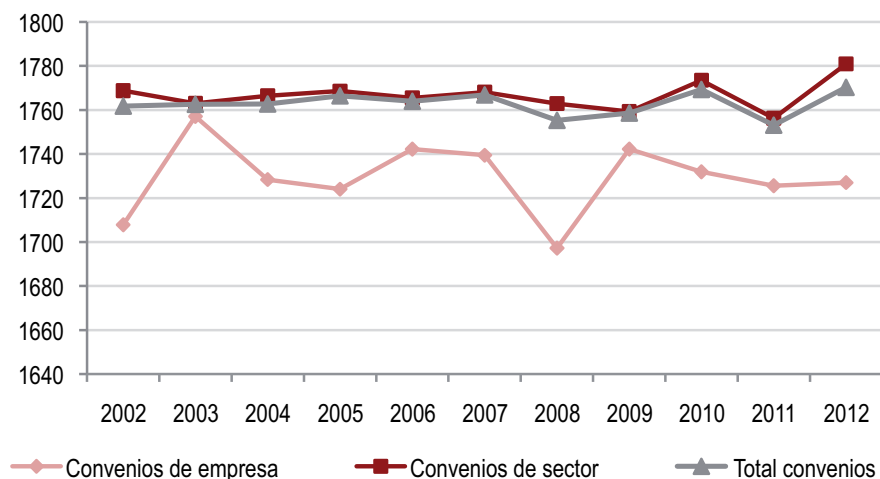
Seguindo coa tendencia de anos anteriores, a xornada nos convenios de empresa é máis reducida que nos de sector, 1.727,01 horas fronte a 1.780,96 horas.

O Cadro 9.28 reflicte a evolución da xornada media pactada en Galicia no período 2002 – 2012.

**Evolución da xornada media anual pactada. Galicia. 2002-2012.
Total Convenios. Xornada media pactada**
■ Cadro 9.28

	Convenios de empresa	Convenios de sector	Total convenios
2002	1707,8	1768,8	1761,7
2003	1757,1	1763,0	1762,6
2004	1728,4	1766,4	1762,7
2005	1724,0	1768,6	1766,5
2006	1742,2	1765,5	1764,0
2007	1739,4	1768,2	1766,9
2008	1697,2	1762,9	1755,3
2009	1742,2	1759,3	1758,7
2010	1731,9	1773,5	1769,3
2011	1725,5	1756,3	1753,1
2012	1727,01	1780,96	1770,27

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Segundo se pode apreciar no Cadro 9.29, por sectores económicos, no total de convenios, a xornada pactada na industria foi de 1.761,65 horas e nos servizos foi de 1.785,66 horas.

TOTAL CONVENIOS. Xornada media pactada. 31/12/2012 Por sectores económicos e provincias

■ Cadro 9.29

	Agrario	Non Agrario		
		Industria	Construción	Servizos
C. AUTÓNOMA / INTERPROVINCIAIS		1800,00		1765,33
A CORUÑA		1759,24		1797,74
LUGO		1787,64		1800,88
OURENSE		1741,41		1752,63
PONTEVEDRA		1760,66		1797,74
TOTAL GALICIA		1761,65		1785,66

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia. Datos a 31/12/2012.

O Cadro 9.30 recolle o dato da xornada pactada nos convenios de empresa e de sector por provincias.

Son 82 (70,09% dos asinados) os convenios que indican unha xornada anual inferior á máxima legal. Estes convenios afectan a 52.248 persoas traballadoras (83,09%).

Deles 10 son de sector (71,43% dos convenios de sector asinados este ano) e afectan a 37.941 persoas traballadoras (80,97%) e 72 son de empresa (69,90% dos de empresa asinados) e afectan a 14.307 persoas traballadoras (89,31%).

Os convenios asinados este ano que indican unha xornada semanal inferior á xornada máxima establecida son 27 (23,08% dos asinados) e afectan a 1.809 persoas traballadoras (2,88%). Son todos de empresa.

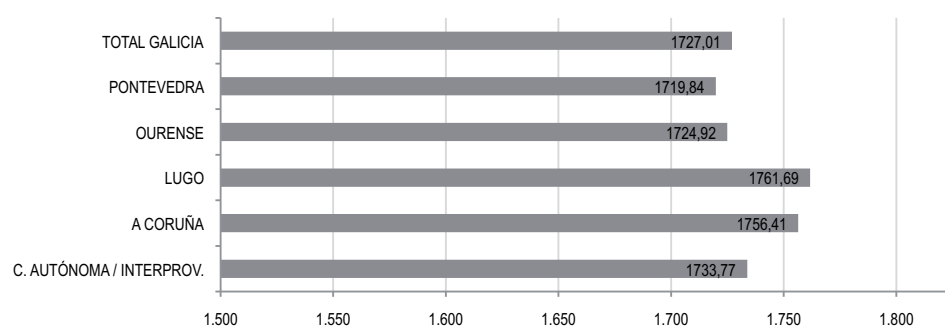
Xornada por provincias - 2012

■ Cadro 9.30

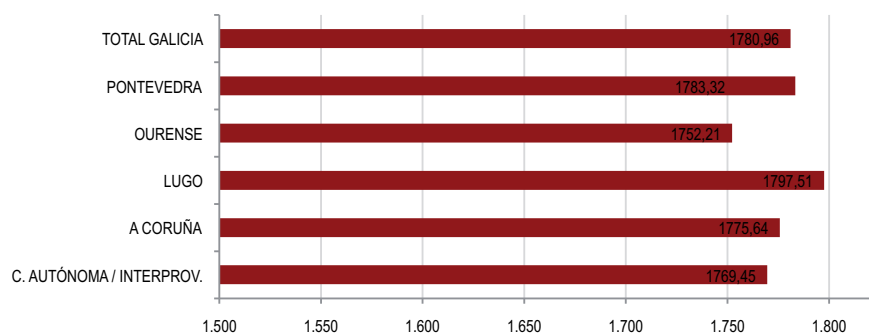
	EMPRESA	SECTOR	TOTAL
C. AUTÓNOMA / INTERPROV.	1733,77	1769,45	1765,71
A CORUÑA	1756,41	1775,64	1771,30
LUGO	1761,69	1797,51	1796,10
OURENSE	1724,92	1752,21	1748,49
PONTEVEDRA	1719,84	1783,32	1767,85
TOTAL GALICIA	1727,01	1780,96	1770,27

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia. Datos a 31/12/2012.

XORNADA POR PROVINCIAS. EMPRESA

XORNADA POR PROVINCIAS. SECTOR

No Cadro 9.31 pódese ver a evolución no período 2006 – 2012 dos convenios que reducen a xornada máxima legal anual por provincias.

■ Cadro 9.31

**Evolución dos convenios que reducen a xornada máxima legal.
Porcentaxe sobre o total. Por provincias. Galicia. 2006-2012**

	Sector		Empresa		Total Galicia	
	Nº convenios	%	Nº convenios	%	Nº convenios	%
2006						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	2	100,00	12	75,00	14	77,78
A Coruña	5	50,00	22	47,83	27	48,21
Lugo	4	80,00	5	35,71	9	47,37
Ourense	4	30,77	8	53,33	12	42,86
Pontevedra	7	58,33	41	68,33	48	66,67
Total	22	52,38	88	58,28	110	56,99
2007						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	3	75,00	3	37,50	6	50,00
A Coruña	8	80,00	21	47,73	29	53,70
Lugo	3	60,00	11	45,83	14	48,28
Ourense	3	33,33	7	50,00	10	43,48
Pontevedra	8	61,54	40	62,50	48	62,34
Total	25	60,98	82	53,25	107	54,87
2008						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	3	60,00	6	85,71	9	75,00
A Coruña	7	87,50	19	65,52	26	70,27
Lugo	7	77,78	12	52,17	19	59,38
Ourense	7	58,33	8	57,14	15	57,69
Pontevedra	6	66,67	33	56,90	39	58,21
Total	30	69,77	78	59,54	108	62,07
2009						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	2	50,00	8	88,89	10	76,92
A Coruña	3	75,00	18	47,37	21	50,00
Lugo		0,00	3	37,50	3	27,27
Ourense	5	50,00	4	40,00	9	45,00
Pontevedra	4	44,44	44	66,67	48	64,00
Total	14	46,67	77	58,78	91	56,52
2010						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	3	75,00	5	71,43	8	72,73
A Coruña	6	100,00	20	66,67	26	72,22
Lugo	2	66,67	11	68,75	13	68,42
Ourense	5	62,50	7	70,00	12	66,67
Pontevedra	2	22,22	37	68,52	39	61,90
Total	18	60,00	80	68,38	98	66,67
2011						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	2	50,00	5	71,43	7	63,64
A Coruña	2	66,67	17	56,67	19	57,58
Lugo	5	71,43	3	37,50	8	53,33
Ourense	4	44,44	5	50,00	9	47,37
Pontevedra	2	66,67	29	76,32	31	75,61
Total	15	57,69	59	63,44	74	62,18
2012						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	4	100,00	5	100,00	9	100,00
A Coruña	2	100,00	19	65,52	21	67,74
Lugo	-	-	7	70,00	7	70,00
Ourense	2	50,00	2	66,67	4	57,14
Pontevedra	2	50,00	39	69,64	41	68,33
Total	10	71,43	72	69,90	82	70,09

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Parte II CONVENIOS COLECTIVOS ESTATAIS CON APLICACIÓN EN GALICIA

Recóllense neste apartado os convenios de ámbito superior ao da Comunidade Autónoma que afectan a traballadores/as en Galicia dos que se ten coñecemento neste Consello.

Para a súa elaboración pártese inicialmente dos convenios publicados no BOE que teñen vixencia para o ano 2012 ou posterior, combinando esta información coa extraída do programa REGCON para o rexistro e depósito de convenios e acordos colectivos de traballo por medios telemáticos, procedéndose no Consello a analizar a dita información para recoller só os que afectan a persoas traballadoras dalgunha das catro provincias galegas.

Os datos do número de persoas traballadoras afectadas por convenios de sector foron elaborados polo IGE en base ao traballo realizado neste Consello no que se recollen os CNAE's incluídos no ámbito de aplicación dos ditos convenios.

Nos convenios de empresa este dato obtense coa información extraída do programa REGCON e/ou contactando directamente cos departamentos de recursos humanos das empresas afectadas.

A información remitida polo IGE é extraída do ficheiro de contas de cotización á Seguridade Social e indica o número de persoas asalariadas para Galicia por actividade, non por empresa, información esta última suxeita a segredo estatístico.

Utilízase o mesmo criterio de inclusión dos convenios colectivos que o seguido ao elaborar a parte do informe referida aos convenios negociados en Galicia, que é o da vixencia económica, téndose en conta só os que teñen vixencia e efectos económicos durante o ano 2012.

Respecto dos convenios de sector só se teñen en conta aqueles para os que non existen convenios de ámbito provincial ou autonómico en Galicia.

Para a elaboración da media ponderada do incremento salarial pactado tivéronse en conta as cláusulas de revisión salarial recollidas nestes convenios.

Os Cadros 9.I e 9.II indican os convenios colectivos estatais con aplicación en Galicia asinados e/ou revisados en 2012, que foron 92 e afectan a 53.602 persoas traballadoras.

■ Cadro 9.I

Convenios colectivos

	Nº Convenios	Nº Traballadores/as
Empresa	57	7.906
Sector	17	29.825
Total	74	37.731

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Revisións salariais

■ Cadro 9.II

	Nº Convenios	Nº Traballadores/as
Empresa	8	1.508
Sector	10	14.363
Total	18	15.871

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Deles 65 son de empresa e afectan a 9.414 persoas traballadoras e 27 son de sector e afectan a 44.188 persoas traballadoras.

Os Cadros 9.III e 9.IV reflicten o número de convenios colectivos (asinados ou revisados) segundo o número de persoas traballadoras ás que afectan.

Convenios colectivos asinados e revisados en función do nº de traballadores/as. Empresa

■ Cadro 9.III

Nº Traballadores/as	Estatais	
	Nº	%
0 - 50	47	72,31%
51-100	7	10,77%
101-500	8	12,31%
501-1000	1	1,54%
1001-3000	1	1,54%
>3000	1	1,54%
Total	65	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Convenios colectivos asinados e revisados en función do nº de traballadores/as. Sector

■ Cadro 9.IV

Nº Traballadores/as	Estatais	
	Nº	%
0 - 50	2	7,41%
51-100	0	0,00%
101-500	6	22,22%
501-1000	7	25,93%
1001-3000	8	29,63%
>3000	4	14,81%
Total	27	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Neles obsérvase que nos convenios de empresa o maior número concéntrase nas empresas que teñen ata 50 persoas traballadoras.

Nos de convenios de sector o maior número de convenios sitúase nos que afectan entre 1.001 e 3.000 persoas traballadoras.

Respecto do ámbito temporal, o 57,9% dos convenios asinados de empresa e o 52,9% dos de sector teñen unha vixencia igual ou superior a 3 anos. Estes datos aprécianse con maior detalle nos Cadros 9.V e 9.VI.

**Vixencias medias dos convenios de empresa.
Porcentaxe sobre o total**

■ Cadro 9.V

	Nº Convenios	%
Menos de 1 ano	1	0,00%
1 ano	11	19,30%
De 1 a 2 anos	4	0,00%
2 anos	8	14,04%
De 2 a 3 anos	0	0,00%
3 anos	18	31,58%
Máis de 3 anos	15	26,32%
Total	57	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

**Vixencias medias dos convenios de sector.
Porcentaxe sobre o total**

■ Cadro 9.VI

	Nº Convenios	%
Menos de 1 ano	0	0,00%
1 ano	1	0,00%
De 1 a 2 anos	0	0,00%
2 anos	7	41,18%
De 2 a 3 anos	0	0,00%
3 anos	4	23,53%
Máis de 3 anos	5	29,41%
Total	17	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

O incremento salarial medio pactado nos convenios asinados ou revisados con vixencia económica para o 2012 foi do 1,23. (Cadro 9.VII).

■ Cadro 9.VII

Media ponderada do incremento salarial pactado

Ano 2012	Convenios Colectivos		Revisións salariais		Total
	Sector	Empresa	Sector	Empresa	
	0,84	1,64	1,69	2,81	1,23

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Este incremento é inferior ao IPC galego do ano 2012 que foi do 2,6 e ao IPC estatal que foi do 2,9.

Para o cálculo deste incremento tivéronse en conta os convenios que indican incrementos salariais en porcentaxe, que foron 84 este ano (91,3% do total) así como as cláusulas de revisión salarial que figuran no 25,85% dos convenios asinados e no 36,52% dos revisados este ano.

A media por sectores económicos recóllese no Cadro 9.VIII.

Media ponderada do incremento salarial pactado
por sectores de actividade

■ Cadro 9.VIII

	Estatais
Agricultura	0,80
Industria	1,61
Construción	1,37
Servizos	1,07
Total	1,23

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Os Cadros 9.IX e 9.X indican os convenios asinados e revisados que teñen cláusula de revisión salarial e as persoas traballadoras ás que afectan.

■ Cadro 9.IX

Convenios colectivos asinados con cláusula de garantía salarial

	Estatais			
	Nº Convenios	%	Nº Traballadores/as	%
	23	40,35%	5.946	75,21%
Empresa				
Sector	5	29,41%	3.809	12,77%
Total	28	37,84%	9.755	25,85%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

■ Cadro 9.X

Convenios colectivos revisados con cláusula de garantía salarial

	Estatais			
	Nº Convenios	%	Nº Traballadores/as	%
Empresa	5	62,50%	1.301	86,27%
Sector	6	60,00%	4.495	31,30%
Total	11	61,11%	5.796	36,52%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

A xornada media pactada nos convenios asinados e revisados este ano foi de 1.758,31 horas. (Cadros 9.XI e 9.XII). No cálculo desta media tivéronse en conta os 82 convenios asinados ou revisados este ano que sinalan a xornada de xeito anual, que supoñen o 89,13% do total de asinados e revisados este ano.

■ Cadro 9.XI

Xornada pactada. Media ponderada para o ano actual

	Xornada media (horas/ano)		
	Sector	Empresa	Total
2012	1.755,25	1.771,11	1.758,31

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

■ Cadro 9.XII

Xornada por sector de actividade

	Agrario	Non agrario			Total
		Industria	Construción	Servizos	
Empresa	-	1.725,43	1.743,28	1.780,15	1.771,11
Sector	1.780,00	1.735,99	-	1.767,57	1.755,25
Total	1.780,00	1.735,09	1.743,28	1.770,91	1.758,31

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Dos convenios que indican a xornada anual, só 1 de empresa indican unha xornada de 1.826 horas e os 81 restantes sinalan unha xornada inferior.

Dos convenios que indican a xornada semanal, só 8 sinalan unha xornada inferior ás 40 horas.

O Cadro 9.XIII que figura a continuación recolle unha relación dos convenios estatais con aplicación en Galicia recollidos este ano con indicación do incremento salarial pactado neles de xeito porcentual e as cláusulas de revisión salarial se é o caso.

■ Cadro 9.XIII

2012

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados de sector.

Denominación convenio	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
CENTROS E SERVIZOS DE ATENCIÓN A PERSOAS CON DISCAPACIDADE (antes CENTROS DE ASISTENCIA, DIAGNÓSTICO, REHABILITACIÓN E PROMOCIÓN DE MINUSVALIDOS)	0,00	Non	0,00
COMERCIO DE FLORES E PLANTAS	1,00	Si	2,40
CONSERVAS, SEMICONSERVAS, AFUMADOS, COCIDOS, SECADOS, ELABORADOS, SALAZÓNS, ACEITES E FARIÑA DE PEIXE E MARISCO	1,30	Non	1,30
CONTACT CENTER (antes TELEMARKETING)	0,50	Non	0,50
DISTRIBUIDORES DE PRODUTOS FARMACÉUTICOS (comercio por xunto de especialidades e produtos farmacéuticos)	1,50	Si	1,50
EMPRESAS DE MEDIACIÓN EN SEGUROS PRIVADOS (antes AXENTES E CORREDORES DE SEGUROS)	1,50	Non	1,50
EMPRESAS PROVEDORAS CIVIS PRIVADOS DE TRANSITO AÉREO DE MERCADO LIBERALIZADO E SUXEITOS A RÉXIME CONCESIONAL	0,00	Non	0,00
FARINAS PANIFICABLES E SEMOLAS	1,75	Si	3,15
INDUSTRIAS DE ALIMENTOS COMPOSTOS PARA ANIMAIS	0,60	Non	0,60
INDUSTRIAS DE GRANXAS AVICOLAS E OUTROS ANIMAIS	0,80	Non	0,80
INDUSTRIAS DE PASTAS ALIMENTICIAS	1,50	Si	3,00
INDUSTRIAS EXTRACTIVAS, INDUSTRIAS DO VIDRO, INDUSTRIAS CERÁMICAS, E PARA AS DO COMERCIO EXCLUSIVISTA DOS MESMOS MATERIAIS	0,50	Si	0,70
PERFUMERIA E AFINS	0,00	Non	0,00
RECUPERACION DE RESIDUOS E MATERIAS PRIMAS SECUNDARIAS	0,50	Non	0,50
SECTOR DE RADIODIFUSIÓN COMERCIAL SONORA	0,00	Non	0,00
SERVIZO DE TRANSPORTE URBANO E INTERURBANO DE AUTO TAXI	0,00	Non	0,00
TÉCNICOS DE EMPRESAS DE PRODUCCIÓN AUDIOVISUAL		Non	
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,84			

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos revisados de sector.

Denominación convenio	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
CENTROS DE ASISTENCIA E DE EDUCACIÓN INFANTIL		Non	
COMERCIO DE PAPEL E ARTES GRÁFICAS	0,00	Non	0,00
EMPRESAS DE XESTIÓN E MEDIACIÓN INMOBILIARIA	2,00	Si	2,90
ESTABLECEMENTOS FINANCEIROS DE CRÉDITO	2,00	Non	2,00
GRANDES ALMACÉNS	1,30	Non	1,30
INDUSTRIA AZUCREIRA	1,50	Si	2,90
INDUSTRIA METALGRÁFICA E FABRICACIÓN DE ENVASES METÁLICOS	1,80	Si	2,90
INDUSTRIAS LÁCTEAS E OS SEUS DERIVADOS	1,00	Si	2,90
PASTAS, PAPEL E CARTÓN	1,00	Si	2,90
PERRUQUERIAS, INSTITUTOS DE BELEZA E XIMNASIOS [96.04 Actividades de mantemento físico (Existe convenio autónómico para perruquerías e para ximnasios)]	1,40	Si	1,40
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,69			

■ Cadro 9.XIII **Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados de empresa**
(continuación)

Denominación convenio	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ADIDAS ESPAÑA S.A.U.	2,90	Non	2,90
AGFA HEALTHCARE SPAIN, S.A.U.	1,40	Non	1,40
ALDEASA SA	0,75	Si	3,05
ALTOCU SERVICIOS INTEGRALES, S.L.		Non	
AUTOBAR SPAIN, S.A.U.	4,00	Non	4,00
AUTOMÓVILES CITROEN ESPAÑA SA (ANTES CITROEN-HISPANIA S.A.)	0,00	Si	2,90
AUTOTRANSPORTE TURISTICO ESPAÑOL S.A. (ATESA)	1,50	Si	1,97
AVIS ALQUILE UN COCHE, S.A.	0,00	Non	0,00
BANCO ESPIRITO SANTO, S.A., SUCURSAL EN ESPAÑA	0,00	Non	0,00
BILBAO COMPANIA ANONIMA DE SEGUROS Y REASEGUROS	1,25	Si	3,15
BIMBO MARTINEZ COMERCIAL SL	1,00	Si	3,40
COFELY ESPAÑA, S.A.U.	1,50	Non	1,50
COMPANIA ESPAÑOLA PETROLEOS ATLANTICO S.A.	0,50	Si	0,70
COMPANIA SCHWEPES, S.A. (antes CADBURY SCHWEPES, BEBIDAS DE ESPAÑA SA)	0,50	Non	0,50
DANONE, S.A.	0,50	Si	0,70
DINAHOSTING, SOCIEDAD LIMITADA	2,00	Non	2,00
EDICIONES EL PAIS,S.L. (I CONVENIO COLECTIVO)	0,00	Non	0,00
ENERCON WINDENERGY SPAIN, S.L. - EWS	0,00	Si	0,00
EUROPCAR IBERICA SA	0,50	Si	0,50
EXPERTUS MULTISERVICIOS, S.A.		Non	
FIDELIS SERVICIOS INTEGRALES, S.L.	0,50	Non	0,50
FINANZAUTO S.A.	0,80	Si	1,45
FLEET CARE SERVICES, SOCIEDAD LIMITADA	1,00	Non	1,00
FLEX EQUIPOS DE DESCANSO, SAU	1,25	Non	1,25
FUJITSU TECHNOLOGY SOLUTIONS, S.A. (Antes FUJITSU SERVICES, S.A.)		Non	
FUNDACION CAJA DE AHORROS Y PENSIONES DE BARCELONA	0,00	Non	0,00
GRUPO CHAMPION (SUPERMERCADOS CHAMPION SA Y GRUP SUPECO-MAXOR SL)	0,00	Non	0,00
GRUPO CIATESA (COMPANIA INDUSTRIAL DE APLICACIONES TERMICAS, S.A.)	0,50	Non	0,50
GRUPO DE EMPRESAS PANS & COMPANY/EAT OUT («Pansfood, Sociedad Anónima» y «Atitlan Foods, Sociedad Limitada»)	1,00	Si	2,43
Grupo IMPORTACO FRUTOS SECOS: Importaco, SA; Campo Seco, SL; Elafrose, SL; Mundo Snacks, SL, y Frusecs Castellón, SL	0,00	Non	0,00
GRUPO SANTANDER CONSUMER FINANCE (ESPAÑA)	0,00	Si	0,00
GRUPO VIA AUGUSTA (VIA AUGUSTA, S. A., Y PETROLEST, S. L.)	0,00	Non	0,00
HIJOS DE RIVERA, S.A. (Propietaria da fábrica de cervexa "La Estrella de Galicia")	1,70	Si	2,60
LA VOZ DE GALICIA SA		Non	
LIMBER MULTISERVICIOS, S. L.	2,40	Non	2,40
MENZIES AVIATION IBERICA, SA	0,00	Si	2,90
NUMIL NUTRICION S.R.L.		Non	
NUTRICIA S.R.L.		Non	
RADIO POPULAR S.A. -COPE-	0,00	Non	0,00
REPSOL BUTANO S.A. PERSONAL DE TIERRA -	1,00	Si	2,90
REPSOL PETROLEO S.A. - REFINO -	1,00	Si	2,90
REPSOL YPF LUBRICANTES Y ESPECIALIDADES, S.A.	1,00	Si	2,90
REPSOL YPF SA	1,00	Si	2,90
SAFETY-KLEEN ESPAÑA, S.A.	1,00	Si	2,90
SEGURIBER, S.L.U.	0,00	Non	0,00
SERVIMAX SERVICIOS GENERALES SA	2,40	Non	2,40
SIEMENS, S.A. (UNICO PARA TODA LA EMPRESA)	1,60	Non	1,60
SINTAX LOGISTICA , S.A. (antes WALON IBERICA, S.A.)	0,00	Non	0,00
SOCIEDAD ESPAÑOLA AUTOMOVILES TURISMO S.A. (SEAT)	1,00	Si	1,00
SOCIEDAD ESPAÑOLA INSTALACIONES REDES TELEFONICAS S.A.U (-SEIRT-)	1,00	Si	2,90
SUPERMERCADOS GRUPO EROSKI [«Cecosa Supermercados, S.A.»; «Vegonsa Agrupación Alimentaria, S.A.» [VEGALSA]; «Vego Supermercados, S.A.»; «Mercash-Sar, S.L.»; «Cenco, S.A.» y «Supermercados Picabo, S.L.U.»]	0,50	Si	1,50
UMANO DE SEGURIDAD, SL	0,00	Non	0,00
UMANO SERVICIOS INTEGRALES SA	0,00	Non	0,00
UNIQUE PERSONAL, SOCIEDAD LIMITADA UNIPERSONAL	0,50	Non	0,50
VIGILANCIA INTEGRADA, SA	2,40	Non	2,40
VODAFONE ESPAÑA, S.A.U.	0,00	Non	0,00
ZARDOYA OTIS SA Y ASCENSORES EGUREN SA	1,00	Si	2,90

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO

1,64

■ **Cadro 9.XIII** **Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos revisados de empresa**
(continuación)

Denominación convenio	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
AL AIR LIQUIDE ESPAÑA, S.A., AIR LIQUIDE MEDICINAL, S.L Y AIR LIQUIDE PRODUCCION, S.L.	2,70	Non	2,70
Avanza Externalización de Servicios, S. A.	2,65	Non	2,65
Distribuidora Internacional de Alimentación, S.A. (DIA, S.A.), y Twins Alimentación, S. A.	1,00	Si	3,10
ESSILOR ESPAÑA SA	2,00	Si	2,90
GRUPO DE EMPRESAS SPRINTER - (Sprinter Megacentros del Deporte, SL; Stocker Factory, SL y Stivals 2000, SL)	0,50	Si	0,50
GRUPO E.ON ESPAÑA - I Convenio Colectivo Marco			
[E.ON España, S.L., E.ON Distribución, S.L., E.ON Generación, S.L., E.ON Energía, S.L., E.ON Servicios, S.L., Begasa, S.A., E.ON Cur, S.L. y E.ON Red, S.L.]	2,00	Si	2,90
Grupo Ortiz	1,50	Si	1,50
TELEFÓNICA MÓVILES ESPAÑA S.A.U.	1,00	Non	1,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
2,81			

Anexo I ESTADO DA ULTRAactividade DA NEGOCIACIÓN COLECTIVA SECTORIAL EN GALICIA

A 31 de decembro de 2012 existen en Galicia 126 convenios de sector. Considerando a validez do pacto en contrario contido nos convenios con anterioridade á entrada en vigor da Lei 3/2012 a situación é a seguinte:

■ 78 CONTINUÁN VIXENTES despois do 07/07/2013

- 16 dos 78 teñen vixencia expresa ata o 31/12/2013 ou posterior. Deles 6 NON RECOLLEN PACTO en contrario para o caso de denuncia. Son os seguintes:

A Coruña:

- ESTABLECEMENTOS SANITARIOS DE HOSPITALIZACIÓN, ASISTENCIA, CONSULTA E LABORATORIOS DE ANÁLISES CLÍNICAS

Pontevedra:

- COMERCIO DE MATERIAIS DE CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO
- HOSPITALIZACIÓN E INTERNAMENTO
- TRANSPORTE PÚBLICO DE MERCADORÍAS POR ESTRADA

Comunidade Autónoma:

- PERRUQUERÍAS DE DONAS, CABALEIROS, UNISEX E BELEZA
- POMPAS FÚNEBRES

O convenio de POMPAS FÚNEBRES de Comunidade Autónoma recolle unha cláusula que indica o seguinte:

“No caso de que non chegue a constituírse a mesa de negociación no período de tres meses, despois de realizada a correspondente denuncia, o texto do convenio quedará prorrogado, non así as táboas salariais, que aumentarán, no caso de que sexa

por causas atribuíbles aos traballadores, co IPC real para o ano entrante máis medio punto, e con dous puntos se son atribuíbles ás empresas.”

O convenio de LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS da Coruña que remata a súa vixencia en 2014 limita a prórroga sinalando:

“Todo o establecido neste convenio estará vixente e de plena aplicación ata que sexa substituído por outro convenio negociado pola partes. Non obstante, para favorecer o interese negociador das partes, esta ultravixencia unicamente se producirá durante 24 meses seguintes á finalización de vixencia normal do convenio ou de calquera das súas prórrogas, segundo o artigo 5 do actual convenio”

- *16 dos 78 permanecen vixentes porque NON FORON DENUNCIADOS pero NON RECOLLEN PACTO en contrario para o caso de denuncia. Son os seguintes:*

Comunidade Autónoma:

- ACTORES E ACTRICES DE TEATRO DE GALICIA
- CONVENIO COLECTIVO GALEGO DE CENTROS ESPECIAIS DE EMPREGO
- EVENTOS, SERVIZOS E PRODUCIÓNS CULTURAIS

A Coruña:

- AXENCIAS DISTRIBUIDORAS DE GLP
- COMERCIO DE MOBLES
- CONFEITEIRÍAS, PASTELERÍAS, MASAS FRITIDAS, BOLOS E XEADOS ARTESÁNS

Lugo:

- COMERCIO DE ALIMENTACIÓN
- COMERCIO DE MOBLES E OBXECTOS DECORATIVOS
- CONFEITEIRÍA, PASTELERÍA E REPOSTERÍA DE LUGO
- DISTRIBUCIÓN DE BUTANO
- HOSTALERÍA
- TRANSPORTE DE VIAXEIROS POR ESTRADA

Ourense:

- SANIDADE PRIVADA

Pontevedra:

- ALMACENISTAS DE MADEIRA
- OFICINAS E DESPACHOS
- TRANSPORTE PÚBLICO DE VIAXEIROS POR ESTRADA
- *21 dos 78 permanecen vixentes porque NON FORON DENUNCIADOS pero ademais RECOLLEN PACTO en contrario para o caso de denuncia. Son os seguintes:*

A Coruña:

- AXENCIAS MARÍTIMAS E ADUANEIRAS, EMPRESAS ESTIBADORAS PORTUARIAS E COMISIONISTAS DE TRÁNSITO

- CONSTRUCCIÓN
- DERIVADOS DO CEMENTO
- PROTESICOS DENTAIS
- REMATANTES E SERRADOIROS DE MADEIRA

Lugo:

- COMERCIO DE MATERIAIS DE CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO
- EDIFICACIÓN E OBRAS PÚBLICAS
- LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS
- MATERIAIS E PREFABRICADOS PARA A CONSTRUCCIÓN

Ourense:

- EMPRESAS CONCESIONARIAS DE SERVIZOS MUNICIPAIS DE INMOBILIZACIÓN, RETIRADA DA VÍA PÚBLICA, TRASLADO E DEPÓSITO DE VEHÍCULOS
- PANADERÍAS

Pontevedra:

- CARPINTERÍA DE RIBEIRA
- CARPINTERÍA, EBANISTERÍA E ACTIVIDADES AFÍNS
- CONSTRUCCIÓN
- INDUSTRIAS VINÍCOLAS OU ADEGAS, COMERCIO DE VIÑO, LICOREIRAS E VITICULTURA NAS ADEGAS DE PONTEVEDRA (INDUSTRIAS E COMERCIO VITIVINÍCOLAS)

Comunidade Autónoma:

- APARCADOIROS, GARAXES E ESTACIONAMENTOS REGULADOS DE SUPERFICIE
 - EDITORIAIS
 - GUINDASTRES MÓBILES AUTOPROPULSADOS DE GALICIA
 - I CONVENIO AUTONÓMICO PARA A ACTIVIDADE ARQUEOLÓXICA
 - RESIDENCIAS PRIVADAS DA TERCEIRA IDADE
 - Sector sanitario de Galicia xestionado por fundacións públicas sanitarias ou sociedades públicas autonómicas, sometidas ao protectorado da Consellería de Sanidade - Persoal laboral
- 2 dos 78 indican límites para a prórroga no caso de denuncia. Son os seguintes:
 - INDUSTRIA SIDEROMETALÚRXICA - A Coruña

Vixencia inicial do convenio: 01/01/2010 – 31/12/2012. Foi denunciado en 2012.

Recolle unha cláusula que indica:

“Unha vez denunciado o Convenio Colectivo e mentres non se alcance un novo acordo expreso, perderán a súa vixencia as cláusulas obrigacionais. Manterase o con-

tido normativo do Convenio ata o 31 de decembro de 2013, na que se prevé que estará negociado un novo convenio”

- TRANSPORTE DE VIAXEIROS EN AUTOBÚS POR ESTRADA - A Coruña

Indica:

“Este Convenio terá a súa vixencia desde o 1 de xaneiro de 2012 até o 31 de decembro do 2012. Este Convenio quedará automaticamente denunciado o 31 de decembro do 2012. As cláusulas normativas do actual convenio, unha vez rematada a vixencia temporal do mesmo, quedarán prorrogadas na súa totalidade até o 31 de decembro do 2015”

- 23 dos 78 SI FORON DENUNCIADOS pero RECOLLEN PACTO en contrario para este caso. Son os seguintes:

A Coruña:

- AMARRADORES DA PROVINCIA DA CORUÑA
- TRANSPORTE DE MERCADORÍAS POR ESTRADA

Lugo:

- COMERCIO DO METAL
- INDUSTRIA SIDEROMETALÚRXICA
- SANIDADE PRIVADA

Ourense:

- COMERCIO DE ELEMENTOS DO METAL
- COMERCIO TÉXTIL
- CONSTRUCCIÓN
- FABRICANTES DE CADALEITOS
- FABRICANTES DE MOBLES, CARPINTERÍA, TAPICERÍA E EBANISTERÍA
- REMATANTES, SERRADOIROS E PREPARADOS INDUSTRIAIS DA MADEIRA
- SIDEROMETAL E TALLERES DE REPARACIÓN DE VEHÍCULOS
- TRANSPORTE DE VIAXEIROS POR ESTRADA

Pontevedra:

- COMERCIO DO METAL
- DERIVADOS DO CEMENTO
- EMPRESAS DO METAL SEN CONVENIO PROPIO
- INDUSTRIAS DE BEBIDAS REFRESCANTES
- MÁRMORES E PEDRAS
- SECTOR EXTRACTIVO DA PEDRA NATURAL -CANTEIRAS- DE PONTEVEDRA

Comunidade Autónoma:

- AXUDA A DOMICILIO

- EMPRESAS ORGANIZADORAS DO XOGO DO BINGO
- SECTOR DA DOBRAXE
- TRANSPORTE DE ENFERMOS/AS E ACCIDENTADOS/AS EN AMBULANCIA NA COMUNIDADE AUTÓNOMA DE GALICIA

■ 44 REMATARÁN A SÚA VIXENCIA en 2013

- 7 dos 44 foron denunciados con posterioridade ao 08/07/2012, data de entrada en vigor da Lei 3/2012 e non recollen pacto en contrario, polo que rematará a súa vixencia nun ano desde a denuncia. Son os seguintes:

Comunidade Autónoma:

- INSTALACIÓNS DEPORTIVAS E XIMNASIOS DA COMUNIDADE AUTÓNOMA DE GALICIA

A Coruña:

- PANADERÍAS

Lugo:

- INDUSTRIA DA EBANISTERÍA E AFÍNS
- PRIMEIRA TRANSFORMACIÓN DA MADEIRA

Ourense:

- COMERCIO DE ALIMENTACIÓN
- COMERCIO DE MATERIAIS PARA A CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO
- PASTELERÍA, CONFEITERÍA, BOLERÍA, REPOSTERÍA E PRATOS PRECOCIÑADOS

- 32 dos 44 foron denunciados antes da entrada en vigor da Lei 3/2012 e non recollen pacto en contrario, polo que rematará a súa vixencia o 07/07/2013. Son os seguintes:

Comunidade Autónoma:

- NOTARIAS

A Coruña:

- BEBIDAS REFRESCANTES E ANALCOHÓLICAS
- CARPINTERÍA DE RIBEIRA
- CARPINTERÍA E EBANISTERÍA
- COMERCIO DE ALIMENTACIÓN
- COMERCIO DE EXPORTACIÓN DE PEIXE FRESCO DO PORTO DA CORUÑA
- COMERCIO MAIORISTA DE FROITAS, HORTALIZAS E PLÁTANOS
- COMERCIO VARIO DA PROVINCIA DA CORUÑA
- ELABORACIÓN E INSTALACIÓN DE PEDRA E MÁRMORE

- FLOTA DE ARRASTRE O FRESCO DO GRAN SOL DA PROV. DA CORUÑA
- HOSTALERÍA
- INDUSTRIAS VINÍCOLAS, ALCOHOLEIRAS, LICOREIRAS, SIDREIRAS E O SEU COMERCIO
- PINTURA
- TINTURERÍAS, LAVANDERÍAS E REPASADO DE ROUPA

Lugo:

- INDUSTRIAS VINÍCOLAS, ALCOHOLEIRAS E SIDREIRAS
- OFICINAS E DESPACHOS DA PROVINCIA DE LUGO

Ourense:

- INDUSTRIAS VITIVINÍCOLAS, ALCOHOLEIRAS E SIDREIRAS
- TORRADORES DE CAFÉ E SUCEDÁNEOS
- TRANSPORTE DE MERCADORÍAS POR ESTRADA

Pontevedra:

- ALUGUEIRO DE CAIXAS PLÁSTICAS PORTADORAS DE PEIXE
- AXENCIAS MARÍTIMAS
- COMERCIO DA PEL
- COMERCIO DE ALIMENTACIÓN
- COMERCIO DE BAZARES, VENDA DE XOGUETES, ARTIGOS DE REGALO, ADORNO E RECLAMO
- COMERCIO DE MOBLES
- COMERCIO POR XUNTO DE PEIXE FRESCO - (Empresas exportadoras de peixe fresco)
- COMERCIO RETALLISTA TÉXTIL
- INDUSTRIAS E DESPACHOS DE PANIFICACIÓN, CONFEITERÍAS, PASTELERÍAS, REPOSTERÍAS E PRATOS PREPARADOS (Confeiteirías e panaderías)
- MAIORISTAS DE FROITAS E PRODUTOS HORTÍCOLAS
- MANUFACTURAS E COMERCIO DE VIDRO PLANO
- PESCA DE ARRASTRE O FRESCO NO GRAN SOL
- VENDA POR XUNTO DE TECIDOS, MERCERÍA E PAQUETERÍA
- *Os cinco restantes recollen as seguintes cláusulas:*
 - O convenio de OFICINAS E DESPACHOS da Coruña foi denunciado antes da entrada en vigor da Lei 3/2012 e recolle unha cláusula que indica:

“O presente convenio entrará en vigor para todos os efectos o día 1 de xaneiro de 2008, con independencia da data da súa publicación no Boletín Oficial da Provincia. A súa duración será ata o 31 de decembro de 2011, entendéndose prorrogado taci-

tamente por anualidades naturais de non mediar denuncia expresa das partes. En todo caso, os conceptos económicos serán revisados mentres non se asine un novo convenio de acordo ao IPC real do ano anterior. Se durante a vixencia do presente convenio se asinara un convenio para o sector de oficinas e despachos de ámbito autonómico, este último sería de obrigado cumprimento para as partes que estean afectadas polo presente, establecéndose para a súa aplicación un prazo de tres meses, a partir da data da súa publicación.”

- O de LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS de Pontevedra foi denunciado antes da entrada en vigor da Lei 3/2012 e recolle unha cláusula que indica:

“Caso de non chegar a unha negociación despois de realizada a denuncia, o texto do convenio quedará prorrogado, non así os conceptos salariais que aumentarán de acordo coa subida do IPC real”

- O de HOSTALERÍA de Pontevedra foi denunciado antes da entrada en vigor da Lei 3/2012 e recolle unha cláusula que indica:

“A denuncia deste convenio colectivo, efectuada por calquera das partes lexitimadas para iso, realizarase por escrito no que constarán os artigos que se pretendan renegociar, ou a proposta de modificación que se solicita, co cal perderán a súa vixencia. Os demais seguirán vixentes un ano máis. Co fin de evitar un baleiro legal, os artigos denunciados que non teñan cobertura por disposición legal manterán a súa vixencia en tanto non se substitúan por outros negociados entre as partes interesadas, quedando no demais as relacións entre empresa e traballador/a suxeitas ao que dispoña a lexislación legal vixente aplicable ao caso. Da denuncia, efectuada conforme ao parágrafo primeiro, darase traslado, dentro dos tres últimos meses de vixencia do convenio, a cada unha das partes que, segundo consta no art.º 5º, o negociaron. En caso de non se efectuar a denuncia na forma prevista, este convenio prorrogarase de xeito automático en todos os seus termos por un prazo dun ano e así sucesivamente en tanto non se faga a correspondente denuncia.”

- Os convenios de COMERCIO DA PEL E DO CALZADO e COMERCIO TÉXTIL de Lugo non foron denunciados pero recollen unha cláusula que indica:

“Cunha antelación mínima de 30 días á data de remate do convenio deberá ser este denunciado polas partes. A ausencia de denuncia deste convenio significará en todo caso a prórroga do mesmo por un ano, en iguais termos, salvo no referente á táboa salarial”

■ Falta o texto de tres convenios:

- PERSOAL DE TERRA EMPRESAS PESQUEIRAS (01/01/1991 - 31/12/1991) - A Coruña;
- BUQUES DE ARRASTRE Ó FRESCO (01/01/1992 - 31/12/1993) – Lugo;
- CHOCOLATES, BOMBÓN E CAMELOS (01/01/1990 - 31/12/1990) – Lugo

■ Respecto do convenio de EMPRESAS AUXILIARES DE RESIDENCIAS TERCEIRA IDADE – Comunidade Autónoma – existe unha Sentenza da Sala do Social do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia que anula a súa dimensión estatutaria.

10.1 Introducción

Analízase neste capítulo a sinistralidade laboral en Galicia durante 2012, para o que, previamente, fanse necesarias algunhas precisións.

As cifras a tratar refírense, fundamentalmente, a accidentes de traballo e enfermidades profesionais, procedendo a información das comunicacións cas empresas están obrigadas a realizar mediante o preceptivo parte de accidente de traballo ou enfermidade profesional, referíndose a aqueles que ocasionan baixa no traballo. Inclúense dentro deste concepto, tanto os accidentes que ocorren durante a xornada de traballo, e que legalmente se consideren como tales, como os accidentes in itinere.

10.2 Distribución por gravidade e provincias

Referíndose as cifras dos accidentes con baixa, un primeiro cadro xeral (cadro 10.1) permítenos unha visión global da distribución por provincias en función da gravidade e a súa comparación coas cifras nacionais de sinistralidade.

■ Cadro 10.1 **Accidentes de traballo con baixa. Por provincias e gravidade. Galicia/España. 2012**

Accidentes	En xornada de traballo		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España ⁽¹⁾
		Leves	10.451	2.354	2.307	8.021	23.133	404.347
		Graves	169	74	64	178	485	3.738
		Mortais	13	8	8	16	45	452
		Total	10.633	2.436	2.379	8.215	23.663	408.537
	In itinere							
		Leves						
		Graves						
		Mortais						
		Total						
			1.251	226	224	1.116	2.817	61.550
			27	11	6	19	63	1.024
			2	3	0	3	8	112
			1.280	240	230	1.138	2.888	62.686

(1).-Os datos de España son provisionais.

Elaboración propia.

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar e Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

Os accidentes en xornada de traballo con baixa en Galicia (23.663) supoñen un 6,79% do total estatal. Sen embargo, en accidentes mortais a dita porcentaxe ascende a un 10%.

Na distribución provincial dos accidentes con baixa en xornada de traballo A Coruña e Pontevedra totalizan case o 80% do resultado global de accidentes en Galicia.

Descompoñendo o cadro xeral (cadro 10.2), vemos que na distribución global por gravidade, producíronse en Galicia 26.551 accidentes con baixa, dos cales, 2.888 teñen o carácter de in itinere o que supón un 10,87%.

■ Cadro 10.2 **Accidentes laborales con baixa por gravidade. Galicia 2012**

	Leves				Graves				Mortais				Totais			
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes
En xornada de traballo	16.912	6.221	73,11	26,89	410	75	84,54	15,46	44	1	97,78	2,22	17.366	6.297	23.663	73,39
In itinere	1.183	1.634	42,00	58,00	28	35	44,44	55,56	6	2	75,00	25,00	1.217	1.671	2.888	42,14
Total	18.095	7.855	69,73	30,27	438	110	79,93	20,07	50	3	94,34	5,66	18.583	7.968	26.551	69,99

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

No cadro 10.3 efectúase un novo desagregación dos accidentes que permite concluír que nos desprazamentos, sexan en xornada de traballo ou en itinere, ocorren case o 35% dos accidentes laborais, porcentaxe que se eleva nos graves ao 43,2% e nos mortais aos 69,8%.

Cadro 10.3

Accidentes laborales con baixa segundo lugar do accidente e gravidade. Galicia 2012

	Leves				Graves				Mortais						Totais		
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
No centro ou lugar de traballo habitual	10.037	4.907	67.16	32.84	197	55	78,17	21,83	9	1	90,00	10,00	10.243	4.963	15.206	67,36	32,64
En desprazamento na xornada laboral	5.230	968	84,38	15,62	157	17	90,23	9,77	29	0	100,00	0,00	5.416	985	6.401	84,61	15,39
In itinere	1.183	1.634	42,00	58,00	28	35	44,44	55,56	6	2	75,00	25,00	1.217	1.671	2.888	42,14	57,86
Noutro centro ou lugar de traballo	1.645	346	82,62	17,38	56	3	94,92	5,08	6	0	100,00	0,00	1.707	349	2.056	83,03	16,97
Total	18.095	7.855	69,73	30,27	438	110	79,93	20,07	50	3	94,34	5,66	18.583	7.968	26.551	69,99	30,01

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

10.3 Distribución dos accidentes de traballo, en xornada de traballo, con baixa por sectores económicos

En termos absolutos, en Galicia (cadro 10.4), o sector servizos totaliza o maior número de accidentes (10.921), seguido do de industria e do de construción. Nos accidentes cualificados como mortais, tamén servizos é o que sofre mais accidentes, resaltando, en comparación co número de traballadores ocupados, o sector de pesca.

Cadro 10.4

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo por sectores de actividade e gravidade. Galicia 2012

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Agricultura	811	255	76,08	23,92	38	19	66,67	33,33	3	0	100,00	0,00	852	274	1.126	75,67	24,33
Pesca	993	130	88,42	11,58	40	5	88,89	11,11	5	0	100,00	0,00	1.038	135	1.173	88,49	11,51
Industria	5.404	1.156	82,38	17,62	99	5	95,19	4,81	7	1	87,50	12,50	5.510	1.162	6.672	82,58	17,42
Construción	3.617	36	99,01	0,99	108	0	100,00	0,00	10	0	100,00	0,00	3.735	36	3.771	99,05	0,95
Servizos	6.087	4.644	56,72	43,28	125	46	73,10	26,90	19	0	100,00	0,00	6.231	4.690	10.921	57,06	42,94
Total	16.912	6.221	73,11	26,89	410	75	84,54	15,46	44	1	97,78	2,22	17.366	6.297	23.663	73,39	26,61

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Efectuando o exame en relación coa poboación asalariada ocupada nestes sectores (cadro 10.5), loxicamente, e en virtude da, xenericamente, menor posibilidade de risco, o sector servizos, que ocupa o maior número de asalariados (72,53%), porcentualmente sofre menor número de accidentes (46,15%). O resto dos sectores teñen maior porcentaxe de accidentes que de poboación asalariada ocupada neles.

Asalariados/as por sectores económicos. Galicia. 2012

Cadro 10.5

	Total	%
Agricultura e pesca	23,1	2,88
Industria	144,3	17,96
Construción	53,3	6,63
Servizos	582,7	72,53
Total	803,4	100,00

Elaboración propia.
Fonte: INE, Enquisa de poboación activa. Medias 2012.

A distribución desagregada por provincias aparece reflectida no cadro 10.6.

■ Cadro 10.6 Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo por sectores de actividade e gravidade. Por provincias. Galicia 2012

A Coruña																	
	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Agricultura	334	95	77,86	22,14	12	5	70,59	29,41	1	0	100,00	0,00	347	100	447	77,63	22,37
Pesca	465	64	87,9	12,1	17	2	89,47	10,53	3	0	100,00	0,00	485	66	551	88,02	11,98
Industria	2.244	465	82,83	17,17	35	1	97,22	2,78	2	0	100,00	0,00	2.281	466	2.747	83,04	16,96
Construción	1.680	19	98,88	1,12	43	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	1.726	19	1.745	98,91	1,09
Servizos	2.849	2.236	56,03	43,97	42	12	77,78	22,22	4	0	100,00	0,00	2.895	2.248	5.143	56,29	43,71
Total	7.572	2.879	72,45	27,55	149	20	88,17	11,83	13	0	100,00	0,00	7.734	2.899	10.633	72,74	27,26

Lugo																	
	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Agricultura	237	92	72,04	27,96	15	10	60,00	40,00	1	0	100,00	0,00	253	102	355	71,27	28,73
Pesca	114	3	97,44	2,56	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	116	3	119	97,48	2,52
Industria	386	60	86,55	13,45	9	1	90,00	10,00	1	0	100,00	0,00	396	61	457	86,65	13,35
Construción	401	1	99,75	0,25	10	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	414	1	415	99,76	0,24
Servizos	594	466	56,04	43,96	20	8	71,43	28,57	2	0	100,00	0,00	616	474	1.090	56,51	43,49
Total	1.732	622	73,58	26,42	55	19	74,32	25,68	8	0	100,00	0,00	1.795	641	2.436	73,69	26,31

Ourense																	
	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Agricultura	85	25	77,27	22,73	2	1	66,67	33,33	1	0	100,00	0,00	88	26	114	77,19	22,81
Pesca	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Industria	665	131	83,54	16,46	16	1	94,12	5,88	1	1	50,00	50,00	682	133	815	83,68	16,32
Construción	415	2	99,52	0,48	20	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	437	2	439	99,54	0,46
Servizos	458	526	46,54	53,46	19	5	79,17	20,83	3	0	100,00	0,00	480	531	1.011	47,48	52,52
Total	1.623	684	70,35	29,65	57	7	89,06	10,94	7	1	87,50	12,50	1.687	692	2.379	70,91	29,09

Pontevedra																	
	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Agricultura	155	43	78,28	21,72	9	3	75,00	25,00	0	0	0,00	0,00	164	46	210	78,10	21,90
Pesca	414	63	86,79	13,21	22	3	88,00	12,00	1	0	100,00	0,00	437	66	503	86,88	13,12
Industria	2.109	500	80,84	19,16	39	2	95,12	4,88	3	0	100,00	0,00	2.151	502	2.653	81,08	18,92
Construción	1.121	14	98,77	1,23	35	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	1.158	14	1.172	98,81	1,19
Servizos	2.186	1.416	60,69	39,31	44	21	67,69	32,31	10	0	100,00	0,00	2.240	1.437	3.677	60,92	39,08
Total	5.985	2.036	74,62	25,38	149	29	83,71	16,29	16	0	100,00	0,00	6.150	2.065	8.215	74,86	25,14

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

10.4 Distribución por actividades

Na distribución por actividades económicas (cadros 10.7 a 10.11) pódese observar que, claramente, a construción en Galicia ocupa o primeiro lugar en número global de accidentes, destacando significativamente sobre as demais actividades. A seguinte actividade en número de accidentes é o Comercio. No total de accidentes, na súa distribución provincial, salienta tamén en cada unha das provincias galegas a actividade da construción.

■ Cadro 10.7

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas*
por gravidade. Galicia 2012

Galicia

		Leves		Graves		Mortais		Totais		Total
		Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	404	241	23	19	1	0	428	260	688
2	Silvicultura e explotacións forestais	407	14	15	0	2	0	424	14	438
3	Pesca e acuicultura	993	130	40	5	5	0	1.038	135	1.173
5	Extracción de antracita, hulla e lignito	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Extracción de cru, petróleo e gas natural	2	0	1	0	0	0	3	0	3
7	Extracción minerais metálicos	19	1	0	0	0	0	19	1	20
8	Outras industrias extractivas	163	4	7	0	2	0	172	4	176
9	Actividades de apoio ás industrias extractivas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Industria da alimentación	699	715	10	3	0	0	709	718	1.427
11	Fabricación de bebidas	75	18	1	0	0	0	76	18	94
13	Industria téxtil	24	34	0	0	0	0	24	34	58
14	Confección de roupa de vestir	42	123	0	0	0	1	42	124	166
15	Industria do coiro e do calzado	9	5	0	0	0	0	9	5	14
16	Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría	397	28	12	1	0	0	409	29	438
17	Industria do papel	44	3	2	0	0	0	46	3	49
18	Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	62	12	0	0	0	0	62	12	74
19	Coquerías e refinación de petróleo	2	0	0	0	0	0	2	0	2
20	Industria química	119	7	6	0	1	0	126	7	133
21	Fabricación de produtos farmacéuticos	3	3	0	0	0	0	3	3	6
22	Fabricación de produtos de caucho e plásticos	156	21	1	0	0	0	157	21	178
23	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	398	35	8	0	2	0	408	35	443
24	Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixaxes	197	4	4	0	0	0	201	4	205
25	Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	961	18	17	0	0	0	978	18	996
26	Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	12	0	0	0	0	0	12	0	12
27	Fabricación de material e equipamento eléctrico	42	4	0	0	0	0	42	4	46
28	Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	220	11	6	0	0	0	226	11	237
29	Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	257	55	1	0	0	0	258	55	313
30	Fabricación doutro material de transporte	781	11	6	0	0	0	787	11	798
31	Fabricación de mobles	138	4	4	0	0	0	142	4	146
32	Outras industrias manufactureiras	21	3	0	0	0	0	21	3	24
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	198	3	4	1	1	0	203	4	207
35	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	71	5	5	0	1	0	77	5	82
36	Captación, depuración e distribución de auga	37	0	1	0	0	0	38	0	38
37	Recolla e tratamento de augas residuais	4	0	0	0	0	0	4	0	4
38	Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización	247	28	3	0	0	0	250	28	278
39	Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	4	1	0	0	0	0	4	1	5
41	Construción de edificios	1.428	9	68	0	2	0	1.498	9	1.507
42	Enxeñaría civil	318	1	9	0	4	0	331	1	332
43	Actividades de construción especializada	1.871	26	31	0	4	0	1.906	26	1.932
45	Venda reparación de vehículos de motor e motocicletas	599	24	13	0	0	0	612	24	636
46	Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	1.011	171	23	1	4	0	1.038	172	1.210
47	Comercio a retalho, agás vehículos de motor e motocicletas	683	1.001	8	1	0	0	691	1.002	1.693
49	Transporte terrestre e por tubaxe	731	37	22	0	5	0	758	37	795
50	Transporte marítimo e por vías navegables interiores	37	1	2	0	0	0	39	1	40
51	Transporte aéreo	10	5	0	0	0	0	10	5	15
52	Almacenamento e actividades anexas ao transporte	539	76	8	2	3	0	550	78	628
53	Actividades postais e de correos	73	96	1	0	1	0	75	96	171
55	Servizos de aloxamento	60	118	1	1	0	0	61	119	180
56	Servizos de comidas e bebidas	406	574	4	4	1	0	411	578	989
58	Edición	19	4	0	0	0	0	19	4	23
59	Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	7	5	0	0	0	0	7	5	12
60	Actividades de programación e emisión de radio e televisión	21	3	0	1	1	0	22	4	26
61	Telecomunicacións	29	5	0	0	0	0	29	5	34
62	Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa informática	9	5	0	0	0	0	9	5	14
63	Servizos de información	3	2	0	0	0	0	3	2	5
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	16	26	1	1	1	0	18	27	45
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	6	5	0	0	0	0	6	5	11
66	Actividades auxiliares aos servizos financeiros e seguros	6	7	0	0	0	0	6	7	13
68	Actividades inmobiliarias	16	5	0	0	0	0	16	5	21
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	18	11	1	0	0	0	19	11	30
70	Actividades das sedes centrais; actividades consultoría de xestión empresarial	9	7	0	0	0	0	9	7	16

■ Cadro 10.7 **Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas***
(continuación) **por gravidade. Galicia 2012**

71	Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	79	10	1	0	0	0	80	10	90
72	Investigación e desenvolvemento	5	3	0	0	0	0	5	3	8
73	Publicidade e estudos de mercado	20	19	1	0	0	0	21	19	40
74	Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	29	13	1	0	0	0	30	13	43
75	Actividades veterinarias	2	8	0	0	0	0	2	8	10
77	Actividades de aluguer	58	10	1	0	1	0	60	10	70
78	Actividades relacionadas co emprego	8	4	0	0	0	0	8	4	12
79	Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes	2	2	0	0	0	0	2	2	4
80	Actividades de seguranza e investigación	63	10	1	0	0	0	64	10	74
81	Servizos a edificios e actividades de xardinaría	178	189	5	1	0	0	183	190	373
82	Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	38	41	0	0	0	0	38	41	79
84	Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	687	496	12	4	1	0	700	500	1.200
85	Educación	63	151	0	0	1	0	64	151	215
86	Actividades sanitarias	188	659	17	19	0	0	205	678	883
87	Asistencia en establecementos residenciais	18	374	0	1	0	0	18	375	393
88	Actividades de servizos sociais sen aloxamento	27	236	0	1	0	0	27	237	264
90	Actividades de creación artísticas e espectáculos	34	6	0	0	0	0	34	6	40
91	Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	10	1	0	0	0	0	10	1	11
92	Actividades de xogos de azar e apostas	3	0	0	0	0	0	3	0	3
93	Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	132	55	2	1	0	0	134	56	190
94	Actividades asociativas	25	21	0	2	0	0	25	23	48
95	Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	29	1	0	0	0	0	29	1	30
96	Outros servizos persoais	77	111	0	2	0	0	77	113	190
97	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	3	36	0	4	0	0	3	40	43
99	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	1	0	0	0	0	0	1	0	1
Total		16.912	6.221	410	75	44	1	17.366	6.297	23.663

*Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009.
Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas* por gravidade. Galicia 2012

■ Cadro 10.8

A Coruña

		Leves		Graves		Mortais		Totais		
		Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	140	93	4	5	0	0	144	98	242
2	Silvicultura e explotacións forestais	194	2	8	0	1	0	203	2	205
3	Pesca e acuicultura	465	64	17	2	3	0	485	66	551
5	Extracción de antracita, hulla e lignito	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Extracción de cru, petróleo e gas natural	2	0	1	0	0	0	3	0	3
7	Extracción minerais metálicos	17	1	0	0	0	0	17	1	18
8	Outras industrias extractivas	29	1	2	0	0	0	31	1	32
9	Actividades de apoio ás industrias extractivas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Industria da alimentación	263	272	2	1	0	0	265	273	538
11	Fabricación de bebidas	31	2	0	0	0	0	31	2	33
13	Industria téxtil	12	20	0	0	0	0	12	20	32
14	Confección de roupa de vestir	26	90	0	0	0	0	26	90	116
15	Industria do coiro e do calzado	6	4	0	0	0	0	6	4	10
16	Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría	187	9	5	0	0	0	192	9	201
17	Industria do papel	21	2	0	0	0	0	21	2	23
18	Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	50	7	0	0	0	0	50	7	57
19	Coquerías e refinación de petróleo	2	0	0	0	0	0	2	0	2
20	Industria química	72	3	2	0	0	0	74	3	77
21	Fabricación de produtos farmacéuticos	0	1	0	0	0	0	0	1	1
22	Fabricación de produtos de caucho e plásticos	39	4	0	0	0	0	39	4	43
23	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	81	1	2	0	1	0	84	1	85
24	Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixaxes	113	3	2	0	0	0	115	3	118
25	Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	406	8	6	0	0	0	412	8	420
26	Fabrición de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	5	0	0	0	0	0	5	0	5
27	Fabricación de material e equipamento eléctrico	30	1	0	0	0	0	30	1	31
28	Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	83	0	3	0	0	0	86	0	86
29	Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	32	1	0	0	0	0	32	1	33
30	Fabricación doutro material de transporte	317	6	3	0	0	0	320	6	326
31	Fabricación de mobles	82	2	2	0	0	0	84	2	86
32	Outras industrias manufactureiras	11	2	0	0	0	0	11	2	13
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	90	1	2	0	0	0	92	1	93
35	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	51	4	1	0	1	0	53	4	57
36	Captación, depuración e distribución de auga	21	0	1	0	0	0	22	0	22
37	Recolla e tratamento de augas residuais	1	0	0	0	0	0	1	0	1
38	Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización	160	19	1	0	0	0	161	19	180
39	Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	4	1	0	0	0	0	4	1	5
41	Construción de edificios	600	3	24	0	0	0	624	3	627
42	Enxeñaría civil	110	1	3	0	1	0	114	1	115
43	Actividades de construción especializada	970	15	16	0	2	0	988	15	1.003
45	Venda reparación de vehículos de motor e motocicletas	250	11	4	0	0	0	254	11	265
46	Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	407	81	6	0	0	0	413	81	494
47	Comercio a retallo, agás vehículos de motor e motocicletas	382	512	4	0	0	0	386	512	898
49	Transporte terrestre e por tubaxe	311	20	4	0	0	0	315	20	335
50	Transporte marítimo e por vías navegables interiores	24	1	2	0	0	0	26	1	27
51	Transporte aéreo	9	5	0	0	0	0	9	5	14
52	Almacenamento e actividades anexas ao transporte	317	51	4	0	0	0	321	51	372
53	Actividades postais e de correos	36	48	0	0	0	0	36	48	84
55	Servizos de aloxamento	22	43	0	0	0	0	22	43	65
56	Servizos de comidas e bebidas	199	257	1	2	1	0	201	259	460
58	Edición	12	4	0	0	0	0	12	4	16
	Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	4	5	0	0	0	0	4	5	9
59	Actividades de programación e emisión de radio e televisión	17	2	0	0	0	0	17	2	19
61	Telecomunicacións	14	2	0	0	0	0	14	2	16
62	Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa Informática	3	1	0	0	0	0	3	1	4
63	Servizos de información	2	2	0	0	0	0	2	2	4
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	5	15	1	1	1	0	7	16	23
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	4	2	0	0	0	0	4	2	6
66	Actividades auxiliares aos servizos financeiros e seguros	3	4	0	0	0	0	3	4	7
68	Actividades inmobiliarias	11	2	0	0	0	0	11	2	13
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	10	5	1	0	0	0	11	5	16
70	Actividades das sedes centrais; actividades consultoría de xestión empresarial	3	2	0	0	0	0	3	2	5
71	Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	38	6	1	0	0	0	39	6	45
72	Investigación e desenvolvemento	0	0	0	0	0	0	0	0	0
73	Publicidade e estudos de mercado	14	18	1	0	0	0	15	18	33
74	Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	23	10	1	0	0	0	24	10	34
75	Actividades veterinarias	0	7	0	0	0	0	0	7	7
77	Actividades de aluguer	18	7	1	0	0	0	19	7	26
78	Actividades relacionadas co emprego	4	3	0	0	0	0	4	3	7
	Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes	1	2	0	0	0	0	1	2	3
80	Actividades de seguranza e investigación	41	10	0	0	0	0	41	10	51
81	Servizos a edificios e actividades de xardinaría	95	103	1	1	0	0	96	104	200
82	Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	15	27	0	0	0	0	15	27	42
84	Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	253	217	2	2	1	0	256	219	475
85	Educación	31	67	0	0	1	0	32	67	99
86	Actividades sanitarias	89	271	6	2	0	0	95	273	368
87	Asistencia en establecementos residenciais	8	150	0	1	0	0	8	151	159
88	Actividades de servizos sociais sen aloxamento	14	140	0	1	0	0	14	141	155
90	Actividades de creación artísticas e espectáculos	11	4	0	0	0	0	11	4	15
91	Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	5	1	0	0	0	0	5	1	6
92	Actividades de xogos de azar e apostas	2	0	0	0	0	0	2	0	2
93	Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	63	26	2	0	0	0	65	26	91
94	Actividades asociativas	13	7	0	0	0	0	13	7	20
95	Reparación de ordenadores, electos persoais e artigos de uso doméstico	10	1	0	0	0	0	10	1	11
96	Outros servizos persoais	53	72	0	2	0	0	53	74	127
97	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	2	12	0	0	0	0	2	12	14
99	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	1	0	0	0	0	0	1	0	1
	Total	7.572	2.879	149	20	13	0	7.734	2.899	10.633

*Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009.
Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas* por gravidade. Galicia 2012

■ Cadro 10.9

Lugo

		Leves		Graves		Mortais		Totais		Total
		Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	144	91	11	10	1	0	156	101	257
2	Silvicultura e explotacións forestais	93	1	4	0	0	0	97	1	98
3	Pesca e acuicultura	114	3	1	0	1	0	116	3	119
5	Extracción de antracita, hulla e lignito	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Extracción de cru, petróleo e gas natural	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Extracción minerais metálicos	2	0	0	0	0	0	2	0	2
8	Outras industrias extractivas	26	0	0	0	0	0	26	0	26
9	Actividades de apoio ás industrias extractivas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Industria da alimentación	94	47	0	0	0	0	94	47	141
11	Fabricación de bebidas	7	0	0	0	0	0	7	0	7
13	Industria téxtil	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Confección de roupa de vestir	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Industria do coiro e do calzado	1	1	0	0	0	0	1	1	2
16	Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría	46	4	0	0	0	0	46	4	50
17	Industria do papel	1	0	0	0	0	0	1	0	1
18	Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Coquerías e refinación de petróleo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	Industria química	1	0	2	0	1	0	4	0	4
21	Fabricación de produtos farmacéuticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Fabricación de produtos de caucho e plásticos	8	1	0	0	0	0	8	1	9
23	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	39	2	1	0	0	0	40	2	42
24	Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixes	26	0	0	0	0	0	26	0	26
25	Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	47	0	3	0	0	0	50	0	50
26	Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27	Fabricación de material e equipamento eléctrico	1	0	0	0	0	0	1	0	1
28	Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	13	0	0	0	0	0	13	0	13
29	Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	6	0	0	0	0	0	6	0	6
30	Fabricación doutro material de transporte	3	0	0	0	0	0	3	0	3
31	Fabricación de mobles	8	1	1	0	0	0	9	1	10
32	Outras industrias manufactureiras	4	1	0	0	0	0	4	1	5
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	26	1	1	1	0	0	27	2	29
35	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	6	0	1	0	0	0	7	0	7
36	Captación, depuración e distribución de auga	4	0	0	0	0	0	4	0	4
37	Recolla e tratamento de augas residuais	0	0	0	0	0	0	0	0	0
38	Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización	17	2	0	0	0	0	17	2	19
39	Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
41	Construción de edificios	181	0	8	0	0	0	189	0	189
42	Enxeñaría civil	40	0	0	0	1	0	41	0	41
43	Actividades de construción especializada	180	1	2	0	2	0	184	1	185
45	Venda reparación de vehículos de motor e motocicletas	80	1	2	0	0	0	82	1	83
46	Comercio por xunto e intermedarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	104	9	1	0	0	0	105	9	114
47	Comercio a retalto, agás vehículos de motor e motocicletas	52	90	0	1	0	0	52	91	143
49	Transporte terrestre e por tubaxe	101	2	8	0	2	0	111	2	113
50	Transporte marítimo e por vías navegables interiores	0	0	0	0	0	0	0	0	0
51	Transporte aéreo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
52	Almacenamento e actividades anexas ao transporte	9	3	0	0	0	0	9	3	12
53	Actividades postais e de correos	8	7	1	0	0	0	9	7	16
55	Servizos de aloxamento	7	11	0	1	0	0	7	12	19
56	Servizos de comidas e bebidas	37	68	0	0	0	0	37	68	105
58	Edición	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	0	0	0	0	0	0	0	0	0
59	Actividades de programación e emisión de radio e televisión	2	0	0	0	0	0	2	0	2
61	Telecomunicacións	0	1	0	0	0	0	0	1	1
62	Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa Informática	1	0	0	0	0	0	1	0	1
63	Servizos de información	0	0	0	0	0	0	0	0	0
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	1	2	0	0	0	0	1	2	3
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	0	0	0	0	0	0	0	0	0
66	Actividades auxiliares aos servizos financeiros e seguros	0	0	0	0	0	0	0	0	0
68	Actividades inmobiliarias	3	1	0	0	0	0	3	1	4
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	2	0	0	0	0	0	2	0	2
70	Actividades das sedes centrais; actividades consultoría de xestión empresarial	2	0	0	0	0	0	2	0	2
71	Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	4	0	0	0	0	0	4	0	4
72	Investigación e desenvolvemento	0	0	0	0	0	0	0	0	0
73	Publicidade e estudos de mercado	0	0	0	0	0	0	0	0	0
74	Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	1	1	0	0	0	0	1	1	2
75	Actividades veterinarias	1	0	0	0	0	0	1	0	1
77	Actividades de aluguer	9	0	0	0	0	0	9	0	9
78	Actividades relacionadas co emprego	0	1	0	0	0	0	0	1	1
	Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes	0	0	0	0	0	0	0	0	0
79	Actividades de seguranza e investigación	4	0	0	0	0	0	4	0	4
80	Servizos a edificios e actividades de xardinería	16	18	1	0	0	0	17	18	35
82	Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	4	3	0	0	0	0	4	3	7
84	Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	72	72	3	1	0	0	75	73	148
85	Educación	4	11	0	0	0	0	4	11	15
86	Actividades sanitarias	21	70	4	3	0	0	25	73	98
87	Asistencia en establecementos residenciais	1	45	0	0	0	0	1	45	46
88	Actividades de servizos sociais sen aloxamento	3	31	0	0	0	0	3	31	34
90	Actividades de creación artística e espectáculos	8	0	0	0	0	0	8	0	8
91	Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	1	0	0	0	0	0	1	0	1
92	Actividades de xogos de azar e apostas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
93	Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	14	5	0	0	0	0	14	5	19
94	Actividades asociativas	6	1	0	1	0	0	6	2	8
95	Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	5	0	0	0	0	0	5	0	5
96	Outros servizos persoais	11	8	0	0	0	0	11	8	19
97	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	0	5	0	1	0	0	0	6	6
99	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total		1.732	622	55	19	8	0	1.795	641	2.436

*Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009.
 Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas*
por gravidade. Galicia 2012

Cadro 10.10

Ourense

		Leves		Graves		Mortais		Totais	
		Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	39	15	2	1	0		41	16
2	Silvicultura e explotacións forestais	46	10	0	0	1	0	47	10
3	Pesca e acuicultura	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Extracción de antracita, hulla e lignito	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Extracción de cru, petróleo e gas natural	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Extracción minerais metálicos	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Outras industrias extractivas	55	3	4	0	1	0	60	3
9	Actividades de apoio ás industrias extractivas	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Industria da alimentación	49	26	1	0	0	0	50	26
11	Fabricación de bebidas	20	7	0	0	0	0	20	7
13	Industria téxtil	4	5	0	0	0	0	4	5
14	Confección de roupa de vestir	11	23	0	0	0	1	11	24
15	Industria do coiro e do calzado	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría	53	2	1	1	0	0	54	3
17	Industria do papel	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	4	1	0	0	0	0	4	1
19	Coquerías e refinación de petróleo	0	0	0	0	0	0	0	0
20	Industria química	8	2	0	0	0	0	8	2
21	Fabricación de produtos farmacéuticos	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Fabricación de produtos de caucho e plásticos	42	5	0	0	0	0	42	5
23	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	132	30	1	0	0	0	133	30
24	Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixaxes	11	0	1	0	0	0	12	0
25	Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	102	0	3	0	0	0	105	0
26	Fabrición de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	3	0	0	0	0	0	3	0
27	Fabricación de material e equipamento eléctrico	6	2	0	0	0	0	6	2
28	Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	41	9	0	0	0	0	41	9
29	Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	41	12	1	0	0	0	42	12
30	Fabricación doutro material de transporte	9	2	0	0	0	0	9	2
31	Fabricación de mobles	23	0	1	0	0	0	24	0
32	Outras industrias manufactureiras	5	0	0	0	0	0	5	0
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	12	0	0	0	0	0	12	0
35	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	5	1	2	0	0	0	7	1
36	Captación, depuración e distribución de auga	4	0	0	0	0	0	4	0
37	Recolla e tratamento de augas residuais	0	0	0	0	0	0	0	0
38	Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización	25	1	1	0	0	0	26	1
39	Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	0	0	0	0	0	0	0	0
41	Construción de edificios	177	1	15	0	0	0	192	1
42	Enxeñaría civil	50	0	2	0	2	0	54	0
43	Actividades de construción especializada	188	1	3	0	0	0	191	1
45	Venda reparación de vehículos de motor e motocicletas	54	0	2	0	0	0	56	0
46	Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	75	8	8	0	1	0	84	8
47	Comercio a retalto, agás vehículos de motor e motocicletas	47	79	1	0	0	0	48	79
49	Transporte terrestre e por tubaxe	51	3	2	0	0	0	53	3
50	Transporte marítimo e por vías navegables interiores	0	0	0	0	0	0	0	0
51	Transporte aéreo	0	0	0	0	0	0	0	0
52	Almacenamento e actividades anexas ao transporte	7	0	0	0	0	0	7	0
53	Actividades postais e de correos	5	11	0	0	1	0	6	11
55	Servizos de aloxamento	4	15	0	0	0	0	4	15
56	Servizos de comidas e bebidas	31	58	1	0	0	0	32	58
58	Edición	2	0	0	0	0	0	2	0
59	Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	1	0	0	0	0	0	1	0
60	Actividades de programación e emisión de radio e televisión	1	1	0	0	1	0	2	1
61	Telecomunicacións	1	1	0	0	0	0	1	1
62	Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa Informática	1	0	0	0	0	0	1	0
63	Servizos de información	0	0	0	0	0	0	0	0
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	3	2	0	0	0	0	3	2
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	1	0	0	0	0	0	1	0
66	Actividades auxiliares aos servizos financeiros e seguros	0	0	0	0	0	0	0	0
68	Actividades inmobiliarias	1	0	0	0	0	0	1	0
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	0	2	0	0	0	0	0	2
70	Actividades das sedes centrais; actividades consultoría de xestión empresarial	3	2	0	0	0	0	3	2
71	Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	9	0	0	0	0	0	9	0
72	Investigación e desenvolvemento	0	0	0	0	0	0	0	0
73	Publicidade e estudos de mercado	0	0	0	0	0	0	0	0
74	Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	1	1	0	0	0	0	1	1
75	Actividades veterinarias	0	0	0	0	0	0	0	0
77	Actividades de aluguer	4	1	0	0	0	0	4	1
78	Actividades relacionadas co emprego	0	0	0	0	0	0	0	0
79	Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes	0	0	0	0	0	0	0	0
80	Actividades de seguranza e investigación	2	0	0	0	0	0	2	0
81	Servizos a edificios e actividades de xardinería	11	22	2	0	0	0	13	22
82	Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	7	2	0	0	0	0	7	2
84	Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	80	53	1	0	0	0	81	53
85	Educación	4	9	0	0	0	0	4	9
86	Actividades sanitarias	17	119	2	3	0	0	19	122
87	Asistencia en establecementos residenciais	5	104	0	0	0	0	5	104
88	Actividades de servizos sociais sen aloxamento	3	17	0	0	0	0	3	17
90	Actividades de creación artísticas e espectáculos	6	0	0	0	0	0	6	0
91	Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	1	0	0	0	0	0	1	0
92	Actividades de xogos de azar e apostas	0	0	0	0	0	0	0	0
93	Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	9	3	0	1	0	0	9	4
94	Actividades asociativas	3	5	0	0	0	0	3	5
95	Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	3	0	0	0	0	0	3	0
96	Outros servizos persoais	4	4	0	0	0	0	4	4
97	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	1	4	0	1	0	0	1	5
99	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	0	0	0	0	0	0	0	0
Total		1.623	684	57	7	7	1	1.687	692

*Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009.
Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas* por gravidade. Galicia 2012

■ Cadro 10.11

Pontevedra

		Leves		Graves		Mortais		Totais		Total
		Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	81	42	6	3	0	0	87	45	132
2	Silvicultura e explotacións forestais	74	1	3	0	0	0	77	1	78
3	Pesca e acuicultura	414	63	22	3	1	0	437	66	503
5	Extracción de antracita, hulla e lignito	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Extracción de cru, petróleo e gas natural	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Extracción minerais metálicos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Outras industrias extractivas	53	0	1	0	1	0	55	0	55
9	Actividades de apoio ás industrias extractivas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Industria da alimentación	293	370	7	2	0	0	300	372	672
11	Fabricación de bebidas	17	9	1	0	0	0	18	9	27
13	Industria téxtil	8	9	0	0	0	0	8	9	17
14	Confección de roupa de vestir	5	10	0	0	0	0	5	10	15
15	Industria do coiro e do calzado	2	0	0	0	0	0	2	0	2
16	Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría	111	13	6	0	0	0	117	13	130
17	Industria do papel	22	1	2	0	0	0	24	1	25
18	Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	8	4	0	0	0	0	8	4	12
19	Coquerías e refinación de petróleo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	Industria química	38	2	2	0	0	0	40	2	42
21	Fabricación de produtos farmacéuticos	3	2	0	0	0	0	3	2	5
22	Fabricación de produtos de caucho e plásticos	67	11	1	0	0	0	68	11	79
23	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	146	2	4	0	1	0	151	2	153
24	Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixaxes	47	1	1	0	0	0	48	1	49
25	Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	406	10	5	0	0	0	411	10	421
26	Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	4	0	0	0	0	0	4	0	4
27	Fabricación de material e equipamento eléctrico	5	1	0	0	0	0	5	1	6
28	Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	83	2	3	0	0	0	86	2	88
29	Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	178	42	0	0	0	0	178	42	220
30	Fabricación doutro material de transporte	452	3	3	0	0	0	455	3	458
31	Fabricación de mobles	25	1	0	0	0	0	25	1	26
32	Outras industrias manufactureiras	1	0	0	0	0	0	1	0	1
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	70	1	1	0	1	0	72	1	73
35	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	9	0	1	0	0	0	10	0	10
36	Captación, depuración e distribución de auga	8	0	0	0	0	0	8	0	8
37	Recolla e tratamento de augas residuais	3	0	0	0	0	0	3	0	3
38	Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización	45	6	1	0	0	0	46	6	52
39	Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
41	Construción de edificios	470	5	21	0	2	0	493	5	498
42	Enxeñaría civil	118	0	4	0	0	0	122	0	122
43	Actividades de construción especializada	533	9	10	0	0	0	543	9	552
45	Venda reparación de vehículos de motor e motocicletas	215	12	5	0	0	0	220	12	232
46	Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	425	73	8	1	3	0	436	74	510
47	Comercio a retalho, agás vehículos de motor e motocicletas	202	320	3	0	0	0	205	320	525
49	Transporte terrestre e por tubaxe	268	12	8	0	3	0	279	12	291
50	Transporte marítimo e por vías navegables interiores	13	0	0	0	0	0	13	0	13
51	Transporte aéreo	1	0	0	0	0	0	1	0	1
52	Almacenamento e actividades anexas ao transporte	206	22	4	2	3	0	213	24	237
53	Actividades postais e de correos	24	30	0	0	0	0	24	30	54
55	Servizos de aloxamento	27	49	1	0	0	0	28	49	77
56	Servizos de comidas e bebidas	139	191	2	2	0	0	141	193	334
58	Edición	5	0	0	0	0	0	5	0	5
59	Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	2	0	0	0	0	0	2	0	2
60	Actividades de programación e emisión de radio e televisión	1	0	0	1	0	0	1	1	2
61	Telecomunicacións	14	1	0	0	0	0	14	1	15
62	Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa Informática	4	4	0	0	0	0	4	4	8
63	Servizos de información	1	0	0	0	0	0	1	0	1
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	7	7	0	0	0	0	7	7	14
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	1	3	0	0	0	0	1	3	4
66	Actividades auxiliares aos servizos financeiros e seguros	3	3	0	0	0	0	3	3	6
68	Actividades inmobiliarias	1	2	0	0	0	0	1	2	3
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	6	4	0	0	0	0	6	4	10
70	Actividades das sedes centrais; actividades consultoría de xestión empresarial	1	3	0	0	0	0	1	3	4
71	Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	28	4	0	0	0	0	28	4	32
72	Investigación e desenvolvemento	5	3	0	0	0	0	5	3	8
73	Publicidade e estudos de mercado	6	1	0	0	0	0	6	1	7
74	Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	4	1	0	0	0	0	4	1	5
75	Actividades veterinarias	1	1	0	0	0	0	1	1	2
77	Actividades de aluguer	27	2	0	0	1	0	28	2	30
78	Actividades relacionadas co emprego	4	0	0	0	0	0	4	0	4
79	Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes	1	0	0	0	0	0	1	0	1
80	Actividades de seguranza e investigación	16	0	1	0	0	0	17	0	17
81	Servizos a edificios e actividades de xardinaría	56	46	1	0	0	0	57	46	103
82	Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	12	9	0	0	0	0	12	9	21
84	Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	282	154	6	1	0	0	288	155	443
85	Educación	24	64	0	0	0	0	24	64	88
86	Actividades sanitarias	61	199	5	11	0	0	66	210	276
87	Asistencia en establecementos residenciais	4	75	0	0	0	0	4	75	79
88	Actividades de servizos sociais sen aloxamento	7	48	0	0	0	0	7	48	55
90	Actividades de creación artísticas e espectáculos	9	2	0	0	0	0	9	2	11
91	Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	3	0	0	0	0	0	3	0	3
92	Actividades de xogos de azar e apostas	1	0	0	0	0	0	1	0	1
93	Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	46	21	0	0	0	0	46	21	67
94	Actividades asociativas	3	8	0	1	0	0	3	9	12
95	Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	11	0	0	0	0	0	11	0	11
96	Outros servizos persoais	9	27	0	0	0	0	9	27	36
97	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	0	15	0	2	0	0	0	17	17
99	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total		5.985	2.036	149	29	16	0	6.150	2.065	8.215

*Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009.
 Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

No cadro 10.12 ofrécese un resumo do antedito coas actividades numeradas de maior a menor sinistralidade o que resalta as cifras que se alcanzan na actividade de construción fronte ás outras actividades.

**Actividades con maior número de accidentes laborais con baixa no centro de traballo.
Galicia. 2012**

■ Cadro 10.12

Nº de orde	Actividade	Nº acc.
1	Actividades de construción especializada	1.932
2	Comercio ao retallo, agás vehículos de motor e motocicletas	1.693
3	Construción de edificios	1.507
4	Industria da alimentación	1.427
5	Comercio por xunto e interm, agás vehíc. motor	1.210
6	Admón. Pública e Defensa; Seg. Social Obrigatoria	1.200
7	Pesca e acuicultura	1.173
8	Fabricación produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	996
9	Servizos de comidas e bebidas	989
10	Actividades sanitarias	883

Elaboración propia.

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

10.5 Distribución por distintas variables

Examínanse, neste apartado, os accidentes en función de diversas variables, permitindo unha visión que, nalgúns casos, pode ser simplemente descritiva, pero que posibilita resaltar algúns aspectos destacables. É necesario, onde se poida efectuar, para unha visión clarificadora das cifras, poñer estas en relación con outros parámetros, fundamentalmente, a distribución real de efectivos.

Ao agrupar os accidentes segundo a forma en que se produciron (cadro 10.13) destacan, fundamentalmente, as cifras dos derivados de “sobre esforzos, trauma psíquico e exposicións a radiacións” que representan o 36,22% do total e cuxa cualificación é claramente na súa maioría de carácter leve. Desagreganse especificamente os sobre esforzos pola súa importancia cuantitativa.

■ Cadro 10.13

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a forma do accidente por gravidade. Galicia 2012

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Contacto coa corrente eléctrica, lume e substancias perigosas	437	174	71,52	28,48	22	1	95,65	4,35	4	0	100,00	0,00	463	175	638	72,57	27,43
Afogamentos, sepultamentos	23	5	82,14	17,86	0	0	0,00	0,00	4	0	100,00	0,00	27	5	32	84,38	15,63
Caidas e golpes con esmagamentos contra obxectos inmóbiles	4.119	1.941	67,97	32,03	148	37	80,00	20,00	6	0	100,00	0,00	4.273	1.978	6.251	68,36	31,64
Choques ou golpes contra obxectos en movemento	3.331	675	83,15	16,85	94	3	96,91	3,09	11	0	100,00	0,00	3.436	678	4.114	83,52	16,48
Contacto con axeite cortante ou punzante	1.934	551	77,83	22,17	37	4	90,24	9,76	0	0	0,00	0,00	1.971	555	2.526	78,03	21,97
Esmagamentos por atrapamento e amputacións	769	212	78,39	21,61	59	6	90,77	9,23	7	0	100,00	0,00	835	218	1.053	79,30	20,70
Sobre esforzos, trauma psíquico e exposicións a radiacións	6.054	2.498	70,79	29,21	12	8	60,00	40	0	0	0,00	0,00	6.066	2.506	8.572	70,77	29,23
Mordeduras, paladas e picaduras	169	137	55,23	44,77	5	4	55,56	44,44	0	0	0,00	0,00	174	141	315	55,24	44,76
Infartos e outras patoloxías non traumáticas	25	3	89,29	10,71	30	9	76,92	23,08	11	1	91,67	8,33	66	13	79	83,54	16,46
Outros contactos	51	25	67,11	32,89	3	3	50,00	50,00	1	0	100,00	0,00	55	28	83	66,27	33,73
Total	16.912	6.221	73,11	26,89	410	75	84,54	15,46	44	1	97,78	2,22	17.366	6.297	23.663	73,39	26,61

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Sobreesforzos	5.914	2.445	70,75	29,25	11	8	57,89	42,11	0	0	0,00	0,00	5.925	2.453	8.378	70,72	29,28

Pola importancia numérica e a heteroxeneidade do grupo 7 faise a desagregación dos accidentes por sobre esforzos.
Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Na distribución dos accidentes pola natureza da lesión (cadro 10.14) pode observarse que máis do 52% dos accidentes leves son torceduras, escordaduras e distensións, é en case o 32% prodúcense lesións superficiais e feridas abertas. Máis do 44% dos accidentes graves maniféstanse como lesións as fracturas. Nos accidentes con resultado de morte, as patoloxías non traumáticas e as lesións múltiples representan máis do 66% do total.

■ Cadro 10.14

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a natureza da lesión por gravidade. Galicia 2012

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Lesións superficiais e feridas abertas	5.649	1.660	77,29	22,71	42	4	91,30	8,70	0	0	0,00	0,00	5.691	1.664	7.355	77,38	22,62
Fracturas de ósos	1.454	434	77,01	22,99	179	38	82,49	17,51	1	0	100,00	0,00	1.634	472	2.106	77,59	22,41
Torceduras, escordaduras e distensións	8.518	3.576	70,43	29,57	20	12	62,50	37,50	0	0	0,00	0,00	8.538	3.588	12.126	70,41	29,59
Amputacións traumáticas	58	6	90,63	9,38	37	2	94,87	5,13	2	0	100,00	0,00	97	8	105	92,38	7,62
Conmocións e lesións internas	672	317	67,95	32,05	36	5	87,80	12,20	4	0	100,00	0,00	712	322	1.034	68,86	31,14
Queimaduras, escaldaduras e conxelacións	253	104	70,87	29,13	17	1	94,44	5,56	1	0	100,00	0,00	271	105	376	72,07	27,93
Envenenamentos e infeccións	16	20	44,44	55,56	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	16	20	36	44,44	55,56
Afogamentos e asfixias	7	6	53,85	46,15	0	0	0,00	0,00	7	0	100,00	0,00	14	6	20	70,00	30,00
Efectos do ruído, vibracións e presión	6	4	60,00	40,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	6	4	10	60,00	40,00
Ambiente térmico e radiacións	26	1	96,30	3,70	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	26	1	27	96,30	3,70
Danos psicolóxicos e choques traumáticos	27	10	72,97	27,03	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	28	10	38	73,68	26,32
Lesións múltiples	170	67	71,73	28,27	49	4	92,45	7,55	18	0	100,00	0,00	237	71	308	76,95	23,05
Infartos, derramos e outras patoloxías non traumáticas	53	11	82,81	17,19	29	9	76,32	23,68	11	1	91,67	8,33	93	21	114	81,58	18,42
Outras non incluídas ou sen especificar	3	5	37,50	62,50	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	5	8	37,50	62,50
Total	16.912	6.221	73,11	26,89	410	75	84,54	15,46	44	1	97,78	2,22	17.366	6.297	23.663	73,39	26,61

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

O seguinte cadro efectúa unha distribución pola parte do corpo lesionada (cadro 10.15), que, loxicamente, varía en función das consecuencias do accidente resaltando as mans como a parte máis afectada por accidentes.

■ Cadro 10.15

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a parte do corpo lesionada por gravidade. Galicia 2012

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	Homes	% Mulleres
Cabeza	181	60	75,10	24,90	15	2	88,24	11,76	3	0	100,00	0,00	199	62	261	76,25	23,75
Cranio	62	30	67,39	32,61	16	3	84,21	15,79	0	1	0,00	100,00	78	34	112	69,64	30,36
Cara (agás ollos)	218	61	78,14	21,86	8	1	88,89	11,11	0	0	0,00	0,00	226	62	288	78,47	21,53
Ollos	743	84	89,84	10,16	21	1	95,45	4,55	0	0	0,00	0,00	764	85	849	89,99	10,01
PESCOZO	524	368	58,74	41,26	5	1	83,33	16,67	0	0	0,00	0,00	529	369	898	58,91	41,09
Lombo	2.816	1.098	71,95	28,05	27	3	90,00	10,00	0	0	0,00	0,00	2.843	1.101	3.944	72,08	27,92
Tórax	828	191	81,26	18,74	51	11	82,26	17,74	10	0	100,00	0,00	889	202	1.091	81,48	18,52
Extremidades superiores (agás mans)	2.003	943	67,99	32,01	34	12	73,91	26,09	2	0	100,00	0,00	2.039	955	2.994	68,10	31,90
Mans	4.231	1.571	72,92	27,08	78	15	83,87	16,13	0	0	0,00	0,00	4.309	1.586	5.895	73,10	26,90
Extremidades inferiores (agás pés)	3.502	1.103	76,05	23,95	67	18	78,82	21,18	0	0	0,00	0,00	3.569	1.121	4.690	76,10	23,90
Pés	1.403	511	73,3	26,7	25	5	83,33	16,67	0	0	0,00	0,00	1.428	516	1.944	73,46	26,54
Lesións múltiples	387	192	66,84	33,16	61	3	95,31	4,69	25	0	100,00	0,00	473	195	668	70,81	29,19
Outras non incluídas ou sen especificar	14	9	60,87	39,13	2	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	20	9	29	68,97	31,03
Total	16.912	6.221	73,11	26,89	410	75	84,54	15,46	44	1	97,78	2,22	17.366	6.297	23.663	73,39	26,61

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

En canto á relación entre os accidentes e a idade do accidentado (cadro 10.16), a franxa entre 35 e 44 anos é a que padece máis do 30% dos accidentes. No que a accidentes mortais se refire, a partir dos 35 anos sófrese o 84,4% dos accidentes desta cualificación.

■ Cadro 10.16

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo idade por gravidade. Galicia 2012

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulheres	% Homes	% Mulheres	Homes	Mulheres	% Homes	% Mulheres	Homes	Mulheres	% Homes	% Mulheres	Homes	Mulheres	Total	% Homes	% Mulheres
De 16 a 19 anos	150	37	80,21	19,79	5	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	155	37	192	80,73	19,27
De 20 a 24 anos	1.072	289	78,77	21,23	15	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1.088	289	1.377	79,01	20,99
De 25 a 34 anos	4.614	1.435	76,28	23,72	63	9	87,50	12,50	5	1	83,33	16,67	4.682	1.445	6.127	76,42	23,58
De 35 a 44 anos	5.288	1.773	74,89	25,11	113	19	85,61	14,39	12	0	100,00	0,00	5.413	1.792	7.205	75,13	24,87
De 45 a 54 anos	3.999	1.760	69,44	30,56	129	22	85,43	14,57	13	0	100,00	0,00	4.141	1.782	5.923	69,91	30,09
De 55 a 65 anos	1.778	911	66,12	33,88	83	25	76,85	23,15	13	0	100,00	0,00	1.874	936	2.810	66,69	33,31
Maíor de 65 anos	11	16	40,74	59,26	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	13	16	29	44,83	55,17
Total	16.912	6.221	73,11	26,89	410	75	84,54	15,46	44	1	97,78	2,22	17.366	6.297	23.663	73,39	26,61

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

A distribución da sinistralidade en función do cadro de persoal da empresa (cadro 10.17) dá unha idea similar á da poboación ocupada en Galicia na pequena empresa, tal e como se pode contemplar noutros apartados deste informe, podéndose observar, claramente, como destaca en tódalas cualificacións o número de accidentes nas empresas de 25 traballadores, significándose nos mortais nos que, nas empresas de cadro de persoal de menos de 25 traballadores, supón máis do 71%.

■ Cadro 10.17

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo o cadro de persoal por gravidade. Galicia 2012

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulheres	% Homes	% Mulheres	Homes	Mulheres	% Homes	% Mulheres	Homes	Mulheres	% Homes	% Mulheres	Homes	Mulheres	Total	% Homes	% Mulheres
Conta propia	887	363	70,96	29,04	54	25	68,35	31,65	2	0	100,00	0,00	943	388	1.331	70,85	29,15
De 1 a 4	2.567	598	81,11	18,89	82	9	90,11	9,89	8	0	100,00	0,00	2.657	607	3.264	81,40	18,60
De 5 a 25	5.737	1.027	84,82	15,18	140	8	94,59	5,41	22	0	100,00	0,00	5.899	1.035	6.934	85,07	14,93
De 26 a 50	2.219	547	80,22	19,78	47	1	97,92	2,08	3	0	100,00	0,00	2.269	548	2.817	80,55	19,45
De 51 a 100	1.984	785	71,65	28,35	32	3	91,43	8,57	5	0	100,00	0,00	2.021	788	2.809	71,95	28,05
De 101 a 250	1.779	950	65,19	34,81	30	9	76,92	23,08	1	0	100,00	0,00	1.810	959	2.769	65,37	34,63
De 251 a 500	705	652	51,95	48,05	12	7	63,16	36,84	3	0	100,00	0,00	720	659	1.379	52,21	47,79
De 501 a 1.000	454	559	44,82	55,18	1	1	50,00	50,00	0	1	100,00	100,00	455	561	1.016	44,78	55,22
Mais de 1.000	580	740	43,94	56,06	12	12	50,00	50,00	0	0	0,00	0,00	592	752	1.344	44,05	55,95
Total	16.912	6.221	73,11	26,89	410	75	84,54	15,46	44	1	97,78	2,22	17.366	6.297	23.663	73,39	26,61

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Nos seguintes cadros 10.18 e 10.19 examínanse os accidentes segundo a antigüidade na empresa e no posto de traballo, sendo difícil extraer conclusións concretas sen comparar co dato da distribución da poboación asalariada.

■ Cadro 10.18

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo antigüidade na empresa por gravidade. Galicia 2012

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Menos de 3 meses	2.351	890	72,54	27,46	57	12	82,61	17,39	8	0	100,00	0,00	2.416	902	3.318	72,81	27,19
De 3 meses a 6 meses	1.564	611	71,91	28,09	34	5	87,18	12,82	6	0	100,00	0,00	1.604	616	2.220	72,25	27,75
De 6 meses a 1 ano	1.333	474	73,77	26,23	34	7	82,93	17,07	1	0	100,00	0,00	1.368	481	1.849	73,99	26,01
De 1 ano a 3 anos	2.606	922	73,87	26,13	45	9	83,33	16,67	6	0	100,00	0,00	2.657	931	3.588	74,05	25,95
Máis de 3 anos	9.058	3.324	73,15	26,85	240	42	85,11	14,89	23	1	95,83	4,17	9.321	3.367	12.688	73,46	26,54
Total	16.912	6.221	73,11	26,89	410	75	84,54	15,46	44	1	97,78	2,22	17.366	6.297	23.663	73,39	26,61

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ Cadro 10.19

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo antigüidade no posto de traballo por gravidade. Galicia 2012

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Menos de 3 meses	2.256	874	72,08	27,92	59	12	83,10	16,90	9	0	100,00	0,00	2.324	886	3.210	72,40	27,60
De 3 meses a 6 meses	1.603	607	72,53	27,47	32	6	84,21	15,79	5	0	100,00	0,00	1.640	613	2.253	72,79	27,21
De 6 meses a 1 ano	1.404	493	74,01	25,99	34	8	80,95	19,05	1	0	100,00	0,00	1.439	501	1.940	74,18	25,82
De 1 ano a 3 anos	2.711	917	74,72	25,28	45	9	83,33	16,67	7	0	100,00	0,00	2.763	926	3.689	74,90	25,10
Máis de 3 anos	8.938	3.330	72,86	27,14	240	40	85,71	14,29	22	1	95,67	4,35	9.200	3.371	12.571	73,18	26,82
Total	16.912	6.221	73,11	26,89	410	75	84,54	15,46	44	1	97,78	2,22	17.366	6.297	23.663	73,39	26,61

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

En canto á hora de traballo en que se producen os accidentes (cadro 10.20) destacan as primeiras horas no total de accidentes. En canto ás horas do día en que se producen os accidentes (cadro 10.21) obsérvase que a franxa entre as 8 e as 12 horas é a que máis accidentes reflicte.

■ Cadro 10.20

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a hora do traballo por gravidade. Galicia 2012

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulheres	% Homes	% Mulheres	Homes	Mulheres	% Homes	% Mulheres	Homes	Mulheres	% Homes	% Mulheres	Homes	Mulheres	Total	% Homes	% Mulheres
Primeira	2.129	1.106	65,81	34,19	66	16	80,49	19,51	3	0	100,00	0,00	2.198	1.122	3.320	66,20	33,80
Segunda	3.023	1.252	70,71	29,29	59	14	80,82	19,18	8	0	100,00	0,00	3.090	1.266	4.356	70,94	29,06
Terceira	2.626	1.011	72,20	27,80	63	10	86,30	13,70	5	0	100,00	0,00	2.694	1.021	3.715	72,52	27,48
Quarta	2.342	921	71,77	28,23	56	8	87,50	12,50	4	1	80,00	20,00	2.402	930	3.332	72,09	27,91
Quinta	1.851	612	75,15	24,85	39	5	88,64	11,36	8	0	100,00	0,00	1.898	617	2.515	75,47	24,53
Sexta	1.964	485	80,20	19,80	47	5	90,38	9,62	5	0	100,00	0,00	2.016	490	2.506	80,45	19,55
Sétima	1.598	402	79,90	20,10	39	9	81,25	18,75	2	0	100,00	0,00	1.639	411	2.050	79,95	20,05
Oitava	1.044	314	76,88	23,12	27	8	77,14	22,86	7	0	100,00	0,00	1.078	322	1.400	77,00	23,00
Novena	123	42	74,55	25,45	7	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	130	42	172	75,58	24,42
Décima	65	30	68,42	31,58	4	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	70	30	100	70,00	30,00
Undécima	56	19	74,67	25,33	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	56	19	75	74,67	25,33
Duodécima	52	17	75,36	24,64	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	55	17	72	76,39	23,61
Maior da duodécima	39	10	79,59	20,41	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	40	10	50	80,00	20,00
Total	16.912	6.221	73,11	26,89	410	75	84,54	15,46	44	1	97,78	2,22	17.366	6.297	23.663	73,39	26,61

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ Cadro 10.21

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a hora do día por gravidade. Galicia 2012

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
De 0 a 6 horas	989	302	76,61	23,39	26	5	83,87	16,13	3	0	100,00	0,00	1.018	307	1.325	76,83	23,17
6-8 horas	1.106	478	69,82	30,18	25	9	73,53	26,47	1	0	100,00	0,00	1.132	487	1.619	69,92	30,08
8-10 horas	3.474	1.275	73,15	26,85	76	10	88,37	11,63	8	0	100,00	0,00	3.558	1.285	4.843	73,47	26,53
10-12 horas	3.920	1.304	75,04	24,96	89	15	85,58	14,42	4	1	80,00	20,00	4.013	1.320	5.333	75,25	24,75
12-14 horas	1.427	788	64,42	35,58	43	8	84,31	15,69	5	0	100,00	0,00	1.475	796	2.271	64,95	35,05
14-16 horas	1.835	602	75,30	24,70	43	3	93,48	6,52	7	0	100,00	0,00	1.885	605	2.490	75,70	24,30
16-18 horas	2.593	588	81,52	18,48	65	11	85,53	14,47	9	0	100,00	0,00	2.667	599	3.266	81,66	18,34
18-20 horas	945	477	66,46	33,54	23	7	76,67	23,33	2	0	100,00	0,00	970	484	1.454	66,71	33,29
20-22 horas	369	291	55,91	44,09	16	7	69,57	30,43	3	0	100,00	0,00	388	298	686	56,56	43,44
22-24 horas	254	116	68,65	31,35	4	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	260	116	376	69,15	30,85
Total	16.912	6.221	73,11	26,89	410	75	84,54	15,46	44	1	97,78	2,22	17.366	6.297	23.663	73,39	26,61

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

No que se refire ós días en que ocorren os accidentes, o luns segue a ser o día en que a súa frecuencia é maior, descendendo ó longo da semana, sen que sexan significativos os datos do sábado e domingo polo descenso de poboación que presta servizos neses días (cadro 10.22).

■ Cadro 10.22

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo o día da semana por gravidade. Galicia 2012

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Luns	3.883	1.297	74,96	25,04	85	11	88,54	11,46	8	0	100,00	0,00	3.976	1.308	5.284	75,25	24,75
Martes	3.298	1.061	75,66	24,34	84	15	84,85	15,15	5	0	100,00	0,00	3.387	1.076	4.463	75,89	24,11
Mércores	3.086	1.014	75,27	24,73	80	18	81,63	18,37	8	1	88,89	11,11	3.174	1.033	4.207	75,45	24,55
Xoves	2.737	987	73,50	26,50	69	10	87,34	12,66	10	0	100,00	0,00	2.816	997	3.813	73,85	26,15
Venres	2.833	1.071	72,57	27,43	78	10	88,64	11,36	12	0	100,00	0,00	2.923	1.081	4.004	73,00	27,00
Sábado	688	492	58,31	41,69	9	5	64,29	35,71	1	0	100,00	0,00	698	497	1.195	58,41	41,59
Domingo	387	299	56,41	43,59	5	6	45,45	54,55	0	0	0,00	0,00	392	305	697	56,24	43,76
Total	16.912	6.221	73,11	26,89	410	75	84,54	15,46	44	1	97,78	2,22	17.366	6.297	23.663	73,39	26,61

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Polo que ao tipo de contrato se refire os traballadores con contrato indefinido vense afectados en maior medida cos de contrato temporal, aínda que é preciso examinar a distribución por este concepto da poboación asalariada.

Cadro 10.23

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo o tipo de contrato por gravidade. Galicia 2012

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Indefinidos	10.505	3.823	73,32	26,68	238	33	87,82	12,18	25	1	96,15	3,85	10.768	3.857	14.625	73,63	26,37
Temporais	5.520	2.035	73,06	26,94	118	17	87,41	12,59	17	0	100,00	0,00	5.655	2.052	7.707	73,37	26,63
Autónomos*	887	363	70,96	29,04	54	25	68,35	31,65	2	0	100,00	0,00	943	388	1.331	70,85	29,15
Total	16.912	6.221	73,11	26,89	410	75	84,54	15,46	44	1	97,78	2,22	17.366	6.297	23.663	73,39	26,61

(*) Traballadores autónomos coas continencias profesionais cubertas.

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Poboación ocupada asalariada.
Segundo tipo de contrato⁽¹⁾. Galicia 2012

Cadro 10.24

	Nº	%
Contrato indefinido	617,4	76,85
Contrato temporal	186,0	23,15
Total	803,4	100

Elaboración propia.

(1) Datos en miles media anual.

Fonte: INE, EPA.

Tendo en conta a categoría dos traballadores accidentados, os artesáns e traballadores cualificados das industrias manufactureiras, construción e minería sofren o 32,3% dos accidentes (Cadro 10.25).

Cadro 10.25

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a categoría profesional* por gravidade. Galicia 2012

	Leves				Graves				Mortais				Totals				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Ocupacións elementais	3.648	1.718	67,98	32,02	60	15	80,00	20,00	6	0	100,00	0,00	3.714	1.733	5.447	24,14	75,86
Operadores de instalacións e maquinaria, e montadores	2.835	171	94,31	5,69	79	0	100,00	0,00	11	0	100,00	0,00	2.925	171	3.096	5,23	94,77
Artesáns e traballadores cualificados das industrias manufactureiras e a construción (agás operadores de instalacións)	6.835	624	91,63	8,37	168	3	98,25	1,75	14	1	93,33	6,67	7.017	628	7.645	7,59	92,41
Traballadores cualificados no sector agrícola, gandeiro, forestal e pesqueiro	1.374	306	81,79	18,21	58	22	72,50	27,50	5	0	100,00	0,00	1.437	328	1.765	15,67	84,33
Traballadores de servizos de restauración, persoais, protección e vendedores	1.297	2.451	34,61	65,39	13	13	50,00	50,00	0	0	0,00	0,00	1.310	2.464	3.774	39,50	60,50
Empregados contables, administrativos e outros empregados de oficina	224	368	37,84	62,16	8	6	57,14	42,86	2	0	100,00	0,00	234	374	608	38,09	61,91
Técnicos, profesionais de apoio	428	170	71,57	28,43	8	3	72,73	27,27	4	0	100,00	0,00	440	173	613	22,01	77,99
Técnicos e profesionais científicos e intelectuais	178	395	31,06	68,94	11	12	47,83	52,17	0	0	0,00	0,00	189	407	596	40,58	59,42
Directores e xerentes	93	18	83,78	16,22	5	1	83,33	16,67	2	0	100,00	0,00	100	19	119	13,77	86,23
Ocupacións militares	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Total	16.912	6.221	73,11	26,89	410	75	84,54	15,46	44	1	97,78	2,22	17.366	6.297	23.663	73,39	26,61

*Codificación da clasificación nacional de ocupacións (CON) 2011.

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Distínguense no cadro 10.26 os traballadores accidentados pola súa nacionalidade, desagregados por cualificacións e provincias, estando condicionadas as súas cifras polo número de traballadores de cada unha delas.

■ Cadro 10.26

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo nacionalidade do traballador por gravidade. Galicia 2012

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulheres	% Homes	% Mulheres	Homes	Mulheres	% Homes	% Mulheres	Homes	Mulheres	% Homes	% Mulheres	Homes	Mulheres	Total	% Homes	% Mulheres
Europa	16.409	6.072	72,99	27,01	400	74	84,39	15,61	41	1	97,62	2,38	16.850	6.147	22.997	73,27	26,73
España	15.864	6.012	72,52	27,48	387	74	83,95	16,05	40	1	97,56	2,44	16.291	6.087	22.378	72,80	27,20
Alemaña	3	3	50,00	50,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	3	6	50,00	50,00
Bielorrusia	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Bulgaria	9	2	81,82	18,18	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	9	2	11	81,82	18,18
Croacia	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
Francia	7	1	87,50	12,50	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	7	1	8	87,50	12,50
Italia	12	7	63,16	36,84	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	12	7	19	63,16	36,84
Lituania	0	1	0,00	100,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	1	1	0,00	100,00
Moldavia	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Polonia	6	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	7	0	7	100,00	0,00
Portugal	345	30	92,00	8,00	9	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	355	30	385	92,21	7,79
Romanía	139	12	92,05	7,95	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	141	12	153	92,16	7,84
Rusia	5	1	83,33	16,67	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	6	1	7	85,71	14,29
Ucraina	9	1	90,00	10,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	9	1	10	90,00	10,00
Resto de Europa	3	2	60,00	40,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	2	5	60,00	40,00
Asia	22	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	24	0	24	100,00	0,00
China	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
India	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Indonesia	15	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	16	0	16	100,00	0,00
Paquistán	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
Resto de Asia	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
África	178	17	91,28	8,72	3	1	75,00	25,00	1	0	100,00	0,00	182	18	200	91,00	9,00
Alxeria	6	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	6	0	6	100,00	0,00
Angola	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Cabo Verde	7	2	77,78	22,22	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	7	2	9	77,78	22,22
Camérún	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Gana	14	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	16	0	16	100,00	0,00
Mali	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
Marrocos	101	11	90,18	9,82	2	1	66,67	33,33	0	0	0,00	0,00	103	12	115	89,57	10,43
Namibia	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Nixeria	0	3	0,00	100,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	3	3	0,00	100,00
Senegal	34	1	97,14	2,86	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	34	1	35	97,14	2,86
Serra Leoa	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Resto de África	7	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	7	0	7	100,00	0,00
América	303	132	69,66	30,34	6	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	310	132	442	70,14	29,86
Arxentina	29	4	87,88	12,12	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	30	4	34	88,24	11,76
Bolivia	9	4	69,23	30,77	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	9	4	13	69,23	30,77
Brasil	26	29	47,27	52,73	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	27	29	56	48,21	51,79
Colombia	48	34	58,54	41,46	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	50	34	84	59,52	40,48
Chile	8	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	8	0	8	100,00	0,00
Cuba	10	2	83,33	16,67	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	10	2	12	83,33	16,67
Ecuador	19	5	79,17	20,83	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	19	5	24	79,17	20,83
Guatemala	3	1	75,00	25,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	1	4	75,00	25,00
México	1	2	33,33	66,67	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	2	3	33,33	66,67
República Dominicana	16	14	53,33	46,67	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	17	14	31	54,84	45,16
Paraguay	9	6	60,00	40,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	9	6	15	60,00	40,00
Perú	76	13	85,39	14,61	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	77	13	90	85,56	14,44
Uruguai	35	5	87,50	12,50	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	36	5	41	87,80	12,20
Venezuela	10	10	50,00	50,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	10	10	20	50,00	50,00
Resto América	4	3	57,14	42,86	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	4	3	7	57,14	42,86
Oceanía e Antártida	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Total	16.912	6.221	73,11	26,89	410	75	84,54	15,46	44	1	97,78	2,22	17.366	6.297	23.663	73,39	26,61

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA

10.6 Exame específico dos accidentes mortais

Neste apartado, examínanse especificamente os accidentes mortais ocorridos en 2012, supoñendo, por tanto, unha concreción dos datos referidos a eles dentro da exposición global da sinistralidade de apartados anteriores.

Na provincia de Pontevedra é onde máis accidentes mortais se produciron.

Cadro 10.27 Accidentes laborais mortais en xornada de traballo e in itinere por provincias. Galicia 2012

En xornada de traballo In itinere	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totals				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
	13	0	100,00	0,00	8	0	100,00	0,00	7	1	87,50	12,50	16	0	100,00	0,00	44	1	45	97,78	2,22
	1	1	50,00	50,00	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	1	66,67	33,33	6	2	8	75,00	25,00
	14	1	93,33	6,67	11	0	100,00	0,00	7	1	87,50	12,50	18	1	94,74	5,26	50	3	53	94,34	5,66

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Destacan os accidentes mortais ocorridos en desprazamento na xornada laboral (cadro 10.28) que supoñen o 54,7% do total.

Cadro 10.28 Accidentes laborais mortais segundo o lugar do accidente e provincias. Galicia 2012

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
No centro ou lugar de traballo habitual	2	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	1	1	50,00	50,00	3	0	100,00	0,00	9	1	10	90,00	10,00
En desparazamento na xornada laboral	8	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	5	0	100,00	0,00	12	0	100,00	0,00	29	0	29	100,00	0,00
In itinere	1	1	50,00	50,00	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	1	66,67	33,33	6	2	8	75,00	25,00
Noutro centro ou lugar de traballo	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	6	0	6	100,00	0,00
Total	14	1	93,33	6,67	11	0	100,00	0,00	7	1	87,50	12,50	18	1	94,74	5,26	50	3	53	94,34	5,66

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

En termos absolutos, o sector de servizos representa o maior número de accidentes mortais ocorridos en 2012 (cadro 10.29). Relacionándoos coa poboación asalariada do cadro 10.5, vemos que agricultura e pesca, así como a construción, son unhas actividades con gran desproporción de accidentes mortais en relación coa poboación nela ocupada.

Cadro 10.29 Accidentes laborais mortais en xornada de traballo por sectores de actividade por provincias. Galicia 2012

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Agricultura	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
Pesca	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	5	0	5	100,00	0,00
Industria	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	1	50,00	50,00	3	0	100,00	0,00	7	1	8	87,50	12,50
Construción	3	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	10	0	10	100,00	0,00
Servizos	4	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	10	0	100,00	0,00	19	0	19	100,00	0,00
Total	13	0	100,00	0,00	8	0	100,00	0,00	7	1	87,50	12,50	16	0	100,00	0,00	44	1	45	97,78	2,22

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Nas cualificacións mortais, destacan os infartos e outras patoloxías non traumáticas e os accidentes ocorridos por choques ou golpes contra obxectos en movemento. (Cadro 10.30).

■ Cadro 10.30

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo segundo a forma do accidente por provincias. Galicia 2012

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Contacto coa corrente eléctrica, lume e substancias perigosas	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	4	0	4	100,00	0,00
Afegamentos, sepultamentos	2	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	4	0	4	100,00	0,00
Caidas e golpes con esmagamentos contra obxectos inmóviles	2	0	100,00	0,00	1	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	0	100,00	0,00	6	0	6	100,00	0,00
Choques ou golpes contra obxectos en movemento	5	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	4	0	100,00	0,00	11	0	11	100,00	0,00
Contacto con avante cortante ou punzante	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Esmagamentos por atrapamentos e amputacións	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	7	0	7	100,00	0,00
Sobresforzos, trauma psíquico e exposicións a radiacións	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Mordeduras, paladas, picaduras	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Infartos e outras patoloxías non traumáticas	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	5	1	83,33	16,67	2	0	100,00	0,00	11	1	12	91,67	8,33
Outros contactos	1	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Total	13	0	100,00	0,00	8	0	100,00	0,00	7	1	87,50	12,50	16	0	100,00	0,00	44	1	45	97,78	2,22

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Examínanse nos seguintes cadros distintas variables na ocorrencia dos accidentes mortais.

■ Cadro 10.31

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo segundo a natureza da lesión por provincias. Galicia 2012

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Lesións superficiais e feridas abertas	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Fracturas de ósos	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	1	0,00	0,00
Torceduras, escordaduras e distensións	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Amputacións traumáticas	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	2	0,00	0,00
Conmocións e lesións internas	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	4	0	4	100,00	0,00
Queimaduras, escaldaduras e conxelación	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	0,00	0,00
Envenenamentos e infeccións	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Afegamentos e asfixias	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	4	0	100,00	0,00	7	0	7	100,00	0,00
Efectos do ruído, vibracións e presión	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Ambiente térmico e radiacións	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Danos psicolóxicos e choques traumáticos	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Lesións múltiples	4	0	100,00	0,00	5	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	8	0	100,00	0,00	18	0	18	100,00	0,00
Infartos, derrames e outras patoloxías non traumáticas	3	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	4	1	80,00	20,00	2	0	100,00	0,00	11	1	12	91,67	8,33
Outras non incluídas ou sen especificar	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Total	13	0	100,00	0,00	8	0	100,00	0,00	7	1	87,50	12,50	16	0	100,00	0,00	44	1	45	97,78	2,22

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ Cadro 10.32

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo a parte do corpo lesionada por provincias. Galicia 2012

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Cabeza	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
Cranio	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	1	0,00	100,00	0	0	0,00	0,00	0	1	1	0,00	100,00
Cara (agás ollos)	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Ollos	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Pescozo	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Lombo	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Tórax	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	10	0	10	100,00	0,00
Extremidades superiores (agás mans)	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	2	0,00	0,00
Mans	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Extremidades inferiores (agás pés)	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Pés	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Lesións múltiples	8	0	100,00	0,00	5	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	9	0	100,00	0,00	25	0	25	100,00	0,00
Outras non incluídas ou sen especificar	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	4	0	4	100,00	0,00
Total	13	0	100,00	0,00	8	0	100,00	0,00	7	1	87,50	12,50	16	0	100,00	0,00	44	1	45	97,78	2,22

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ Cadro 10.33

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo nacionalidade do traballador por provincias. Galicia 2012

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
EUROPA	12	0	100,00	0,00	7	0	200,00	0,00	7	1	87,50	12,50	15	0	100,00	0,00	41	1	42	97,56	2,38
España	12	0	100,00	0,00	6	0	100,00	0,00	7	1	87,50	12,50	15	0	100,00	0,00	40	1	41	97,56	2,44
Resto de Europa	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
ASIA	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	0,00	0,00
ÁFRICA	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
AMÉRICA	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	0,00	0,00
OCEANÍA E ANTÁRTIDA	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Total	13	0	100,00	0,00	8	0	100,00	0,00	7	1	87,50	12,50	16	0	100,00	0,00	44	1	45	97,78	2,22

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Cadro 10.34

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo a hora do traballo por provincias. Galicia 2012

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Primeira	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
Segunda	4	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	8	0	8	100,00	0,00
Terceira	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	5	0	5	100,00	0,00
Cuarta	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	1	1	50,00	50,00	0	0	0,00	0,00	4	1	5	80,00	20,00
Quinta	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	5	0	100,00	0,00	8	0	8	100,00	0,00
Sexta	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	0,00	0,00	3	0	100,00	0,00	5	0	5	100,00	0,00
Sétima	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Oitava	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	1	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	7	0	7	100,00	0,00
Novena	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Décima	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	0,00	0,00
Undécima	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Duodécima	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	1	0,00	0,00
Mayor da duodécima	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Total	13	0	100,00	0,00	8	0	100,00	0,00	7	1	87,50	12,50	16	0	100,00	0,00	44	1	45	97,78	2,22

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Cadro 10.35

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo a hora do día por provincias. Galicia 2012

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
De 0 a 6 horas	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
6-8 horas	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
8-10 horas	5	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	8	0	8	100,00	0,00
10-12 horas	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	1	66,67	33,33	2	0	100,00	0,00	4	1	5	80,00	20,00
12-14 horas	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	5	0	5	100,00	0,00
14-16 horas	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	7	0	7	100,00	0,00
16-18 horas	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	5	0	100,00	0,00	9	0	9	100,00	0,00
18-20 horas	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
20-22 horas	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
22-24 horas	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Total	13	0	100,00	0,00	8	0	100,00	0,00	7	1	87,50	12,50	16	0	100,00	0,00	44	1	45	97,78	2,22

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ Cadro 10.36

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo o día da semana por provincias. Galicia 2012

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Luns	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	8	0	8	100,00	0,00
Martes	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	5	0	5	100,00	0,00
Mércores	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	1	1	50,00	50,00	3	0	100,00	0,00	8	1	9	88,89	11,11
Xoves	3	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	10	0	10	100,00	0,00
Venres	3	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	5	0	100,00	0,00	12	0	12	100,00	0,00
Sábado	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Domingo	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Total	13	0	100,00	0,00	8	0	100,00	0,00	7	1	87,50	12,50	16	0	100,00	0,00	44	1	45	97,78	2,22

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Resalta, no cadro 10.37, que os traballadores con contratos temporais que representan o 23,15% do total, sofren o 37,7 dos accidentes mortais.

■ Cadro 10.37

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo o tipo de contrato por provincias. Galicia 2012

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Indefinidos	7	0	100,00	0,00	5	0	100,00	0,00	6	1	85,71	14,29	7	0	100,00	0,00	25	1	26	96,15	3,85
Temporais	5	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	8	0	100,00	0,00	17	0	17	100,00	0,00
Autónomos*	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Total	13	0	100,00	0,00	8	0	100,00	0,00	7	1	87,50	12,50	16	0	100,00	0,00	44	1	45	97,78	2,22

(*) Traballadores autónomos coas contingencias profesionais cubertas.

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Tamén nos accidentes mortais, é a partir dos 35 anos cando se sofre o maior número destes.

■ Cadro 10.38

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo a análise da causa por provincias. Galicia 2012

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Accidentes de tráfico	2	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	9	0	9	100,00	0,00
Infartos e outras patoloxías non traumáticas	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	5	1	83,33	16,67	2	0	100,00	0,00	11	1	12	91,67	8,33
Outras causas	9	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	11	0	100,00	0,00	24	0	24	100,00	0,00
Total	13	0	100,00	0,00	8	0	100,00	0,00	7	1	87,50	12,50	16	0	100,00	0,00	44	1	45	97,78	2,22

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ Cadro 10.39

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo idade por provincias. Galicia 2012

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
De 16a 19 anos	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
De 20 a 24 anos	0	0	0,00	0,00	1	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
De 25 a 34 anos	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	1	0,00	100,00	2	0	0,00	0,00	5	1	6	29,58	14,29
De 35 a 44 anos	3	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	7	0	100,00	0,00	12	0	12	100,00	0,00
De 45 a 54 anos	5	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	1	0	0,00	0,00	3	0	100,00	0,00	13	0	13	100,00	0,00
De 55 a 65 anos	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	6	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	13	0	13	100,00	0,00
Maior de 65 anos	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Total	13	0	100,00	0,00	8	0	100,00	0,00	7	1	87,50	12,50	16	0	100,00	0,00	44	1	45	97,78	2,22

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Aínda que este non é claramente representativo do risco, o exame de que manifestamente o maior número ocórrelle a aqueles traballadores con antigüidade na empresa e no posto de traballo superior aos 3 anos (cadros 10.40 e 10.41) permitiría facer unha reflexión sobre, non só a inexperiencia senón tamén a confianza como factores importantes nestes sinistros.

■ Cadro 10.40

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo antigüidade na empresa por provincias. Galicia 2012

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Menos de 3 meses	4	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	0	100,00	0,00	8	0	8	100,00	0,00
De 3 meses a 6 meses	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	6	0	6	100,00	0,00
De 6 meses a 1 ano	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
De 1 ano a 3 anos	1	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	6	0	6	100,00	0,00
Máis de 3 anos	7	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	5	1	83,33	16,67	7	0	100,00	0,00	23	1	24	95,83	4,17
Total	13	0	100,00	0,00	8	0	100,00	0,00	7	1	87,50	12,50	16	0	100,00	0,00	44	1	45	97,78	2,22

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ Cadro 10.41

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo antigüidade no posto de traballo por provincias. Galicia 2012

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Menos de 3 meses	4	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	9	0	9	100,00	0,00
De 3 meses a 6 meses	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	5	0	5	100,00	0,00
De 6 meses a 1 ano	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
De 1 ano a 3 anos	2	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	7	0	7	100,00	0,00
Máis de 3 anos	6	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	5	1	83,33	16,57	7	0	100,00	0,00	22	1	23	95,65	4,35
Total	13	0	100,00	0,00	8	0	100,00	0,00	7	1	87,50	12,50	16	0	100,00	0,00	44	1	45	97,78	2,22

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Resaltan nos accidentes mortais os artesáns e os traballadores cualificados das industrias manufactureiras, construción e minería e os operadores de instalacións e máquinas, e montadores que, sumados, representan máis do 55% destes accidentes.

En accidentes mortais destacan claramente o transporte terrestre, a construción e a pesca.

■ Cadro 10.42

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo categoría profesional* por provincias. Galicia 2012.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Ocupacións elementais	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	6	0	6	100,00	0,00
Operadores de instalacións e maquinaria, e montadores	0	0	0,00	0,00	4	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	5	0	100,00	0,00	11	0	11	100,00	0,00
Artesáns e traballadores cualificados das industrias manufactureiras e a construción (agás operadores de instalacións)	5	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	1	1	50,00	50,00	6	0	100,00	0,00	14	1	15	93,33	6,67
Traballadores cualificados no sector agrícola, gandeiro, forestal e pesqueiro	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	5	0	5	100,00	0,00
Traballadores de servizos de restauración, persoais, protección e vendedores	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Empregados contables, administrativos e outros empregados de oficina	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Técnicos; profesionais de apoio	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	4	0	4	100,00	0,00
Técnicos e profesionais científicos e intelectuais	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Directores e xerentes	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Ocupacións militares	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Total	13	0	100,00	0,00	8	0	100,00	0,00	7	1	87,50	12,50	16	0	100,00	0,00	44	1	45	97,78	2,22

*Codificación da clasificación nacional de ocupacións (CNO) 2011.

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ Cadro 10.43

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo segundo actividades económicas* por provincias. Galicia 2012.

		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Totais		
		Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1
2	Silvicultura e explotacións forestais	1	0	0	0	1	0	0	0	2	0	2
3	Pesca e acuicultura	3	0	1	0	0	0	1	0	5	0	5
5	Extracción de antracita, hulla e lignito	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Extracción de cru, petróleo e gas natural	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Extracción minerais metálicos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Outras Industrias extractivas	0	0	0	0	1	0	1	0	2	0	2
9	Actividades de apoio de Industrias extractivas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Industria da alimentación	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Fabricación de bebidas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Industria téxtil	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Confección de roupa de vestir	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1
15	Industria do coiro e do calzado	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Industria do papel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Coquerías e refinación de petróleo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	Industria química	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1
21	Fabricación de produtos farmacéuticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Fabricación de produtos de caucho e plásticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	0	1	0	0	0	0	1	0	2	0	2
24	Metallurxia; fabricación de produtos de ferro, acairo e ferroalixes	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25	Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27	Fabricación de material e equipamento eléctrico	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28	Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	Fabricación de vehículos de motor, remolques e semiremolques	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Fabricación doutro material de transporte	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31	Fabricación de mobles	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32	Outras industrias manufactureras	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1
35	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
36	Captación, depuración e distribución de auga	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
37	Recollida e tratamento de augas residuais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
38	Recollida, tratamento e eliminación de residuos; valorización	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
39	Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
41	Construción de edificios	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	2
42	Enxeñaría civil	1	0	1	0	2	0	0	0	4	0	4
43	Actividades de construción especializada	2	0	2	0	0	0	0	0	4	0	4
45	Venda-reparación de vehículos de motor e motocicletas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
46	Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	0	0	0	0	1	0	3	0	4	0	4
47	Comercio a retalho, agás vehículos de motor e motocicletas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
49	Transporte terrestre e por tubaxe	0	0	2	0	0	0	3	0	5	0	5
50	Transporte marítimo e por vías navegables interiores	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
51	Transporte aéreo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
52	Almacenamento e actividades anexas ao transporte	0	0	0	0	0	0	3	0	3	0	3
53	Actividades postais e de correos	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1
55	Servizos de aloxamento	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
56	Servizos de comidas e bebidas	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
58	Edición	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
59	Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
60	Actividades de programación e emisión de radio e televisión	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1
61	Telecomunicacións	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
62	Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa Informática	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
63	Servizos de información	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
66	Actividades auxiliares aos servizos financeiros e seguros	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
68	Actividades inmobiliarias	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
70	Actividades das sedes centrais; actividades consultoría de xestión empresarial	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
71	Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
72	Investigación e desenvolvemento	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
73	Publicidade e estudos de mercado	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
74	Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
75	Actividades veterinarias	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
77	Actividades de aluguer	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1
78	Actividades relacionadas co emprego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
79	Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
80	Actividades de segurancia e investigación	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
81	Servizos a edificios e actividades de xardinaría	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
82	Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxil. das empresas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
84	Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
85	Educación	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
86	Actividades sanitarias	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
87	Asistencia en establecementos residenciais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
88	Actividades de servizos sociais sen aloxamento	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
90	Actividades de creación artística e espectáculos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
91	Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
92	Actividades de xogos de azar e apostas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
93	Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
94	Actividades asociativas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
95	Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
96	Outros servizos persoais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
97	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
99	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Total	13	0	8	0	7	1	16	0	44	1	45

*Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009.
Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Cadro 10.44 Accidentes de trabajo con baixa en xornada de traballo. Por provincias. Galicia 2011/2012

	Leves			Graves			Mortais			Totais		
	2011	2012	% Var.	2011	2012	% Var.	2011	2012	% Var.	2011	2012	% Var.
A Coruña	13.513	10.451	-22,66	188	169	-10,11	24	13	-45,83	13.725	10.633	-22,53
Lugo	3.094	2.354	-23,92	62	74	19,35	11	8	-27,27	3.167	2.436	-23,08
Ourense	2.895	2.307	-20,31	51	64	25,49	1	8	700,00	2.947	2.379	-19,27
Pontevedra	11.119	8.021	-27,86	172	178	3,49	17	16	-5,88	11.308	8.215	-27,35
Total	30.621	23.133	-24,45	473	485	2,54	53	45	-15,09	31.147	23.663	-24,03

Elaboración propia.

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar.

10.7 Evolución da sinistralidade laboral

O total de accidentes en xornada de traballo experimentou, en 2012, un descenso do 24,03%, feito que, tamén ocorre nos accidentes leves e mortais.

Tamén se experimenta unha diminución nos accidentes de traballo “in itinere” (cadro 10.45) nos que supuxo un 13,79% menos en relación co ano anterior; apreciándose descenso nas cualificacións leves e graves.

Cadro 10.45 Accidentes de traballo in itinere. Por provincias. Galicia 2011/2012

	Leves			Graves			Mortais			Totais		
	2011	2012	% Var.	2011	2012	% Var.	2011	2012	% Var.	2011	2012	% Var.
A Coruña	1.293	1.251	-3,25	28	27	-3,57	3	2	-33,33	1.324	1.280	-3,32
Lugo	232	226	-2,59	8	11	37,50	0	3	-	240	240	0,00
Ourense	227	224	-1,32	8	6	-25,00	0	0	-	235	230	-2,13
Pontevedra	1.516	1.116	-26,39	31	19	-38,71	4	3	-25,00	1.551	1.138	-26,63
Total	3.268	2.817	-13,80	75	63	-16,00	7	8	14,29	3.350	2.888	-13,79

Elaboración propia.

Fonte: Consellería de Traballo. ISSGA.

Polo que a sectores económicos se refire (cadro 10.46), apreciase diminución en todos os sectores.

Cadro 10.46 Accidentes laborais con baixa. Por sectores económicos. Galicia 2011/2012

	Leves			Graves			Mortais			Totais		
	2011	2012	% Var.	2011	2012	% Var.	2011	2012	% Var.	2011	2012	% Var.
Agricultura	1.346	1.066	-20,80	54	57	5,56	5	3	-40,00	1.405	1.126	-19,86
Mar	1.182	1.123	-4,99	41	45	9,76	8	5	-37,50	1.231	1.173	-4,71
Industria	9.101	6.560	-27,92	109	104	-4,59	9	8	-11,11	9.219	6.672	-27,63
Construción	5.604	3.653	-34,81	111	108	-2,70	9	10	11,11	5.724	3.771	-34,12
Servizos	13.388	10.731	-19,85	158	171	8,23	22	19	-13,64	13.568	10.921	-19,51
Total	30.621	23.133	-24,45	473	485	2,54	53	45	-15,09	31.147	23.663	-24,03

Elaboración propia.

Fonte: Consellería de Traballo. ISSGA.

Na clasificación por actividades económicas (cadro 10.47), as distintas clases de construción, ao igual co ano anterior, seguen sendo as actividades que máis sinistralidade rexistran con gran diferenza cas demais.

■ Cadro 10.47 **Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Por actividades económicas con maior sinistralidade. Galicia. 2011-2012**

Nº de orde	2011	Nº acc.	Nº de orde	2012	Nº acc.
1	Actividades de construción especializada	2.924	1	Actividades de construción especializada	1.932
2	Comercio ao retallo, agás vehículos de motor e motocicletas	2.252	2	Comercio ao retallo, agás vehículos de motor e motocicletas	1.693
3	Construción de edificios	2.176	3	Construción de edificios	1.507
4	Industria da alimentación	1.701	4	Industria da alimentación	1.427
5	Comercio por xunto e interm. agás vehíc. motor	1.662	5	Comercio por xunto e interm. agás vehíc. Motor	1.210
6	Fabricación produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	1.455	6	Admón. Pública e Defensa; Seg. Social Obrigatoria	1.200
7	Admón. Pública e Defensa; Seg. Social Obrigatoria	1.331	7	Pesca e acuicultura	1.173
8	Pesca e acuicultura	1.231	8	Fabricación produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	996
9	Servizos de comidas e bebidas	1.198	9	Servizos de comidas e bebidas	986
10	Fabricación doutro material de transporte	1.190	10	Actividades sanitarias	883

Elaboración propia.
Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Tomando como referencia unha serie de anos (cadro 10.48), desde 2002, pode verse que a tendencia crecente, despois da paréntese do ano 2003, cambiou a partir do ano 2008.

■ Cadro 10.48 **Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Galicia. 2002-2012**

Anos	Leves	Var. %	Graves	Var. %	Mortais	Var. %	Total	Var. %	Var. Anos
2002	46.584		908		102		47.594		
2003	45.088	-3,21	1.006	10,79	94	-7,84	46.188	-2,95	2002-2003
2004	46.118	2,28	1.076	6,96	86	-8,51	47.280	2,36	2003-2004
2005	46.900	1,70	1.001	-6,97	101	17,44	48.002	1,53	2004-2005
2006	47.540	1,36	949	-5,19	78	-22,77	48.567	1,18	2005-2006
2007	50.934	7,14	834	-12,12	75	-3,85	51.843	6,75	2006-2007
2008	49.594	-2,63	698	-16,31	71	-5,33	50.363	-2,85	2007-2008
2009	38.877	-21,61	548	-21,49	74	4,23	39.499	-21,57	2008-2009
2010	36.234	-6,80	614	12,04	64	-13,51	36.912	-6,55	2009-2010
2011	30.616	-15,50	473	-22,96	52	-18,75	31.141	-15,63	2010-2011
2012	23.133	-24,44	485	2,54	45	-13,46	23.663	-24,01	2011-2012

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

10.8 Accidentes de traballo con baixa, segundo a gravidade, por comunidades autónomas

Nos seguintes cadros as cifras son as reflectidas nas estatísticas do Ministerio de Emprego e Asuntos Sociais que, como pode verse, presentan algunhas disparidades cas estudadas anteriormente.

Analizando as cifras de accidentes ocorridos en xornada de traballo en todas as comunidades autónomas (cadro 10.49), Galicia, en 2012, ocupa o sexto lugar, precedida por Cataluña, Andalucía, Madrid, Comunidade Valenciana e País Vasco.

Accidentes de traballo con baixa, segundo a gravidade, por comunidade autónoma. 2012.

■ Cadro 10.49

	En xornada			
	Total	Leves	Graves	Mortais
Total	408.537	404.347	3.738	452
Andalucía	65.469	64.514	880	75
Aragón	11.072	10.970	85	17
Asturias	10.482	10.383	86	13
Baleares	12.708	12.620	85	3
Canarias	19.373	19.244	121	8
Cantabria	4.411	4.346	59	6
C. A Mancha	17.707	17.543	136	28
C. León	19.613	19.378	210	25
Cataluña	72.681	72.050	571	60
C. Valenciana	34.270	33.890	336	44
Extremadura	7.961	7.824	119	18
Galicia	23.418	22.886	487	45
Madrid	63.600	63.296	250	54
Murcia	11.496	11.408	76	12
Navarra	6.095	6.034	55	6
País Vasco	24.360	24.184	147	29
A Rioxa	2.835	2.801	27	7
Ceuta	504	499	5	-
Melilla	482	477	3	2

Elaboración propia.

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social.

En accidentes mortais ocupa o cuarto lugar:

No cadro 10.50 efectúase a distribución total dos accidentes en xornada de traballo e “in itinere”.

Accidentes de traballo con baixa segundo a gravidade, por comunidade autónoma. 2012.

■ Cadro 10.50

	Total	En xornada de traballo	In itinere
Total	471.223	408.537	62.686
Andalucía	76.010	65.469	10.541
Aragón	12.450	11.072	1.378
Asturias	11.665	10.482	1.183
Baleares	14.529	12.708	1.821
Canarias	21.869	19.373	2.496
Cantabria	5.101	4.411	690
C. A Mancha	19.007	17.707	1.300
C. León	21.667	19.613	2.054
Cataluña	86.136	72.681	13.455
C. Valenciana	39.499	34.270	5.229
Extremadura	8.573	7.961	612
Galicia	26.292	23.418	2.874
Madrid	76.815	63.600	13.215
Murcia	13.211	11.496	1.715
Navarra	6.731	6.095	636
País Vasco	27.454	24.360	3.094
A Ríoxa	3.094	2.835	259
Ceuta	572	504	68
Melilla	548	482	66

Elaboración propia.

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

10.9 Índices de incidencia

O índice de incidencia reflicte a relación entre o número de accidentes e traballadores expostos. Para isto, os datos que se empregaron son os de accidentes con baixa no centro de traballo e a poboación exposta á continxencia de accidentes laborais, con cifras procedentes das estatísticas do Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

Iso danos unha visión máis axustada da sinistralidade e a súa relación coas persoas expostas, xa que o exame das cifras absolutas, por si só, non reflicte unha visión proporcional do número de traballadores/accidentes.

De acordo con estes datos (cadro 10.51), Galicia, no total de accidentes, está por encima do índice estatal, tendo cinco comunidades maior índice de incidencia. No que se refire ó índice de incidencia referido a accidentes mortais, sen contar o caso de Melilla, Galicia ocupa, con Extremadura, o primeiro lugar das Comunidades, cun índice que está máis de 2 puntos por encima da media estatal.

■ Cadro 10.51

**Índice de incidencia e accidentes de traballo con baixa en xornada de traballo,
distribución por comunidades autónomas**
Período: xaneiro 2012 - decembro 2012 respecto a xaneiro 2011- decembro 2011

	Nº AT Leves	I. Incidencia Leves	Nº AT Graves	I. Incidencia Graves	Nº AT Mortais	I. Incidencia Mortais	Nº AT Totais	I. Incidencia Totais	Variación % respecto período anterior	Poboación Afiliada
Andalucía	63.532	2.641	848	35,2	75	3,1	64.455	2.679	-19,4%	2.405.834
Aragón	10.856	2.559	77	18,1	17	4,0	10.950	2.581	-16,8%	424.243
Asturias	10.328	3.458	84	28,1	13	4,4	10.425	3.491	-20,0%	298.641
Baleares	12.523	3.817	85	25,9	3	0,9	12.611	3.843	-17,7%	328.126
Canarias	19.154	3.295	122	21,0	7	1,2	19.283	3.317	-18,7%	581.362
Cantabria	4.316	2.533	59	34,6	6	3,5	4.381	2.571	-19,0%	170.369
C. A Mancha	17.403	3.303	137	26,0	27	5,1	17.567	3.335	-17,5%	526.820
C. León	19.285	2.716	209	29,4	24	3,4	19.518	2.749	-19,3%	709.926
Cataluña	68.832	2.744	541	21,6	58	2,3	69.431	2.768	-18,7%	2.508.535
C. Valenciana	33.578	2.523	327	24,6	45	3,4	33.950	2.550	-17,6%	1.331.138
Extremadura	7.801	2.509	117	37,6	18	5,8	7.936	2.552	-15,7%	310.940
Galicia	22.334	2.860	469	60,1	45	5,8	22.848	2.925	-20,8%	781.000
Madrid	62.397	2.549	246	10,1	53	2,2	62.696	2.561	-19,4%	2.447.675
Murcia	11.333	2.674	74	17,5	12	2,8	11.419	2.695	-19,2%	423.772
Navarra	5.982	2.738	54	24,7	6	2,7	6.042	2.766	-22,7%	218.444
País Vasco	23.374	3.153	142	19,2	26	3,5	23.542	3.175	-14,5%	741.400
A Rioxa	2.787	2.846	27	27,6	7	7,1	2.821	2.880	-21,0%	97.937
Ceuta	495	2.863	4	23,1		0,0	499	2.887	-15,2%	17.287
Melilla	465	2.773	3	17,9	2	11,9	470	2.803	-22,7%	16.768
Total	396.775	2.767	3.625	25,3	444	3,1	400.844	2.795	-18,7%	14.340.217

* Os accidentes contabilízanse na provincia da autoridade laboral que recepiona o parte do accidente e non coincide necesariamente coa provincia onde se produciu o accidente.

Fonte 2011 e 2012: Avance de estadísticas de accidentes de traballo, MEYSS.

Base do Índice: o promedio da Poboación Afiliada á Seguridade Social coa continxencia por AT cuberta.

Índice de incidencia = (Nº de Accidentes de Traballo / Poboación Afiliada) x 100.000.

É de sinalar que, con datos do Ministerio de Emprego e Seguridade Social, en Galicia no ano 2012 diminuíron sensiblemente os índices de incidencia en relación con todos os anos anteriores, tanto no total de sinistralidade como no relativo aos accidentes mortais. (cadro 10.52).

Índices de incidencia da sinistralidade laboral.
Galicia. 2000-2012

■ Cadro 10.52

	Total accidentes	Accidentes mortais
2000	6158,3	18,5
2001	6.273,2	12,4
2002	6.082,6	13,3
2003	5.884,9	12,6
2004	5.756,0	9,8
2005	5.687,3	10,9
2006	5.732,8	8,8
2007	5.803,3	7,8
2008	5.613,3	8,5
2009	4.713,6	8,6
2010	4.253,7	7,5
2011	3.695,0	6,1
2012	2.925,0	5,8

Elaboración propia.

Por cen mil traballadores.

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social.

Reflicítense, no cadro 10.53 e seguintes, os índices de incidencia por sectores e cualificación dos accidentes facilitados pola Comunidade Autónoma, así como a súa distribución provincial, que permite ter unha visión ampla de varios factores.

■ Cadro 10.53

Índice de incidencia por sectores. Galicia 2012.

	Poboación afiliada			Índice incidencia leves			Índice incidencia graves			Índice incidencia mortais			Índice incidencia totais		Índice incidencia
	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	
Agricultura	16.957	20.034	36.991	4.782,69	1.272,84	2.881,78	224,10	94,84	154,09	17,69	0,00	8,11	5.024,48	1.367,68	3.043,98
Pesca	15.723	5.059	20.782	6.315,59	2.569,68	5.403,71	254,40	98,83	216,53	31,80	0,00	24,06	6.601,79	2.668,51	5.644,30
Industria	89.535	37.133	126.668	6.035,63	3.113,13	5.178,89	110,57	13,47	82,10	7,82	2,69	6,32	6.154,02	3.129,29	5.267,31
Construción	51.936	5.350	57.286	6.964,34	672,90	6.376,78	207,95	0,00	188,53	19,25	0,00	17,46	7.191,54	672,90	6.582,77
Servizos	220.603	288.453	509.056	2.759,26	1.609,97	2.108,02	56,66	15,95	33,59	8,61	0,00	3,73	2.824,53	1.625,92	2.145,34
Total	394.754	356.029	750.783	4.284,19	1.747,33	3.081,18	103,86	21,07	64,60	11,15	0,28	5,99	4.399,20	1.768,68	3.151,77

Índice de incidencia por 100.000 traballadores.

Base do índice: Poboación afiliada á Seguridade Social con continxencia de accidente de traballo cuberta.

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social.

■ Cadro 10.54

Índice de incidencia por sectores. A Coruña.

	Poboación afiliada			Índice incidencia leves			Índice incidencia graves			Índice incidencia mortais			Índice incidencia totais		Índice incidencia
	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	
Agricultura	5.834	7.782	13.616	5.725,06	1.220,77	3.150,71	205,69	64,25	124,85	17,14	0,00	7,34	5.947,89	1.285,02	3.282,90
Pesca	4.324	1.293	5.617	10.753,93	4.949,73	9.417,84	393,15	154,68	338,26	69,38	0,00	53,41	11.216,46	5.104,41	9.809,51
Industria	33.732	16.352	50.084	6.652,44	2.843,69	5.408,91	103,76	6,12	71,88	5,93	0,00	3,99	6.762,13	2.849,81	5.484,78
Construción	23.676	2.514	26.190	7.095,79	755,77	6.487,21	181,62	0,00	164,18	12,67	0,00	11,45	7.290,08	755,77	6.662,84
Servizos	100.424	128.643	229.067	2.836,97	1.738,14	2.219,87	41,82	9,33	23,57	3,98	0,00	1,75	2.882,77	1.747,47	2.245,19
Total	167.990	156.584	324.574	4.507,41	1.838,63	3.219,91	88,70	12,77	52,07	7,74	0,00	4,01	4.603,85	1.851,40	3.275,99

Índice de incidencia por 100.000 traballadores.

Base do índice: Poboación afiliada á Seguridade Social con continxencia de accidente de traballo cuberta.

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social.

■ Cadro 10.55

Índice de incidencia por sectores. Lugo.

	Poboación afiliada			Índice incidencia leves			Índice incidencia graves			Índice incidencia mortais			Índice incidencia totais		Índice incidencia
	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	
Agricultura	6.204	6.457	12.661	3.820,12	1.424,81	2.598,53	241,78	154,87	197,46	16,12	0,00	7,90	4.078,02	1.579,68	2.803,89
Pesca	1.627	141	1.768	7.006,76	2.127,66	6.617,65	61,46	0,00	56,56	61,46	0,00	56,56	7.129,68	2.127,66	6.730,77
Industria	9.133	2.612	11.745	4.226,43	2.297,09	3.797,36	98,54	38,28	85,14	10,95	0,00	8,51	4.335,92	2.335,37	3.891,01
Construción	6.651	559	7.210	6.029,17	178,89	5.575,59	150,35	0,00	138,70	45,11	0,00	41,61	6.224,63	178,89	5.755,90
Servizos	24.764	33.936	58.700	2.368,64	1.373,17	1.805,79	80,76	23,57	47,70	8,08	0,00	3,41	2.457,48	1.396,74	1.856,90
Total	48.379	43.705	92.084	3.580,07	1.423,18	2.556,36	113,69	43,47	80,36	16,54	0,00	8,69	3.710,30	1.466,65	2.645,41

Índice de incidencia por 100.000 traballadores.

Base do índice: Poboación afiliada á Seguridade Social con continxencia de accidente de traballo cuberta.

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social.

■ Cadro 10.56

Índice de incidencia por sectores. Ourense.

	Poboación afiliada			Índice incidencia leves			Índice incidencia graves			Índice incidencia mortais			Índice incidencia totais		Índice incidencia
	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total
Agricultura	2.023	1.956	3.979	4.201,68	1.278,12	2.764,51	98,86	51,12	75,40	49,43	0,00	25,13	4.349,97	1.329,24	2.865,04
Pesca	6	2	8	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Industria	9.815	3.999	13.814	6.775,34	3.275,82	5.762,27	163,02	25,01	123,06	10,19	25,01	14,48	6.948,55	3.325,84	5.899,81
Construción	5.750	561	6.311	7.217,39	356,51	6.607,51	347,83	0,00	316,91	34,78	0,00	31,69	7.600,00	356,51	6.956,11
Servizos	21.933	29.403	51.336	2.088,18	1.788,93	1.916,78	86,63	17,01	46,75	13,68	0,00	5,84	2.188,49	1.805,94	1.969,37
Total	39.527	35.921	75.448	4.106,05	1.904,18	3.057,74	144,21	19,49	84,83	17,71	2,78	10,60	4.267,97	1.926,45	3.153,17

Índice de incidencia por 100.000 traballadores.
Base do índice: Poboación afiliada á Seguridade Social con continxencia de accidente de traballo cuberta.
Fonte: Subdirección Xeral de Estatística do Ministerio de Emprego e Seguridade Social.

■ Cadro 10.57

Índice de incidencia por sectores. Pontevedra.

	Poboación afiliada			Índice incidencia leves			Índice incidencia graves			Índice incidencia mortais			Índice incidencia totais		Índice incidencia
	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total
Agricultura	2.896	3.839	6.735	5.352,21	1.120,08	2.939,87	310,77	78,15	178,17	0,00	0,00	0,00	5.662,98	1.198,23	3.118,04
Pesca	9.766	3.623	13.389	4.239,20	1.738,89	3.562,63	225,27	82,80	186,72	10,24	0,00	7,47	4.474,71	1.821,69	3.756,82
Industria	36.856	14.170	51.026	5.722,27	3.528,58	5.113,08	105,82	14,11	80,35	8,14	0,00	5,88	5.836,23	3.542,69	5.199,31
Construción	15.860	1.716	17.576	7.068,10	815,85	6.457,67	220,68	0,00	199,14	12,61	0,00	11,38	7.301,39	815,85	6.668,19
Servizos	73.483	96.472	169.955	2.974,84	1.467,78	2.119,38	59,88	21,77	38,25	13,61	0,00	5,88	3.048,33	1.489,55	2.163,51
Total	138.861	119.820	258.681	4.310,07	1.699,22	3.100,73	107,30	24,20	68,81	11,52	0,00	6,19	4.428,89	1.723,42	3.175,73

Índice de incidencia por 100.000 traballadores.
Base do índice: Poboación afiliada á Seguridade Social con continxencia de accidente de traballo cuberta.
Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social.

10.10 Enfermidades profesionais

Os datos referentes a enfermidades profesionais, seguen sen ofrecer pouca fiabilidade pola falta, en moitos casos, de determinación e declaración das mesmas, o que se advirte co simple exame das cifras, polo que, simplemente a título de coñecemento, se facilitan os cadros correspondentes.

Enfermidades profesionais con baixa. Por provincias. Galicia 2012.
■ Cadro 10.58

	Enfermidades profesionais con baixa				Enfermidades profesionais sen baixa			
	Homes	Mulleres	Total	% Total	Homes	Mulleres	Total	% Total
A Coruña	80	133	213	36,04	64	68	132	27,73
Lugo	17	24	41	6,94	24	12	36	7,56
Ourense	28	27	55	9,31	46	19	65	13,66
Pontevedra	144	138	282	47,72	152	91	243	51,05
Total	269	322	591	100,00	286	190	476	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Enfermidades profesionais. Por sectores de actividade. Galicia 2012
■ Cadro 10.59

	Enfermidades profesionais con baixa				Enfermidades profesionais sen baixa			
	Homes	Mulleres	Total	% Total	Homes	Mulleres	Total	% Total
Agricultura	2	4	6	1,02	1	2	3	0,63
Pesca	3	4	7	1,18	5	1	6	1,26
Industria	133	110	243	41,12	184	62	246	51,68
Construción	59	0	59	9,98	25	2	27	5,67
Servizos	72	204	276	46,70	71	123	194	40,76
Total	269	322	591	100,00	286	190	476	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Enfermidades profesionais. Segundo estratos de idade. Galicia 2012
■ Cadro 10.60

	Enfermidades profesionais con baixa				Enfermidades profesionais sen baixa			
	Homes	Mulleres	Total	% Total	Homes	Mulleres	Total	% Total
Menores de 20	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
20-24	3	2	5	0,85	1	3	4	0,84
25-29	12	19	31	5,25	12	10	22	4,62
30-34	43	39	82	13,87	38	27	65	13,66
35-39	53	52	105	17,77	40	35	75	15,76
40-44	45	53	98	16,58	51	22	73	15,34
45-49	40	63	103	17,43	44	34	78	16,39
50-54	42	60	102	17,26	53	39	92	19,33
55-59	23	25	48	8,12	33	15	48	10,08
60-64	6	9	15	2,54	12	5	17	3,57
65 ou maior	2	0	2	0,34	2	0	2	0,42
Total	269	322	591	100,00	286	190	476	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Enfermedades profesionales. Segundo nacionalidade. Galicia 2012

Cadro 10.61

	Enfermedades profesionales con baixa				Enfermedades profesionales sen baixa			
	Homes	Mulleres	Total	% Total	Homes	Mulleres	Total	% Total
Europa								
España	259	318	577	97,63	279	188	467	98,11
Portugal	4	1	5	0,85	4	0	4	0,84
Romanía	1	0	1	0,17	1	2	3	0,63
Resto Europa	1	1	2	0,34	0	0	0	0,00
América								
Brasil	1	0	1	0,17	1	0	1	0,21
Colombia	1	1	2	0,34	1	0	1	0,21
Ecuador	1	0	1	0,17	0	0	0	0,00
Resto América	1	1	2	0,34	0	0	0	0,00
Total	269	322	591	100	286	190	476	100

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Cadro 10.62

Enfermedades profesionales. Segundo grupo de E.P. Galicia 2012

	Enfermedades profesionales con baixa				Enfermedades profesionales sen baixa			
	Homes	Mulleres	Total	% Total	Homes	Mulleres	Total	% Total
Grupo 1	14	11	25	4,23	10	11	21	4,41
Grupo 2	209	267	476	80,54	200	154	354	74,37
Grupo 3	4	17	21	3,55	4	3	7	1,47
Grupo 4	33	14	47	7,95	56	9	65	13,66
Grupo 5	9	13	22	3,72	10	13	23	4,83
Grupo 6	0	0	0	0,00	6	0	6	1,26
Total	269	322	591	100	286	190	476	100

Grupo 1: E.P. causadas por axentes químicos.

Grupo 2: E.P. causadas por axentes físicos.

Grupo 3: E.P. causadas por axentes biolóxicos.

Grupo 4: E.P. causadas por inhalación de substancias e axentes non comprendidos noutros apartados.

Grupo 5: E.P. da pel causadas por substancias e axentes non comprendidos nalgún dos outros apartados.

Grupo 6: E.P. causadas por axentes carcinógenos.

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ Cadro 10.63

Enfermidades profesionais. Segundo grupo de E.P. e provincia. Galicia 2012

	Enfermidades profesionais con baixa								Enfermidades profesionais sen baixa							
	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra	
	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%
Grupo 1	10	4,69	1	2,44	3	5,45	11	3,90	7	5,30	0	0,00	1	1,54	13	5,35
Grupo 2	179	84,04	34	82,93	40	72,73	223	79,08	107	81,06	19	52,78	35	53,85	193	79,42
Grupo 3	7	3,29	0	0,00	0	0,00	14	4,96	1	0,76	1	2,78	1	1,54	4	1,65
Grupo 4	11	5,16	5	12,20	9	16,36	22	7,80	9	6,82	15	41,67	22	33,85	19	7,82
Grupo 5	6	2,82	1	2,44	3	5,45	12	4,26	7	5,30	1	2,78	1	1,54	14	5,76
Grupo 6	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,76	0	0,00	5	7,69	0	0,00
Total	213	100	41	100	55	100	282	100	132	100	36	100	65	100	243	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ Cadro 10.64

Enfermidades profesionais segundo grupo de E.P. con baixa e sectores de actividade. Galicia 2012

	Enfermidades profesionais con baixa																			
	Agricultura				Pesca				Industria				Construción				Servizos			
	Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres	
	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%
Grupo 1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	8	57,14	3	21,43	5	35,71	0	0,00	1	7,14	8	72,73
Grupo 2	2	0,96	2	0,75	3	1,44	4	1,50	93	44,50	103	49,28	45	21,53	0	0,00	66	31,58	158	59,18
Grupo 3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4	100,00	17	100,00
Grupo 4	0	0,00	2	14,29	0	0,00	0	0,00	29	87,88	3	9,09	3	9,09	0	0,00	1	3,03	9	64,29
Grupo 5	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	33,33	1	11,11	6	66,67	0	0,00	0	0,00	12	92,31
Grupo 6	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ Cadro 10.65

Enfermidades profesionais segundo grupo de E.P. sen baixa e sectores de actividade. Galicia 2012

	Enfermidades profesionais sen baixa															
	Agricultura				Pesca				Industria				Construción			
	Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres	
	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%
Grupo 1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	9	90,00	4	36,36	1	10,00	0	0,00
Grupo 2	1	0,50	1	0,65	4	2,00	1	0,65	112	56,00	51	33,12	19	9,50	2	1,30
Grupo 3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4	100,00
Grupo 4	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	52	92,86	3	33,33	2	3,57	6	66,67
Grupo 5	0	0,00	1	7,69	1	10,00	0	0,00	6	60,00	4	30,77	2	20,00	1	10,00
Grupo 6	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	5	83,33	0	0,00	1	16,67	0	0,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ Cadro 10.66

Enfermidades profesionais. Segundo grupo de E.P. e axente causante. Galicia 2012

	AXENTE	Con baixa				Sen baixa			
		Homes	Mulleres	Total	%	Homes	Mulleres	Total	%
Grupo 1	Metais	3	1	4	0,68	1	1	2	0,42
	Metaloides	0	0	0	0,00	1	0	1	0,21
	Halóxenos	1	1	2	0,34	0	0	0	0,00
	Ácidos inorgánicos	0	0	0	0,00	0	1	1	0,21
	Ácidos orgánicos	2	1	3	0,51	0	2	2	0,42
	Alcohois e fenois	1	0	1	0,17	1	2	3	0,63
	Aldehídos	0	0	0	0,00	0	1	1	0,21
	Alifáticos	0	0	0	0,00	0	1	1	0,21
	Aminas e hidracinas	0	1	1	0,17	0	0	0	0,00
	Amoníaco	0	1	1	0,17	0	0	0	0,00
	Aromáticos	0	2	2	0,34	0	1	1	0,21
	Cetonas	0	1	1	0,17	0	1	1	0,21
	Epóxidos	3	2	5	0,85	3	0	3	0,63
	Ésteres	1	0	1	0,17	0	0	0	0,00
	Éteres	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Glicois	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Isocianatos	3	0	3	0,51	4	1	5	1,05
	Nitroderivados	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Organoclorados e organofosforados	0	1	1	0,17	0	0	0	0,00
	Óxidos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Sulfuros	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
Grupo 2	Hipoacusia ou xordeira provocada polo ruído	1	0	1	0,17	37	1	38	7,98
	Enfermidades osteorarticulares ou anxioneuróticas provocadas polas vibracións mecánicas	4	1	5	0,85	3	0	3	0,63
	Enfermidades provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: enfermidades das bolsas serosas debidas á presión, celulite subcutánea	10	2	12	2,03	4	2	6	1,26
	Enfermidades provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: enfermidades por fatiga e inflamación das vaíñas tendinosas, de tecidos peritendinosos e insercións musculares e tendinosas	148	162	310	52,45	126	104	230	48,32
	Enfermidades provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: arrincamento por fatiga das apófises espinosas	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Enfermidades provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: parálise dos nervios por mor da presión	41	78	119	20,14	27	41	68	14,29
	Enfermidades provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: lesións do menisco	1	1	2	0,34	0	0	0	0,00
	Enfermidades provocadas por compresión ou descompresión atmosférica	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Enfermidades provocadas por radiacións ionizantes	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Enfermidades oftalmolóxicas por mor de exposicións a radiacións ultravioletas	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Enfermidades provocadas por enerxía radiante	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Nódulos das cordas vocais a causa dos esforzos sostidos da voz por motivos profesionais	4	23	27	4,57	3	6	9	1,89
	Nistagmus dos mineiros	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
Grupo 3	Enfermidades infecciosas causadas polo traballo das persoas que se ocupan da prevención, asistencia médica e actividades nas que se ten probado un risco de infección (excluídos aqueles microorganismos incluídos no grupo 1 do R.D. 644/1997)	3	17	20	3,38	2	2	4	0,84
	Enfermidades infecciosas ou parasitarias transmitidas ao home polos animais ou polos seus produtos e cadáveres	1	0	1	0,17	0	0	0	0,00
	Paludismo, amebiasis, tripanosomiasis, dengue, febre amarela,...	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Enfermidades infecciosas e parasitarias non contempladas noutros apartados: micose, leishmaniasis e helmintiasis	0	0	0	0,00	2	1	3	0,63
Grupo 4	Po de sílice libre	24	1	25	4,23	43	2	45	9,45
	Po de carbón	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Po de amianto (asbesto)	1	0	1	0,17	2	0	2	0,42
	Outros pos de minerais (talco, caolín, terra de batán, bentonita, sepiolita, mica, outros silicatos naturais)	2	0	2	0,34	3	0	3	0,63
	Metais sinterizados, compostos de carburos metálicos de alto punto de fusión e metais de ligazón de baixo punto de fusión	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Escouras de Thomas	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Neumocomiose por po de aluminio	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Substancias de alto peso molecular (substancias de orixe vexetal, animal, microorganismos e substancias enzimáticas de orixe vexetal, animal e/ou de microorganismos)	6	7	13	2,20	6	2	8	1,68
	Substancias de baixo peso molecular (metais e os seus sales, pos de madeiras, produtos farmacéuticos, substancias químico-plásticas, aditivos, etc.)	0	6	6	1,02	2	5	7	1,47
	Antimonio e derivados	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Berilio (glicinio) e os seus compostos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
Grupo 5	Substancias de baixo peso molecular por debaixo dos 1000 daltons (metais e os seus sales, pos de madeiras, produtos farmacéuticos, substancias químico-plásticas, aditivos, disolventes, conservantes, catalizadores, perfumes, adhesivos, acrilatos, resinas,...)	9	9	18	3,05	6	7	13	2,73
	Axentes e substancias de alto peso molecular, por enriba dos 1000 daltons (substancias de orixe vexetal, animal, microorganismos e substancias enzimáticas de orixe vexetal, animal e/ou microorganismos)	0	3	3	0,51	4	2	6	1,26
	Substancias fotosensibilizantes exógenas	0	0	0	0,00	0	2	2	0,42
	Axentes infecciosos	0	1	1	0,17	0	2	2	0,42
Grupo 6	Amianto (Asbesto)	0	0	0	0,00	1	0	1	0,21
	Aminas aromáticas	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Arsénico e os seus compostos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Benceno	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Berilio	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Bis-(cloro-metil) éter	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Cadmio	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Cloruro de vinilo monómero	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Cromo VI e compostos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Hidrocarburos aromáticos policíclicos (PAH), produtos de destilación do carbón: feluxe, alcatrán, betume, brea, antraceno, aceites minerais, parafina bruta e aos compostos, produtos, residuos destas substancias e a outros factores canceríxenos	0	0	0	0,00	1	0	1	0,21
	Níquel e os seus compostos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Po de madeira dura	0	0	0	0,00	4	0	4	0,84
	Radón	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Radiación ionizante	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Aminas (primarias, secundarias...) e hidracinas aromáticas e derivados	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Nitroenceno	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Ácido cianhídrico, cianuros...	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
TOTAL		269	322	591	100,00	286	190	476	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

11.1 Folgas

É necesario sinalar con carácter previo que, á hora de examinar as cifras referentes ás folgas, tómanse estes datos coas reservas obrigadas pola disparidade que reflicten, segundo sexan ofrecidos polos distintos organismos oficiais ou os axentes sociais, sobre todo no aspecto de participantes e xornadas non traballadas que, en moitos casos, son froito de estimacións con distintos criterios.

As fontes de información son os cuestionarios estatísticos que cobren, para cada unha das folgas ou peches patronais, as unidades administrativas competentes das Comunidades Autónomas e a Dirección Xeral de Traballo do Ministerio de Emprego e Seguridade Social, dependendo do ámbito territorial de convocatoria do conflito. Este conxunto de información é remitido mensualmente á Subdirección Xeral de Estatística do Departamento, para a elaboración da correspondente estatística.

Ademais, posto que non existe obriga formal, por parte das empresas, de comunicar á autoridade laboral o número de traballadores participantes nas folgas, as autoridades laborais provinciais conseguen a devandita información a través dalgunhas das seguintes fontes: consulta directa ás empresas, consulta ás

organizacións patronais e sindicais, ou ben, facendo seguimento das folgas mediante enquisas.

A información ofrecida neste apartado refírese a todas as folgas das que se tivo coñecemento, exista ou non constancia administrativa previa da súa convocatoria, agás os seguintes tipos de folgas:

- As que non implican xornadas non traballadas, como as chamadas folgas de celo.
- As de duración inferior a unha hora.
- As que se refiren a actividades convencionalmente non produtivas: folgas de estudantes, de consumidores, etc.
- As que afectan a colectivos sen dereito a folga: persoal militar e das Forzas e Corpos de Seguridade do Estado.

A unidade folga, obxecto da estatística, asóciase á unidade de convocatoria, independentemente do seu ámbito territorial, sectorial e temporal, así como do seu carácter continuo ou discontinuo.

Nas folgas desenvolvidas no ano inclúense todas as que tivesen incidencia neste, podendo ter comezado nese ano ou en períodos anteriores.

Enténdese por centros de traballo e cadro de persoal “convocados”, aqueles centros e os seus respectivos cadro de persoal que pertencen ao ámbito de convocatoria da folga, podendo participar ou non nesta.

Por traballadores/as participantes enténdese o número de traballadores/as que efectivamente participaron na folga suspendendo o seu traballo, xa sexa durante todo o tempo de duración do conflito ou nunha parte deste.

O número de xornadas non traballadas obtense, nos conflitos de días completos e con participación constante, multiplicando o número de traballadores/as participantes polo número de días laborables de duración do conflito; nos conflitos nos que a participación non é constante e/ou a interrupción do traballo non afecta á xornada completa (entendendo por xornada completa a xornada laboral habitual que realiza un traballador sen incluír, en ningún caso, as horas extraordinarias), o cálculo das xornadas non traballadas en cada folga obtense multiplicando o número de traballadores/as que participaron cada un dos días de duración da folga pola parte de xornada non traballada cada día e sumando este resultado para todos os días de duración.

Os datos anuais e acumulados preséntanse regularizados, é dicir, contabilízase unha soa vez ou número de folgas, cadros de persoal das empresas e traballadores/as afectados, co fin de eliminar aquelas folgas que, iniciadas nun mes dado, continúan en meses sucesivos. Polo contrario, as xornadas non traballadas en cada mes, se se suman nun caso anteriormente mencionado.

Considéranse folgas de ámbito provincial as que afectan só a unha provincia. Á hora de contabilizar as folgas provinciais, aténdese ao concepto “folgaprovincia”. Trátase dun concepto estatístico que ten por obxecto medir a incidencia ou a repercusión que a folga tivo en cada provincia, só dentro do seu respectivo ámbito territorial.

Nas folgas de ámbito autonómico, cada convocatoria de folga considérase un só conflito, independentemente do número de provincias as que afecte.

Sen entrar en valoracións numéricas comparativas con anos anteriores, dada a variación no tempo de cifras que se ofrecen polas mesmas fontes, pódese dar un cadro xeral das consideradas neste momento dende 2001 a 2012 a nivel estatal (cadro 11.1) que permite observar que, se ben existiu unha evolución crecente do número de folgas, no ano 2011 diminuíu en relación co ano anterior en todos os parámetros, volvendo incrementarse en todos eles no ano 2012.

**Evolución das folgas desenvolvidas segundo principais características.
España. 2001 - 2012**

■ Cadro 11.1

	Folgas	Participantes ⁽¹⁾	Xornadas non traballadas ⁽¹⁾	Centros de traballo convocados	
				Número	Cadro de persoal ⁽¹⁾
2001	737	1.242,5	1.917,0	574.648	5.885,9
2002	684	4.582,2	4.938,5	2.063.113	17.390,8
2003	674	728,5	789,0	587.485	4.702,7
2004	707	555,8	4.472,2	74.615	1.607,1
2005	669	331,3	758,9	42.055	1.454,3
2006	779	499,2	927,4	130.298	1.504,2
2007	751	492,1	1.182,7	45.235	1.429,2
2008	810	542,5	1.508,7	581.350	5.860,4
2009	1.001	653,4	1.290,8	105.830	1.502,5
2010	986	340,8	671,5	46.393	1.332,7
2011	777	221,9	485,0	304.341	3.344,0
2012	880	330,6	1.297,0	39.733	1.372,7

(1) Datos en miles.
Elaboración propia.
Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

Como pode verse non cadro 11.2 foron realizadas, durante 2012, só 2 folgas autonómicas, 1 de sector e 1 de empresa, concretándose polas causas ou motivos da convocatoria no cadro 11.3.

**Folgas de ámbito autonómico convocadas, realizadas, desconvocadas e sen participación.
Año 2012**

■ Cadro 11.2

ÁMBITO	Folgas				
	Convocadas	Realizadas	Desconvocadas	Sen participación	Suspendidas
Empresa	1	1	-	-	-
Sector	1	1	-	-	-
Totals	2	2	-	-	-

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

■ Cadro 11.3 Folgas de ámbito autóxico desenvolvidas segundo o motivo ou a causa da convocatoria. Ano 2012

	11	12	13	14	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	40	50	60	Total
Empresa						1													1
Sector			1																1
Total	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2

Conflitos derivados do proceso de negociación colectiva e coincidentes no tempo	Conflitos non derivados do proceso de negociación colectiva
(11).- Presión pola negativa a negociar un convenio (12).- Presión pola negativa a revisar un convenio (13).- Presión durante a negociación dun convenio (14).- Interpretación das cláusulas do convenio vixente (30).- Conflitos relacionados con causas sindicais (40).- Conflitos de solidariedade (50).- Outros conflitos motivados polo anuncio ou aplicación de medida de política económica-social (60).- Conflitos por outras causas non laborais	(20).- Reconversión industrial (21).- Regulación de emprego (exclu. os de reconv. industrial) (22).- Organización/sistemas de traballo (23).- Accidente laboral, seguridade e hixiene (24).- Despedimentos, sancións ou outras medidas disciplinarias (25).- Incumprimento de acordos ou normas legais (26).- Falta de pagamento de salarios (27).- Melloras salariais e non salariais independentes do convenio (28).- Melloras salariais e non salariais de colectivos sen convenio (29).- Outras causas laborais

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

Polo que se refire as folgas provinciais (cadro 11.4), en 2012 foron realizadas 82, das 155 convocadas, resaltando, en número de folgas, a provincia da Coruña.

■ Cadro 11.4 Folgas de ámbito provincial convocadas, realizadas, desconvocadas, suspendidas e sen participación. Ano 2012.

	Folgas provinciais				
	Convocadas	Realizadas	Desconvocadas	Sen participación	Suspendidas
A Coruña	91	53	31	12	-
Lugo	5	-	4	1	-
Ourense	4	2	2	-	-
Pontevedra	55	27	27	3	-
Totais	155	82	64	16	-

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

Das 82 folgas de carácter provincial realizadas na Comunidade Autónoma, 81 fórono de empresa e 1 de sector (cadro 11.5).

Folgas de ámbito provincial de empresa e de sector. Ano 2012.

■ **Cadro 11.5**

		Convocadas	Realizadas	Desconvocadas	Sen participación
A Coruña	Empresa	90	53	30	12
	Sector	1	-	1	-
	Total	91	53	31	12
Lugo	Empresa	5	-	4	1
	Sector	-	-	-	-
	Total	5	-	4	1
Ourense	Empresa	4	2	2	-
	Sector	-	-	-	-
	Total	4	2	2	-
Pontevedra	Empresa	54	26	27	3
	Sector	1	1	-	-
	Total	55	27	27	3
GALICIA	Empresa	153	81	63	16
	Sector	2	1	1	-

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

A causa de “falta de pagamento de salarios” é o motivo específico mais frecuente das folgas realizadas no ano 2012, seguíndolle en número os despedimentos e sancións (cadro 11.6).

■ **Cadro 11.6**

Folgas de ámbito provincial realizadas, segundo o motivo ou a causa da convocatoria. Ano 2012.

	11	12	13	14	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	40	50	60	Total
A Coruña	3		2	2		3	2	1	13	5	12			6			4		53
Lugo																			
Ourense											1			1					2
Pontevedra			3	2			2		2	1	15			1			1		27
Total	3		5	4		3	4	1	15	6	28			8			5		82

Conflitos derivados do proceso de negociación colectiva e coincidentes no tempo	Conflitos non derivados do proceso de negociación colectiva
(11).- Presión pola negativa a negociar un convenio (12).- Presión pola negativa a revisar un convenio (13).- Presión durante a negociación dun convenio (14).- Interpretación das cláusulas do convenio vixente (30).- Conflitos relacionados con causas sindicais (40).- Conflitos de solidariedade (50).- Outros conflitos motivados polo anuncio ou aplicación de medida de política económica-social (60).- Conflitos por outras causas non laborais	(20).- Reconversión industrial (21).- Regulación de emprego (exclu. os de reconv. industrial) (22).- Organización/sistemas de traballo (23).- Accidente laboral, seguridade e hixiene (24).- Despedimentos, sancións ou outras medidas disciplinarias (25).- Incumprimento de acordos ou normas legais (26).- Falta de pagamento de salarios (27).- Melloras salariais e non salariais independentes do convenio (28).- Melloras salariais e non salariais de colectivos sen convenio (29).- Outras causas laborais

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

Por último (cadro 11.7), e con datos do Ministerio de Emprego e Seguridade Social, ofrécese unha perspectiva da incidencia das folgas nas provincias, con independencia do ámbito territorial de convocatoria das mesmas, dato que non permite análise dada a disparidade que se aprecia nas cifras en relación coas anteriormente sinaladas.

Folgas desenvolvidas, centros e cadro de persoal convocados, traballadores participantes e xornadas non traballadas, segundo criterio de repercusión, por provincia. Galicia 2012.

■ Cadro 11.7

	Folgas		Centros de traballo convocados		Cadro de persoal dos centros convocados		Traballadores participantes		Xornadas non traballadas	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
A Coruña	31	65	32	70	11.160	15.254	6.328	9.690	4.607	19.282
Lugo	11	8	11	8	709	529	61	100	36	107
Orense	10	8	10	8	796	712	62	154	41	400
Pontevedra	32	36	189	237	10.959	5.390	4.885	3.435	12.859	13.096
Galicia	84	117	242	323	23.624	21.885	11.336	13.379	17.543	32.885

Elaboración propia.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Seguridade Social.

11.2 Conciliacións colectivas e individuais

Incorpóranse os cadros nos que, segundo datos facilitados pola Consellería de Traballo e Benestar, aparecen reflectidos os conflitos colectivos e individuais en que participou a Comunidade Autónoma galega e ou resultado obtido.

No que a conciliacións individuais se refire resaltan as cifras de reclamacións de cantidade e despedimentos, sendo clara a alta actividade destas unidades en relación cos despedimentos acordados.

A construción é a actividade económica que máis conciliacións individuais rexistra na Comunidade Autónoma.

Total conciliacións colectivas. Galicia 2012

■ Cadro 11.8

CONCILIACIÓNS COLECTIVAS	N.º conciliacións	N.º traballadores	N.º empresas
Con avinza	5	272	6
Sen avinza	118	40.198	907
Tentadas sen efecto	32	2566	29
Tidas por non presentadas	4	1002	4
Desistidas	0	0	0
Outros motivos	0	0	0
Totais	159	44.038	946

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

Cadro 11.9 Conciliacións colectivas resoltas na Dirección Xeral de Traballo e Economía Social, segundo tipo de resolución e asunto. Ano 2012

CONCILIACIÓNS COLECTIVAS	N.º conciliacións	Asunto	N.º traballadores	N.º empresas
Con avinza				
Sen avinza	9	Incumprimento convenio	10.483	575
Tentadas sen efecto				
Tidas por non presentadas				
Desistidas				
Outros motivos				
Totals	9		10.483	575

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

Cadro 11.10 Conciliacións colectivas segundo tipo de resolución e asunto. Ámbito territorial provincial e da Comunidade Autónoma de Galicia. Ano 2012

Expedientes tramitados na provincia da Coruña (Unidades conciliadoras: A Coruña, Ferrol e Santiago)

CONCILIACIÓNS COLECTIVAS	Nº Conciliacións	Asunto	Nº Traballadores	Nº Empresas
Con avinza	1	Retribucións	200	1
	1	Horarios e quendas	14	1
	1	Calendario laboral	39	2
	1	Varios	10	1
	4		263	5
Sen avinza	2	Varios	127	2
	3	Modificación substancial condicións de traballo	320	3
	4	Varios	863	6
	4	Modificación substancial condicións de traballo	298	4
	1	Modificación substancial condicións de traballo	300	1
	1	Outros	15	1
	2	Modificación substancial condicións de traballo	2.158	2
	4	Modificación substancial condicións de traballo	591	4
	2	Modificación substancial condicións de traballo	271	2
	1	Modificación substancial condicións de traballo	50	1
	2	Varios	180	2
	3	Modificación substancial condicións de traballo	449	3
	1	Modificación substancial condicións de traballo	21	1
	1	Retribucións	13	1
	2	Modificación substancial condicións de traballo	165	5
	2	Retribucións	137	2
	2	Varios	2.750	2
	1	Retribucións	13	1
	38		8.721	43
Tentadas sen efecto	1	Modificación substancial condicións de traballo	72	1
	2	Varios	68	2
	1	Horarios e quendas	44	1
	1	Varios	10	1
	1	Horarios e quendas	21	1
	2	Modificación substancial condicións de traballo	108	2
	1	Modificación substancial condicións de traballo	128	1
	1	Retribucións	98	1
	1	Horarios e quendas	50	3
	1	Modificación substancial condicións de traballo	44	4
	12		643	17
Tidas por non presentadas				
Desistidas				
Outros motivos				
TOTAL	54		9.627	65

■ **Cadro 11.10**
(continuación)

Expedientes tramitados na provincia de Lugo

CONCILIACIÓN COLECTIVAS	Nº Conciliacións	Asunto	Nº Traballadores	Nº Empresas
Con avinza	1	Varios	9	1
Sen avinza	28	Varios	28	3
	14	Varios	50	2
	1	Varios	1	1
	3	Varios	1850	3
	1	Varios	30	1
	4	Varios	125	2
	51		2.084	12
Tentadas sen efecto	5	Varios	11	1
	3	Varios	3	1
	4	Varios	235	2
	1	Varios	25	1
	13		274	5
Tidas por non presentadas	2	Varios	2	1
Desistidas				
Outros motivos				
TOTAL	67		2.369	19

Expedientes tramitados na provincia de Ourense

CONCILIACIÓN COLECTIVAS	Nº Conciliacións	Asunto	Nº Traballadores	Nº Empresas
Con avinza				
Sen avinza	1	Modificación substancial condicións de traballo	10	4
Tentadas sen efecto				
Tidas por non presentadas				
Desistidas				
Outros motivos				
TOTAL	1		10	4

Expedientes tramitados na provincia de Pontevedra (Unidades conciliadoras: Pontevedra e Vigo)

CONCILIACIÓN COLECTIVAS	Nº Conciliacións	Asunto	Nº Traballadores	Nº Empresas
Con avinza				
Sen avinza	2	Modificación substancial condicións de traballo	350	2
	1	Outros	250	1
	1	Descansos e vacacións	250	1
	3	Modificación substancial condicións de traballo	810	3
	1	Modificación substancial condicións de traballo	70	1
	4	Varios	1.005	7
	1	Retribucións	225	1
	1	Retribucións	15.000	250
	3	Varios	730	3
	2	Varios	210	4
	19		18.900	273
Tentadas sen efecto	1	Modificación substancial condicións de traballo	800	1
	1	Modificación substancial condicións de traballo	150	1
	1	Outros	29	1
	1	Outros	300	1
	2	Varios	320	2
	1	Outros	50	1
	7		1.649	7
Tidas por non presentadas	1	Outros	300	2
	1	Outros	700	1
	2		1.000	3
Desistidas				
Outros motivos				
TOTAL	28		21.549	283

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

Conciliacións individuais rematadas segundo a motivación, provincia e totais Galicia. Ano 2012

■ Cadro 11.11

	Despedimentos	Sancións	Reclamación de cantidade	Varios	TOTAL
A Coruña	5.033	271	6.270	2.059	13.633
Lugo	1.203	48	1.573	606	3.430
Ourense	844	50	1.310	399	2.603
Pontevedra	4.324	215	5.936	1.094	11.569
Galicia	11.404	584	15.089	4.158	31.235

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

■ Cadro 11.12

Conciliacións individuais segundo motivo, desagregado por ámbito territorial provincial e tipo de resolución. Ano 2012

1. Motivo: despedimentos

	Con avinza	Sen avinza	Tentadas sen efecto	Tidas por non presentadas	Desistidas	Outros motivos	Totais
A Coruña	1.548	2.259	1.094	75	57	0	5.033
Lugo	349	565	238	26	25	0	1.203
Ourense	238	413	175	15	3	0	844
Pontevedra	1.100	1.760	1.385	37	42	0	4.324
Galicia	3.235	4.997	2.892	153	127	0	11.404

2. Motivo: sancións

	Con avinza	Sen avinza	Tentadas sen efecto	Tidas por non presentadas	Desistidas	Outros motivos	Totais
A Coruña	17	176	68	4	6	0	271
Lugo	2	33	13	0	0	0	48
Ourense	3	39	6	2	0	0	50
Pontevedra	13	120	74	3	5	0	215
Galicia	35	368	161	9	11	0	584

3. Motivo: reclamación de cantidade

	Con avinza	Sen avinza	Tentadas sen efecto	Tidas por non presentadas	Desistidas	Outros motivos	Totais
A Coruña	496	2.551	2.857	230	136	0	6.270
Lugo	143	673	658	55	44	0	1.573
Ourense	140	544	566	53	3	4	1.310
Pontevedra	392	1.871	3.419	86	168	0	5.936
Galicia	1.171	5.639	7.500	424	351	4	15.089

4. Motivo: varios

	Con avinza	Sen avinza	Tentadas sen efecto	Tidas por non presentadas	Desistidas	Outros motivos	Totais
A Coruña	91	1.397	502	45	24	0	2.059
Lugo	32	365	188	18	3	0	606
Ourense	17	233	141	8	0	0	399
Pontevedra	54	547	448	30	15	0	1.094
Galicia	194	2.542	1.279	101	42	0	4.158

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

■ Cadro 11.13 Conciliacións individuais por provincia, segundo motivación e tipo de resolución. Ano 2012.

A Coruña	MOTIVO				TOTAL
	Despedimentos	Sancións	Reclamación de cantidade	Varios	
Con avinza	1548	17	496	91	2.152
Sen avinza	2.259	176	2.551	1.397	6.383
Tentadas sen efecto	1.094	68	2.857	502	4.521
Tidas por non presentadas	75	4	230	45	354
Desistidas	57	6	136	24	223
Outros motivos					
TOTAL	5.033	271	6.270	2.059	13.633
Suman cantidades acordadas	44.822.615,83		2.071.555,95	402.809,53	47.296.981,31

Lugo	MOTIVO				TOTAL
	Despedimentos	Sancións	Reclamación de cantidade	Varios	
Con avinza	349	2	143	32	526
Sen avinza	565	33	673	365	1.636
Tentadas sen efecto	238	13	658	188	1.097
Tidas por non presentadas	26		55	18	99
Desistidas	25		44	3	72
Outros motivos					
TOTAL	1.203	48	1.573	606	3.430
Suman cantidades acordadas	6.174.223,12		872.068,78	156.598,88	7.202.890,78

Ourense	MOTIVO				TOTAL
	Despedimentos	Sancións	Reclamación de cantidade	Varios	
Con avinza	238	3	140	17	398
Sen avinza	413	39	544	233	1.229
Tentadas sen efecto	175	6	566	141	888
Tidas por non presentadas	15	2	53	8	78
Desistidas	3		3		6
Outros motivos			4		4
TOTAL	844	50	1.310	399	2.603
Suman cantidades acordadas	4.134.962,43		364.821,88	22.039,94	4.521.824,25

Pontevedra	MOTIVO				TOTAL
	Despedimentos	Sancións	Reclamación de cantidade	Varios	
Con avinza	1.100	13	392	54	1.559
Sen avinza	1.760	120	1.871	547	4.298
Tentadas sen efecto	1.385	74	3.419	448	5.326
Tidas por non presentadas	37	3	86	30	156
Desistidas	42	5	168	15	230
Outros motivos					
TOTAL	4.324	215	5.936	1.094	11.569
Suman cantidades acordadas	29.549.573,05		1.355.127,69	370.952,69	31.275.653,43

GALICIA	MOTIVO				TOTAL
	Despedimentos	Sancións	Reclamación de cantidade	Varios	
Con avinza	3.235	35	1.171	194	4.635
Sen avinza	4.997	368	5.639	2.542	13.546
Tentadas sen efecto	2.892	161	7.500	1.279	11.832
Tidas por non presentadas	153	9	424	101	687
Desistidas	127	11	351	42	531
Outros motivos			4		4
TOTAL	11.404	584	15.089	4.158	31.235
Suman cantidades acordadas	84.681.374,43		4.663.574,30	952.401,04	90.297.349,77

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

■ Cadro 11.14a

Conciliacións individuais segundo a motivación e por rama de actividade económica (CNAE 2009), con distribución do ámbito territorial provincial e da Comunidade Autónoma de Galicia. Ano 2012.

A Coruña

Cód.	Actividade	Despedimentos	Sancións	R. cantidade	Varios	TOTAL
01	Agricultura, gandería, caza e serv. relacionados	30		119	9	158
02	Silvicultura e explotacións forestais	37		28	49	114
03	Pesca e acuicultura	63		59	12	134
05	Extracc. de antracita, hulla e lignito	1		1	1	3
06	Extracc. cru, petróleo e gas natural				2	2
07	Extracc. minerais metálicos				1	1
08	Outras industrias extractivas	7		9	2	18
09	Actividades de apoio as industrias extractivas	1		2	2	5
10	Industria da alimentación	200	16	183	40	439
11	Fabricación de bebidas	1		2		3
12	Industria do tabaco			1		1
13	Industria téxtil	191	2	216	63	472
14	Confección de roupa de vestir					
15	Industria do coiro e do calzado					
16	Industria da madeira e cortiza, agás. mobles; cestería e espartaría	82	3	91	21	197
17	Industria do papel	3		23	3	29
18	Artes gráficas e reproduc. de soportes gravados	64	3	48	16	131
19	Coquerías e refinación de petróleo	2	1	2		5
20	Industria química	47		27	8	82
21	Fabricación de produtos farmacéuticos	5				5
22	Fabric. de produtos de caucho e plásticos	2				2
23	Fabric. doutros produtos minerais non metálicos	131	2	91	24	248
24	Metalurxia; fabric. prod. ferro, aceiro e ferroalixaxes	530	22	600	185	1.337
25	Fabric. produtos metálicos agás maquinaria e equipam.	40	2	19	10	71
26	Fabric. produtos informát., electrón. e ópticos	3		9	6	18
27	Fabric. de material e equipamento eléctrico	2		3	3	8
28	Fabric. de maquin. e equipam. n.c.n.	2		1		3
29	Fabric. vehículos de motor, remolques e semirremolques	2		4		6
30	Fabric. doutro material de transporte					
31	Fabricación de mobles	10	1	22	14	47
32	Outras industrias manufactureiras	2	1	7		10
33	Repar. e instal. de maquinaria e equipamento	5		6		11
35	Fornecem. de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	38	4	69	102	213
36	Captación, depuración e distribución de auga	4		8	3	15
37	Recolla e tratamento de augas residuais					
38	Recolla, tratam. e elimin. residuos; valorización	30	1	26	35	92
39	Activ. descontam. e outros servizos de descontam. resid.	6		9	1	16
41	Construción de edificios	578	8	899	174	1.659
42	Inxeñaría civil	24		21	14	59
43	Actividades de construción especializada	78	1	302	81	462
45	Venda repar. vehículos motor e motocicletas	76	2	95	31	204
46	Comerc. por xunto e interm. do com., agás vehíc. motor e motocicletas	39		58	5	102
47	Comercio a retallo, agás vehíc. motor e motocicletas	591	34	365	119	1.109
49	Transporte terrestre e por tubaxe	202	16	249	112	579
50	Transporte marítimo e por vías naveg. interiores	13		13		26
51	Transporte aéreo	4	1	10	17	32
52	Almacenamento e activ. anexas ao transportes	23	1	42	37	103
53	Actividades postais e de correos	4		1	2	7
55	Servizos de aloxamento	64	4	75	18	161
56	Servizos de comidas e bebidas	434	21	441	74	970
58	Edición	77		22	11	110
59	Activ. cinet., vídeo, programas de tv., grab. son e edic.music.	6		5		11
60	Activ. program. e emisión de radio e tv	67	5	71	97	240
61	Telecomunicacións	113	14	206	187	520
62	Program., consultaría e outras activid. relac. Informática	29		22	3	54
63	Servizos de información	5		3	3	11
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	62	2	35	17	116
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seg. Social obrig.	26	3	63	21	113
66	Activ. auxiliares aos servizos financeiros e seguros			1		1
68	Activ. inmobiliarias	18		9	7	34
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	6		5		11
70	Activ. das sedes cent., activ. consult. de xestión empresarial	9		3	3	15
71	Servizos tecn. arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	74	2	63	29	168
72	Investigación e desenvolvemento	11		4		15
73	Publicidade e estudos de mercado	12	1	3	4	20
74	Outras activ. profesionais, científicas e técnicas	143	6	373	77	599
75	Actividades veterinarias	1				1
77	Actividades de aluguer	4				4
78	Activid. relacionadas co emprego	14	1	11	1	27
79	Activ. axenc. viaxes, oper. turist., serv. reservas e activ. Relacionadas	8		10	1	19
80	Activid. seguranza e investigación	67	18	334	71	490
81	Servizos a edificios e activid. de xardinaría	62	26	222	75	385
82	Activ. adminst.de oficina e outras activ. aux. ás empresas	125	5	93	47	270
84	Admt. pública e Defensa e Seguridade Social obrigatoria	4		3	2	9
85	Educación	74	1	74	18	167
86	Actividades sanitarias	54	4	36	19	113
87	Asistencia en establecementos residenciais	13	6	31	3	53
88	Actividades de serviz. sociais sen aloxamento	57	15	83	3	158
90	Activ. de creación artíst. e espectáculo	10		9	6	25
91	Activ. bibliotecas, arquivos, museos e outras activ. culturais	8		24	14	46
92	Activ. de xogos de azar e apostas	6		2	1	9
93	Activ. deportivas, recreativas e de entretemento	52	4	60	10	126
94	Activ. Asociativas	41	2	38	19	100
95	Repar. Ordenadores, efectos persoais e art. uso domést.	5			1	6
96	Outros servizos persoais	63	8	64	9	144
97	Activ. dos fogares como empregad. de persoal doméstico	35	2	31	3	71
98	Activ. fogares como produt. de bens e servizos para uso propio					
99	Activid. de organizacións e organismos extraterritoriais	1		1	1	3
	Totals	5.033	271	6.270	2.059	13.633

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

■ Cadro 11.14b

Lugo

Cód.	Actividade	Despedimentos	Sancións	R. cantidade	Varios	TOTAL
01	Agricultura, gandería, caza e serv. relacionados	30	2	22	20	74
02	Silvicultura e explotacións forestais	70	3	14	11	98
03	Pesca e acuicultura	20	1	13	11	45
05	Extracc. de antracita, hulla e lignito					
06	Extracc. cru, petróleo e gas natural					
07	Extracc. minerais metálicos					
08	Outras industrias extractivas	11		15	11	37
09	Actividades de apoio as industrias extractivas	1				1
10	Industria da alimentación	52	3	45	22	122
11	Fabricación de bebidas	1				1
12	Industria do tabaco	2		2	2	6
13	Industria téxtil	5	1	3	2	11
14	Confección de roupa de vestir				1	1
15	Industria do coiro e do calzado					
16	Industria da madeira e cortiza, agás. mobles; cestería e espartaría	35		115	11	161
17	Industria do papel	1		2	2	5
18	Artes gráficas e reproduc. de soportes gravados	38	1	6	1	46
19	Coquerías e refinación de petróleo	1				1
20	Industria química	2		1		3
21	Fabricación de produtos farmacéuticos					
22	Fabric. de produtos de caucho e plásticos					
23	Fabric. doutros produtos minerais non metálicos					
24	Metalurxia; fabric. prod. ferro, aceiro e ferroalixes	126	4	175	108	413
25	Fabric. produtos metálicos agás maquinaria e equipam.					
26	Fabric. produtos informát., electrón. e ópticos					
27	Fabric. de material e equipamento eléctrico					
28	Fabric. de maquin. e equipam. n.c.n.					
29	Fabric. vehículos de motor, remolques e semirremolques					
30	Fabric. doutro material de transporte					
31	Fabricación de mobles	56		10		66
32	Outras industrias manufactureiras	22	1	15	19	57
33	Repar. e instal. de maquinaria e equipamento					
35	Fornecem. de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	7	1	13	4	25
36	Captación, depuración e distribución de auga					
37	Recolla e tratamento de augas residuais					
38	Recolla, tratam. e elimin. residuos; valorización		1			1
39	Activ. descontam. e outros servizos de descontam. resid.					
41	Construción de edificios	147	8	312	50	517
42	Inxeñaría civil	2		2		4
43	Actividades de construción especializada			1	3	4
45	Venda repar. vehículos motor e motocicletas			2		2
46	Comerc. por xunto e interm. do com., agás vehic. motor e motocicletas	7		4	19	30
47	Comercio a retalho, agás vehic. motor e motocicletas	95	1	101	24	221
49	Transporte terrestre e por tubaxe	63		90	20	173
50	Transporte marítimo e por vías naveg. interiores	1				1
51	Transporte aéreo					
52	Almacenamento e activ. anexas ao transportes					
53	Actividades postais e de correos	2		1		3
55	Servizos de aloxamento	17		7	1	25
56	Servizos de comidas e bebidas	76	3	113	27	219
58	Edición					
59	Activ. cinet., vídeo, programas de tv., grab. son e edic.music.					
60	Activ. program. e emisión de radio e tv					
61	Telecomunicacións	18		49	4	71
62	Program., consultaría e outras activid. relac. Informática	1		3		4
63	Servizos de información					
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	2				2
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seg. Social obrig.	5		17	1	23
66	Activ. auxiliares aos servizos financeiros e seguros					
68	Activ. inmobiliarias	6		2	8	16
69	Actividades xurídicas e de contabilidade					
70	Activ. das sedes cent., activ. consult. de xestión empresarial	2		1		3
71	Servizos tecn. arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	10		6	2	18
72	Investigación e desenvolvemento					
73	Publicidade e estudos de mercado	17	2	18	8	45
74	Outras activ. profesionais, científicas e técnicas	116	8	149	54	327
75	Actividades veterinarias					
77	Actividades de aluguer				1	1
78	Activid. relacionadas co emprego	1		1		2
79	Activ. axenc. viaxes, oper. turíst. serv. reservas e activ. Relacionadas					
80	Activid. seguranza e investigación	15	4	51	17	87
81	Servizos a edificios e activid. de xardinaría	50		87	51	188
82	Activ. adminst.de oficina e outras activ. aux. ás empresas	11		4	6	21
84	Admt. pública e Defensa e Seguridade Social obrigatoria		1		1	2
85	Educación	4	2	41	4	51
86	Actividades sanitarias	14		8	7	29
87	Asistencia en establecementos residenciais					
88	Actividades de serviz. sociais sen aloxamento	6		2	12	20
90	Activ. de creación artíst. e espectáculos	1		2	2	5
91	Activ. bibliotecas, arquivos, museos e outras activ. culturais					
92	Activ. de xogos de azar e apostas				1	1
93	Activ. deportivas, recreativas e de entretemento	6	1	17	1	25
94	Activ. Asociativas	7		6	7	20
95	Repar. Ordenadores, efectos persoais e art. uso domést.				1	1
96	Outros servizos persoais	14		16	43	73
97	Activ. dos fogares como empregad. de persoal doméstico	6		9	4	19
98	Activ. fogares como produt. de bens e servizos para uso propio	1			2	3
99	Activid. de organizacións e organismos extraterritoriais					
	Totais	1.203	48	1.573	606	3.430

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

■ Cadro 11.14c

Ourense

Cód.	Actividade	Despedimentos	Sancións	R. cantidade	Varios	TOTAL
01	Agricultura, gandería, caza e serv. relacionados	95		7	15	117
02	Silvicultura e explotacións forestais	4		4	2	10
03	Pesca e acuicultura					
05	Extracc. de antracita, hulla e lignito	13	3	50	13	79
06	Extracc. cru. petróleo e gas natural					
07	Extracc. minerais metálicos					
08	Outras industrias extractivas					
09	Actividades de apoio as industrias extractivas					
10	Industria da alimentación	30		25	27	82
11	Fabricación de bebidas					
12	Industria do tabaco					
13	Industria téxtil	15	1	26	7	49
14	Confección de roupa de vestir	1		4		5
15	Industria do coiro e do calzado	2		1		3
16	Industria da madeira e cortiza, agás. mobles; cestería e espartaría	8	2	3	2	15
17	Industria do papel					
18	Artes gráficas e reproduc. de soportes gravados	1		1		2
19	Coquerías e refinación de petróleo					
20	Industria química	10	2	4		16
21	Fabricación de produtos farmacéuticos	1				1
22	Fabric. de produtos de caucho e plásticos	6		2		8
23	Fabric. doutros produtos minerais non metálicos	6	1	2	1	10
24	Metalurxia; fabric. prod. ferro, aceiro e ferroalixes	5	1	4	7	17
25	Fabric. produtos metálicos agás maquinaria e equipam.	4		6	3	13
26	Fabric. produtos informát., eléctron. e ópticos	1		26		27
27	Fabric. de material e equipamento eléctrico			1	3	4
28	Fabric. de maquin. e equipam. n.c.n.	4		7	1	12
29	Fabric. vehículos de motor, remolques e semirremolques				1	1
30	Fabric. doutro material de transporte	1		1	2	4
31	Fabricación de mobles	11	2	20	10	43
32	Outras industrias manufactureiras	1		1		2
33	Repar. e instal. de maquinaria e equipamento	6		11	4	21
35	Fornecem. de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	9		7	1	17
36	Captación, depuración e distribución de auga			2		2
37	Recolla e tratamento de augas residuais					
38	Recolla, tratam. e elimin. residuos; valorización	3				3
39	Activ. descontam. e outros servizos de descontam. resid.		2			2
41	Construción de edificios	82	2	294	74	452
42	Inxeñaría civil	1		2	1	4
43	Actividades de construción especializada	64		72	30	172
45	Venda repar. vehículos motor e motocicletas	22	2	14	3	41
46	Comerc. por xunto e interm. do com., agás vehic. motor e motocicletas	30		12	31	73
47	Comercio a retallo, agás vehic. motor e motocicletas	107	2	74	18	201
49	Transporte terrestre e por tubaxe	36		78	15	129
50	Transporte marítimo e por vías naveg.interiores					
51	Transporte aéreo					
52	Almacenamento e activ. anexas ao transportes					
53	Actividades postais e de correos					
55	Servizos de aloxamento	4			3	7
56	Servizos de comidas e bebidas	84	5	122	20	231
58	Edición			2	1	3
59	Activ. cinet., vídeo, programas de tv., grab. son e edic.music.	1		1		2
60	Activ. program. e emisión de radio e tv	5		3		8
61	Telecomunicacións	20	4	17	6	47
62	Program., consultaría e outras activid. relac. Informática	14	1	7	1	23
63	Servizos de información	2		5		7
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	3		4	11	18
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seg. Social obrig.	7		11	4	22
66	Activ. auxiliares aos servizos financeiros e seguros				2	2
68	Activ. inmobiliarias	1		1		2
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	4	1	1	4	10
70	Activ. das sedes cent., activ. consult. de xestión empresarial	3	1	2		6
71	Servizos tecn. arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	6		11	2	19
72	Investigación e desenvolvemento	1				1
73	Publicidade e estudos de mercado	1		1		2
74	Outras activ. profesionais, científicas e técnicas	11	1	19	5	36
75	Actividades veterinarias					
77	Actividades de aluguer			1		1
78	Activid. relacionadas co emprego					
79	Activ. axenc. viaxes, oper. turist, serv. reservas e activ. Relacionadas					
80	Activid. seguranza e investigación	8		36	7	51
81	Servizos a edificios e activid. de xardinaría	17	4	199	20	240
82	Activ. adminst.de oficina e outras activ. aux. ás empresas	2			1	3
84	Admt. pública e Defensa e Seguridade Social obrigatoria			3		3
85	Educación	7	2	21	3	33
86	Actividades sanitarias	13		5	8	26
87	Asistencia en establecementos residenciais	14	4	41	9	68
88	Actividades de serviz. sociais sen aloxamento	14	1	5	8	28
90	Activ. de creación artíst. e espectáculo			4	1	5
91	Activ. bibliotecas, arquivos, museos e outras activ. culturais					
92	Activ. de xogos de azar e apostas					
93	Activ. deportivas, recreativas e de entretemento	2		4	4	10
94	Activ. Asociativas	3		7	6	16
95	Repar. Ordenadores, efectos persoais e art. uso domést.					
96	Outros servizos persoais	10		10		20
97	Activ. dos fogares como empregad. de persoal doméstico	6		4	1	11
98	Activ. fogares como produt. de bens e servizos para uso propio					
99	Activid. de organizacións e organismos extraterritoriais	2		2	1	5
	Totais	844	50	1.310	399	2.603

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

■ Cadro 11.14d

Pontevedra

Cód.	Actividade	Despedimentos	Sancións	R. cantidade	Varios	TOTAL
01	Agricultura, gandería, caza e serv. relacionados	43	2	32	1	78
02	Silvicultura e explotacións forestais	21		2		23
03	Pesca e acuicultura	154	2	113	9	278
05	Extracc. de antracita, hulla e lignito	1				1
06	Extracc. cru, petróleo e gas natural					
07	Extracc. minerais metálicos					
08	Outras industrias extractivas	49		61	9	119
09	Actividades de apoio as industrias extractivas	1			1	2
10	Industria da alimentación	121	9	268	10	408
11	Fabricación de bebidas	4		8	1	13
12	Industria do tabaco					
13	Industria téxtil	21		23	9	53
14	Confección de roupa de vestir	33		49	4	86
15	Industria do coiro e do calzado	2		5		7
16	Industria da madeira e cortiza, agás. mobles; cestería e espartaría	12	2	34	5	53
17	Industria do papel	6		4		10
18	Artes gráficas e reproduc. de soportes gravados	19	1	75	17	112
19	Coquerías e refinación de petróleo					
20	Industria química	27	2	33	3	65
21	Fabricación de produtos farmacéuticos	8				8
22	Fabric. de produtos de caucho e plásticos	83	7	144	50	284
23	Fabric. doutros produtos minerais non metálicos	37	2	33	29	101
24	Metalurxia; fabric. prod. ferro, aceiro e ferroalixas	328	8	190	5	531
25	Fabric. produtos metálicos agás maquinaria e equipam.	78	1	266	68	413
26	Fabric. produtos informát., electrón. e ópticos					
27	Fabric. de material e equipamento eléctrico	2		8	1	11
28	Fabric. de maquin. e equipam. n.c.n.	75	1	43	66	185
29	Fabric. vehículos de motor, remolques e semirremolques	79	15	65	15	174
30	Fabric. doutro material de transporte	35		96	68	199
31	Fabricación de mobles	58	1	107	16	182
32	Outras industrias manufactureiras	4		3	4	11
33	Repar. e instal. de maquinaria e equipamento	14	1	17	10	42
35	Fornecem. de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	38	2	39	2	81
36	Captación, depuración e distribución de auga	3		12	1	16
37	Recolla e tratamento de augas residuais					
38	Recolla, tratam. e elimin. residuos; valorización	3		1	3	7
39	Activ. descontam. e outros servizos de descontam. resid.	2				2
41	Construción de edificios	478	11	925	55	1.469
42	Inxeñaría civil	39	1	25		65
43	Actividades de construción especializada	181	3	272	55	511
45	Venda repar. vehículos motor e motocicletas	86	1	44	13	144
46	Comerc. por xunto e interm. do com., agás vehic. motor e motocicletas	229	8	265	49	551
47	Comercio a retallo, agás vehic. motor e motocicletas	286	22	308	84	700
49	Transporte terrestre e por tubaxe	212	13	314	49	588
50	Transporte marítimo e por vías naveg.intérieures	7	4	23	1	35
51	Transporte aéreo	1			28	29
52	Almacenamento e activ. anexas ao transportes	74	7	27	14	122
53	Actividades postais e de correos	5		4	3	12
55	Servizos de aloxamento	35	12	39	10	96
56	Servizos de comidas e bebidas	299	12	341	43	685
58	Edición	11		7	1	19
59	Activ. cinet., vídeo, programas de tv., grab. son e edic.music.	5	1	4	3	13
60	Activ. program. e emisión de radio e tv	9		1		10
61	Telecomunicacións	54	2	11	7	74
62	Program., consultaría e outras activid. relac. Informática	39		19	17	75
63	Servizos de información	1				1
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	46		5	11	62
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seg. Social obrig.	25		49	10	84
66	Activ. auxiliares aos servizos financeiros e seguros	16		12	1	29
68	Activ. inmobiliarias	13	1	30	3	47
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	49	1	27	6	83
70	Activ. das sedes cent., activ. consult. de xestión empresarial	30	1	17	5	53
71	Servizos tecn. arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	40	1	105	10	156
72	Investigación e desenvolvemento	9				9
73	Publicidade e estudos de mercado	10	2	15	5	32
74	Outras activ. profesionais, científicas e técnicas	104	6	139	11	260
75	Actividades veterinarias					
77	Actividades de aluguer	6		3	2	11
78	Activid. relacionadas co emprego	38		13	3	54
79	Activ. axenc. viaxes, oper. turist, serv. reservas e activ. Relacionadas	8		7	1	16
80	Activid. seguranza e investigación	34	6	147	37	224
81	Servizos a edificios e activid. de xardinería	111	18	255	65	449
82	Activ. adminst.de oficina e outras activ. aux. ás empresas	43	1	33	3	80
84	Admt. pública e Defensa e Seguridade Social obrigatoria	5		4	2	11
85	Educación	48	5	89	13	155
86	Actividades sanitarias	77	6	45	15	143
87	Asistencia en establecementos residenciais	21	4	27	6	58
88	Actividades de serviz. sociais sen aloxamento	26	2	51	7	86
90	Activ. de creación artíst. e espectáculos	4		16		20
91	Activ. bibliotecas, arquivos, museos e outras activ. culturais	25		9		34
92	Activ. de xogos de azar e apostas	7		7		14
93	Activ. deportivas, recreativas e de entretemento	23	1	66	2	92
94	Activ. Asociativas	23	6	333	27	389
95	Repar. Ordenadores, efectos persoais e art. uso domést.	1		2		3
96	Outros servizos persoais	33	1	33	5	72
97	Activ. dos fogares como empregad. de persoal doméstico	37		37	5	79
98	Activ. fogares como produt. de bens e servizos para uso propio					
99	Activid. de organizacións e organismos extraterritoriais					
	Totals	4.324	215	5.936	1.094	11.569

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

■ Cadro 11.14e

Galicia

Cód.	Actividade	Despedimentos	Sancións	R. cantidade	Varios	TOTAL
01	Agricultura, gandería, caza e serv. relacionados	198	4	180	45	427
02	Silvicultura e explotacións forestais	132	3	48	62	245
03	Pesca e acuicultura	237	3	185	32	457
05	Extracc. de antracita, hulla e lignito	15	3	51	14	83
06	Extracc. cru, petróleo e gas natural	0	0	0	2	2
07	Extracc. minerais metálicos	0	0	0	1	1
08	Outras industrias extractivas	67	0	85	22	174
09	Actividades de apoio as industrias extractivas	3	0	2	3	8
10	Industria da alimentación	403	28	521	99	1.051
11	Fabricación de bebidas	6	0	10	1	17
12	Industria do tabaco	2	0	3	2	7
13	Industria téxtil	232	4	268	81	585
14	Confección de roupa de vestir	34	0	53	5	92
15	Industria do coiro e do calzado	4	0	6	0	10
16	Industria da madeira e cortiza, agás. mobles; cestería e espartaria	137	7	243	39	426
17	Industria do papel	10	0	29	5	44
18	Artes gráficas e reproduc. de soportes gravados	122	5	130	34	291
19	Coquerías e refinación de petróleo	3	1	2	0	6
20	Industria química	86	4	65	11	166
21	Fabricación de produtos farmacéuticos	14	0	0	0	14
22	Fabric. de produtos de caucho e plásticos	91	7	146	50	294
23	Fabric. doutros produtos minerais non metálicos	174	5	126	54	359
24	Metalurxia; fabric. prod. ferro, aceiro e ferroalixes	989	35	969	305	2.298
25	Fabric. produtos metálicos agás maquinaria e equipam.	122	3	291	81	497
26	Fabric. produtos informát., electrón. e ópticos	4	0	35	6	45
27	Fabric. de material e equipamento eléctrico	4	0	12	7	23
28	Fabric. de maquin. e equipam. n.c.n.	81	1	51	67	200
29	Fabric. vehículos de motor, remolques e semirremolques	81	15	69	16	181
30	Fabric. doutro material de transporte	36	0	97	70	203
31	Fabricación de mobles	135	4	159	40	338
32	Outras industrias manufactureiras	29	2	26	23	80
33	Repar. e instal. de maquinaria e equipamento	25	1	34	14	74
35	Fornecem. de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	92	7	128	109	336
36	Captación, depuración e distribución de auga	7	0	22	4	33
37	Recolla e tratamento de augas residuais	0	0	0	0	0
38	Recolla, tratam. e elimin. residuos; valorización	36	2	27	38	103
39	Activ. descontam. e outros servizos de descontam. resid.	8	2	9	1	20
41	Construción de edificios	1.285	29	2.430	353	4.097
42	Inxeñaría civil	66	1	50	15	132
43	Actividades de construción especializada	323	10	647	169	1.149
45	Venda repar. vehículos motor e motocicletas	184	5	155	47	391
46	Comerc. por xunto e interm. do com., agás vehic. motor e motocicletas	305	8	339	104	756
47	Comercio a retallo, agás vehic. motor e motocicletas	1.079	59	848	245	2.231
49	Transporte terrestre e por tubaxe	513	29	731	196	1.469
50	Transporte marítimo e por vías naveg.interiores	21	4	36	1	62
51	Transporte aéreo	5	1	10	45	61
52	Almacenamento e activ. anexas ao transportes	97	8	69	51	225
53	Actividades postais e de correos	11	0	6	5	22
55	Servizos de aloxamento	120	16	121	32	289
56	Servizos de comidas e bebidas	893	41	1.017	164	2.115
58	Edición	88	0	31	13	132
59	Activ. cinet., vídeo, programas de tv., grab. son e edic.music.	12	1	10	3	26
60	Activ. program. e emisión de radio e tv	81	5	75	97	258
61	Telecomunicacións	205	20	283	204	712
62	Program., consultaría e outras activid. relac. Informática	83	1	51	21	156
63	Servizos de información	8	0	8	3	19
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	113	2	44	39	198
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seg. Social obrig.	63	3	140	36	242
66	Activ. auxiliares aos servizos financeiros e seguros	16	0	13	3	32
68	Activ. inmobiliarias	38	1	42	18	99
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	59	2	33	10	104
70	Activ. das sedes cent., activ. consult. de xestión empresarial	44	2	23	8	77
71	Servizos tecn. arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	130	3	185	43	361
72	Investigación e desenvolvemento	21	0	4	0	25
73	Publicidade e estudos de mercado	40	5	37	17	99
74	Outras activ. profesionais, científicas e técnicas	374	21	680	147	1.222
75	Actividades veterinarias	1	0	0	0	1
77	Actividades de aluguer	10	0	4	3	17
78	Activid. relacionadas co emprego	53	1	25	4	83
79	Activ. axenc. viaxes, oper. turist. serv. reservas e activ. Relacionadas	16	0	17	2	35
80	Activid. seguranza e investigación	124	28	568	132	852
81	Servizos a edificios e activid. de xardinaría	240	48	763	211	1.262
82	Activ. administ.de oficina e outras activ. aux. ás empresas	181	6	130	57	374
84	Admt. pública e Defensa e Seguridade Social obrigatoria	9	1	10	5	25
85	Educación	133	10	225	38	406
86	Actividades sanitarias	158	10	94	49	311
87	Asistencia en establecementos residenciais	48	14	99	18	179
88	Actividades de serviz. sociais sen aloxamento	103	18	141	30	292
90	Activ. de creación artisit. e espectáculo	15	0	31	9	55
91	Activ. bibliotecas, arquivos, museos e outras activ. culturais	33	0	33	14	80
92	Activ. de xogos de azar e apostas	13	0	9	2	24
93	Activ. deportivas, recreativas e de entretemento	83	6	147	17	253
94	Activ. Asociativas	74	8	384	59	525
95	Repar. Ordenadores, efectos persoais e art. uso domést.	6	0	2	2	10
96	Outros servizos persoais	120	9	123	57	309
97	Activ. dos fogares como empregad. de persoal doméstico	84	2	81	13	180
98	Activ. fogares como produt. de bens e servizos para uso propio	1	0	0	2	3
99	Activid. de organizacións e organismos extraterritoriais	3	0	3	2	8
	Totais	11.404	584	15.089	4.158	31.235

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

Cadro 11.15
Persoas traballadoras afectadas 2009-2012

	2009	2010	2011	2012
A Coruña	18.189	15.753	22.496	23.260
Lugo	3.893	1.647	2.922	5.799
Ourense	4.032	2.835	2.793	2.613
Pontevedra	20.443	24.246	35.916	33.118
Direcc. Xeral	420	7.020	31.078	10.483
Total	46.977	51.501	95.205	75.273

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

11.3 Xulgados do Social

O cadro 11.16a (Asuntos resoltos, segundo materia obxecto da demanda, por comunidade autónoma e provincia), recolle os asuntos resoltos polos Xulgados do Social en cada comunidade autónoma (con desglose provincial na nosa) segundo a materia obxecto da demanda, clasificándose en tres grandes apartados:

- Conflitos individuais
- Conflitos colectivos
- Conflitos relacionados con temas da Seguridade Social

Cadro 11.16a
**Asuntos resoltos, segundo materia obxecto da demanda a nivel estatal.
Por comunidade autónoma e provincia. 2011 - 2012**

	Total		Conflitos Colectivos		Conflitos Individuais		Seguridade Social(1)	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
TOTAL	333.201	352.992	3.079	2.726	262.977	275.867	67.148	74.399
Galicia	24.801	27.476	193	164	16.914	18.587	7.694	8.725
A Coruña	9.735	12.012	78	67	6.615	8.258	3.042	3.687
Lugo	2.898	2.925	20	39	2.133	2.090	745	796
Ourense	3.387	3.489	5	4	1.865	1.878	1.517	1.607
Pontevedra	8.781	9.050	90	54	6.301	6.361	2.390	2.635

(1) No ano 2012, os asuntos resoltos en materia de Seguridade Social, refírense exclusivamente a Prestacións.
Fonte: Anuario de estadísticas laborais. Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

Galicia representa un 7,78% do total de comunidades autónomas no mesmo ano.

No ano 2012 os xulgados do social de Galicia resolveron un total de 27.476 asuntos da orde xurisdiccional social. No ano precedente resolvéronse 24.801 asuntos.

De tales asuntos o maior número de sentenzas corresponden a conflitos individuais 18.587 (un 67,65% do total). Seguidos de asuntos referidos á Seguridade Social/prestacións 8.725 (un 31,75%) e, a considerable distancia, asuntos referidos a conflitos colectivos 164 asuntos (un 1% do mesmo total).

O cadro 11.16b amosa as cantidades acordadas en conflitos individuais, segundo a materia obxecto da demanda e a clase de resolución, por comunidade autónoma e provincia.

■ **Cadro 11.16b** **Conflitos individuais. Cantidades acordadas, segundo materia obxecto da demanda e clase de resolución. Por comunidade autónoma e provincia. 2012**

	Cantidades acordadas en conflitos individuais								
	Miles de euros								
	Total conflitos individuais			Despedimentos			Reclamacións derivadas do contrato de traballo		
	Total	Sentanza	Conciliación	Total	Sentanza	Conciliación	Total	Sentanza	Conciliación
Total	1.857.402,6	1.198.358,4	659.044,2	1.219.187,3	712.845,6	506.341,8	638.215,2	485.512,8	152.702,4
Galicia	119.611,1	92.926,8	26.684,2	71.656,1	51.985,6	19.670,5	47.955,0	40.941,3	7.013,8
A Coruña	48.456,1	37.102,5	11.353,6	33.007,0	24.027,3	8.979,6	15.449,2	13.075,2	2.374,0
Lugo	10.156,3	7.905,7	2.250,6	7.348,6	6.063,8	1.284,8	2.807,7	1.842,0	965,8
Ourense	9.504,5	7.719,5	1.784,9	5.037,8	4.048,7	989,2	4.466,6	3.670,8	795,8
Pontevedra	51.494,2	40.199,1	11.295,1	26.262,7	17.845,8	8.416,9	25.231,5	22.353,3	2.878,2

Fonte: Anuario de estadísticas laborais. Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

O cadro 11.17 móstranse os datos referidos a asuntos resoltos en materia de despedimentos, segundo clase de resolución.

En Galicia ditáronse un total de 7.417 sentenzas en materia de despedimentos, un 6,83% do total de España. Delas 2.699 foron favorables ao traballador e desfavorables 1.043.

■ **Cadro 11.17** **Asuntos resoltos en materia de despedimentos, segundo clase de resolución. Por comunidade autónoma e provincia. 2011-2012**

	Total		Con sentenza favorable ao traballador		Con sentenza favorable en parte ao trab.		Con sentenza desfavorable ao traballador		Por conciliación		Por desestimento		Por outras causas	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
	105.299	108.570	30.018	31.028	4.193	5.003	12.430	11.409	26.979	35.449	19.703	19.714	5.452	5.967
Galicia	5.959	7.417	2.337	2.699	407	496	1.162	1.043	1.205	1.892	1.030	1.095	333	192
A Coruña	2.465	3.393	1.058	1.238	120	210	461	471	523	874	436	523	223	77
Lugo	611	850	259	333	71	71	161	105	100	150	123	173	15	18
Ourense	490	670	205	266	89	78	101	111	58	125	51	71	24	19
Pontevedra	2.393	2.504	815	862	127	137	439	356	524	743	420	328	71	78

Fonte: Anuario de estadísticas laborais. Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

No cadro 11.18 recollese os traballadores despedidos, cantidades acordadas e contías medias, segundo clase de resolución, por comunidade autónoma e provincia.

Cadro 11.18
Traballadores despedidos, cantidades acordadas e cuantías medias, segundo calse de resolución. Por comunidade autónoma e provincia. 2012

	Despedimentos								
	Traballadores despedidos (1)			Cantidades acordadas Miles de euros			Contías medias euros		
	Total	Sentanza (2)	Conciliación	Total	Sentanza	Conciliación	Total	Sentanza	Conciliación
Total	89.750	48.357	41.393	1.219.187,3	712.845,6	506.341,8	13.584,3	14.741,3	12.232,5
Galicia	6.065	3.962	2.103	71.656,1	51.985,6	19.670,5	11.814,7	13.121,0	9.353,5
A Coruña	2.749	1.795	954	33.007,0	24.027,3	8.979,6	12.006,9	13.385,7	9.412,6
Lugo	584	428	156	7.348,6	6.063,8	1.284,8	12.583,2	14.167,7	8.235,8
Ourense	500	372	128	5.037,8	4.048,7	989,2	10.075,7	10.883,6	7.727,8
Pontevedra	2.232	1.367	865	26.262,7	17.845,8	8.416,9	11.766,4	13.054,7	9.730,5

(1) Non inclúe aos traballadores afectados por asuntos "desistidos" e asuntos terminados "por outras causas".

(2) Non inclúe os traballadores afectados por sentenza desfavorable ao traballador.

Fonte: Anuario de estadísticas laborais. Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

Os importes aboados por indemnizacións derivadas de despedimentos alcanzaron no ano 2012 os 51.985,6 €.

11.4 Sala do Social do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia

O Tribunal Superior de Xustiza de Galicia é máxima expresión do Poder Xudicial na comunidade autónoma. Constituíuse o 23 de maio de 1989 como órgano integrante da estrutura xudicial. Os Tribunais Superiores de Xustiza xorden da planta prevista no artigo 26 da Lei Orgánica do Poder Xudicial.

Está integrado por tres Salas de Xustiza:

- Sala do Civil e Penal
- Sala do Contencioso Administrativo
- Sala do Social

A Sala do Social

Encargase dos recursos de súplica contra as resolucións dos Xulgados do Social do territorio, así como de cuestións de competencia que se susciten entre eles.

Aparte destas competencias xurisdicionais, o Tribunal Superior tamén ten outras de carácter governativo que radican no seu Presidente e na Sala de Goberno.

A Sala de Goberno

É o órgano de goberno interno dos xulgados e tribunais da Comunidade Autónoma. O seu obxectivo principal é a organización do funcionamento diario dos xulgados e tribunais de Galicia.

Está constituída por:

- O presidente do Tribunal
- Os presidentes das salas

- Os presidentes das catro audiencias provinciais
- Un número igual de maxistrados ou xuíces elixidos por todos os membros da carreira xudicial destinados na comunidade autónoma. Polo menos un deles ten que ter a categoría de xuíz.

O presidente da Sala de Goberno é o presidente do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia.

A Sala do Social resolve, entre outros:

- Procesos en única instancia
- Recursos de Suplicación en única instancia dos xulgados do Social
- Recursos de queixa, Recursos de súplica e de reposición.
- Resolve así mesmo recursos de revisión contra Resolucións do Secretario Xudicial.

O Consello Xeral do Poder Xudicial elabora estatísticas que nos permiten coñecer a actividade do órgano xudicial.

As ditas estatísticas ofrecen os datos de asuntos que ingresan e asuntos resoltos, con periodicidade trimestral e coñecer así, o movemento e a actividade de asuntos que ocupan ao Tribunal Superior de Xustiza ao longo de cada ano.

O cadro 11.19 reflicte o movemento de asuntos por trimestres durante o ano 2012.

■ Cadro 11.19

Sala do Social do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia

Movemento de asuntos. Ano 2012

	Pendentes trimestre anterior	Ingresados no Trimestre			Remitidos a outras seccións	Resoltos no trimestre	Pendentes ao final do trimestre
		Directamente	Procedentes doutras seccións	Reabertos no Trimestre			
1º Trimestre 2012							
Procesos en única instancia	1	5	0	1	0	4	3
R. de Suplicación	9.142	1.802	0	0	0	1.976	8.968
Cuestións de competencia	0	0	0	0	0	0	0
Recursos de queixa	4	16	0	0	0	12	8
Recursos de Suplica/Reposición (*)	3	0	0	0	0	3	0
Total	9.150	1.823	0	1	0	1.995	8.979
2º Trimestre 2012							
Procesos en única instancia	3	12	0	0	0	6	9
R. de Suplicación	8.968	1.839	0	0	0	1.705	9.102
Cuestións de competencia	0	0	0	0	0	0	0
Recursos de queixa	8	55	0	0	0	49	14
Recursos de Suplica/Reposición (*)	0	1	0	0	0	1	0
Total	8.979	1.907	0	0	0	1.761	9.125
3º Trimestre 2012							
Procesos en única instancia	9	14	0	0	0	7	16
R. de Suplicación	9.102	1.101	0	0	0	982	9.221
Cuestións de competencia	0	0	0	0	0	0	0
Recursos de queixa	14	19	0	0	0	21	12
Recursos de Suplica/Reposición (*)	0	7	0	0	0	7	0
Total	9.125	1.141	0	0	0	1.017	9.249
4º Trimestre 2012							
Procesos en única instancia	16	12	0	0	0	21	7
R. de Suplicación	9.221	1.520	0	0	0	1.723	9.018
Cuestións de competencia	0	1	0	0	0	1	0
Recursos de queixa	12	17	0	0	0	23	6
Recursos de Suplica/Reposición (*)	0	0	0	0	0	0	0
Total	9.249	1.550	0	0	0	1.768	9.031

Fonte: Consello Xeral do Poder Xudicial.

O cadro 11.20a amosa a actividade revisora a través dos recursos de suplicación por trimestres ao longo do ano 2012, competencia do TSX Social de maior entidade cuantitativa.

■ Cadro 11.20a

Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Sala do Social

Recursos dictados en Recursos de Suplicación.
Segundo materias. 1º Trimestre de 2012

Sentenzas	En Única Instancia		En Recursos			Total
	Estimando (6)	Desestimando	Estimando (6)	Desestimando	Anulando	
Conflitos colectivos	1	1	5	4	1	12
Impugnación de convenios	0	0	0	0	0	0
Tutelas	0	0	2	3	0	5
Despedimentos	0	0	66	242	2	310
Extincións de contrato	0	0	3	28	1	32
Contrato de traballo	0	0	47	199	15	261
Seguridade Social	0	0	92	432	8	532
Desemprego	0	0	13	50	4	67
Invalidez (grado) e altas médicas	0	0	44	453	2	499
Sentenzas repetitivas	0	0	0	0	0	0
Accidentes de traballo, enfermidades profesionais e prevención de riscos laborais	0	0	41	190	1	232
Impugnación en materia laboral e seguridade social, excluídos os prestacionais	0	0	0	0	0	0
Dereitos fundamentais	0	0	0	0	0	0
Outras	0	0	2	16	1	19
Total	1	1	315	1.617	35	1.969

Recursos dictados en Recursos de Suplicación.
Segundo materias. 2º Trimestre de 2012

Sentenzas	En Única Instancia		En Recursos			Total
	Estimando (6)	Desestimando	Estimando (6)	Desestimando	Anulando	
Conflitos colectivos	3	2	3	4	1	13
Impugnación de convenios	0	0	0	0	0	0
Tutelas	0	0	1	8	0	9
Despedimentos	0	0	80	199	8	287
Extincións de contrato	0	0	3	25	1	29
Contrato de traballo	0	0	66	260	3	329
Seguridade Social	0	0	74	403	6	483
Desemprego	0	0	3	4	0	7
Invalidez (grado) e altas médicas	0	0	16	222	2	240
Sentenzas repetitivas	0	0	0	0	0	0
Accidentes de traballo, enfermidades profesionais e prevención de riscos laborais	0	0	33	227	2	262
Impugnación en materia laboral e seguridade social, excluídos os prestacionais	0	0	0	0	0	0
Dereitos fundamentais	0	0	0	0	0	0
Outras	0	0	9	24	1	34
Total	3	2	288	1.376	24	1.693

■ **Cadro 11.20a**
(continuación)

Recursos dictados en Recursos de Suplicación.
Segundo materias. 3º Trimestre de 2012

Sentenzas	En Única Instancia		En Recursos			Total
	Estimando (6)	Desestimando	Estimando (6)	Desestimando	Anulando	
Conflitos colectivos	2	1	1	6	1	11
Impugnación de convenios	0	0	0	0	0	0
Tutelas	0	0	0	2	0	2
Despedimentos	2	0	40	122	3	167
Extincións de contrato	0	0	3	3	0	6
Contrato de traballo	0	0	45	187	5	237
Seguridade Social	0	0	49	202	6	257
Desemprego	0	0	13	29	0	42
Invalidez (grado) e altas médicas	0	0	13	103	0	116
Sentenzas repetitivas	0	0	0	0	0	0
Accidentes de traballo, enfermidades profesionais e prevención de riscos laborais	0	0	25	99	3	127
Impugnación en materia laboral e seguridade social, excluídos os prestacionais	0	0	0	0	0	0
Dereitos fundamentais	0	0	0	0	0	0
Outras	0	0	1	8	0	9
Total	4	1	190	761	18	974

Recursos dictados en Recursos de Suplicación.
Segundo materias. 4º Trimestre de 2012

Sentenzas	En Única Instancia		En Recursos			Total
	Estimando (6)	Desestimando	Estimando (6)	Desestimando	Anulando	
Conflitos colectivos	1	5	4	10	0	20
Impugnación de convenios	1	0	0	0	0	1
Tutelas	0	0	0	6	0	6
Despedimentos	2	1	85	290	8	386
Extincións de contrato	0	1	9	45	0	55
Contrato de traballo	0	0	101	320	4	425
Seguridade Social	0	0	69	259	7	335
Desemprego	0	0	4	23	2	29
Invalidez (grado) e altas médicas	0	0	23	201	0	224
Sentenzas repetitivas	0	0	0	0	0	0
Accidentes de traballo, enfermidades profesionais e prevención de riscos laborais	0	0	20	195	0	215
Impugnación en materia laboral e seguridade social, excluídos os prestacionais	0	0	0	0	0	0
Dereitos fundamentais	0	0	0	0	0	0
Outras	0	0	4	11	2	17
Total	4	7	319	1.360	23	1.713

Fonte: Consello Xeral do Poder Xudicial. Boletíns estatísticos.

As estatísticas permítenos coñecer ademais un último dato. Referímonos ao número de recurso de casación contra sentenzas da Sala do Social do TSXG ditadas en Recursos de Suplicación e que se elevan ao Tribunal Supremo durante o ano 2012. O cadro 11.20b amosa os **recursos de casación**, permitindo respecto a estes recursos e con periodicidade trimestral analizar: cuantos recursos de esta natureza se elevan, cales confirman totalmente as sentencias ditadas polo TSX de Galicia nos recursos de casación e cales se revocan total o parcialmente.

■ Cadro 11.20b

Recurso de Casación. Unificación de Doutrina. Ano 2012

	Elevados	Confirmado Totalmente	Revocados		Anulados
			Totalmente	Parcialmente	
1º Trimestre	47	81	5	0	0
2º Trimestre	72	66	6	0	0
3º Trimestre	68	21	2	0	0
4º Trimestre	45	54	3	6	2
Total	232	222	16	6	2

Fonte: Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Sala do Social. Boletíns estatísticos.

Obtense así información que permite observar a importancia que detenta a Sala do Social, como última instancia resolutoria no ámbito galego, dado o baixo número de sentencias de instancia que se revocan en casación polo Tribunal Supremo.

11.5 Xestión do Acordo Interprofesional Galego sobre Procedementos Extraxudiciais de Solución de Conflitos de Traballo (AGA)

Os expedientes xestionados ao abeiro do AGA dende os seus comezos en xuño de 1992 ata o 31 de decembro de 2012 son 789, cun total de 683.210 traballadores afectados.

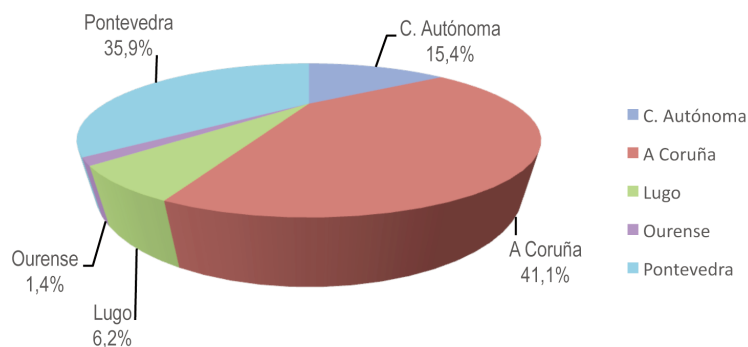
Nunha primeira aproximación a esta estatística, podemos dicir que o 58,7% deses expedientes corresponde ao sector servizos, o 38,7% ao da industria, o 1,1% ao da pesca, o 1,3% ao da construción e o 0,2% ao de agricultura.

■ Cadro 11.21

AGA. Distribución territorial dos conflitos presentados. (1.06.1992 - 31.12.2012)

	C. Autónoma	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Expedientes iniciados	89	319	103	34	244	789
Traballadores afectados	105.288	280.889	42.111	9.763	245.159	683.210
Expedientes de conflitos de sector	32	38	10	9	52	141
Traballadores afectados conf. sector	91.181	227.991	22.150	6.802	221.938	570.062
Expedientes de conflitos empresa	57	281	93	25	192	648
Traballadores afectados conf. empresa	14.107	52.898	19.961	2.961	23.221	113.148

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

No cadro 11.21 pódese apreciar a distribución destes expedientes segundo o ámbito xeográfico e diferenciando tamén os que corresponden a conflitos de empresa e de sector.

No ano 2012 iniciáronse 66 expedientes, que afectaron a 3.199 empresas e máis de 32.959 traballadores. Sobre o total de mediacións e arbitraxes levadas a cabo polo AGA, a efectividade acadada ao longo do ano foi dun 80%.

■ Cadro 11.22

Expedientes iniciados	66
Expedientes desistidos	0
Expedientes en tramitación	2
Expedientes rexeitados	23
Expedientes arquivados por solución previa	1
Expedientes tramitados	40
Conciliacións/Mediacións	36
Arbitraxes	4

AGA. Total expedientes. 2011

Conflitos con resultado positivo	Empresas afectadas	Traballadores afectados
28	200	8.424
4	4	198
32	204	8.622

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

O cadro 11.22 resume os expedientes iniciados e xestionados ao abeiro do Acordo no ano 2012.

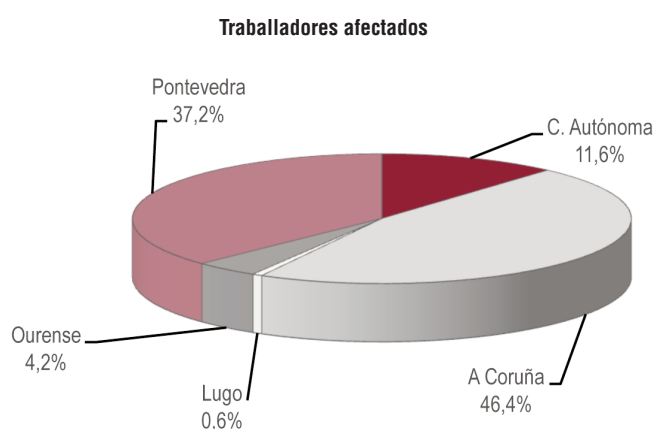
O 89,4% dos procedementos tramitados no ano 2012 foron conciliacións ou mediacións que afectaron a 32.220 traballadores e 3.133 empresas. O 10,6% restante foron arbitraxes que afectaron a 739 traballadores e 66 empresas.

■ Cadro 11.23

AGA. Distribución territorial dos conflitos presentados. 2012

	C. Autónoma	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Expedientes iniciados	7	36	2	3	18	66
Traballadores afectados	3.819	15.289	211	1.375	12.265	32.959
Expedientes de conflitos de sector	2	5	0	2	2	11
Traballadores afectados conf. sector	2.820	11.100	0	1.075	9.740	24.735
Expedientes de conflitos empresa	5	31	2	1	16	55
Traballadores afectados conf. empresa	999	4.189	211	300	2.525	8.224

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

O cadro 11.23 recolle a distribución territorial da conflictividade colectiva, diferenciando entre conflitos de sector e de empresa e indicando o número de traballadores afectados.

A provincia onde máis expedientes se iniciaron foi na da Coruña (cun 54,5% do total dos iniciados), seguida de Pontevedra (27,3%).

Segundo coa tendencia xeneralizada en anos anteriores a maioría dos conflitos presentados son de ámbito de empresa (o 83,3%).

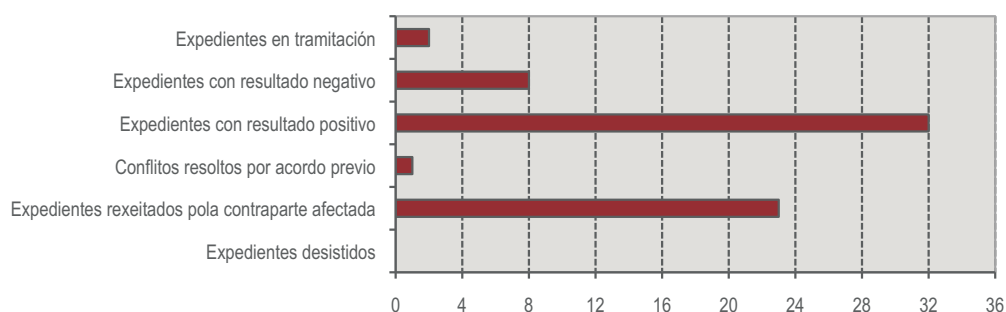
O maior número de traballadores afectados polos expedientes presentados este ano pertence a A Coruña con 15.289 (un 46,4%), seguido de Pontevedra con 12.265 (37,2%).

■ Cadro 11.24

AGA. Resultado dos expedientes. Distribución territorial. 2012

	C. Autónoma	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Expedientes iniciados	7	36	2	3	18	66
Expedientes desistidos	0	0	0	0	0	0
Expedientes rexeitados pola contraparte afectada	3	16	0	1	3	23
Conflitos resolto por acordo previo	0	0	0	0	1	1
Expedientes tramitados	3	19	2	2	14	40
Expedientes con resultado positivo	0	14	2	2	14	32
Expedientes con resultado negativo	3	5	0	0	0	8
Expedientes en tramitación	1	1	0	0	0	2

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

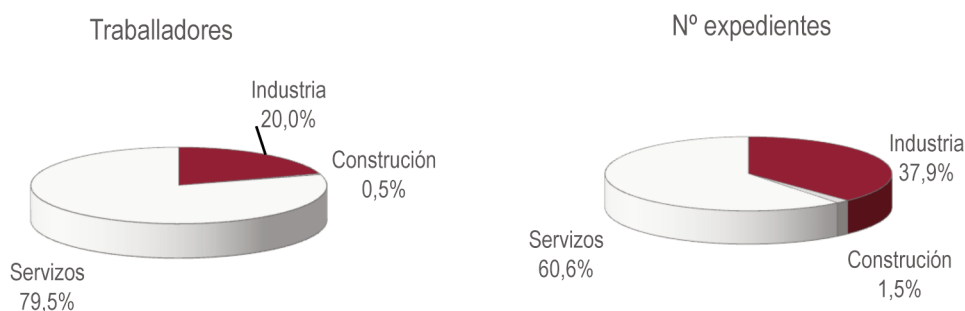
No cadro 11.24 pódese apreciar o resultado obtido polos procedementos presentados ao abeiro do AGA durante este ano.

AGA. Expedientes por sectores económicos e traballadores afectados. 2012

■ Cadro 11.25

	Nº expedientes	Traballadores
Agricultura	0	0
Pesca	0	0
Industria	25	6.594
Construción	1	150
Servizos	40	26.215
Total	66	32.959

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

O quadro II.25 informa sobre a pertenza dos expedientes instados aos distintos sectores económicos de actividade, segundo o encadramento neles da empresa ou sector de procedencia do conflito.

Neste ano o 90,9% dos conflitos presentados proceden do sector servizos e o restante 9,1% do sector da industria. O sector dos servizos é tamén o que engloba o maior número de traballadores afectados, cun 93,0%

Por último indicar que os procedementos de ámbito de sector iniciados foron os seguintes: Axuda a Domicilio de Galicia (mediación rexeitada pola parte empresarial), Empresas concesionarias dos servizos municipais de regulacións de Aparcamentos e/ou Retirada de Vehículos da Vía pública da provincia da Coruña (mediación rexeitada pola parte empresarial), Transporte de Enfermos e Accidentados en Ambulancia de Galicia (mediación rexeitada pola parte empresarial), Actores e Actrices de Teatro de Galicia (en tramitación), Transporte de Viaxeiros por Estrada da provincia da Coruña (mediación rematada con acordo), Limpeza de Edifícios e Locais da provincia de Pontevedra (mediación rexeitada pola parte empresarial), Limpeza de Edifícios e Locais da provincia de Ourense (mediación rematada con acordo), Sanidade Privada da Provincia de Ourense (mediación rematada con acordo), Sanidade Privada da provincia da Coruña (mediación rematada con acordo), Industrias e Despachos de Confeiterías e Panaderías da provincia da Coruña (Expediente no que se acadou solución previa entre as partes en conflito) e Oficinas e Despachos da provincia da Coruña (mediación rexeitada pola parte empresarial).

12.1 Introducción

Neste apartado, no que se examinan os expedientes de regulación de emprego tramitados e as e os traballadores afectados polos mesmos, téñense en conta, fundamentalmente, no referido a Galicia, os datos facilitados pola Consellería de Traballo e Benestar, competente nesta materia; completados con aqueles nos que, a súa competencia, se reserva á Administración Central, segundo os datos publicados polo Ministerio de Emprego e Seguridade Social.

Denomínanse procedementos pactados aqueles nos que se acada un acordo entre a empresa e os representantes legais das persoas traballadoras. Os procedementos sen período de consultas son aqueles que se xustifican en causas de forza maior, nos que a normativa non establece a obrigatoriedade dun período de consultas.

Con anterioridade ao 13 de febreiro de 2012, inclúense as extincións colectivas contempladas no artigo 51 do Real Decreto Lexislativo 1/1995, do 24 de marzo, que aproba o Texto Refundido da Lei do Estatuto dos Traballadores, resoltas conforme ao procedemento de regulación de emprego establecido nas normas de desenrolo regulamentario que necesitaban autorización administrativa. A partir do 13 de

febreiro de 2012, hai que ter en conta as modificacións que se introducen no Real Decreto 3/2012, do 10 de febreiro, de medidas urxentes para a reforma do mercado laboral, no referido á supresión do requisito de autorización administrativa, manténdose a existencia dun período de consultas.

Inclúese tamén neste capítulo ó Fondo de Garantía Salarial (FOGASA) por estar intimamente relacionado coa regulación de emprego.

12.2 Regulación de emprego

No primeiro cadro ofrécese, con datos do Ministerio de Emprego e Seguridade Social, unha vision xeral dos traballadores afectados en Galicia polos efectos dos expedientes de regulación de emprego baseándose na información subministrada pola Dirección Xeral de Traballo, a Comunidade Autónoma ou o Area de Traballo dependendo da autoridade laboral á que compete a súa resolución. Examinando as cifras pode verse que os traballadores/as da provincia de Pontevedra son os máis afectados/as polos expedientes e, no que se refire concretamente aos de extinción, (cadro 12.2), a provincia de Pontevedra, é tamén a que maior número de traballadores/as afectados reflicte, aínda que A Coruña ten unha cifra similar:

Traballadores afectados por expedientes de regulación de emprego autorizados, por provincia. Galicia 2012

■ Cadro 12.1

A Coruña	9.658
Lugo	1.891
Ourense	2.616
Pontevedra	15.947
Galicia	30.112

Elaboración propia.
Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social.

Traballadores afectados por medidas de extinción, por provincia. Galicia 2012

■ Cadro 12.2

A Coruña	1.524
Lugo	222
Ourense	179
Pontevedra	1.575
Galicia	3.500

Elaboración propia.
Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social.

No que se refire concretamente aos tramitados pola Comunidade Autónoma, no cadro 12.3, a provincia de Pontevedra, en xeral, é a que maior número de expedientes e traballadores/as afectados reflicte. Obsérvase que os expedientes pactados son claramente superiores aos que non teñen acordo.

Cadro 12.3 **Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada e persoas traballadoras afectadas, segundo o ámbito territorial. Ano 2012**

ÁMBITO	Expedientes autorizados							
	Pactados		Non Pactados		Sen período de consultas*		Totais	
	Expedientes	Trab. Afectados	Expedientes	Trab. Afectados	Expedientes	Trab. Afectados	Expedientes autorizados	Trab. Afectados
A Coruña	660	6.822	29	554	11	67	700	7.443
Lugo	180	1.443	4	21	4	15	188	1.479
Ourense	124	2.213	9	109	4	38	137	2.360
Pontevedra	1.159	13.350	46	1.374	56	535	1.261	15.259
Autonómicos	42	2.190	4	85	0	0	46	2.275
Totais	2.165	26.018	92	2.143	75	655	2.332	28.816

* Sen período de consultas: aqueles procedementos que se xustifican en causas de forza maior, nos que a normativa non establece a obrigatoriedade dun período de consultas.
Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

Na análise dos expedientes pola medida autorizada (cadro 12.4), pode verse a afectación maioritaria dos expedientes de medida de suspensión.

Cadro 12.4 **Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada, segundo o ámbito territorial e medida. Ano 2012**

ÁMBITO	Expedientes			
	Extinción	Suspensión	Redución	Totais
A Coruña	49	262	389	700
Lugo	5	67	116	188
Ourense	5	60	72	137
Pontevedra	58	718	485	1.261
Autonómicos	11	15	20	46
Totais	128	1.122	1.082	2.332

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

Nos seguintes cadros se analizan os expedientes pola medida segundo sexan pactados, non pactados ou sen período de consultas

Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada pactados, segundo o ámbito territorial e medida. Ano 2012

■ Cadro 12.5

ÁMBITO	Expedientes pactados			
	Extinción	Suspensión	Redución	Totais
A Coruña	38	241	381	660
Lugo	4	61	115	180
Ourense	4	53	67	124
Pontevedra	43	642	474	1.159
Autonómicos	9	13	20	42
Totais	98	1.010	1.057	2.165

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada non pactados, segundo o ámbito territorial e medida. Ano 2012

■ Cadro 12.6

ÁMBITO	Expedientes non pactados			
	Extinción	Suspensión	Redución	Totais
A Coruña	11	10	8	29
Lugo	1	2	1	4
Ourense	1	3	5	9
Pontevedra	11	24	11	46
Autonómicos	2	2	0	4
Totais	26	41	25	92

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada sen período de consultas, segundo o ámbito territorial e medida. Ano 2012

■ Cadro 12.7

ÁMBITO	Expedientes sen período de consultas			
	Extinción	Suspensión	Redución	Totais
A Coruña	0	11	0	11
Lugo	0	4	0	4
Ourense	0	4	0	4
Pontevedra	4	52	0	56
Autonómicos	0	0	0	0
Totais	4	71	0	75

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

No cadro 12.8 pódese ver que o sector servizos é o que maior número de expedientes rexistra

Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada, por sector de actividade e ámbito territorial. Ano 2012

■ Cadro 12.8

ÁMBITO	Sector de actividade					
	Agricultura	Pesca	Industria	Construción	Servizos	Totais
A Coruña	2	19	198	123	358	700
Lugo	0	6	55	30	97	188
Ourense	1	0	49	17	70	137
Pontevedra	3	79	426	200	553	1.261
Autonómicos	0	0	6	5	35	46
Totais	6	104	734	375	1.113	2.332

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

Polo que se refire aos traballadores afectados, destaca o número da provincia de Pontevedra e dos incursos en expedientes de suspensión, claramente maior nos pactados, véndose que o sector da industria é o que máis traballadores afectados reflicte.

Persoas traballadoras afectadas por procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada, segundo o ámbito territorial e medida. Ano 2012

■ Cadro 12.9

ÁMBITO	Persoas traballadoras afectadas			
	Extinción	Suspensión	Redución	Totais
A Coruña	948	4.198	2.297	7.443
Lugo	137	609	733	1.479
Ourense	97	1.882	381	2.360
Pontevedra	1.094	11.840	2.325	15.259
Autonómicos	281	1.435	559	2.275
Totais	2.557	19.964	6.295	28.816

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

Persoas traballadoras afectadas por procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada pactados, segundo o ámbito territorial e medida. Ano 2012

■ Cadro 12.10

ÁMBITO	Medida			Persoas traballadoras afectadas
	Extinción	Suspensión	Redución	
A Coruña	646	3.955	2.221	6.822
Lugo	129	583	731	1.443
Ourense	89	1.752	372	2.213
Pontevedra	803	10.279	2.268	13.350
Autonómicos	232	1.401	557	2.190
Totais	1.899	17.970	6.149	26.018

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

Persoas traballadoras afectadas por procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada non pactados, segundo o ámbito territorial e medida. Ano 2012

■ Cadro 12.11

ÁMBITO	Medida			Persoas traballadoras afectadas
	Extinción	Suspensión	Redución	
A Coruña	302	176	76	554
Lugo	8	11	2	21
Ourense	8	92	9	109
Pontevedra	258	1.061	55	1.374
Autonómicos	49	34	2	85
Totais	625	1.374	144	2.143

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

Persoas traballadoras afectadas por procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada sen período de consultas, segundo o ámbito territorial e medida. Ano 2012

■ Cadro 12.12

ÁMBITO	Medida			Persoas traballadoras afectadas
	Extinción	Suspensión	Redución	
A Coruña	0	67	0	67
Lugo	0	15	0	15
Ourense	0	38	0	38
Pontevedra	33	500	2	535
Autonómicos	0	0	0	0
Totais	33	620	2	655

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

Persoas traballadoras afectadas por procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada, segundo o ámbito territorial e o sexo. Ano 2012

■ Cadro 12.13

ÁMBITO	Persoas traballadoras afectadas		
	Homes	Mulleres	Totais
A Coruña	5.501	1.942	7.443
Lugo	1.154	325	1.479
Ourense	1.837	523	2.360
Pontevedra	11.450	3.809	15.259
Autonómicos	1.816	459	2.275
Totais	21.758	7.058	28.816

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

Persoas traballadoras afectadas pola medida de extinción, segundo o ámbito territorial e o sexo. Ano 2012

■ Cadro 12.14

ÁMBITO	Persoas traballadoras afectadas		
	Homes	Mulleres	Totais
A Coruña	781	167	948
Lugo	122	15	137
Ourense	43	54	97
Pontevedra	866	228	1.094
Autonómicos	150	131	281
Totais	1.962	595	2.557

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

Persoas traballadoras afectadas pola medida de suspensión, segundo o ámbito territorial e o sexo. Ano 2012

■ Cadro 12.15

ÁMBITO	Persoas traballadoras afectadas		
	Homes	Mulleres	Totais
A Coruña	3.250	948	4.198
Lugo	484	125	609
Ourense	1.530	352	1.882
Pontevedra	9.130	2.710	11.840
Autonómicos	1.327	108	1.435
Totais	15.721	4.243	19.964

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

Persoas traballadoras afectadas pola medida de redución de xornada, segundo o ámbito territorial e o sexo. Ano 2012

■ Cadro 12.16

ÁMBITO	Persoas traballadoras afectadas		
	Homes	Mulleres	Totais
A Coruña	1.470	827	2.297
Lugo	548	185	733
Ourense	264	117	381
Pontevedra	1.454	871	2.325
Autonómicos	339	220	559
Totais	4.075	2.220	6.295

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

Persoas traballadoras afectadas por procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada, por sector de actividade e ámbito territorial. Ano 2012

■ Cadro 12.17

ÁMBITO	Sector de actividade					
	Agricultura	Pesca	Industria	Construción	Servizos	Totais
A Coruña	15	137	3.348	1.153	2.790	7.443
Lugo	0	31	817	233	398	1.479
Ourense	4	0	1.758	198	400	2.360
Pontevedra	10	549	9.512	1.759	3.429	15.259
Autonómicos	0	0	1.152	117	1.006	2.275
Totais	29	717	16.587	3.460	8.023	28.816

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

12.3 Evolución experimentada

Una observación simple dos últimos anos (cadro 12.18), permite apreciar que, despois do importante incremento no ano 2009 que case triplicou as cifras e case se multiplicou por catro o número de traballadores afectados en relación co ano anterior, experimenta un lixeiro descenso no ano 2010 para volver a aumentar significativamente no ano 2011 en todos os parámetros e manter esta tendencia crecente no ano 2012.

Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada e persoas traballadoras afectadas, segundo o ámbito territorial (evolución 2008-2012)

■ Cadro 12.18

	Expedientes					
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Autonómicos	Totais
2008	158	24	21	220	3	426
2009	438	91	49	668	6	1.252
2010	367	80	50	510	7	1.014
2011	472	148	63	734	19	1.436
2012	700	188	137	1.261	46	2.332

	Persoas traballadoras afectadas					
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Autonómicos	Totais
2008	1.755	220	278	3.945	69	6.267
2009	6.444	1.101	1.321	14.633	650	24.149
2010	4.657	857	634	7.565	323	14.036
2011	5.661	1.560	1.070	11.271	1.165	20.727
2012	7.443	1.479	2.360	15.259	2.275	28.816

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

Cos datos do Ministerio de Emprego e Seguridade Social, pódese observar o mesmo feito posto de manifesto no parágrafo anterior; resaltando a diferenza que se aprecia nos catro últimos anos en relación con todos os anos anteriores, circunstancia que é máis grave se se examina coa limitación que, na variación normativa, supuxo a restrición na canalización das extincións pola vía dos expedientes de regulación de emprego para estas causas concretas.

**Evolución dos expedientes de regulación de emprego
autorizados e traballadores/as afectados/as.
Galicia. 2001-2012**

■ Cadro 12.19

	Nº expedientes	Traballadores/as afectados/as
2001	608	6.599
2002	407	3.533
2003	301	2.349
2004	288	2.045
2005	384	4.809
2006	324	3.062
2007	399	3.155
2008	478	6.801
2009	1.364	24.436
2010	1.076	13.186
2011	1.669	22.829
2012	2.617	30.112

Elaboración propia.

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social.

12.4 Fondo de garantía salarial

A definición legal vén establecida no artigo 33.1 do Estatuto dos Traballadores e no artigo 1 do Real Decreto 505/1985, do 6 de marzo, sobre Organización e Funcionamento do Fondo de Garantía Salarial, que o configuran, respectivamente, como: “Organismo autónomo de carácter administrativo adscrito ao Ministerio de Emprego e Seguridade Social con personalidade xurídica e capacidade de obrar para o cumprimento dos fins establecidos no art. 33 do estatuto dos traballadores”.

En canto Organismo Autónomo goza de:

- Autonomía de xestión.
- Patrimonio e tesouraría propia.
- Personalidade xurídica pública e diferenciada, sen que iso supoña a quebra do principio da personalidade xurídica ÚNICA da Administración Xeral do Estado. Personalidade diferenciada, pero non independente.
- Sometemento ao principio de legalidade (art. 103.1 da Constitución Española) e ao Dereito Administrativo.
- Ámbito de actuación xeográfica sobre todo o territorio nacional.

En canto aos seus **fin**s e a **súa actuación**, están determinados no artigo 33 da Lei do Estatuto dos Traballadores, texto refundido aprobado por Real Decreto Lexislativo 1/1995 do 24 de marzo, na Lei 36/2011, do 10 de outubro, Reguladora da Xurisdición Social, e no Real Decreto 505/1985, do 6 de marzo, sobre organización e funcionamento do Fondo de Garantía Salarial. Enmárcase dentro da Administración Xeral do Estado, a través do Ministerio de Emprego e Seguridade Social.

A **súa FINALIDADE BÁSICA**, para a que foi creado mediante o artigo 31 da Lei 16/1976, do 8 de abril, de Relacións Laborais, é a de Institución de GARANTÍA dos créditos salariais ante a insolvencia do empregador. Hoxe ten atribuído o aboamento aos/as traballadores/as dos salarios e indemnizacións que as empresas para as que traballan non puideron satisfacer por encontrarse en situación legal insolvencia ou por ser declaradas en situación de concurso. Aboadas as prestacións o Fondo de Garantía Salarial subrogarase obrigatoriamente nos dereitos e accións dos/as traballadores/as para proceder en reclamación e repetición fronte aos/as empregadores/as que os/as deben.

Entre as súas FINALIDADES COMPLEMENTARIAS destaca o apoio ou protección ás empresas en situación de crise, dado que fomenta o mantemento do emprego e a continuidade empresarial, mediante o aboamento de certas prestacións sen obriga de restitución ("a fondo perdido"), o pagamento de prestacións sen necesidade de declaración de insolvencia empresarial (a chamada "insolvencia técnica" ou en casos de forza maior), e a posible subscripción convenios de devolución aprazada ou fraccionada das cantidades fertilizadas polo Organismo.

■ Persoas Beneficiarias

Aqueles/as **traballadores/as por conta allea** sexan titulares de créditos por salarios e indemnizacións na forma legalmente establecida incluídos/as dentro dos seguintes apartados:

- a) Traballadores/as por conta allea vinculados/as por relación laboral ordinaria.
- b) Deportistas profesionais vinculados/as a estes en virtude de relación laboral de carácter especial.
- c) Traballadores/as cuxa actividade sexa a de intervención en operacións mercantís sen asumir o risco e a ventura daquelas.
- d) Traballadores/as vinculados/as por calquera das relacións laborais de carácter especial a que se refire o artigo do Estatuto dos Traballadores, distintas das mencionadas nos anteriores.

As empresas, cando se trate do resarcimento dunha parte da indemnización aboada aos traballadores en caso de despedimentos obxectivos ou extinción colectiva do contrato de traballo anteriores ao 15-7-12.

■ Colectivos excluídos da acción protectora do FOGASA

- Traballadores/as ao servizo do fogar familiar.
- Socios/as traballadores/as das cooperativas de traballo asociado e das cooperativas de explotación comunitaria da terra.

12.4.1 O fondo de garantía salarial. As reformas do 2012

Como era coñecido por todos, o FOGASA, ata a entrada en vigor do RDL 20/2012, cubría os importes dos salarios non aboados polas empresas declaradas en concurso de acredores ou insolventes con dous límites. Un, o traballador en concepto de salarios podía chegar a percibir 150 días (5 meses) incluíndo as pagas extraordinarias. Dous, a indemnización que cubría era aquela que non excedese do triplo do Salario Mínimo Interprofesional, en diante SMI. O artigo 1 do RD 1888/2011, do 30 de Decembro, polo que se **fixaba o salario mínimo interprofesional para 2012 determinaba**: “O salario mínimo para calquera actividades na agricultura, na industria e nos servizos, sen distinción de sexo nin idade dos traballadores, queda fixado en 21,38 euros/día ou 641,40 euros/mes, segundo que o salario estea fixado por días ou por meses.

No salario mínimo compútase unicamente a retribución en diñeiro, sen que o salario en especie poida, en ningún caso, dar lugar á minoración da contía íntegra en diñeiro daquel.

Este salario enténdese referido á xornada legal de traballo en cada actividade, sen incluír no caso do salario diario a parte proporcional dos domingos e festivos. Se se realizase xornada inferior percibirase a pro rata.

É dicir, que anterior á entrada en vigor do RD 20/2012 o SMI para calquera actividade quedaba determinado en 21,38 €/día ou 641,40 €/mes, segundo se o salario estivese fixado por días ou meses. Ao incluír a parte proporcional das pagas extras, o importe mensual do SMI era de 748,30 €/mes, ou ben 24,94 €/día.

En definitiva, con estes dous topes, o FOGASA o que viña a aboar era no mellor dos casos 11.224,50 € en total.

■ Cambios que se introducen no artigo 19 do RDL/2012

Co novo RDL, a rebaixa no recoñecemento de prestacións afecta tanto ao número de días que son obxecto de cobertura polo FOGASA, como o importe do salario diario que se toma en consideración para efectuar o cálculo.

Así, o artigo 33.1 do Estatuto dos Traballadores pasa a ter a seguinte redacción:

1.- O apartado 1 queda redactado nos seguintes termos: O Fondo de Garantía Salarial, Organismo autónomo adscrito ao Ministerio de Emprego e Seguridade Social, con personalidade xurídica e capacidade de obrar para o cumprimento dos seus fins, aboará aos traballadores o importe dos salarios pendentes de pagamento a causa de insolvencia ou concurso do empresario.

Para os anteriores efectos, considerarase salario a cantidade recoñecida como tal en acto de conciliación ou en resolución xudicial por todos os conceptos a que se refire o artigo 26.1, así como os salarios de tramitación nos supostos en que legalmente procedan, sen que poida aboar o Fondo, por un ou outro concepto, conxunta ou, separadamente un importe superior á cantidade resultante de multiplicar o dobre do salario mínimo interprofesional diario, incluíndo a parte proporcional das pagas extraordinarias, polo número de días de salario pendente de pagamento, cun máximo de cento vinte días.”.

Este apartado primeiro, o que fai é **reducir o tope da base de cálculo do salario diario por día pendente de pagamento, pasando a ser o dobre do salario mínimo**

interprofesional diario incluíndo a parte proporcional das pagas extraordinarias. Para efectos prácticos, se antes partiamos para o cálculo da cantidade de 74,83 €/día, agora habemos de calcular cunha redución do 33,33% menos, é dicir, 49,88 €/día. En canto ao tope máximo de días de salario pendentes de **pagamento, pásase dos 150 días anteriormente garantidos polo FOGASA a un máximo de 120 días**, que veñen a ser 4 mensualidades, tendo en conta que o importe resultante inclúe a parte proporcional das pagas extraordinarias que corresponde a cada mensuralidade.

2.- Modifícase o apartado dous do artigo 33 do ET, para os supostos de indemnizacións por despedimento ou extinción de contrato en caso de insolvencia empresarial. A nova redacción é a que segue: “O Fondo de Garantía Salarial, nos casos do apartado anterior, aboará indemnizacións recoñecidas como consecuencia de sentenza, auto, acto de conciliación xudicial ou resolución administrativa a favor dos traballadores a causa de despedimento ou extinción dos contratos conforme aos artigos 50, 51 e 52 desta Lei, e de extinción de contratos conforme ao artigo 64 da Lei 22/2003, do 9 de xullo, Concursal, así como as indemnizacións por extinción de contratos temporais ou de duración determinada nos casos que legalmente procedan. En todos os casos co límite máximo dunha anualidade, sen que o salario diario, base do cálculo, poida exceder do dobre do salario mínimo interprofesional, incluíndo a parte proporcional das pagas extraordinarias.

O importe da indemnización, para só os efectos de aboamento polo Fondo de Garantía Salarial para os casos de despedimento ou extinción dos contratos conforme ao artigo 50 desta Lei, calcularase sobre a base de trinta días por ano de servizo, co límite fixado no parágrafo anterior.”

3.- As indemnizacións en caso de empresas declaradas en concurso, tamén ven modificadas o límite de cobertura, pasa a ser o dobre do SMI. Polo tanto, a regra segunda do artigo 33.3 pasa a ter a seguinte redacción: As indemnizacións a aboar a cargo do FOGASA, con independencia do que se poida pactar no proceso concursal, calcularanse sobre a base de vinte días por ano de servizo, co límite máximo dunha anualidade, sen que o salario diario, base do cálculo, poida exceder do dobre do salario mínimo interprofesional, incluíndo a parte proporcional das pagas extraordinarias.

Non podemos descoidar que **en caso de despedimentos colectivos e obxectivos en empresas de menos de 25 traballadores**, o FOGASA ten nestes casos a responsabilidade directa e debe aboar aos traballadores o importe de 8 días de salario, salvo que o despedimento se declare improcedente. Nestes casos non se require a declaración de insolvencia da empresa e os topes das indemnizacións calcularanse de acordo aos criterios ut supra expostos.

Así pois introdúcense cambios normativos importantes que poñen en dúbida a función garantizadora do FOGASA respecto ao cobramento de indemnizacións e salario por despedimentos, extincións ou concursos de acredores pero coa desaparición dos salarios de tramitación na maior parte dos casos segundo a Lei 3/2012 e os recortes do RDL 20/2012, a conclusión é só unha, os traballadores ven cada vez máis recortados os seus dereitos de garantía ante a insolvencia empresarial, polo que é máis que posible que se faga cada vez máis intensa a execución dos activos empresariais á vista da retracción do FOGASA, e que mesmo se chegue a explorar os camiños da responsabilidade dos administradores sociais na xestión das empresas insolventes, e unha vez os traballadores se interesen por comparecer na

peza sexta dos concursos en busca da responsabilidade da administración concursada.

■ **Galicia no ano 2012 ofrece os seguintes datos:**

- Tramitáronse 9.614 expedientes de pagamento afectando a 5.052 empresas.
- Abonándose prestacións ata un total de 15.222 traballadores. (10.539 homes e 4.650 mulleres.
- O importe total aboado ascende no devandito período a 82.025.445,80.€
- Dos devanditos importes corresponden a Salarios 25.170.496,36.
- Dos devanditos importes corresponden a Indemnizacións 56.854.949,44 € e a Salarios 25.170.496,36.
- De tales importes salariais e indemnizatorios aboáronse a homes 61.268.487,29 € e a mulleres 20.536.155,00 €
- Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social.

13.1 Introducción

A previsión social ante situacións individuais e familiares de necesidade artículase mediante sistemas de protección social que amparan aos cidadáns e ás súas familias ante continxencias como a estabilidade no emprego, a enfermidade, a incapacidade e a morte.

Os sistemas de protección social dos modernos estados constitúen tamén un enorme mecanismo económico-social que promove a evolución das sociedades e o equilibrio territorial, e orixina un importante efecto de redistribución das rendas que comporta un valor de solidariedade que é, sen dúbida, o aspecto máis característico desta, xa que coas súas realizacións vén a atender necesidades de contido individual e social impondo sacrificios aos mozos/as respecto dos vellos/as; aos sans respecto dos enfermos/as; aos ocupados/as respecto dos e das que se atopan en situación de desemprego; aos vivos/as respecto dos falecidos/as; aos que non teñen cargas familiares respecto dos que as teñen e aos de actividades económicas en auxe respecto dos sectores deprimidos.

No noso país podemos contemplar a protección social distinguindo dous grandes apartados: dunha parte, as pensións e prestacións do sistema de Seguridade Social vinculadas ao contrato de traballo ou ao desempeño dunha actividade por conta propia que constitúen a rama contributiva do sistema, e doutra, a cobertura asistencial que abrangue xunto coas pensións non contributivas da Seguridade Social e a Renda de Integración Social (RISGA), as derivadas da Lei de integración social do minusválido (LISMI), as prestacións a extinguir do Fondo de Asistencia Social (FAS), e por último as derivadas da recente Lei da dependencia.

Xunto a estas dúas vertentes haberá que engadir unha terceira conformada pola previsión complementaria, que como sinala a Constitución (artigo 41, último inciso) é libre e, polo tanto, non é obxecto de tratamento neste informe.

O modelo actual da Seguridade Social en España, que arrancando dos anos sesenta do pasado século, perfecciónase e consolídase nos setenta, e que ten como expresión máis significativa a Constitución Española, en concreto o seu artigo 41 impón “aos poderes públicos o mantemento dun réxime público de Seguridade Social para todos os cidadáns que garanta a asistencia e prestacións sociais ante situacións de necesidade, especialmente no caso de desemprego...”, complementado coas imposicións a ditos poderes públicos das obrigas específicas de protección social á familia (artigo 39.1), así como aos fillos e ás nais (artigo 39.2), realizar unha política de previsión e tratamento dos diminuídos físicos, sensoriais e psíquicos (artigo 49), ademais de garantir, mediante pensións adecuadas e periodicamente actualizadas a suficiencia económica para os cidadáns da terceira idade.

A Seguridade Social vén de experimentar nestes últimos anos importantes modificacións nas prestacións. O Pleno do Congreso dos Deputados aprobou, o 6 de abril de 1995, coa práctica unanimidade da Cámara, o Informe da *Ponencia para el análisis de los problemas estructurales del Sistema de la Seguridad Social y de las principales reformas que deberán acometerse*, máis coñecido como “**Pacto de Toledo**” que representa o consenso político en torno ás liñas de futuro do sistema de pensións no noso país. O pacto, aínda que de contido xenérico, representa o compromiso sólido no mantemento e consolidación do actual sistema de protección social garantindo a súa viabilidade futura a través da adopción de medidas -o pacto contempla 15 recomendacións- que permitan a súa adaptación constante ás novas realidades e retos que se poidan presentar.

O 9 de outubro de 1996 subscríbese polo presidente do Goberno e os secretarios xerais de Comisións Obreiras e da Unión Xeral de Traballadores o Acuerdo sobre consolidación y racionalización del sistema de la Seguridad Social que, con vixencia ata 2000, senta as bases sobre as que se deberán desenvolver as recomendacións do Pacto de Toledo, acordo que tivo a súa plasmación na Lei 24/1997, do 15 de xullo, que contempla as seguintes medidas: 1) A separación financeira da Seguridade Social; 2) A constitución de reservas; 3) O establecemento gradual dun único tope de cotización para tódalas categorías profesionais; 4) A introdución de maiores elementos de contribución e proporcionalidade no acceso e determinación da contía das pensións de xubilación e, coa finalidade de establecer unha maior seguridade xurídica na determinación das pensións de invalidez, prevese a elaboración dunha lista de enfermidades; 5) A mellora do tempo de duración das pensións de orfandade; 6) As melloras das contías das prestacións mínimas na súa contía inferior de viuvez; 7) O establecemento da revalorización automática das pensións, en función da variación dos prezos, a través da fórmula estable contida, de forma permanente, na propia

LXSS; e 8) Previsión do desenvolvemento legal do tope de cobertura das pensións como forma de introducir os elementos da seguridade xurídica e financeira.

A Lei 39/1999, de 5 de novembro, para promover a conciliación da vida familiar e laboral das persoas traballadoras establece entre outras medidas unha nova prestación dentro da acción protectora da Seguridade Social, a de risco durante o embarazo co obxecto de protexer a saúde da muller traballadora.

O 9 de abril de 2001 asinouse polo goberno do Estado coa central sindical Comisións Obreiras, a CEOE e a CEPYME un novo acordo sobre a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social que no referente ás pensións contempla como principais acordos:

1) En materia de xubilación:

- A eliminación do requisito do comezo a cotizar antes de 1967 para ter dereito á xubilación anticipada: o dereito ao retiro anticipado esténdese os/as maiores de 61 anos de idade que contén como mínimo con 30 anos de cotización e que leven 6 meses no paro. Xunto a isto establécese un novo coeficiente redutor anual en función dos anos cotizados que vai dende o 6% para os que acrediten 40 ou máis anos ata o 8% de 30 a 31 anos.
- Establecemento de medidas de xubilación parcial que posibiliten a compatibilidade entre o percibo dunha pensión e o desenvolvemento de actividades laborais.

Ditos acordos implementáronse normativamente no Real decreto lei 16/2001, de 27 de decembro de 2001, de medidas para o establecemento dun sistema de xubilación gradual e flexible.

2) En materia de prestacións de morte e supervivencia:

- A base reguladora das pensións de viuvez sube do 45% no 2001 ao 52% no ano 2004. No ano 2002 estableceuse no 46%. Para persoas con cargas familiares elevarase ata o 70%, sempre que a pensión constituía a principal ou única fonte de ingresos e que a contía total dos seus ingresos non superen o previsto en cada exercicio económico para o recoñecemento dos complementos por mínimos.
- Elevación a 22 anos a idade máxima para percibir a pensión de orfandade con carácter xeral e ata os 24 anos cando faleceran os dous proxenitores.

Ambas as medidas plasmáronse normativamente no Real decreto 1465/2001, do 27 de decembro, de modificación parcial do réxime xurídico das prestacións de morte e supervivencia.

3) Compromiso de aumento das pensións mínimas de xubilación e viuvez de menores de 65 anos e as non concorrentes do extinguido SOVI.

4) Inclusión na acción protectora dos autónomos/as, dos autónomos/as do especial agrario e dos de traballadores/as do mar; da prestación de incapacidade total cualificada –maiores de 55 anos–.

Ademais establécense acordos sobre:

Dotación anual do fondo de reserva: -con cargo ós excedentes orzamentarios das Entidades Xestoras e Servizos Comúns da Seguridade Social e dos excesos de resultados derivados da xestión das Mutuas de Accidentes de Traballo da prestación de

I.T. por continxencias comúns. Ó peche do exercicio de 2011 acada os 66.814 millóns de euros, equivalente a un 6,22% do PIB.

Establecemento dun prazo non superior a doce anos para levar a cabo a separación de fontes con respecto ao financiamento do complemento de mínimos.

E por último mantense o período de cálculo da pensión de xubilación que de acordo co previsto actualmente foi aumentando ata 15 anos no 2003 e nese ano as partes asinantes comprométense a tomar as medidas oportunas para a adopción da “forma máis idónea para o cálculo das prestacións”.

O Congreso dos Deputados aprobou o 2 de outubro de 2003 un informe da Comisión non permanente do Pacto de Toledo no que como acordos máis importantes apóstase por ampliar os anos de cálculo da contía da pensión de xubilación, recomendándose así mesmo que a idade de xubilación real: 63 anos se aproxime á legal: 65 e que o prazo para que o complemento de mínimos sexa asumido polos presupostos xerais do estado, é dicir, se desvinculen dos ingresos por cotas da Seguridade Social, sexa de cinco anos e non doce como estaba previsto.

O Acordo do Goberno coa Patronal (CEOE e CEPYME) e as Centrais Sindicais (CC.OO. e UXT) de 13 de Xullo de 2006 en materia de Seguridade Social que contempla a implementación dunha serie de medidas tendentes tanto a reforzar os mecanismos de consolidación do Sistema –garantía de financiación dos complementos de mínimos, simplificación da tarifa de accidentes de traballo, reforma do Fondo de Reserva...–, políticas de Apoio as Familias –Mellora das pensións de viuvez e orfandade en discapacitados/as, familias numerosas, e familias sen vínculo matrimonial...– e reformas nos eidos das prestacións de incapacidade e de xubilación co aumento neste último caso do período mínimo de cotización esixido para acceder á pensión que será de quince anos efectivos (5.475 días), tras un período de aplicación progresiva que se recolleu en súa maior parte na Lei 40/ 2007 de 4 de Decembro.

Ao longo das datas máis recentes sinalaremos como acontecementos de maior relevancia:

■ A lei 39/2006 de 14 de decembro de promoción da autonomía persoal e atención as persoas en situación de dependencia- Lei de Dependencia.

■ A lei Orgánica 3/2007 de 22 de Marzo para a igualdade efectiva de mulleres e homes que leva a cabo unha notable intensificación da acción protectora no eido da maternidade e do risco contra o embarazo, incorporando ó ordenamento xurídico da protección social dous novos subsidios: o correspondente o permiso por paternidade e o que se concede en supostos de risco durante a lactancia natural.

■ A lei 18/2007 de 4 de xullo, pola que procédese á **integración dos traballadores/as por conta propia do réxime agrario no especial de Traballadores/as Autónomos (RETA)**, que segue a recomendación sexta do Pacto de Toledo, con entrada en vigor o 1 de xaneiro de 2008, xunto coa Lei 20/2007 de 11 de Xullo do Estatuto do traballador autónomo

■ Así mesmo a Lei 40/2007 de decembro de Medidas en Materia de Seguridade Social que desenvolve o Acordo de 13 de Xullo de 2006 que ademais do reseñado máis arriba, contempla medidas que incentivan alongar a vida laboral con incrementos dun 2% da pensión por cada ano cotizado despois dos 65 e un 3% para traballadores con carreiras de cotización de máis de 40 anos.

■ O Decreto-Lei 8/2010 de 20 de Maio, polo que se adoptan medidas extraordinarias para a redución do déficit público, prevé a suspensión da revalorización das pensións contributivas en 2011 coa excepción das mínimas e as do SOVI non concorrentes (aproximadamente un 35% do total).

■ O 2 de Febreiro de 2011 asínase polo Goberno e os axentes sociais o Acordo social e económico para o crecemento, o emprego e a garantía das pensións que plasmase na Lei 27/2011 de 1 de Agosto sobre **actualización, adecuación e modernización do Sistema de Seguridade Social** que seguindo as recomendacións do Pacto de Toledo incrementa progresivamente a idade de xubilación ata os 67 anos, cun período transitorio de 15 anos, que culminará en 2027, se ben contemplando tamén diversos supostos nos que é posible a xubilación antes dos 67 anos. Cambia tamén o calculo das bases de cotización e increméntanse os incentivos para a prolongación voluntaria da vida laboral, na lei contemplase a integración a partir do 1 de xaneiro de 2012 do réxime especial de empregadas do fogar e dos traballadores por conta allea do agrario dentro do réxime xeral.

A citada lei prevé a posta en marcha do chamado “factor de sostenibilidade” para asegurar o equilibrio a longo prazo entre os ingresos e gastos do sistema público de pensións. Un comité de expertos nomeado polo Goberno ven de facer públicas, en xullo de 2013, as recomendacións sobre o deseño do citado factor de sostenibilidade propoñendo dos mecanismos de axuste automático que axudarían a evitar a aparición de desequilibrios financeiros no sistema público de pensións o ao menos a conter o seu tamaño. O primeiro contempla ter en conta a evolución da esperanza de vida á hora de fixar a pensión inicial dos novos xubilados, de forma que a contía de esta se reduza se aumenta o número de anos esperados de disfrute. O segundo consiste en ligar a contía das pensións xa existentes a un factor de revalorización anual que ven a medir o incremento máximo das pensións que se porían pagar sen crear problemas financeiros ó Sistema.

13.2 A Protección Social na Unión Europea. Datos globais

Iniciamos o presente capítulo con dous cadros sinópticos referentes as grandes cifras de ingresos e gastos en protección social nos países da U.E.(ó peche da confección deste informe dispóñense os datos ata 2010). As estatísticas de Protección social que proporcionan os datos da U.E. presentan as contas dos axentes seguindo a filosofía SEEPROS da Oficina Estatística da U.E. (EUROSTAT) , da acordo con esta metodoloxía os ingresos clasifícanse en catro grupos:

- 1-Cotizacións sociais, a cargo dos empregadores e/o das persoas protexidas.
- 2-Aportacións das Administracións Públicas.
- 3-Transferencias entre réximes
- 4-Outros ingresos.

■ Cadro 13.1

Ingresos de Protección Social sobre o Pib na U.E. 2000-2010

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Belxica	27,3	27,4	28,2	28,0	28,7	27,8	27,8	27,7	28,8	30,2	30,5
Dinamarca	32,2	33,4	33,6	35,3	34,6	34,4	33,1	32,4	33,4	37,1	36,7
Alemania	31,0	30,7	31,2	31,7	31,2	30,9	30,3	29,4	29,9	32,6	32,5
Grecia	24,6	24,8	24,7	24,5	25,2	25,8	25,6	25,8	27,5	28,9	29,5
España	21,5	21,3	22,2	21,8	21,7	22,0	22,1	22,2	23,1	26,0	25,7
Francia	30,0	30,3	30,6	30,7	30,7	31,0	30,9	30,7	31,2	32,1	32,7
Irlanda	14,4	15,3	18,1	18,7	19,0	19,1	19,6	20,2	23,3	27,6	27,5
Italia	25,5	25,6	26,0	25,7	26,7	26,7	27,3	27,5	28,1	29,5	30,1
Luxemburgo	21,8	24,0	23,8	24,0	23,5	23,0	22,3	21,6	22,9	25,3	24,7
Holanda	32,1	30,7	31,4	33,1	33,3	32,5	32,6	32,2	32,9	33,8	33,4
Austria	28,1	28,7	28,9	29,2	28,8	28,5	28,0	27,5	28,1	30,2	29,8
Portugal	20,4	20,7	22,3	23,2	25,2	25,6	25,8	25,1	25,6	27,8	27,8
Finlandia	28,4	28,6	29,1	29,6	29,6	29,8	30,1	28,9	30,0	33,0	33,3
Suecia	33,2	34,3	34,4	35,9	35,4	34,7	33,3	33,6	33,1	34,3	32,7
Reino Unido	27,2	27,0	26,1	25,9	25,8	26,3	24,5	24,5	28,7	31,4	28,7
U.E.- 15	28,2	28,1	28,3	28,5	28,5	28,4	28,0	27,7	29,0	31,1	30,8
Bulgaria	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	15,4	14,5	15,0	16,5	18,9	17,4
Rep. Checa	18,6	18,5	19,0	19,1	18,5	18,3	18,4	18,9	18,6	20,2	20,3
Estonia	13,6	12,8	12,5	12,4	12,8	12,4	12,0	12,0	14,7	19,0	17,9
Chipre	18,7	19,0	19,8	22,5	21,4	22,3	22,7	22,4	23,0	24,9	24,9
Letonia	15,7	14,8	14,4	14,2	13,8	13,8	14,3	13,7	14,0	16,9	17,8
Lituania	15,6	14,9	14,2	13,9	14,3	14,3	14,9	15,3	16,2	18,9	17,2
Hungría	20,1	20,1	20,7	20,6	20,4	21,4	24,0	26,0	24,8	27,8	27,1
Malta	16,6	17,7	17,7	18,0	18,7	18,5	18,4	18,1	18,5	20,1	19,9
Polonia	19,9	21,4	21,5	21,2	20,3	20,4	20,3	19,3	19,3	19,4	18,0
Rumania	13,9	12,5	13,9	13,3	12,8	13,2	12,4	13,0	13,2	15,6	16,2
Eslovenia	23,7	23,9	24,0	23,7	23,3	23,3	22,5	21,8	22,0	24,8	25,1
Eslovaquia	19,3	19,2	19,4	18,3	17,4	17,2	18,0	17,8	17,6	19,9	20,4
U.E.-27	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	27,8	27,4	27,1	28,1	30,3	29,9

Fonte: Eurostat.

Algúns datos son provisionais, poden existir diferencias con publicacións nacionais posteriores.

s/d: sen datos.

■ Cadro 13.2

Gastos de Protección Social sobre el Pib en la U.E. 2000-2009

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Belgica	24,2	24,7	25,4	26,1	26,1	26,1	25,7	25,4	26,5	28,9	28,4
Dinamarca	28,1	28,4	28,8	30,0	29,8	29,4	28,5	28,0	28,8	32,5	32,4
Alemania	28,6	28,6	29,2	29,6	29,0	28,9	27,8	26,7	26,9	30,1	29,4
Grecia	22,7	23,6	23,4	22,7	22,9	24,2	24,1	24,2	25,4	27,3	28,2
España	19,5	19,2	19,5	19,8	19,9	20,1	20,0	20,2	21,6	24,5	25,2
Francia	27,7	27,8	28,6	29,2	29,5	29,6	29,4	29,2	29,5	31,6	32,0
Irlanda	13,1	14,1	15,9	16,5	16,7	16,7	16,9	17,5	20,8	26,4	28,3
Italia	23,8	24,0	24,4	24,9	25,1	25,4	25,6	25,5	26,5	28,4	28,6
Luxemburgo	18,8	20,5	21,2	21,7	21,9	21,3	20,0	19,0	19,9	22,7	22,3
Holanda	24,7	24,8	25,8	26,5	26,4	26,0	27,0	26,7	26,9	29,7	30,2
Austria	27,4	27,7	28,1	28,5	28,2	27,8	27,4	26,9	27,5	29,9	29,5
Portugal	18,7	19,3	21,0	21,7	22,3	23,0	23,1	22,6	23,2	25,6	25,5
Finlandia	24,3	24,2	24,9	25,7	25,8	25,9	25,6	24,6	25,4	29,4	29,7
Suecia	29,3	29,7	30,5	31,6	31,0	30,5	29,8	28,6	28,9	31,5	29,9
Reino Unido	25,5	25,8	24,9	25,3	25,4	25,8	25,5	22,3	25,3	28,2	27,1
U.E.- 15	25,7	25,8	26,1	26,6	26,5	26,6	26,2	25,3	26,3	29,1	29,2
Bulgaria	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	14,6	13,8	13,7	15,0	16,7	17,6
Rep. Checa	18,2	18,1	18,8	18,8	18,0	17,8	17,4	17,5	17,5	19,8	19,5
Estonia	13,6	12,8	12,5	12,4	12,8	12,4	12,0	12,0	14,7	19,0	17,9
Chipre	14,6	14,7	16,0	18,0	17,8	18,0	18,2	17,8	18,2	20,6	21,3
Letonia	15,3	14,4	13,8	13,3	12,6	12,3	12,4	11,0	12,5	16,6	17,6
Lituania	15,2	14,3	13,6	13,1	13,0	12,8	12,9	14,0	15,6	20,6	18,3
Hungría	19,5	19,1	20,0	20,9	20,4	21,5	22,0	22,3	22,5	23,0	22,5
Malta	16,3	17,2	17,3	17,7	18,4	18,2	18,1	17,8	18,3	19,8	19,6
Polonia	19,1	20,5	20,7	20,7	19,7	19,2	19,0	17,8	18,2	19,4	18,6
Rumania	12,7	12,5	13,3	12,8	12,5	13,2	12,4	13,2	14,1	16,9	17,4
Eslovenia	23,5	23,8	23,8	23,1	22,8	22,5	22,2	20,8	20,9	23,8	24,3
Eslovaquia	18,8	18,4	18,5	17,8	16,6	15,9	15,7	15,4	15,5	18,3	18,0
U.E.-27	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	26,0	25,7	24,7	25,6	28,4	28,2

Fonte: Eurostat.

Sen incluír gastos de funcionamento.

Algúns datos son provisionais poden existir diferencias con publicacións nacionais posteriores.

s/d: sen datos.

Doutra banda os gastos de protección social inclúen todas aquelas intervencións de organismos públicos ou privados destinadas a alixear a carga que representan para os fogares e individuos unha serie de riscos ou necesidades, previamente determinados, sempre que non exista unha contrapartida simultánea e recíproca por parte do beneficiario. Por áreas de protección as prestacións de protección social, denominadas funcións, clasifícanse nas seguintes:

- a) Enfermidade e atención sanitaria.
- b) Invalidez
- c) Vellez
- d) Supervivencia
- e) Familia e Fillos
- f) Desemprego
- g) Vivenda
- h) Exclusión social non clasificada noutro apartado.

Nos cadros 13.1 e 13.2 contéplase a evolución dos ingresos e gastos del total das funcións da protección social en relación co PIB, nos 27 países da Unión Europea. Como pode observarse España tras o forte incremento dos ingresos en 2009, baixa tres décimas en 2010 e está lonxe das medias tanto da U.E.-15 como da U.E.-27, pois despois de Luxemburgo representa a porcentaxe máis cativo de ingresos -25,7% do PIB - da U.E.-15, a máis de 5 puntos da media e a 4,2 da media total da U.E.-27. O mesmo pode dicirse do referente ós gastos, nos que España incrementou case tres puntos en 2009 e sete décimas en 2010, pero está a 4 puntos da media de U.E.-15 e a 3 da U.E.-27. As medidas de axuste pola crise, dos anos 2011 e 2012, influirán en todos os países da Unión e probablemente baixarán as porcentaxes de 2010.

13.3 Pensións contributivas da Seguridade Social: aspectos xerais

As pensións contributivas da Seguridade Social, é dicir, as que dan dereito a unha prestación en virtude dunha cotización previa, outorgan rendas, xeralmente vitalicias e proporcionais aos ingresos na vida activa, a aqueles/as que cesan nela, sempre que reúnan os requisitos esixidos para o seu recoñecemento, entre eles, e con carácter xeral, a alta ou situación asimilada á alta, e ter cubertos uns determinados períodos mínimos de cotización, agás no caso de accidentes.

As pensións móvense en canto á súa contía entre uns topes máximos e mínimos nos que os seus montantes teñen periodicidade anual. Son revalorizadas tamén anualmente en función do correspondente IPC previsto para ese ano, se ben en 2011 suspendeuse dita revalorización coa excepción das non contributivas, as mínimas e as do SOVI e en 2012 un 1%, consolidando para as mínimas a desviación do IPC a novembro de 2011: o 1,9%. As pensións derivadas de accidente de traballo ou enfermidade profesional incrementáanse nun 30% ou 50%, segundo a súa gravidade, cando a lesión se producira como consecuencia de infracción de medidas de seguridade e hixiene no traballo, recaendo a responsabilidade de dito recargo directamente sobre o empresario infractor.

Galicia constitúe unha das comunidades autónomas con máis alta porcentaxe de pensionistas, que representan, en 2012, o 26,34% da poboación total do censo. Durante os últimos anos acrecentouse a tendencia ao aumento da devandita porcentaxe, pasando en números absolutos dos 481.247, en 1985; aos 732.717, en 2012, (cadro 13.3), incrementándose nestes vintedous anos en 251.470 o número de pensións, fronte aos 239.200 novos cotizantes á Seguridade Social entre ambas as dúas datas.

**Evolución das pensións do Sistema da Seguridade Social. Por provincias.
Galicia/España. 1985/1990/2000/2004-2012**

■ Cadro 13.3

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1985	Nº	161.300	100.700	88.400	130.800	481.200	5.396.600
	Pensión Media	159,34	148,20	149,78	156,74	154,54	171,52
1990	Nº	189.100	111.800	98.500	125.900	525.300	6.102.100
	Pensión Media	246,69	220,36	221,41	236,60	234,09	267,23
2000	Nº	243.300	124.200	109.800	190.100	667.400	7.598.900
	Pensión Media	418,63	358,57	353,99	408,65	394,06	471,30
2004	Nº	254.189	122.522	109.804	198.860	685.375	7.878.636
	Pensión Media	531,97	452,7	444,29	527,46	502,6	605,33
2005	Nº	256.612	122.080	109.485	201.568	689.744	7.979.707
	Pensión Media	561,58	477,57	469,3	557,69	531,1	636,58
2006	Nº	260.256	122.267	109.531	205.444	697.498	8.165.336
	Pensión Media	589,65	500,75	492,47	585,91	557,85	668,16
2007	Nº	263.032	121.961	109.261	208.191	702.445	8.273.939
	Pensión Media	629,01	533,61	525,39	625,96	595,59	713,48
2008	Nº	266.666	121.635	109.016	211.222	708.539	8.390.796
	Pensión Media	658,78	557,75	549,88	656,46	624,18	747,25
2009	Nº	270.228	121.116	109.084	214.494	714.922	8.531.935
	Pensión Media	682,07	576,28	567,60	679,02	645,94	772,57
2010	Nº	273.418	120.690	109.113	217.770	720.991	8.671.018
	Pensión Media	705,78	594,41	584,81	702,40	667,98	797,92
2011	Nº	276.696	120.482	109.133	221.241	727.552	8.805.164
	Pensión Media	728,31	613,22	602,45	726,89	690,12	822,82
2012	Nº	279.809	119.822	108.911	224.175	732.717	8.919.997
	Pensión Media	734,39	618,76	606,79	733,62	696,28	829,79

Elaboración propia.

Números redondeados en cientos, anos 1985,1990 e 2000. Medias anuais.

Pensión media en euros, a decembro de cada ano.

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

■ Relación activos/pasivos

A relación activos/pasivos do sistema da Seguridade Social constitúe un indicador do fluxo traballo-prestacións públicas nun espazo xeográfico determinado e ven a medir con bastante exactitude o grao de subsidiación deste. No cadro 13.4 inclúense os datos a nivel provincial, galego e do conxunto do Estado. Na provincia de Ourense (ver informes anteriores) o número de pensionistas superou, dende 1989 ata 2007 o de traballadores/as cotizantes en activo, e na de Lugo dende 1992 ata 2004. O importante aumento que se produce no número de afiliados/as á Seguridade Social no período 2000-2007 provoca un cambio na tendencia dos datos globais de Galicia dos anos precedentes, nos que se viña producindo un incremento maior de pasivos/as ou perceptores/as de pensións que de activos/as ou cotizantes. En 2008 cambia a tendencia e por mor da crise estáncanse nese ano os activos e descenden en 2009, 2010 e 2011, mentres medran lixeiramente o número de pensionistas.

A porcentaxe en Galicia da relación de activos/pasivos do sistema da Seguridade Social é, en 2012, de 1,29 activos por cada pasivo –946.200 traballadores en alta fronte aos 732.717 pensionistas–, sendo dita porcentaxe no total de España do 1.89, producíndose, ao igual que desde 2008 a 2011, e a diferenza dos nove anos precedentes, un incremento maior na proporción en favor dos pasivos/as, tanto en España como na comunidade galega. Diminúen nas catro provincias galegas os traballadores/as afiliados/as e increméntase en número escaso a contía dos pasivos/as, en A Coruña e Pontevedra, baixando en escasa contía na provincia de Lugo, onde a relación queda en un activo/a por cada pensionista e baixa tamén en Ourense, onde os pasivos superan notoriamente o número de cotizantes.

Os afiliados/as sitúanse, en 2012 na cifra de 402.400 na provincia da Coruña e 324.200 en Pontevedra, cunha mingua de 12.400 activos na primeira e unha diminución de 13.700 na segunda, con respecto a 2011, e os pasivos sitúanse en 279.800 na Coruña e 224.200 en Pontevedra, cun aumento sobre 2011 de 3.100 na primeira e de 3.000 na segunda.

**Relación de activos/pasivos na Seguridade Social.
Galicia/España. 1985/1990/2000/2006-2012**
■ Cadro 13.4

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1985	Activos	265,4	120,8	93,6	222,2	702,0	10.561,8
	Pasivos	161,3	100,7	88,4	130,8	481,2	5.396,6
	Proporción	1,65	1,20	1,06	1,70	1,46	1,96
1990	Activos	301,2	116,4	95,7	255,6	768,9	12.513,9
	Pasivos	189,1	118,0	98,5	125,9	525,3	6.102,1
	Proporción	1,59	0,99	0,97	2,03	1,46	2,05
2000	Activos	357,3	117,3	98,2	307,4	880,1	15.062,9
	Pasivos	243,3	124,2	109,8	190,1	667,4	7.598,9
	Proporción	1,47	0,94	0,89	1,62	1,32	1,98
2006	Activos	426,9	129,0	108,1	368,5	1.032,5	18.596,3
	Pasivos	260,3	122,3	109,5	205,4	697,5	8.165,3
	Proporción	1,64	1,06	0,99	1,79	1,48	2,28
2007	Activos	443,3	132,4	111,3	383,2	1.070,2	19.152,3
	Pasivos	263,0	122,0	109,3	208,2	702,4	8.273,9
	Proporción	1,69	1,09	1,02	1,84	1,52	2,31
2008	Activos	445,9	133,1	111,4	382,1	1.072,5	19.005,6
	Pasivos	266,6	121,6	109,0	211,2	708,5	8.390,8
	Proporción	1,67	1,09	1,02	1,81	1,51	2,27
2009	Activos	431,4	129,0	108,2	361,1	1.029,6	17.916,8
	Pasivos	270,2	121,1	109,1	214,5	714,9	8.531,9
	Proporción	1,60	1,07	0,99	1,68	1,44	2,10
2010	Activos	424,6	126,3	106,2	350,4	1.007,5	17.581,9
	Pasivos	273,4	120,7	109,1	217,8	721,0	8.671,0
	Proporción	1,55	1,05	0,97	1,61	1,40	2,03
2011	Activos	414,8	123,7	103,8	337,9	980,2	17.326,3
	Pasivos	276,7	120,5	109,1	221,2	727,5	8.805,2
	Proporción	1,50	1,03	0,95	1,53	1,35	1,97
2012	Activos	402,4	119,3	100,3	324,2	946,2	16.853,2
	Pasivos	279,8	119,8	108,9	224,2	732,7	8.920,0
	Proporción	1,44	1,00	0,92	1,45	1,29	1,89

Elaboración propia.

Número de persoas en miles. Medias anuais.

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

■ Altas iniciais e baixas

As altas iniciais de pensións contributivas (cadro 13.5) recollen o número de ditas prestacións ás que se lle recoñece o dereito por primeira vez, sen incluír as altas por traslado de provincias; doutra banda, as baixas (cadro 13.6) representan o número de baixas de pensións contributivas (por falecemento, por perda do dereito ou incomparecencia ao cobro durante catro meses consecutivos). En 1992 primeiro ano na serie que se contempla nos cadros, as altas das **pensións de xubilación** en Galicia superan amplamente ás baixas (18.237 novas altas fronte a 13.160 baixas), pero en 1998 as baixas comezan a superar ás altas iniciais, reproducíndose con maior amplitude entre 2001 e 2006. No ano 2012 orixínanse 22.322 baixas fronte a 21.316 altas iniciais no conxunto de Galicia. As altas de **viuvez**, 10.404, en 2012 continúan superando con bastante diferenza ás baixas –9.602 en dito ano–. Na serie dos datos anuais (ver informes anteriores), as cifras de altas e baixas de **orfandade e en favor de familiares**, tenden a unha paridade en 1996; en 1997 aumentan moi considerablemente a proporción a favor das altas e en 1998 e 1999 chegan a representar máis do dobre, se ben no ano 2000 o incremento substancial das baixas volve a aproximar ámbolos parámetros, no 2001 as baixas en número de 2.740 superan amplamente o número das altas iniciais (2.328), no 2002 as altas (2.831) volven a representar practicamente o dobre das baixas (1.461) e de 2003 a 2007 equilíbranse practicamente o número de ambas, pero en 2008 e 2009 increméntase a diferenza en favor das altas, en menor medida en 2010 e 2011 e en 2012 diminúen drasticamente o número de baixas: 800 fronte as 2.024 altas deste tipo de pensións.

Referente ás **prestacións de invalidez**, despois de se produciren máis baixas que altas en 1997, 1998 e 1999, como consecuencia da drástica redución motivada pola inclusión dos pensionistas de máis de 65 anos como titulares de pensións de xubilación, as baixas de ditas pensións, tanto en Galicia como no resto do Estado, experimentan unha substancial diminución de máis das dúas terceiras partes, no caso galego, redución que se mantén dende o ano 2000 a 2012, con só 2.278 baixas fronte ás 6.712 altas iniciais en este último ano.

O número total das altas iniciais de pensións en 2012 diminúen lixeiramente en Galicia pasando de 40.554 no ano anterior ás 40.456 do 2012, aumentando sen embargo no conxunto de España. Por prestacións mantense todas elas en cifras moi similares.

A Coruña é a demarcación onde é máis acusada a diferenza entre altas e baixas -16.259 fronte 12.715- e a continuación Pontevedra. Nas provincias de Lugo e Ourense a relación é dun certo equilibrio entre ámbolos dous parámetros -con maior número de baixas que altas iniciais.

**Altas iniciais de pensións contributivas. Por provincias.
Galicia/España. 1992/ 2007-2012 ⁽¹⁾**

■ Cadro 13.5

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Xubilación	1992	7.138	3.472	3.153	4.564	18.237	224.138
	2007	6.813	2.384	2.145	5.628	16.970	231.784
	2008	7.687	2.469	2.444	6.441	19.041	269.772
	2009	8.003	2.461	2.560	6.658	19.682	287.904
	2010	8.058	2.465	2.397	6.734	19.654	288.172
	2011	8.412	2.494	2.729	7.323	20.958	286.143
	2012	8.907	2.453	2.615	7.341	21.316	308.400
Invalidez	1992	2.113	2.099	1.133	2.592	7.937	92.172
	2007	3.290	1.079	1.134	2.610	8.113	98.808
	2008	3.254	957	1.120	2.543	7.874	97.396
	2009	3.152	863	1.197	2.491	7.703	98.056
	2010	2.798	1.013	1.002	2.762	7.575	90.949
	2011	2.651	1.083	958	2.460	7.152	86.851
	2012	2.541	1.111	951	2.109	6.712	84.136
Viuvez	1992	3.257	1.743	1.460	2.338	8.798	116.692
	2007	4.091	1.716	1.617	3.131	10.555	131.454
	2008	4.023	1.681	1.554	3.041	10.299	130.138
	2009	4.042	1.747	1.490	3.099	10.378	129.615
	2010	3.862	1.712	1.515	2.981	10.070	127.439
	2011	4.049	1.644	1.550	3.205	10.448	128.883
	2012	4.017	1.633	1.533	3.221	10.404	131.978
Orfandade e en favor de familiares	1992	693	262	254	733	1.942	22.864
	2007	777	261	238	662	1.938	25.784
	2008	820	295	233	727	2.075	26.374
	2009	838	274	255	756	2.123	28.290
	2010	720	297	243	690	1.950	27.538
	2011	763	293	248	692	1.996	27.935
	2012	794	262	281	687	2.024	29.984
Total	1992	13.201	7.576	6.000	10.227	37.004	455.866
	2007	14.971	5.440	5.134	12.031	37.576	487.830
	2008	15.819	5.382	5.350	12.735	39.286	524.500
	2009	16.035	5.345	5.502	13.004	39.886	543.865
	2010	15.438	5.487	5.157	13.167	39.249	534.098
	2011	15.875	5.514	5.485	13.680	40.554	529.812
	2012	16.259	5.459	5.380	13.358	40.456	554.498

Elaboración propia.

(1) Non incluídos os datos relativos ao Réxime de Traballadores/as do Mar.

A partir de novembro de 1997 as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI figuran incluídas nas de xubilación.

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

**Baixas de pensión contributivas. Por provincias.
Galicia/España. 1992/2007-2012⁽¹⁾**

■ Cadro 13.6

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Xubilación	1992	5.032	2.779	2.643	2.706	13.160	142.039
	2007	7.224	3.726	3.433	5.714	20.097	224.885
	2008	7.168	3.753	3.480	5.756	20.157	232.927
	2009	7.775	3.942	3.462	6.196	21.375	244.146
	2010	7.580	3.756	3.443	6.287	21.066	240.624
	2011	7.721	3.764	3.471	6.451	21.407	245.951
	2012	7.986	3.919	3.584	6.833	22.322	259.530
Invalidez	1992	1.426	1.909	1.005	1.828	6.168	65.547
	2007	840	305	270	779	2.194	26.262
	2008	901	327	247	896	2.371	27.807
	2009	992	228	258	858	2.336	28.349
	2010	894	227	257	713	2.091	29.367
	2011	931	248	236	894	2.309	29.241
	2012	942	229	216	891	2.278	30.281
Viuvez	1992	1.728	1.060	885	1.103	4.776	64.972
	2007	3.099	1.543	1.379	2.230	8.251	103.459
	2008	3.106	1.587	1.397	2.307	8.397	106.900
	2009	3.341	1.667	1.467	2.475	8.950	110.143
	2010	3.362	1.586	1.454	2.453	8.855	107.754
	2011	3.278	1.695	1.480	2.518	8.971	110.629
	2012	3.466	1.778	1.571	2.787	9.602	119.878
Orfandade e en favor de familiares	1992	603	182	186	540	1.511	21.228
	2007	738	223	215	637	1.813	21.841
	2008	675	216	203	566	1.660	21.030
	2009	765	230	192	601	1.788	21.686
	2010	727	239	186	633	1.785	22.578
	2011	653	216	223	631	1.723	23.324
	2012	321	105	124	250	800	8.784
Total	1992	8.789	5.930	4.719	6.177	25.615	293.786
	2007	11.901	5.797	5.297	9.360	32.355	376.447
	2008	11.850	5.886	5.324	9.525	32.585	388.664
	2009	12.873	6.067	5.379	10.130	34.449	404.324
	2010	12.563	5.808	5.340	10.086	33.797	400.323
	2011	12.583	5.923	5.410	10.494	34.410	409.145
	2012	12.715	6.031	5.495	10.761	35.002	418.473

Elaboración propia.

(1) Non incluídos os datos relativos ao Réxime de Traballadores/as do Mar.

A partir de novembro de 1997 as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI figuran incluídas nas de xubilación.

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

■ Media das pensións

No cadro 13.7, contéplase o número de pensións e o termo medio do importe destas por comunidades autónomas. Do total dos 8.919.997 pensionistas españois, Galicia, con 732.717, representa o 8,21%, unha porcentaxe superior –case dous puntos e medio– en relación coa que existe referente ao total da poboación. O cadro 13.8 contempla a evolución do importe mensual medio das pensións na comunidade autónoma dende 1985 e pode observarse que dende o citado ano, no que a diferenza do importe das pensións media de Galicia respecto á media española era de 2.500 pesetas (15,02 euros), ata os 133,51 euros de 2011, prodúcese ano tras ano unha maior diferenza na contía, permanecendo invariable en todo este tempo como a comunidade autónoma con menor importe medio de pensións. O feito explícase fundamentalmente polo importante volume das pensións procedente do réxime especial agrario, en xeral moito máis baixas que as do réxime xeral ou de autónomos.

■ **Cadro 13.7** **Pensions do sistema de seguridade social. Por comunidades autónomas 1990/2000/2009-2012**

	1990		2000		2009		2010		2011		2012	
	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾
Andalucía	938,0	252,8	1.199,3	437,4	1.356,9	693,5	1.379,3	715,6	1.399,9	736,8	1.417,6	757,4
Aragón	223,2	272,3	260,0	482,0	278,0	780,8	280,9	807,8	283,9	835,5	286,3	863,8
Asturias	240,5	319,6	283,2	575,1	293,3	903,3	294,7	930,9	296,1	958,8	297,1	984,7
Baleares	121,2	244,4	146,8	426,6	162,8	683,4	165,9	708,0	168,8	734,0	171,9	758,3
Canarias	151,4	258,7	201,3	444,5	246,8	708,3	253,9	732,2	260,9	755,2	267,9	777,7
Cantabria	101,3	274,9	120,0	486,9	129,2	784,4	130,7	811,2	132,0	837,9	133,0	863,5
C. A Mancha	257,4	256,3	312,4	433,4	335,9	702,5	340,4	728,5	344,7	751,2	348,0	775,0
C. León	479,3	263,4	561,9	455,4	582,8	731,4	586,8	757,9	589,9	782,7	592,1	808,6
Cataluña	1.071,4	270,1	1.335,1	484,3	1.524,2	777,8	1.550,7	803,8	1.578,4	831,0	1.602,1	857,0
C. Valenciana	597,5	245,2	739,4	423,3	862,3	691,0	879,8	715,3	895,6	739,0	909,2	762,5
Extremadura	158,8	245,0	192,9	405,3	204,6	642,0	206,7	664,8	208,5	684,2	210,0	704,4
Galicia	552,2	234,1	667,4	394,1	714,9	629,9	721,0	651,9	727,6	674,1	732,7	696,3
Madrid	581,5	306,9	790,4	558,6	939,8	892,8	965,3	922,4	990,4	953,4	1.011,5	982,0
Murcia	159,1	245,9	194,7	420,6	218,0	664,4	222,4	687,1	226,4	709,5	229,1	731,0
Navarra	79,0	286,4	99,8	514,2	117,3	849,5	119,3	879,4	121,2	910,7	123,1	941,5
País Vasco	331,4	320,8	423,8	594,5	487,7	938,4	494,8	966,1	501,8	995,7	508,2	1.024,8
A Rioxa	48,0	256,8	56,6	452,1	62,8	719,8	63,6	744,6	64,3	769,7	64,9	794,7
Ceuta e Melilla	11,0	288,6	13,8	504,0	14,6	780,4	14,8	801,3	15,0	819,0	15,1	837,5
España	6.102,1	267,2	7.598,8	468,2	8.531,9	754,1	8.671,0	779,5	8.805,1	805,0	8.920,0	869,5

Elaboración propia.

Números en miles. Medias anuais.

(1) Contía mensual. Medias anuais en euros.

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

■ Cadro 13.8

Evolución do importe medio das pensións do Sistema da Seguridade Social.
Por comunidades autónomas. 1985/1989/2000-2012

	1985	1989	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Andalucía	159,87	222,37	437,54	461,60	480,45	504,65	530,81	561,90	592,91	621,84	663,13	693,53	715,64	736,82	757,4
Aragón	171,29	239,20	482,01	509,31	532,17	560,54	592,83	627,95	661,03	695,32	744,03	780,79	807,79	835,50	863,8
Asturias	200,74	284,28	575,17	606,27	628,19	661,45	700,04	738,74	777,87	814,61	865,70	903,27	930,86	958,82	984,7
Baleares	158,67	217,57	426,72	450,01	469,24	493,89	521,59	551,09	580,54	609,20	651,26	683,40	707,95	733,95	758,3
Canarias	164,68	229,59	444,75	468,90	487,94	512,67	539,94	571,26	602,80	632,63	675,82	708,27	732,16	755,20	777,7
Cantabria	174,29	243,41	486,82	515,40	537,14	566,34	599,92	633,82	666,31	700,28	748,52	784,35	811,17	837,86	863,5
C. A Mancha	161,67	225,38	433,33	456,97	475,43	499,05	523,74	556,63	590,52	622,51	667,79	702,46	728,49	751,23	775,0
C. León	164,68	230,19	455,57	480,94	501,05	526,41	554,23	587,26	620,11	651,26	696,06	731,42	757,87	782,69	808,6
Cataluña	171,89	239,20	484,42	511,83	535,33	564,48	597,71	630,94	661,52	694,25	742,80	777,76	803,81	830,96	857,0
C. Valenciana	155,66	216,36	432,13	456,73	476,17	501,13	528,99	559,34	586,98	616,45	658,93	691,18	715,27	738,95	762,5
Extremadura	153,86	215,76	405,08	426,20	442,30	463,14	484,44	513,80	544,26	572,13	611,84	642,06	664,75	684,17	704,4
Galicia	153,26	207,95	394,26	415,45	432,38	454,43	478,26	506,23	535,10	562,19	600,73	629,85	651,88	674,13	696,3
Madrid	189,92	280,07	558,34	591,44	616,75	649,37	687,47	726,13	762,83	799,39	852,79	892,78	922,37	953,43	982,0
Murcia	159,87	217,57	420,71	443,84	461,75	485,04	510,35	539,34	567,12	593,77	633,80	664,36	687,09	709,46	731,0
Navarra	176,70	251,22	513,87	545,89	570,90	602,61	639,44	679,36	718,08	755,56	808,54	849,52	879,42	910,65	941,5
País Vasco	195,93	280,67	540,31	629,29	655,51	691,17	733,16	771,82	806,10	843,02	898,27	938,44	966,11	995,68	1.024,8
A Ríoxa	159,87	226,58	451,96	478,55	499,06	524,40	552,05	583,42	612,55	642,78	686,52	719,75	744,64	769,74	794,7
Ceuta e Melilla ⁽¹⁾	177,90	254,23	504,25	532,85	555,21	583,13	613,37	646,60	679,60	704,50	751,00	780,40	801,33	819,01	837,5
España	168,28	236,80	468,19	497,89	518,89	546,04	576,57	609,75	641,86	673,69	719,68	754,06	779,49	804,96	869,5

Elaboración propia.

Datos en euros mes.

(1) Media de ámbalas dúas cidades autónomas.

Fonte: INSS.

■ Pensións por tramos de contía

No cadro anterior observabamos que Galicia ocupaba a derradeira posición por Comunidades Autónomas no importe medio das pensións -651,88 euros no 2010- no conxunto do Estado. No cadro 13.9 contéplase por provincias e por o total do Estado o número de pensións en vigor por tramos de contía: sete en total, comezando polas inferiores a 150 euros mes, que representan en Galicia 23.875 o 3,23 % fronte as 145.900 do conxunto estatal que supoñen o 1,64 %, case a metade da porcentaxe galega. O tramo onde se concentra un número maior de pensións é o que corresponde ao intervalo de 500 a 700 euros con 276.541 pensións é o 37,45% do total das mesmas- case 5 puntos superior ao estatal, pero nos posteriores ós 700 euros as porcentaxes de Galicia son netamente inferiores á media nacional con respecto o total das pensións.

Como pode apreciarse a porcentaxe dos primeiros tramos son lixeiramente máis altos nas provincias de Lugo e Ourense, diminuindo ostensiblemente nos intervalos de maior contía. As pensións de máis de 1.100 euros son en Galicia 121.862 e representan só o 16,50 % mentres que no conxunto do estado supoñen un 22,13% do total.

■ Cadro 13.9

Pensións en vigor por tramos de contía ⁽¹⁾

Tramos de Contía	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia		Total España		Porcentaje
	Número	%	Número	%	Número	%	Número	%	Número	%	Número	%	Galicia/España
Hasta 150,00 euros	9.493	3,35	2.201	1,84	5.660	5,21	6.521	2,87	23.875	3,23	145.900	1,64	16,36%
De 150,01 a 500,00	70.628	24,95	37.376	31,24	33.233	30,57	59.985	26,43	201.222	27,25	1.971.500	22,10	10,21%
De 500,01 a 700,00	101.987	36,03	53.343	44,59	43.347	39,87	77.868	34,31	276.545	37,45	2.919.000	32,72	9,47%
De 700,01 a 1.100,00	42.960	15,18	13.202	11,03	16.441	15,12	42.262	18,62	114.865	15,56	1.909.900	21,41	6,01%
De 1100,01 a 1.500,00	32.197	11,37	7.926	6,62	5.326	4,90	18.985	8,37	64.434	8,73	922.300	10,34	6,99%
De 1.500,01 a 2.000,00	12.889	4,55	2.961	2,47	2.669	2,46	12.287	5,41	30.806	4,17	576.300	6,46	5,35%
Mas de 2.000,00	12.938	4,57	2.629	2,20	2.033	1,87	9.022	3,98	26.622	3,61	475.100	5,33	5,60%
Total	283.092	100,00	119.638	100,00	108.709	100,00	226.930	100,00	738.369	100,00	8.920.000	100,00	8,28%

Fonte: SEPE.

(1) Os datos de Galicia e as catro provincias son a 1 de xuño de 2013, os de España son a media anual de 2012.

■ Pensións con complemento a mínimo

As contías mínimas de pensións establécense anualmente e teñen como obxecto garantir un nivel mínimo de subsistencia a tódolos pensionistas.

A existencia de pensións mínimas garante pensións adecuadas e que os pensionistas da Seguridade Social teñan ingresos superiores ó albor de pobreza (60% da mediana dos ingresos por unidade de consumo das persoas), que para caso dun fogar con adulto está en 7.533,3 euros anuais ou 627,78 euros mensuais.

Os beneficiarios/as do Sistema da Seguridade Social, na súa modalidade contributiva, con pensión inferior á mínima sempre que non perciban ingresos de capital ou de traballo persoal ou que percibíndoos non excedan da contía que anualmente o Goberno estableza, en xubilación sen cónxuxe a cargo, para o ano 2012: 8.664,60 euros- terán dereito a percibir os complementos necesarios para alcanzar a contía mínima das pensións.

Así mesmo terán dereito ao complemento de cónxuxe a cargo aqueles pensionistas con pensión inferior á prevista anualmente polo Goberno en cada unha das mesmas para esta modalidade, cando non superen a contía fixada anualmente, en xubilación para 2012 os 10.690,40 euros.

Na pensión de viuvez entenderase por cargas familiares a convivencia do beneficiario/a con fillos/as menores de 26 anos ou maiores incapacitados (deben acreditar un grao de minusvalía igual ou superior ao 33%), ou menores de 18 anos acollidos, cando a renda do conxunto da unidade familiar dividida polo número de membros que a compoñen non supere en cómputo anual o 75% do salario mínimo interprofesional, excluídas a parte proporcional de dous pagas extraordinarias.

Nos cadros 13.10 e 13.11 contéplase o número de pensións cos complementos a mínimo e co tanto por cento do total, por tipos de prestacións, no primeiro correspondentes as provincias galegas e o total do Estado e o segundo en porcentaxe por Comunidades Autónomas.. Como pode observarse en orfandade máis da metade das pensións recoñecidas en Galicia: o 58,22%, benefíciense deste complemento, porcentaxe que acada máis do 72% na modalidade de en favor de familiares. En xubilación o número de pensións é de 170.633, e dicir o 38,44% e no total de pensións o 35,13%. Por comunidades autónomas Galicia constitúe en porcentaxe a cuarta comunidade que se beneficia máis deste complemento detrás de Extremadura, Castela a Mancha e Andalucía e 6,83 puntos por riba da media estatal.

■ Cadro 13.10

Pensións con complemento a mínimo. Galicia a agosto 2012(*)

	Incapacidade permanente		Xubilación		Viuvez		Orfandade		F. Familiares		Total	
	Nº	% (*)	Nº	% (*)	Nº	% (*)	Nº	% (*)	Nº	% (*)	Nº	% (*)
A Coruña	3.648	13,39	61.539	37,23	24.450	34,37	4.542	52,13	1.392	69,05	95.571	34,90
Lugo	1.746	18,75	32.209	41,32	6.653	22,16	1.679	57,81	547	74,12	42.834	35,49
Ourense	1.852	19,49	33.114	47,57	8.446	32,00	1.631	60,37	973	87,19	46.016	42,19
Pontevedra	2.799	12,00	43.771	33,40	17.531	31,77	3.896	48,38	1.113	66,33	69.110	31,68
Galicia	10.045	14,48	170.633	38,44	57.080	31,24	11.748	58,22	4.025	72,55	253.531	35,13
España	112.123	11,97	1.426.288	27,68	781.246	34,08	139.587	44,23	20.063	53,20	2.479.307	28,53

(*) % sobre el total de cada tipo de pensións.

Fonte: Informe económico-financiero. Orzamentos Xerais ds Seguridade social 2013.

■ Cadro 13.11

Porcentaxe de pensións contributivas con complemento a mínimos por comunidades autónomas. 2010/2012

	I. Permanente			Xubilación			Viuvez			Orfandade			F. Familiares			Total		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Extremadura	17,76 %	19,39 %	22,01 %	51,11 %	51,00 %	52,12	63,04 %	62,71 %	62,83	69,67 %	68,81 %	69,18	65,96 %	66,45 %	67,36	51,87 %	51,84 %	52,79 %
C. A Mancha	11,43 %	12,65 %	13,43 %	41,67 %	41,56 %	41,78	59,82 %	59,96 %	60,05	58,25 %	59,29 %	59,20	59,66 %	61,97 %	62,40	44,10 %	44,14 %	44,34 %
Andalucía	13,30 %	15,37 %	16,80	36,38 %	36,32 %	36,83	42,98 %	42,77 %	42,88	56,83 %	56,77 %	57,00	51,76 %	52,22 %	53,17	35,59 %	35,87 %	36,45 %
Galicia	12,79 %	13,75 %	14,33 %	38,36 %	38,29 %	37,80	30,02 %	30,81 %	30,86	55,83 %	56,42 %	56,06	67,32 %	70,82 %	69,83	34,50 %	34,79 %	34,58 %
Canarias	9,76 %	11,30 %	12,52220793	31,06 %	30,69 %	30,98	44,54 %	44,88 %	45,21	56,97 %	58,62 %	58,54	53,17 %	54,77 %	54,18	33,72 %	33,84 %	34,24 %
C. León	10,14 %	10,56 %	11,10	31,57 %	31,02 %	31,38	41,91 %	41,62 %	41,65	54,85 %	54,93 %	54,65	55,44 %	56,13 %	56,39	33,57 %	33,19 %	33,47 %
Murcia	13,53 %	13,86 %	14,34653044	34,70 %	33,86 %	33,82	39,49 %	39,24 %	39,24	56,94 %	57,13 %	56,58	57,88 %	57,16 %	57,60	33,81 %	33,38 %	33,45 %
Melilla	9,38 %	9,34 %	10,53555751	23,77 %	24,08 %	25,15	40,20 %	40,78 %	41,13	60,59 %	62,48 %	63,22	61,70 %	60,00 %	57,89	29,91 %	30,49 %	31,38 %
Ceuta	5,69 %	5,99 %	6,642066421	22,19 %	21,78 %	22,20	39,01 %	38,56 %	38,76	50,73 %	53,33 %	52,82	39,58 %	40,91 %	38,64	27,97 %	27,86 %	31,38 %
C. Valenciana	11,25 %	12,43 %	13,14224855	29,27 %	28,79 %	28,67	37,12 %	37,10 %	37,14	49,87 %	49,73 %	49,90	50,34 %	50,58 %	50,51	30,12 %	29,97 %	30,01 %
A Rioxa	7,25 %	7,92 %	8,416206262	26,82 %	26,35 %	26,72	38,65 %	38,38 %	38,66	48,42 %	48,09 %	49,28	45,70 %	46,76 %	47,22	28,62 %	28,34 %	28,78 %
Aragón	7,54 %	8,01 %	8,426320971	25,63 %	24,90 %	25,18	37,36 %	37,01 %	37,07	42,54 %	43,17 %	43,59	45,45 %	46,48 %	46,67	27,76 %	27,25 %	27,48 %
Baleares	7,38 %	8,24 %	8,664841359	24,67 %	24,03 %	23,79	26,85 %	26,80 %	26,80	45,40 %	44,93 %	45,26	46,26 %	45,71 %	48,25	23,90 %	23,65 %	23,61 %
Navarra	5,57 %	5,91 %	6,140118385	21,42 %	20,73 %	20,51	34,02 %	33,01 %	32,74	38,69 %	38,89 %	38,73	52,71 %	51,57 %	52,39	23,58 %	22,91 %	22,73 %
Cantabria	8,55 %	9,36 %	10,12883479	20,71 %	20,92 %	21,34	23,16 %	23,71 %	24,21	43,39 %	43,50 %	43,28	47,88 %	47,65 %	47,92	20,93 %	21,31 %	21,80 %
Asturias	6,89 %	7,33 %	8,073612348	19,45 %	18,88 %	19,09	20,30 %	19,92 %	19,89	31,05 %	38,22 %	38,66	36,77 %	39,01 %	39,17	18,81 %	18,47 %	18,71 %
Cataluña	6,91 %	7,40 %	7,825809199	19,55 %	19,09 %	18,93	20,74 %	20,42 %	20,24	34,55 %	34,81 %	34,73	35,30 %	36,05 %	36,66	18,86 %	18,57 %	18,49 %
Madrid	5,56 %	7,18 %	7,489339019	14,86 %	14,83 %	14,80	26,42 %	26,71 %	26,53	34,70 %	35,51 %	35,19	31,02 %	32,28 %	32,38	17,82 %	17,96 %	17,90 %
País Vasco	4,34 %	5,07 %	5,33	12,08 %	12,02 %	12,04	17,50 %	17,70 %	17,60	30,40 %	30,49 %	30,06	29,11 %	29,69 %	29,68	13,39 %	13,47 %	13,49 %
Media	9,94 %	11,07 %	11,87 %	27,03 %	26,62 %	26,72	33,65 %	33,59 %	33,61	48,24 %	48,44 %	48,42	50,34 %	51,60 %	52,17	27,69 %	27,58 %	27,75 %

Elaboración propia.

Fonte: Informes económico-financieros. Orzamentos da Seguridade Social.

Nota: Os datos de pensións con complemento a mínimo do 2011 son a decembro e os do 2010 e 2012 son a agosto.

■ Análise por réximes

O acordo sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social, e o acordo para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social do 9 de abril de 2001 que desenvolven o Pacto de Toledo, prevén unha simplificación da estrutura do sistema, reconducíndoo cara a existencia de só dous réximes: un de conta allea, no que se incluírían os activos/as da Minería do Carbón, Empregados/as do Fogar e conta allea do Mar e Agrario, e outro o Réxime de Autónomos. Este proceso xa en marcha esta a provocar cambios importantes, tanto na cotización deses colectivos especiais –aínda que se manteñan algunhas peculiaridades–, como con respecto a unha equiparación efectiva das prestacións da Seguridade Social. O compromiso de incluír para os traballadores/as por conta propia a incapacidade total cualificada plasmouse no Real decreto 463/2003, do 25 de abril, a integración dos traballadores/as por conta propia do réxime agrario no especial de traballadores/as autónomos (reta) na Lei 18/2007 de 4 de xullo, con efectos de 1 de xaneiro de

2008, finalmente a incorporación dos colectivos de conta allea do réxime agrario e os de empregados/as do fogar no réxime xeral formalizouse a partir de Xaneiro de 2012 (lei 27/2011 de 1 de Agosto).

Como apuntabamos en informes anteriores, en 1994 prodúcese unha inflexión no crecemento continuo de pensionistas agrarios de moitos anos anteriores, e comeza a ser maior; se ben moi paulatinamente, o número das pensións que causan baixa que o número de novos pensionistas.

Dende o punto de vista dos datos que proporciona a Seguridade Social, Galicia é a comunidade autónoma española que sufriu un proceso de transformación máis importante con respecto á configuración da súa poboación activa nestes últimos anos, pasando de representar os activos do Réxime Especial Agrario o 29,29% da poboación en alta en 1985, ao 4,94% en 2007, moi por debaixo de poboacións como Andalucía ou Estremadura e máis de 3 puntos inferior a media española. A impresionante diminución do colectivo agrario cotizante nestes últimos anos desembocou, en gran medida, na xubilación ou a invalidez, se ben, as pequenas diminucións dos últimos anos parecen indicar que o proceso vai remitindo na súa intensidade.

Segundo nos mostra o cadro 13.12, a inmensa maioría dos pensionistas galegos do réxime agrario –os de conta propia en 2008– pasan a integrarse no de autónomos de tal xeito que estes pasan de 75.700 en 2007 a 294.600 en 2008, unha cifra moi próxima ó número dos pertencentes ó réxime xeral. Os 5.900 pensionistas do Réxime Agrario en 2011 constitúen un escaso 0,81% do total, en 2012 non se computan o integrarse os de conta allea no Réxime Xeral.

**Evolución do número de pensións polos principais réximes.
Por provincias. Galicia 2000/2007-2012**

■ **Cadro 13.12**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Xeral	2000	97,6	29,5	37,4	76,8	241,4
	2007	116,6	34,5	44,5	93,9	289,4
	2008	120,2	35,3	45,6	97,1	298,1
	2009	123,9	36,2	46,8	100,4	307,3
	2010	127,4	37,1	48,1	103,7	316,3
	2011	131,1	38,0	49,3	107,3	325,7
	2012	136,2	40,2	51,2	113,2	340,7
Autónomos (1)	2000	23,4	10,0	9,7	16,8	59,9
	2007	30,2	11,7	12,1	21,7	75,7
	2008	97,5	75,4	54,8	67,0	294,6
	2009	97,2	74,0	53,6	66,9	291,7
	2010	96,7	72,7	52,5	66,8	288,7
	2011	96,2	71,5	51,3	66,6	285,7
	2012	95,6	70,0	50,0	66,2	281,9
Agrario (1) (2)	2000	77,6	75,2	54,8	55,1	262,7
	2007	68,9	66,2	44,7	48,3	228,1
	2008	1,4	1,3	0,8	2,7	6,2
	2009	1,4	1,3	0,8	2,7	6,1
	2010	1,4	1,3	0,8	2,6	6,0
	2011	1,4	1,2	0,8	2,5	5,9
	2012 (2)					
Mar	2000	23,3	2,3	0,1	20,3	45,9
	2007	25,3	2,5	0,1	22,7	50,7
	2008	25,6	2,5	0,1	23,1	51,3
	2009	25,8	2,6	0,1	23,4	51,9
	2010	26,1	2,6	0,1	23,7	52,4
	2011	26,3	2,6	0,1	24,0	53,0
	2012	26,5	2,6	0,1	24,3	53,6
Outros	2000	21,4	7,2	7,8	21,1	57,5
	2007	22,1	7,1	7,9	21,5	58,6
	2008	22,0	7,1	7,8	21,4	58,3
	2009	22,0	7,1	7,8	21,2	58,0
	2010	21,8	7,1	7,8	21,1	57,7
	2011	21,7	7,0	7,7	20,9	57,3
	2012					
Total	2000	243,3	124,2	109,8	190,1	667,4
	2007	263,0	122,0	109,3	208,2	702,4
	2008	266,7	121,6	109,0	211,2	708,5
	2009	270,2	121,1	109,1	214,5	714,9
	2010	273,4	120,7	109,1	217,8	721,0
	2011	276,7	120,5	109,1	221,2	727,5
	2012	279,8	119,8	108,9	224,2	732,7

Elaboración propia.

Medias anuais en miles.

(1) Os traballadores por conta propia do réxime agrario intégranse no de autónomos a partir de 2008.

(2) A partir do 01/01/2012 os traballadores por conta allea do réxime Agrario intégranse no réxime Xeral.

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

As pensións do Réxime Xeral da Seguridade Social, en número de 340.700 experimentan unha subida de 15.000 con respecto ao ano anterior; se ben seguen a representar tan só un 5,67% do total de España, correspondente ao citado réxime. As provincias de Lugo e Ourense, con 40.200 e 51.200 pensións, respectivamente, representan conxuntamente tan só o 26,82% dos perceptores/as de pensións do Réxime Xeral en Galicia.

As pensións galegas do Réxime Especial de Traballadores Autónomos, incrementáanse coa adición dos agrarios por conta propia a partir de 2008 pasando constituír no ano 2012 o 38,47% do total de pensionistas galegos e o 15 % do total español correspondente a dito réxime. A cifra máis numerosa dos pensionistas autónomos é a da provincia da Coruña, con 95.600 pensións, pero Lugo con 70.000 está por enriba de Pontevedra.

Galicia é a comunidade autónoma con maior número absoluto de pensionistas do Réxime Especial do Mar, dobrando amplamente a Andalucía que ocupa o segundo lugar. Os 53.600 pensionistas deste réxime, en Galicia, representan o 40,88 % do total español, radicados fundamentalmente na provincia da Coruña, 26.500, e a de Pontevedra, 24.300.

Cadro 13.13
Evolución do número de pensións polos principais réximes. Por comunidades autónomas. 1990/1995/2008-2012

	Réxime Xeral							Autónomos (1)						
	1990	1995	2008	2009	2010	2011	2012	1990	1995	2008	2009	2010	2011	2012
Andalucía	367,2	481,6	675,6	693,7	711,5	728,8	1.068,8	77,0	96,2	201,5	205,6	209,7	213,5	217,0
Aragón	96,6	124,0	160,8	164,4	167,7	171,1	182,7	26,9	30,7	73,4	73,5	73,7	73,9	74,0
Asturias	82,7	103,6	136,9	139,9	142,8	145,4	149,2	18,6	23,0	77,8	77,2	76,6	76,2	75,5
Baleares	54,5	68,6	94,2	97,1	100,2	103,3	110,9	14,2	19,0	41,3	41,9	42,5	43,0	43,6
Canarias	66,9	89,6	147,7	153,7	160,1	166,6	192,4	11,9	16,0	44,2	45,1	46,2	47,1	47,9
Cantabria	47,5	58,1	74,0	75,7	77,4	79,0	81,2	10,2	11,9	35,9	35,7	35,5	35,5	35,2
C. A Mancha	84,5	114,7	165,5	170,8	175,8	180,7	232,4	31,8	36,2	88,0	88,4	89,1	89,8	90,1
C. León	159,7	207,5	275,7	282,5	288,8	294,5	319,2	55,3	64,0	208,8	207,3	205,9	204,4	202,2
Cataluña	626,5	758,9	999,6	1.023,1	1.047,0	1.072,4	1.117,3	126,5	152,4	273,1	277,3	281,8	286,8	291,3
C. Valenciana	273,6	349,1	506,6	522,3	538,3	553,5	650,3	59,5	70,8	141,6	145,5	149,4	152,9	156,3
Extremadura	47,6	68,0	92,5	94,5	96,6	98,4	145,4	17,2	19,8	50,6	50,8	51,0	51,1	51,1
Galicia	146,9	197,2	298,1	307,3	316,3	325,7	340,7	40,1	49,2	294,7	291,7	288,7	285,7	281,9
Madrid	402,1	511,8	685,8	706,9	728,1	749,7	775,8	57,6	70,4	112,4	116,0	120,0	123,9	127,2
Murcia	56,5	71,8	104,0	107,4	111,2	114,9	157,3	16,9	20,5	42,8	43,6	44,7	45,7	46,4
Navarra	36,6	47,3	71,1	73,16	75,11	77,0	82,6	10,0	11,4	27,7	27,9	28,0	28,3	28,4
País Vasco	197,5	250,3	328,3	335,0	341,0	346,9	354,1	35,2	41,8	77,7	79,1	80,3	81,7	83,2
A Rioxa	20,1	26,4	35,1	35,9	36,7	37,5	39,7	6,2	7,2	17,4	17,5	17,6	17,7	17,7
Ceuta	3,4	4,3	5,0	5,1	5,2	5,3	5,4	0,7	0,9	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2
Melilla	2,6	3,4	3,9	4,0	4,1	4,2	4,3	1,0	1,3	1,6	1,6	1,7	1,7	1,7
España	2.773,1	3.536,1	4.860,5	4.992,6	5.123,8	5.254,9	6.009,5	617,1	742,4	1.811,5	1.826,9	1.843,4	1.860,0	1.871,8

■ **Cadro 13.13**
(continuación)

	Agrario (1) (2)							Mar						
	1990	1995	2008	2009	2010	2011	2012 (2)	1990	1995	2008	2009	2010	2011	2012
Andalucía	326,1	344,3	315,8	319,0	321,3	323,0		18,5	21,0	22,0	21,9	21,8	21,8	21,6
Aragón	61,9	60,2	9,8	9,4	9,0	8,7		0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Asturias	58,7	59,9	1,2	1,1	1,1	1,1		5,0	5,3	4,8	4,8	4,7	4,7	4,6
Baleares	30,2	29,4	5,8	5,4	5,1	4,8		2,9	3,1	3,0	3,0	3,0	2,9	2,9
Canarias	37,9	38,1	19,4	19,4	19,4	19,3		9,3	10,4	10,6	10,6	10,5	10,3	10,2
Cantabria	26,3	26,9	0,8	0,8	0,8	0,8		3,6	3,9	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
C. A Mancha	112,0	113,3	52,2	50,9	49,6	48,3		0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
C. León	185,5	186,7	21,2	20,6	20,0	19,4		0,1	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Cataluña	123,5	123,2	25,4	24,5	23,6	22,7		8,7	9,0	8,6	8,5	8,5	8,4	8,3
C. Valenciana	142,7	143,4	89,3	87,8	86,2	84,5		8,6	9,1	8,5	8,4	8,4	8,3	8,1
Extremadura	77,0	77,4	45,0	45,2	45,2	45,2		0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Galicia	271,5	275,1	6,2	6,1	6,0	5,9		33,9	40,9	51,3	51,9	52,4	53,0	53,6
Madrid	29,0	26,3	8,4	8,0	7,7	7,3		1,2	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Murcia	51,7	54,5	40,9	40,4	40,1	39,7		1,8	1,9	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Navarra	20,5	20,5	4,2	4,0	3,9	3,7		0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
País Vasco	29,0	28,1	1,4	1,4	1,3	1,3		11,7	13,1	13,4	13,3	13,3	13,2	13,0
A Ríoxa	12,7	12,6	1,6	1,6	1,5	1,5		0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Ceuta	—	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		0,6	0,6	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Melilla	—	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1		0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,3	0,3
España	1.596,3	1.620,3	648,7	645,6	641,9	637,1		106,4	120,5	131,0	131,1	131,3	131,3	131,1

Elaboración propia.

Medias anuais en miles.

A suma de cada un dos epígrafes non coincide necesariamente con exactitude co total de España ao empregar cantidades reducidas.

(1) A partir do 01/01/2008, os traballadores por conta propia do rexímen agrario intégranse no de autónomos.

(2) A partir do 01/01/2012 os traballadores por conta allea do rexíme Agrario intégranse no rexíme Xeral.

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

13.4 Análise dos datos sobre as pensións do sistema

13.4.1 Pensións de xubilación

O risco de vellez que dá orixe á pensión de xubilación pode concibirse de dous modos diferentes. Por un lado, a pensión pode presentarse como unha contraprestación aos servizos prestados por unha persoa ao longo da súa vida –pensión de vellez–. Dende un segundo punto de vista, o traballador/a o chegar a certa idade é considerado como un inválido, as enfermidades da idade e a súa repercusión no rendemento profesional determina unha pensión de “retiro”. Configuraríase, en ambos casos, como un dereito de crédito a través do que paliar, mediante unha renda substitutiva, a perda da renda profesional.

Estas dúas concepcións non conducen sempre ás mesmas consecuencias. A idade da percepción da pensión dependerá, no primeiro caso, sobre todo, de consideracións económicas, mentres que no segundo, virá dada pola situación de invalidez que se presume. Sen embargo, na práctica, ambas as dúas aproxímanse, xa que as esixencias económicas obrigan a miúdo a atrasar o dereito á pensión que se fai coincidir coa época que a invalidez poida presumirse de feito para a maior parte dos traballadores/as.

Esta pensión presenta dende o punto de vista da Seguridade Social importantes problemas nos seus aspectos técnicos: a idade previsible, a determinación da contía da prestación -cálculo da base reguladora-, a compatibilidade pensión-traballo e a imprescritibilidade do dereito ao recoñecemento da pensión.

Actualmente en España os requisitos para o acceso á pensión de xubilación son: ter cumprida a idade regulamentaria e ter cuberto un período mínimo de carencia.

A idade prevista legalmente é a de 65 anos, se ben como indicabamos na introdución deste capítulo a lei 27/2011 de 1 de Agosto de adecuación, adaptación e modernización do sistema de seguridade social, prevé un incremento desta idade ata os 67 anos, cun período transitorio de 15 anos, que culminará en 2027. Na actualidade existen posibilidades de xubilarse anticipadamente nos seguintes casos:

■ **Por razón do grupo o actividade profesional:** Son grupos ou actividades cuxos traballos son de natureza excepcionalmente penosa, perigosa, tóxica ou insalubre e acusan elevados índices de morbilidade ou mortalidade, sempre que os traballadores afectados acrediten na respectiva profesión ou traballo o mínimo de actividade que se estableza, se atopen de alta ou situación asimilada e cumpran os demais requisitos xerais esixidos (período de cotización e feito causante). A partir de xaneiro de 2008 a aplicación dos coeficientes reductores non pode dar lugar a que o interesado acceda á pensión de xubilación con idade inferior a 52 anos. Aplícase os traballadores incluídos no estatuto mineiro, persoal de voo de traballos aéreos, traballadores ferroviarios, artistas, profesionais taurinos, e bombeiros ó servizo das administracións ou organismos públicos.

■ **Por discapacidade:** A idade ordinaria se reducirá nun período equivalente ó que resulte de multiplicar o tempo efectivamente traballado os coeficientes do 0,25 en caso de discapacidade igual ou superior ó 45%, e do 0,50 se o traballador ten acreditado un grao de discapacidade igual ou superior ó 65% e precisa doutra persoa par a realización dos actos esenciais da vida ordinaria. Rexe tamén o límite de 52 anos.

■ **Por ter a condición de mutualista :** poderá causar dereito a pensión de xubilación a partir dos 60 anos con coeficientes redutores, para os traballadores/as que tiveran a condición de mutualistas nalgunha mutualidade laboral de traballo por conta allea antes do 1 de xaneiro de 1967, os de RENFE con anterioridade ó 14-7-1967, e os do réxime do Mar ó 1-8-1970, sempre que se atopen en alta ou asimilada á alta.

■ **Xubilación flexible:** o sistema de xubilación gradual e flexible, é o derivado da posibilidade de compatibilizar, unha vez causada, a pensión de xubilación con un contrato a tempo parcial, con xornada mínima do 25% e máxima do 75%, minorando a pensión a parte proporcional inversa á redución da xornada de traballo realizada polo pensionista, en relación á dun traballador a tempo completo comparable. Excepcionalmente, en determinados supostos (reconversión industrial, xubilación parcial con contratos de relevo, xubilación especial aos 64 anos, traballos penosos, tóxicos, etc.), poderanse xubilar con antelación á idade ordinaria sen coeficientes reductores.

■ **Xubilación parcial:** Os traballadores por conta allea que teñan máis de 60 anos e reúnan as demais condicións esixidas para ter dereito a pensión de xubilación poderán acceder á xubilación parcial nos seguintes termos:

- Os maiores de 65 anos ou a idade de xubilación vixente reducindo a xornada entre un 25% e un 75% de xeito que dunha banda se posibilite a compatibilidade entre o percibo dunha pensión de xubilación e o desenvolvemento de actividades laborais e por outra permita a exoneración do pago de cotizacións sociais por continxencias comúns, excepto incapacidade temporal.
- Os menores de 65 ou da idade de xubilación vixente deberán ser contratados a xornada completa, asimílanse ós contratados a tempo parcial cuxas xornadas, en conxunto sexan equivalentes en días teóricos ós dun traballador a tempo completo, debendo celebrarse simultaneamente un contrato de relevo.

■ Xubilación especial ós 64 anos, sen coeficiente reductor, sempre que os traballadores/as reúnan os requisitos xerais esixidos para causar dereito a xubilación ordinaria e pertenczan a unha empresa que en virtude de convenio o pacto este obrigada a substituír simultaneamente ó traballador que se xubila por outro inscrito como desempregado.

A Lei 27/2011 establece dous formulas adicionais de anticipo da pensión de xubilación con coeficientes redutores de contía. Unha que deriva do cese non voluntario do traballador e outra que deriva do cese voluntario. Para ámbalas dúas modalidades será necesario un período mínimo de cotización de 33 anos.

A lei 27/2011 modifica o sistema de cálculo da pensión de xubilación que pasa dunha esixencia dun mínimo de 15 anos a 25, se ben cunha aplicación paulatina ata o ano 2022. Ase mesmo modifica o tempo preciso para acadar o cento por cento da base reguladora da pensión: polos primeiros 15 anos cotizados o 50%, a partir do ano dezaseis por cada mes adicional o 0,19% e os que rebasen o mes 248 o 0,18%, sen que a porcentaxe aplicable a base reguladora supere o cento por cento, salvo que se acceda á pensión cunha idade superior á que resulte de aplicación.

Os anos de referencia para poder acceder a pensión en relación coa cotización requirida é a que se contempla na seguinte táboa:

Anos	Cotización requirida	Idade esixida
2013	35 anos e 3 meses ou máis	65 anos
	Menos de 35 anos e 3 meses	65 anos e un mes
2014	35 anos e 6 meses ou máis	65 anos
	Menos de 35 anos e 6 meses	65 anos e 2 meses
2015	35 anos e 9 meses ou máis	65 anos
	Menos de 35 anos e 9 meses	65 anos e tres meses
2016	36 ou máis anos	65 anos
	Menos de 36	65 anos e catro meses
2017	36 anos e 3 meses ou máis	65 anos
	Menos de 36 anos e 3 meses	65 anos e 5 meses
2018	36 anos e 6 meses ou máis	65 anos
	Menos de 36 anos e 6 meses	65 anos e 6 meses
2019	36 anos e 9 meses ou máis	65 anos
	Menos de 36 anos e 9 meses	65 anos e 8 meses
2020	37 ou máis anos	65 anos
	Menos de 37 anos	65 anos e 10 meses
2021	37 anos e 3 meses ou máis	65 anos
	Menos de 37 anos e 3 meses	66 anos
2022	37 anos e 6 meses ou máis	65 anos
	Menos de 37 anos e 6 meses	66 anos e 2 meses
2023	37 anos e 9 meses ou máis	65 anos
	Menos de 37 anos e 9 meses	66 anos e 4 meses
2024	38 anos ou máis	65 anos
	Menos de 38 anos	66 anos e 6 meses
2025	38 anos e 3 meses ou máis	65 anos
	Menos de 38 anos e 3 meses	66 anos e 8 meses
2026	38 anos e 6 meses ou máis	65 anos
	Menos de 38 anos e 6 meses	66 anos e 10 meses
2027	38 anos e 9 meses ou máis	65 anos
	Menos de 38 anos e 9 meses	67 anos

As pensións de xubilación da Seguridade Social constitúen as máis importantes dende o punto de vista numérico e tamén en contía económica.

Na Comunidade Autónoma Galega (cadro 13.14) hai, en 2012, 451.300 pensións de xubilación –3.200 máis que en 2011–, cun aumento maior co do último ano. Representan o 8,47% das 5.246.200 existentes en España. Do exame dos datos do cadro 13.14 e dos datos de informes de pasados anos pódese observar o incremento importantísimo do número das devanditas prestacións entre os anos 1997 e 1998, tanto na comunidade autónoma, como no total español, que é debido na súa maioría á conversión das pensións de incapacidade permanente dos beneficiarios/as de 65 ou máis anos en pensións de xubilación, mentres que os aumentos interanuais de 1999 a 2002 son máis cativos e consecuencia do aumento natural do número das pensións, en 2003 permanece na mesma cantidade, diminúe en 2004, en 1.800, volve a aumentar moi lixeiramente en 2005, máis significativamente en 2006, incrementáanse en tan só 1.200 en 2007, e 2.200 en 2008 e por último en 4.000 en 2009, 3.600 en 2010, 4.500 en 2011 e 3.200 en 2012. Nas provincias de Lugo e Ourense nos cinco últimos anos baixan lixeiramente o número, mentres tamén en escasa medida aumentan nas outras dúas provincias galegas.

Pensiones de jubilación. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/ 2007-2012**■ Cadro 13.14**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	Porcentaxe%
1990							
Nº	101,6	55,6	54,9	57,8	269,9	2.803,8	9,63
Pensión media	282,09	251,62	248,92	279,69	268,61	308,07	87,19
1997							
Nº	124,8	62,6	60,7	77,0	325,1	3.502,5	9,28
Pensión media	419,60	364,01	355,15	414,34	395,42	478,28	82,68
1998							
Nº	147,8	83,0	74,8	111,0	416,6	4.400,9	9,47
Pensión media	433,53	374,40	365,07	427,70	407,99	496,15	82,23
2007							
Nº	158,7	79,8	70,6	124,7	433,8	4.863,3	8,92
Pensión media	701,8	589,7	572,2	703,9	660,9	806,4	81,96
2008							
Nº	160,4	79,2	70,1	126,4	436,0	4.936,8	8,83
Pensión media	737,0	616,0	598,5	739,9	693,9	845,4	82,08
2009							
Nº	162,7	78,7	69,9	128,6	440,0	5.038,9	8,73
Pensión media	764,2	635,6	616,6	766,4	718,7	875,0	82,14
2010							
Nº	165,0	78,0	69,7	130,9	443,6	5.140,6	8,63
Pensión media	793,3	656,2	636,2	794,1	745,1	905,9	82,24
2011							
Nº	167,6	77,5	69,6	133,4	448,1	5.246,2	8,54
Pensión media	820,7	677,7	655,7	824,7	771,9	936,4	82,43
2012							
Nº	169,9	76,7	69,3	135,4	451,3	5.330,2	8,47
Pensión media	829,3	684,6	660,7	834,3	780,3	946,4	82,45

Elaboración propia.

Números en miles redondeados. Medias anuais.

Promedio mensual, en euros, a decembro de cada ano.

Porcentaxe: % Galicia/ España.

(1) A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI.

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

Como sinalabamos en informes anteriores, a estrutura da poboación das provincias de Lugo e Ourense, onde cun 24,41% da poboación da comunidade autónoma se concentra en 2012 máis dun 32,35% dos pensionistas de xubilación, constitúe un trazo fundamental e xoga un importante papel na elevada porcentaxe de Galicia sobre o total nacional. Destacan, doutra banda, en sentido contrario, o número relativamente escaso, 135.400, de pensións de xubilación da Seguridade Social en Pontevedra, se ben e como se pode observar, debido ao transvase de pensionistas de invalidez permanente de máis de 65 anos, en 1998, aumentan en 34.000 –case un 50% dos 77.000 existentes en 1997–.

A media en 2012 das pensións galegas de xubilación situouse en 780,30 euros ao mes, subindo 8,40 euros con respecto ao pasado ano, mentres que a media estatal sube, en 2012, 10 euros, situándose en 946,40 euros –166,10 por riba da media galega–.

As provincias de Lugo e Ourense, polo importante número de pensións de xubilación do Réxime Agrario, aparecen ambas as dúas con máis de 260 euros no primeiro caso e 280 no segundo, de diferenza con respecto á media estatal.

13.4.2 Pensións de invalidez permanente

Nas orixes da institucionalización do seguro de invalidez, a finais do pasado século, este foi concibido como unha vellez prematura, dando orixe a unha renda vitalicia que supoñía en realidade unha liquidación anticipada da pensión de vellez. A evolución posterior permitiu definir a invalidez cunha noción distinta á de xubilación na que cada vez con maior énfase vaise poñendo o acento nas medidas encamiñadas á rehabilitación e recuperación do traballador.

A invalidez, dende o punto de vista de prestación contributiva, defínese pola súa relación co exercicio dunha actividade profesional, ben como unha incapacidade para exercer unha profesión determinada -incapacidade permanente total para a profesión habitual- podendo neste caso dedicarse a outra distinta, ou ben como unha incapacidade xeral para a obtención de calquera tipo de ingresos -incapacidade permanente absoluta-, que lle inhabilita por completo para toda profesión ou oficio.

A invalidez tamén pode orixinar unha incapacidade parcial para a profesión habitual, que no sistema español de Seguridade Social é aquela que sen acadar o grado de total, ocasiona ao traballador/a unha diminución do 33% no seu rendemento normal para dita profesión, sen impedirle a realización das tarefas fundamentais desta.

A Seguridade Social española prevé tamén unha incapacidade absoluta agravada, que constitúe a gran invalidez, para aqueles traballadores/as incapacitados/as absolutos que, como consecuencia de perdas anatómicas ou funcionais, necesitan a asistencia doutra persoa para realizar os actos máis esenciais da vida, tales como vestirse, desprazarse, xantar ou análogos.

O acordo sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social e a Lei 24/1997 establecen a regulación da invalidez absoluta e gran invalidez nos termos actuais, se ben introducen determinadas medidas que confiren unha maior transparencia e seguridade xurídica no recoñecemento e graduación das incapacidades permanentes (total e parcial) efectuadas de acordo a un listado que se aprobe regulamentariamente e a un réxime de incompatibilidades co traballo, pasando a denominarse e equipararse, a partir dos 65 anos, a pensión por incapacidade permanente á pensión de xubilación. Non obstante, o “acordo para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social” contempla a eliminación do tope de 65 anos para acceder á declaración de incapacidade permanente cando esta se derive de accidente de traballo ou enfermidade profesional.

As pensións de incapacidade experimentan pequenas subidas no seu número ata 1997 -ver informes anteriores e o cadro 13.17-, en que baixan en moi escasa medida en relación ao ano precedente. As pensións de incapacidade permanente sofren en 1998 unha drástica diminución polo feito de que a partir de novembro de 1997 os beneficiarios das pensións de incapacidade permanente de 65 anos ou máis pasen a ter a condición de xubilados. A baixada é de tal xeito que das 146.500 existentes en 1997 en toda Galicia quedan só 59.200; en 1998 dita diminución é maior porcentualmente en Galicia –o 59,59%– que no total estatal o –50,54%–. En 2012 o número das pensións de invalidez aumentan en 100 na comunidade autónoma, seis-

centos menos que no ano precedente. As 69.900 pensións de incapacidade permanente existentes en Galicia pasan a representar un 7,41% sobre as da mesma natureza en España e o 9,54% respecto do total de pensións na Comunidade Autónoma.

Pensións de invalidez. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/ 2007-2012

■ Cadro 13.15

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	Porcentaxe %
1990	Nº	36,3	32,8	23,2	54,7	147,0	1.567,9	9,38
	Pensión Media	251,10	226,82	229,24	240,22	238,21	284,33	83,78
1997	Nº	39,6	31,2	22,1	53,6	146,5	1.626,6	9,01
	Pensión Media	432,98	337,76	353,46	378,47	385,22	471,29	81,74
1998	Nº	19,5	10,9	7,7	21,1	59,2	804,5	7,36
	Pensión Media	456,19	355,08	372,07	396,08	407,74	492,94	82,72
2007	Nº	25,4	9,2	9,1	22,2	65,8	888,8	7,41
	Pensión Media	704,76	640,28	546,01	685,65	681,39	796,74	85,52
2008	Nº	26,4	9,3	9,2	22,7	67,5	906,8	7,44
	Pensión Media	726,33	675,68	674,50	712,32	707,67	826,39	85,63
2009	Nº	26,8	9,2	9,3	23,0	68,3	920,9	7,42
	Pensión Media	745,75	710,45	701,48	731,78	730,23	845,66	86,35
2010	Nº	27,2	9,3	9,5	23,2	69,1	933,7	7,40
	Pensión Media	762,89	736,89	719,78	753,85	750,46	864,96	86,76
2011	Nº	27,2	9,5	9,5	23,6	69,8	938,5	7,44
	Pensión Media	780,35	760,77	743,47	772,79	770,08	883,05	87,21
2012	Nº	27,1	9,7	9,6	23,6	69,9	943,3	7,41
	Pensión Media	784,52	767,29	750,29	778,58	775,46	887,29	87,40

Elaboración propia.

Números en miles redondeados. Medias anuais.

Promedio mensual, en euros, a decembro de cada ano.

Porcentaxe: Galicia/ España.

(1) A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI figuran incluídas nas de xubilación.

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

O mesmo que ocorre coas pensións de xubilación, a proporción de pensións de invalidez en Galicia, en relación co total destas en España, era tradicionalmente moito maior que a da poboación. Sen embargo, despois de 1998 queda establecida nun 7,36%, fronte ao 9% do ano anterior; o que sen dúbida pon de manifesto o elevado número de incapacitados/as permanentes de 65 anos ou máis existentes en Galicia, que engrosan xa a partir de 1998 o número de pensionistas de xubilación. En 2012 aumentan moi lixeiramente na provincia de Lugo e Ourense, mantense en

Pontevedra e diminúen lixeiramente en A Coruña. No cómputo da comunidade autónoma sube en 100 pensións, aumentando en pequena contía —4.800— no conxunto de España o número de pensionistas de incapacidade. A contía media da prestación de invalidez permanente en Galicia, é de 775,46 euros mes, subindo con respecto a 2011 en 5,38 euros, pero inferior en preto de 112 euros á media estatal, sendo significativamente baixas as correspondentes ás provincias de Lugo e Ourense.

O cadro 13.16 proporciónanos información sobre a distribución do número de pensións de invalidez segundo os grados de incapacidade. De acordo con estes datos o volume maior de pensionistas de invalidez en Galicia son os incapacitados totais: 46.001, que representan o 65,81% do total de inválidos/as galegos, e o 8,73% dos incapacitados totais españois, unha cifra maior en máis de dous puntos e medio que a que correspondería a proporción da poboación, aínda así moito máis baixa que a dos anos precedentes a 1998 en que en virtude do importantísimo transvase de incapacitados/as permanentes con 65 ou máis anos a xubilados operada en dito ano, corrixe en parte a enorme desproporción de anos anteriores.

**Pensións de incapacidade permanente en vigor segundo grao de incapacidade.
Por provincias. Galicia/España. 2007-2012**

■ Cadro 13.16

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	Porcentaxe %
Gran invalidez							
2007	967	341	293	742	2.343	30.760	7,62
2008	998	339	279	743	2.359	31.650	7,45
2009	990	344	270	721	2.325	32.178	7,23
2010	978	351	264	724	2.317	32.700	7,09
2011	993	360	262	715	2.330	32.973	7,07
2012	984	362	270	721	2.337	33.050	7,07
Incap. Perm. Absoluta(*)							
2007	8.148	3.243	3.133	7.625	22.149	377.982	5,86
2008	8.198	3.339	3.113	7.652	22.302	381.941	5,84
2009	8.130	3.331	3.115	7.619	22.195	384.492	5,77
2010	8.012	3.369	3.099	7.619	22.099	386.271	5,72
2011	7.853	3.476	3.063	7.523	21.915	384.932	5,69
2012	7.723	3.517	3.051	7.319	21.610	383.297	5,64
Incap. Perm. Total							
2007	16.267	5.577	5.614	13.767	41.225	478.639	8,61
2008	17.132	5.583	5.774	14.266	42.755	492.088	8,69
2009	17.671	5.540	5.953	14.580	43.744	503.276	8,69
2010	18.150	5.549	6.134	14.839	44.672	514.054	8,69
2011	18.352	5.660	6.164	15.339	45.515	520.079	8,75
2012	18.419	5.788	6.232	15.562	46.001	526.949	8,73

Elaboración propia.

Medias anuais en miles.

Porcentaxe: % Galicia/ España.

(*)A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI figuran incluídas nas de xubilación.

As pensións de incapacidade permanente parcial suprimíronse no ano 1966, pasando a percibir os novos beneficiarios unha cantidade tanto alzado.

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social.

13.4.3 Pensións de viuvez

Integrada dentro do que tradicionalmente se considera como seguro por falecemento ou prestacións por morte e supervivencia, a pensión de viuvez ten como finalidade reparar o dano causado pola desaparición dun dos cónxuxes, e a ela ten dereito o supervivente, cónxuxe o parella de feito, neste caso se o falecemento é posterior a 1 de xaneiro de 2008, e con certos requirimentos económicos, nos seguintes termos de carácter xeral: se o falecido/a se atopase no momento do óbito en alta ou situación asimilada á alta, en caso de morte por enfermidade común deberá completar un período mínimo de cotización de cincocentos días, dentro dos cinco anos anteriores ao falecemento, non esixíndose ningún período en caso de accidente, sexa ou non laboral, ou enfermidade profesional. Se o falecido/a non estivera de alta ou situación asimilada á alta poderán causar dereito a pensión sempre que se acredite un período mínimo de cotización de quince anos (reforma da Lei 24/1997).

No suposto de separación ou divorcio, o dereito á pensión de viuvez corresponderá a quen sexa ou fora cónxuxe lexítimo, e aos separados/as ou divorciados/as que non contraeran novas nupcias, en contía proporcional ao tempo vivido co cónxuxe falecido, con independencia das causas que determinaran a separación ou o divorcio, garantíndose en todo caso o 40% a favor do cónxuxe o supervivente dunha parella de feito con dereito a viuvez. É compatible con calquera renda de traballo do beneficiario e coa pensión de xubilación ou incapacidade permanente a que o mesmo tivera dereito.

A Lei 24/1997, do 15 de xullo, sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social estableceu modificacións normativas nas prestacións de viuvez, co incremento da súa contía atendendo ao nivel de renda e cargas familiares, centrándose, prioritariamente, nas pensións mínimas daqueles que teñan menos de 60 anos, para equiparar a súa contía coas pensións mínimas que o sistema outorga aos viúvos/as maiores de 60 anos, o que se realizou gradualmente tendo plena aplicación no ano 2000. O "acordo para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social" do 9 de abril de 2001 contempla a previsión do incremento da porcentaxe a aplicar sobre a base reguladora do 45% dese momento ata o 52% na actualidade e o 70% no caso de viúvos/as con cargas familiares e un novo marco de compatibilidades permitindo nalgúns casos manter a pensión aínda que o pensionista contraia novas nupcias. A lei 40/2007 de 30 de decembro de Medidas en materia de Seguridade Social equipara os matrimonios coas parellas de feito en relación coa viuvez.

Continúa en 2012 a tendencia no aumento de pensións de viuvez en Galicia (cadro 13.17), nunha contía que se cifra en 1.100 novos pensionistas viúvos ou viúvas máis que o ano anterior.

Cadro 13.17

Pensións de viuvez. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/2007-2012

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	Porcentaxe %
1990	Nº	44,8	21,6	18,4	34,6	119,5	1.541,0	7,75
	Pensión media	175,80	137,43	138,96	171,94	162,07	188,76	85,86
1997	Nº	57,1	26,3	23,0	44,0	150,4	1.897,5	7,93
	Pensión media	271,07	206,26	214,72	266,10	250,20	297,63	84,06
1998	Nº	58,4	26,8	23,6	45,0	153,8	1.936,7	7,94
	Pensión media	278,54	215,35	221,12	273,88	257,36	307,09	83,80
2007	Nº	68,9	29,7	26,1	53,0	177,7	2.225,5	7,98
	Pensión media	474,7	374,5	382,9	464,0	441,3	526,2	83,86
2008	Nº	69,8	29,9	26,2	53,9	179,8	2.249,9	7,99
	Pensión media	496,2	391,9	402,7	484,8	461,9	550,8	83,86
2009	Nº	70,5	29,9	26,3	54,5	181,2	2.270,3	7,98
	Pensión media	512,7	405,2	417,1	500,3	477,4	568,8	83,93
2010	Nº	71,1	30,0	26,4	55,1	182,6	2.290,1	7,97
	Pensión media	526,3	416,9	430,0	513,6	490,6	583,6	84,07
2011	Nº	71,7	30,1	26,4	55,7	183,8	2.309,3	7,96
	Pensión media	540,1	428,8	441,8	526,3	503,7	598,6	84,16
2012	Nº	72,3	29,9	26,4	56,3	184,9	2.322,9	7,96
	Pensión media	542,7	431,6	444,7	528,9	506,5	601,6	84,20

Elaboración propia.

Números en miles. Medias anuais.

Promedio mensual, en euros, a decembro de cada ano.

Porcentaxe: Galicia/ España.

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

As 184.900 pensións de viuvez en Galicia representan un 7,96% do total español, destacando con respecto ao total da poboación, as cifras de Lugo e Ourense cunha maior porcentaxe sobre o total da poboación provincial que as da Coruña e Pontevedra.

Como sinalabamos en informes anteriores, a media da contía económica das pensións de viuvez nas provincias galegas –506,50 euros– é inferior á do conxunto de España, nun proceso, ademais, no que a diferenza a favor da media nacional vaise acrecentando ano tras ano, pasando, como pode observarse no citado cadro 13.18, dos 26,69 euros mensuais menos en 1990, a 95,1 en 2011.

Tendo en conta a baixa dotación destas pensións -o 52% da base reguladora (excepto viuvos/as con cargas familiares) ou o mínimo legal- e mesmo a posibilidade de reparto en caso de haber ex cónxuxes superviventes ou parellas de feito con dereito á pensión, a diferenza da contía en máis dun 15% reviste, se cabe, maior importancia. Como no resto das pensións, as diferenzas das medias de Lugo e Ourense, con respecto ao total español, son aínda maiores.

13.4.4 Pensións de orfandade

A pensión de orfandade que deriva do falecemento do causante, ten por finalidade a obtención dunha prestación por cada un dos fillos/as, calquera que sexa a natureza legal da súa filiación, que sexan menores de certa idade ou estean incapacitados/as para todo traballo, sempre que no seu caso teña cuberto o período mínimo de cotización esixido para ter dereito á pensión de viuvez.

A incapacidade para o traballo debe ser permanente e absoluta, que inhabilite para toda profesión ou oficio.

Tamén terán dereito á pensión de orfandade, nas mesmas condicións, os fillos/as adoptivos do causante, sempre que a adopción tivera lugar con dous anos de antelación.

Así mesmo, terán dereito os fillos/as que o cónxuxe supervivente levara ao matrimonio sempre que se celebre con dous anos de antelación, se comprobe que convivían co causante e ás súas expensas e que non teñan dereito a outra pensión da Seguridade Social, nin queden familiares con obriga e posibilidades de prestarlles alimentos, segundo a lexislación civil.

A Lei 24/1997, do 15 de xullo, sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social que desenvolve o Pacto de Toledo ampliou o límite de idade para o percibo das pensións de orfandade, calquera que sexa a natureza legal da filiación, dende os 18 aos 21 anos, e no suposto de que non sobrevivira ningún dos pais, o límite será aos 23 anos, tendo aplicación dende 1999. O “acordo para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social” contempla a elevación de novo do límite, fixándoo en 22 anos con carácter xeral e en 24 para a orfandade absoluta a partir de 2002.

Durante 2012 produciuse en Galicia (cadro 13.18) un incremento de 1.126 pensións de orfandade, con respecto o ano anterior; aumento que ten lugar nas catro provincias, galegas. Os 21.359 orfos/as acollidos ao sistema da Seguridade Social no país galego representan o 7,24% do total estatal, dos cales o 40,42% son da Coruña, o 34,06% de Pontevedra, o 13,25% de Lugo e o 12,27% de Ourense.

O importe medio da contía da pensión experimenta no ano 2012 unha diminución en Galicia de 3,20 euros e no conxunto do Estado de 2,32, sendo a da Comunidade Autónoma Galega lixeiramente inferior á media estatal, cunha diferenza, a favor do total do Estado, no ano 2012 de 4,74 euros mensuais.

Pensións de orfandade. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/2007-2012

■ Cadro 13.18

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	Porcentaxe %
1990							
Nº	5.448	1.564	1.561	4.707	13.280	163.653	8,11
Pensión media	154,31	138,21	137,60	155,83	150,99	157,84	95,66
1997							
Nº	6.986	2.163	1.942	5.829	16.920	212.146	7,98
Pensión media	177,23	164,13	171,66	173,75	173,72	181,37	95,78
1998							
Nº	7.559	2.363	2.127	6.369	18.418	231.733	7,95
Pensión media	181,52	167,37	174,46	176,58	177,18	186,05	95,23
2007							
Nº	8.058	2.607	2.423	6.655	19.743	256.962	7,68
Pensión media	326,45	304,90	311,38	309,86	316,16	323,62	97,69
2008							
Nº	8.177	2.631	2.396	6.729	19.933	261.012	7,64
Pensión media	342,58	323,84	328,46	323,35	331,92	337,77	98,27
2009							
Nº	8.165	2.621	2.457	6.802	20.045	266.436	7,52
Pensión media	355,71	335,67	339,52	336,94	344,74	348,69	98,87
2010							
Nº	8.133	2.641	2.490	6.821	20.085	270.488	7,43
Pensión media	366,06	342,03	348,42	345,84	353,85	357,60	98,95
2011							
Nº	8.186	2.690	2.487	6.870	20.233	275.077	7,36
Pensión media	375,60	352,07	357,56	356,47	363,76	367,62	98,95
2012							
Nº	8.633	2.831	2.620	7.275	21.359	294.827	7,24
Pensión media	372,23	352,29	354,29	352,19	360,56	365,30	98,70

Elaboración propia.

Datos do nº de pensións e pensión media a decembro de cada ano.

Porcentaxe: % Galicia/ España.

Fonte: INSS.

13.4.5 Pensións en favor de familiares

O aseguramento derivado da morte pode chegar ademais de ao cónxuxe e aos fillos/as a outros parentes consanguíneos do causante –avós, pais, irmáns e netos– que reúnan certos requisitos, entre eles, ineludiblemente, a convivencia co causante dous anos antes do falecemento, non ter dereito a outra pensión e carecer de medios de subsistencia e de familiares obrigados a dar alimentos.

En 2012, segundo o cadro 13.19, diminúen en 10 o número de pensións en relación co ano anterior; para acadar os 5.678 pensionistas galegos que representan o 14,96% do total do conxunto nacional.

O dato máis salientable da análise provincial é o elevado número de pensionistas da provincia de Ourense, sobre todo, se a comparamos con Lugo, á que case duplica. Incrementábase en 2012 o número de pensións nas provincias de Ourense e Pontevedra, diminuindo lixeiramente na Coruña e con maior forza en Lugo.

No que se refire á contía media de pensión cabe destacar polo que atinxe ao global galego en 2012 (451,73 euros), que é netamente inferior á media estatal –488,24 mensuais–, e a media na provincia de Lugo é case de 35 euros inferior a media galega.

Pensións a favor de familiares. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/2007-2012**■ Cadro 13.19**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	Porcentaxe %
1990	Nº	977	193	462	1.110	2.742	26.484	10,35
	Pensión media	188,74	189,47	171,65	175,81	180,68	190,59	94,80
1997	Nº	1.658	502	869	1.706	4.735	45.988	10,30
	Pensión media	222,21	198,29	218,83	217,33	217,30	217,62	99,85
1998	Nº	1.659	502	898	1.646	4.705	45.460	10,35
	Pensión media	230,87	205,90	221,74	224,36	224,18	225,49	99,42
2007	Nº	1.938	683	1.078	1.587	5.286	37.932	13,94
	Pensión media	403,02	362,46	389,20	397,47	393,30	424,46	92,66
2008	Nº	1.967	702	1.102	1.596	5.367	37.674	14,25
	Pensión media	419,69	378,39	403,32	414,58	409,41	443,94	92,22
2009	Nº	2.010	726	1.104	1.659	5.499	37.810	14,54
	Pensión media	418,14	426,54	393,11	414,05	421,65	455,93	92,48
2010	Nº	2.027	732	1.124	1.680	5.563	37.628	14,78
	Pensión media	440,96	406,98	424,47	436,93	431,94	470,57	91,79
2011	Nº	2.098	762	1.144	1.684	5.688	38.121	14,92
	Pensión media	454,63	416,66	436,95	455,10	446,13	482,70	92,42
2012	Nº	2.095	698	1.159	1.726	5.678	37.967	14,96
	Pensión media	462,03	417,81	437,46	462,52	451,73	488,24	92,52

Elaboración propia.

Datos do nº de pensións e promedio , a decembro de cada ano.

Porcentaxe: % Galicia/ España.

Fonte: INSS.

13.5 Outras prestacións

A Lei 42/1994, do 30 de decembro, de medidas fiscais, administrativas e de orde social crea unha nova figura entre as prestacións da Seguridade Social: a incapacidade temporal, que vén a substituír á incapacidade laboral transitoria (ILT) e á invalidez provisional. A incapacidade temporal ten unha duración de doce meses, prorrogables por outros seis. Así mesmo, a citada lei desvincula da incapacidade temporal a continxencia de maternidade, que adquire categoría de prestación autónoma con dereito a unha cobertura do 100% da base reguladora.

Examinaremos dentro deste apartado os datos de incapacidade temporal e maternidade, obtidos do Informe económico-financieiro da Seguridade Social no que se refire aos procesos de incapacidade temporal e dos datos estatísticos do Ministerio de Emprego e Seguridade Social información no referente as prestacións de maternidade e paternidade.

13.5.1 Prestacións de incapacidade temporal

Existían, a 30 de xuño de 2012 (cadro 13.20) 37.082 traballadores/as de Galicia en proceso de Incapacidade Temporal, dos que o número maior correspondían a provincia da Coruña: 15.645 e o inferior á de Ourense: 3.402, destaca o elevado número de procesos por continxencias comúns –causados por enfermidades comúns o accidentes non laborais– dos traballadores por conta propia que representan 12,16% do total español.

■ Cadro 13.20

Procesos de Incapacidade Temporal en vigor. Galicia/España a 30 de xuño de 2012

	Continxencias comúns		Continxencia profesionais	TOTAL
	Conta allea	Conta propia	Conta propia e allea	
A Coruña	8.760	4.089	1.398	15.645
Lugo	2.118	1.676	411	4.616
Ourense	1.699	1.109	297	3.402
Pontevedra	7.614	3.469	1.168	13.419
Galicia	20.191	10.343	3.274	37.082
España	311.636	85.054	43.119	439.809

Fonte: Informe económico-financiero dos orzamentos da Seguridade Social 2013.

A prevalenza da I.T. fai referencia ó número de procesos rexistrados en vigor en relación coa poboación protexida e se calcula dividindo o número de procesos ó final do período entre a poboación protexida nesa data e o resultado se multiplica por mil. Como pode apreciarse –cadro 13.21– Galicia supera moi amplamente as “ratios” do total nacional sobre todo na prevalenza das continxencias comúns dos traballadores por conta propia, que supera en máis de dez puntos o dato do total estatal, destacando sobre todo as cifras de Pontevedra, tanto en dita prevalenza como do resto dos datos.

Prevalencia de I.T. por tipo de contingencia Galicia / España. Datos a 30-06 -2012

■ Cadro 13.21

	Continxencias Comuns Prevalencia por mil traballadores		Continxencias Profesionais Prevalencia por mil traballadores
	Conta allea	Conta propia (1)	Conta propia e allea
A Coruña	25,38	36,90	4,09
Lugo	24,13	38,19	4,34
Ourense	21,78	31,56	3,82
Pontevedra	26,82	41,03	4,38
Galicia	25,41	37,71	4,76
España	21,20	27,08	3,10

Elaboración propia.

(1) autónomos e fogar.

Fonte: Informe económico-financiero dos orzamentos da Seg. Social 2013.

13.5.2 Prestacións de maternidade

Considéranse situacións protexidas a maternidade, a adopción e o acollemento pre-adoptivo ou permanente, durante os períodos de descanso que se aproveiten por ditas situacións. A prestación consiste nun subsidio en función da base reguladora que, no caso da maternidade, é de 16 semanas de duración, ampliábles por parto múltiple en dúas semanas máis por cada fillo. Nos supostos de adopción e acollemento, tanto preadoptivo como permanente, de menores de ata seis anos, a suspensión terá unha duración de 16 semanas, ampliábles no suposto de adopción ou acollemento múltiple en dúas semanas por fillo/a; esténdese o suposto a maiores discapacitados/as ou minusválidos/as con especiais dificultades de inserción. O período de descanso poderá ser utilizado pola nai ou a opción desta, tamén polo outro proxenitor no caso de que ámbolos dous traballen, sen prexuízo das seis semanas inmediatas ó parto de descanso obrigatorio para a nai.

■ Cadro 13.22

Prestacións de maternidade 2009-2012. Galicia/España

	Número de prestacións								Importe das prestacións			
	2009		2010		2011		2012		2009	2010	2011	2012
	total	% percibidas pai(*)	total	% percibidas pai(*)	total	% percibidas pai(*)	total	% percibidas pai(*)	miles de euros	miles de euros	miles de euros	miles de euros
A Coruña	6.967	2,3	7.113	2,1	7.143	2,1	6.561,0	2,1	36.188,09	36.944,77	37.851,60	36.152,26
Lugo	1.651	1,6	1.618	1,9	1.592	1,3	1.564,0	2,2	7.732,93	7.420,28	7.788,90	7.868,65
Ourense	1.515	2,9	1.464	2,2	1.442	2,3	1.360,0	3,4	7.202,79	7.065,13	7.261,37	6.753,86
Pontevedra	6.583	1,7	6.490	2,1	6.287	2,1	5.708,0	2,0	30.828,22	30.494,72	30.696,22	29.154,21
Galicia	16.716	2,0	16.685	2,1	16.464	2,1	15.193,0	2,2	81.952,03	81.924,90	83.598,09	79.928,98
España	340.512	1,7	332.557	1,8	324.405	1,8	268.732,0	1,7	1.839.197,89	1.820.510,80	1.824.181,51	1.741.478,97

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

(*) só pode disfrutar as de adopción ou acollemento.

Os períodos de suspensión do contrato de traballo por maternidade, adopción ou acollemento, ou por paternidade poderán ter dereito en réxime de xornada completa ou a tempo parcial, neste caso precísase acordo previo entre o empresario e o traballador afectado.

De acordo co se contempla no cadro 13.22 existen 15.193 perceptores do subsidio de maternidade en Galicia a 31 de decembro de 2012 – 1.271 menos que na mesma data do ano anterior-, dos que na súa maior parte – 97,8%– percíbeas as nais. Por provincias A Coruña ten o número máis grande de beneficiarios –6.561– e Ourense o máis escaso –1.360–. O importe anual en concepto de maternidade en Galicia, cadro 13-22 representa en 2012 a cantidade de 79,93 millóns, diminuíndo en 3,67 millóns de euros a contía do ano 2011.

13.5.3 Prestacións de paternidade

A prestación de paternidade, regulada na lei orgánica 3/2007 de 22 de Marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes, constitúe un dereito individual, exclusivo e intransferible do pai consistente na suspensión do contrato polos mesmos motivos ca maternidade (nacemento de fillo, adopción ou acollemento) con dereito a unha

contía tamén similar: o cento por cento da base reguladora e con unha duración de 13 días. Se ben a norma prevé alcanzar o obxectivo de 4 semanas ós seis anos da entrada en vigor da Lei.

■ Cadro 13.23

Prestacións de Paternidade 2009-2012. Galicia/España

	Número de prestacións				Importe das prestacións (miles de euros)			
	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
A Coruña	5.439	5.489	5.624	5.215	4.160,76	4.195,42	4.440,47	4.177,84
Lugo	1.144	1.110	1.143	1.099	769,46	752,98	800,28	819,01
Ourense	1.188	1.129	1.121	1.038	816,48	797,13	800,49	767,13
Pontevedra	5.017	4.840	4.773	4.304	3.662,82	3.605,59	3.660,24	3.328,36
Galicia	12.788	12.568	12.661	11.656	9.409,52	9.351,12	9.701,48	9.092,34
España	273.024	275.637	269.715	245.867	220.118,35	225.543,36	225.273,97	208.725,48

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

Como pode apreciarse (cadro 13.23) o número de prestacións no ano 2012 diminúe lixeiramente co respecto a 2011 e os tes anos precedentes. Os 11.656 percetores galegos da prestación de paternidade en 2012 representan o 4,74% do total do Estado e percibiron en 2012 9 millóns 92 mil euros que supoñen o 4,36% da contía global de España.

13.5.4 Prestacións familiares por fillo a cargo

A prestación familiar por fillo a cargo experimenta, a partir de 1991, unha importante transformación, perdendo o seu carácter de prestación exclusiva da Seguridade Social e pasando a ter carácter universal. O Real decreto lei 1/2000, do 14 de xaneiro, actualizou a contía das prestacións por fillos menores de 18 anos non minusválidos e por fillos tamén menores minusválidos nun grao igual ou superior ao 33%, establecendo a súa vez dúas novas prestacións de pago único: a primeira, é dirixida aos casos de nacemento do terceiro ou posterior fillo e a segunda, para supostos de parto múltiple.

■ Cadro 13.24

Beneficiarios/as de prestacións. Por fillo/a a cargo. Galicia/ España 1993/ 2003-2012

	Total										
	1993	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
A Coruña	31.539	18.420	17.116	16.605	15.769	15.287	15.362	15.326	15.646	15.629	15.816
Lugo	14.588	6.829	6.323	6.087	5.657	5.357	5.388	5.417	5.481	5.376	5.301
Ourense	12.597	5.924	5.692	5.335	4.972	4.731	4.735	4.735	4.757	4.716	4.701
Pontevedra	32.697	18.260	16.759	16.688	15.412	14.663	14.743	14.996	15.618	15.747	15.981
Galicia	91.421	49.433	45.890	44.714	41.810	40.038	40.228	40.474	41.502	41.468	41.799
España	1.011.512	738.194	694.075	682.904	656.682	630.025	663.777	716.265	791.980	825.888	850.744

Elaboración propia.

Medias anuais.

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

■ **Cadro 13.25****Causantes prestacións por fillo/a a cargo.Galicia/ España 1993/2003-2012**

	Total										
	1993	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
A Coruña	58.499	24.683	22.690	21.994	20.591	19.858	19.983	19.925	20.390	20.209	20.395
Lugo	26.219	9.432	8.663	8.345	7.730	7.280	7.364	7.394	7.445	7.233	7.096
Ourense	22.697	8.228	7.541	7.283	6.730	6.338	6.371	6.348	6.385	6.291	6.213
Pontevedra	64.474	25.547	23.393	23.117	21.055	20.016	19.890	20.204	21.134	21.079	21.320
Galicia	171.889	67.890	62.287	60.739	56.106	53.492	53.608	53.871	55.354	54.812	55.024
España	2.082.897	1.142.930	1.070.071	1.054.114	1.007.160	957.677	1.015.072	1.097.536	1.220.003	1.264.781	1.297.153

Medias anuais.

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

A Lei 35/2007 de 15 de novembro establece a prestación económica de pago único da Seguridade Social por nacemento ou adopción de fillo, consistente no cobro único de 2.500 euros, suprimida con efectos do 1 de xaneiro de 2011.

As prestacións periódicas con certos requisitos, entre eles non percibir ingresos familiares anuais superiores a 11.376,66, consisten no ano 2012:

Fillo o menor acollido, menores de 18 anos:

- Fillos o menores acollidos. Se non esta afectado por unha incapacidade, 291 euros ano, máis un 15% por cada fillo o menor acollido a partir do segundo.
- Se está afectado por unha discapacidade en grado igual ou superior ao 33%: 1.000 euros/ano.
- A asignación de 500 euros anuais ós menores de 5 anos suprimiuse a partir de 2011.

Fillo maior de 18 anos:

Se está afectado por unha incapacidade,

1. En grado igual ou superior ao 65%, 4.292,40 euros /ano.
2. En grado igual ou superior ao 75% e precise o concurso doutra persoa para realizar os actos esenciais da vida, 6.439,20 euros/ano.

Nos cadros 13.24 e 13.25 recóllense a media anual do número de beneficiarios e causantes da prestación en 1993 e de 2003 a 2012.

En 2012, hai en Galicia (cadro 13.25) 55.024 fillos con dereito a dita prestación, que corresponden (cadro 13.24) a 41.799 familias, 1,32 fillos por familia. Como pode apreciarse, en 2012, aumentan os causantes e as familias beneficiarias das prestacións. Da análise provincial, infírese que é a provincia de Pontevedra onde existe maior número de causantes: 21.320, e tamén, a diferenza de 2010, onde existen máis beneficiarios: 15.981, ocupa o último lugar Ourense, tanto no número de causantes como de beneficiarios.

O cadro 13.26, reflicte que en 2012 aumenta, ao igual que no conxunto estatal, o importe total das prestacións, tamén nas catro provincias galegas, supoñendo para o total da comunidade autónoma 86,88 millóns de euros que representa o 6,87% do total do Estado.

■ Cadro 13.26

Importe das prestacións familiares por fillo/a a cargo. Galicia/España. 2001-2011

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
A Coruña	23,89	24,58	25,53	25,86	26,90	28,59	29,86	32,36	33,48	34,40	34,80	35,98
Lugo	8,47	8,63	8,83	8,94	9,19	9,50	9,73	10,53	10,80	11,14	11,21	11,46
Ourense	6,40	6,62	6,94	7,01	7,34	7,57	7,83	8,61	8,90	9,17	9,28	9,60
Pontevedra	20,67	21,42	22,02	22,20	23,23	23,43	23,99	26,17	27,34	28,43	28,73	29,84
Galicia	59,44	61,25	63,32	64,01	66,66	69,09	71,41	77,67	80,52	83,14	84,02	86,88
España	754,28	784,69	818,25	826,62	865,69	899,98	928,07	1.049,32	1.117,36	1.208,00	1.210,00	1.265,47

Medias anuais.

Datos en millóns de euros/ano.

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

13.5.5 Prestacións por desemprego

A prestación de desemprego ten por obxecto garantir a continxencia na que se atopan aqueles/as que, podendo e querendo traballar, perden o seu emprego ou ven reducida a súa xornada ordinaria de traballo.

O desemprego é total cando o traballador/a cesa con carácter temporal ou definitivo na actividade que viña desenvolvendo e vese privado consecuentemente do seu salario. O desemprego é parcial cando o traballador/a ve reducida temporalmente a súa xornada ordinaria de traballo, polo menos nunha terceira parte, sempre que o salario sexa obxecto de análoga redución.

A protección por desemprego estrutúrase nun nivel contributivo e noutro nivel asistencial. O nivel contributivo ten por obxecto proporcionar prestacións substitutivas das rendas salariais deixadas de percibir como consecuencia da perda dun emprego anterior ou da redución da xornada. A duración da prestación por desemprego está en función dos períodos de ocupación cotizados nos 6 anos anteriores á situación legal de desemprego de acordo a unha escala que na actualidade vai dende un mínimo de 120 días de prestación aos que cotizaron un período abranguido entre 360 días, ata 539, a un máximo de 720 días aos que cotizaran máis de 2.160 días.

O nivel asistencial, complementario do contributivo, garante a protección a traballadores/as desempregados/as en condicións determinadas que enumera o artigo 215 da Lei xeral da seguridade social (ter esgotado a prestación por desemprego e ter responsabilidades familiares, ou ben, ser un maior de 45 anos, traballador emigrante retornado, liberado de prisión, etc.).

Doutra banda a partir de 2001 estableceuse, seguindo as directrices sobre o emprego da Unión Europea, a renda activa de inserción, que combina medidas activas con pasivas e vai dirixido a mellorar a capacidade de inserción profesional dos desempregados/as de longa duración. Configúrase como un itinerario de inserción laboral a partir dun compromiso de actividade, cunha titoría individualizada, incorporando ao beneficiario a programas de emprego e/ou formación e co apoio complementario dunha renda como axuda económica.

Poderán ser beneficiarios/as do programa os traballadores/as desempregados/as que teñan cumprida a idade de 45 anos; que acrediten unha minusvalía ou incapacidade, emigrantes retornados, vítimas da violencia doméstica que á súa vez reúnan en cada caso as condicións previstas nas normas específicas de cada un dos colectivos. A renda, cunha duración máxima de once meses, será igual ao 80% do indicador públi-

co de renda de efectos múltiples (IPREM) mensual vixente en cada momento salario mínimo interprofesional vixente, excluída a parte proporcional das dúas pagas extraordinarias.

■ **Cadro 13.27** **Beneficiarios/as da Prestación por Desemprego. Galicia/ España. 1993/2003-2012**

	1993	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
A Coruña	44.000	29.400	30.900	32.600	33.300	33.200	38.500	51.700	58.200	57.400	62.169
Lugo	12.900	7.600	8.300	8.000	8.100	8.100	9.300	12.500	14.800	14.600	16.601
Ourense	16.000	8.900	9.600	10.100	9.900	9.900	11.300	14.800	16.800	16.200	17.421
Pontevedra	39.700	24.700	26.300	27.900	27.900	28.100	35.200	51.300	59.900	58.700	62.449
Galicia	112.600	70.600	75.100	78.600	79.200	79.300	94.300	130.300	149.700	146.900	158.640
España	1.993.000	1.004.700	1.065.100	1.103.900	1.145.600	1.421.000	1.815.000	2.681.000	3.042.700	2.846.000	2.942.061

Nº de beneficiarios/as en centos, medias anuais.

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

No cadro 13.27 preséntanse os datos do número de beneficiarios/as da prestación por desemprego. A tendencia incrementista do número de perceptores/as que se experimenta en Galicia de 1990 a 1993 (ver informes de anos anteriores), cun aumento achegado ao 40%, québrase en 1995, cun descenso de 10.825 perceptores, e continúa en 1996, 1997, 1998 e 1999 dun xeito decrecente con 17.293, 10.612, 7.768 e 4.883 beneficiarios/as menos anualmente, respectivamente. Esta tendencia volve a trocarse no ano 2000 e continúa en 2001 e 2002 con aumentos sucesivos, volvendo a diminuír lixeiramente en 2003 no que en media anual establécese en 70.588 beneficiarios/as, en 2004 ten lugar un incremento de 4.700 perceptores/as no ámbito da Comunidade, en 2005 o aumento é de 3.500, en 2006 de 600 e en 2007 de 100 beneficiarios. En 2008 o incremento é moi notorio: 15.000 beneficiarios máis, e moito máis importante é o acadado en 2009: 36.000 en media anual. En 2010 aumenta en 19.400, en 2011 diminúen en 2.800 situándose en 146.900, e finalmente en 2012 incrementáse ata acadar os 146.900 beneficiarios de media anual en Galicia.

O incremento de 2012 prodúcese tamén no conxunto de España na contía de 96.000, pero sen acadar a cifra de máis dos tres millóns do ano 2010. O incremento prodúcese nas catro provincias galegas e con maior intensidade nas provincias de Pontevedra e A Coruña.

■ **Cadro 13.28** **Prestación por desemprego. Beneficiarios/as por tipo de prestación e gastos. Galicia/ España Diciembre 2012**

	BENEFICIARIOS				GASTOS
	Pension contributiva	Subsidio	Renta activa de inserción	Total Beneficiarios	Al mes miles euros
A Coruña	35.438	23.358	4.261	63.057	59.295
Lugo	9.519	6.490	1.148	17.157	15.030
Ourense	8.124	7.862	1.423	17.409	14.764
Pontevedra	32.840	26.426	4.893	64.159	56.314
Galicia	85.921	64.136	11.725	161.782	145.403
España(1)	1.403.283	1.184.349	232.413	2.957.378 (1)	2.645.248

(1) incluídos renta agraria e subsidio eventuais agrarios.

Nº de beneficiarios/as e gastos a decembro 2012.

Fonte: Servicio Público de Empleo Estatal. Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

Os 158.540 beneficiarios/as das prestacións de desemprego (cadro 13.27) supoñen o 5,39% do total español. Por tipo de prestación (cadro 13.28) case a metade dos perceptores galegos o son dunha prestación asistencial (subsídio o renda activa de inserción), os beneficiarios da prestación contributiva: 85.921 representan o 53,11% do total dos 161.782 perceptores galegos a decembro de 2012. Os 2.957.378 beneficiarios a decembro de 2012 en España distribúense en unha proporción do 47,45% perceptores da prestación contributiva e algo máis do 52% da asistencial, na que ó subsidio e a renda activa de inserción hai que engadir ós perceptores da renda agraria e o subsidio dos eventuais agrarios. Os gastos mensuais das prestacións por desemprego representan en Galicia en decembro de 2012 máis de 145 millóns 403 mil euros que é un 5,49% do importe total de España.

13.6 Pensións de carácter non contributivo e asistencial

A Lei 26/1990, do 20 de decembro, pola que se establecen na Seguridade Social prestacións non contributivas, tratou de realizar unha regulación unitaria das distintas accións dos poderes públicos para integralas nun nivel non contributivo de pensións en favor daqueles cidadáns que se atopen en situación de necesidade protexible e carezan de recursos económicos propios suficientes para a súa subsistencia.

As pensións non contributivas son prestacións periódicas vitalicias ou de duración indeterminada en función da idade ou a incapacidade e a favor daquelas persoas que non cotizaron nunca ou o tempo suficiente para acadar prestacións de nivel contributivo pola realización de actividades profesionais.

Sen embargo, as pensións non contributivas da Lei 26/1990 veñen, en realidade, a substituír, se ben con distinto alcance e maior contía, ás de vellez e enfermidade do Fondo de Asistencia Social (FAS) —que, aínda así e transcorridos vinte e tres anos da implantación das non contributivas, seguen subsistentes para quen as cobraba, se non opta polas novas— e aos subsidios de garantía de ingresos mínimos e o de axuda de terceiras persoas da Lei de integración social do minusválido (LISMI), nas mesmas condicións que as do FAS.

Por outra banda, a Xunta de Galicia, mediante a Lei 9/1991, do 2 de outubro, de Medidas básicas para a reinserción social, estableceu unha prestación, a Renda de Integración Social (RISGA), co obxecto de garantir un mínimo de subsistencia persoal a cidadáns abranguidos entre os 25 (nalgúns casos de 18), e os 65 anos que, polo tanto, completaría a acción protectora de grupos específicos, terceira idade e incapacitados, coas daquelas persoas que, aínda que tendo idade laboral e sen causa legal de incapacidade física ou psíquica, non teñen recursos mínimos para poder afrontar as necesidades máis urxentes.

Como sinala a propia Lei 9/1991, trátase de establecer unha prestación social destinada a garantir recursos económicos de subsistencia a quen careza deles, así como lograr a súa autonomía e integración normalizada mediante un proxecto personalizado de inserción.

A Xunta de Galicia, ante as críticas de carácter xeneralizado sobre a ineficacia desta prestación de cara á loita contra a pobreza e a exclusión social plasmadas nun informe que o Valedor do Pobo publicou en novembro de 1998, modificou, mediante a Lei 1/1999, do 5 de febreiro, algúns artigos co obxecto de configurala, segundo espe-

cifica a exposición de motivos, como unha verdadeira renda familiar, flexibilizar os requisitos esixidos, e axilizar o procedemento.

As pensións do Fondo de Asistencia Social (FAS) son axudas económicas de carácter periódico a favor de anciáns e de enfermos ou inválidos para o traballo. A contía mensual destas pensións foi en 2012 de 149,86 euros en 14 pagas.

As pensións do FAS despois dun descenso moi acusado xa son absolutamente residuais, como consecuencia da implantación das novas pensións non contributivas (mellor dotadas economicamente), ás que deben acceder os novos peticionarios, e que ademais teñen dereito de opción os beneficiarios das do FAS sempre que reúnan os requisitos.

En 2012, o número total de pensionistas do FAS é só de 19 en Galicia, cun descenso respecto ao ano anterior de 10, representando dito número global de Galicia o 0,19% dos 9.048 que existen no total español.

Continúa tamén en 2012, o proceso de diminución do número de prestacións derivadas da LISMI -cadro 13.29- pola posta en vigor, a partir de 1991, das pensións non contributivas. A acción protectora da lei comprende:

- Asistencia sanitaria e prestación farmacéutica.
- Rehabilitación médico – funcional e recuperación profesional.
- Medidas de integración social.
- Subsidio de garantía de ingresos mínimos.
- Subsidio por axuda de terceira persoa.
- Subsidio de mobilidade e compensación por gastos de transporte.

A contía do subsidio de garantía de ingresos mínimos foi en 2012 de 149,86 euros mes; o de axuda de terceira persoa, de 58,45 euros e o de mobilidade e compensación por gastos de transporte de 61,40 euros. Non obstante, no caso que o beneficiario do subsidio de garantía de ingresos mínimos perciba unha prestación económica análoga, a contía do subsidio reducirase nunha cantidade igual o importe daquela prestación.

■ **Cadro 13.29** Beneficiarios das prestacións da LISMI. Por provincias. Galicia/España. 1991/2006-2012

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Subsidio de garantía íngresos mínimos	1991	7.309	1.956	2.645	8.215	20.125	251.092
	2006	591	93	180	705	1.569	38.246
	2007	510	78	154	598	1.340	33.149
	2008	439	66	132	518	1.155	28.728
	2009	383	57	116	450	1.006	24.927
	2010	332	46	96	382	856	21.424
	2011	264	29	74	299	666	17.007
	2012	249	26	68	274	617	15.603
Subsidio axuda de terceira persoa	1991	3.337	798	888	3.074	8.097	91.560
	2006	133	22	13	117	285	4.898
	2007	110	20	11	97	238	4.074
	2008	90	17	10	84	201	3.391
	2009	76	15	9	68	168	2.879
	2010	63	13	7	54	137	2.446
	2011	52	8	5	41	106	1.827
	2012	51	7	4	36	98	1.657
Subsidio de mobil. compens. por pagos de transporte	1991	1.818	104	117	852	2.891	38.769
	2006	171	21	3	72	267	3.762
	2007	152	23	3	66	244	3.255
	2008	132	25	3	61	221	2.845
	2009	119	26	2	26	173	2.460
	2010	108	24	2	12	146	2.189
	2011	96	19	2	10	127	1.766
	2012	88	19	2	8	117	1.667
Asistencia sanitaria e prestación farmacéutica	1991	3.664	395	782	3.525	8.366	56.140
	2006	307	31	211	465	1.014	15.186
	2007	222	30	221	434	907	14.331
	2008	189	35	229	426	879	13.893
	2009	165	40	234	416	855	13.274
	2010	147	45	240	253	685	12.259
	2011	130	48	245	238	661	11.216
	2012	125	47	241	239	652	10.874
Total	1991	11.410	2.463	3.556	11.482	28.911	329.792
	2006	1.017	137	388	1.137	2.679	54.989
	2007	840	124	375	1.010	2.349	48.877
	2008	724	119	362	927	2.132	43.891
	2009	641	115	352	824	1.932	39.317
	2010	564	108	337	592	1.601	34.687
	2011	475	90	322	500	1.387	29.040
	2012	449	86	311	480	1.326	27.262

Elaboración propia.

(1) A Lei 26/1990, do 20 de decembro, pola que se establecen na Seguridade Social prestacións non contributivas, suprimen estes subsidios pero seguen cobrándoos os que os percibían con anterioridade á entrada en vigor da lei, agás que os interesados pasen a percibir unha pensión non contributiva.

Medias anuais agás 1991 e 2011 que son a Decembro.

A suma de cada unha das rúbricas dos beneficiarios, segundo a clase de prestación, non coincide necesariamente co total de beneficiarios, xa que un mesmo beneficiario pode recibir máis dunha prestación.

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social.

Os 1.326 beneficiarios da LISMI en Galicia a decembro de 2012, representan o 4,86% dos 27.262 pensionistas españois, cunha diferenza moi notable do número de beneficiarios na provincia da Coruña e Pontevedra —449 e 480, respectivamente— con respecto a Lugo, con tan só 86 beneficiarios.

■ Cadro 13.30

Pensións non contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1994/2008-2012

	Invalidez						Xubilación						Total					
	1994	2008	2009	2010	2011	2012	1994	2008	2009	2010	2011	2012	1994	2008	2009	2010	2011	2012
A Coruña	5.179	7.527	7.157	6.873	6.458	6.381	7.406	13.071	12.651	12.217	11.755	11.683	12.585	20.598	19.808	19.090	18.213	18.064
Lugo	1.406	2.058	1.994	1.936	1.870	1.839	1.437	3.809	3.768	3.658	3.540	3.478	2.843	5.867	5.763	5.594	5.410	5.317
Ourense	2.909	2.753	2.650	2.587	2.444	2.426	2.312	4.475	4.381	4.247	4.079	4.041	5.221	7.227	7.031	6.834	6.523	6.467
Pontevedra	3.764	6.810	6.597	6.483	6.278	6.234	4.133	9.697	9.476	9.275	8.932	8.797	7.897	16.506	16.072	15.758	15.210	15.031
Galicia	13.258	19.148	18.398	17.879	17.050	16.880	15.288	31.052	30.276	29.397	28.306	27.999	28.546	50.198	48.674	47.276	45.356	44.879
España	114.487	199.410	197.126	196.159	194.712	194.876	154.486	265.314	260.908	257.136	254.295	251.549	268.973	464.724	458.034	453.295	449.006	446.425

Elaboración propia.

Medias anuais agás os datos Galicia 1994 e todos os de 2011 que son a decembro do ano correspondente.

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social.

As pensións non contributivas que como apuntabamos anteriormente establécense para aquelas persoas que non cotizaron nunca ou o tempo suficiente para alcanzar a prestación de nivel contributivo, poden obterse por estar en situación de invalidez –minusvalía igual ou superior ao sesenta e cinco por cento– ou en idade de xubilación –ter cumpridos os sesenta e cinco anos de idade–, ademais doutros requisitos como carecer de rendas ou ingresos suficientes. O importe mensual das prestacións non contributivas estableceuse para 2012 en 357,70 euros, abonándose dúas pagas extraordinarias da mesma contía os meses de xuño e novembro. No caso de invalidez igual ou superior ao 75%, se precisase do concurso doutra persoa a contía incrementase con un complemento do 50%.

No cadro 13.30 observamos que en 2012 produciuse en Galicia unha diminución de 477 pensionistas beneficiarios de prestacións non contributivas. A partir de 1996 (ver informes anteriores) o número de beneficiarios de pensións non contributivas de invalidez supera aos de xubilación, aínda que nos últimos anos- dende 2000 medraron máis os pensionistas de xubilación. En 2012, en Galicia, as pensións de invalidez descenden en 170, e as de xubilación en 307, non obstante, estas en número de 27.999 constitúen as maioritarias. Por provincias o colectivo da provincia da Coruña, con 18.064 pensionistas, representa o 40,25% do total galego. En sentido oposto, na provincia de Lugo soamente existen 5.317 pensionistas desta modalidade, que constitúen o 11,85% do total de Galicia.

**Pensións non contributivas da Seguridade Social.
Por comunidade autónomas. 1997/2006-2012**
■ Cadro 13.31

	Total núm. pensionistas							
	1997	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Andalucía	94.445	109.609	108.198	106.064	104.955	104.104	102.924	101.768
Aragón	12.123	9.526	9.139	8.679	8.338	8.093	7.923	7.762
Asturias	10.618	11.129	10.917	10.526	10.056	9.813	9.729	8.565
Baleares	7.270	7.926	7.878	7.749	7.655	7.621	7.638	7.590
Canarias	34.188	42.133	42.204	42.275	42.341	42.258	42.160	42.603
Cantabria	5.616	6.274	6.223	6.164	6.143	6.163	6.181	6.309
C. A Mancha	21.281	23.062	22.309	21.709	21.337	21.039	20.798	20.375
C. León	27.457	26.942	26.085	24.772	23.801	23.150	22.740	22.424
Cataluña	49.581	59.352	58.679	57.685	56.589	56.194	55.905	56.012
C. Valenciana	37.248	47.797	47.162	46.376	46.548	46.723	46.656	46.332
Extremadura	1.343	16.685	16.305	15.977	15.674	15.239	14.868	14.446
Galia⁽¹⁾	46.508	52.956	51.657	50.198	48.673	47.275	45.930	44.878
Madrid	30.512	34.008	33.753	33.406	33.038	32.891	32.846	33.599
Murcia	11.798	15.006	14.721	14.415	14.192	14.096	13.957	13.923
Navarra	3.449	3.049	2.979	2.876	2.807	2.711	2.687	2.653
País Vasco	10.692	9.941	9.850	9.658	9.741	9.949	10.107	10.230
A Ríoxa	2.415	2.073	1.998	1.895	1.825	1.781	1.763	1.732
Ceuta	1.560	1.728	1.742	1.746	1.750	1.705	1.702	1.727
Melilla	2.400	2.568	2.584	2.553	2.571	2.490	2.492	2.498
España	410.504	481.764	474.383	464.723	458.034	453.295	449.006	445.426

Elaboración propia.

Media anual.

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

No cadro 13.31 contéplase o número de pensións non contributivas por comunidades autónomas. Galicia é a cuarta, despois de Andalucía, Cataluña e a Comunidade Valenciana, comunidade con maior número absoluto de pensionistas non contributivos e a de maior número porcentual con respecto ao total de habitantes. Os 44.878 perceptores de pensións non contributivas representan o 10,07% do total nacional, moi por riba de comunidades con moito maior número de habitantes como Madrid.

■ Cadro 13.32
Beneficiarios da Renda de Integración Social (RISGA). Por provincias. Galicia. 1992-2012

Galicia	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001		
	A Coruña	237	635	1.323	1.600	1.633	1.769	1.858	1.850	1.731	1.887	
	Lugo	88	159	283	294	306	364	427	453	426	453	
	Ourense	86	190	349	415	438	387	347	382	421	447	
	Pontevedra	148	492	803	1.128	1.335	1.407	1.508	1.607	1.578	1.570	
		559	1.476	2.758	3.437	3.712	3.927	4.140	4.292	4.156	4.357	
Galicia	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
	A Coruña	1.825	1.904	1.844	1.785	1.769	1.700	1.717	1.654	1.528	1.500	1.637
	Lugo	477	540	464	424	427	403	405	492	468	500	725
	Ourense	529	543	559	612	635	600	658	730	779	835	1.079
	Pontevedra	1.479	1.515	1.306	1.324	1.334	1.399	1.570	1.920	2.213	2.285	3.276
		4.310	4.499	4.173	4.145	4.165	4.102	4.350	4.796	4.988	5.120	6.717

Elaboración propia.

Datos a 31 de decembro.

Fonte: Xunta de Galicia.

En 2012 (cadro 13.32) aumentan en 1.597 o número de beneficiarios/as da renda de integración social (RISGA) en Galicia. O incremento experimentase en todas as provincias, pero especialmente na de Pontevedra, que medra en 991 beneficiarios máis co ano anterior. Hai que destacar o elevado número de beneficiarios/as en dita provincia de Pontevedra: 3.276, que duplica o número dos de A Coruña mentres que a de Lugo: 725, que incrementase nun 50% en 2012, constitúe a de inferior colectivo de beneficiarios/as.

■ Cadro 13.33

Importe medio y total RISGA. 2012

	Importe medio mensual (1)	Total neto 2012
A Coruña	405,09	7.422.209,51
Lugo	377,89	2.682.623,72
Ourense	374,33	4.462.403,48
Pontevedra	387,41	12.197.264,92
Galicia	388,59	26.764.501,63

Elaboración propia.

(1) Datos de decembro.

Fonte: Xunta de Galicia.

No cadro 13.33 contéplanse o importe medio da prestación do RISGA en cada unha das provincias galegas, na que a contía maior corresponde a provincia de A Coruña e a menor á de Ourense. O RISGA supón un desembolso de preto de 27 millóns de euros no ano 2012, dos que case a metade corresponde a provincia de Pontevedra.

No cadro 13.34 inclúese o conxunto de prestacións periódicas de carácter asistencial en Galicia: as derivadas da LISMI, as do FAS, as non contributivas da Seguridade Social, e as do RISGA, todas elas sen base contributiva previa.

**Conxunto das prestacións periódicas de carácter asistencial. Por provincias.
Galicia. 1992/2007-2012**
■ Cadro 13.34

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
LISMI	1992	11.154	2.091	2.825	10.776	26.846
	2007	840	124	375	1.010	2.349
	2008	724	119	362	927	2.132
	2009	641	115	352	824	1.932
	2010	564	108	337	592	1.601
	2011	475	90	322	500	1.387
	2012	449	86	311	480	1.326
Asistenciais	1992	13.084	3.985	3.785	7.863	28.717
	2007	20	13	30	23	86
	2008	12	10	22	19	63
	2009	8	8	16	14	46
	2010	6	7	12	11	36
	2011	4	6	10	9	29
	2012	3	3	6	7	19
Non contributivas	1992	4.341	1.067	2.755	3.074	11.237
	2007	21.270	6.027	7.482	16.878	51.657
	2008	20.598	5.867	7.227	16.506	50.198
	2009	19.808	5.763	7.031	16.072	48.674
	2010	19.090	5.594	6.834	15.758	47.276
	2011	18.213	5.410	6.523	15.210	45.356
	2012	18.064	5.317	6.467	15.031	44.879
RISGA	1992	237	88	86	148	559
	2007	1.700	403	600	1.399	4.102
	2008	1.717	405	658	1.570	4.350
	2009	1.654	492	730	1.920	4.796
	2010	1.528	468	779	2.213	4.988
	2011	1.500	500	835	2.285	5.120
	2012	1.637	725	1.079	3.276	6.717
Total	1992	28.816	7.231	9.451	21.861	67.359
	2007	23.830	6.567	8.487	19.310	58.194
	2008	23.051	6.401	8.269	19.022	56.743
	2009	22.111	6.378	8.129	18.830	55.448
	2010	21.188	6.177	7.962	18.574	53.901
	2011	20.192	6.006	7.690	18.004	51.892
	2012	20.153	6.131	7.863	18.794	52.941

Elaboración propia.

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social e Xunta de Galicia.

Como xa dicíamos anteriormente, continúa a diminución, durante 2012, das pensións da LISMI e do FAS, e tamén neste ano as non contributivas. A partir de 1994 aparecen as pensións non contributivas como as máis importantes numericamente representando, en 2012, o 84,77% do conxunto das asistenciais. As prestacións da Renda de Integración Social, en número de 6.717, a decembro de 2012, experimentan un importante incremento, aínda que constitúen un 12,69% do total.

En 2012 incrementábase o número do conxunto global destas prestacións en Galicia, incremento que ten lugar se ben en moi escasa medida nas provincias de Lugo e Ourense e algo máis en Pontevedra, diminuíndo en 39 na provincia de A Coruña.. Dos 52.941 perceptores destas pensións de base asistencial un 38,07% pertencen á provincia da Coruña; un 35,50% a Pontevedra; un 14,85% a Ourense e un 11,58% a Lugo.

13.7 Dependencia

A lei de Autonomía Persoal e Atención as persoas en situación de Dependencia reconece a partir de 2007 un novo dereito á cidadanía en España que se caracteriza por ser universal e subxectivo e permitirá cas persoas que non poidan valerse por se mesmas, sexan atendidas polo Estado a través da garantía dunha serie de prestacións ofrecidas tanto en forma de servizos como de remuneración económica.

A lei contempla a creación dun sistema nacional de Dependencia, que constitúe o cuarto pilar do Estado do Benestar, tras o sistema nacional de saúde, o sistema educativo e o sistema de pensións.

A lei clasifica as situacións de dependencia en tres grados: moderada, severa, e gran dependencia.

As prestacións de atención á dependencia poderán ter natureza de servizos e de prestacións económicas, tendo os primeiros carácter prioritario.

■ Cadro 13.35

Beneficiarios con prestación do Sistema de Dependencia en relación coa poboación a 30-04-2013

Ambito Territorial	Poboación	Beneficiarios con dereito a prestación	% beneficiarios / poboación
Andalucía	8.449.985	180.921	2,14
Aragón	1.349.467	19.647	1,46
Asturias	1.077.360	15.560	1,44
Baleares	1.119.439	9.722	0,87
Canarias	2.118.344	11.684	0,55
Cantabria	593.861	14.515	2,44
C. León	2.546.078	61.658	2,42
C. A Mancha	2.121.888	37.151	1,75
Cataluña	7.570.908	138.711	1,83
C. Valenciana	5.129.266	39.996	0,78
Extremadura	1.108.130	19.421	1,75
Galicia⁽¹⁾	2.781.498	38.801	1,39
Madrid	6.498.560	78.899	1,21
Murcia	1.474.449	24.916	1,69
Navarra	644.566	8.475	1,31
País Vasco	2.193.093	39.143	1,78
A Ríoxa	323.609	7.099	2,19
Ceuta y Melilla	164.820	1.916	1,16
España	47.265.321	748.235	1,59

Fonte: IMSERSO.

■ Cadro 13.36

Beneficiarios e prestacións do Sistema de Dependencia a 30-04-2013

Ambito Territorial	Beneficiarios con dereito a prestación	Prev.Dep. y Prom. A. persoal	Teleasistencia	Axuda a domicilio	Centros de día/noite	Atención residencial	P.a. vinculada ao servizo	P.E. coidados familiares	P.E. asistencia persoal	TOTAL	Ratio prest.por persoa beneficiaria
Andalucía	180.921	0	62.856	47.413	12.292	19.908	3.073	102.370	15	247.927	1,37
Aragón	19.647	0	0	0	1.096	3.122	3.361	12.079	0	19.658	1,00
Asturias	15.560	10	853	2.459	1.769	2.805	1.628	8.686	2	18.212	1,17
Baleares	9.722	2	0	0	829	1.853	304	6.978	0	9.966	1,03
Canarias	11.684	43	0	0	2.547	2.668	198	6.263	0	11.719	1,00
Cantabria	14.515	0	1.327	1.072	1.264	3.799	0	8.829	0	16.291	1,12
C. León	61.658	7.780	4.345	9.540	6.884	8.394	16.109	24.595	41	77.688	1,26
C. La Mancha	37.151	1.806	6.603	6.628	1.657	8.664	2.347	23.854	7	51.566	1,39
Cataluña	138.711	3.047	16.773	17.984	7.841	17.263	13.464	104.056	16	180.444	1,30
C. Valenciana	39.996	344	8.036	0	3.285	11.238	3.821	21.134	2	47.860	1,20
Extremadura	19.421	663	349	507	952	3.771	5.977	8.432	0	20.651	1,06
Galicia	38.801	398	1.068	9.330	5.353	7.667	5.619	12.995	41	42.471	1,09
Madrid	78.899	4.915	13.656	22.388	12.071	18.548	5.457	19.952	25	97.012	1,23
Murcia	24.916	1.062	4.572	0	2.225	2.127	1.065	20.003	0	31.054	1,25
Navarra	8.475	53	907	507	233	1.756	858	5.735	1	10.050	1,19
País Vasco	39.143	0	2.865	4.227	5.021	8.335	1.258	23.335	1.061	46.102	1,18
A Ríoxa	7.099	620	1.475	1.999	772	1.322	490	4.083	0	10.761	1,52
Ceuta y Melilla	1.916	219	238	457	46	156	21	1.237	0	2.374	1,24
España	748.235	20.962	125.923	124.511	66.137	123.396	65.050	414.616	1.211	941.806	1,26

Fonte: IMSERSO.

O **catálogo de Servizos** comprende os seguintes servizos sociais de promoción da autonomía persoal e de atención á dependencia:

- Servizos de prevención das situacións de dependencia e os de promoción da autonomía persoal.
- Servizo de Teleasistencia.
- Servizo de axuda a domicilio
- Coidados persoais
- Servizo de Centro de día e de noite
- Servizo de atención residencial.

As **prestacións económicas** poden ser de tres tipos:

- Prestación económica vinculada ó servizo
- Prestacións económicas para coidados no entorno familiar
- Prestación económica de asistencia persoal.

As contías das prestacións económicas se fixan polo Consello Territorial do Sistema e as aproba o Goberno. Se ten en conta a capacidade económica a efectos de determinar a contía individual das prestacións económicas.

No cadro I3.36 contéplase por Comunidades Autónomas o número de beneficiarios con dereito a prestación por cada un dos seus tipos, xunto a “ratio” de nº de prestacións por persoa beneficiaria. As prestacións por coidados familiares constitúen en Galicia e no conxunto do Estado as prestacións máis numerosas, a 30-04-2013, o 30,60% na Comunidade galega e o 44,02% en España. Segue en importancia numérica en Galicia as de axuda a domicilio: 21,97% e as de atención residencial: 18,05%. No conxunto do Estado teñen maior preponderancia as de teleasistencia: 13,37%, e a continuación tamén as de axuda a domicilio e atención residencial.

No cadro I3.35 contémplanse os datos de número de beneficiarios con dereito a prestación en relación coa poboación de cada unha das comunidades autónomas e o conxunto de España. Como pode apreciarse Galicia está 20 décimas por baixo da media estatal en beneficiarios, cun número a 30-04-2013 de 38.801 perceptores de prestacións do Sistema. Os graves problemas económicos, consecuencia da crise vai a retardar a implantación completa do Sistema ós dependentes de niveis menos severos.

13.8 Conxunto de prestacións e gastos de protección social

Ofrecemos como peche deste capítulo un cadro sinóptico: I3.37 no que se contempla as contías numéricas e de gastos das distintas prestacións de protección social –pensións contributivas, non contributivas, desemprego, de familiares a cargo e outras– en Galicia e España, a Febreiro de 2013, e a súa relación coa poboación total dos territorios.

■ Cadro 13.37

**Conxunto de Prestacións e Gastos de Protección Social en relación coa poboación total.
Galicia/ España. Febreiro 2013**

Prestacións	Prestacións de beneficiarios						Gasto de Prestacións en euros							
	Dato febreiro 2013 nº de beneficiarios		Variación relativa interanual		Prestacións sobre poboación total		Dato febreiro 2013 importe do gasto		Variación relativa interanual		Gasto sobre poboación total			
	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España		
Pensións contributivas	735.571	9.000.284	0,7	1,5	26,45	19,04	526.441.791	7.661.026.391	4,2	4,7	189,27	162,09		
Incapac. Permanente	69.593	936.816	-	0,3	-	0,4	2,50	1,98	55.297.369	847.865.763	2,8	2,0	19,88	17,94
Xubilación	453.811	5.401.315	0,8	2,0	16,32	11,43	364.605.380	5.250.909.122	4,6	5,6	131,08	111,09		
Viuvez	185.051	2.327.602	0,3	0,4	6,65	4,92	96.045.275	1.433.010.043	3,2	3,1	34,53	30,32		
Orfandade	21.457	296.955	5,6	7,1	0,77	0,63	7.885.582	110.505.689	7,0	8,5	2,84	2,34		
Favor Familiar	5.659	37.596	-	-	1,1	0,20	0,08	2.608.185	18.735.775	3,2	1,9	0,94	0,40	
Pensións non contributivas	44.421	445.954	-	2,1	-	0,4	1,60	0,94	16.243.706	164.252.661	0,8	2,6	5,84	3,48
Xubilación	27.748	250.913	-	2,1	-	0,9	1,00	0,53	9.740.542	87.905.574	0,2	2,4	3,50	1,86
Invalidez	16.673	195.041	-	1,9	0,2	0,60	0,41	6.503.163	76.347.087	1,7	2,2	2,34	1,62	
Prest. Por desemprego	168.692	3.034.666	3,0	0,4	6,06	6,42	151.704.000	2.718.318.000	0,3	-	54,54	57,51		
nivel contributivo	88.435	1.421.053	2,1	0,1	3,18	3,01	113.158.000	1.964.697.000	0,7	0,9	40,68	41,57		
nivel asistencial	80.257	1.613.813	4,1	0,7	2,89	3,41	38.546.000	753.621.000	-	1,0	-	2,4	13,86	15,94
Prest. familiares por fillo a cargo	14.419	173.579	-	0,7	-	0,52	0,37	6.219.045	76.204.408	2,9	4,1	2,24	1,61	
Outras prestacións (1)	771	24.711	0,1	0,2	0,03	0,06	97.683	3.423.067	0,0	0,0	0,03	0,07		
TOTAL	963.874	12.679.394	0,9	1,1	34,65	26,83	700.706.225	10.623.224.527	3,2	3,4	251,92	224,76		

Elaboración propia.

(1) Outras prestacións: Lismi e pensións asistenciais. Non incluídas as comunidades autónomas de Navarra e País Vasco.

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social.

Os 963.874 beneficiarios das prestacións sociais, en Febreiro de 2013, en Galicia, supoñen o 34,65% do total da poboación no territorio galego, porcentaxe que é 7,82 puntos máis elevado co correspondente ó total do Estado. A porcentaxe galega é maior nas pensións contributivas, non contributivas e familiares por fillo a cargo, pero lixeiramente máis baixas en desemprego e no epígrafe de outras prestacións.

No referente ós gastos: os preto de 701 millóns de euros que supoñen o importe destas prestacións no mes de Febreiro representan en Galicia unha contía de 251,92 euros por persoa, computando o total da poboación da Comunidade Autónoma. En España o desembolso de 10.623 millóns de euros equivale a un gasto de 224,76 euros por habitante, 27,16 euros menos ca "ratio" galega. A diferenza maior no gasto por persoa o constitúe o relativo as pensións contributivas, mentres que nas prestacións por desemprego a porcentaxe galega é lixeiramente menor.

ELECCIÓN SINDICAIS

14

Neste apartado reflíctese a representación sindical das e dos traballadores e, como é lóxico, para isto analízanse os resultados das eleccións celebradas e as continxencias dos procesos electorais desenvolvidos na Comunidade Autónoma Galega.

Dado que para facer unha primeira análise da representatividade sindical das e dos traballadores non sería suficiente o exame dos datos referidos ó período de 2012, ó que se contrae este informe, cómpre contemplar, ademais, un período máis amplo que abrangue desde o último proceso electoral, sen prexuízo de facer referencia ó desenvolvemento concreto dese ano.

Entrando no exame concreto do ano 2012, pódese observar nos cadros 14.1 e 14.2 que se rexistraron un total de 1.278 actas de procesos electorais e foron elixidos 3.211 representantes. Destes, 1.003 corresponderon a UGT, 883 a CCOO e 976 a CIG, obtendo outros 349 representantes.

■ Cadro 14.1 **Distribución provincial dos avisos previos, actas rexistradas, representantes elixidos segundo as actas rexistradas e porcentaxe dos representantes elixidos, desde o 1 de xaneiro de 2012 ao 31 de decembro de 2012, sobre o total de representantes con mandato nese período.**

Provincia	Nº de avisos previos presentados	Nº de actas rexistradas	Representantes elixidos	Porcentaxe de representantes elixidos sobre o total %
A Coruña	369	579	1.560	48,58
Lugo	104	203	451	14,05
Ourense	54	59	164	5,11
Pontevedra	274	437	1.036	32,26
Totais	801	1.278	3.211	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

■ Cadro 14.2 **Representantes elixidos sobre as actas rexistradas no ano 2012**

Sindicato	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Totais	%
UXT	506	154	50	293	1.003	31,24
CIG	467	110	23	376	976	30,40
CC.OO	428	134	29	292	883	27,50
Outros	159	53	62	75	349	10,87
Totais	1.560	451	164	1.036	3.211	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

No período dos últimos 4 anos, desde 1 de xaneiro de 2009 a 31 de decembro de 2012, rexistráronse 7.224 actas das que 4.988 corresponderon a centros de traballo de ata 30 traballadores (cadros 14.3 e 14.4). Neste mesmo período emitíronse 299.339 votos (cadro 14.5)

Distribución provincial dos avisos previos e os datos obtidos sobre as actas rexistradas, desde o 1 de xaneiro de 2009 ao 31 de decembro de 2012

■ Cadro 14.3

	Nº de avisos previos presentados	Nº de actas rexistradas
A Coruña	3.058	2.813
Lugo	1.048	948
Ourense	874	803
Pontevedra	2.877	2.660
Totais	7.857	7.224

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

■ **Cadro 14.4** **Distribución provincial do número de actas rexistradas segundo o tamaño do centro de traballo, desde o 1 de xaneiro de 2009 ao 31 de decembro de 2012**

	Ata 30 trab.	De 31-49 trab.	50-100 trab.	101-250 trab.	251-500 trab.	501-750 trab.	751-1000 trab.	1001-5000 trab.	> de 500 trab.	TOTAL
A Coruña	1853	325	342	195	51	20	6	18	3	2.813
Lugo	711	95	80	40	10	5	2	5	0	948
Ourense	579	76	83	39	14	7	1	4	0	803
Pontevedra	1845	322	292	131	39	13	5	10	3	2.660
Total	4.988	818	797	405	114	45	14	37	6	7.224

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

Características dos votos emitidos, no período comprendido dende o 1 de xaneiro de 2009 ao 31 de decembro de 2012

■ **Cadro 14.5**

	A candidaturas	Nulos	En branco	Total votos	%
A Coruña	118.551	1.634	6.139	126.324	42,20
Lugo	30.741	267	1.205	32.213	10,76
Ourense	29.765	278	1.156	31.199	10,42
Pontevedra	103.452	1.138	5.013	109.603	36,62
Total Galicia	282.509	3.317	13.513	299.339	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

Como resultado do rexistrado nesas actas electorais, elixíronse un total de 18.396 representantes con mandato en vigor a 31 de decembro de 2012. Exprésanse no cadro 6 as porcentaxes de distribución provincial.

Distribución provincias dos representantes elixidos segundo as actas rexistradas, desde o 1 de xaneiro de 2009 ao 31 de decembro de 2012, sobre o total de representantes elixidos/as en Galicia

■ **Cadro 14.6**

Provincia	Representantes elixidos	Porcentaxe de representantes elixidos sobre o total %
A Coruña	7.739	42,07
Lugo	2.101	11,42
Ourense	1.985	10,79
Pontevedra	6.571	35,72
Totais	18.396	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

Analizando os resultados dos procesos electorais en Galicia durante este período de catro anos e, tendo en conta os representantes con mandato en vigor a 31 de decembro de 2012 segundo a data de rexistro das actas, pódese ver que a central sindical UGT, cun 30,18% do total, é a que obtivo maior número de representantes (5.552), seguida de CC.OO e CIG con 28,98% e 26,75%, respectivamente (5.331 e 4.921 representantes), acadando un total de 2.592 o resto das centrais sindicais e grupos de traballadores cun 14,09%.

Resultados das centrais sindicais máis representativas, segundo a data de rexistro das actas, dende o 1 de xaneiro de 2009 ao 31 de decembro de 2012

■ Cadro 14.7

Sindicato	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Totais	%
UXT	2.342	699	671	1.840	5.552	30,18
CC.OO.	2.240	640	538	1.913	5.331	28,98
CIG	2.032	406	394	2.089	4.921	26,75
Outros	1.125	356	382	729	2.592	14,09
Totais	7.739	2.101	1.985	6.571	18.396	100,00

Representantes elixidos/as na Comunidade Autónoma de Galicia segundo a data de votación, do 1 de xaneiro de 2009 ao 31 de decembro de 2012

Sindicato	Número	%
UXT	5.570	30,15
CC.OO.	5.362	29,03
CIG	4.933	26,70
Outros	2.608	14,12
Totais	18.473	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

Na análise provincial dos resultados anteriormente referidos a Galicia, pode observarse que a central sindical UGT obtén a maior porcentaxe de representantes en A Coruña, Lugo e Ourense, podendo contemplarse que, na provincia de Pontevedra, ocupa o primeiro lugar a CIG.

Representantes elixidos por provincias, segundo a data de rexistro das actas, desde o 1 de xaneiro de 2009 ao 31 de decembro de 2012

■ Cadro 14.8

A Coruña		
Sindicatos	Nº	%
UXT	2.342	30,26
CC.OO	2.240	28,94
CIG	2.032	26,26
Outros	1.125	14,54
Totais	7.739	100,00

■ Cadro 14.8
(continuación)

Lugo		
Sindicatos	Nº	%
UXT	699	33,27
CC.OO	640	30,46
CIG	406	19,32
Outros	356	16,94
Totais	2.101	100,00

Ourense		
Sindicatos	Nº	%
UXT	671	33,80
CC.OO	538	27,10
CIG	394	19,85
Outros	382	19,24
Totais	1.985	100,00

Pontevedra		
Sindicatos	Nº	%
UXT	1.840	28,00
CC.OO	1.913	29,11
CIG	2.089	31,79
Outros	729	11,09
Totais	6.571	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

No cadro 14.9 se ofrece una comparativa entre os dous períodos dos representantes elixidos de cada unha das centrais sindicais.

■ Cadro 14.9

Comparativa, a nivel provincial, dos representantes elixidos entre o período actual
(01.01.09 ao 31.12.12) e o período anterior (01.01.08 ao 31.12.11)

Provincia	CENTRAIS SINDICAIS									
	CC.OO		U.G.T.		C.I.G.		OUTROS		TOTAIS POR PROVINCIAS	
	PA	PRM	PA	PRM	PA	PRM	PA	PRM	PA	PRM
A Coruña	2.240	2.179	2.342	2.211	2.032	1.875	1.125	1.080	7.739	7.345
Lugo	640	630	699	648	406	368	356	355	2.101	2.001
Ourense	538	557	671	706	394	405	382	368	1.985	2.036
Pontevedra	1.913	1.862	1.840	1.772	2.089	1.949	729	691	6.571	6.274
TOTAIS	5.331	5.228	5.552	5.337	4.921	4.597	2.592	2.494	18.396	17.656

PA: Datos do período actual (do 01-01-09 ao 31-12-12).
PRM: Datos referidos ao período electoral anterior (do 01-01-08 ao 31-12-11).
Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

No cadro 14.10 e seguintes detállase o número de representantes que obtiveron cada un dos sindicatos en Galicia, concretando, en consecuencia, as organizacións sindicais e profesionais que teñen representación na Comunidade Autónoma de Galicia a 31 de decembro de 2012, ofrecéndose o detalle provincial.

■ Cadro 14.10

Número de representantes por cada organización sindical ou profesional, por provincias e sexo, segundo as actas rexistradas desde o 1 de xaneiro de 2009 ao 31 de decembro de 2012

Código	Organizacións	N.º de representantes	Homes	Mulleres
14	UNIÓN GENERAL DE TRABAJADORES (UGT)	5.552	4.111	1.441
11	COMISIONES OBRERAS (CC.OO.)	5.331	3.943	1.388
2	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	4.921	3.748	1.173
4	CENTRAL SINDICAL INDEP. Y DE FUNCION. (CSI-CSIF)	537	397	140
15	UNIÓN SINDICAL OBRERA (USO)	398	278	120
98	GRUPO DE TRABAJADORES (GT)	284	182	102
820504	FEDER. DE TRAB. INDEP. COMERCIO (FETICO)	255	128	127
820498	FEDER. DE SIND. INDEP. ENSEÑANZA (FSIE)	187	84	103
1	CONFEDERACIÓN GENERAL DEL TRABAJO (CGT)	86	73	13
39	FED. DE ASOC. SINDIC. GRAN ALMACENES (FASGA)	79	54	25
99	NON SINDICADOS	71	44	27
720293	UNIÓN SINDICAL DE TRABALLADORES DE GALICIA (USTG)	69	59	10
821824	FEDER SINDICATOS EDUCACION Y SANIDAD (FSES)	68	37	31
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (CUT)	63	46	17
90	COALICION DE SINDICATOS	57	50	7
820526	FED. INDEP. TRAB. DEL CRÉDITO (FITC)	30	27	3
821320	CONF. SINDICATOS INDEPEND. CAJAS DE AHORRO (CSICA)	29	26	3
720218	SIND. INDEPEND. DE TRABAJADORES-FSI (SIT-FSI)	28	19	9
3	CONFEDERACIÓN DE CUADROS (CC)	23	22	1
821811	UNIÓN SIND. DE AUXILIARES DE ENFERMERÍA (USAE)	23	9	14
720305	CENTRAL OBRERA GALEGA (COG)	20	18	2
821809	SINDICATO DE EMPLEADOS DE BANESTO (SEB)	15	14	1
5	CONFED. DE SINDICATOS DE TRABAJADORES DE LA ENSEÑANZA (STES)	14	11	3
720295	SIND. IND. DE TRAB. DE AUTOP E AUTOEST. (SITA)	14	9	5
720302	SINDICATO INDEPENDIENTE CONCELLO DE VIGO (SICO)	13	11	2
720309	SIND.INDEPEND. Y PROFES. DE PROFESORES DE RELIGION DE GALICIA (SIPPREGA)	13	6	7
821257	SINDICATO PROFESIONAL DE VIAJES (SPV)	13	2	11
720307	SINDICATO DE TRABALLADORES DE LIMPEZA (STL)	12	12	
820588	SIND. ESPAÑOL. MAQUIN. Y AYD. FERROV. (SEMAF)	12	12	
821272	SIND. PROFES. POLICIAS MUNICIPALES DE ESPAÑA (SPPME)	11	11	
10	CONFEDERACION COORDINADORA INTERSINDICAL DE CAJAS (CICA)	9	6	3
720301	SIIND. INDEPENDIENTE BOMBEIROS DE GALICIA (SIB-GAL)	9	9	
821786	SINDICATO FERROVIARIO	9	8	1
720300	SINDICATO DE XORNALISTAS DE GALICIA (SXG)	8	4	4
821749	UNIÓN NAC. DE FUNC. DE GESTIÓN DE HACIENDA (GESTHA)	8	5	3
821791	SIND. DE TRABAJADORES DE LA ADMINISTRACION DE JUSTICIA (STAJ)	7	6	1
821835	SINDICATO DE LA ELEVACION	7	7	
100(OUTROS)	SIND. INDEP. TRABAJ. FRIGOLOURO (SITF)	6	6	
720286	ASOC. PROF. DE PERSONAL DEL CONCELLO DE FERROL (APPCF)	6	3	3
821548	SINDICATO INDEPENDIENTE DE ENERGÍA (SIE)	6	6	
821656	ASOCIAC. GENER. PROFES. TITULARES UNIVERSIDAD (AGPTU)	6	3	3
821773	SIND. DE TRAB. DE COMUNICACIONES (STC)	6	6	
821806	SINDICATO DE TRABAJADORES DE REPSOL	6	6	
821816	FEDERAC. DE ASOCIAC. CUERPOS SUPERIOR. ADMINISTRACION CIVIL ESTADO (FEDECA)	6	5	1
100 (OUTROS)	COALICIÓN UGT-INDEPENDIENTE	5	2	3
720299	MÉDICOS DE GALICIA INDEPENDIENTES (O' MEGA)	5	2	3
821766	SIND. EMPLEADOS DEL GRUPO BANCO POPULR (SEGRUPO)	5	5	
821623	SINDICATO DE CIRCULACIÓN FERROVIARIA (SCF)	4	4	
821845	SINDICATO DE LA ADMINISTRACION PUBLICA-SAP	4	3	1
821847	SINDICATO DE TRABAJADORES FIJOS DISCONTINUOS DE LA AET (SFD)	4	3	1
390014	SINDICATO PROFESIONAL DE SEGUROS (SPS)	3	1	2
720303	SIND. GALEGO PROFESIONAIS DA SANIDADE (SGPS)	3		3
100(OUTROS)	COALICIÓN CC.OO.-INDEPENDIENTE	2	2	
30013	ASOCIACION DE CUADROS DE IBERCAJA	2	2	
100009	SINDICAT DE ESTALVI DE CATALUNYA	2	2	
700506	SINDICATO LIBRE DE CORREOS, TELECOMUNIC. Y C.P.A.	2	2	
720288	ALTERNATIVA INDEPENDIENTE (AI)	2	2	
821114	SIND EMPLEAD CAJA AHORROS Y PENSIO. BARC. (SECPB)	2	1	1
821308	SIND. PROF. LIBRE E INDEP. (APLI)	2	2	
821409	COMISION DE TRABAJADORES DE AVIACION (CTA)	2	2	
821787	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES (AST)	2	2	
821822	CONFEDER. SINDICATOS PROFESIONALES AÉREOS (CSPA)	2	2	
821823	SINDICATO DEL SALVAMENTO MARÍTIMO (SSM)	2	2	
88	NON CONSTA	1	1	
100(OUTROS)	CANDIDATURA INDEPENDIENTE	1	1	
100(OUTROS)	APROAHP	1	1	
100 (OUTROS)	PAS UNIVERSIDADE DE SANTIAGO (PASUSA)	1	1	
100 (OUTROS)	COALICIÓN CESM-O-MEGA	1		1
030094	TECNICOS Y PROFESIONALES DE LA ENERGÍA (ATYPE-CC)	1	1	
30006	ASOC. CUADROS GRUPO CAJA MADRID (ACCAM)	1	1	
720292	UNION DE OTROS SINDICALISTAS (UNOS)	1	1	
820189	ASOC. SIND. ESPEC. TECNICOS MANTEN. AERONAUT.(ASETMA)	1	1	
820555	SIND. AUTON. TRAB. BANCO DE ESPAÑA (SATBE)	1	1	
820659	TECNICOS AUDIOVISUALES Y CINEM. DEL ESTADO ESPAÑOL	1		1
821113	COORD. ESTATAL DE TRABAJADORES DEL MAR (CTM)	1	1	
821762	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES DE SEGURIDAD PRIVADA	1	1	
821817	ASOCIACION PROFESIONAL FUNCIONARIOS DE PRISIONES (APFP)	1	1	
TOTAIS		18.396	13.576	4.820

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

■ **Cadro 14.11 a** **Número de representantes por cada organización sindical ou profesional, por provincias e sexo, segundo as actas rexistradas desde o 1 de xaneiro de 2009 ao 31 de decembro de 2012**

A Coruña

Código	Organizacións	N.º de representantes	Homes	Mulleres
14	UNIÓN GENERAL DE TRABAJADORES (UGT)	2.342	1.764	578
11	COMISIONES OBRERAS (CC.OO.)	2.240	1.652	588
2	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	2.032	1.585	447
4	CENTRAL SINDICAL INDEP. Y DE FUNCION. (CSI-CSIF)	218	163	55
820504	FEDER. DE TRAB. INDEP. COMERCIO (FETICO)	148	83	65
15	UNION SINDICAL OBRERA (USO)	148	108	40
98	GRUPO DE TRABAJADORES (GT)	141	100	41
820498	FEDER. DE SIND. INDEP. ENSEÑANZA (FSIE)	57	25	32
39	FED. DE ASOC. SINDIC. GRAN ALMACENES (FASGA)	56	41	15
720293	UNION SINDICAL DE TRABALLADORES DE GALICIA (USTG)	55	46	9
1	CONFEDERACIÓN GENERAL DEL TRABAJO (CGT)	37	30	7
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (CUT)	25	18	7
821320	CONF. SINDICATOS INDEPEND. CAJAS DE AHORRO (CSICA)	25	23	2
90	COALICIÓN DE SINDICATOS	21	16	5
720305	CENTRAL OBRERA GALEGA (COG)	20	18	2
821824	FEDERACION DE SINDICATOS DE EDUCACION Y SANIDAD (FSSES)	16	8	8
820526	FED. INDEP. TRAB. DEL CREDITO (FITC)	15	14	1
720307	SINDICATOS DE TRABALLADORES DA LIMPEZA (STL)	12	12	
3	CONFEDERACIÓN DE CUADROS (CC)	10	10	
821811	UNION SIND. DE AUXILIARES DE ENFERMERIA (USAE)	9	4	5
720300	SINDICATO DE XORNALISTAS DE GALICIA (SXG)	8	4	4
821809	SINDICATO DE EMPLEADOS DE BANESTO (SEB)	7	7	
821257	SINDICATO PROFESIONAL DE VIAJES (SPV)	7	1	6
720301	SIIND. INDEPENDIENTE BOMBEIROS DE GALICIA (SIB-GAL)	7	7	
720295	SIND. IND. DE TRAB. DE AUTOP E AUTOEST. (SITA)	6	4	2
821835	SINDICATO DE LA ELEVACION	6	6	
720286	ASOC. PROF. DE PERSONAL DEL CONCELO DE FERROL (APPCF)	6	3	3
720309	SIND. INDEPEND. Y PROFES. DE PROFESORES DE RELIGION DE GALICIA (SIPPF)	6	2	4
5	CONFED. DE SINDICATOS DE TRABAJADORES DE LA ENSEÑANZA (STES)	5	5	
821806	SINDICATO DE TRABAJADORES DE REPSOL	5	5	
821272	SIND. PROFES. POLICIAS MUNICIPALES DE ESPAÑA (SPPME)	5	5	
820588	SIND. ESPAÑOL. MAQUIN. Y AYD. FERROV. (SEMAF)	4	4	
821548	SINDICATO INDEPENDIENTE DE ENERGIA (SIE)	4	4	
10	CONFEDERACION COORDINADORA INTERSINDICAL DE CAJAS (CICA)	4	3	1
821791	SIND. DE TRABAJADORES DE LA ADMINISTRACION DE JUSTICIA (STAJ)	3	3	
821749	UNION NAC. DE FUNC. DE GESTIÓN DE HACIENDA (GESTHA)	2	2	
30013	ASOCIACION DE CUADROS DE IBERCAJA	2	2	0
720288	ALTERNATIVA INDEPENDIENTE (AI)	2	2	
821766	SIND. EMPLEADOS DEL GRUPO BANCO POPULAR (SEGRUPO)	2	2	
821787	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES (AST)	2	2	
821823	SINDICATO DEL SALVAMENTO MARITIMO (SSM)	2	2	
821816	FEDER. DE ASOCIAC. CUERPOS SUPER. ADMINISTRACION CIVIL DEL ESTADO (F)	2	2	
821847	SINDICATO DE TRABAJADORES FIJOS DISCONTINUOS DE LA AET (SFD)	2	1	1
390014	SINDICATO PROFESIONAL DE SEGUROS (SPS)	2	1	1
821773	SIND. DE TRAB. DE COMUNICACIONES (STC)	1	1	
821113	COORD. ESTATAL DE TRABAJADORES DEL MAR (CTM)	1	1	
821786	SINDICATO FERROVIARIO	1	1	
821623	SINDICATO DE CIRCULACIÓN FERROVIARIA (SCF)	1	1	
821822	CONFEDER. SINDICATOS PROFESIONALES AEREOS (CSPA)	1	1	
30006	ASOC. CUADROS GRUPO CAJA MADRID (ACCAM)	1	1	
100009	SINDICAT DE ESTALVI DE CATALUNYA	1	1	
820189	ASOC. SIND. ESPEC. TECNICOS MANTEN. AERONAUT.(ASETMA)	1	1	
820555	SIND. AUTON. TRAB. BANCO DE ESPAÑA (SATBE)	1	1	
820659	TECNICOS AUDIOVISUALES Y CINEM. DEL ESTADO ESPAÑOL	1		1
821308	SIND. PROF. LIBRE E INDEP. (APLI)	1	1	
TOTAIS		7.739	5.809	1.930

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

■ **Cadro 14.11 b** **Número de representantes por cada organización sindical ou profesional, por provincias e sexo, segundo as actas rexistradas desde o 1 de xaneiro de 2009 ao 31 de decembro de 2012**

Lugo

Código	Organizacións	N.º de representantes	Homes	Mulleres
14	UNIÓN GENERAL DE TRABAJADORES (UGT)	699	605	94
11	COMISIONES OBRERAS (CC.OO.)	640	575	65
2	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	406	357	49
4	CENTRAL SINDICAL INDEP. Y DE FUNCION. (CSI-CSIF)	113	101	12
15	UNIÓN SINDICAL OBRERA (USO)	68	50	18
98	GRUPO DE TRABAJADORES (GT)	36	29	7
820498	FEDER. DE SIND. INDEP. ENSEÑANZA (FSIE)	29	19	10
821824	FEDERACIÓN DE SINDICATOS DE EDUCACIÓN Y SANIDAD (FSSES)	16	16	
820504	FEDER. DE TRAB. INDEP. COMERCIO (FETICO)	15	15	
720293	UNIÓN SINDICAL DE TRABALLADORES DE GALICIA (USTG)	13	12	1
90	COALICION DE SINDICATOS (COAL.SIND.)	10	10	
820526	FED. INDEP. TRAB. DEL CREDITO (FITC)	6	6	
10	CONFEDERACION COORDINADORA INTERSINDICAL DE CAJAS	5	3	2
3	CONFEDERACIÓN DE CUADROS (CC)	5	5	
821811	UNIÓN SIND. DE AUXILIARES DE ENFERMERÍA (USAE)	4	4	
1	CONFEDERACIÓN GENERAL DEL TRABAJO (CGT)	4	4	
5	CONFED. DE SINDICATOS DE TRABAJADORES DE LA ENSEÑANZA (STES)	3	3	
720295	SIND. IND. DE TRAB. DE AUTOP E AUTOEST. (SITA)	3	3	
820588	SIND. ESPAÑOL MAQUIN. Y AYD. FERROV. (SEMAF)	3	3	
720309	SIND. INDEPEND. Y PROFES. DE PROFESORES DE RELIGION DE GALICIA (SIPPREGA)	3	3	
821786	SINDICATO FERROVIARIO	2	2	
821809	SINDICATO DE EMPLEADOS DE BANESTO (SEB)	2	2	
821749	UNIÓN NAC. DE FUNC. DE GESTIÓN DE HACIENDA (GESTHA)	2	2	
821773	SINDICATO DE TRABAJADORES DE COMUNICACIONES (STC)	2	2	
700506	SINDICATO LIBRE DE CORREOS, TELECOMUNICAC. Y C.P.A.	2	2	
720301	SIND. INDEPENDENTE DE BOMBEIROS DE GALICIA (SIB-GAL)	2	2	
100 (OUTROS)	APROAHP	1	1	
100 (OUTROS)	CANDIDATURA INDEPENDENTE	1	1	
100 (OUTROS)	PAS UNIVERSIDADE DE SANTIAGO (PASUSA)	1	1	
821623	SINDICATO DE CIRCULACIÓN FERROVIARIA (SCF)	1	1	
821766	SIND. EMPLEADOS DEL GRUPO BANCO POPULAR (SEGRUPO)	1	1	
821817	ASOCIAC.PROFES.FUNCIONARIOS DE PRISIONES (APFP)	1	1	
88	NON CONSTA	1	1	
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (CUT)	1	1	
TOTAIS		2.101	1.843	258

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

■ **Cadro 14.11 c** **Número de representantes por cada organización sindical ou profesional, por provincias e sexo, segundo as actas rexistradas desde o 1 de xaneiro de 2009 ao 31 de decembro de 2012**

Ourense

Código	Organizacións	N.º de representantes	Homes	Mulleres
14	UNIÓN GENERAL DE TRABAJADORES (UGT)	671	465	206
11	COMISIONES OBRERAS (CC.OO.)	538	352	186
2	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	394	278	116
98	GRUPO DE TRABAJADORES (GT)	92	44	48
4	CENTRAL SINDICAL INDEP. Y DE FUNCION. (CSI-CSIF)	88	61	27
15	UNIÓN SINDICAL OBRERA (USO)	75	52	23
820498	FEDER. DE SIND. INDEP. ENSEÑANZA (FSIE)	44	21	23
820504	FEDER. DE TRAB. INDEP. COMERCIO (FETICO)	19	5	14
821824	FEDERACIÓN DE SINDICATOS DE EDUCACIÓN Y SANIDAD (FSES)	19	9	10
90	COALICIÓN DE SINDICATOS (COAL. SIND)	9	9	
821811	UNION SIND. DE AUXILIARES DE ENFERMERIA (USAE)	4	0	4
1	CONFEDERACIÓN GENERAL DEL TRABAJO (CGT)	4	3	1
820588	SIND. ESPAÑOL MAQUIN. Y AYD. FERROV. (SEMAF)	3	3	
821786	SINDICATO FERROVIARIO	2	2	
3	CONFEDERACIÓN DE CUADROS (CC)	2	2	
5	CONF. SINDICATOS DE TRABAJADORES ENSEÑANZA (STES)	2	1	1
821114	SIND EMPLEAD CAJA AHORROS Y PENSIO. BARC. (SECPB)	2	1	1
821548	SINDICATO INDEPENDIENTE DE ENERGÍA (SIE)	2	2	
821773	SIND. DE TRAB. DE COMUNICACIONES (STC)	2	2	
821809	SINDICATO DE EMPLEADOS DE BANESETO (SEB)	2	2	
720293	UNION SINDICAL DE TRABALLADORES DE GALICIA (USTG)	1	1	
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABAJADORES (CUT)	1		1
821762	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES DE SEGURIDAD PRIVADA	1	1	
30000	TECNICOS Y PROFESIONALES DE LA ENERGIA (ATYPE-CC)	1	1	
100009	SINDICAT DE ESTALVI DE CATALUNYA	1	1	
820526	FED. INDEP. TRAB. DEL CREDITO (FITC)	1	1	
821257	SINDICATO PROFESIONAL DE VIAJES (SPV)	1		1
821623	SINDICATO DE CIRCULACIÓN FERROVIARIA (SCF)	1	1	
821749	UNIÓN NAC. DE FUNC. DE GESTIÓN DE HACIENDA (GESTHA)	1		1
821816	FED. DE ASOC. CUERPOS SUPER. ADMINISTRACIÓN CIVIL ESTADO (FEDECA)	1	1	
821272	SIND. PROF. POLICIAS MUNICIPALES DE ESPAÑA (SPPME)	1	1	
TOTAIS		1.985	1.322	663

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

■ **Cadro 14.11 d** **Número de representantes por cada organización sindical ou profesional, por provincias e sexo, segundo as actas rexistradas desde o 1 de xaneiro de 2009 ao 31 de decembro de 2012**

Pontevedra

Código	Organizacións	N.º de representantes	Homes	Mulleres
2	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	2.089	1.528	561
11	COMISIONES OBRERAS (CC.OO.)	1.913	1.364	549
14	UNIÓN GENERAL DE TRABAJADORES (UGT)	1.840	1.277	563
4	CENTRAL SINDICAL INDEP. Y DE FUNCION. (CSI-CSIF)	118	72	46
15	UNION SINDICAL OBRERA (USO)	107	68	39
820504	FEDER. DE TRAB. INDEP. COMERCIO (FETICO)	73	25	48
99	NON SINDICADOS	71	44	27
820498	FEDER. DE SIND. INDEP. ENSEÑANZA (FSIE)	57	19	38
1	CONFEDERACION GENERAL DEL TRABAJO (CGT)	41	36	5
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (CUT)	36	27	9
720218	SIND. INDEPEND. DE TRABAJADORES-FSI (SIT-FSI)	28	19	9
39	FED. DE ASOC. SINDIC. GRAN ALMACENES (FASGA)	23	13	10
90	COALICION DE SINDICATOS (COAL. SIND)	17	15	2
821824	FEDERACION DE SINDICATOS DE EDUCACION Y SANIDAD (FSES)	17	4	13
98	GRUPO DE TRABAJADORES (GT)	15	9	6
720302	SINDICATO INDEPENDENTE CONCELLO DE VIGO (SICO)	13	11	2
820526	FEDERACION INDEPENDENTE DE TRABALLADORES DO CREDITO (FITC)	8	6	2
100(OUTROS)	SINDICATO INDEPENDENTE DE TRABALLADORES DE FRIGOLOURO (SITF)	6	6	0
821656	ASOCIAC. GENER. PROFES. TITULARES UNIVERSIDAD (AGPTU)	6	3	3
3	CONFEDERACION DE CUADROS (CC)	6	5	1
821811	UNION SIND. DE AUXILIARES DE ENFERMERIA (USAE)	6	1	5
100(OUTROS)	COALICION UGT-INDEPENDIENTE	5	2	3
720299	MEDICOS DE GALICIA INDEPENDIENTES (O`MEGA)	5	2	3
821257	SINDICATO PROFESIONAL DE VIAJES (SPV)	5	1	4
821272	SIND. PROFES. POLICIAS MUNICIPALES DE ESPANA (SPPME)	5	5	
720295	SIND. IND. DE TRAB. DE AUTOP E AUTOEST. (SITA)	5	2	3
821320	CONF. SINDICATOS INDEPEND. CAJAS DE AHORRO (CSICA)	4	3	1
5	CONFED. SINDICATOS TRABAJADORES ENSEÑANZA (STES)	4	2	2
821786	SINDICATO FERROVIARIO	4	3	1
720309	SIND. INDEP. Y PROFES. DE PROFESORES RELIGION DE GALICIA (SIPPREGA)	4	1	3
821845	SINDICATO DE LA ADMINISTRACION PUBLICA-SAP	4	3	1
821791	SIND. DE TRABAJ. DE LA ADMINISTRACION DE JUSTICIA (STAJ)	4	3	1
821809	SINDICATO DE EMPLEADOS DE BANESTO (SEB)	4	3	1
720303	SIND. GALEGO PROFESIONAIS DA SANIDADE (SGPS)	3		3
821749	UNION NAC. DE FUNC. DE GESTION DE HACIENDA (GESTHA)	3	1	2
821816	FED. DE ASOC. CUERPOS SUPER. ADMINISTRACION CIVIL ESTADO (FEDECA)	3	2	1
100(OUTROS)	COALICION CC.OO.-INDEPENDIENTE	2	2	
821766	SINDICATO EMPLEADOS DEL GRUPO BANCO POPULAR (SEGRUPO)	2	2	
821847	SINDICATO DE TRABAJADORES FIJOS DISCONTINUOS DE LA AET (SFD)	2	2	
820588	SIND. ESPANOL MAQUIN. Y AYD. FERROV. (SEMAF)	2	2	
821409	COMISION DE TRABAJADORES DE AVIACION (CTA)	2	2	
100 (OUTROS)	COALICION CESM-O`MEGA	1		1
821773	SIND. DE TRAB. DE COMUNICACIONES (STC)	1	1	
390014	SINDICATO PROFESIONAL DE SEGUROS (SPS)	1		1
720292	UNION DE OTROS SINDICALISTAS (UNOS)	1	1	
821308	SINDICATO PROFESIONAL, LIBRE E INDEPEND. (APLI)	1	1	
821623	SINDICATO DE CIRCULACION FERROVIARIA (SCF)	1	1	
821835	SINDICATO DE LA ELEVACION	1	1	
821806	SINDICATO DE TRABAJADORES DE REPSOL	1	1	
821822	CONFED. DE SINDICATOS PROFESIONALES AEREOS (CSPA)	1	1	
TOTAIS		6.571	4.602	1.969

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

■ Cadro 14.12

Número de representantes por cada organización sindical ou profesional, por provincias e segundo a data de votación, desde o 1 de xaneiro de 2009 ao 31 de decembro de 2012

Código	Organizacións	N.º de representantes
14	UNIÓN GENERAL DE TRABAJADORES (UGT)	5.570
11	COMISIONES OBRERAS (CC.OO.)	5.362
2	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	4.933
4	CENTRAL SINDICAL INDEP. Y DE FUNCION. (CSI-CSIF)	543
15	UNIÓN SINDICAL OBRERA (USO)	400
98	GRUPO DE TRABAJADORES (GT)	285
820504	FEDER. DE TRAB. INDEP. COMERCIO (FETICO)	256
820498	FEDER. DE SIND. INDEP. ENSEÑANZA (FSIE)	187
1	CONFEDERACIÓN GENERAL DEL TRABAJO (CGT)	86
39	FED. DE ASOC. SINDIC. GRAN ALMACENES (FASGA)	79
99	NON SINDICADOS	71
720293	UNIÓN SINDICAL DE TRABALLADORES DE GALICIA (USTG)	71
821824	FEDER SINDICATOS EDUCACION Y SANIDAD (FSES)	68
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (CUT)	67
90	COALICION DE SINDICATOS	57
820526	FED. INDEP. TRAB. DEL CRÉDITO (FITC)	30
821320	CONF. SINDICATOS INDEPEND. CAJAS DE AHORRO (CSICA)	29
720218	SIND. INDEPEND. DE TRABAJADORES-FSI (SIT-FSI)	28
3	CONFEDERACIÓN DE CUADROS (CC)	23
821811	UNIÓN SIND. DE AUXILIARES DE ENFERMERÍA (USAE)	23
720305	CENTRAL OBREIRA GALEGA (COG)	20
821809	SINDICATO DE EMPLEADOS DE BANESTO (SEB)	15
5	CONFED. DE SINDICATOS DE TRABAJADORES DE LA ENSEÑANZA (STES)	14
720295	SIND. IND. DE TRAB. DE AUTOP E AUTOEST. (SITA)	14
720302	SINDICATO INDEPENDIENTE CONCELLO DE VIGO (SICO)	13
720309	SIND. INDEPEND. Y PROFES. DE PROFESORES DE RELIGION DE GALICIA (SIPPREGA)	13
821257	SINDICATO PROFESIONAL DE VIAJES (SPV)	13
720307	SINDICATO DE TRABALLADORES DE LIMPEZA (STL)	12
820588	SIND. ESPAÑOL. MAQUIN. Y AYD. FERROV. (SEMAF)	12
821272	SIND. PROFES. POLICÍAS MUNICIPALES DE ESPAÑA (SPPME)	11
10	CONFEDERACION COORDINADORA INTERSINDICAL DE CAJAS (CICA)	9
720301	SIIND. INDEPENDIENTE BOMBEIROS DE GALICIA (SIB-GAL)	9
821786	SINDICATO FERROVIARIO	9
720300	SINDICATO DE XORNALISTAS DE GALICIA (SXG)	8
821749	UNIÓN NAC. DE FUNC. DE GESTIÓN DE HACIENDA (GESTHA)	8
821791	SIND. DE TRABAJADORES DE LA ADMINISTRACION DE JUSTICIA (STAJ)	7
821835	SINDICATO DE LA ELEVACION	7
100(OUTROS)	SIND. INDEP. TRABAJ. FRIGOLOURO (SITF)	6
720286	ASOC. PROF. DE PERSONAL DEL CONCELLO DE FERROL (APPCF)	6
821548	SINDICATO INDEPENDIENTE DE ENERGÍA (SIE)	6
821656	ASOCIAC. GENER. PROFES. TITULARES UNIVERSIDAD (AGPTU)	6
821806	SINDICATO DE TRABAJADORES DE REPSOL	6
821816	FEDERAC. DE ASOCIAC. CUERPOS SUPERIOR. ADMINISTRACION CIVIL ESTADO (FEDECA)	6
821773	SIND. DE TRAB. DE COMUNICACIONES (STC)	6
100 (OUTROS)	COALICIÓN UGT-INDEPENDIENTE	5
720299	MÉDICOS DE GALICIA INDEPENDIENTES (O' MEGA)	5
821766	SIND. EMPLEADOS DEL GRUPO BANCO POPULR (SEGRUPO)	5
821623	SINDICATO DE CIRCULACIÓN FERROVIARIA (SCF)	4
821845	SINDICATO DE LA ADMINISTRACION PUBLICA-SAP	4
821847	SINDICATO DE TRABAJADORES FIJOS DISCONTINUOS DE LA AET (SFD)	4
390014	SINDICATO PROFESIONAL DE SEGUROS (SPS)	3
720303	SIND. GALEGO PROFESIONAIS DA SANIDADE (SGPS)	3
100(OUTROS)	COALICIÓN CC.OO.-INDEPENDIENTE	2
30013	ASOCIACION DE CUADROS DE IBERCAJA	2
100009	SINDICAT DE ESTALVI DE CATALUNYA	2
700506	SINDICATO LIBRE DE CORREOS, TELECOMUNIC. Y C.P.A.	2

■ **Cadro 14.12**
(continuación)

720288	ALTERNATIVA INDEPENDIENTE (AI)	2
821114	SIND EMPLEAD CAJA AHORROS Y PENSIO. BARC. (SECPB)	2
821308	SIND. PROF. LIBRE E INDEP. (APLI)	2
821409	COMISION DE TRABAJADORES DE AVIACION (CTA)	2
821787	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES (AST)	2
821822	CONFEDER. SINDICATOS PROFESIONALES AÉREOS (CSPA)	2
821823	SINDICATO DEL SALVAMENTO MARÍTIMO (SSM)	2
88	NON CONSTA	1
100(OUTROS)	CANDIDATURA INDEPENDIENTE	1
100(OUTROS)	APROAHP	1
100 (OUTROS)	PAS UNIVERSIDADE DE SANTIAGO (PASUSA)	1
100 (OUTROS)	COALICIÓN CESM-O'MEGA	1
30094	TECNICOS Y PROFESIONALES DE LA ENERGÍA (ATYPE-CC)	1
30006	ASOC. CUADROS GRUPO CAJA MADRID (ACCAM)	1
720292	UNION DE OTROS SINDICALISTAS (UNOS)	1
820189	ASOC. SIND. ESPEC. TECNICOS MANTEN. AERONAUT.(ASETMA)	1
820555	SIND. AUTON. TRAB. BANCO DE ESPAÑA (SATBE)	1
820659	TECNICOS AUDIOVISUALES Y CINEM. DEL ESTADO ESPAÑOL	1
821113	COORD. ESTATAL DE TRABAJADORES DEL MAR (CTM)	1
821762	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES DE SEGURIDAD PRIVADA	1
821817	ASOCIACION PROFESIONAL FUNCIONARIOS DE PRISIONES (APFP)	1
Totals		18.473

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

No que se refire á participación dos traballadores/as nos procesos electorais, participaron en Galicia, no ano 2012, un 73,15% en relación cos traballadores/as afectados polas eleccións. Refléctese, en este período, que Lugo é a provincia que maior porcentaxe de participación ten, similar aos da provincia de Ourense e máis baixo en A Coruña e Pontevedra. No período do 1 de xaneiro de 2009 a 31 de decembro de 2012 a porcentaxe de participación que se obtivo foi dun 72,75%.

■ **Cadro 14.13** **Distribución provincial da participación electoral, desde o 1 de xaneiro de 2012 ao 31 de decembro de 2012**

	Traballadores afectados		Traballadores participantes		Porcentaxe de participación por provincias(3)
	N.º	% (1)	N.º	% (2)	%
A Coruña	27.492	51,82	19.986	51,50	72,70
Lugo	6.486	12,22	5.053	13,02	77,91
Ourense	2.655	5,00	2.040	5,26	76,84
Pontevedra	16.424	30,96	11.728	30,22	71,42
Totals	53.057	100,00	38.807	100,00	73,15

(1) Porcentaxe de traballadores afectados en relación co total.

(2) Porcentaxe de traballadores participantes en relación co total.

(3) Porcentaxe de participación por provincias.

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

■ Cadro 14.14

Distribución provincial da participación electoral, desde o 1 de xaneiro de 2009 ao 31 de decembro de 2012

	Traballadores afectados (electores/as)		Traballadores participantes (votantes)		Porcentaxe de participación por provincias
	N.º	% (1)	N.º	% (2)	%
A Coruña	177.645	43,86	123.845	42,03	69,71
Lugo	41.825	10,33	32.269	10,95	77,15
Ourense	40.778	10,07	30.951	10,50	75,90
Pontevedra	144.763	35,74	107.567	36,51	74,31
Totais	405.011	100,00	294.632	100,00	72,75

(1) Porcentaxe de traballadores afectados en relación co total.

(2) Porcentaxe de traballadores participantes en relación co total.

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

■ Cadro 14.15

Distribución provincial dos/as electores/as, votantes e participación electoral desagregada por sexo, dende o 1 de xaneiro de 2009 ao 31 de decembro de 2012

	Electores			Votantes			Participación Electoral		
	Mulleres	Homes	Total	Mulleres	Homes	Total	Mulleres	Homes	Total
A Coruña	83.826	93.819	177.645	56.093	67.752	123.845	66,92	72,22	69,71
Lugo	11.938	29.887	41.825	9.040	23.229	32.269	75,72	77,72	77,15
Ourense	11.576	29.202	40.778	8.471	22.480	30.951	73,18	76,98	75,90
Pontevedra	63.735	81.028	144.763	45.106	62.461	107.567	70,77	77,09	74,31
Totais	171.075	233.936	405.011	118.710	175.922	294.632	69,39	75,20	72,75

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

No cadro 14.16 contémplanse as impugnacións electorais presentadas nas Oficinas Públicas de Rexistro durante 2012, no marco do procedemento arbitral establecido polo Estatuto dos Traballadores. Presentáronse en Galicia 139 reclamacións a procesos electorais, dando lugar ao ditado de 135 laudos.

■ Cadro 14.16

Impugnacións, desestimacións e laudos no ano 2012

	Impugnacións presentadas	Desestimacións	Laudos ditados	Impugnacións pendentes
A Coruña	52	3	56	27
Lugo	28	0	24	4
Ourense	6	0	6	2
Pontevedra	53	6	49	21
Totais	139	9	135	54

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

EMPREGO E INVESTIMENTO PÚBLICO

ANEXO

Cadros de persoal ó servicio da Comunidade Autónoma

Cadro de persoal administrativo funcionario da Xunta de Galicia. Por grupos. 2006 -2012⁽¹⁾

■ Cadro A.1

Grupo		Funcionarios/as de carreira	Persoal interino	Total	Porcentaxe
A	2006	2.021	280	2.301	22,34
	2007	2.051	467	2.518	22,09
	2008	2.028	531	2.560	21,88
	2009	2.070	481	2.551	22,10
	2010	2.080	440	2.520	21,93
	2011	2.120	369	2.489	22,04
	2012	2.094	371	2.465	22,68
B	2006	1.220	222	1.442	14,00
	2007	1.221	303	1.524	13,37
	2008	1.198	498	1.696	14,50
	2009	1.203	421	1.624	14,07
	2010	1.268	369	1.637	14,25
	2011	1.253	468	1.721	15,24
	2012	1.259	223	1.482	13,64

Cadro de persoal administrativo funcionario da Xunta de Galicia. Por grupos. 2006 -2012⁽¹⁾
**■ Cadro A.1
(continuación)**

C	2006	1.409	113	1.522	14,78
	2007	1.693	191	1.884	16,53
	2008	1.764	169	1.933	16,52
	2009	1.813	147	1.960	16,98
	2010	1.920	100	2.020	17,58
	2011	2.238	68	2.306	20,42
	2012	2.171	67	2.238	20,59
D	2006	3.485	353	3.838	37,26
	2007	3.286	857	4.143	36,35
	2008	3.382	778	4.160	35,56
	2009	3.391	715	4.106	35,57
	2010	3.332	679	4.011	34,91
	2011	3.221	322	3.543	31,37
	2012	3.176	302	3.478	32,00
E	2006	998	200	1.198	11,63
	2007	992	337	1.329	11,66
	2008	1.131	220	1.351	11,55
	2009	1.067	235	1.302	11,22
	2010	1.088	214	1.302	11,33
	2011	992	244	1.236	10,94
	2012	963	242	1.205	11,09
Total	2006	9.133	1.168	10.301	100
	2007	9.243	2.155	11.398	100
	2008	9.503	2.196	11.700	100
	2009	9.544	1.999	11.543	100
	2010	9.688	1.802	11.490	100
	2011	9.824	1.471	11.295	100
	2012	9.663	1.205	10.868	100

(1) Inclúe servizo activo, servizos especiais, excedencia por coidado de fillos e func. en prácticas.
Fonte: Consellería de Facenda. Dirección Xeral da Función Pública.

■ Cadro A.2
Cadro de persoal laboral fixo da Xunta de Galicia. Por grupos. 2006-2012⁽¹⁾

	NÚMERO							PORCENTAXE						
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Grupo I	256	247	291	283	279	271	287	3,41	3,38	3,80	3,80	3,81	3,80	4,11
Grupo II	545	535	580	560	577	563	550	7,25	7,32	7,58	7,51	7,88	7,90	7,87
Grupo III	1.264	1.314	1.308	1.294	1.273	1.229	1.197	16,82	17,97	17,09	17,36	17,38	17,24	17,13
Grupo IV	1.866	1.742	1.865	1.805	1.779	1.790	1.745	24,83	23,82	24,36	24,21	24,29	25,12	24,98
Grupo V	3.585	3.468	3.603	3.507	3.411	3.269	3.202	47,70	47,42	47,07	47,04	46,57	45,87	45,83
Grupo VIII	—	6	6	6	6	5	5	—	0,08	0,08	0,08	0,08	0,07	0,07
Outros	—	1	2	1	—	—	—	—	0,01	0,03	0,01	—	—	—
Total	7.516	7.313	7.655	7.456	7.325	7.127	6.986	100	100	100	100	100	100	100

(1) Inclúe servizo activo, excedencia forzosa e excedencia por coidado de familiares.
Fonte: Consellería de Facenda. Dirección Xeral da Función Pública.

**Cadro de persoal da Xunta de Galicia,
segundo a súa relación de servizos. 2012**

■ **Cadro A.3**

	Número	Porcentaxe
Funcionarios/as	9.663	43,50
Interinos/as	1.205	5,42
Laborais fixos/as	4.358	19,62
Laborais Temporais	6.986	31,45
Total	22.212	100

Fonte: Consellería de Facenda. Dirección Xeral da Función Pública.

**Cadro de persoal funcionario de carreira da Xunta de Galicia. Por zona xeográfica e grupos.
(Administración xeral e especial). 2012⁽¹⁾**

■ **Cadro A.4**

	Grupo					Total	
	A	B	C	D	E	Nº	%
Servizos centrais	905	412	665	869	144	2.995	31,01
A Coruña ⁽¹⁾	276	203	258	429	107	1.273	13,18
Lugo ⁽¹⁾	158	125	178	268	83	812	8,41
Ourense ⁽¹⁾	135	132	188	370	85	910	9,42
Pontevedra ⁽¹⁾	133	110	157	249	52	701	7,26
Vigo ⁽¹⁾	92	69	137	284	87	669	6,93
Ferrol	28	14	33	69	38	182	1,88
Delegación A Coruña ⁽²⁾	171	81	190	242	168	852	8,82
Delegación Lugo ⁽²⁾	79	47	142	112	64	444	4,60
Delegación Ourense ⁽²⁾	30	21	88	106	28	273	2,83
Delegación Pontevedra ⁽²⁾	84	42	135	178	107	546	5,65
Total	2.091	1.256	2.171	3.176	963	9.657	100
Porcentaxe	21,65	13,01	22,48	32,89	9,97	100	

(1) Servizos periféricos ubicados no Concello.

(2) Servizos periféricos existentes no resto da provincia.

Fonte: Consellería de Facenda. Dirección Xeral da Función Pública.

■ **Cadro A.5**

**Persoal funcionario e laboral fixo da Administración da CA Galega.
Por sexo e idade. Galicia. 2012**

	18-25	26-30	31-35	36-40	41-45	46-50	51-55	56-60	61-65	Máis de 65	Outros	Total
Funcionarios/as de carreira												
Subtotal	7	133	638	1.211	1.690	2.055	1.788	1.279	753	82	21	9.657
Mulleres	3	97	391	710	1.023	1.162	925	657	372	20	16	5.376
Homes	4	36	247	501	667	893	863	622	381	62	5	4.281
Persoal laboral fixo												
Subtotal	0	20	300	662	1.017	1.383	1.686	1.258	648	12	0	6.986
Mulleres	0	12	165	335	555	863	1.100	795	401	8	0	4.234
Homes	0	8	135	327	462	520	586	463	247	4	0	2.752
Total	7	153	938	1.873	2.707	3.438	3.474	2.537	1.401	94	21	16.643
Mulleres	3	109	556	1.045	1.578	2.025	2.025	1.452	773	28	16	9.610
Homes	4	44	382	828	1.129	1.413	1.449	1.085	628	66	5	7.033

Fonte: Consellería de Facenda. Dirección Xeral da Función Pública.

Cadro A.6
Cadro de persoal de universidades. Por categoría de persoal. Galicia. 2011/2012

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Persoal docente	Funcionarios de carreira	1.880	315	172	692	3.059
	Funcionarios de emprego interino	4	1	1	6	12
	Persoal laboral	1.240	155	176	514	2.085
	Subtotal	3.124	471	349	1.212	5.156
Persoal de admon e servizos	Funcionarios de carreira	864	64	50	287	1.265
	Persoal laboral	802	84	72	325	1.283
	Outro persoal	156	19	2	56	233
	Subtotal	1.822	167	124	668	2.781
TOTAL		4.946	638	473	1.880	7.937

Fonte: Ministerio de Facenda e Administracións Públicas. Base de datos do Rexistro Central de Persoal. Xullo 2012.

Cadros de persoal do Parlamento de Galicia e os seus organismos dependentes

Parlamento de Galicia. Cadro de persoal. 2001/2008-2012
Cadro A.7

	2001	2008	2009	2010	2011	2012
Parlamento	90	95	94	63	85	79

Fonte: Parlamento de Galicia.

Valedor do Pobo. Cadro de persoal. 2001/2008-2012

	Grupo					Total
	A	B	C	D	E	
2001	7	0	3	4	4	18
2008	8	0	4	4	4	20
2009	8	0	4	4	4	20
2010	8	0	4	4	4	20
2011	8	0	4	4	4	20
2012	8	0	4	4	4	20

Fonte: Valedor do Pobo.

Consello de Contas de Galicia. Cadro de persoal. 2001/2008-2012

	Persoal funcionario	Persoal laboral e eventual	Persoal interino	Total
2001	56	5	11	72
2008	73	5	10	88
2009	72	5	9	86
2010	63	13	9	85
2011	64	13	9	86
2012	64	13	9	86

Fonte: Consello de Contas de Galicia.

Cadros de persoal dos organismos autónomos, entidades públicas e sociedades mercantís

Cadros de persoal dos organismos autónomos

■ Cadro A.8

Consello Consultivo de Galicia. Cadro de persoal. 2001 -2012

	Persoal funcionario	Persoal laboral	Persoal interino	Total
2001	16	7		23
2002	16	7		23
2003	16	7	1	24
2004	16	7	1	24
2005	16	1	1	18
2006	16	1	1	18
2007	15	1		16
2008	18	1	1	20
2009	19	1		20
2010	20	1		21
2011	20	1		21
2012	20	1		21

Fonte: Consello Consultivo de Galicia.

Cadro de persoal das entidades públicas

■ Cadro A.9

Cadro de persoal de entes públicos e fundacións 2009-2012

	2009	2010	2011	2012
Compañía de Radio-Televisión de Galicia e sociedades	995	1.068	1.100	1.061
Instituto Galego de Promoción Económica (IGAPE)	118	118	113	102
Fundación Instituto Galego de Oftalmoloxía	15	10	12	11
Consello Económico e Social	11	11	9	10
Portos de Galicia	122	123	114	112
Fundación Pública Urgencias Sanitarias de Galicia (061)	187	194	198	198
Fundación Pública Escola Galega de Admón. Sanitaria (FEGAS)	23	24	24	23
Fundación Pública Cidade da Cultura de Galicia	16	11	13	12
Fundación Pública Centro de Transfusión de Galicia	216	216	216	216
Fundación Pública Galega de Medicina Xenómica	38	41	41	31
Fundación Galicia -Europa	12	12	13	6
Fundación Centro Tecnolóxico da Carne	22	22	25	24
Fundación para o impulso da autonomía persoal e á atención a dependencia	19	19	18	20
Instituto Enerxético de Galicia	36	39	44	47
Instituto para o control do Medio Mariño de Galicia	54	53	109	54
Centro Informático para a Xestión Tributaria, Económico-Financeira e Contable	109	108	108	108
Axencia Galega de Desenvolvemento Rural	34	44	58	95
Obras e Servizos Hidráulicos (3)	44	44	46	
Augas de Galicia				46
Axencia Galega de Emerxencias	18	12	15	16
Consello Galego de Relacións Laborais	18	15	14	15
Instituto galego de Calidade Alimentaria	25	33	37	22
Consortio galego de Servizos de Igualdade e o Benestar (1)	1.678	1.678	1.595	1.680
Fundación Centro Galego de Artesanía e Deseño (2)	10	10	10	7
Fundación para o Fomento da Calidade Industrial e Desenv. Tecnolóxico de Galicia (2)	119	119	119	119
Fundación Deporte Galego (2)	16	16	16	9
Fundación Semana Verde de Galicia (2)	25	25	25	29
Fundación de Exposicións e Congresos da Estrada (2)	17	17	17	
Total	3.997	4.082	4.109	4.073

(1) Á non dispoñerse de información, os datos de 2009 son os do 2010.

(2) Á non dispoñerse de información, os datos de 2009 y 2010 son os do 2011.

(3) Desaparece en 2012, o persoal incorpórase a Augas de Galicia.

Fonte: Cada unha das entidades públicas relacionadas.

Cadro de persoal das sociedades mercantís

Sociedades mercantís. Cadro de persoal. 2009-2012

■ Cadro A.10

	2009	2010	2011	2012
Sociedade Galega do Medio Ambiente (SOGAMA, SA)	25	26	26	26
Sociedade de Imaxe e Promoción Turística de Galicia, SA (Turgalicia)	123	113	117	41
Xestión Urbanística da Coruña, SA (XESTUR)	55	25	26	25
Xestión Urbanística de Lugo, SA	10	9	9	9
Xestión Urbanística de Ourense, SA	18	15	14	11
Xestión Urbanística de Pontevedra, SA	31	16	16	16
SA de Xestión do Plan Xacobeo	60	83	58	57
SA de Xestión do Centro de Supercomputación de Galicia (CESGA)	46	50	50	33
SA para o Desenvolvemento Comarcal de Galicia (2)	107	100	97	
Galicia Calidade, SA	9	7	9	7
XesGalicia ⁽¹⁾	19	19	20	19
Centro Europeo de Empresas e Innovación de Galicia S.A.	14	14	14	14
Sociedade Pública de Invesrimentos de Galicia S.A.	26	15	19	19
Retegal	55	55	53	49
Xenética Fontao, SA	23	24	21	23
Autopista Alto de Santo Domingo Ourense, SA	5	5		
Galaria empresa Publica de Servicios Sanitarios	314	209	307	309
Sociedade Anónima Xestora Banco de Terras de Galicia (BANTEGAL) (2)	4	4	5	
Parque Tecnolóxico de Galicia S.A. (1)	13	13	13	13
Empresa Pública de Servizos Agrarios Galegos S.A. (1)	76	76	76	56
Total	1.033	878	950	727

(1) Á non dispoñerse de información, os datos de 2009 e 2010 son os do 2011.

(2) Desaparecen en 2012.

Fonte: Cada unha das sociedades mercantís relacionadas.

Cadros de persoal ao servizo da Administración da Comunidade Autónoma de Galicia

Cadro de persoal da Administración Xeral e Especial da Xunta de Galicia.1998-2012

■ Cadro A.11

	2012
Persoal funcionario ⁽¹⁾	9.657
Persoal funcionario interino ⁽¹⁾	1.205
Persoal laboral fixo ⁽¹⁾	6.986
Persoal laboral temporal	4.358
Persoal docente non universitario ⁽²⁾	34.322
Persoal en institucións sanitarias ⁽²⁾	33.435
Efectivos da policía ⁽³⁾	255
Persoal da Admón. de Xustiza ⁽²⁾	2.538
Total	92.756
Total outros anos	
2011	95.016
2010	96.068
2009	96.202
2008	96.614
2007	93.318
2006	82.839
2005	78.228
2004	76.726
2003	76.999
2002	76.407
2001	76.584
2000	75.284
1999	73.802
1998	69.179

(1) Xunta de Galicia a 31-12-2012.

(2) MAP DATOS A 01-07-2012.

(3) Jefatura Superior de Policía de Galicia datos a 31-12-2011.

Fonte: Consellería de Facenda. Dirección Xeral da Función Pública.

Resumo dos cadros de persoal ao servizo da Administración da CA de Galicia

Cadros de persoal ao servizo da Administración da Comunidade Autónoma de Galicia. 2008-2012

■ Cadro A.12

	2008	2009	2010	2011	2012
Xunta de Galicia	96.614	96.202	96.068	95.016	92.756
Universidades (*)	3.794	3.860	3.859	3.831	7.937
Parlamento de Galicia	95	94	63	85	79
Consello de Contas de Galicia	88	86	85	86	86
Valedor do Pobo	20	20	20	20	20
Consello Consultivo de Galicia	20	20	21	21	21
Entes y Fundaciones de Derecho Público	4.680	3.810	3.895	4.109	4.073
Sociedades mercantís	904	944	789	950	727
Total	106.215	105.036	104.800	104.118	105.699

(*) Comprenden os que as Universidades suministran ao Rexistro Central de Persoal do Ministerio de Facenda e Administracións públicas.
Fonte: Xa citadas.

■ Cadro A.13

Cadro de persoal da Administración Pública Estatal. Por provincias. Galicia/ España. 2012

	Admon. Xral.do Estado			Outros Admon. Pública Estatal					TOTAL XERAL
	Ministerios y OOA	Axencias Estatais (Lei 28/2006)	Total	FFCC Seg. Estado	Forzas Armadas	Admon. Xusticia	Entes Públicos	Total	
A Coruña	5.008	198	5.206	3.050	4.052	390	876	8.368	13.574
Lugo	1.511		1.511	1.264	26	116	207	1.613	3.124
Ourense	1.413		1.413	1.068	18	104	290	1.480	2.893
Pontevedra	3.384	252	3.636	2.709	2.771	300	743	6.523	10.159
Galicia	11.316	450	11.766	8.091	6.867	910	2.116	17.984	29.750
España	213.978	15.958	229.936	148.214	126.749	24.973	46.954	346.890	579.892 (1)

(1) Inclúe efectivos do Instituto Nacional de Xestión Sanitaria de Ceuta e Melilla e outros do ISM e Rede hospitalaria de Defensa.
Fonte: Rexistro Central de Persoal Ministerio de Facenda e Administracións Públicas a Xullo de 2012.

Persoal ó servizo das Administracións Públicas. Por provincias. Galicia/ España. 2012

■ Cadro A.14

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Administración Pública Estatal	13.574	3.124	2.893	10.159	29.750	579.892
Administración da C.A.	42.405	13.782	12.143	29.432	97.762	1.334.226
Administración local	9.092	3.890	4.503	8.267	25.752	567.295
Universidades	4.946	638	473	1.880	7.937	154.768
Total	70.017	21.434	20.012	49.738	161.201	2.636.181

Fontes: Rexistro Central de Persoal. Ministerio de Facenda e Administracións Públicas a xullo de 2012, excepto persoal da Comunidade Autónoma.

CONCLUSIÓNS

do equipo autor deste informe

Primeira. O PIB de Galicia baixou en 2012 un 1,2% segundo o IGE. Na media estatal a diminución foi dun 1,4% e na UE-27 dun 0,3%.

O PIB por habitante en Galicia no ano 2012 foi un 91% da media española, trala subida de 2,8 puntos porcentuais no último bienio.

Segunda. No comercio internacional, por quinto ano consecutivo, o valor das exportacións de Galicia superou ao das importacións. A participación relativa de Galicia en España nas importacións é parella da nosa poboación (5,8%) e nas exportacións é dun 7,4%.

No que se refire ao comercio intraestatal, Galicia quedou no ano 2012 cun déficit de 3.822 millóns de euros.

Terceira. A taxa de inflación de Galicia en 2012 (2,6%) quedou tres décimas por baixo da media española. Os grupos de medicina e aluguer de vivenda foron os de maiores subas porcentuais dos prezos en Galicia.

Cuarta. De acordo cos datos do Directorio Central de Empresas do INE, se ben decreceu por cuarto ano consecutivo o número de empresas nas catro provincias galegas, o fai en menor medida que o conxunto estatal. As empresas galegas diminúen ó inicio de 2012 en 2.024 –cun decaemento do 1,02% con respecto ó ano anterior– representando o 6,07% do total estatal, das que ao redor da metade non teñen persoas asalariadas. Tamén se deu unha diminución no número total de traballadores autónomos de 3.000 persoas traballadoras.

Quinta. O gasto en I+D de Galicia supón para o ano 2011 (último dato dispoñible) o 0,91% do PIB, cinco centésimas menos ó do ano anterior e lonxe da media estatal española (1,33) que diminúe anualmente en seis centésimas.

Sexta. Galicia conta con 60 novas sociedades laborais inscritas no ano 2012. Delas, son persoas socias traballadoras 228, e persoas socias capitalistas 35. Estes datos mostran unha liña ascendente en número de sociedades e do número de traballadores respecto ós do exercicio anterior.

Así, no que se refire a sociedades laborais inscritas na Seguridade Social e persoas socias iniciais das mesmas, o cadro 3.1 móstranos a existencia de 60 sociedades desta natureza en Galicia (48 no ano 2011), o que supón un crecemento no número de sociedades que vai parella dun crecemento do número de socios ata os 263 (157 no 2011) dos que son persoas socias traballadoras 228 (174 homes e 54 mulleres). No ano 2011, as persoas socias traballadoras eran 127 (95 homes e 32 mulleres). No que se refire a persoas socias capitalistas, son 35 (21 homes e 14 mulleres) e no ano 2011 eran 30 (17 homes e 13 mulleres). Estes datos amosan unha liña ascendente tanto en número de sociedades como en número de persoas traballadoras respecto do exercicio anterior.

Galicia sube do noveno ó quinto lugar a nivel nacional, respecto ó número de sociedades laborais e persoas traballadoras, que representa un 17% das sociedades laborais en España. As provincias cun maior número de sociedades e persoas socias son

A Coruña (26 sociedades laborais rexistradas e 142 persoas socias respectivamente) e Pontevedra (15 e 45).

Sétima. A diminución do emprego en Galicia no ano 2012 (4,4%) foi algo menor que na media estatal (4,8%).

A taxa de ocupación da poboación galega entre 16 e 64 anos (57,8%) superou en 2,3 puntos porcentuais á estatal, pero quedou moi por baixo da que rexistrou a UE (64,6%).

Oitava. A poboación desempregada subiu en 2012 un 15,4% en Galicia e un 13,1% no conxunto do Estado.

A taxa de desemprego galega (21,5%) está 4,7 puntos porcentuais por baixo da española.

Novena. Os datos do paro rexistrado reflicten un incremento do 7,96%. No conxunto de España, a suba producida foi do 9,64%.

A taxa de paro rexistrado acada o 21,25% en 2012, presentando un peor comportamento no caso das mulleres, no que se chega ó 22,85%, fronte ó 19,85% do colectivo masculino, pero cunha tendencia a reducir as diferenzas.

Décima. Mantense unha maior representación dos homes na contratación (51,41%) fronte ás mulleres (48,59%), unida a un maior uso dos contratos temporais, dos contratos a tempo parcial (no ano 2012 o eventual por circunstancias da produción a tempo parcial superou ao de xornada completa) e un menor concerto de contratos indefinidos.

Compre destacar que seguen existindo modalidades contractuais eminentemente femininas como é a de interinidade (70,73%), e a de prácticas volta a superar aos concertados con homes. O sector servizos e ocupacións como empregada administrativa e traballadoras de servizos de restauración, persoais e de comercio manteñen a maioría feminina.

Décimo primeira. Polas características do traballo das mulleres (máis traballo a tempo parcial, subrepresentación en postos altos, menor antigüidade media, maior temporalidade, categorías menos retribuídas altamente feminizadas, etc.) as mulleres galegas percibiron un salario medio anual un 23% inferior ao do home, e o 34% das mulleres galegas tiveron ingresos iguais ou inferiores ao Salario Mínimo Interprofesional.

O importe medio das prestacións por desemprego percibidas polas mulleres galegas foi o 81% das prestacións percibidas polos homes. Do mesmo xeito, as pensionistas galegas só percibiron como media o 74% das pensións do grupo de homes.

Décimo segunda. As excedencias para o coidado de familiares foron solicitadas por mulleres no 84% dos casos. Porcentaxes similares se dan nas excedencias por coidado de fillo/a (94% de mulleres). Do total de persoas que realizan un traballo a tempo parcial por coidado de nenos e nenas e adultos enfermos, persoas con discapacidade ou maiores, o 97% son mulleres.

Décimo terceira. No ano 2012 se reduciron as contratacións en 9.107 contratos. Do total de contratos rexistrados o 92% o foron baixo unha modalidade de duración temporal, e só un 8% o foron de xeito indefinido.

A modalidade contractual máis utilizada segue sendo o contrato eventual por circunstancias da produción (43,48% dos contratos iniciais) Nun segundo lugar se atopa o contrato de obra ou servizo determinado (35,68% dos contratos iniciais). Tendo en conta a xornada, o máis significativo foi o aumento da xornada a tempo parcial, acadando o 35% en 2012 (31% en 2011).

O traballo temporal no sector privado acadou un 22,2% no colectivo masculino e un 26,8% no feminino sobre o conxunto da poboación asalariada. No sector público situouse nun 15,2% e un 22,6% segundo foran homes ou mulleres. A rotación dos asalariados galegos foi de 3,65 contratos eventuais por cada traballador, e a rotación das asalariadas galegas acadou os 2,97 contratos.

Décimo cuarta. Con datos da Seguridade Social para o ano 2012, se ben se incrementan globalmente as cifras de empresas en alta, iso é debido a que, desde o 1 de xaneiro de 2012, existe unha nova regulación para os réximes agrario e do mar coa súa inclusión, como sistemas especiais, no Réxime Xeral. Se resalta que o 88,3% das empresas teñen menos de 10 persoas traballadoras, e a ocupación elevada de traballadores/as en empresas cuxa titularidade corresponde a persoas xurídicas.

Décimo quinta. Continúan a facerse patentes os efectos da crise en 2012 e o número de persoas afiliadas á Seguridade Social diminúen en media anual en 39.000, tras a baixa de 42.800 en 2009, 22.200 en 2010 e 27.300 en 2011. O descenso dos activos/as prodúcese en todos os sectores da actividade, en especial na construción: o 15,89%.

Décimo sexta. A relación persoas activas/persoas pasivas no sistema da Seguridade Social ven a afondar en 2012 o signo negativo: maior incremento das persoas perceptoras de prestacións en relación coas persoas afiliadas, producíndose en Galicia unha diminución de 6 décimas e pasando a representar 1,29 cotizantes por pensionista, fronte ó 1,89 do conxunto do Estado (oito décimas menos que no ano 2011).

Décimo sétima. Diminúen en cómputo anual ó fin de 2012 as afiliacións á Seguridade Social no colectivo das mulleres en 6.417 cotizantes, se ben estas pasan a representar en decembro do citado ano o 48,12% do total das persoas afiliadas en Galicia.

Décimo oitava. Da formación da demanda dirixida á poboación ocupada en Galicia beneficiáronse 37.860 empresas. Delas, os maiores porcentaxes se deron entre aquelas empresas cun cadro de persoal de entre 10 e 49 persoas traballadoras, e aquelas de 1 a 5 persoas traballadoras.

Na devandita formación participaron un total de 169.835 persoas. Respecto ao ano 2011 obsérvase un descenso de 153.647 participantes, respecto aos 170.482 do ano pasado.

Do total de participantes formados e formadas, a maior porcentaxe de participantes concéntrase nos dous grupos de idade de entre 26 e 45 anos en ambos sexos. Tamén mostra que, do total de participantes, 100.771 (59,33%) son homes, mentres que 69.064 (40,67%) son mulleres.

Respecto aos contidos formativos con maior número de participantes, destaca “Prevención de riscos laborais en xeral” que concentra o maior número: 36.462 persoas (o 21,47%), mentres que as dúas seguintes accións de maior número de formados e formadas son a “Xestión de Recursos Humanos” (7,80%) e “Seguridade Alimentaria” (5,13%).

Décimo novena. O total de accidentes en xornada de traballo experimentou un descenso dun 24,03%, sendo significativa a diminución nos accidentes de todas as cualificacións. Mantense, por tanto, a tendencia decrecente na sinistralidade laboral dos últimos anos. Na clasificación por actividades económicas dos accidentes, a construción segue a ser con gran diferenza a actividade que máis sinistralidade rexistra.

Vixésima. No total de accidentes, Galicia está por riba do índice de incidencia estatal, tendo cinco comunidades un índice de incidencia maior. No que se refire ao índice de incidencia correspondente aos accidentes mortais, e excluindo o caso de Melilla, Galicia ocupa, con Estremadura, o primeiro lugar entre as comunidades, cun índice que

está máis de 2 puntos por riba da media estatal. Na evolución destes índices en Galicia obsérvase claramente unha diminución en relación cos anos anteriores.

Vixésimo primeira. O número de convenios colectivos que existen en Galicia a 31 de decembro de 2012, xa sexan vixentes ou prorrogados tacitamente, é de 841, dos cales 126 son de sector e 715 de empresa. Asináronse por primeira vez este ano 14 novos convenios (todos de empresa), sete na Coruña, un en Lugo, cinco en Pontevedra e un é de ámbito autonómico.

Vixésimo segunda. O incremento salarial pactado nos convenios colectivos asinados e revisados en 2012 foi do 1,47%. Esta media é inferior ao IPC galego deste ano, que foi do 2,6%, e tamén ao estatal, que foi do 2,9%.

O 25,64% dos convenios asinados, e o 43,33% dos revisados recollen cláusulas de revisión salarial, mentres que o 57,14% dos convenios colectivos de sector asinados en 2012 recollen cláusulas de desvinculación salarial.

Respecto da ultraactividade dos convenios colectivos, a 31 de decembro de 2012, o 57,26% dos convenios recollen pactos establecendo a ultravixencia do texto convencional. O 64,19% das persoas traballadoras afectadas pola negociación colectiva contan coa cobertura dunha cláusula de ultraactividade.

En materia de xornada, a media pactada no ano 2012 foi de 1770 horas, sendo máis reducida nos convenios de empresa (1727 horas) fronte aos de sector (1781 horas). Son 82 convenios colectivos os que indican unha xornada inferior á máxima legal (10 de sector e 72 de empresa).

Vixésimo terceira. Con datos do Ministerio de Emprego e Seguridade Social, e segundo criterios de repercusión, as folgas experimentaron un claro incremento en relación co ano anterior, dato que se aprecia no aumento no seu número, persoas traballadoras participantes e xornadas non traballadas.

Vixésimo cuarta. En expedientes de regulación de emprego, séguense incrementando sensiblemente neste ano tanto os expedientes como o número de persoas traballadoras afectadas, o que reflicte que continúa a situación que, durante estes últimos anos, afecta gravemente ao mundo laboral. Desagregando por tipos de expediente resolto, obsérvase un incremento nos expedientes de regulación dos tipos redutivo e suspensivo, e unha diminución nos expedientes de tipo extintivo.

Vixésimo quinta. O número de persoas perceptoras en Galicia da prestación económica de desemprego sitúanse en media anual do 2012 en 158.640, cun aumento do 8,67% con respecto o ano anterior; se ben supoñen só o 5,39% do total estatal. Case a metade das persoas perceptoras da Comunidade Autónoma o son dunha prestación asistencial (subsídio ou renda activa de inserción).

Vixésimo sexta. Os preto de 964.000 persoas beneficiarias do conxunto de prestacións sociais en Galicia supoñen o 34,65% do total da poboación, porcentaxe que é 7,82 puntos máis elevada co correspondente ó total do Estado. O importe mensual destas prestacións foi en Galicia de 701 millóns de euros, o que supón un incremento dun 3,4% con respecto ao ano 2011.

Vixésimo sétima. Analizando os resultados dos procesos electorais en Galicia durante o período de catro anos, e tendo en conta os e as representantes con mandato en vigor a 31 de decembro de 2012, a central sindical UGT-Galicia, cun 30,18% do total, é a que obtivo o maior número de representantes (5.552), seguida do SN de CC.OO. de Galicia e CIG cun 28,98% e un 26,75% respectivamente (5.331 e 4.921 representantes), repartíndose o 14,09% restante as demais centrais sindicais e grupos de traballadores, cun total de 2.592 representantes.

Advertencia previa: O feito de que os datos se expresen nalgúns casos en miles (de euros ou de persoas), e noutros se redondeen en centos ou miles para facilitar a súa comprensión, orixina que, nalgúns casos, a suma dos parciais non coincida co total, xa que se optou porque reflectan do xeito máis aproximado posible, neses casos, a contía de cada un dos datos totais e do parcial.

Capítulo 1

A economía galega no ano 2011

■ Cadro I.1	Economía internacional: % de variación PIB, IPC e taxa de desemprego. EE.UU. e UEM. 2007 – 2012	19
■ Cadro I.2	Crecemento do PIB (I) Galicia, España e UE. 2001-2012	20
■ Cadro I.3	Porcentaxe de crecemento(I) do PIB. Por CC.AA. 2007-2012	21
■ Cadro I.4	PIB por habitante (en euros). Galicia e España. 2008-2012.....	22
■ Cadro I.5	Converxencia en PIB por habitante. España e a Unión Económica e Monetaria respecto da Unión Europea. 2010-2012.....	23
■ Cadro I.6	PIB de Galicia. Compoñentes da demanda. 2007-2012.....	23
■ Cadro I.7	PIB de Galicia. Compoñentes da demanda. Por trimestres. 2012	24
■ Cadro I.8	PIB de Galicia. Compoñentes da oferta. 2009-2012	25
■ Cadro I.9	PIB de Galicia. Compoñentes da oferta. 2007-2011-2012. Por trimestres.....	25
■ Cadro I.10	Balance do mercado de traballo. Galicia. 2007-2012.....	26
■ Cadro I.11	Evolución do comercio exterior en Galicia. 2008-2012	29
■ Cadro I.12	Comercio internacional de Galicia, Principales grupos arancelarios. 2012	30
■ Cadro I.13	Exportacións galegas. Por provincias. 2012	31
■ Cadro I.14	Principais destinos das exportacións galegas. 2012	32
■ Cadro I.15	Importacións galegas. Por provincias. 2012	32
■ Cadro I.16	Principais Estados de procedencia das importacións galegas. 2012	33
■ Cadro I.17	Porcentaxe de variación do IPC(I). Galicia/España. 2001-2012	35
■ Cadro I.18	Porcentaxe de variación do IPC(*). Por provincias. 2007-2012	35
■ Cadro I.19	Inflación subxacente. Galicia e España. 2007-2012	36
■ Cadro I.20	IPC por grupos de gasto. Galicia. 2006-2012	36

■ Cadro 1.21	Custos e xornadas laborais. Galicia. 2008 – 2012.....	37
■ Cadro 1.22	Custo laboral neto. Por CC.AA. 2012	38
■ Cadro 1.23	Salario mínimo interprofesional. España. 2006-2012	40

Capítulo 2 Estrutura empresarial e política industrial

■ Cadro 2.1	Empresas activas, por sector económico e comunidade autónoma. 2012.....	42
■ Cadro 2.2	Distribución das empresas. Por sectores económicos ⁽¹⁾ . Galicia/ España. 2004-2012	43
■ Cadro 2.3	Evolución do número total de empresas. Galicia e España. 2001-2012.....	43
■ Cadro 2.4	Distribución das empresas. Por provincias. Galicia/España. 1995-2012	44
■ Cadro 2.5	Empresas segundo condición xurídica, por provincias. Galicia/España. 2007-2012.....	45
■ Cadro 2.6	Empresas, por estrato de asalariados/as e provincias. Galicia/España. 2007-2012	46
■ Cadro 2.7	Porcentaxe de empresas que teñen asalariados/as.....	47
■ Cadro 2.8	Número de empresas, por estrato de asalariados/as. Galicia/España. 2012.....	47
■ Cadro 2.9	Porcentaxe de empresas. Por estrato de asalariados/as ⁽¹⁾ . Galicia/España. 2000-2012	48
■ Cadro 2.10	Sociedades mercantís creadas e disoltas. Galicia/España. 2012	49
■ Cadro 2.11	Capital medio suscrito ⁽⁹⁾ das sociedades mercantís creadas en 2012. Galicia / España. 2012.....	49
■ Cadro 2.12	Sociedades mercantís que amplían capital e sociedades disoltas. Galicia /España 2012	50
■ Cadro 2.13	Debedores concursados. Galicia / España. 2008-2012	50
■ Cadro 2.14	Debedores concursados. Desagregación en distintas variables. Galicia / España. 2012.....	51
■ Cadro 2.15	Empresas concursadas por tramos de asalariados, volume de negocio e actividade económica principal. Galicia / España. 2012	52
■ Cadro 2.16	Porcentaxe de efectos comerciais impagados sobre vencidos. Por CC.AA. 2009-2012.....	53
■ Cadro 2.17	Distribución porcentual da cifra de negocios. Por CC.AA. 2007-2011	54
■ Cadro 2.18	Evolución do peso de Galicia no total estatal nas principais variables da industria ⁽¹⁾ . 2001-2011	55
■ Cadro 2.19	Importe neto da cifra de negocios ⁽¹⁾ . Por agrupacións de actividade. Galicia 2008 – 2011	55
■ Cadro 2.20	Porcentaxe de vendas por CCAA. 2012	56
■ Cadro 2.21	Evolución do peso de Galicia no total estatal da produción comercializada ⁽¹⁾ . 2001-2012.....	57
■ Cadro 2.22	Porcentaxe do valor da produción comercializada, por grandes agrupacións. Galicia. 2008-2012	58
■ Cadro 2.23	Porcentaxe do valor da produción comercializada por grandes agrupacións. Galicia / España. 2012.....	59
■ Cadro 2.24	Variación do Índice xeral de produción industrial ⁽⁹⁾ . Por CC.AA. 2012	60
■ Cadro 2.25	Variación do Índice xeral de prezos industriais ⁽⁹⁾ . Por CC.AA. 2012	61
■ Cadro 2.26	Participación na cifra de negocios dos servizos. Por CC.AA. 2011	62
■ Cadro 2.27	Participación no persoal ocupado nos servizos. Por CC.AA. 2011	63
■ Cadro 2.28	Porcentaxe de variación do índice de comercio polo miúdo. Por CC.AA. 2012.....	63
■ Cadro 2.29	Variación do índice de ocupación no comercio polo miúdo. Por CC.AA. 2012	64
■ Cadro 2.30	Ocupación hoteleira. Galicia. 2007-2012	65
■ Cadro 2.31	Gastos internos e persoal en I + D. Por comunidades autónomas. 2011	66
■ Cadro 2.32	Evolución dos gastos internos en I+D. % Galicia/España. 1994-2011	67
■ Cadro 2.33	Gastos internos totais en I + D. Por comunidades autónomas e sector de execución. 2011	68
■ Cadro 2.34	Porcentaxe de execución do gasto en I+D Por sectores. Galicia e España. 2010-2011	69
■ Cadro 2.35	Evolución da porcentaxe de gastos respecto ao PIB a prezos de mercado. Por comunidades autónomas 2001-2011.....	69
■ Cadro 2.36	Porcentaxe de gasto en I+D sobre o PIB. Países OCDE Europa: 2007-2011	70
■ Cadro 2.37	Principais indicadores de I+D en empresas, por tipo de empresa ⁽¹⁾ e comunidades autónomas. 2011	71
■ Cadro 2.38	Empresas Innovadoras e Gastos en innovación por CC.AA. 2011	72
■ Cadro 2.39	Investimentos e cadro de persoal da Sociedade Estatal de Participacións Industriais (SEPI).....	74
■ Cadro 2.40	Fondos Comunitarios Galicia 2007-2013.....	77

■ Cadro 2.41	Marco de apoio comunitario do obxectivo 01. Grao de execución do gasto público a 31/12/2012 Programa operativo FEDER de Galicia.....	78
■ Cadro 2.42	Contribución financeira da UE nos sectores agrariopesqueiros. Galicia. 2005-2011	80
■ Cadro 2.43	Distribución da axuda FSE 2007-2013 asignada a Galicia por instrumentos de intervención	81
■ Cadro 2.44	Fondos FSE asignados a Galicia 2007-2013 por eixes de actuación	81
■ Cadro 2.45	I+D+I Proxectos CDTI en Galicia. Axudas parcialmente reembolsables 2009-2011 ^(*)	82
■ Cadro 2.46	Fomento da competitividade de sectores estratéxicos industriais 2011	83
■ Cadro 2.47	Incentivos económicos rexionais. Proxectos aprobados entre o 01.01.2012 ao 31.12.2012.....	84
■ Cadro 2.48	Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia, acollidos á Lei 50/1985, aprobados entre o 01.06.1988 e o 31.12.2012	84
■ Cadro 2.49	Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia, acollidos á Lei 50/1985, aprobados de 1994 a 2012	85
■ Cadro 2.50	Solicitudes de incentivos económicos rexionais recibidas do 01/06/1988 ao 31/12/2012	86
■ Cadro 2.51	Incentivos económicos rexionais. Proxectos aprobados vixentes ⁽¹⁾ entre o 01/06/1988 ao 31/12/2012.....	87
■ Cadro 2.52	Fondos de capital de risco de XESGALICIA 2000-2012	89
■ Cadro 2.53	Programas de apoio financeiro ás PEMES. Por liñas de financiamento. Galicia. 2012....	91
■ Cadro 2.54	Programas de apoio á continuidade e mellora competitiva. Galicia 2009-2012.....	91
■ Cadro 2.55	Programas de apoio á expansión exterior das empresas. 2010-2012 ^(*)	92
■ Cadro 2.56	Programas de apoio asimilados a subvencións ao emprego estable (grandes investimentos empresariais). Galicia 2010- 2012.....	92
■ Cadro 2.57	Subvencións e axudas da Presidencia da Xunta e das Consellerías de Economía e Industria e Cultura e Turismo (capítulo VII). Galicia. 2009-2012	93
■ Cadro 2.58	Suvencións e Axudas da Consellería do Medio Rural (CAP. VII) Galicia 2009-2012.....	95
■ Cadro 2.59	Subvencións e axudas da Consellería do Mar (capítulo VII). Galicia. 2009-2012.....	96
■ Cadro 2.60	Subvencións e axudas da Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestructura (capítulo VII). Galicia. 2009-2012	97

Capítulo 3 Economía Social

■ Cadro 3.1	Sociedades Laborais rexistradas e socios iniciais das mesmas, segundo tipo de socio e sexo. Por comunidade autónoma e provincia. 2012.....	100
■ Cadro 3.2	Sociedades laborais rexistradas e socios iniciais das mesmas, segundo sector de actividade. Galicia 2012	101
■ Cadro 3.3	Cooperativas constituídas, segundo a clase, e socios iniciais das mesmas, segundo sexo, por ámbito territorial. 2012	101
■ Cadro 3.4.1	Cooperativas inscritas na Seguridade Social e traballadores das mesmas, segundo sexo, por comunidade autónoma e provincia. 2010-2012.....	102
■ Cadro 3.4.2	Sociedades Laborais inscritas na Seguridade Social e traballadores das mesmas, segundo sexo, por comunidade autónoma e provincia. 2010-2012.....	103
■ Cadro 3.5	Cooperativas inscritas e número de socios. Galicia 2012.....	104
■ Cadro 3.6	Cooperativas constituídas e número de socios por actividade económica. 2012	105
■ Cadro 3.7	Sociedades laborais constituídas e número de socios por provincia. 2012	107

Capítulo 4 Poboación e mercado de traballo

■ Cadro 4.1	Poboación de Galicia, España e UE ⁽¹⁾ . 2008-2013	110
■ Cadro 4.2	Poboación ⁽¹⁾ por comunidades autónomas a 1 de xaneiro de 2013	111
■ Cadro 4.3	Poboación. Galicia. Por provincias. 2007-2013	112
■ Cadro 4.4	Poboación dos 7 sete maiores concellos de Galicia a 1/1/2013	112
■ Cadro 4.5	Poboación estranxeira en Galicia. 2005-2013	113
■ Cadro 4.6	Poboación estranxeira. Galicia (e provincias) / España. 2012-2013.....	114
■ Cadro 4.7	Crecemento natural. Nacementos e defuncións. Por CC.AA. 2012	114
■ Cadro 4.8	Movementos naturais de poboación. Galicia. 1975-1995/2010-2012	115
■ Cadro 4.9	Taxas de natalidade e mortalidade. Por CC.AA. 2012	116
■ Cadro 4.10	Crecemento natural. Nacementos e defuncións. Galicia. Por provincias. 2012	117
■ Cadro 4.11	Tasas de natalidade, mortalidade e crecemento vexetativo. Galicia e provincias. España. 2012.....	117

■ Cadro 4.12	Crecemento natural por 1.000 habitantes. Provincias galegas. España. 2008-2012	118
■ Cadro 4.13	Saldo vexetativo ⁽¹⁾ por 1.000 habitantes. Galicia, España, UE. 1975-2012	118
■ Cadro 4.14	Resumo da evolución demográfica. Galicia/España. 2012	120
■ Cadro 4.15	Resumo da evolución demográfica. CC.AA. 2012	121
■ Cadro 4.16	Saldo migratorio co estranxeiro. Poboación de nacionalidade española. Por CC.AA. 2012	122
■ Cadro 4.17	Crecemento natural. Nacementos e defuncións. Galicia. Por provincias. 2012	124
■ Cadro 4.18	Emigración galega ó estranxeiro por grupos de idade. 2012.....	124
■ Cadro 4.19	Poboación de alomenos 16 anos, por actividade económica. Galicia. 2007-2012.....	126
■ Cadro 4.20	Poboación de 16 e máis anos por sexo e relación coa actividade económica. Galicia. 2009-2012	127
■ Cadro 4.21	Poboación activa. Por CC.AA. 2010-2012	128
■ Cadro 4.22	Taxas de actividade. Por comunidades autónomas. 2009-2012.....	129
■ Cadro 4.23	Poboación activa. Por provincias. 2007-2012	130
■ Cadro 4.24	Taxa de actividade. Por sexo. Galicia 2010-2012	130
■ Cadro 4.25	Taxa de actividade. Por sexo e provincia. 2008-2012	131
■ Cadro 4.26	Poboación ocupada. Por comunidades autónomas. 2010-2012	132
■ Cadro 4.27	Taxas de ocupación. Por comunidades autónomas. 2010-2012	134
■ Cadro 4.28	Taxas de ocupación da poboación 16-64 anos. España/UE. 2005-2012	135
■ Cadro 4.29	Taxas de ocupación. Por sexo. Galicia. 2007-2012	136
■ Cadro 4.30	Taxa de ocupación. Por sexo e provincia. 2008-2012.....	136
■ Cadro 4.31	Porcentaxes de poboación ocupada por sexo e situación profesional. Galicia/España. 2012.....	137
■ Cadro 4.32	Poboación ocupada por sector económico. Galicia 2008-2012	138
■ Cadro 4.33	Porcentaxe de persoas ocupadas por sector económico. Galicia/España. 2012	139
■ Cadro 4.34	Porcentaxe de contratación indefinida e temporal. Galicia/ España. 2010-2012.....	139
■ Cadro 4.35	Persoas asalariadas. Sectores público e privado. Galicia/España. 2011-2012	140
■ Cadro 4.36	Persoas asalariadas. Por tipo de xornada. Galicia/España. 2011-2012	140
■ Cadro 4.37	Poboación desempregada. Por comunidades autónomas. 2010-2012	141
■ Cadro 4.38	Taxas de desemprego. Por comunidades autónomas. 2010-2012.....	142
■ Cadro 4.39	Taxa de desemprego. Por sexos. Galicia. 2006-2012	144
■ Cadro 4.40	Taxas de desemprego. Por grupos de idade e sexo. Galicia. 2011-2012.....	144
■ Cadro 4.41	Persoas desempregadas por tempo de búsqueda de emprego. Galicia. 2008-2012	145
■ Cadro 4.42	Paro rexistrado. Por comunidade autónoma. 2012.....	147
■ Cadro 4.43	Evolución do paro rexistrado e da taxa de paro. Galicia. Galicia 2008-2012	148
■ Cadro 4.44	Paro rexistrado. Por provincias e idades. Galicia. 2012	148
■ Cadro 4.45	Paro rexistrado e taxa de paro. Por provincias. 2012	149
■ Cadro 4.46	Taxa de paro. Por idades e sexos. Galicia. 2012	149
■ Cadro 4.47	Paro rexistrado. Por sectores. Galicia. 2012.....	150
■ Cadro 4.48	Paro rexistrado. Por nivel académico e provincias. 2012.....	151
■ Cadro 4.49	Paro rexistrado por comarcas. Por idades e sectores económicos. Galicia. 2012	152
■ Cadro 4.50	Poboación inactiva por situación de inactividade. Galicia e provincias. 2008-2012	153
■ Cadro 4.51	Poboación inactiva por situación de inactividade e comunidade autónoma. 2012	154
■ Cadro 4.52	Poboación inactiva por clase principal de inactividade e comunidade autónoma. 2012. Porcentaxe respecto do total de cada comunidade autónoma	155
■ Cadro 4.53	Poboación inactiva por grupos de idade e comunidade autónoma. 2012. Porcentaxes respecto do total de cada comunidade autónoma	156

Capítulo 5 **A muller no mundo laboral**

■ Cadro 5.1	Poboación de Galicia e España. Por sexo e provincias. 2012(1).....	159
■ Cadro 5.2	Poboación España e U.E. % de mulleres 2009/2012	159
■ Cadro 5.3	Porcentaxe de mulleres sobre a poboación total. Por comunidades autónomas. 2002-2011	160
■ Cadro 5.4	Poboación de Galicia. Por idade (grupos quinquenais) e sexo. 2012	161
■ Cadro 5.5	Nacemento segundo o sexo do/a nacido/a. 1984-2012. Galicia	162
■ Cadro 5.6	Poboación estranxeira. Porcentaxe de mulleres. Por CC.AA. 2007-2012.....	163
■ Cadro 5.7	Distribución porcentual da poboación de alomenos 16 anos. Pola relación coa actividade económica. Por sexo e provincia. 2011-2012.....	164
■ Cadro 5.8	Taxa de actividade por sexo e comunidade autónoma. 2011-2012	165
■ Cadro 5.9	Poboación inactiva. Por clase de inactividade, sexo e comunidade autónoma. 2012....	166
■ Cadro 5.10	Inactivos/as por grupo de idade, sexo e comunidade autónoma. Valores absolutos. Galicia 2010 - 2012	167

■ Cadro 5.11	Distribución porcentual dos ocupados/as por sector económico, comunidade autónoma e sexo. 2012.....	168
■ Cadro 5.12	Taxas de desemprego. Por sexo e comunidade autónoma. 2012	169
■ Cadro 5.13	Taxa de paro. Por idades e sexos. Galicia. 2012	170
■ Cadro 5.14	Parados/as. Por idade e sexo. Galicia. 2012	170
■ Cadro 5.15	Parados/as. Por nivel académico e sexo. Galicia. 2012	171
■ Cadro 5.16	Demandas de emprego pendentes de demandantes parados/as. Segundo grupo principal de ocupación. Por provincias. Decembro 2012	172
■ Cadro 5.17	Parados/as. Por actividade económica e sexo. Galicia. 2012	173
■ Cadro 5.18	Demandas de emprego pendentes de demandantes parados/as. Segundo idade e duración da demanda e sexo, por provincias. Decembro 2012.....	174
■ Cadro 5.19	Demandas de emprego pendentes. Segundo clasificación da demanda. Por sexo e por provincias. Decembro 2012.....	175
■ Cadro 5.20	Baixas de demandas de emprego. Segundo causa da baixa. Por sexo e por provincias. Decembro 2012	175
■ Cadro 5.21	Perfil dos parados/as en xeral. Ano 2012. Galicia.....	176
■ Cadro 5.22	Contratados. Por idade e sexo. España 2012. Porcentaxe	176
■ Cadro 5.23	Contratos nos catro grandes sectores de actividades económicas (clasificación CNAE) por sexo. Galicia. 2012	177
■ Cadro 5.24	Contratos sectoriais por seccións (clasificación CNAE) e sexo. Galicia. 2012.....	178
■ Cadro 5.25	Contratos asociados aos grandes grupos de ocupación por sexo. Galicia. 2012.....	179
■ Cadro 5.26	Contratos indefinidos acollidos a medidas de fomento da contratación. Segundo sexo, idade e provincias. Galicia 2012	180
■ Cadro 5.27	Tipoloxía contractual por sexo e idade. Ano 2012	180
■ Cadro 5.28	Alumnado matriculado en ciclo formativo de FP grao superior; por sexo. Curso 2012 / 2013. Galicia - España	181
■ Cadro 5.29	Ensinanza non universitaria. Alumnado matriculado en bacharelato, por sexos. Curso 2012 - 2013. Galicia	181
■ Cadro 5.30	Abandono educativo temperán. Poboación entre 18 e 24 anos (ambos inclusive) que non completou o nivel de educación secundaria segunda etapa e non segue ningún tipo de formación (regrada ou non regrada). Galicia	182
■ Cadro 5.31	Alumnado matriculado en Ensino Universitario, por tipo de estudio e sexo. Curso 2010 - 2011. Galicia	182
■ Cadro 5.32	Alumnado que terminou os estudos Universitarios, por tipo de estudio e sexo. Curso 2010 - 2011. Galicia	183
■ Cadro 5.33	Distribución por sexo de altos cargos da Administración do Estado en porcentaxe de mulleres 2009/ 2012	184
■ Cadro 5.34	Mulleres no goberno en %	184
■ Cadro 5.35	Composición dos Parlamentos Autonómicos	185
■ Cadro 5.36	Composición dos Parlamentos Autonómicos	186
■ Cadro 5.37	Mulleres no Parlamento Europeo. (2009)	187
■ Cadro 5.38	Participación de mulleres nos Parlamentos Nacionais dos países europeos. Cámara única ou baixa. 2010-2013.....	188
■ Cadro 5.39	Participación de mulleres en diversos órganos constitucionais. España 2012.....	189
■ Cadro 5.40	Excedencias por coidado de persoas dependentes. España 2011- 2012	190
■ Cadro 5.41	Núcleos familiares monoparentais por sexo en miles. 2008-2011	190
■ Cadro 5.42	Permisos de maternidade por comunidades autónomas	191
■ Cadro 5.43	Excedencias* por coidado de fillas/os	191
■ Cadro 5.44	Permisos de Paternidade por CC.AA	192
■ Cadro 5.45	Persoas ocupadas a tempo parcial por motivo da xornada parcial. España 2011-2012	193
■ Cadro 5.46	Persoas inactivas que non buscan emprego por razóns familiares. España 2011-2012	194
■ Cadro 5.47	Asalariados por CCAA e sexo. 2011	195
■ Cadro 5.48	Asalariados por sector de actividade económica e sexo. Galicia / España. 2011	195
■ Cadro 5.49	Percepcións salariais por tramo de salario e sexo. Galicia / España. 2012	196
■ Cadro 5.50	Salario bruto anual por tipo de contrato. (Euros). 2011. Encuesta anual de estrutura salarial.....	197
■ Cadro 5.51	Contía media diaria bruta recoñecida a beneficiarios de prestacións de nivel contributivo. Segundo sexo e idade. España. 2012	199
■ Cadro 5.52	Percepcións medias de prestacións por desemprego. Por sexo e comunidade autónoma do perceptor. Galicia/España. 2011	200

■ Cadro 5.53	Desempregados e prestacións medias por nacionalidade e sexo do perceptor: Galicia - España. 2011	201
■ Cadro 5.54	Pensión contributivas e importe medio e pensionistas segundo clase, por sexo. España 2011/2012	201
■ Cadro 5.55	Pensión contributivas, segundo tramos de contía mensual, por sexo e clase. España 2012	202
■ Cadro 5.56	Pensión por CCAA e sexo. 2011	203

Capítulo 6 Inicio da Relación laboral

■ Cadro 6.1	Empresas en alta. Por réximes. Galicia. 2011-2012	206
■ Cadro 6.2	Empresas conta allea e traballadores, segundo sector de actividade, por comunidade autónoma e provincia de radicación dos seus centros de traballo	206
■ Cadro 6.3	Empresas conta allea e traballadores, segundo tamaño da empresa e sexo, por comunidade autónoma e provincia de radicación dos seus centros de traballo	207
■ Cadro 6.4	Empresas conta allea e traballadores, segundo tipo da empresa e sexo, por comunidade autónoma e provincia de radicación dos seus centros de traballo	207
■ Cadro 6.5	Comunicación de aperturas de centros de traballo rexistradas, por tipo de actuación e provincia. 2012	208
■ Cadro 6.6	Comunicación de aperturas de centros de traballo por sección da CNAE e provincia. 2012	208
■ Cadro 6.7	Distribución provincial das persoas traballadoras en centros de traballo segundo o sexo. 2012	208
■ Cadro 6.8	Persoas traballadoras en centros de traballo por sección da CNAE e provincia. 2012	209
■ Cadro 6.9	Distribución provincial dos centros de traballo rexistrados e persoas traballadoras ocupadas. Evolución 2009-2012	209
■ Cadro 6.10	Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral. Réximes Xeral e Agrario, e total. Galicia/España. 1985/1991/2005/ 2009 a 2012	211
■ Cadro 6.11	Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral. Por réximes. Galicia/España. 2002-2012	213
■ Cadro 6.12	Traballadores/as afiliados/as e en alta. Por réximes e sexos. Galicia. 1998/2011-2012	214
■ Cadro 6.13	Afiliados/as e en alta laboral por tramos de idade e sexo. Galicia. 2010-2012	215
■ Cadro 6.14	Traballadores/as afiliados/as en alta laboral. Por sector de actividade. Galicia/España. 2007-2012	216
■ Cadro 6.15	Altas laborais iniciais. Por réximes. Galicia/España. 1995/2000/2009-2012	217
■ Cadro 6.16	Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral. Por réximes e comunidades autónomas. 2007-2012	219
■ Cadro 6.17	Estranxeiros con certificado de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor segundo provincia e réxime. Galicia 2012	222
■ Cadro 6.18	Estranxeiros do Réxime Comunitario con certificado de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor segundo provincia e nacionalidade 31-12-2012	223
■ Cadro 6.19	Estranxeiros do Réxime Comunitario con certificado de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor segundo provincia e sexo. 31-12-2012	223
■ Cadro 6.20	Estranxeiros do Réxime Comunitario con certificado de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor segundo provincia e grupo de idade. 31-12-2012	223
■ Cadro 6.21	Estranxeiros do Réxime Xeral con autorización de residencia en vigor segundo provincia e tipo de autorización de residencia. 31-12-2012	224
■ Cadro 6.22	Estranxeiros do Réxime Xeral con autorización de residencia en vigor segundo provincia e motivo de concesión. 31-12-2012	224
■ Cadro 6.23	Estranxeiros do Réxime Xeral con autorización de residencia en vigor segundo provincia e nacionalidade. 31-12-2012	224
■ Cadro 6.24	Estranxeiros do Réxime Xeral con autorización de residencia en vigor segundo provincia e sexo. 31-12-2012	225
■ Cadro 6.25	Estranxeiros do Réxime Xeral con autorización de residencia en vigor segundo provincia e grupo de idade. 31-12-2012	225
■ Cadro 6.26	Traballadores estranxeiros afiliados á Seguridade Social en alta laboral, segundo réxime, por provincia. Galicia 2012	226
■ Cadro 6.27	Autorizacións de traballo concedidas segundo provincia do centro de traballo. Galicia 2012	226
■ Cadro 6.28	Contratos a estranxeiros segundo sexo, idades e sectores, por provincias. Galicia 2012	226

■ Cadro 6.29	Contratos a estranxeiros segundo sexo, idades e sectores, por provincias. Galicia 2012	227
■ Cadro 6.30	Censo electoral de galegos residentes no estranxeiro. Número de electores por provincia de inscrición	227
■ Cadro 6.31	Evolución do censo electoral de galegos residentes no estranxeiro	228
■ Cadro 6.32	Galegos no estranxeiro. Por Continente de residencia e provincia de inscrición	228
■ Cadro 6.33	Saldo por variación residencial e tipo de saldo Galicia 2012	229
■ Cadro 6.34	Variacións residenciais. Altas por capital de provincia, procedencia e nacionalidade. Galicia 2012	229
■ Cadro 6.35	Variacións residenciais. Baixas por capital de provincia, continente de destino e nacionalidade. Galicia 2012	229
■ Cadro 6.36	Baixas consulares de españois residentes no estranxeiro, segundo país de procedencia, por provincia de destino. Galicia 2012	230

Capítulo 7 Contratación

■ Cadro 7.1	Contratos de traballo, contratos convertidos en indefinidos e adscricións colaboración social. Galicia/España. 2011-2012.....	234
■ Cadro 7.2	Total contratos de traballo. Por provincias. Galicia. 2011-2012	234
■ Cadro 7.3	Contrato de traballo por tipo e por sector. Galicia 2012	235
■ Cadro 7.4	Contratos de traballo iniciais segundo sección de actividade económica. Por provincias. Ano 2012	236
■ Cadro 7.5	Contratos de traballo iniciais segundo grupo principal de ocupación do posto. Por provincias. Ano 2012	237
■ Cadro 7.6	Contratos eventuais por circunstancias da produción. Segundo sexo, idade e provincia. Galicia 2012	238
■ Cadro 7.7	Contratos eventuais por circunstancias da produción. Por duración e provincias. Galicia 2012	239
■ Cadro 7.8	Contratos eventuais por circunstancias da produción. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia 2012	239
■ Cadro 7.9	Contratos de obra ou servizo. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2012.....	241
■ Cadro 7.10	Contratos de obra ou servizo. Por duración e provincia. Galicia 2012	242
■ Cadro 7.11	Contratos por obra ou servizo. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia. Decembro 2012	242
■ Cadro 7.12	Contratos de interinidade. Por sexos, idade e provincia. Galicia 2012	244
■ Cadro 7.13	Contratos de interinidade. Por duración e provincias. Galicia 2012	245
■ Cadro 7.14	Contratos de interinidade. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Decembro 2012.....	246
■ Cadro 7.15	Contratos de formación. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2012	247
■ Cadro 7.16	Contratos de formación por duración e provincias. Galicia 2012	248
■ Cadro 7.17	Contratos en prácticas. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2012.....	250
■ Cadro 7.18	Contratos en prácticas. Por duración e provincias. Galicia 2012	250
■ Cadro 7.19	Contrato en prácticas. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia 2012.....	251
■ Cadro 7.20	Contratos de substitución por xubilación os 64 anos. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2012	252
■ Cadro 7.21	Contratos de substitución por xubilación aos 64 anos. Por duración e provincia. Galicia 2012	253
■ Cadro 7.22	Contratos de relevo. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2012	254
■ Cadro 7.23	Contratos de relevo. Por duración e provincia. Galicia 2012	254
■ Cadro 7.24	Contratos de relevo. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2012	255
■ Cadro 7.25	Contratos por xubilación parcial. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2012	255
■ Cadro 7.26	Contratos por xubilación parcial. Por duración e provincia. Galicia 2012.....	255
■ Cadro 7.27	Outros contratos non contemplados anteriormente. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2012	256
■ Cadro 7.28	Outros contratos non contemplados anteriormente. Por duración e provincia. Galicia 2012	256
■ Cadro 7.29	Outros contratos non contemplados anteriormente. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2012	257
■ Cadro 7.30	Contratos temporais de minusválidos. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2012	257
■ Cadro 7.31	Contratos temporais de persoas con discapacidade. Por duración e provincias. Galicia 2012	258
■ Cadro 7.32	Contratos temporais de persoas con discapacidade. Segundo sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia 2012	258
■ Cadro 7.33	Contratos indefinidos ordinarios. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2012.....	259

■ Cadro 7.34	Contratos indefinidos ordinarios. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia. 2012	260
■ Cadro 7.35	Contratos indefinidos de fomento da contratación indefinida. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2012	262
■ Cadro 7.36	Contratos indefinidos de fomento da contratación indefinida. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2012	262
■ Cadro 7.37	Contratos convertidos en indefinidos. Por tipo de contrato e provincias. Ambos os dous sexos. Galicia 2012	263
■ Cadro 7.38	Contratos convertidos en indefinidos. Por tipo de contrato e provincias. Homes. Galicia 2012	263
■ Cadro 7.39	Contratos convertidos en indefinidos. Por tipo de contrato e provincias. Mulleres. Galicia 2012	264
■ Cadro 7.40	Contratos convertidos en indefinidos. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2012	264
■ Cadro 7.41	Contratos convertidos en indefinidos. Por duración e provincia. Galicia 2012	264
■ Cadro 7.42	Contratos de persoas con discapacidade. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2012	265
■ Cadro 7.43	Contratos de persoas con discapacidade. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2012	265
■ Cadro 7.44	Contratacións a discapacitados. Por tipo de contrato e provincias. Galicia 2012.....	266
■ Cadro 7.45	Contratacións a persoas con discapacidade en CEE. Por tipo de contrato e provincias. Galicia 2012	267
■ Cadro 7.46	Contratacións a traballadores/as en risco de exclusión social. Por tipo de contrato e provincias. Galicia 2012	268
■ Cadro 7.47	Contratacións en proxectos de investigación. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2012	268
■ Cadro 7.48	Contratacións en prácticas para investigadores/as. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2012	269
■ Cadro 7.49	Adscripcións temporais en colaboración social. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2012	269
■ Cadro 7.50	Adscripcións temporais en colaboración social. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2012	270
■ Cadro 7.51	Prórrogas. Por tipo de contrato e provincias. Galicia 2012	270
■ Cadro 7.52	Prórrogas. Por duración e provincia. Galicia. 2012.....	270
■ Cadro 7.53	Prórrogas. Por sexos, idade, sector de actividade e provincias. Galicia. 2012	271
■ Cadro 7.54	Contratos a extranxeiros segundo tipo de contrato e provincias. Galicia. Decembro 2012	272
■ Cadro 7.55	Contratos a extranxeiros/as segundo sexo, idade e sectores por provincias. Galicia. Decembro 2012	272
■ Cadro 7.56	Desagregación de contratos rexistrados de duración indefinida e conversións de temporais en indefinidos. Sobre o total de contratos. Por modalidades e provincias. Galicia 2012	273
■ Cadro 7.57	Rotación dos asalariados/as temporais. Galicia/España. 2011/2012.....	274
■ Cadro 7.58	Asalariados/as sector público e privado. Por tipo de contrato e sexo. Galicia 2012	274
■ Cadro 7.59	Asalariados/as sector público e privado. Por tipo de contrato e sexo. España. 2011/2012	274
■ Cadro 7.60	Contratos de traballo do servizo do fogar familiar. Por sexo e provincia. Galicia 2012	275
■ Cadro 7.61	Empresas de Traballo Temporal. Galicia. Evolución anos 2006-2012	275
■ Cadro 7.62	Contratos de posta a disposición segundo provincia do centro de traballo da empresa de traballo temporal. Galicia 2012.....	276
■ Cadro 7.63	Contratos de posta a disposición, por comunidade autónoma de ubicación das empresas de traballo temporal. 2012	276
■ Cadro 7.64	Persoas traballadoras postas a disposición polas empresas de traballo temporal autorizadas pola Dirección Xeral de Traballo e Economía Social, segundo ámbito de actuación. 2012	277
■ Cadro 7.65	Contratos de posta a disposición realizados nas empresas autorizadas pola Dirección Xeral de Traballo e Economía Social, segundo o ámbito de actuación e a modalidade de contratación. 2012.....	277
■ Cadro 7.66	Contratos de posta a disposición realizados nas empresas autorizadas pola Dirección Xeral de Traballo e Economía Social. Evolución 2008-2012	278
■ Cadro 7.67	Contratos de posta á disposición nas empresas autorizadas pola Dirección Xeral de Traballo e Economía Social, segundo a causa do contrato. Evolución 2008-2012.....	279

Capítulo 8

O subsistema de formación profesional para o emprego

■ Cadro 8.1		291
■ Cadro 8.2		292
■ Cadro 8.3	Nº de participantes formados segundo grupo de cotización á Seguridade Social	293
■ Cadro 8.4		293
■ Cadro 8.5		294
■ Cadro 8.6	Formación Profesional para o emprego dirixida prioritariamente a persoas desempregadas	295
■ Cadro 8.7	Formación ocupacional. Plan AFD. Programación. Por áreas funcionais. Por provincias. Galicia 2012.....	296
■ Cadro 8.8	Sectorialización	299
■ Cadro 8.9	Cursos con compromiso de contratación. 2012	300
■ Cadro 8.10	Distribución Sectorial. 2012	300
■ Cadro 8.11	Cursos de medios propios. 2012	301
■ Cadro 8.12	Distribución sectorial. 2012.....	301
■ Cadro 8.13	Distribución Plans de Formación Intersectoriais 2011-2012	304
■ Cadro 8.14	Distribución Plans de Formación Sectoriais 2011-2012	304
■ Cadro 8.15	Formación no emprego 2012. Principais indicadores segundo Comunidade Autónoma	306

Capítulo 9

A negociación colectiva en Galicia

■ Cadro 9.1	Evolución da estrutura global da negociación colectiva. Por provincias. Galicia. 2007-2012	309
■ Cadro 9.2	Convenios colectivos de sector e empresa asinados por vez primeira. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2012.....	310
■ Cadro 9.3	Evolución dos convenios colectivos asinados. Por provincias. Galicia. 2007-2012	311
■ Cadro 9.4	Evolución dos convenios colectivos revisados. Por provincias. Galicia. 2007-2012	312
■ Cadro 9.5	Evolución convenios con vixencia expresa. Galicia. 2003-2012.....	313
■ Cadro 9.6	Convenios colectivos asinados e revisados. Por sector e grupos de empresas, empresas e ámbitos inferiores. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2012.....	314
■ Cadro 9.6bis	Convenios colectivos asinados e revisados. Por provincias e seccións da CNAE 2009. Galicia. 2012	315
■ Cadro 9.7	Traballadores/as e empresas afectados por convenios colectivos asinados e revisados. Sector. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2012	316
■ Cadro 9.8	Traballadores/as e empresas afectados por convenios colectivos asinados e revisados. Grupos de empresas, empresas e ámbitos inferiores. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2012	316
■ Cadro 9.9	Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de traballadores/as afectados/as. Sector. Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2012	317
■ Cadro 9.10	Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de empresas afectadas. Sector. Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2012....	317
■ Cadro 9.11	Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de traballadores/as afectados/as. Empresa. Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2012	318
■ Cadro 9.12	Cadros de persoal medio das empresas afectadas pola negociación colectiva. Por provincias. Galicia. 2012	318
■ Cadro 9.13	Vixencias medias dos convenios colectivos de empresa. Porcentaxe sobre o total de convenios de empresa asinados. Por provincias. Galicia. 2012	319
■ Cadro 9.14	Vixencias medias dos convenios colectivos de sector. Porcentaxe sobre o total de convenios de sector asinados. Por provincias. Galicia. 2012.....	319
■ Cadro 9.15	Convenios colectivos asinados con cláusula de ultraactividade. Por provincias. Galicia. 2012	320
■ Cadro 9.16	Duración das negociacións. Convenios de Sector. Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2012	321
■ Cadro 9.17	Convenios asinados en 2012. Composición da Comisión Negociadora.....	322
■ Cadro 9.18	Composición das Comisións Negociadoras. Galicia. 2005-2012	323
■ Cadro 9.19	Evolución da media ponderada do incremento salarial pactado. Por provincias. Galicia. 2008-2012	325
■ Cadro 9.20	Evolución do incremento salarial pactado e relación co IPC. Galicia	325

■ Cadro 9.2I	Media ponderada do incremento salarial pactado. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2012	326
■ Cadro 9.22a	Convenios colectivos asinados e revisados. Por tramo de aumento salarial pactado. Incremento final. Porcentaxe sobre o total negociado. Galicia. 2012.....	327
■ Cadro 9.22b	Convenios de sector asinados e revisados. Por tramo de aumento salarial pactado. Incremento final. Porcentaxe sobre o total de sector negociado. Galicia. 2012	328
■ Cadro 9.22c	Convenios de empresa asinados e revisados. Por tramo de aumento salarial pactado. Incremento final. Porcentaxe sobre o total de empresa negociado. Galicia. 2012.....	329
■ Cadro 9.23	Convenios colectivos asinados con cláusula de revisión salarial. Por provincias. Galicia. 2012	330
■ Cadro 9.24	Convenios colectivos revisados con cláusula de revisión salarial. Por provincias. Galicia. 2012	331
■ Cadro 9.25a	Convenios asinados e revisados con cláusula de revisión salarial (%). Período 2005 – 2012	332
■ Cadro 9.25b	Evolución dos convenios colectivos asinados con cláusula de revisión salarial. Por provincias. Galicia. 2005 - 2012	333
■ Cadro 9.26	Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados. Por provincias. Galicia 2012	334
■ Cadro 9.27a	Convenios colectivos asinados con cláusula de inaplicación salarial. Por provincias. Galicia. 2012	341
■ Cadro 9.27b	Evolución dos convenios colectivos de sector con cláusula de desvinculación salarial. Por provincias. Galicia. 2005 - 2012	341
■ Cadro 9.28	Evolución da xornada media anual pactada. Galicia. 2002-2012. Total Convenios. Xornada media pactada	342
■ Cadro 9.29	TOTAL CONVENIOS. Xornada media pactada. 31/12/2012. Por sectores económicos e provincias.....	343
■ Cadro 9.30	Xornada por provincias - 2012	344
■ Cadro 9.31	Evolución dos convenios que reducen a xornada máxima legal. Porcentaxe sobre o total. Por provincias. Galicia. 2006-2012	345
■ Cadro 9.I	Convenios colectivos	346
■ Cadro 9.II	Revisións salariais.....	347
■ Cadro 9.III	Convenios colectivos asinados e revisados en función do nº de traballadores/as. Empresa	347
■ Cadro 9.IV	Convenios colectivos asinados e revisados en función do nº de traballadores/as. Sector.....	347
■ Cadro 9.V	Vixencias medias dos convenios de empresa. Porcentaxe sobre o total.....	348
■ Cadro 9.VI	Vixencias medias dos convenios de sector. Porcentaxe sobre o total	348
■ Cadro 9.VII	Media ponderada do incremento salarial pactado	349
■ Cadro 9.VIII	Media ponderada do incremento salarial pactado por sectores de actividade.....	349
■ Cadro 9.IX	Convenios colectivos asinados con cláusula de garantía salarial.....	349
■ Cadro 9.X	Convenios colectivos revisados con cláusula de garantía salarial	350
■ Cadro 9.XI	Xornada pactada. Media ponderada para o ano actual.....	350
■ Cadro 9.XII	Xornada por sector de actividade	350
■ Cadro 9.XIII	2012 Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados de sector	351

Capítulo 10 A siniestralidade laboral

■ Cadro 10.1	Accidentes de traballo con baixa. Por provincias e gravidade. Galicia/España. 2012	362
■ Cadro 10.2	Accidentes laborais con baixa por gravidade. Galicia 2012	362
■ Cadro 10.3	Accidentes laborais con baixa segundo lugar do accidente e gravidade. Galicia 2012	363
■ Cadro 10.4	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo por sectores de actividade e gravidade. Galicia 2012	363
■ Cadro 10.5	Asalariados/as por sectores económicos. Galicia. 2012	363
■ Cadro 10.6	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo por sectores de actividade e gravidade. Por provincias. Galicia 2012.....	364
■ Cadro 10.7	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas* por gravidade. Galicia 2012	365
■ Cadro 10.8	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas* por gravidade. Galicia 2012	367
■ Cadro 10.9	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas* por gravidade. Galicia 2012	368

■ Cadro 10.10	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas* por gravidade. Galicia 2012	369
■ Cadro 10.11	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas* por gravidade. Galicia 2012	370
■ Cadro 10.12	Actividades con maior número de accidentes laborais con baixa no centro de traballo. Galicia. 2012	371
■ Cadro 10.13	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a forma do accidente por gravidade. Galicia 2012	372
■ Cadro 10.14	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a natureza da lesión por gravidade. Galicia 2012	373
■ Cadro 10.15	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a parte do corpo lesionada por gravidade. Galicia 2012.....	373
■ Cadro 10.16	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo idade por gravidade. Galicia 2012	374
■ Cadro 10.17	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo o cadro de persoal por gravidade. Galicia 2012.....	374
■ Cadro 10.18	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo antigüidade na empresa por gravidade. Galicia 2012	375
■ Cadro 10.19	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo antigüidade no posto de traballo por gravidade. Galicia 2012.....	375
■ Cadro 10.20	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a hora do traballo por gravidade. Galicia 2012.....	375
■ Cadro 10.21	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a hora do día por gravidade. Galicia 2012	376
■ Cadro 10.22	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo o día da semana por gravidade. Galicia 2012.....	376
■ Cadro 10.23	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo o tipo de contrato por gravidade. Galicia 2012.....	377
■ Cadro 10.24	Poboación ocupada asalariada. Segundo tipo de contrato ⁽¹⁾ . Galicia 2012	377
■ Cadro 10.25	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a categoría profesional* por gravidade. Galicia 2012	377
■ Cadro 10.26	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo nacionalidade do traballador por gravidade. Galicia 2012	378
■ Cadro 10.27	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo e in itinere por provincias. Galicia 2012	379
■ Cadro 10.28	Accidentes laborais mortais segundo o lugar do accidente e provincias. Galicia 2012	379
■ Cadro 10.29	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo por sectores de actividade por provincias. Galicia 2012	379
■ Cadro 10.30	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo a forma do accidente por provincias. Galicia 2012	380
■ Cadro 10.31	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo a natureza da lesión por provincias. Galicia 2012	380
■ Cadro 10.32	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo a parte do corpo lesionada por provincias. Galicia 2012	381
■ Cadro 10.33	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo nacionalidade do traballador por provincias. Galicia 2012.....	381
■ Cadro 10.34	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo a hora do traballo por provincias. Galicia 2012	382
■ Cadro 10.35	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo a hora do día por provincias. Galicia 2012	382
■ Cadro 10.36	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo o día da semana por provincias. Galicia 2012	383
■ Cadro 10.37	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo o tipo de contrato por provincias. Galicia 2012	383
■ Cadro 10.38	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo a análise da causa por provincias. Galicia 2012	384
■ Cadro 10.39	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo idade por provincias. Galicia 2012	384
■ Cadro 10.40	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo antigüidade na empresa por provincias. Galicia 2012	384
■ Cadro 10.41	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo antigüidade no posto de traballo por provincias. Galicia 2012.....	385

■ Cadro 10.42	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo categoría profesional* por provincias. Galicia 2012	385
■ Cadro 10.43	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo actividades económicas* por provincias. Galicia 2012	386
■ Cadro 10.44	Accidentes de traballo con baixa en xornada de traballo. Por provincias. Galicia 2011/2012.....	387
■ Cadro 10.45	Accidentes de traballo in itinere. Por provincias. Galicia 2011/2012	387
■ Cadro 10.46	Accidentes laborais con baixa. Por sectores económicos. Galicia 2011/2012	387
■ Cadro 10.47	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Por actividades económicas con maior sinistralidade. Galicia. 2011-2012	388
■ Cadro 10.48	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Galicia. 2002-2012	388
■ Cadro 10.49	Accidentes de traballo con baixa, segundo a gravidade, por comunidade autónoma. 2012	389
■ Cadro 10.50	Accidentes de traballo con baixa segundo a gravidade, por comunidade autónoma. 2012	390
■ Cadro 10.51	Índice de incidencia e accidentes de traballo con baixa en xornada de traballo, distribución por comunidades autónomas Período: xaneiro 2012 - decembro 2012 respecto a xaneiro 2011- decembro 2011	391
■ Cadro 10.52	Índices de incidencia da sinistralidade laboral. Galicia. 2000-2012.....	391
■ Cadro 10.53	Índice de incidencia por sectores. Galicia 2012	392
■ Cadro 10.54	Índice de incidencia por sectores. A Coruña	392
■ Cadro 10.55	Índice de incidencia por sectores. Lugo	392
■ Cadro 10.56	Índice de incidencia por sectores. Ourense	393
■ Cadro 10.57	Índice de incidencia por sectores. Pontevedra.....	393
■ Cadro 10.58	Enfermidades profesionais con baixa. Por provincias. Galicia 2012	394
■ Cadro 10.59	Enfermidades profesionais. Por sectores de actividade. Galicia 2012.....	394
■ Cadro 10.60	Enfermidades profesionais. Segundo estratos de idade. Galicia 2012	394
■ Cadro 10.61	Enfermidades profesionais. Segundo nacionalidade. Galicia 2012.....	395
■ Cadro 10.62	Enfermidades profesionais. Segundo grupo de E.P. Galicia 2012.....	395
■ Cadro 10.63	Enfermidades profesionais. Segundo grupo de E.P. e provincia. Galicia 2012	396
■ Cadro 10.64	Enfermidades profesionais segundo grupo de E.P. con baixa e sectores de actividade. Galicia 2012	396
■ Cadro 10.65	Enfermidades profesionais segundo grupo de E.P. sen baixa e sectores de actividade. Galicia 2012	396
■ Cadro 10.66	Enfermidades profesionais. Segundo grupo de E.P. e axente causante. Galicia 2012	397

Capítulo 11

Conflitividade e medios de solución dos conflitos de traballo

■ Cadro 11.1	Evolución das folgas desenvolvidas segundo principais características. España. 2001 - 2012	401
■ Cadro 11.2	Folgas de ámbito autonómico convocadas, realizadas, desconvocadas e sen participación. Ano 2012	401
■ Cadro 11.3	Folgas de ámbito autonómico desenvolvidas segundo o motivo ou a causa da convocatoria. Ano 2012	402
■ Cadro 11.4	Folgas de ámbito provincial convocadas, realizadas, desconvocadas, suspendidas e sen participación. Ano 2012.....	402
■ Cadro 11.5	Folgas de ámbito provincial de empresa e de sector. Ano 2012	403
■ Cadro 11.6	Folgas de ámbito provincial realizadas, segundo o motivo ou a causa da convocatoria. Ano 2012	403
■ Cadro 11.7	Folgas desenvolvidas, centros e cadro de persoal convocados, traballadores participantes e xornadas non traballadas, segundo criterio de repercusión, por provincia. Galicia 2012	404
■ Cadro 11.8	Total conciliacións colectivas. Galicia 2012.....	404
■ Cadro 11.9	Conciliacións colectivas resoltas na Dirección Xeral de Traballo e Economía Social, segundo tipo de resolución e asunto. Ano 2012	405
■ Cadro 11.10	Conciliacións colectivas segundo tipo de resolución e asunto. Ámbito territorial provincial e da Comunidade Autónoma de Galicia. Ano 2012	405
■ Cadro 11.11	Conciliacións individuais rematadas segundo a motivación, provincia e totais Galicia. Ano 2012.....	407
■ Cadro 11.12	Conciliacións individuais segundo motivo, desagregado por ámbito territorial provincial e tipo de resolución. Ano 2012	407
■ Cadro 11.13	Conciliacións individuais por provincia, segundo motivación e tipo de resolución. Ano 2012.....	408

■ Cadro 11.14	Conciliacións individuais segundo a motivación e por rama de actividade económica (CNAE 2009), con distribución do ámbito territorial provincial e da Comunidade Autónoma de Galicia. Ano 2012	409
■ Cadro 11.15	Persoas traballadoras afectadas 2009-2012	414
■ Cadro 11.16a	Asuntos resoltos, segundo materia obxecto da demanda a nivel estatal. Por comunidade autónoma e provincia. 2011 – 2012	414
■ Cadro 11.16b	Conflitos individuais. Cantidades acordadas, segundo materia obxecto da demanda e clase de resolución. Por comunidade autónoma e provincia. 2012	415
■ Cadro 11.17	Asuntos resoltos en materia de despedimentos, segundo clase de resolución. Por comunidade autónoma e provincia. 2011-2012	415
■ Cadro 11.18	Traballadores despedidos, cantidades acordadas e cuantías medias, segundo calse de resolución. Por comunidade autónoma e provincia. 2012.....	416
■ Cadro 11.19	Sala do Social do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia	417
■ Cadro 11.20a	Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Sala do Social	418
■ Cadro 11.20b	Recurso de Casación. Unificación de Doutrina. Ano 2012	420
■ Cadro 11.21	AGA. Distribución territorial dos conflitos presentados. (1.06.1992 - 31.12.2012)	420
■ Cadro 11.22	AGA. Total expedientes. 2011	421
■ Cadro 11.23	AGA. Distribución territorial dos conflitos presentados. 2012	422
■ Cadro 11.24	AGA. Resultado dos expedientes. Distribución territorial. 2012	423
■ Cadro 11.25	AGA. Expedientes por sectores económicos e traballadores afectados. 2012	423

Capítulo 12 A regulación de emprego e o Fondo de Garantía Salarial

■ Cadro 12.1	Traballadores afectados por expedientes de regulación de emprego autorizados, por provincia. Galicia 2012	426
■ Cadro 12.2	Traballadores afectados por medidas de extinción, por provincia. Galicia 2012	426
■ Cadro 12.3	Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada e persoas traballadoras afectadas, segundo o ámbito territorial. Ano 2012.....	427
■ Cadro 12.4	Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada, segundo o ámbito territorial e medida. Ano 2012.....	427
■ Cadro 12.5	Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada pactados, segundo o ámbito territorial e medida. Ano 2012.....	428
■ Cadro 12.6	Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada non pactados, segundo o ámbito territorial e medida. Ano 2012.....	428
■ Cadro 12.7	Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada sen período de consultas, segundo o ámbito territorial e medida. Ano 2012.....	428
■ Cadro 12.8	Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada, por sector de actividade e ámbito territorial. Ano 2012	429
■ Cadro 12.9	Persoas traballadoras afectadas por procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada, segundo o ámbito territorial e medida. Ano 2012	429
■ Cadro 12.10	Persoas traballadoras afectadas por procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada pactados, segundo o ámbito territorial e medida. Ano 2012	429
■ Cadro 12.11	Persoas traballadoras afectadas por procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada non pactados, segundo o ámbito territorial e medida. Ano 2012	430
■ Cadro 12.12	Persoas traballadoras afectadas por procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada sen período de consultas, segundo o ámbito territorial e medida. Ano 2012	430
■ Cadro 12.13	Persoas traballadoras afectadas por procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada, segundo o ámbito territorial e o sexo. Ano 2012.....	430
■ Cadro 12.14	Persoas traballadoras afectadas pola medida de extinción, segundo o ámbito territorial e o sexo. Ano 2012.....	431
■ Cadro 12.15	Persoas traballadoras afectadas pola medida de suspensión, segundo o ámbito territorial e o sexo. Ano 2012.....	431
■ Cadro 12.16	Persoas traballadoras afectadas pola medida de redución de xornada, segundo o ámbito territorial e o sexo. Ano 2012.....	431
■ Cadro 12.17	Persoas traballadoras afectadas por procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada, por sector de actividade e ámbito territorial. Ano 2012	432

■ Cadro 12.18	Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada e persoas traballadoras afectadas, segundo o ámbito territorial (evolución 2008-2012)	432
■ Cadro 12.19	Evolución dos expedientes de regulación de emprego autorizados e traballadores/as afectados/as. Galicia. 2001-2012.....	433

Capítulo 13 **Protección social**

■ Cadro 13.1	Ingresos de Protección Social sobre o Pib na U.E. 2000-2010	444
■ Cadro 13.2	Gastos de Protección Social sobre el Pib en la U.E. 2000-2009	444
■ Cadro 13.3	Evolución das pensións do Sistema da Seguridade Social. Por provincias. Galicia/España. 1985/1990/2000/2004-2012.....	446
■ Cadro 13.4	Relación de activos/pasivos na Seguridade Social. Galicia/España. 1985/1990/2000/2006-2012	448
■ Cadro 13.5	Altas iniciais de pensións contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1992/ 2007-2012 ⁽¹⁾	450
■ Cadro 13.6	Baixas de pensións contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1992/ 2007-2012 ⁽¹⁾	451
■ Cadro 13.7	Pensións do sistema de seguridade social. Por comunidades autónomas 1990/2000/2009-2012	452
■ Cadro 13.8	Evolución do importe medio das pensións do Sistema da Seguridade Social. Por comunidades autónomas. 1985/1989/2000-2012	453
■ Cadro 13.9	Pensións en vigor por tramos de contía ⁽¹⁾	454
■ Cadro 13.10	Pensións con complemento a mínimo. Galicia a agosto 2012 ⁽⁹⁾	455
■ Cadro 13.11	Porcentaxe de pensións contributivas con complemento a mínimos por comunidades autónomas. 2010/2012	455
■ Cadro 13.12	Evolución do número de pensións polos principais réximes. Por provincias. Galicia 2000/2007-2012	457
■ Cadro 13.13	Evolución do número de pensións polos principais réximes. Por comunidades autónomas. 1990/1995/2008-2012	458
■ Cadro 13.14	Pensións de xubilación. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/ 2007-2012	463
■ Cadro 13.15	Pensións de invalidez. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/ 2007-2012.....	465
■ Cadro 13.16	Pensións de incapacidade permanente en vigor segundo grao de incapacidade. Por provincias. Galicia/España. 2007-2012	466
■ Cadro 13.17	Pensións de viuvez. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/2007-2012	468
■ Cadro 13.18	Pensións de orfandade. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/2007-2012	470
■ Cadro 13.19	Pensións a favor de familiares. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/2007-2012	471
■ Cadro 13.20	Procesos de Incapacidade Temporal en vigor: Galicia/España a 30 de xuño de 2012.....	472
■ Cadro 13.21	Prevalencia de I.T. por tipo de contingencia Galicia / España. Datos a 30-06-2012	472
■ Cadro 13.22	Prestacións de maternidade 2009-2012. Galicia/España	473
■ Cadro 13.23	Prestacións de Paternidade 2009-2012. Galicia/España.....	474
■ Cadro 13.24	Beneficiarios/as de prestacións. Por fillo/a a cargo. Galicia/ España 1993/ 2003-2012	474
■ Cadro 13.25	Causantes prestacións por fillo/a a cargo. Galicia/ España 1993/2003-2012	475
■ Cadro 13.26	Importe das prestacións familiares por fillo/a a cargo. Galicia/España. 2001-2011.....	476
■ Cadro 13.27	Beneficiarios/as da Prestación por Desemprego. Galicia/ España. 1993/2003-2012.....	477
■ Cadro 13.28	Prestación por desemprego. Beneficiarios/as por tipo de prestación e gastos. Galicia/ España Diciembre 2012	477
■ Cadro 13.29	Beneficiarios das prestacións da LISMI. Por provincias. Galicia/España. 1991/2006-2012	480
■ Cadro 13.30	Pensións non contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1994/2008-2012	481
■ Cadro 13.31	Pensións non contributivas da Seguridade Social. Por comunidade autónomas. 1997/2006-2012	482
■ Cadro 13.32	Beneficiarios da Renda de Integración Social (RISGA). Por provincias. Galicia. 1992-2012	482
■ Cadro 13.33	Importe medio y total RISGA. 2012	483
■ Cadro 13.34	Conxunto das prestacións periódicas de carácter asistencial. Por provincias. Galicia. 1992/2007-2012	484
■ Cadro 13.35	Beneficiarios con prestación do Sistema de Dependencia en relación coa poboación a 30-04-2013	486
■ Cadro 13.36	Beneficiarios e prestacións do Sistema de Dependencia a 30-04 2013	486

■ Cadro 13.37	Conxunto de Prestacións e Gastos de Protección Social en relación coa poboación total. Galicia/ España. Febreiro 2013.....	488
---------------	--	-----

Capítulo 14 Eleccións sindicais

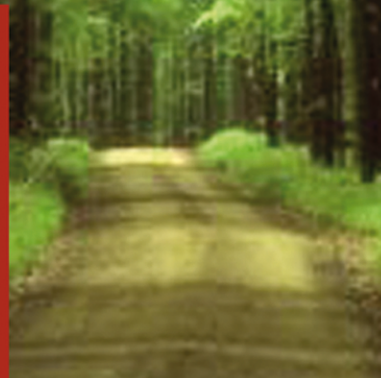
■ Cadro 14.1	Distribución provincial dos avisos previos, actas rexistradas, representantes elixidos segundo as actas rexistradas e porcentaxe dos representantes elixidos, desde o 1 de xaneiro de 2012 ao 31 de decembro de 2012, sobre o total de representantes con mandato nese período	490
■ Cadro 14.2	Representantes elixidos sobre as actas rexistradas no ano 2012	490
■ Cadro 14.3	Distribución provincial dos avisos previos e os datos obtidos sobre as actas rexistradas, desde o 1 de xaneiro de 2009 ao 31 de decembro de 2012	490
■ Cadro 14.4	Distribución provincial do número de actas rexistradas segundo o tamaño do centro de traballo, desde o 1 de xaneiro de 2009 ao 31 de decembro de 2012	491
■ Cadro 14.5	Características dos votos emitidos, no período comprendido dende o 1 de xaneiro de 2009 ao 31 de decembro de 2012	491
■ Cadro 14.6	Distribución provincias dos representantes elixidos segundo as actas rexistradas, desde o 1 de xaneiro de 2009 ao 31 de decembro de 2012, sobre o total de representantes elixidos/as en Galicia.....	491
■ Cadro 14.7	Resultados das centrais sindicais máis representativas, segundo a data de rexistro das actas, dende o 1 de xaneiro de 2009 ao 31 de decembro de 2012	492
■ Cadro 14.8	Representantes elixidos por provincias, segundo a data de rexistro das actas, desde o 1 de xaneiro de 2009 ao 31 de decembro de 2012	492
■ Cadro 14.9	Comparativa, a nivel provincial, dos representantes elixidos entre o período actual (01.01.09 ao 31.12.12) e o período anterior (01.01.08 ao 31.12.11)	493
■ Cadro 14.10	Número de representantes por cada organización sindical ou profesional, por provincias e sexo, segundo as actas rexistradas desde o 1 de xaneiro de 2009 ao 31 de decembro de 2012	494
■ Cadro 14.11a	Número de representantes por cada organización sindical ou profesional, por provincias e sexo, segundo as actas rexistradas desde o 1 de xaneiro de 2009 ao 31 de decembro de 2012	495
■ Cadro 14.11b	Número de representantes por cada organización sindical ou profesional, por provincias e sexo, segundo as actas rexistradas desde o 1 de xaneiro de 2009 ao 31 de decembro de 2012	496
■ Cadro 14.11c	Número de representantes por cada organización sindical ou profesional, por provincias e sexo, segundo as actas rexistradas desde o 1 de xaneiro de 2009 ao 31 de decembro de 2012	497
■ Cadro 14.11d	Número de representantes por cada organización sindical ou profesional, por provincias e sexo, segundo as actas rexistradas desde o 1 de xaneiro de 2009 ao 31 de decembro de 2012	498
■ Cadro 14.12	Número de representantes por cada organización sindical ou profesional, por provincias e segundo a data de votación, desde o 1 de xaneiro de 2009 ao 31 de decembro de 2012.....	499
■ Cadro 14.13	Distribución provincial da participación electoral, desde o 1 de xaneiro de 2012 ao 31 de decembro de 2012	500
■ Cadro 14.14	Distribución provincial da participación electoral, desde o 1 de xaneiro de 2009 ao 31 de decembro de 2012	501
■ Cadro 14.15	Distribución provincial dos/as electores/as, votantes e participación electoral desagregada por sexo, dende o 1 de xaneiro de 2009 ao 31 de decembro de 2012.....	501
■ Cadro 14.16	Impugnacións, desestimacións e laudos no ano 2012	501

ANEXO

Emprego e investimento público

■ Cadro A.1	Cadro de persoal administrativo funcionario da Xunta de Galicia. Por grupos. 2006 -2012 ⁽¹⁾	503
■ Cadro A.2	Cadro de persoal laboral fixo da Xunta de Galicia. Por grupos. 2006-2012 ⁽¹⁾	504
■ Cadro A.3	Cadro de persoal da Xunta de Galicia, segundo a súa relación de servizos. 2012.....	505
■ Cadro A.4	Cadro de persoal funcionario de carreira da Xunta de Galicia. Por zona xeográfica e grupos. (Administración xeral e especial). 2012 ⁽¹⁾	505
■ Cadro A.5	Persoal funcionario e laboral fixo da Administración da CA Galega. Por sexo e idade. Galicia. 2012.....	505
■ Cadro A.6	Cadro de persoal de universidades. Por categoría de persoal. Galicia. 2011/2012	506

■ Cadro A.7	Parlamento de Galicia. Cadro de persoal. 2001/2008-2012	506
■ Cadro A.8	Consello Consultivo de Galicia. Cadro de persoal. 2001-2012.....	507
■ Cadro A.9	Cadro de persoal de entes públicos e fundacións 2009-2012	508
■ Cadro A.10	Sociedades mercantís. Cadro de persoal. 2009-2012	509
■ Cadro A.11	Cadro de persoal da Administración Xeral e Especial da Xunta de Galicia. 1998-2012.....	510
■ Cadro A.12	Cadros de persoal ao servizo da Administración da Comunidade Autónoma de Galicia. 2008-2012	511
■ Cadro A.13	Cadro de persoal da Administración Pública Estatal. Por provincias. Galicia/ España. 2012.....	511
■ Cadro A.14	Persoal ó servizo das Administracións Públicas. Por provincias. Galicia/ España. 2012	511

XUNTA
DE GALICIA

CONSELLO GALEGO
DE RELACIÓNS LABORAIS